

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

56

سالی / 2010 – بەرگی پەنجاو شەش

چاپی یەكەم / سالی 2010

له بلاوگراوهکانی پەرلهمانی کوردستان - عێراق

ناوی کتیب: پرۆتۆکۆلهکانی سالی (2010) ی پەرلهمانی
کوردستان - عێراق
به‌رگی: 56
چاپی یه‌که‌م: 2010
تیراژ: 250

پیداچوونه‌وه: محمد حسن رۆژبه‌یانی

نه‌خشه‌سازی: سنوبر صابر حسن

ژماره‌ی سپاردنی به‌ کتیبخانه‌ی نیشتمانیی هه‌ریمی کوردستان:

پیریت

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (6) ی نائاسایی خولی سییه می هه ئبژاردن - شه ممه 2010/2/27 ن 5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (7) ی نائاسایی خولی سییه می هه ئبژاردن - یه ک شه ممه 2010/2/28 ن

143

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (8) ی نائاسایی خولی سییه می هه ئبژاردن - دوو شه ممه 2010/3/1 ن 225

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (9) ی نائاسایی خولی سییه می هه ئبژاردن - سی شه ممه 2010/3/2 ن 339

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروژەكتۈلۈ دانىشتىنى ژمارە (6) ى نائاسايى

شەممە رېكەوتى 2010\2\27

خولى سىيەمى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (6) ى نائاسايى

شەممە رېكەوتى 2010/2/27

كاتزىمىر (11) ى پېش نيوپرۆى رۆزى شەممە رېكەوتى 2010/2/27 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپىز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەرکوكى) سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز ارسلان بايز اسماعيل جىگىرى سەرۆك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتىنى ژماره (6) ى نائاسايى خولى سېيەم، سالى (2010) ى خۆى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) له پېرۆى ناوخۆى ژماره (1) ى هەموارکراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتىنى ژماره (6) ى نائاسايى خولى سېيەمى هەلبژاردن له كات (11) ى پېش نيوپرۆى رۆزى شەممە رېكەوتى 2010/2/27 دا بەم شىوويه بىت:

1- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆکردن و برپاردان لەسەر پرۆزهى بودجهى سالى (2010) ى كوردستان- عىراق.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مېهرەبان.

بە ناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەكەينهوه، خولى سېيەمى هەلبژاردن، سالى يەكەم، خولى گریدانى يەكەم، ژماره (6) ى نائاسايى، رۆزى دانىشتن (2010/2/27)، بەرنامەى كار: بە پىى حوكمى برگه (1) مادده (6) له پەپرەوى ناوخۆى ژماره (1) ى هەموارکراوى سالى (1992) ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى دا بەرنامەى كارى دانىشتىنى ژماره (6) ى نائاسايى، خولى سېيەمى هەلبژاردن له كاتى (11) ى پېش نيوپرۆى رۆزى شەممە رېكەوتى (2010/2/27) بەم شىوويه بىت:

1- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆکردن و برپاردان لەسەر پرۆزهى بودجهى سالى (2010) ى كوردستان- عىراق.

داوا له لىژنهى دارايى دەكەين تەشريف بىننه سەر مینهسه، فەرموو.

بەرپىز د.شاھۆ سعید فتح الله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

برپار بوو جەنابت له كۆبوونەوى ئەمپۆدا باس له گرفتیک بکەى، كە دوینى روويداوه، بە تايبەتى له لایەن سەرۆكايەتى پەرلەمانى كوردستانهوه، كە دوینى له سايتى پەرلەمانى كوردستان دا ئەندامىك له ئەندامانى سەرۆكايەتى پەرلەمان بى لایەنى خۆى له دەست داوه و بۆتە تەرەفگیر.....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، ھەريەك لەو ئەندامە بەرپىزانەى لە ناو ئەو پەرلەمانە و سەرۋىكايەتى، ئىمەش ئەندام پەرلەمانىن، ھەموو يەكسانىن لە ھەموو روويەكەو، ھىچ لايەنەكمان، چ لە سەرۋىكايەتى؟ چ ئەندامان؟ بۇمان نىيە كە لەسەر بىر و بۇچوونى ئەندامىكى پەرلەمان راو بۇچوون دەربىر، سەرۋىكايەتتىش بى لايەنى خۇى بەرامبەر گشت ئەندامان واجىبىكى ئاسايى ئىمەيە كە رايىگرىن، ھەر خەلەئىك لەو بابەتەو ھەبى لە سەرۋىكايەتى مەناقشەى دەكەين و، ھىچ لەو خەلەلانە نامىنى، سايتى پەرلەمانىش بۇ دىزايەتى ھىچ ئەندامىكى پەرلەمان و ھىچ كەسىك نىيە، بۇ ئەو ھەيە كارە پىرۇز و باشەكانى ناو ئەو پەرلەمانە بە رىك و پىكى بىرۋات، ھەر خەلەلەيكىش ھەبىت نامىنى، بە بى لايەنىش ئىشەكان بەرپىو دەچى.....

بەرپىز د.شاھۇ سەيدەتچى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

.....ھى بەرپىسىارانە، لە سەرۋىكايەتى پەرلەمان مامەلە دەكەى، ھىودارم ھەموو ئەندامانى پەرلەمان وەكو جەنابت بە بەرپىسىارانە مامەلە بەكەن، لەگەل ئەو پەرى رىزىمدا.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كەرەمكەن بۇ كارەكەتان.

بەرپىز د. ئاراس حەسەن مەھمۇد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دەربارەى كارى لىژنەكەمان، لە راستىدا لە دوو بەش پىك دىت، بەشىكىان رەتدانەو ھى ئەو بۇچوونانەيە كە تەرح كرا بەرامبەر راپۇرتى لىژنەى دارايى و ئابوورى، بەشەكەى دىكەشىان، گەلەلەى ئەو پىشنىارانەيە كە ئەو بەرپىزانە پىشكەشىان كرا، ھەندىكىشى لە ناو لىژنەكان دا ھاتبوو، بەلام ئەو بوو كە تۇزى دىژنەى پى درا، بەو شىو ھەيە كارەكانمان ئەنجام دەدەين، يەكەم جار دەست پى دەكەين بە تىبىنىيەكانى لىژنەى دارايى، يان سەرۋىكايەتى لىژنەى دارايى دەربارەى ئەو بوارانەى كەوا ھاتە پىشەو و گەتوگۇى لەسەر كرا و ھەندىكى رەخنە بوو، ھەندىكى دەستخۇشى بوو، ئىمە رەدىكمان ھەيە، بە پوختەى رەدەكان، دەربارەى ئەو ھى كەوا راي لىژنەكان وەرنەگىراو بە نەزەرى ئىعتىبار، بەراستى ئىمە پوختەى راي لىژنەكانمان وەرگرتوو بە نەزەرى ئىعتىبار، ھەندى را ھەبوو لە ناو لىژنەيەك دا، مەسەلەن بۇ نەمۇنە دابەشكردنى دەسەلات لە لىژنەى كشتوكال دا، بە ھەمان شىو لە لىژنەى پەرورەدە و خويىندىن بالاش دا ھاتوو، لەبەر ئەو كەردوومانە بە خالىك، يان ھەندى جار تەفاصىلى ئەو ئىقتىراحەى ئەوان بە دىرىك يان بە دوو دىر نووسىومانە، ئەگەر ئىمە بىين سەر لە نوئ تىكرارى بۇچوونەكانى لىژنە بەرپىزەكان بەكەينەو، مەعنەى ئەو ھەيە ئەو كاتە دەبى ھەموو راپۇرتەكانمان بخويىندىبايەو، ئەو كاتە زۇر دوور و دىرژ دەبوو، بەلام ئىمە پوختەكەمان وەرگرتوو، سوپاسىشىان دەكەين، لە راستىدا ئەو بۇچوونانەى لە ناو لىژنەكان دا ھاتوو، راپۇرتەكەى ئىمەشى دەولەمەند كەردوو، ئەو راپۇرتە لە راستىدا، من كەز دەكەم لىرە روونى بەكەمەو، تەنھا راپۇرتى لىژنەى دارايى و ئابوورى نىيە، كۇى بۇچوونەكانى لىژنەكانە دەربارەى ئەو بابەتە، دەربارەى موازەنەى ئىقلىم،

ھەرودھا بۇچوونیشە لەسەر یاسای بودجەگە، لەبەر ئەوە ئیئە زۆر سوپاسی دەولەتمەند کردنی راپۆرتەگەمان دەگەین، لە لایەن بۇچوونى لیژنە بەرپزەگەنە، هیوادارم لە رێگەى موناڤەشەگەمان، لە رێگەى ئەو پېشنیارانەى كە ئیستا ھەمانە ، ئەو كەم و كورپیه دابپوشین، بەرپزیک بۇچوونى لەسەر راپۆرتەگە ئەوە بوو كە لاوازە و مەدحى تیاپە، بە تەئكید ئەوە بۇچوونى بەرپزیهتی، بەلام لە حەقەت دا ئەو راپۆرتەى لیژنەگەمان تەنها دوو، سى لاپەرپیه، چەند بەرگەیهگە، لە (8) بەرگە زیاتر تێپەر نابی، ئەوە تەصەوریکى گشتیه، لەسەر موازەنەى ھەریمی كوردستانى خەملىندرأوى 2010، كە لە راستیدا پیک ھاتووہ لە سى پوختە، پوختەى موازەنەگە، پوختەى پرۆژەى پېشنیار گراو، پوختەى پرۆژەى بەردەوام، لەگەن نزیکەى 24 تەفاسیلی میزانیەى وەزارەتەگانى ھەریمی كوردستان، كە پیک ھاتووہ، ھەموویان ئەگەر كۆى بکەیتەوہ نزیکەى (700) بە (750) لاپەرپیه، كە لە ھەشت، نۆ حیساب دا خۆى دەبینیتەوہ، كە حیسابەگانیش بە پى بەش دابەش بۆتەوہ بۆ مستەوا، كە دەگاتە (400) مستەوا، ئەگەر كۆى ژمارەگانیش سەیر بکەى، نزیکەى (100) ھەزار ژماریه، لەبەر ئەوە راپۆرتەگە تەنها تەصەوریکى عامە لەسەر موازەنەگە، بۇچوونیک ھەبوو دەربارەى كە ھەندیک لە حیساباتەگان لابرئى، ھەندیک نەمىنیت، بە حەقەت وا تیدەگەم بەرپز وەزیرى دارایی وەلامى دایەوہ، ئیئە ئەو بابانەى كە ھاتووہ، ئەو قسمانەى كە ھاتووہ، ئەو مستەوايانەى كە ھاتووہ، ئەوە سیستەمیکى ژمىریارە لە عیراق دا بەكار دئى، لە عالەمیشدا بەكار دئى، ئیئە ناتوانین دەستكارى بکەین، ئەگەر دەستكارى بکەین، ئەو كاتە موھیمەى تەدقیق دەورى نامىنئى، وردبىنى دەورى نامىنئى، چ وردبىنى ناوڤ بئى، چ وردبىنى رەقابەى مالى بئى، چ وردبىنى بئى لەسەر ئەساسیکى تر، بۇ نەموونە عیراق بە شىوہیەكى عام خازە بۇ رەقابە و تەدقیق دەولى، لە راستیدا كە دین، لەبەر ئەوە كەى رەقابەت بۇ دەكات؟ لەسەر ئەو حیساباتانە بۆت دەكات، بەس مەرج نیە كە حیسابیک ھەبیت، ژمارەى تیا بووبیت، لەوانەى زۆر لە حیسابەگان كە ھیه، ئەگەر بەرپزان تیبىنیاں كەربیت، ژمارەى تیدا نیە، بەلام ھەلگرتن و لابرئى، بە حەقەت ئەوە موھیمەى ئیئە نیە، لابرئى لەو بەروایەم سیستەمى ژمىریارى و سیستەمى وردبىنى تیک دەدەین، بۇچوونیکى تر ھەبوو كە لەگەن میزانیەگەدا نین، لە 69% بودجەى وەگەرھىنانە، لە 31% ی بودجەى وەبەرھىنانە، بەحەقەت خۆى باشتراو بە پېچەوانەوہ بئى، بودجەى ئیستیسامارى زیاتر بئى لە بودجەى وەگەرھىنان، ولاتیکى وەكو عیراق، ھەریمی كوردستان بەشیکە لە عیراق، زۆر لەو ولاتانەى كە سیستەمى وەكو ھەریمی كوردستانە و وەكو عیراقە، ئەوە بە مەوروسى بۆى ماوئەوہ، لەبەر ئەوەى دەولتە خۆى، حكومەت، زۆربەى زۆرى چالاكیە نابوواریەگان و كارگىرى و خەدەمى دەبات بەرپز، لەبەر ئەوە ھەموو ولاتیک ناواى بىت، كارمەند لاى دەولت تەعین بىت، دەولتە مووچە بۇ كارمەند بەرپز، ھەرودھا دەولتە بەرپرس بئى لە چاكردەنەوہ و دابىنكردنى خزمەتگوزارى و دابىنكردنى كەرسەى ماددى، ھەرودھا دەولتە بەرپرس بئى لە دانى، باربۆ (اعانات)، ھەرودھا دەولتە بەرپرس بىت لە دانى بەخشین و مینەح، ھەرودھا دەولتە بەرپرس بىت لە دانى مەصروفاتى (اخرى)، لەبەر ئەوە مەسەلەىكى سروشتیه كە ئەو میزانیەیه، یان ئەو موازەنەیه، بەو شىوہیە دەبیت كە دائیم بەشى وەگەرھىنان زیاترە لە بەشى وەبەرھىنان، ئیئە لە راپۆرتەگەش دا ئیشارەتمان پىداوہ، بە ئومىدى ئەوہى لە چەند سالى داھاتوو دا حكومەتى ھەریمی كوردستان بتوانئى كەم كەم دەست بکیشیتەوہ، لەو كارانەى كە ھەیتەى بدرئ بە كەرتى تايبەت، ئەو كاتە شىوہى میزانیەگە دەگۆرئى، لەبەر ئەوە ھەر كەسك بىت، ئیستا بئى بەو شىوہیە موازەنەگە دانئى، ھەرودھا دەبئى، بە تايبەتى موازەنەى ئیئە، یان وەزعى ئیقتیصادى و سیاسى و كۆمەلایەتى ئیئە، وەزعیكى مەوروسە لە عیراقەوہ بۆمان ھاتۆتەوہ، ئەگەر سەیرى موازەنەى عیراقیش بکەین، بە ھەمان شىوہیە، بگرە لەوہى ئیئە بە نزیکەى لە (1%) لەو باشترە، ئەوان ئەگەر بە ھەئە نەچوویم، لە (72%) بودجەى ناسایان، لە (28) بودجەى ناسایان، لەبەر ئەوە بابەتیکە مەوروسە و ئەمرى واقە لە ھەریمی كوردستان، ھەر كەسكیش موازەنە دانئى ناتوانئى تەجاوزى ئەوە بکات، دەربارەى مەوروسەى حیساباتى خیتامى، بە حەقەت چەند جار باس گراوہ، بەرپز وەزیرى دارایی رپوونى كەردوہ، حیساباتى خیتامى لە (12/31) ناگاتە دەست ئیئە، لە باشترین كات دا، لە كۆتایى مانگى (3) ومانگى (4) دا لە رپووى فەنییەوہ كۆتایى پئ دىت لە وەزارەتى دارایی، دواتر پوختەگەى دەنیردئ بۇ ئەنجومەنى وەزیران، ئەویش لە مانگى (6) دا، ئینجا دواتر دئ بۇ ئیئە،

لەبەر ئەوە حیساباتی ئیلمە قەت ناتوانین ئیلمە بیین بودجەى خۆمان راگرین بۆ (2010)، لەبەر ئەوەى حیساباتی خیتامى نەهااتوو، دەربارەى حیساباتی (6) مانگەگەى کە زۆر جار باس دەکرى، بە حەقەت ئەوە حیساباتی خیتامى نیه، ئەوە راپۆرتیکە، راپۆرتیکە لەسەر و مزعى مالى ئەو حکومەتە لە (6) مانگ دا، دواى ئەو راپۆرتەى (6) مانگە قەت کافى نیه بۆ ئەوەى کەوا بتوانى تەقىمىكى بکەى بە شىوئەى سەرکى، کەوا مىزانىەکەى پى ھەلسەنگىنى، لەگەل ئەوئەشدا بەعزى مەسائیل ھەىە دەمج ناکرى، ئەگەر بە ھەلەدا نەچوو، بەعزى مەسائیلی مۆستەدىمە ھەىە، مەسەلەن بۆ نمونە سەلفى مۆستەدىمە و ئەوانە ھەىە ناچیتە ناو، چونکە بەردەوامە ئىشەگە، لەگەل ئەوئەشدا ئەو راپۆرتە گەىشتوو بەراستى، وەکو ئىشارەتەمان پىداو بە راپۆرتەگە، گەىشت، بەلام ئەو بوو درەنگ گەىشت، دواىیش (10) نۆسخەمان لەسەر کۆپى کرد، ھەندى بەرپز ئەو کۆپىانە کە وىستوویەتى سەىرى کردوو، دەربارەى حیساباتی خیتامى سالى 2008، بە حەقەت ئەوە لىژنەى دارابى و نابوورى، یەعنى ئیلمە ئەساسەن پىویستەمان بە سالى 2008 نیه، حیساباتی خیتامى، چونکە مۆزەنەى 2009 تەصدىق کراو لەگەل ئەوئەشدا کە چووین گەرپاين لە ئەرشیفى پەرلەمان، ئەو حیساباتە مەوجودە، کى بیهوئى؟ دەتوانى بچى سەىرى بکات، ھەندى بەرپزى سەىرى کرد، دوو، سى لە ئەندامانى بەرپزى پەرلەمان ھاتن سەىرى ئەو راپۆرتەیان کرد و دىتیا، ئەو کاتى ئەو راپۆرتە ھاتوو، ئیلمە ئەندام پەرلەمان نەبووین، ئەو لىژنەىەش وجودى نەبوو، بەلام حیساباتی خیتامى 2008 وجودى ھەىە لە ئەرشیفى پەرلەمان، ھەندى بەرپز رەخنەیان لەسەر ئەوە ھەبوو کەوا ئەو راپۆرتەمان نەدیو، یان ئەوانەمان نەدیو، ئەو راپۆرتانە مەوجودە لە ئەرشیفى پەرلەمان و لە لىژنەى دارابىش مەوجودە چ بەرپزى ھاتبى وىستوویەبىتى، بىنیویتى، بۆچوونىک ھەبوو کەوا چەند جارىک تىکرار کرایەو کە دوو مۆزەنەمان ھەىە بۆ ئاسایش و بۆ رەقابەى مالى، پىویستە چارەسەر بکرىن بە حەقەت ئیلمە ئەوە دوو ماددەى جیاوازە، دوو ماددەى ئىزافىە ھىتاومانە بۆ یاساى بودجە، بۆ موعالەجە کردنى، یەعنى خۆمان بە یاسا ئەوە موعالەجە دەکەین، کاتىکىشى بۆ دىارى کراو، ھەندىک لە لىژنەکان، دوو لىژنە، وا تى دەگەم ماى بەکاربەر و لىژنەى کشتوکال داواى تەرخان کردنى برى پارەیان کرد بۆ تەسویە و تەملیک، ئیلمەش لە راپۆرتەگەدا ھاتوو، ئەو کاتە وەکو پىشنىار دەروا بۆ حکومەت، دەتوانن وەلاممان بەدەنەو، بەرپزان گرتىكى دیکەمان ھەبوو، زۆر لە لىژنەکان و زۆر لە ئەندامە بەرپزەکان داواى کەمکردنەوئە ھەندى حیساباتیان دەکرد، بە تايبەتى حیساباتی (اعانات)، (منج)، مەنافى ئىجتىماعى، (مصروفات آخرى)، من نامەوئى رەئى خۆم لىرە لەو بارەىەوئە بکەم، بەس بە کۆى دەنگ زانىمان کە لىژنەکان، ئەندام پەرلەمانە بەرپزەکان، زۆربەى زۆرى ئەوانە داواى کەمکردنەوئە دەکەن، ئیلمە وەکو پىشنىار کردوومانە کە حیساباتی ئىعانە لە (10٪) لى بروات، مینەحیش لە (10٪) لى بروات، مەصروفاتى ئوخرەش (15٪) لى کەم بىتەو، لە راپۆرتەگە ئىشارەتەمان پىداو کە نزىکەى (185) ملیار تەوفىر دەکەین، دەچیتە ئىجتىياتى و مزارەتى مالىەو، دواى ئەوە بزانیان رەدى حکومەت لەو بارەىەوئە چۆن دەبى؟ ھەندى کەس باسى ھەندى مەوادى ھانوى کرد کە ئىزافەمان کردوو، لە یاساکە نەمىنیت، سى ماددە لەو پىنج ماددەى کە ئىزافەمان کردوو، بە حەقەت ئەو ماددانەى کە ئىزافە کراو وەلام دانەوئە بۆ پىشنىارى لىژنەکان کە ماددەىەکیان بۆ یەگرتنەوئە ئاسایشە، ماددەىەکی تریان بۆ یەگرتنەوئە رەقابەى مالىە، بە پای لىژنەگەمان ئەو ماددانە زیادە نیه، دواىیش دەخرىتە دەنگدانەو، بەرپزتان دەتوانن لەسەر ئەوە را بەدن بە زۆرىنە، بۆچوونىک ھەبوو دەربارەى تەوزىعى ئىراداتى نەوت بەسەر ھەموو پارىزگاگان دا، کە گواىە ئیلمە و تومانە پەسند نیه، بە حەقەت بۆچوونەگە ئەوە بوو کە لە کاتى ئىستادا بەشىک لەو ئىرادەى کە تەرخان دەکرى بۆ ھەموو پارىزگاگان ئەبى، وا تىدەگەم داواى یەک دۆلار کرابوو لە ھەر یەک بەرمىل ئەگەر بە ھەلەدا نەچوو، بە زۆرىنەى دەنگ لىژنە پىى باش بوو لە پىش دا بەکار بەىنرى بۆ پىشکەش کردنى خزمەتگوزارى بۆ ئەو شوینانەى کەوا نەوت بەرھەم دەھىن، چونکە ئەو شوینانە زەرەمەند دەبن لە پرووى بىتەو، بلاین لە پرووى ژىنگەو، ھەندىک لىژنەى بەرپز و ئەندامانى پەرلەمان داواى زیادبوونى سلفەى عەقارى کرد، ئیلمە ئەگەر سەىرى راپۆرتەگە بکەن، بە ماددەىەک ئەو بابەتەمان موعالەجە کردوو کە دواتر دەخرىتە دەنگدانەو، ھەندى کەس دەللى تەواووون نیه لە بەىنى و مزارەتەکان، بە تايبەتى بەرپز وەزىرى دارابى وەلامى دایەو، بە تايبەتى مەبلەغىکى زۆر بۆ

وەزارەتی دارایی دانراوه، ئەو بەرپێزە وەرلامی دایهوه، منیش هەر هەمان ئەووم هەیه، چونکە وەزارەتی دارایی ئەرکی سەر شانیهتی، زۆر لە مەسائیلی ئیعتانات و مینەح و مەنافیعی ئیجتیماعی ئەو وەزارەتە، ئەرکەگەیی دەخاتە سەر ئەستۆی خۆی، بەلام کە قسەمان لەگەڵ بەرپێزان وەزیری دارایی و جیگرەگان کرد، بۆیان ڕوون کردینەوه کە شۆبە تەوزیعی ئەو موازەنەیه بەسەر وەزارەتەکان ڕەنگدانەوهی بەرپرسیاریتی ئەو وەزارەتەنەیه لە ئەرک و فەرمانەکانیان بەرامبەر کۆمەڵ، پێشنیاریکمان هەبوو کە گواپە لە لیژنەیی دارایی داوامان کردوو، ئەو بەرپێزە بەرچاوی بۆ سالی داهاوو، بەسەرچاوی ئەگەر لە پێشنیارەگە داواي سالی داهاووومان کردوو، دەتوانین ئێمە ئەو لایەری، وەکو بەرگەیهک کە هاتوو، یەك، دوو بەرپێز داوايان کرد کە ڕاپۆرتەگە لاوازه، داوا دەکات، باشتەر وابوو بۆ پێویستە، لایمان نیه، داواکارەگە دەکەین بە پێویستە، بەلام ئەگەر بە هەلە دا نەچوویم لە سیستەمی پەرلەمانی دا عیلاقە لە بەینی پەرلەمان و مەجلیسی وزەر عیلاقەیهکی تەعاونیه ئینجا رەقاییه، لەبەر ئەو تا ڕادەیهک مەوازەن لە تەعامول لەگەڵ یەکتەری، بۆیه ئێمە وشەیی داوامان کردوو، یەعنی وەکو ئەمر نەمانکردوو، ئەووش بەجۆر دەهێلینەوه بۆ بەرپێزان، هەندیکە تر ڕەخنەیی لە کورتەپێنانەگە گرت، کورتەپێنانەگە، کورتەپێنانیکی موخەتەت نیه، فیعلیه، بە حەقەت هەموو کورتەپێنانیک، هەموو ئیراداتیک، هەموو نەفەقاتیک ئەگەر لە پیش دا دامان نا بە خەمڵیندراوی موخەتەت و موخەتەت، لەبەر ئەو فیعلی نیه، ئەو لە کۆتایی سال کە حیساباتی خیتامی دەکەین، ئەو کە دەرچوو دەبێ بە فیعلی، لەبەر ئەو وشەیی موخەتەت هەر دەبێ بێمێنیتەوه، چونکە مەسەلەیهکی تەقدیریه، هەندئ کەس بۆچوونی هەبوو کەوا زیادیهکی زۆر هەیه لە مەنافیعی ئیجتیماعی، پێویستە کەم بەرپێزەوه، بە حەقەت مەنافیعی ئیجتیماعی کە پێویستە کەم بەرپێزەوه، وا تێ دەگەم نزیکە (180) ملیارە، جاریکی تر دەهێلینەوه ئێمە داوامان کردوو لە ئیعتانات و مینەح و لەگەڵ مەصروفاتی ئوخرا کەم بەرپێزەوه، ئەوومان بەجۆر هێشتوو، چونکە مەبلەغەگەمان بە مەبلەغیکە زۆر نەزانی، دواتر لە یاساکە ماددەیهکی قانونیمان هەیه، کە بەرپێز وەزیری دارایی هەر کاتیک تووشی گرفت بوو، بە تەشاور لەگەڵ حکومەت دەتوانن موناقلەلە یارە بکەن لە قسەیکەوه بۆ قسەیکە تر، یان هەر وەزارەتیک خۆی بیهوئ لە مستەوايهکەوه بۆ مستەوايهکی تر، داوی وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەتی دارایی، بۆچوونیک تر هەبوو کەوا موراغاتی ڕێزبەندی نەکراوه بە نيسبەت مەشاریعەکانەوه، بە حەقەت ئەو بەرپێز وەزیری پلاندا نانیس جەوابی دایهوه، بەس دائیمەن ئەوانەیی کە مەشروعەکان دادەنێن ئەو کەسانەن کە لە مەیدانەگەدان، ئەو کەسانەن کە لە واقعەگەدان، مومکینە ئەوانە خۆیان بە بۆچوونی خۆیان، ئەو ڕۆژەیه پێش ڕۆژەیهکی تر بخەن، لەگەڵ ئەووشدا ئێمە پێشنیاریکمان کردوو، لە پێشنیارەگەدا داوامان کردوو کە سەر لە نوێ بەرپێز وەزیری دارایی، وەزیری پلاندا نانیس جاریکی تر لەگەڵ وەزیرە بەرپێزەکان و دەزگاکان دەتوانن کۆ بیتهوه، ڕێزبەندییهکە تر دابنێن لەسەر بیروبووچوونی ئەوان، ئەگەر هاتو فیعلەن بێر و بۆچوونی وەزارەتەکان لەو ڕاپۆرتانە بۆ یان لەو مینەحی ئیستیسماریانە بۆ کە وەزارەتی پلاندا نانیس دایناوه، بە هەمان گۆژمە، بەرپێزیک داواي کرد کە وشەیی سیاسیهکان بەرپێزە پال ڕیکخراوهکان، ئەووش وەکو پێشنیار دیت، داوی دەنگی لەسەر دەدریت، بزانی و شەیی سیاسی بچپتە پال ڕیکخراوهکان یان نا؟ ڕەخنەیهک هەبوو تەقیمی میزانییهی سالی 2009 مان کردوو، لە (97%) جیبەجۆر کراوه، بە تەئکید ڕەخنەگە لەسەر ئەو بوو تاکو شەش مانگی یەکەم زۆر کەم لەو میزانییه تەنفییز کراوه، بەس ئەو مەعلومە دائیمەن موناقلەلاتی حکومەت کە دەست پێ دەکات لە داوی پینچ و شەشەوه موراچهعهیهک دەکریتەوه، ئەگەر بە هەلەدا نەچوویم، ئەو کاتە موناقلەلاتی فەرد دەست پێ دەکات، موهم ئەو کە لامانە مەصروفاتی فیعلی کە تەقدیرمان کردوو، لەسەر حیسابی شەش مانگی یەکەم بۆ شەش مانگی دووهمیش میزانییهکە نزیک بوو لەو کەوا تا ڕادەیهک، لە (100%) نیه، بۆیه وتومانە تا ڕادەیهک، ئێمە وشەیی تا ڕادەیهکیش لادەبەین، لە پێشنیارەکان دوو بەرپێز داوايان کرد کە هیچ شتیک بۆ وەزارەتی کشتوکال پێشکەش نەکراوه، یان هیچ شتیک تەرخان نەکراوه بۆیان، یان بێرک بۆ وەبەرھێنان، ئێمە لە یاساکە ماددەیهکەمان هیناوه کە پەنج ملیار لە موازەنەگە تەحویل بۆ بۆ وەزارەتی کشتوکال، بۆ جیبەجۆر کردنی مینەحی ئیستیسماري دواتر کە دەنگی لەسەر دەدری، هەندئ کەس ڕەخنەیی هەبوو لەسەر ئەو کەوا ئەو بەرپێز کە تەرخان کراوه بۆ دیراسات لە وەزارەتی خویندنی باڵاو تووژینەوهی زانستی کەمە، وا دیارە

ئەوان لەو بېرە زياتريان داوا كىردوو، ئەگەر بە ھەلە دا نەچووېم نىزىكى (22) بۇ (23) مىلياريان داوا كىردوو، دواتر ئىتېفاق لەگەل وەزارەتى دارايى دا، يا ئەو بەشەي كە تايبەتە بە دىراسات و بە زمالات و بە بىعسات نىزىك بۆتەو لە نىزىكەى (1.8) مىليار، وا ديارە بە ئىتېفاق بوو ئەوئىش لەگەل وەزارەتى مالىيە، دوايى ئىمە ھەر لە مىزانىيەكە بېرئ پارەمان ھەيە تەرخان كراوہ بۇ بەھىز كىردنى تواناى زانستى، كە تەواوكەرى ئەو كەم و كورپىيە كە لە وەزارەتى خوئىندنى بالئا ھەيە، دەربارەى دەستكارى كىردنى بودجەى (قضاء)، جارىكى دىكەش پوونمان كىردوو، بودجەى ئەنجومەنى داد كە ھات بۇ لامان، ئىمە موناھەشەيەكى ئەوھلىمان لەگەل دا كىردن، ھىشتا موازەنەكە ھەمووى نەھاتبوو، دواتر كە قسەمان كىردوو دووبارە لەگەل وەزىرى دارايى و بىركارى وەزىر، وتيان ئىمە لە دەرئەنجامى ئەو ئەزمونە كە ھەمانە و، بە ئىتېفاقىش لەگەل خوئان، پىككەوتووئىن لەسەر ئەو بېرە پارەيەى كەوا لە موازەنەى حكومەت دا ھاتوو، وتى: ئىمە قەناعەتمان وايە و قەناعەتیشمان بە ئەنجومەنى داد كىردوو كە ئەو پارەيە بەشيان دەكات، ئەگەر ھاتو لىيان برا، يان گرفتىكيان تووش بوو، بەرپىز وەزىرى دارايى و بىركار وەلامى داينەوو، وتيان: ئىمە دەتوانىن ئەو كەم و كورپىيەيان بۇ چارەسەر بكەين، ھەندىك بۇچوون ھەبوو، كە لاىردنى ھەندىك لە پرۆژە، كە بە ئاراستەيەك رۆيشتوو بەرژەوئەندى گشتى ناھىئىتە دەست، ئىمە لە پىشنيارەكان، پىشنيارمان ھەيە لە دەرئەنجامى ئەو كۆبوونەوئى دويئى دا، ئەو پرۆژانەمان ھىناوہ و دەرجمان كىردوو، دوايى بەرپىز كاك خورشىد دواى من ئەو پىشنيارانە دەخوئىتەوئە، دەخىرتە دەنگدانەوہ بۇ لاىردنىان، يان بۇ مانەوہ، يان ھەر شىئەيەكى تر بىت، پرسىارىكيان لى كىردىن: ئەو نەوہ مىليارەى كە دانراوہ بۇ پەرەپىدانى ژىنگەى دىموكراسى، مەبەستمان بۇ پارتەكان و پىكخراوہكان چۆن دەبى؟ چۆن نابى؟ ئەو لە ياساى بودجەدا ھاتوو، ئەو (90) مىليارەى كە ئىستا تەرخان كراوہ، دواتر ياساى پى دەردەچى، چۆنەتى تەصەروف بەو پارەيەوہ، سوپاس، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، من كۆتايىم بە رەت دانەوہكە ھىنا، ئىستا ئەگەر رىگەم پى دەدەى، ھاوئىم كاك خورشىد پىشنيارەكان بخوئىتەوہ.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو، كەرەمكە كاك خورشىد.

بەرپىز خورشىد أحمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەف پىشنيارەتا، ھەموو سال پىشنيارەتا دكەين، ئەگەر ھاتنە پەسند كىرن، دىنە بەشەك لە ياسايە، ئىزافە كىرن، بىنە سەر ياسا بودجە ھەرئىما كوردستانى بۇ سالى 2010.

پىشنيارەكان:

1- لاىردنى ئەو پرۆژانەى خواروہ لە بەرنامەى وەبەرھىنان بۇ سالى 2010 لەسەر پرۆژە پىشنيارەكان، بۇ پرۆژەى تر لە ھەمان پارىزگا:

أ- لاىردنى پرۆژەى خولى تايبەت بە بەرزكردنەوئە ئاستى زانىارى فەرمانبەران، كە گوژمەى پرۆژە بىرىتى يە لە (3) مىليار دىنار، لە پرۆژە پىشنيار كراوہكان، زنجىرە (3)، لاپەرە (36)، لە وەزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئاو.

ب- لاىردنى پرۆژەى دروست كىردنى زانكۆى (سابىس) لە ھەولپىر، بە گوژمەى (21) مىليار و (250) مىليون دىنار، لە زنجىرە (3)، لاپەرە (41)، لە پرۆژە پىشنيار كراوہكان لە وەزارەتى دارايى.

ج- لاىردنى پرۆژەى دروستكردنى قوتابخانەى شوھىفات لە دھوك، بە گوژمەى (36) مىليار دىنار، لە پرۆژە پىشنيار كراوہكان، لە زنجىرەى (4)، لاپەرە (41) سەر بە وەزارەتى دارايى.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

تكاىە نوقتەى نىزامى، كەرەمكە كاك عمر.

بەرىز عمر عبدالعزىز بهاءالدين:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ئەو پىشنىارانە، ئايا ھەمووى بە يەك جار دەخرىتە دەنگدانەوہ؟ يان خالّ بە خالّ؟ سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

يەك يەك دەخوىنىتەوہ بۇ ئەوہى گوپتان لى بى، پاشان دووبارە دپىنەوہ سەرى.

بەرىز خورشىد احمد سلىم:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

د- لابرندى پرۇژەى دىزايىن و دروستکردنى قوتابخانەى شوہىفات لە سلىمانى، بە گوژمەى (10) مىليار دىنار لە پرۇژە پىشنىاركاراوەكان، لە زنجىرەى (5)، لاپەرە (41) لە وەزارەتى دارايى.

2-لابرندى ئەو پرۇژانەى خوارەوہ كە لە بەرنامەى وەبەرەيتانى پرۇژە بەردەوامەكان دا ھاتووە، بۇ پرۇژەى تر لە ھەمان پارىزگا:

ا-پرۇژەى نۆژەنکردنەوہى تەكىەى شىخ ئىسماعیلى وليانى بە گوژمەى (185) مىليۇن دىنار، لە زنجىرە (2)، وەزارەتى ئەوقاف، لاپەرە (2).

ب-لابرندى نۆژەنکردنى تەكىەى ھىران، بە گوژمەى (209) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (5)، لە وەزارەتى ئەوقاف، لاپەرە (2).

ج- نۆژەنکردنەوہى تەكىەى شىخ كاكە بە گوژمەى (282) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (26)، وەزارەتى ناوخۆ، لاپەرە (9).

د-پاگرتنى خەرجى پرۇژەى دروستکردنى ھۆلى كۆبوونەوہ و (11) ژوور لە بىنايەى لقى (2)، كە بېرى (126) مىليۇن دىنارى بۇ تەرخان كراوہ، لە زنجىرەى (21)، وەزارەتى ناوخۆ، لاپەرە (9).

ھ-لابرندى دروستکردنى كتيپخانە و دانانى كەرەفانەى پاسەوانى مەلبەندى (20)ى قەرەچووغ، بە گوژمەى (290) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (41)، وەزارەتى ئاوەدانکردنەوہ، لاپەرە (15).

و- پاگرتنى پرۇژەى قىرتاوكردنى رېڭاكانى خالى پاسەوانى ميوانخانەى بەرىز سەرۋك كۆمار لە دەباشان، بە بېرى مىليارنېك و (485) مىليۇن دىنار، كە لە بودجەى 2010 دەستنىشان كراوہ، لە زنجىرەى (70) لە وەزارەتى ئاوەدانکردنەوہ، لاپەرە (17).

ز- لابرندى دروستکردنى ميوانخانە بۇ مەلبەندى (12)ى خانەقىن، بە گوژمەى (297) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (128) لە وەزارەتى ئاوەدانکردنەوہ، لە لاپەرە (20).

ح- پاگرتنى بودجەى بەكارخستنى قوتابخانەى شوہىفاتى ھولپىر، بە بېرى يەك مىليار و پىنج سەد مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (17)ى وەزارەتى دارايى و ئابوورى، لاپەرە (70).

ك- راگرتنى خەرجى دىزايىنى زانكۆى (سابىس) لە ھەولپىر، بە بىر مىلياردىك و (253) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (27) لە وەزارەتى دارايى و ئابوورى، لە لاپەرە (70).

3- لاىردنى ئەو پىرۆژانەى دووبارە بوونەتەو لە پىرۆژە بەردەوامەكان، ئەگەر لە راستىدا دووبارە بوونەتەو، پارەكەى تەرخان بكىرئ بۇ پىرۆژەى تر لە ھەمان پارىزگا:

أ- ئافا كىردنا ئافاھىا كىردنا بىناسازىا دھۆكى، بەبىر (2) مىليار و دوو سەد و ھەقەدە مىليۇن دىنار، لە زنجىرە يەك، وەزارەتى ناوخۆ، لاپەرە (12)،

ب- ئافاھى كىردنا ئافاھىيى پىبەرىا بەرھەمھىنى سوتەمەنى بەبىر مىلياردىك و شەش سەد و ھەشتا مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (2) وەزارەتى ناوخۆ لە لاپەرە (12).

4- كەمكىردنەو بىر حىسابى الاعانات بە پىژەى (10%) كە دەكاتە، يەنى گۆژمەى بىر، كە دەكاتە (39) مىليار و (897) مىليۇن دىنار.

5- كەمكىردنەو بىر بەخشىن (المنح)، بە پىژەى (10%)، كە دەكاتە (43) مىليار و (131) مىليۇن دىنار.

6- كەمكىردنەو بىر تىچووەكانى تر (المصروفات الأخرى) بە بىر (15%)، كە دەكاتە بىر (102) مىليار و (506) مىليۇن دىنار.

تىبىنى: بىر كەمكىراو بۇ قەرەبووكىردنى ئەو زىادانەى پىشنىار كراون لە ياساى بودجەدا بۇ حىسابى (الإحتياطي) لە وەزارەتى دارايى.

7- زىادكىردنى ئەو ماددەيە بۇ ياساى بودجەى (2010)، ئەنجومەنى وەزىرانى ھكومەتى ھەرىمى كوردستان، پەزمامەندى بدات لەسەر رەشنىوسى حىساباتى كۆتايى (الحسابات الختامية)، لە كۆتايى مانگى نيار و، دواتر لە كۆتايى مانگى حوزەيران دا، پىشكەشى پەرلەمان دەكات، بە پىي ھەردو ماددەى (37) و (38) لە ياساى كارگىرى دارايى، (قانون الإدارة المالية)، سوپاس.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە، فەرموو.

بەپىز محمد دلپىر محمود:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەرلەمانتارانى بەپىز، بەراستى ئەم چەند پۆژە چەند پىسىارى ترا، كەوا زۆر لىژنە تەئكىدى زىاتر لەسەر ئەو دەكىد كە گوايە ھەموو داواكارىيەكانى ئىمە نەنووسراو، كاك ئاراس ئىشارەتى پىدا لەو، كە زۆربەى زۆرى داواكارىيەكان تىكرار بوو، يا وەك خۇمان لە پاپۆرتەكە، لە ھەر سى بەشەكەدا ئىشارەتمەن پىدا بوو، يەكك لەو شتانە لەسەر مەسەلەى كەم ئەندامان، پوون كىردنەو ھەكەم ھەيە، مەسەلەى كەم ئەندامان مووچە نىئە نەتوانى شتىكى تر وەرگىرئ، ئەو ھاوكارىيە، ئەو ھاوكارىيە ئىمە زىادمان كىردووە بە پىژەى (120%)، بۇ نموونە (30) ھەزارمان كىرد بە (100) ھەزار، ئەو لە لايەك، لە لايەكى ترەو (50) ھەزارمان كىردووە بە (150) ھەزار، مەسەلەى سلفەى عەقار كە باسى كرا، ئىمە لە

راپورتته که مان دا باسمان کردووه، سلفه‌ی عه‌قاره‌که‌ش له هه‌مان کات دا ئه‌وه‌ی که ئی‌مه باسمان کردووه (15) ملیون دانراوه بۆ ناو شار، (12) ملیونیش بۆ ناحیه و دیهاته‌کان، هه‌ر له راپورتته‌که‌ی خۆماندا ئی‌مه باسی ده‌سه‌ل‌تیک ده‌که‌ین، که له لایه‌ن زۆر له ئەندامانی په‌رله‌مان باسی لێ کرا، ئه‌ویش ده‌سه‌ل‌ت و لامه‌رکه‌زی و دابه‌زینی ده‌سه‌ل‌ت بۆ خواره‌وه، ئی‌مه له راپورتته‌که ئیشاره‌تمان پێدا بوو به‌و دابه‌زینه و باسمان کردبوو، مه‌سه‌له‌ی پێزبه‌ندی پرۆژه‌که، ئی‌مه هه‌ر له راپورتته‌که هینمان کردووه که پرۆژه‌کان پێزبه‌ندی بکری‌ن، داوامان له وه‌زاره‌تی پلاندانان کردبوو که پێزبه‌ندی بۆ بکات، داواکردن له‌وه‌ی که ئی‌مه زۆر داوای ئه‌وه ده‌کرا که سالیکی تر له کاتی یاسایی خۆیدا بودجه بگاته ده‌ستمان، به‌راستی ئی‌مسال دوانه‌که‌وتبوو وه‌کو بودجه له ساله‌کانی تر دا، له‌وه‌ی که له (11/28) متمانه حکومه‌تی کابینه‌ی شه‌شه‌م و وه‌زیره به‌پێزبه‌کان در، له (24)ی مانگدا هاته ئیره، هه‌م دیسان ئی‌مه داوامان کردووه بۆ سالی داها‌توو، له کاتی یاسایی خۆیدا، هه‌م پرۆژه یاسای بودجه بگات، هه‌میش حیساباتی خیتامی بگاته ده‌ستمان، ئی‌ستا حیساباتی خیتامی 2008 و، ئه‌و راپورتته‌ی وه‌زاره‌تی دارایی بۆ نیوه‌ی سالی 2009، که گه‌شته لێژنه‌ی دارایی و ئابووری لامان، هه‌موو ئەندامانی لێژنه‌ی دارایی و ئابووری نوسخه‌ی خۆیان وه‌رگرت و بردیشیان، به هه‌موو فراکسیۆنه‌کانه‌وه که له‌گه‌لماندا بوون، زۆر سوپاس.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌رپێزان، دیاره له لێژنه‌ی دارایی ئیشاره‌ی پێ نه‌کرا، کۆمه‌لێک له ئەندامه به‌رپێزه‌کان له کاتی گفتوگۆکردن له‌سه‌ر پرۆژه یاسا، باسی ئه‌وه‌یان کرد که ئه‌و پرۆژه‌یه بنی‌دریته‌وه بۆ حکومه‌ت، له‌گه‌ل تیببینه‌کان، بۆ چاو پێ خشانه‌وه‌یان، له هه‌مان کات کۆمه‌لێک ئەندامی تری به‌رپێزی په‌رله‌مان ره‌ئیان وابوو، نه‌خێر ئه‌وه پرۆژه‌که لێره به‌رده‌وام ده‌بین له‌سه‌ر گفتوگۆکردن له‌سه‌ری، کۆتاییشی پێ دینین، که‌م و کورتیه‌کانیشی چاک بکه‌ین، ئینجا ئی‌ستا ئی‌مه ئه‌م پێشنیاره ده‌خه‌ینه به‌رده‌ست ئی‌وه‌ی به‌رپێز بۆ ئه‌وه‌ی، ئایا ئه‌و پرۆژه‌یه بنی‌دریته‌وه بۆ حکومه‌تی هه‌ری‌می کوردستان و چاوی پێدا بخشیندریته‌وه له‌گه‌ل تیببینه‌کانمان بێ؟ تکایه ئه‌وه‌ی له‌گه‌ل ئه‌و پێشنیاره‌یه ده‌ست به‌رز بکات؟ تکایه وازحه، رچانه‌ن، کاک حمه سعید، فه‌رموو .

به‌رپێز حمه سعید حمه‌ علی:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌و دوو رایه‌ی که جه‌نابت ته‌رحی ده‌که‌ی، پێویسته له هه‌ردوو راکه، چه‌ند که‌سیک دیفاع بکا و ته‌وزیح بدا، له ئه‌وه‌ی که بگه‌رپێته‌وه و، ئه‌وه‌ی که نه‌گه‌رپێته‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی ته‌وزیحات بپێ.

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

هه‌رواش ده‌بیت برای به‌رپێز، فه‌رموو.

به‌رپێز عدنان عثمان أحمد:

به‌رپێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

مىنىش ھەر ھەمان ئەو ھىنەم ھەيە، كە دەبى گىفتوگۆي لەسەر بىكرى....

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

ھەروايە، ئىستا بۇ ئەودى ئىمە دەيخەينە دەنگدانەودە، تەواو تىكايە، كاك كاردۇ فەرموو.

بەريز كاردۇ محمد پىرداود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

يەنى ھەندى شت ھەيە ھى ئەو نىە، مەسەلەن بودجەي ئەنجومەنى داد، كە قانونيەن دەبى حكومەت تەداخولى نەكات، ئەو دەلى حكومەت لەگەل....

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

نا شتى وا نىە، رچائەن، تىكايە ئىستا ئەو بەريزانەي لە ھەر تەرەفيك سى كەس گىفتوگۆ دەكات، لەسەر ئەودى بۇچى ئەم پىرۆزەيە بنىردىتەودە؟ ئەو يەك، لە ھەمان كات سى كەس، سى بەريز لەو ئەندام پەرلەمانانە گىفتوگۆ دەكات بۇ نەنىردىتەودە، ئىستا تىكايە دەست بەرز بىكەن، ناوەكان دەنوسىن، يەك يەك قسەي لەسەر دەكەين، ئىستا سى بەريز كە ناويان نووسىو، ئەمەوى بزانم ئەم سى بەريزە لەگەلدان؟ يان لەگەل دا نىن؟ كاك عمر عبدالعزيز، لەگەل پىشنيارەكەي كە بگەريتەودە بۇ حكومەت؟ بەلى، كاك ئارام؟ بەلى، كاك عدنان؟ بەلى، ئىستا سى بەريز دەويت كە لەسەرى قسە بىكات، ئىستاش سى بەريز كە دەيانەوى قسە بىكەن، ناويانم نووسىو، كاك دلشاد شەھاب جەنابت لەگەل؟ بەلى، كاك سالار لەگەل؟ بەلى، لەگەل ئەودى كە بەردەوام بىن؟ بەلى كە ھەلدەستن قسە دەكەن، كاك عبدالسلام بەروارى؟ بەلى، ئىستا رىزدار كاك عمر عبدالعزيز كەرەمكە، رەئى خۆت بە وازحى بەد.

بەريز عمر عبدالعزيز بەالدين:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

برا و خوشكانى بەريز، ئىمە ھەموومان دلسوزين بە جددى بۇ مەوزووعى ئەو بودجەيە، من پىشەگىەكى كورت عەرز دەكەم، پاشان دەچمە سەر موبەيراتى گەرانەودى، وابزانم ھەمووى لە پرووى خەم خۆرييەويە، رەنگە ئەم ھەفتەيەي رابردوو بەلگە بى لەسەر ئەودى كە بودجە كەم و كورتى زۆرى تىايە، من وا دەزانم پىرکردنەودى ئەم كەم و كورتیانە، پىداچوونەودى بودجە بەم تەفصیلە، كە لە سى، چوار وشە دەيلىم، نەك رستەش، ناروونى لە زۆر لايەنى، ھەلەي تەكنىكى و ھونەرى لە ناو راپۆرتەكە لە پرووى ژمارە، نا ھاوسەنگى لە زۆر بىرپار لە بواری تەشغیلی و ئىستىسمارى، لە بواری ناوچەكان، لە بواری كەرتەكان، ھەروەھا دووبارە بوونەودى زۆر مەسائیل، ھەروەھا ديارى نەكردنى بەشيكى زۆر لە داھات، كە چەند رۆزە قسەي لەسەر دەكرى، چاككردنەودى ئەو ھەموو، من وانازانم لە ناو پەرلەماندا مومكىن بى، لەبەر ئەو دەبى راي ئەو ھەموو لىژنانە بە ھەند وەربگىرى، راستە بەريز لىژنەي دارايى و ئابوورى ئىستا وەلامى جۆريك لەوانەي دايەودە، بەلام عەرب دەلى: (الشيء بالشيء يذكر)، يان قسە قسەي ديئى وەكو كورد

دەلى، من وادەزەنم دووبارە ئەگەر مەجال بەرپەتەو، وەئامى وەلامەكانىش ھەيە، مەسەلەى رەئى وەزارەتەكان ئىمە لە كوئى وەريگرين؟ وەزارەتى بەرپەتەو ھەيە دەلى: ھەر ئاگام لى نىە لەم خەملاندانە كە كراو، لىرە ئىمە چەندىن ئەندامان ھەيە لە لىژنەكان دا، پەرلەمانتارانى بەرپەتەو ئاگادارن، چەندىن وەزارەت بەرپەتەو وەتوانە: ئاگامان لەم خەملاندانە نىە، يان ھەندىكىان ئەو بەرپەتەو كە دياريان كەردو، من بە نموونە ھىنامەو، زۆرپەتەو لە برا و خوشكان تەئكىدىان كەردو، كە زۆر لە وەزارەت يەك لەسەر پىنجى داواكارىەكانىان جى بەجى كراو، يان خراوتە ناو بودجەكە، لەبەر ئەو ھەرپەتەو تەكنىكى و فەننىەو، ئەگەر موخەصىلەى نىھائى ئەو ھەيە، ئەم ھەموو سەرنج و تىبىنى و پەخنە و پىشنىارەى پەرلەمانتاران پەچا و بەرپەتەو، لىرە بەتوانىن، گەرتەتەكان نىە، بەس من دلتىام لە پەروو ھەمەلى و واقىيەو مومكىن نىە ئەو ئىشە بەرپەتەو، چونكە ھەمەت بەرپەتەو لە پەردنەو ھەيە ئەو كەم و كورتىانە، نەك پەرلەمان دوو پەچا، سى پەچا دانىشى، دوو، سى ھەفتە دانىشى خەرىكى ئەو ھەيە، لە پەروو واقىيەو سەرنەگەرى، لەبەر ئەو من وا دەزانم وا ھەمەلى تەر، ئىنسىابى تەر، لە پەروو ھەمەلى، ھەمەلى تەر، كە بەرپەتەو بۆ ئەنجومەنى وەزيران، لەوئى پەچەى تەبىيەى خۆى وەرگەرتەو، بە پەچەى كەردن لەگەل وەزارەتە پەيوەندىدارەكان، بە پەچەى كەردن لەگەل لىژنەكانى پەرلەمان، بەلام دەبى بەرپەتەو نەبەتە پاساويك بۆ دواخستنى بودجە، چونكە لەمە زياتر مەعقول نىە بودجە دواكەوئى، ئەو ھەمەلى ھەمەلى پەرلەمانە، ئايا سەقف ديارى دەكات بۆ ئەنجومەنى وەزيران؟ يان نايكا، بەلام دەبى لە كورتەين كات دا بى، لە خىلالى چەند پەچەى تەبەتەو، چونكە زۆر لەو ھەمەلى دواكەوتنى بودجە، لە بەرپەتەو ھەمەلى گەشتى ھەمەلى كوردستان نىە، زۆر سوپاس.

بەرپەتەو سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، پەچەى كە ئارام، ھەمەلى.

بەرپەتەو ئىبىم نەمەت قەدر (ئارام):

بەرپەتەو سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە گەپەنەو ھەمەلى بودجەى سالى 2010، من لەگەل ئەو ھەمەلى كە بەرپەتەو، پاساوەكەش بۆ گەپەنەو ھەمەلى بەرپەتەو بۆ ئەو نىە كە بودجە دواپەچەى، چونكە ھەر لە ئەھمى دا، ھۆكارى دواكەوتنەكە پەرلەمان نەبوو، بەلكو وەزارەتى دارايى و ئابوورى بوو، ئەو پاساوانەش كە باس كرا، تەبەن پەتەرايەو، خالىكى تەبەن، بەرپەتەو يە لە بوونى ئەو پەچەى دارايە كە ناو نەبەتەو ھەمەلى، بەللى يەگەيەك لەوانە لىستى ئىمە، ئىمە نەمانبىنەو، بەرپەتەو لىژنەى دارايى و ئابوورى دەلى: دراو بە لىستەكان، يەكەل لەوانە ئىمە نەمانبىنەو، بەرپەتەو لە لىژنەى تەرەو وەرمان كەرتو، ھەرەھا خالىكى تەبەن بەرپەتەو يە لەو ھەمەلى كە ئەو سى وەزيران بەرپەتەو كە ھەتەو، ئەو چەند پەچەى كە گوپەن لە تەبەن و سەرنەجەكان بوو، بىگومان ئىستە دەبەتە ھەمەلى زياتر دەوئەمەند كەردن و بەھەتەرىنى بودجەكە، ئەگەر بىت و بەرپەتەو ئەو موراھەمەى بەنەو، بۆيە من پەچەى باشە بەرپەتەو، چونكە يەكەل لەو خالانە كە

ھەردوو ۋەزىرى بەرپىز، ۋەزىرى سامانە سروشتىيەگان و ۋەزىرى دارايىش كە ئامازەيان پىكىرد، يەككىيان برىتى يە لە راپۇرت ياخود حىساباتى خىتامى ۋەزارەتى سامانە سروشتىيەمانە، ئەگەر بە مولحەقىش بى، دەبى بىرئ بە ۋەزارەتى دارايى، بەلام تا ئىستا ئەو خۇى ئىعتىراقى بەوہ كىرد كە تا ئىستا ئەو حىساباتە خىتامىيە نىيە، نە 2008، نە 2009، ۋەزىرى دارايىش باسى لەوہ كىرد كە ئاگاي لە حىساباتەگان نىيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ جەنابت، رىزدار كاك عدنان عوسمان، فەرموو.

بەرپىز عدنان عثمان احمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە قسەگانى من بۇچوونى فراكسىونى گۇرپانە، لەو بارەوہ، جارى پىش ھەموو شت...

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

تكايە بە ناو ئەندامى پەرلەمانەوہ قسە بىكە، زۇر سوپاس.

بەرپىز عدنان عثمان احمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىش ھەموو شت دەبى بزىنان كە تاخىر بوونى بودجە، لە راستىدا پەيوەستە بە حكومەتەوہ، نەك پەرلەمانى كوردستان، ئىمە بەرپىسىار نىن لە تاخىر كىردنى بودجە، مەفروروز وايە بە گوپىرەى پەپىرەوى ناوخۇ، مەعاپىرى دوەلىش، بودجە دەبى لايەنى كەم، دوو مانگ، سى مانگ پىش سەرى سالى دارايى بگاتە پەرلەمان، بۇ ئەوہى لايەنى كەم پەرلەمان دوو مانگى لەبەر دەستدا بىت، حكومەتىش مانگىكى لەبەر دەستدا بىت، بۇ تاوتوئ كىردنى و دانانى پلاننىكى زانستى بۇ جى بەجى كىردنى بودجە، بۇيە دواكەوتنى بودجە لە راستىدا تەنھا حكومەتى ھەرىم بەرپىرسە بەرامبەرى، نەك پەرلەمانى كوردستان، ئىمە پىمان وايە بودجەى خەملىنراو، كە حكومەتى ھەرىمى كوردستان نارديوئى بۇ پەرلەمان، بودجەپەكى نا رۇشن و نا زانستى يە، چەندىن لادانى دارايى تىدايە، خزمەت ناكات بە عدالەتى كۆمەلئايەتى و گەشەى مرؤبى و بنىاتنانى ژىرخانى ئابوورى، نەپتوانىوہ بودجەى حزب لە بودجەى گشتى جىباكاتەوہ، ھىچ پلاننىكى ستراتىژى رۇشن لەخۇناگرىت، بۇ پىشخستنى ئابوورى و كەرتى بەرھەمپىنان و كەم كىردنەوہى دىاردهى بىكارى و بەرخۇرى، لەگەل دەستخوشىمان لە ئەندامانى تىكپىراى لىژنەگانى پەرلەمان و لىژنەى دارايى و ئابوورى بە تايبەتى، بەلام پىمان وايە راپۇرتى لىژنەى دارايى پەرلەمان نەپتوانىوہ تىشك بختە سەر ئەو نارۇشنى و كەم و كورتىانە، نەپتوانىوہ رىگە چارەى گونجاويان بۇ بدۇزىتەوہ، شىۋازى بەرپوہبردنى ئەو چەند دانىشتەنى لە چەند رۇزى رابردوو بۇ تاوتوئكىردنى بودجە سازدران، دەرفەتى تەواوى نەپەخساند بۇ ئەندامانى پەرلەمان تا رەخنە و سەرنجەگانىان بە وردى بختە روو، ئەو ۋەزىرە بەرپىزانەى لە دانىشتەگان دا ئامادە بوون، ۋەلامى نىكەى (90%) پىرسىارەگانىان نەدايەوہ، دەرفەتىش نەدرا سەر لە

نۆى پىرسىيارەكانىيان ئاراستە بىكرىتەو، بۆيە ئىمە وەك فراكسىۆنى گۆران پىمان وايە بەرژەوۋەندى خەلكى كوردستان و بەرژەوۋەندى ئەزموونى ھەرىمى كوردستان، ئەو دەخوازىت كە ئەو بودجەيە بگەپىنرىتەوۋە بۇ حكومەتى ھەرىم، بۇ ھەموار كوردن و ئەنجام دانى كۆمەللىك گۆرانكارى تىيدا، ھاوپىچ لەگەل كۆمەللىك داتا و دۆكيومىنت كە لەو چەند خالەدا رۋونى دەكەينەو، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ھەلبەتە ئەوۋە نابىتە پاساوى نەدان و دواخستنى مووچەي فەرمانبەر و خانەنشىن و كەس و كارى شەھىدان و ئەنفال و كىماباران، كە دەبىت بى ھىچ دواكەوتنىك، بۇ سانىيەك و چركەيەكەش ئەوانە دواخرىت، وەك دەزانىن دامەزراندنى فەرمانبەران و مامۇستاپانىش تا ئىستاكە چاۋەرپى پەسندكردنى بودجەي نەگردوۋە، ئەوۋە بەردەوامە، سىستەمى دانى مووچە لە راستىدا پەيوەست نىە بە پەسندكردنى بودجە.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە، نوقتەي نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پىي ئەو دەسەلاتەي كە دراۋە بە حكومەت تەنھا يەك لەسەر دوانزە دەتوانى سەرف بىكات.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە كاكە.

بەرپىز عدنان عثمان أحمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

نەخىر سىسەتەمى بودجە سىستەمىكى ماشىە، ھىچ لايەنىكىش بۆى نىە مووچەي فەرمانبەر و كەس و كار و خانەنشىنان بۇ چركەيەكەش دواىخات، پەيوەست نىە بە پەسندكردنى بودجەوۋە، پەسندكردنى بودجە پەيوەستە بە حقول و بابەتەكانى ترەو، حەقلى مووچە، دانى مووچە، بە ھىچ شىۋەيەك بە دواكەوتنى پەسندكردنى بودجە.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رچائەن، لە جىگەي خۆت قسە مەكە.

بەرپىز عدنان عثمان أحمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سالى رابردوۋ بودجە لە مانگى شەش دا پەسند كرا، شەش مانگى پىش ئەوۋە مووچەي ھەموو فەمانبەران و خانەنشىنان وەكو خۆى دەدرا، پىشترىش بە ھەمان شىۋە، خالەكانى ئىمە:

1- كەمكردنەوۋەي ھەموو دەروازەكانى مینەح، تەبەرەوات، ئىعانات، مەصروفاتى ئوخرا، لە ھەموو وەزارەتەكان، جگە لە ھەردوۋ وەزارەتى تەندروستى و كار و كاروبارى كۆمەللىپەتى بە برى (90%)، ھەروەھا ھەر سى سەرۆكايەتەكەي ھەرىم، بە برى (50%).

2- ھەلگرتنى ھەموو ئەو پرۇژانەى كە بۇ حزب تەرخان كراون، ھەلگرتنى ھەموو ئەو پرۇژانەى كە دووبارەن، يان بە پروونى ديارى نەكراون، يان پيشتر تەواو بوون و سەر لە نوئ پارەيان بۇ تەرخان كراوتەو، ھەلگرتنى ھەموو ئەو گوژمانەى كە لە بودجەى گشتى بۇ ھەندئ پرۇژەى كەرتى تايبەت تەرخان كراون.

3- ناردنى ميزانيەيەكى ھاوپيچ، بە ناوى ميزانيەى مينجەكان و پارە گلدرارەكان.....

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نيزامى، فەرموو كاك عبدالسلام.

بەرپز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

نيزامىە چونكە داوا كراوہ لە ئيمە يان دژ، يان لەگەل ناردنى ميزانيە بۇ دەرەو، قەت ئەو مەعنای نيه ئيمە ھەستين پيشنيارەكانى خۇمان پيشكەش بكەين،

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، لەگەل سەبەبى گەرانەوہكەى، تكايە تەركيز بكە سەر سەبەبەكە.

بەرپز عدنان عثمان أحمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو خالانەى كە من دەيخوينمەوہ بۇ بەرپزتان و بۇ بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان، ھۆكارەكانى كە ئيمە دەمانەوئ بودجەكە بگەرپتەوہ، واتا تيرپوانينى خۇمان پروون دەكەينەوہ، ھۆكارى ناردنەوہكە چى بيت؟ چى تەعديلاتى بۇ بكرپت؟ ئيقتيراحتى ئيمە، پيشنيارەكانى ئيمە چيە؟

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە تەعديلات راپورتليك لەگەل دەچپت، ئەوانە موناقتەشە كرا، ئيستا تەركيز بكە سەر سەبەبەكان، بە پروونى كە پيت باش نيه، بلئ: پيم باش نيه لەبەر ئەو سەبەبانە و تەواو.

بەرپز عدنان عثمان أحمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

4- ئاشكراردنى پارەى گلدرارە (الميزانية المدورة) ى ھەموو وەزارتەكان، وەزارتە تازەكان و ھەموو وەزارتە ھەئەشاوہكان.

5- خەملاندنى ئەو گوژمەيەى كە لە يەك دۆلار بوو، ھەر بەرميليكى نەوت كە لە كيلگە نەوتتەكانى ھەرپم بەرھەم دەھيترپن و تۆمار كردنيان لە ليستى داھات دا.

6- ھاوكات لەگەل پەسندكردنى بودجە دا، پرۇژە ياساى ھەمواركردنى سيستەمى مووچە لە ھەرپمدا كە لە پەرلەمانى كوردستان، رۆژى (2010/2/23) خويندەنەوہى يەكەمى بۇ كرا، پەسند بكرئ.

7- پيداچوونەوۋى لىستى خەملىنراۋى ئىراداتى سەرجهم وەزارەت و دامەزراۋەكانى ھەرىم، بە شېۋەيەك كە بېرى داھاتەكانىيان لەگەل سىروشتى كاريان دا ھاۋتا بى، بە بەراورد لەگەل سائانى پېشوو، لۇجىكى بى نەك كەمتر، لەگەل ئاشكراگردنى چارەنووسى داھاتى ئەو نەوتەى كە بە پالائوگەى ياساىى و ناياساىى دا تىدەپەرن، لە خالە سنوورىيەكان دا دەفرۆشرىن، ھەروەھا داھاتى باج و رسوماتى ئەوئىرادەى كە بە پىى ماددەكانى (110، 114، 115).....

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە، رچائەن وەرە سەر سەبەبى كەم و كورتى ھەيە، دەلى: دەپنېرمەو، كاك شېروان فەرموو.

بەرىز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى ھەق وايە جار جار، ئىمە وەگو لىژنەى قانونى بەعزى مەسائىلى قانونى ھەيە ئىمەش موشارەكەى تىدا بکەين، ئەو ەك، دوو: ئەو ھەمان ئەو راپۆرتەيە كە رۆزى يەكەم خویندرايەو، نەك ئەسبابى دواكەوتنى بودجەيە، كە براى بەرىزم كاك عدنان ئىشارەتى پىدا، ئەو ھەمان ئەو راپۆرتەيە كە رۆزى يەكەم خویندرايەو، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شاھۆ فەرموو.

بەرىز د. شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

جەنابت لە سەرەتا بەئىنت دا كە ھەر يەككىمان بە لايەنى كەمەو ھەبى دووجار قسە بکەين، ئىمە چەندىن قسەى خۇمان نەگردوو، چەندىن تىبىنىمان ھەبوو نەمانوتوو، چەندىن وەلامان ھەيە وەرمان نەگرتوو، ئىستاش رېگەمان پى نادەن كە راپو بۇچوونى خۇمان دەربېرىن.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

شتى وا نيە، رېگە دراو، فەرموو، كەرەمكە قسەكانى خۇت بکە، تكايە ئەو بەرىزە دەلى: من ئەو پرۆزەيەم پى باش نيە، بۇ ئىوہيە، بۇ ئىوہى بەرىزە، ئەو پەرلەمانتارە بەرىزانە، دەمىنيتە سەر خالىك، لەگەلە يان لەگەل نيە؟ با قسەى خۇى بكات، تەواو.

بەرىز عدنان عثمان أحمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

8- ناردنى ميزانىيەكى ھاوپىچ، ھەر وەك باسەم كرد، ناوى ميزانىيەكانى مينەح و پارە گلدراوكان، كە چارەنووسى زياتر لە شەش مىليار و (400) مىليۇن دۇلارى تىدا ديارى بکرىت، ئەو ھەش بە خالىكى زۆر گرنگى دەزانين، سەبارەت بەو پارە و پرۆزە جۇراوچۇرانەى كە لە پاى گرى بەستەكانى نەوت و پارەى

گلدراوہی بہرنامہی نہوت، بہرامبہر خوراک ہاتونہتہ کوردستانہوہ، چیان بہسہر ہاتووہ؟ لہ چ خہزینہیہک دا پاریزراون؟ گہی سہرف کراون؟ چوں سہرف کراون؟ چہندی ماوتہوہ و چوں لہ پلانی نایندهدا سہرف دہکریٹ؟ لہگہل ہہموو زانیاریہہ پیویستہکان لہو بارہیہوہ، بہ خشتہوہ، بہ ژمارہ و داتای پیویستہوہ، پروونکردنہوہی سیستہمی مووچہ و دہرمانلہ بہ شیوہیہکی پروون، گہ ہہموو داتا و ژمارہکان لہ خوبگریٹ، سہبارت بہ فہرمانبہران بہ ہہموو پلہکانیانہوہ، لہ فہرمانبہری ناسایہوہ بۆ بہرپوہبہری گشتی و پلہ تاییہتہکان، لہ ہہموو ووزارت و دام و دہزگاکانی حکومہت دا، خانہنشیان، لہ خانہنشینی ناسایہوہ بۆ ئەوانہی لہ پلہی تاییہت خانہنشین کراون، ئەو مووچہ خۆر و فہرمانبہرانہی گہ مووچہی حکومہت و ہردہگرن و دہوام ناکہن وەک کادیری حیزبیہکان بۆ نمونہ، بۆیہ یہکخستنی بودجہی ہہموو ئەو ووزارت و دام و دہزگایانہی گہ سیمای دوو ئیدارہییان پیوہ دیارہ، بہ تاییہتی ہہردوو ووزارتی دارایی-س، دارایی-ہ، ہہردوو ناسایشی سلیمانی و ہہولیر، ہہردوو دیوانی چاودیاری، بۆیہ پروژہی ووزارتہکان بہ پیی پسیوری ووزارتہکان بی، واتا ہیچ ووزارتیک لہ دہرہوہی پسیوری خوی ہیچ پروژہیہک ئەنجام نہدا و ہیچ پروژہیہک پیشنیاز نہکات.

11-راگرتنی عہدالہت لہ پروژہی پاریزگا و قہزا و ناحیہ و ناوچہ جیاوازہکاندا بہ گوپرہی دوو پیوہ، یہکەم: ژمارہی دانیشتون، دووہم: ئەولہویہتی ناوچہ زہرہمہندہکان.

12-دیاری کردنی میزانیہی ہەر سى سەرۆکایەتی ہەریم، بہ شیوہیہکی روشن، بہ جۆریک سەرۆکی دیوانی ہەر سى سەرۆکایەتیہکە نامادہ بن، بۆ وردکردنہوہ و شیکردنہوہی.

13-دیاری کردنی بودجہی پھیوہندیہکان و نووسینگہکانی حکومہتی ہەریم لہ دہرہوہی ولات، ہاوپیچ لہگہل دۆکیومیئت و خشتہ و داتای پیویست دا.

14-خەمڵاندنی ئەو گوژمانہی گہ بۆ سەندیکا و ریکخراوہکانی کۆمەلگەى مەدەنى سەرف دہکریٹ، جیاکردنہوہی بہ بودجہیہکی تاییہت، گہ دہستہیہکی سہربہخوی سہر بہ پەرلہمان چاودیاری بکری.

15-تہرخانکردنی ہہموو ئەو گوژمہ پارانہی گہ لہ خالہکانی یہک تا حہوت بېردرینہوہ بۆ:

1-ئەو پروژانہی گہ خزمەتی کەرتی بەہمہینان دہکەن و کوردستان لہ ہەریمیکی بہرہمخۆرہوہ دہکەنہ ہەریمیکی بہرہمہین.

2-پروژہ خزمەتگوزاریہکان بہ تاییہتی لہ گہرہکە ہہزار نشینہکان و گوند و شارۆچکە و ئوردوگاگان دا، لہ پینا و گہشہکردنیکی ناسویی دا.

3-بہرز کردنہوہی مووچہ نزمہکان، وەک لہ پروژہ یاسای ہہموارکردنی مووچہ لہ خالی شەش دا ہاتووہ.

4-دۆزینہوہی ہەلی کار بۆ گەنجان و بیکاران بہ ہہردوو رەگەزەکەوہ و ہەر سى کەرتی تاییہتی، گشتی، تیکہئاو.

5-زیادکردنی مووچہی کەس و کاری شہیدان، قوربانیانى ئەنفال، کیمیاباران، زیندانہ سیاسیہکان، کەمئەندامان، خاوەن پێداویستہ تاییہتیہکان.

6- پېرېنېۋەدى بېمەى بەردەوام بۇ ھەموو ئەوانەى كە تووشى نەخۆشى درېژخايەن بوون، يان دووچارى قەيرانى كۆمەلئايەتى بۆتەۋە، ھەروھە مووچەى خانەنشېنى بۇ ھەموو ئەو كرىكار و شوڧىر و بەرھەمھېنانەى چوونەتە تەمەنەۋە، يان لە كاتى كاردا تووشى قەيرانى تەندروستى دەبن، زيادكردنى بودجەى پرۆژەكانى كەركووك و ناوچە دابراۋەكان، بە بى پرۆژە حيزبىەكان، ۋەك بەشېك لە پرۆژە نېشتمانىەكان، لەسەر ئاستى ھەرىم، زيادكردنى مووچەى پېشمەرگە، ئاسايش، ھېزە چەكدارەكان، ھاوتە كردنى بە مووچەى ئەوانەى بەغدا، ھاوكات لەگەل نەھىشتنى سىماى حيزبى و سزای حيزبى لەو ھېزانەدا، ۋەك مەرجى حياكردنەۋەى بودجەى حيزب لە بودجەى حكومت، ھاوكات لەگەل قەرەبوو كردنەۋەى ھەموو ئەو كەسانەى كە سزای سياسى دراون، لە ئەفسەر و پلەدار و

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە، رچائەن، ۋەرە سەر خالەكان، بەو شېۋەىە نا، كاك شاھۆ رچائەن، فەرموو.

بەرىز امينە ذكري سعيد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەۋە خىتابەكى سياسىە، يان پروپاگەندەبەكى ھەلئىژاردنە، ئەو پرۆسەىە نايەتە قبولكردن، ئەگەر ئەۋھا.....

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو، تەركيزى بكة تكايە، مەعلوم بوو، لەۋى رەفز بكرى، نەواقسى تيايە، بە بۆچوونى ئىۋەى بەرىز.

بەرىز برهان رشيد حسين:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋە با نەكرىتە موشكلەىەكى سياسى و دوو بۆچوونى حياۋازى فراكسيۇنەكان، ئەۋە سەبەبەكانە كە بۇ خزمەتى ۋلاتەكەمان ئەمانەۋى، نامانەۋى بودجەى پى بگىرپتەۋە، ئەگىنا ھىچ مەبەستىكى سياسىمان لە پشت ئەو

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك دلشاد فەرموو.

بەرىز دلشاد شهاب حاجى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەككىك لە پرىنسىپەكانى پەپرەۋەكردنى بەرپۆۋەبردنى كۆبوونەۋەكە كە ھەموومان موتەفېق بووين لەسەرى، نەھىشتنى تىكرار بوو، جەنابتان ئەمەرتان فەرموو لە بېدايەتى جەلسە، من تەحەدا دەكەم (80%) ئەو گوتنانەى كە تا ئىستا گوتران، نەك تىكرارى يەك جارن، بەلكو تىكرارى (10) جارە و (15) جارە، پەنجا جارەشى تېدايە، بۇيە تەكا لە جەنابتان دەكەم بۇ سوود ۋەرگرتن لە كات، بۇ زەبت كردنى بەرپۆۋەچوونى كۆبوونەۋەكە كۆنترۆلى ئەو لايەنانە بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سۆزان خان كەرەمكە.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من داوا دەكەم ئەو قسەيەى ئەو بەرپىزە لە پىرۆتۆكۆل سەھب بىكرى، لەبەر ئەوھى ئەو ئىتېھامى ئىمە دەكات كە ئەوان بۇ خزمەتى وئاتە، عەلاساس ئىمە بۇ خزمەتى وئات نىە، لەبەر ئەوھى داوا دەكەم سەھب بىكرىتەوھ، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پچائەن بەسە، بەردەوام بە، بەس تەلخىسى بىكە تىكايە.

بەرپىز عدنان عثمان أحمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ئەگەر سەبىر ھەبىت، وابزانم چەند سانىيەكەم ماوھ، لە دەقەيەك كەمتر، ھاوكات لەگەل قەرەبوو كىردنەوھى ھەموو ئەو كەسانەى كە سزای سىياسى دراون، لە ئەفسەر و پلەدار و سەرباز و مووچە خۆرەكانى سەر بە وەزارەتى ناوخۆ، پىشمەرگە، فەرماندەبى ئەرگان، ئاسايش و پاسەوانى سنوور كە ژمارەيان دەگاتە(1566) كەس، كۆى مووچەى بىراويان لە بودجەى گشتى.....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پچائەن، كاك عدنان تەواو، پچائەن يەك دەقەى تر گۆى دەگرين فەرموو.

بەرپىز عدنان عثمان أحمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بودجەى خەملىنراو بە زووترين كات ھەموارى خالەكانى سەرەوھى تىدا ئەنجام بىرپىت بىگەرپىندىرپتەوھ لە شىوھى كۆمەللىك دۆكىومىنتى فەرمىدا، لە سايتى حكومەت و پەرلەماندا بئاو بىكرىتەوھ كە بىرپىت لە: لىستى تەواوى مىزانىيەى مینەح و پارە گىلدراوھكان، وەك لە خالى سى دا ھاتووه، لىستى ھەمواركراوى پىرۆزە بەردەوامەكان، لىستى ھەمواركراوى پىرۆزە پىشنىيازكراوھكان، لىستى ھەمواركراوى ئىرادات، مىلاكات، وردەكارىيەكانى مىزانىيەى جارىيە و ھەموو وردەكارىيەكانى دىكەى تايبەتە بودجەى خەملىنراو، حىسابى خىتامى 2008 و حىسابى خىتامى نىوھى يەكەمى 2009، راپۆرتەكانى دىوانى چاودىرى ھەر دوو ئىدارەى سلىمانى و ھەولپىر، مىزانى موراجەعە و ھەموو ئەو بەلگەنامەيەى كە دەرى دەخەن، مینەح، تەبەرەوات، ئىعانات، مەصرفات ئوخرا لە 2008 و 2009، چۆن صەرف كراون؟ لىستى سىستەمى مووچەى ھەرىم، وەك لە خالى (8)دا ھاتووه.....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

رچائەن، بەسە، تەواو، كەرەمكە فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وشەيەكى بەكار ھيئا دەبى لەسەرى ھەلۆيىستە بىكرى، دەلى: پارە دزراوھكان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كۆنترۆل ئەگەر ئەو وشەيە ھەبوو سەحب دەبى، ئەگەر نەبوو وەك خۇى دەمپنى، كاك دلشاد كەرەمكە فەرموو.

بەرپىز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى ئەو رايە دەكەم كەوا درپژە بە تەكمىلەكردنى گەفتوگۆيەكان و ئەو بەشانەى كەوا ماون لە پەسندكردنى، ياخود برپار دان لەسەر پرۆژەى بودجەى ھەريىمى كوردستان بۆ سالى 2010 لەبەر ئەو خالانەى خوارەو، بەرپىزان ئەو بەشيكى گرنكى پلانى حكومەتيكە كەوا لە ماويەكى كەم بەر لە ئىستا ليرەو برپاو متمانەى پيدراو، لە سەرەتاكاني ھەنگاوەكانيەتى بۆ پيادەكردنى ئەو پرۆژە ستراتيژى، ئەو بەرنامە درپژخايەنەى كە دەيەويت خزمەتى ولات و گەل و نيشتمان و گشت چين و توپژەكاني ئەو ولاتە بكات، ناكريت ئيمە لە يەكەم ھەنگاوا ئاوا رپگر بين لە بەردەمى، بە بەلگە دەبى پالپشتى بۆ بكەين، لەبەر ئەو خالە درەوشاوانە و ئەو خالە چارەنووسسازانەى كەوا پەيوەندى بە ژيانى گشت تاكەكان و گشت پارچەكاني، گشت بەشەكان و شار و شارۆچكە و گوند و ديھاتەكاني كوردستانەو ھەيە، كە خالەكان بریتين لەوانەى خوارەو بە ديتنى من:

يەكەم چارەسەرکردن ياخود ھەنگاوانانى جددى بۆ نەھيشتنى گرفتى نيشتەجى بوون كە پەيوەندى بە گشت تاكەكاني ولاتەو ھەيە، بەتايبەتى گەنجان و لاوان و ئەوانەى لە سەرەتاي پيکھيانى ژيانى ھاوسەرييتدان، وە بە تايبەتى ئەوانەى كە خاوەنى دەرامەتيكى كەمن، وەنەھيشتنى ھيچ جۆرە سوودپك، وەكو رپزگرتن ھەم لە پيداويستىەكاني خەلكى ئيمە و ھەم لە بنەما پرۆژەكاني ئاينى پيرۆزى ئيسلام، ھەم لە ئاينەكاني تريس، بەتايبەتى بەشيكى زۆرى ميللەتى ئيمە، ميللەتيكى موسلمانە، نەھيشتنى ھيچ سوودپكى وا كە تەفسىرى ياخود دوو دلى واى لەسەر بيټ لەلايەن ھاوولاتيان، چونكە ئەمە دەچيټە بوارى ريبا، بەراستى من ئەو بە خالتيكى زۆر بە ھيزى دەزانم، پيوستە پشتگىرى لى بكەين و دەست خوشيان لى بكەين و رپگەيان بۆ خوش بكەين بۆ ئەو ھەتا زوو خەلك لە سى چوار خيزان لە ناو يەك خانوودا، ئەوانەى لە ژير خيمەكانن، ئەوانەى لە ژير نايلوندا دەژين، ئەوانەى بى شوپنن، ئەوانەى بى شوپنى

نيشته جى بوونن، دەستى حكومت بگه ينه وه بۇ ئەوھى دەست پى بكات خزمە تيان پيشكەش بگه ين، يەككىك لەو بوارانەى كەوا لە ولاتى ئىمە كەوا ئايندەى خوى لەسەر بنيات دەنييت، خويندن و گرنكى دانە بە خويندنگان و بە فوتابخانەگان، هاتن و تەرخان كردنى برىكى ديارى بەچاوى بودجە بۇ خزمەت كردنى ئەو بوارە زانستىه، بە ديتنى من خالىكى درەوشاوهيه، ھى ئەمپۇ نيه، ھى بەيانيش نيه، ھى ئايندەى ولاتى ئىمەيه، ھى پىگه ياندى رۇلەگانى ئىمەيه، ھى دەستە بەر كردن و مافى فەراھەم كردنى خويندە بۇ رۇلەگانى ئىمە، ئەو خويندەى كە وا يەككىكە لە خالە درەوشاوهگانى سياسەتى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، كە لە دونيا خەرىكە باوى خويندنى بى موقابيل و بەلاش نامينييت، بەلام نەك ھەر خويندن لە ولاتى ئىمەدا سياسەتى حكومەت ئەوھىيە كە بەلاش و بى بەرامبەر بييت، بەلكو لە دەستە بەر كردنى باشترين پىداويستىهگانى خويندن، دروست گونجاو ترين و نموونە ترين بالەخانەگانى خويندن بۇ ئەوھى رۇلەگانى ئىمە، ئەوانەى كەوا چاوى گەشى ئىمەن، ئايندەى ولاتى لەسەر بنيات دەنييت بە مافە رەواگانى خۇيان شاد بىن، گرنكى دان بە توانا زانستىهگان و تەرخانكردنى برىكى زورى بودجە، برىكى بەرچاوى بۇ ئەوھى چيتر ئىمە مەجبورى دەستى خەلك نەبىن، بۇ ئەوھى چيتر مەجبورى ئەوھ نەبىن دكتورى بيگانە بييت لە ولاتى ئىمەدا عەمەليات بكات، بۇ ئەوھى چيتر مامۇستاو پسپۇر لە شوپنى تر نەبىن سەرپەرشتى نامەگانى دكتوراوا ماستەر بۇ رۇلەگانى ئىمە بگەن، بۇ ئەوھى ئىمە بگەينە ئاستى ولاتانى پيشكەوتوو، بۇ ئەوھى ولاتى خۇمان بەرەو پيش بەرىن، بۇ ئەوھى خەلكى پسپۇر و شارەزا لەو بوارانەى كەوا سود لە توانا بەشەرىيەگان و خيرو بىرى ولاتى ئىمە وەر بگيرييت، بۇ ئەوھى خەلكى ئىمە بچيتر جيۇلۇجىيەگانى فيرى دەر خستنى نەوت و ئىستىسمار كردنى نەوت بكات، لە ولاتىكى دەولەمەندى وەكو كوردستان چاومان لە دەستى خەلكى تر نەمىنييت، ئىمە دەست خۇشيان لى دەكەين، رىگايان بۇ خۇش بگەين، ھەتا زووہ برپارى لەسەر بدەين، بۇ ئەوھى تواناگانى رۇلەگانى ئىمە، بۇ شاد بوونى رۇلەگانى كەس و كارى شەھيدان زور بەئەسەفەوہ دەئىم، ئىرە واى لىبييت ببىتە مينبەرى موزايەدە كردن لەسەر كەس و كارى.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رەجائەن، رەئى خۇت بدە، مەسەلەى موزايەدە، رەجائەن.

بەرپىز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كەس و كارى شەھيدان و ئەنفالكر اوھگان، ھەتا زووہ بەو مافەى كەوا ئەركىكە لەسەر ھەموو لايەكمان، زوو موافقەتى بۇ بگەين، بە زيادەى حەقى خۇيان شاد بىن، ئەو شەفافیەتەى كە لە بودجەدا ھەبووہ، لەبەر ئەو کرانەوھى كەوا بۇ ھەموو گەفتو گۆيەگان كەوا بەبى سنوور ھەبووہ، لەبەر ئەو ھەنگاوه پىرۇزەى كەوا لە پەرلەمانى كوردستان ناوى لە خستنە پرووى ھەموو بابەتەگانى بودجە لەسەر سايتى ئەنتەر نييت، بلاو كردنەوھى بۇ ھەموو لايەنەگان و بۇ ھەموو دونيا، ئەوہ خالىكى جەوھەرىيە كەوا دوو دلئى نەمىنييت لەسەر

ئەوۋى كەوا پەرلەمانى بەرپىزى كوردستان لەسەر گەفتو گۆ كىردن سىقە پىدانى، ئەو پىشنىارە مەھنىانەى كەوا لىژنەى دارايى و ئابوورى لە ماوۋى ياسا كىردنى كارى خۇيان و لە ماوۋى ھەئسەنگاندنى بودجەوۋ، كەبەراستى من جارىكى تر سەربەرزى بەوۋى كەوا لىژنەى ئابوورى و دارايى سەرەرايى ئەوۋى كە ھەموو پىكھاتەكانى تىدان، بەلام پىكھاتى زۆرىنەش لەناو لىژنەكەدا ھەيە، توانىويەتى دەست نىشانى خالە لاوازەكان بكات و ئەوۋى كە لە بەرژەوۋەندى داپە دەست نىشان كراوۋ، بە برۋاى من ئەگەر ئەو تىبىنىانە موافقەتى لەسەر بكرىت، ئەو پىشنىارانە بەشىكىان ياخود ھەموويان كە بۆ پەرلەمانى بەرپىز دەمىنىت دوايى موافقەتى لەسەر بكات، ھەرچى كەم و كورتىەكەش ئەگەر لە پرۆژەى بودجەكەدا ھەبىت كۆتايى پى بىت، نىكەى 20 رۆزى گەفتوگۆ كىردن، لەسەر ھەموو بەند و مادە بەمادەو خال بەخال و تەنانەت ژمارەكانىش، كرانەوۋى بى سنوورى گەفتو گۆيەكان، ئامادە كىردنى ھەربىك لە ھوكومەت، لە وەزىرى و لە برىكارى وەزىرو لە بەرپۆەبەرە گىشتىەكان و ئامادە بونىان بۆ ھەموو لىژنەكان، بەلام لىرەدا ئەگەر پرسىارىك لەوۋدا دروست بوپىت، ئەگەر بەرپىزىكى موختەس ھاتبىتە لىژنەيەكى پەيوەندىدار، ھەموو پرسىارەكان لەوئى رۋون كرابنەوۋ، وەھەموو ھەرچى ھەبووۋ لەوئى بوپتە جىگەى قەناعەت، ئىنجا راپۆرتى بودجەكەى لەسەر بونىات ھاتبىت، ئەمە بەراستى كارىكى من نازانم چۆنى لىك بەدەمەوۋ، ئەگەر برادەرىك لە لىژنەيەكى تر خەرىكى كارى لىژنەى خۆى بوپىت، ئاگادارى پرسىارى لىژنەكەى تر نەبوپىت، ئەگەرنا من پىمواپە ھەرچى پىويست بوپىت لەماوۋى ئەم 20 رۆژەدا لەلايەن ھوكومەتەوۋ رۋون كراوۋتەوۋ، وەرپۆرتى لىژنەكانىش دەلىلن لەسەر ئەوۋى كەوا، راپۆرتى ھەموو لىژنەكانىش ئىمزاى زۆرىنەى ئەندامانى لىژنەكانى لەسەريەتى، ھەموو لىژنەكانىش كەوا دواى ئەوۋى كە گەفتوگۆى تىرو تەسەلى لەسەر راپۆرتەكان كراوۋ ئىنجا ئىمزاىان لەسەر كىردوۋ، دواى ھەموو گەفتو گۆيەكان بە دىتنى من سەرەراى ھەبوۋنى چەند تىبىنىەك، بەلام خالى بەھىز و خالى درەوشاۋە زۆر زىاتر بوۋنە، ئەگەر بەرپىژەوۋ وەرگىرىن، ئەگەر ئەو خالەى كەوا وەكو ئامازەيان پى كرا، سەرەراى ئەوۋى كەوا زۆر بەى ئەوخالانەى كە وەكو پرسىار بوۋن كە مافىكى سىروشتى ئىمە ھەموومان بوۋ، بەرەو رۋوى ھەرسى بەرپىزان وەزىرى دارايى و ئابوورى و وەزىرى پلان دانان و وەزىرى سامانە سىروشتىەكان كرا، من بە دىئىايىەوۋ دەئىم، ھەموو پرسىارەكان زۆر بە رۆشنى لەبەر دەمى چاۋى كامىراكان و بۆ ھەموو خەلكى كوردستان وەلامەكان رۋون كرانەوۋ، بۆيە من بە پىويستى دەزانم كەوا ئەم پرۆژەيە پەسەند بكرىت، وەبخرىتە دەنگ دانەوۋ، ئەندامانى پەرلەمان بەردەوام بن لەسەرگەفتوگۆ كىردن و متمانە پىدانى لەبەر ئەو ھۆكارانەى كە رۋونم كىردنەوۋ سوپاستان دەكەم.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رېزدار سالار محمود، بفرەموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەپراستیدا ئەبى ئەو روون بىت لای ھەموو ھاوولاتیانی ھەرىمى كوردستان، وە ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمانى كوردستان، كە ئەم بودجەيە پيشنيار كراو، ھینراووتە بەردەم پەرلەمانى كوردستان، وەك دەسەلاتى چاودىرى كردن و دەسەلاتى ياسادانان، وە مەرجهى خەلكى كوردستان، بۆ ئەووى پيداچوونەوى جدى بكات لەھەر جىگايەك كەلینىك ھەيە، بۆ بەرژەووندى گشتى خەلكى كوردستان و درژە پیدان بە سیاسەتى شەفافانەى ھوكمرانى ھەرىمى كوردستان، و گرتنەوى ئەو خىرو بىرەى بۆ ھەرىمى كوردستان ھەيە، ئىقلىم گىر بىت بۆ ھەموو ناوچەكانى كوردستان، ئەم سیاسەتە پەپرەو كراو، لەماوى چەندىن رۆژى دانىشتنى لىژنەكانى پەرلەمان، وە ھینانى چەندىن ميوانى شارەزا، وە وەزىرە بەرپىزەكان لە ھەرىمى كوردستان، وە ھەموو ئەو لایەن و كەسايەتى و لىژنانەى كە پەيوەندىدارن بە مەسەلەى بودجە و پرۆژەى بودجە، ئەو ھالەتانە پیمان دەلین ئەو ماوہیە ماوہیەكى باش بوو، گفتوگوى چروپىرا، ئەگەر بە وىژدانانە قسە لەسەر راپۆرتى لىژنەى دارايى بكرىت، قسە لەسەر گفتو گوكانى ناو پەرلەمان بكرىت، قسە لەسەر ھەلسوكەوتى ئەندامانى پەرلەمان لەگەل سەرۆكايەتى پەرلەمان، لەگەل لىژنەكانى پەرلەمان، لەگەل وەزىرەكان بكرىت، تىدەگەين ئەم پەرلەمانە، يەككە لەو ناوہندانەى كە موژدە بەخشە بۆ ديموكراسيەت بۆ شەفافىەت، بۆ كراوہى، بۆ عىراق و بۆ رۆژھەلاتى ناوہراست، بۆيە ناكرىت لە ھەندى سۆنگەى تايبەتەو، بىرواندريتە كۆمەلئ دەسكەوتى گەورە، بۆيە من رام وايە وە پشتيوانى بۆچوونەكانى ھاوكارم كاك دلشاد شەھاب دەكەم، لەبەر ئەووى ئەو ماوہ زۆرەى كە تەرخانكراو، وە لىژنەكان كە ئەندامانى ھەموو فراكسيۆنەكانى تىابوو، بۆچوونى خويان گەياندوتە لىژنەكان، وەبەشكى باش لەو پيشنيارانە لە لىژنەى دارايدا جىگەى كراووتەو، بۆيە گىرنگە ئىمە وەكو پەرلەمانى كوردستان، كە ھوكومەت ئەو راپۆرتەى ناردوتە بەردەستى ئىمە، ئىمە مەرجهى، وە ئىمە دەسەلاتى ياسايىمان ھەيە، وە ئىمە تواناى ياسايىمان ھەيە بۆ يەكلا كردنەوى ھەموو ئەو مەسەلەو كەلینانە، بۆيە ئەبىت دوا بىرپار پەرلەمانى كوردستان بىدات، وە سەرەكيتىر بىرپار پەرلەمانى كوردستان بىدات، بە ھاوكارى ھوكومەتى ھەرىمى كوردستان، بۆيە پيش رووداو كەوتن مەسەلەيەكە نامان گەيەنیتە نەتىجەيەكى باش، ھىشتاكە بودجەكە سەرف نەكراو، ھىشتاكە بەكار نەھینراو، لەسەر شەفافىەت و ناشەفافىەت پرىنسىپى ديموكراسى و نا ديموكراسيەت و، نازادى و زەوت كردنى نازادى، ئەمە مەسەلەيەكە لە راستىدا تىمان دەگەيەنیت، كە ناگەينە نەتىجەيەك كە بتوانين بە جۆرىك مامەلە بكەين كە ئەم مەسەلەيە دواچار بە ھەماھەنگىەكى بن دەستىو، بتوانين لە بەرامبەر پرسە گىرنگەكاندا مامەلە بكەين، بۆيە من رام وايە، لەبەر ئەووى لە دەوك و زاخو تاوہكو مەندەل، پىرۆژەكان گشت گىرن و تەوازونىكى باش و ھاوسەنگىەكى باش راپىراو، لەبەر ئەووى مووچەى شەھىد و كەس و كارى ئەنفال و قوربانىانى جىنۆسايدو، زىندانىانى سىاسى و توپژە كەم دەرامەتەكان لەم پىرۆژەيە جىبەجى كراووتەو، لەبەر ئەووى جەريانە، ھوكومەت خوى پيشنيارىكى كردوو، بۆ بىرىنى (10%)ى مووچە تايبەتەكان، لە وەزىر، جىگرى وەزىر، موستەشار، ئەوانەى ھاو پلەى ئەوانن، موودەى عام، دەزگای مەھكەمەى تەمىز، ئىدىعاى عام،

ھەممۇ ئەوانەى لە ئاستىكى باشدان كە تىيان دەروانىرى پلەكانيان بەرزە، دابەزىنراون، ۋەھەموو لىژنەكانى پەرلەمان ئەو مەسەلەيان پەسەند كىردوۋە، ۋە گەپانەھەى ئەو بىرە پارەيە، بۇ سىندوقى شەھىدان ئەمە يەككى ترە لەو دەسكەوتانەى ئەبىت بە نەزەرى ئىعتبار ۋەرىگىرىت، ھەروەھا لەبەر ئەھەى ئاۋرى جدى لە پىرۇژەكانى نىشتەجى بوون دراۋتەھە، مىزانىەى تايبەتى بۇ تەرخان كراۋە، ۋەلەسالانى رابىردوۋا، ئەم ۋلاتەى ئىمە بە ھوكمى سىاسەتى تەعربى و تەبەئىس و راپاگوستن بىبەرى بوۋە لەو پىرۇژەيە ، ۋە بە پىى پىۋىست خىزمت بەو مەسەلەنە نەكراۋتەھە، ۋە ئەمجار گوزمەيەكى زۇر تايبەت يەككىكە لە دروشمەكانى ھوكمىرانى كوردستان، بۇ گەياندىنى ئاۋەدانى بۇ تەۋاۋى ناۋچەكان، بەتايبەتى لادىكان و ناۋچە دوۋرە دەستەكان، مەسەلەيەكى گىرگە، لەبەر ئەھەى ھاۋسەنگى لە نىۋان پارىزگاندا كراۋە، لەبەر ئەھەى بودجەى تايبەت و سىندوقى تايبەت، بۇ ناۋچەكانى كىشە لەسەر كە ھىشتاكە لە ھەموو رۋانگەكانى سەرخان و ژىرخانەھە، ئىجھافىان بەرامبەر دەكرىت، بۇيە گىرگە ئەم پىرۇژەيە پەسەند بكرىت، لەبەر ئەھەى پىرۇژەكانى حىزب، ئەھەى پەيوەندى بە پىرۇژەى تايبەتەھە ھەيە، ۋائەخوئىندىرئەھە كە ئاۋر لە بەرژەۋەندى گشتى نەدراۋتەھە، بە دەنگى زۇرىنەى لىژنەكان بە ھەموو ئەندامانى پەرلەمان، بە تايبەت ئىمە مانان لادراون، بۇ بەرژەۋەندى گشتى تەرخانكراون، من ئەمەۋى تەنھا يەك نەمۇنە لەم مەسەلەيە ئەھەى پەيوەندى بە پىرۇژەكانى حىزبەھە ھەيە، ھىشتاكە مانگى شوبات تىنەپەپەپە، ئىمە دەبىت رۋوداۋەكانى شوبات تىمان بگەيەنن، مەلئەندى ھەۋلىرو لقى دوو، يەككىك بوون لەو سەنگەرەنەى كە سەدان شەھىد، لە ۋەزىر، لە پەرلەمانتار لە مودەراى عام لە پىشمەرگەى دىرىن، لەسەر كىردى حىزبە بالا دەستەكان، لە ھەموو ئەوانەى تىايدا شەھىد بوون، جگە لە ھاۋۋلاتى و جگە لە ھەموو نەتەۋەكان، لە كورد و عەرەب و توركمان و كەمە نەتەۋاىەتەكانى تر، بۇيە لەسەربارى ئەو برىنە قولانەش بۇ بەرژەۋەندى گشتى، بۇ جىاكردەنەى دەسەلاتى حىزب و ھوكمەت، لە ناۋ دەزگا رەسمىەكاندا، ئەمانەمان بەباش زانىۋە خۇمان لاماندان، خۇمان پىشنىارمان كىردوۋە، پىش ھەرچ كەس و لايەنىكى تر، لەبەر ئەھەى دىاردەى دوو ئىدارەيى، نەھىلدىرئەھە، بەتەۋاۋەتى بن بر بكرىت، ئەو دەزگايانەى كە ناۋئەبىرىن، ئىمە پىشنىارمان كىردوۋە لادىرىن، بەياسا بەتەۋاۋەتى ئاسەۋارەكانى دوو ئىدارەيى نەمىنىتەھە، بۇ ئەھەى لىرەۋە لەم مىنەبەرەھە، پىرىنسىپى دىموكراسى، پىرىنسىپى دەنگدان، پىرىنسىپى ئازادى زەوت نەكرىت، پىۋىستە ئىرادەى زۇرىنە ئىجتىرام لى بگىرىت، بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان ئەمە مەسەلەيەكى تەۋاۋ ھەستىارە، مافى كەمىنە لەم پەرلەمانە دەپارىزىرى و ئىمە داكۆكى لىدەكەين، ئىمە ئىشى لەسەر دەكەين، كەس بە كەمىنە نازانىن.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

تكايە، رەجائەن، ناۋى كەس نەھىنى برا، رەجائەن، رەجائەن، ناۋ كەس نىە، بەس يەك كەسىك، فەرموۋ كۆپستان خان.

بەرپىز كۆپستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

مافی ئىنسان مافىكى خاوييه كەس بەكەسى نافرۇشىتەو، وە لىرە لەم پەرلەمانە تا ئىستا ئىرادەى زۇرىنە بوو، ديارە لەھەموو ھىنەكانا كەمىنە چۆن تەماشىا كراو، يەك قسەم ھەيە، ئەوئىش ئەوئىە، پىويستە ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، چۆن ئىمە بەرپۇچىكى، بە دلىكى فراوان، گوئى لە بەرپىزىان دەگرىن، موقاتەئەى كەس ناكەين، مەدحى حكومت دەكەن، پىا ھەئەدەن، باسى خەلك دەكەن، ئىمە زۆر پىمان ئاسايە، بەلام حالەتتىكى ناتەبىعەى رى لە ئەندامانى ئىمە لە كاك عدنان بگىرئت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رەجائەن، رپى لى نەگىراو، زۆر بە ئازادى چەند رۆژە 110 ئەندامى پەرلەمان قسەى كردوو، كاك سالار فەرموو كەرەمكە.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس سەرۆكى پەرلەمان، من قسەكانم وەكو خۇى دووبارە دەكەمەو، بۇ ئەوئى تىبىنى لای كەس دروست نەبىت، بۇ ئەوئى بەردەوام بىن لەسەر پرىنسىپى رپز گرتن لە ھەموو ئەندامى پەرلەمان، رپز گرتن لە ئىرادەو پاراستنى مافى كەمىنە، پىويستە كە مەسەلەى دەنگدان و، مەسەلەى يەكلا كردنەو، بە مەسەلەىكى ئاسايى وەر بگىرئت، ئەمە لەسەرەتايى ترىن مافەدىموكراسىەكانە بۇ ئىمە، لە راستىدا خالىكى تر وەپىشنىارىكىش دەكەم، پىشنىار دەكەم ئەو وەلامانەى كە لەلای ھەندىك لە ئەندامانى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رەجائەن، مولاھەزەى ھىچ ئەندام پەرلەمان نىە، رەجائەن، رەئىكەت بدە، تكاىە، لە جىگای خۆت قسەمەكە، ئەو سىيەمىن جارە كاك بورھان، ئاخىر جارت ماو، رەجائەن ئەو پىتم وت، ئاخىر جارە، كاكە باسى ئەندام پەرلەمان مەكە، رەئى خۆت بدە، كەرەمكە.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىمە دواجار بەرپىسارىەتتىكى گەورەمان لە ئەستۆيە، ئەوئىش چاودىرى كردن و بەدواداچوونى ئەم پىرۇزانەيە، چونكە ھىشتا نەخراونەتە سەرفەو، وە ئەم مەسەلەيە ھىوادارم لىردە ھەمومان زۇرىنە لەسەر ئەو بىن ئەو پىرۇزەيە چىتر تاخىر نەبىت و بىرات، بۇيە لەسەر ئەو ئەساسە پىشتىگرى ئەو دەكەين، ئەگەر بىت و ھەر مەسەلەيەكىش لىردە بۇ ئەندامىكى پەرلەمان وازح نەبىت، گرنگە لە رىگەى خۇيەو بىداتە حكومت و بەدواداچوونى بۇ بكات، لەسەر ئەو ئەساسە پىويستە كە پىرۇزەى بودجە چىتر تەئخىر نەكرىت، راي گشتى مىدىياكان، ناوہندە سىياسىەكان، ھەموو لايەنەكان كەم و زۆر قسەمان تىا كردوو، شەفافىەتتىكى باش گىراوئەتەبەر، دەست خۇشى لە سەرۆكايەتى پەرلەمان دەكەين، كە دەم و دەست ئەو پىرۇزە پىشنىار كراوانەى خستە بەردەم سايتى پەرلەمان، لە رىگەى ئەوئىو چەندىن پىشنىارى باش،

چەندىن تېيىنى باش ھات، ھەموومان سوودمەند بووين لەو كۆبوونەوانە، لەم گەفتوگۆيانە، سەرکەوتوو
بىت پەرلەمان، بەردەوام بىت ھۆكۈمەتى ھەريىمى كوردستان.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

رېزدار كاك عبدالسلام بەروارى، بھەرموو.

بەرپۇز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ھيوادارم منىش دەرفەتى چارەگە سەعاتىك يان دە دەقىقەم ھەبىت، ھەكو دۆستەكانى ترم، من ھەولەدەم
تەركىز بىكەم لەسەر ئەوھى بۆ من ھەلسام بلىم ئەو بودجەيە نەچىتە لای ھۆكۈمەت، ھە من سەربە
لېستىكى حيزبىم و سەربە فراگسيۇنىكم، ئەوھى من ئەللىم رەئى من شەخسىيە، لەسەر كەس حېساب
نەكرىت، ھە ھەولەدەم دىعايەت بۆ لېستى خۆم نەكەم، بەلام من دەمەوئىت يەك راستى بلىم، ئىمە 35
رۆژ لە لىژنەكان و لىژە گەفتوگۆي بودجەيەك دەكەين، كە لەلایەن ھۆكۈمەتى ھەريىمى كوردستانەوھ بۆ
ئىمە نىردراوھ، خوشك و برايان دەيانەوئى بنىرىنەوھ بۆ ھۆكۈمەت، ئەنرىنەوھ بۆ لای ھەمان جىھەتى ئەو
بودجەيەى دروست كەردوھ، بەھەمان عەقلىيەت، بەھەمان بۆچوون، بە ھەمان ئەولەوئىات، بەھەمان
سىياسەت، چەندى پى دەچىت ھەتاوھكو ئەوان، بەعەقلى من و تۆ ئىش ناكەن، بە عەقلى خۇيان ئىش
دەكەن، چاوەرپوان نەكەن، ئەوان بە تېيىنىيەكانى ئىمە و ئەو موناھەشەيەى لىژە كراوھ بە مەرج بزانن،
دانىش لە لىكەدانە تازەكەى بودجەيەكى خەملىراوى وا بىنن، كەمن وتۆ ئەمانەين گلەيىمان لەسەرى
ھەبىت، من گەرەنتىت ئەدەمى، چونكە ھەمان كەسن، ھەمان سىياسەتمەدارن، واتە ئىمە ئىشى ھۆكۈمەتەش
ئەزانىن 20 رۆژى پىدەچىت، بچن لە ھەزىرەكان بېرسن كە داوا كراوھ، بچن لە ھەزارەتەكان باس بىكەن،
بچن ئەمە بىكەن و ئەوئىتر بىكەن، ئىعادەى نەزەر بىكەن، ئەمە مانگىكى تر دىتە ئىرە، مزگىنىتان ئەدەمى
ئەمجارە 35 رۆژ بوو، تۆزىك خىرەمان پەيداكرد، رەنگە بىكەينە 45 رۆژى تر، لە مەسلەھەتى خەلكى
كوردستانە، لە مەسلەھەتى تۆزىو كەرتە ھەزارەكانە، لە مەسلەھەتى كىيە؟ ئىمە دوو مانگى تر خەرىكى
گەفتوگۆ كەردنى بودجە بىن، قەت عەقلى منى بچووك قبول ناكات، من تەوفىق بەينى ھەردوو ئەو مەبەدئە
بىكەم، بىنرىنەوھ بۆ ھۆكۈمەت جارىكى تر و ئەو پىرۆسەيەى من باس كەرد سەرتان گىژ ناكەم 75 رۆژ، ھە
نەبىتە ھۆى تەئخىر كەردنى پەسەند كەردنى بودجە، عەقلى من بچووكە ناتوانىت ئەو موعادەلەيە ھەل بىكات،
ئەمە يەك، بۆيە من ھيوادارم ئەو خوشك و برايانە دوور لە ھەر ئىنتىمايەكى سىياسى و فېسىوئۆلۇجى،
ھەئۆبىستى خۇيانە، ھەزەكەم كەسش يەعنى عەسەبى نەبىت، ئەمە دىموكراسىيەتە، ئەمە دەنگدانە،
ئەمە باشترىن شىوازە، لە خراپترىن شىوازەكانى بەرپۆبەردنى كۆمەلگەكان، شىوازىكى تر ھەبىت با
گەفتوگۆ لەسەربىكەين، ھەندىك جار رەئى تۆ سەردەكەوئىت، ھەندىك جار رەئى من سەر دەكەوئىت،
ھەندىك جار شتىكى مەعقول لە نەيارى سىياسى من دىت، من پەسەندى دەكەم، ئەمە ژيانى سىياسىيە،
بىپارمان داوھ ئىمە لوعبە پەرلەمانىيەكە بىكەين، بۆيە من داواكارم ئىمە ئەگەر لەبەر ھىچ سەبەبىك، ھىچ

نەبىت 75 رۆزى تر غەدرە ئىمە بودجە تەسلىق نەگەين، من لە كۆمەلگاي مەدەنى ئەكتىقم، لە رېكخراوى ئىمە، بە عەجەلە پاپرسىيەكى بە تەلەفۇن و ئىمىلم كرد، دەرچوو ئەو دوو، سى رۆژەى رابردوو، ئەوئەندە خەلك تەماشاي تەلەفزیونی نەورۆزى ئەكرد و مەشھەدى سياسى ئەكرد، بە مەدەلى كۆكراوى شەش مانگی رابردوو بوو، واتە شتىكى باشمان كردوو، دەستان خۆش بىت ھەمووتان، ئەوئەى دژ قسەيان كردوو، ئەوانەى لەگەل قسەيان كردوو، ئىمە بەشدار بووين لە پروسەى بەرز كردنى ئاستى ھۆشيارى سياسى ئەم خەلك، بۆيە دەبىت شانازى بكەين بەو 35 رۆژە، ئەوئەى چ لەناو لىژنەكان كردوومانە يان ئەو دوو، سى رۆژە، ئەمە بەرئەى من ھۆى يەگەمە، كە ئىمە گوناحە ئەم مەشارىعە تموحانە، ئەم چاودەروانىيەى خەلك بۆ ئىمە، 75 رۆزى ترى بىخەينە سەر، دووھىيان ئىستاش ئەمپۆ خۆ ھىچى لى نەچوو، گويمان لە چەند تىبىنى گرت، گويمان لە ئالىيەتى وەرگرتنى پىشنيارەكانمان گرت، پاشان چەند پىشنياريان پىشكەش كرد بۆ لابرەنى چەند پىرۆژەيەك، من نازانم لە رووى زانستىيەو چەند رەوايە، چەند تەقلىدە لە پەرلەمانەكانى دونيا، لىژنەى دارايى پەرلەمان ھەلسىت بلىت ئەم پىرۆژەيە نا ئەم پىرۆژەيە، من نازانم، بەلام قەيدىناكا قوربانى خزمەتى مىللەتى كوردى دەكەين و ئەمەش دەكەين، من نازانم چەند رەوايە لە موناقاشە كردنى بودجە، من بچم ميزانيەى ھەر پىرۆژەيەك تەمەشا بكەم كە ھىشتا دەستى پى نەكردو، بەلام قەيدىناكا تاوھكو پىشانى خەلك بدەين، ئىمەى كورد ھەنگاو دەنيين لەسەر ئەم پىرۆسە تازەيەى ئىمە كردمان، بە تەصەورى من لەو زياتر، بۆ گفوتوگوى پاش 35 رۆژەكە، 45 رۆژەكەش نايەت، ھەمان گلەييمان ھەيە، ھەمان مەوقفمان ھەيە، ھەمان رەئىمان ھەيە، ھەزىر دىت بە داتاو بە شىوئەيەكى عىلمى بۆمان بە پاودەپۆينتىش ھەرچەندە مشكىلەبوو، بە پاودەپۆينت وەلاممان دەداتەو، من دوينى گوتم ھەلۆيستمەن ھەلۆيستىكى سياسىيە تەنھا لەبەر ژمارە نيە، بۆيە بەتەبىعى دەزانم ئەوئەى من دەلئىم بە دلى تۆنەبىت، ئەوئەى تۆ دەلئىت بە دلى من نەبىت، چونكە سياسەتى من سياسەتتىكى جياوازە، قەت ئەوئە نيە سياسەتى من راستە و ھى تۆ ھەلئەيە بە عەكسەو، بۆيە من تەسەور دەكەم، نامەوئى من وا حەق بە خۆم بەدەم بلىم فلان وای گوت و فلان نەى وت، من وەكو كابرايەك دوو گوئچكەم ھەيە، گويم لە زۆرشت بوو، وەكو گلەيى لەسەر ئەو بودجەيە، كەچى نە دوينى و پىرى، ئىمپۆ وەلام دراىەو، گويم لە ھەندىك داواكارى كرا كە موبەرىر ئەم بودجەيە بچىتە ناو حكومەت، كە لىرە پىشنيارەكانى كاك رەشىدى تىدايە، بۆيە من قبولى دەكەم، من بە تەصەورپكى ئەكتىفياتى سياسىيش دەزانم، من دەلئىم ئەم ميزانيە، ميزانييەكە لە ئىمەو دەرچوو، دەربرى واقعى ئىمەى سياسىيە، ئىمە دەنالىين لە ئاسەوارى شەرپكى ناوخۆى زۆر زۆر توند، ئىمە دەنالىين لەژىر ئاسەوارى سياسەتتىك كەواى لى كرد ئىمە دوو ئىدارەمان ھەبىت، كە ئىمە ئەزموونمان نەبىت لە چارەسەر كردنى ئەو ئەزمانە، كە دەولەت ھەنە 20 سال ھەتاوھكو بتوانن يەكتر بگرن، بۆيە دارايى (س) تىدادەبىت، ئاسايشى ھەوليريشى تىدا دەبىت، چاودىرى سلىمانىش، ئەمە ھەمووى، بەلام خۆشك و برايان پىش پەسەند كردنى ئەم بودجەيە، ئەم بودجەيە بۆ كۆتايى ھىنانە بەو بارە، ئەمە ھەنگاويكى جەريئى حكومەتە بۆ دەستى حىزب دووربكاتەو لەناو حكومەت، بۆ ئەوئەى

ئىمەى فەرمانبەر و ئىمەى پلان دانەرو ئىمەى سىياسى فىر بىن لەمەودوا نەنوسىن پىرۇژەى ئاودىرکردن بۇ بارەگای عبدالسلام بەروارى، گەچى ئاودىرەگە لە تەنىشت مالى عبدالسلام بەروارى تىپەر دەبىت، وازانم ئىمە ئىشىكى باشمان کرد، ئەوانەى گە مىزانىەش دادەنىن لەمەو دوا بزەن گە بەرپىك و پىكى دابنىن، ئىمە جورئەتى ئەمەمان کرد، داواىكەىن لە پىشنىارەگان 10% لە دەرمالەى قوتابىانى زانكۆ كەم بىرئىت، جورئەتى ئەمەمان بەخۇمانداو هەقى خۇمانە ئىمە نوپنەرى ئەو خەلگەىنە، 10% لە دەرمالەى رىكخراوەگانى كۆمەلگای مەدەنى كەم بىكەىن، ئىمە قەرار دەدەىن تۆرى كۆمەلەى تە دانەنرىت، ئىمە برپار دەدەىن، بۇ ئەوەى گە 15% لە مەصروفاتى ئوخراو ئەوە بىنىنە خوارى، جلى ئەوانەى لە خانوەگانى خانە نشىنان و بى دايك و باوك هەنە گەم بىكەىن، وتوومانە نابىت نانى باش بچىت بۇ ئەوان، ئەوانە هەموو موناقەشەمان کرد، چونكە نەمان وىست سەرى خەلك گىژ بىكەىن، بەلام پىشنىارەو ئىستا دەنگى لەسەر دەدەىن، ئەم راپۆرتە دەسپىكى مەشروعىكى تەموحە بۇ كۆتايى هىنان بە كۆمەلەىك لە كىشەگانى قۇناغى راپردوو، من قەسەگانى كاك دلشاد و كاك سالار تىكرار ناكەمەو، ئەم پىرۇژەى بودجەىە چەند زوو پەسەند بىرئىت، ئەوئەندە زوو دەستى حكومەت والا دەبىت بۇ بوارى خانەنشىنى، لە بوارى نىشتەجى بوون، لە بوارى پەرەپىدان، بەو هەموو بوارانەى گە باس گران، زوو دەست پى بىكەت، بۇيە ئەوئەندەى لىكى دەدەمەو، ئەبىنم هۆيەگانى گەوادەكەن من دەنگ بىدەم لەگەل ئەوانەى گە داوادەكەن بگەرپتەو بۇ حكومەت، نابىنم من هۆيەك هەبىت، ئەگەر دلسۆزى نەبىت، برواناكەم كەسپىك هەبىت بىت لىرە خۆى ماندوو بىكەت، بۇيە من بروام بە دلسۆزى هەيە، من باوئەدەكەم هەمووىان لە ئىخلاسەو بە بۇچوونى خۆى تەصەورەدەكات ئەگەر بەو شىوئەىە بىكەىن، زىاتر خزمەت دەكەىن، بەدبەختى بەشەر لەژيانەو بە بۇچوونەگان و تىپروانىنەگان جودا دەبن، بۇيە داوادەكەم خوشك و برايان قەت 75 رۆزى تر نەخەىنە سەر ئەمە، با زوو كۆتايى بە دوو ئىدارەى بىنىن، با زوو دەست پى بىكەىن، خەلك چاوەروانمانە، ئىستا دەستىان پى كردوو، عەرد خەرىكە گران بىت، چونكە دەلئىن ئەوا خەرىكە بۇمان قەرزى عەقارى دىت، با دەست پى بىكەىن بە پىرۇژەى ئاوەگان و رىگان، با رىگا بدەىن وەزارەتى كۆمەلەى تە پىرۇژەگانى خۆى پىشكەش بىكەت، بۇ هەموو ئەو كەسانەى گە چاوەروانن، بۇيە من پىشنىار دەكەم، نەهئىن جارىكى تر خەلك ئەوئەندە چاوەروانمان بىت، بودجە بروات، هەموو ئەو تىبىنىانەى ئىمە، ئىمە سالىك مەجالمان هەيە رەقىب بىن لەسەر ئەوەى گە پىويستە لەسەر حكومەت، تىبىنىەگانمان جىبەجى بىكەت، ئەو تىبىنىانەى لە پىرۇژەگاندا هاتوونە، ئىمە هەموومان لە لىژنەگانىن، فەرموون كام پىشنىارە لە صالحى مىللەتى كوردە و خەلكى هەزارى كوردە، ئىمە لە لىژنەگانى ئىمە ئىشمانە موتابەعە بىكەىن، ئەگەر بەقەسى ئىمە بىكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى وەزىر رەئى جەنابت دەربارەى پىرۇژەگە، رەئىتان چۆنە؟ پىمان بلىت ئايا دەربارەى پىشنىارەگە، بچىتەوە يان بەردەوام بىن لىى؟

بەرپىز بايز تالەبانى (وزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

واللە ديارە ئەم پىرۆژەى بودجەىە كە ھاتووە ئىستا، خراوتە بەردەستى ئەنجومەنى وەزىران، ئەنجومەنى وەزىران چەندەھا كۆبوونەوھى لەسەرى كىرەو، وە دىراسەتى كىرەو، وە ديارە ئەوانىش چەندەھا بۆچوونىان ھەبوو لەسە رىپىرۆژەكە و دوايى ئەو پىرۆژەكە بە پىي راي ئەنجومەنى وەزىران، بەتىكرا لە كۆبوونەوھى ئەنجومەنى وەزىران، بە تىكرا پىرۆژەكە بىرارى لەسەر درا، بۆ ئەوھى بىئىردىت بۆ پەرلەمان، ئىستا ھاتوتە بەردەستى بەرپىزان، ئىمە بەراسى رەنگ ھەىە لەو وەختەى كە بۆ موناھەشەى ئەبوای ئەبوابەكانى تر ئەكرىت، بەتايبەتى پىرۆژە ياسايەكە، رەنگە ئىمەش مولاھەزاتىشمان ھەبىت لەسەر ئەوھى كەوا جەنابتان ئەفەرموون، كەوا ئەندامانى پەرلەمان كە لە 10% لە فلان باب كەم بكرىتەو، رەنگە ئىمە لەسەر ئەوانەش مولاھەزەمان ھەبىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكاىە، ئىستا لەگەل ئەوھن بچىتەوھە حكومەت يان نا، فەرموو.

بەرپىز احمد سلیمان (بلال):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنھا دەمەوئىت يەك رەھەم راست بكەمەو، يەك ژمارە راست كەمەو، كە جەنابى كاك عبدالسلام باسى كىر، ئەلئ 75 رۆژ، دووبارە پاش 75 رۆژى تر بودجە بگەرىتەو، كەس پىشنىارى وای نەكردو وەبازانە، تەنھا.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس.

بەرپىز احمد سلیمان (بلال):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنھا يەك ھەفتە بگەرىتەو بۆ حكومەت دوايى بىتە 75 رۆژ.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىزان تەواو، ئىستا ئەخرىتە دەنگ دانەو، ھەمووتان قسەتان كىر، گوئتان لىي بوو، ئەفكارى موختەلىف ھەبوو، ھەمووى جىگای رىز و ئىحتىرامە، ئىستا ئەو پىشنىارەى كراو، كە پىرۆژەى بودجە بىئىردىتەو بۆ حكومەت بۆ چاو پىخشاندنەو، كى لەگەلداىە كە بىئىردىتەو تكاىە دەستى بەرز بكاتەو؟ 34 كەس دەستى بەرز كىرەو سوپاس، براىەك ھەردوودەستى بەرز كىرەو، بەس بىنىم، نا خوشكىك بوو، داواى لىبورن دەكەم، ئىستا دووبارە كى لەگەل داىە كە نەئىردىتەو تكاىە دەستى بەرز بكاتەو؟ سوپاس، 66 كەس لەگەلداىە نەئىردىتەو، زۆر سوپاس، بەرپىزان ئىستا دانىشتەكەمان كۆتايى

پى دىننن هەتاوھەكو سەعات 4 ئىۋارە بۇ ئەۋەى ئىسراھەت بىكەن، دووبارە بەردەوام دەبىن، خوا ئاگادارتان بىت.

دانىشتنى دووھم

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بە ناۋى خۋاى گەورە و مېھربان، بە ناۋى گەلى كوردستان، بەردەوام دەبىن لەسەر دانىشتنەكەمان، بەخىرھاتنى بەپىزان وەزىرى داراىى شىخ بايز و كاك رشىد دەكەين، داوا لە لىژنەى داراىى دەكەين كەرەمكەن بۇ شوپنى خۇيان، فەرموو، بەپىزان لىژنەى داراىى ئىستا كەرەمكەن بۇ خوئندنەۋەى پىشنيارەكان يەكە يەكە، دواىى جەنابى وەزىر وەردەگرىن و دەپخەپنە دەنگدانەۋە، بەپىزان ھەموو ئەو پىشنيارانەى لە لىژنەكان كراۋە، ئەۋەى لىژنەى داراىى كروۋىەتى، ئەۋەى لە ناۋ قاعەى پەرلەمان ئەو بەپىزانە گەتوگۇيان لەسەر كروۋە، بە ئىمەيان داۋە، ھەر ھەموۋى جەمەع كراۋە، ھەر ھەموۋى دەخوئندىتەۋە، يەكە يەكە دەخىتە دەنگدان، تىكايە زۇر بە تەفصىل موناقتەشە كراۋە، ئىتر دەنگدانە، ئەۋەى ئىمانتان پىيەتى دەنگى بۇ بەدەن، ئەۋەى رەفىزى دەكەن، رەفىزى بىكەن.

بەپىز زانا رۇوف حمە كرېم:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەس بۇ زانىارى، ئەو پىشنيارانەى كە كراۋن، ئايا خال بە خالە؟ ياخود بىرگە بە بىرگە دەپخەپنە دەنگدانەۋە؟

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

خال بە خال، يەك بە يەك دەپخوئىننەۋە و دەنگى بۇ دەدەين، كە بىرئىتە پىشنيار، كەرەمكە.

بەپىز محمد دلئىر محمود:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىشنيارەكان:

ألابردنى پروژەى خولى تايبەت بۇ بەرزكردنەۋەى ئاستى زانىارى فەرمانبەران، كە گوژمەى پروژە بىرىتى يە لە (3) مليار دىنار، لە پروژە پىشنيار كراۋەكان، زنجىرە (3)، لاپەرە (36)، لە وەزارەتى كشتوكال و سەرچاۋەكانى ئاۋ.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان لەسەر؟

بەپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى داراىى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو خوتەيە، ھى وەزارەتى پلاندانانە.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لېژنەى دارايى رەئى ئىوہ بۇ ئەو پېشنيارە چى بوو؟

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەحەقەت بۇچوونىك ھەبوو كە ئەو بىرگەيە نەمىنن، لابرېئ لە ميزانيەى خوتە، خۇى بۇچوونىك بووہ، نەوہكو ھەموو لېژنەى دارايى بېت.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك د. ئاراس، ئەو مەوزووعانە لەلاى خۇتان تەئكىد بكەن، لەسەرى بنووسن، ئەوہ قبول دەكرى پەسند دەكرى، ئەوہى رەفز دەكرى، چونكە ديار بېت ئىشى ئىوہى بەرپىزە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە وەكو لېژنەى دارايى، بە زۇرىنەى دەنگ رازىن لەسەر ئەوہى كە لابرېئ.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەو پېشنيارە دووبارە بىخویننەوہ تكاپە.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ألابردنى پرۇژەى خولى تايبەت بۇ بەرزكردنەوہى ئاستى زانىارى فەرمانبەران، كە گوژمەى پرۇژە بىرىتى يە لە (3) مليار دینار، لە پرۇژە پېشنياز كراوہكان، زنجيرە (3)، لاپەرە (36)، لە وەزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئاو.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كى لەگەل ئەوہيە ئەو پېشنيارە لابرېدرى؟ لەسەر پېشنيارى لېژنەى دارايى، كى لەگەلە تكاپە دەست بەرز بكات؟ ئىوہ كاله كاله دەكەن، قسە دەكەن، گوپتان لى نيه، دواييش دەلېن تېنەگەيشتين، كاكە وا نابېت، تكاپە ئاخىر جار دەيخویننېت، گوئى راگرن، ئەو پېشنيارەى ھەيە، پېشنيارىك ھاتووە لە ئىوہى بەرپىزەوہ، دەيخویننېتەوہ، لېژنەى دارايى دەلېن ئەو پېشنيارە لاجېت، وەرنەگىرى، چونكە ئەو پېشنيارانە دەنېردرى بۇ حكومەت، كى لەگەلە لابرېدرى دەستى بەرز بكاتەوہ؟ كاك كاردۇ فەرموو.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىستا ئەو پىشنىيازە لەسەر داواي ئەندامانى پەرلەمان و كۆبونەوہى لىژنەى دارايى كە كر دوويانە، برپارى لىدراوہ، ئەو پىشنىيارە لىرە دابندرى، ئىستا كاك د، ئاراس لەوى دەلىت: لىژنەى دارايى برپارى دا، لامان برد، كەى ئەوہ برپار درا؟ كى برپارى دا؟

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەحەقەت ئەوہ پىشنىيارىكە كەوا كراوہ لە خوتە، عەلاساس ئەو بەرنامەيە بەرنامەيەكى موجدى نيە، بۆ لابردنى، ئىمەش لەگەل ئەو رايەين بۆ لابردنى.

بەرپىز سۆزان شهاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لابردنى ئەو برە پارەيە بۆ پىشخستنى زانىارى موزەفەينى كشتوكال، دەچىتە زمنى ستراتىژى پىشخستنى وەزارەتى زراعە، كە دايناوہ بۆ ماوہى پىنج سال، لەبەر ئەوہى ئەجھيزەى تازەيە، لە درۆپىن و لە رواء و لەو شتانە ھەمووى پىويستى بەوہيە موزەفەكانى زراعە، جوتيارەكان، ھەموويان پىش بخريئ لە رووى مەعريفىوہ، ئەويش ئەو پارەيە بۆ ئەو تەرخان دەكرى، لەبەر ئەوہ ئەگەر ئەو پىشنىيارە لايبەين، مەعناى ئەوہيە ئەو پرۆژە ستراتىژيەى كشتوكال دا زەرەر دەكەين، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى كەرەمكەن.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داواي ئەو روونكردنەوہيە، ئىمە رازين بە مانەوہى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لە ھەردوو حالەت دەيدەينە دەنگدان، چجانەن، روونكردنەوہ ناوى، پىشنىيارە ئەصليەكەتان چيە لىژنەى دارايى؟

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوہى كە لىرە نووسراوہ:

ألابردنى پرۆژەى خولى تايبەت بۆ بەرزكردنەوہى ئاستى زانىارى فەرمانبەران، كە گوزمەى پرۆژەكە برىتى يە لە (3) مليار دىنار، لە پرۆژە پىشنىياز كراوہكان، زنجيرە (3)، لاپەرە (36)، لە وەزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئاو.

جا ئەو خالەى كە ئىمە نووسىومانە شەرت نىە وەكو لىژنەى دارايى لەسەرى مۇتەفېق بوويى، بەلكە لە نەتىجەى ئەو چەند رۆژە كە مۇناقەشە و ەسەى ەموو ئەندامانى پەرلەمان كرا لەسەر ئەو مەوزووعانە، ئىمە زۆربەى ئەو بۆچوونانە كە ەبوو، خستوومانەتە ناو ئەو راپۇرتەمان، ئەو ەش دەھىلېنەو ە بۆ پەرلەمانتارانى بەرپىز، خۇيان برپارى لەسەر بەدن چۆن بىت؟ چۆن نەبىت؟

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە پرسىارىك لە لىژنەى دارايى: ئەو پىشنيارە، پىشنيارە؟ ەى لىژنەكانە؟ ەى ئەندامەكانە؟ يا لە پرۆژە ياسا ەاتوو؟

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پىشنيارە زياتر ەىنى لىژنەكانە، ەىنى ئەندامانە، كە ئەو چەند رۆژەى پىشوو، كە چەند جەلسەيەكمەن كرا، لەو جەلسانە كۆمەللى شت ەىن كرا، ئىمەش وەكو پىشنيارىك، لە لىژنەكانىش دا بۆمان ەاتوو، ئىمە پىويستە ئەوانەى كە لە لىژنەكان دا بۆمان ەاتوو، كۆمەللى شت كە دووبارە نەبۆتەو، بىخەينە ناو راپۇرتەكەمانەو، ئىتر لىرە دەكەوئتە سەر

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، وازح بوو پىشنيارە، كاك خورشيد كەرەمكە.

بەرپىز خورشيد أحمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە پىشنيارە، بەلام ئەگەر ئىقرار كرا، ئەو پىشنيارانە دەچنە ناو ياسا، بۆ زانين، ئەگەر ئەو پىشنيارە پەسند كرا، دەبىتە ماددەيەك لە ياسا.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو دەزانين، ئەو پىشنيارى ئەندامە بەرپىزەكانى پەرلەمانە، لە لىژنەكان پىشنيارە.

بەرپىز سالم توما كاكۆ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو لە پرۆژەكەى وەزارەتى زراەيە، موقتەرەحى وەزارەتى زراەيە، بۆ ئەوساللىش تەنھا (750) مليۇنە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى كەرەمكەن، وەرن ئىو ەش لىرە دانىش، تكايە، كاك عمر كەرەمكە.

بەرپىز عمر عبدالعزيز بەاءالدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىمە بە بەئى و نەخىرىك قانۇن ئىقرار دەكەين، ئەگەر ئەسبابى مۇجەبە بوو، ھەر پىشنىارىك بوو، تەوزىخ نەدرى، بەراستى ھەموو واى لى دى، من دەترسم ئەوانى تىرىش واى لى بى.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز ئەو يەك مانگە لەسەر ئەوانە مۇناقەشە دەكرى، بە نووسراو ھاتوو، بۇ ناو لىژنەكان بە راپورت ھاتوو، لە ناو قاعە ئەو بەرپىزانە قسەيان كىردوو، ئىمە تۆمارمان كىردوو، ھەر ھەمووى لەبەر دەستىەتى، ھەر ھەمووى دەخویندرىتەو، ئەو پىشنىار بىت، ئىو دەنگى بۇ دەدەن، ھەمووى بىستووتانە، خۇتان خاوەنن، دەيزانن چىە؟ ئەو لەگەئىەتى دەنگى بۇ دەدا، ئەو لەگەئى نىە دەنگى بۇ نادا، كاك نەرىمان كەرەمكە.

بەرپىز نەرىمان عبدالله قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەو ناپروونىەك ھەبە لەو خالە، بەراستى لە لایەن لىژنەى دارايىەو، لەلایەن ھەموو ئەندامانەو، من پىشنىار دەكەم سەرۆكى لىژنەى كشتوكال لىرەبە، با روونكردەو ھەبەك بەدا، فەلسەفەى ئەو لابرەنە چىە؟ بۇمان روون بكاتەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

باش، كەرەمكە.

بەرپىز جلال على عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ئەو پىشنىارى لىژنەى كشتوكال و ئاودىرى نىە، بەئام ھەز دەكەم بۇ ھەموو برايان، بۇ ھەموو ئەندام پەرلەمانەكان روونكردەو ھەبەك بەكەم، دىارە سەرچاوە ئاویەكان، بە تايبەتى كە پىشتر وەزارەتى ھەبوو، پلانكى پىنج سائەيان ھەبە، لەو (10) مىلارەى بۇ ئەو پىنج سائە دانراو، (5,67%) ھى سەرچاوە ئاویەكانە، كە تىيدا دەيان سەدى گەورە و بچووك و گل ھەبە، دەيان مىكانىكى تازە ھەبە بۇ مەسەلەى تازەكردەو ئىسلوبى زراعە، يەكى ئەوانە كە من باسى بەكەم، لە سەرچاوە ئاویەكاندا دىارە ئەو دىراسە و ئەو نەخشەسازىەى كە تىايەتى پىووستى بە خەلك ھەبە، لە ولاتى ئىمەدا، لە ھەرىمى كوردستان دا، خەلكىكان نىە بتوانى دىزاین و دىراسەى سدود بكات، ئىحتىمالە و تەئكىدیشم ئەو پارەبە بۇ ئەو ھەبە كە ئەو كەسانەى شەرىكات بى، ياخەلك بى بۇ ئىرە، پارەكەش زور نىە، پىشنىارى لىژنەى كشتوكال و ئاودىرىش نىە، من ئاگاشم لى نىە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەر موو.

بەرپىز عدنان عثمان أحمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من خالئكى ياسايى دەلئىم، ئىمە ئەندامى لىژنەى دارايىن، دوئىنئ ئەو پىشنىزانە ئىمە چوار ئەندامى لىژنەى دارايىن ئاگامان لى نىە، دوئىنئ كۆبوونەوہى بۇ كراوہ، صىاغە كراوہ، ئىمە ئاگامان لى نەبووہ بۇ ئەمپرۇ وەكو ھەموو ئەندامانى تر سەعات (9) پىمان دراوہ و بىنيومانە، ئىستا من دەبىنم جەنابى سەرۆكى لىژنەكە لەلایەن خۇيەوہ بە ئىنفىرادى برىار دەدا، دەلئى: ئەوہمان لادا و ئەوہمان ھىن كراوہ، لە راستىدا پرس بە ئىمە نەكراوہ.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز ھەموو پىشنىارەكانى گشت پەرلەمانتاران، گشت لايەنەكان، گشت لىجانەكان لىرەيە، يەك يەك دەخوئىندرىتەوہ، ھەموو گوئتان لى دەبى، ئەگەر يەكەكى نەخوئىندرايەوہ، خۇ ئىستا ھەمووى بە يەكجار ناخوئىندرىتەوہ، رچائەن دانىشە، كەرەمكە.

بەرپىز كوئىستان محمد عبداللہ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بۇ خۇم ئەوہندەى موتابەعم كراوہ لە ھۆلەكەدا بووم، ئاگام لى نەبوو ھىچ ئەندامىك ئەو پىشنىارە بكات، ئەوہ بەرپىز سەرۆكى لىژنەى كشتوكال كە مەعنيتىن لىژنەيە بەو مەسەلەيە، رەتى دەكاتەوہ كە ئاگاي لى بى، تكاىە بىخەنە دەنگەوہ بزائىن ئەنجامەكەى چۇن دەبىت؟ تەواو بى بەمە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكاىە ئاخىر جار بىخوئىننەوہ، بۇ ئەوہى وازح بى لەلای ئەو بەرپىزانە.

بەرپىز محمد دلئىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ألابردنى پرۆژەى خولى تايبەت بۇ بەرزكردنەوہى ئاستى زانىارى فەرمانبەران، كە گوژمەى پرۆژە برىتى يە لە (3) مليار دىنار، لە پرۆژە پىشنىار كراوہكان، زنجىرە (3)، لاپەرە (36)، لە وەزارەتى كشتوكال و سەرچاوەكانى ئاو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل ئەو پىشنىارەيە بەو شكلى كە خوئىندرايەوہ؟ تكاىە دەستى بەرز بكات، كەس لەگەل نىە، كى لەگەل دا نىە؟ بە كۆى دەنگ پىشنىارەكە رەت كرايەوہ، فەرموو.

بەرپىز عظيمە نجم الدين حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لىرە داواكارىن ھىچ خالئىك، ھىچ گۆرانكارىەك بە بى ئەوہى كە سەرۆكايەتى لىژنەكان ئاگايان لى بى، لىژنەى دارايى لە خۇيەوہ گۆرانكارى لە لىژنەكاندا نەكات، ئەمە بۇ خۇى، بە قسەى ئەو بەرپىزە، كە وتى: ئەو پىشنىارە، پىشنىارى لىژنەى ئىمە نىە، ئەى ئەو پىشنىارە لە كۆى دەكرى؟ ئىمە ئەگەر گوئ لە

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پىچان، (111) ئەندام پەرلەمان لىرەيە، زۇر موناقتەشە كراو، لىجانەكان، يەك لىژنە نىە، موختەلىفى لىجان، (19) لىژنە ھەيە، لىژنەى دارايى ھەيە، ھاتوتە ئىرە، ئەوۋى لەگەلى نىە رەفىزى بىكات، زۇر سوپاس، ئىستا بۇ پىشنىارى ژمارە (2)، كەرەمكە،

بەرپىز محمد دللىر محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ب-لابردنى پىرۋەى دروست كردنى زانكۆى (سايبس) لە ھەوللىر، بە گوژمەى (21) مىليار و (250) مىليۇن دىنار، لە زنجىرە (3) لاپەرە (41)، لە پىرۋە پىشنىار كراوكانى وەزارەتى دارايى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى رەئىتان لەو بارەو؟

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ئىقتىراح دەكەم وەكو خالى يەكەم بىرئىتە دەنگدانەو.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كوپستان خان، فەرموو.

بەرپىز كوپستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىشنىارەكە لەوۋەو ھاتوۋە، ئەوۋە ھى كەرتى تايبەتە، ئەگەر ھى كەرتى تايبەتە بۇ حكومەت پارەى بۇ سەرف دەكات؟ پىشنىارەكە لەوۋەو ھاتوۋە، مادام كەرتى تايبەتە پىويستە لاپىرئ، خۇى بىكات، نەك حكومەت پارەى بۇ تەمويل بىكات، لەبەر ئەوۋى ئىمە داوامان كردوۋە كە لە پىرۋەكەدا چوار زانكۆى دىكە دەكرىتەو، ھەر يەكەى، ئەوۋە ئەو بىرە پارەى كە بۇ ئەوۋە دانراو، زۇر زۇرتەرە لە بىرئ ئەو زانكۆىەى كە دانراو، ھەر چوار زانكۆكە بىرەكەى كۆكەو، كەمترە لەو بىرەى كە بۇ ئەوۋە دانراو، لە كاتىكدا ئەوۋە ئەھلىە.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سۆزان خان كەرەمكە.

بەرپىز سۆزان شەباب نورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دەبوايە لە ناو لىژنەى پەرودەوۋە ئەوئىقتىراحە بىكرايە، دەبوايە بە نەزەرى ئىعتىبار وەرگىرئ، بەلام ئەوۋە لە خويىندەويەك ھاتوۋە، لە كۆمەلىك ئايدىاۋە ھاتوۋە كە لە ناو ئەندام پەرلەمانەكان دا، ئەوان تەپرىحان كردوۋە، بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان، ئىمە لە ياساى وەبەرھىنان دا، زۇر زۇر تەسھىلاتمان كردوۋە بۇ

وہبہرہینەر، بۇ ئەوہی بیٹ لەو ولاتەدا وەبەرہینان بکات، بە تایبەتی کە باسی زانکۆی سابیس دەگەین، سابیس سیستەمیکی خویندەنە، یەعنی ئەوہ عیلاقە ی ھەییە بەسەر ئەوہی سیستەمیکی خویندەنە، ئەو زانکۆیە، ئەو مامۆستایانە پێدەگەییئیت، کە تەنھا و تەنھا بە زمانی ئینگلیزی وانەکان دەئینەوہ، ئەوہش زۆر زۆر زەرورییە، لەبەر ئەوہی ئیستا کۆمەلئیکی زۆر لەو مەکتەبانە ی کە بە زمانی ئینگلیزی وانە ی تیدا دەوتریئەوہ، گراوتەوہ لە ناو ئەوہەریمەدا، وەبەرہین کە دیتە ئیرە، بە خۆی و خا و خیزان و منالیەوہ کە دیتە ئیرە، تووشی ئیشکالیکی گەورەبووین ئیمە لەبەر ئەوہی ئەو مامۆستایانە مان نیە، کەمی مامۆستای زمانی ئینگلیزی ھەییە، کە بە ئینگلیزی ھەموو وانەکان بلئیتەوہ، لەبەر ئەوہی ئەو ئیقتیراحەش لە لیژنە ی پەرورەدوہ نەھاتوہ، بەراستی حەق نیە بە نەزەر ئیعتیبار وەرگیری، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەناب ئەگەل ئەوہی کە رەفز بکری، کۆ لەگەل ئەوہیە کە بمینیئیت؟ کاک زانا، فەرموو.

بەرپز زانا رۆوف حەمە کریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو ھۆکار ھەییە کە ئیمە داوا بکەین پشتگیری ئەوہ بکریئیت، لابرەنی پرۆژە ی دروست کردنی زانکۆی (سابیس)، یەک: لەبەر ئەوہی وەک کویستان خان نامازە ی پێدا، کە ئەمە پرۆژە یەکی تایبەتیە، دوو: لەبەر ئەوہی ئەو پرۆژە یە پێشنیازکراوی وەزارەتی داراییە، کەواتە لەم حالەتە وەزارەتی خویندنی بالاش ئاگاداری ناوەرۆکی ئەو پرۆژە یە نیە، کە چ جا ئەوہی وەزارەتی دارایی سەرپەرشتی بکات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ئیستا دوو بۆچوون ھەییە، بۆچوونیک ھەییە ئەو زانکۆ ئەھلیە بەو شیوہیە بمینی، بۆچوونیک ھەییە لابرەری، ئیستا دوو بۆچوونەکە روون کرایەوہ، سۆزان خان و کاک د. زانا، ئیستا دەپخەینە دەنگدانەوہ، کۆ لەگەل ئەوہیە فەقەرە ی (ب) لابرەری؟ کۆ لەگەل لابرەنی پرۆژە ی دروست کردنی زانکۆی (سابیس) ە لە ھەولیر، دەستی بەرز بکات تکایە؟ (44) کەس لەگەل لابرەری، کۆ لەگەل ئەوہیە لانەبرەری و وەکو خۆی بمینیئیت دەستی بەرز بکات؟ کۆ لەگەل پرۆژەکە وەک خۆی بمینی؟ (50) کەس لەگەل ئەوہیە وەک خۆی بمینی، واتا وەک خۆی دەمینیئیت، لیژنە ی دارایی بۆ برگە ی (ج)، رچائەن قاعەکە بچووگە، وەختیکی حەساسە، پێویستە تیبگەن لە مەوزووعەکە، بۆ ئەوہی دەنگیکی دروست بدەن، تکام لیئان ئەوہیە ھیمنی بپاریزن، رچائەن.

بەرپز محمد دلیر محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پیشنیار:

لابرەنی پرۆژە ی دروستکردنی.....

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

يەك نوقتەى نيزامى ھەيە، كەرەمكە، فەرموو.

بەرپىز حمە سەيد حمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناروونىيەك ھەيە، جەنابت لىرە دەلىي، تەبعەن ئەوان پېشنيار دەكەن، ئايا لە ئەصلەكە بمىنيتتەوہ؟ يان لە پېشنيارەكە بمىنيتتەوہ؟ لەبەر ئەوہ تەناقوزيەك و ئىشكالىك دروست دەكات، پېموايە جەنابت دەتوانى ئەو ئىشكالە حەل بگەى، بلىي لە ناو پرۆژە ئەصلەكە بمىنيتتەوہ، يەعنى پېشنيارەكە رەفز بگرى، يان پېشنيارەكە ئىقرار بگرى....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز، دائىمەن پېشنيارەكەى بۇ سەر ئەصلەكە ھاتوہ، لە پېشەوہ دەيخەينە دەنگدان، ئەگەر پېشنيارەكە دەنگى نەھينا، ئىلغاش پېش ھەموو پېشنيارىك، ئەگەر دەنگى نەھينا ئەصلەكە دەمىنيتتەوہ، زۆر سوپاس، كەرەمكەن، فەرموو.

بەرپىز محمد دلىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنياز:

لابردنى پرۆژەى دروستكردى قوتابخانەى شوەيفات لە دەوك، بە گوژمەى (36) مليار دىنار، لە پرۆژە پېشنياز كراوہكان، لە زنجيرەى (4)، لاپەرە (41) سەر بە وەزارەتى دارايى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان تگايە؟

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ھەمان شىوہ ئەوہ يەككە لەو پرۆژە وەبەرھىنانە، دەبى لە وەزارەتى تەختىت، ئەوان تەنزيمايەن كرددوہ.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بۇ ئەو پېشنيارە، يەككە تەئىدى بكات، يەككە دژى بى، ئەوہى تەئىدى دەكات، كاك عبدالسلام تەئىدى دەكات، كاك برھانىش دژيەتى، كەرەمكە كاك عبدالسلام.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپاستى ئەوہ پېنج، شەش پېشنيار ھەيە يەك قسەيە، ھەر ئەوہى زانكۆكەش ئەوہ، ئەو وئاتە پېويستى بە مەدارسى تايبەت ھەيە، پېويستى بە جاميعاتى تايبەت ھەيە، بۇ ئەوہى جيليك لە كەوادىر پەيدا بكات، بتوانن ئەركەكانى ئايندە لەسەر مىل خويان ھەلگرن، ئەوہ يەك لايەن، لايەنى دووہم: ئيمە شانازى بە

شتىك بىكەين، شانازى بىكەين بەو ياسايەى وەبەرەينان كە ھەمانە، كە ھانى ئەو ھەموو سەرمايەى بىگانەى داوۋە بىتە ئەو وئانە، ئەگەر ئىمە بمانەوئ ئەوان ئەو خزمەتە پىشكەش بىكەن، بىگومان بە ئىتىفاقە، رەنگە ئەو داوا لە ئىمە بىكات بىنايەتى بۇ بىكەين، بۇيە من تەصەور دەكەم پىشاندانى ئەو، كە ئەو پىرۇۋەيەكى كەرتى تايبەتە، بۇ ئىمە پارەى بۇ صەرف بىكەين؟ لەو ئىلتىزامەى ئىمە ھاتوۋە، لەو تەختىتەى موستەقبەلى بىر كىرەنەوئەى ئىمە ھەيە، كە وئانە ئىمە پىويستى بەو جۆرە جامىعات و شتانە ھەيە، من تەئىدى پىشنىار بىكەم، نىزامى ھەيە؟ ئەگەر ھەيە با كاك ئىسماعىل بلىت: من چ دەر چوومە لە نىزامى؟ بەس داوا لە من كرا بۇچى تەئىدى دەكەم؟ بۇيە من پىشنىار دەكەم ئەو پىرۇۋەيە بىمىنەت، چونكە حكومت ئىلتىزاماتى ھەيە، ئەگەر بىپارى دابىت.....

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان:

تاكايە ناوى پىرۇۋەكەت نەھىنا.

بەرىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان.

پىرۇۋەيەكى وەبەرەينانە وەكو وەزىرى بەرىزى دارايىش تەئكىدى لەسەر كىرد، لە ئىتىفاقات بەينى موستەسىمىرى بىگانە، ھەندىك تەسەيلاتى بۇ دەكەى، تا بتوانى ئەو پىرۇۋەيەت بۇ ئەنجام بەدات، يەكەك لەو داواكارىانە ەردە، ھەندىك تەئىمىنى كەوادەر، ھەندىك تەئىمىن كىردنى بىنايەتە، بۇيە تەصەور دەكەم لە لىكەدانەوئەى ستراتىژى، من ئىقتىراح دەكەم ئەو پىشنىارە رەت بىكەى.

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان:

كەرەمكە كاك برهان.

بەرىز برهان رشيد حسين:

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان.

جارى پىش ھەموو شتى ئەو شوەيفاتە كەرتى تايبەتە، بە قانونى ئىستىمار تەسەيلاتى زۇرى بۇ كراو، لە پرووى دابىن كىردنى ئەرز بە بى بەرامبەر، لە پرووى تەسەيلاتى گومرگى باج و پىسوماتەو، دوووم: ئىمە (1200) قوتابخانەمان پىويستە بە پى ئىحصائەكان، مەعقولە (1200) جىگا، (1200) قوتابخانەى پىويست بى، ئىمە بىين ئەو مەبلەغە زۇرە بۇ كەرتى تايبەت تەخسىص بىكەين، من خۇم لە مەعمەلى بلوك، تەبەن مەنتىقەى صناعى سلېمانى مەكتەبى تەلەبەى ئىبتىدائىم دىوۋە لە ناو مەعمەلى بلوك دا ھۆدەيەكىان بۇ تەخسىص كىردوۋە، ناپلۇنىان پىدابوو، يەئنى وەكو وىژدانىەن، سىيەم: قاعىدەيەكى قانونى ھەيە، د. ئاراس باشتر دەزانى، ئەموالى عامە بۇ مەنفعەى عامە بەكار دەھىندىرى، نەك بۇ مەنفعەى خاصە، يەئنى كە ئەموالى عامە دەبى بۇ مەنفعەى عامە بەكار بەھىندىرى، چۇن ئەو بۇ مەنفعەى خاصە لىرە تەخسىص دەكەى؟ ئەو دەزى قانونە و دزى ھىنە كە نابى بىكەى، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى بەرلەمان:

سوپاس، ئیستا دەخړیته دهنګدانهوه، تکایه، ږجائنه، کهږمهکه.

بهړپږ سۆزان شهاب نوری:

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان.

ئوه بۆ مه‌نفعه‌ی تایبته‌ی نیه، بۆ مه‌نفعه‌ی.....

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان:

ږجائنه، ږجائنه، ئوه نیزامی نیه، ږجائنه، خوشکی من دانیشه.

ئیستا دهیخه‌ینه دهنګدانهوه، بهړپږان ئه‌ندامانی په‌رله‌مانی کوردستانی بهړپږ، ئیستا کئ له‌گه‌ل ئه‌وه‌یه،

پروژه‌ی دروستکردنی قوتابخانه‌ی شوهیفات له دهۆک لایبردرئ؟ کئ له‌گه‌ل لایبردرئ تکایه دهستی به‌رز

بکات؟ (46) کهس له‌گه‌ل، کئ له‌گه‌ل ئه‌وه‌یه وهک خوی له پروژه‌که بمینیت، تکایه دهستی به‌رز بکات؟

(50) کهس له‌گه‌ل، بویه ئه‌و پېشنیاره‌ش لاده‌چیت، بۆ پېشنیاری (د) تکایه.

بهړپږ محمد دلیر محمود:

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان.

پېشنیازکراو:

لایبردرئ پروژه‌ی دیزاین و دروستکردنی قوتابخانه‌ی شوهیفات له سلیمان‌ی به‌گوژمه‌ی (10) ملیار دینار، له

پروژه‌ی پېشنیازکراوه‌کان، له زنجیره‌ی (5)، لاپه‌ره‌ی (41) له وهزاره‌تی دارایی و ئابووری.

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان:

زورجار تکامان لیتان کرد، تکایه، ږجائنه بئ دهنګ بن، جه‌نابی وه‌زیر په‌ئیتان؟

بهړپږ شیخ بایز تاله‌بانی/ وه‌زیری دارایی و ئابووری:

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌ویش پروژه‌یه‌کی وه‌به‌ره‌ینانه، له وهزاره‌تی ته‌ختیت ته‌نزیم کراوه.

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان:

ئیستا یهک دژه، یهک له‌گه‌ل، وهک ئه‌وه‌ی دهۆک، کوپستان خان، کهږمه‌که.

بهړپږ کوپستان محمد عبدالله:

بهړپږ سهړۆکی په‌رله‌مان.

ئوه‌ه‌ینی شته وه‌کو جه‌نابت باسی ده‌که‌ی، ئه‌وه‌ که‌رتی تایبته‌ته، هه‌مووشمان ده‌زانین ئه‌وانه‌ی که له

مه‌کته‌بی شوهیفات و له جامیعه‌ی ئه‌ه‌لی ده‌خوینن کین؟ ئه‌وه‌ ته‌له‌به‌ی هه‌زار نیه، ئه‌وه‌ فروقی ته‌به‌قی

زور گه‌وره دروست ده‌کات، ئه‌وه‌ جیاکردنه‌وه‌ی منالی ده‌وله‌مه‌نده‌کانه له خه‌لکی فه‌قیر، جگه له‌وه‌ی که

به‌راستی ئیمه‌ پیویستمان به‌ کو‌مه‌لئیک مه‌کته‌بی زور زور هه‌یه، ئه‌وه‌ی که لیر هاتووه بۆ مه‌کته‌بی

شوهيفات، بيست مهكتەبى بيست و هەشت پۆلى پى دەكرى، كە ئەم ھەرئيمەى ئيمە موحتاجيىتى، من بۇخۆم چوومەتە كانى سىپلكە، منالانى ئەو گەرەكە گەورەيە لە دەواجن دا دەخوینن، لە دەواجن، مەعقولە منالى ھەزارەكان لە دەواجن بخوینن؟ دەولەمەندەكان لە شوهيفات بخوینن، ئاخىر ئەو پيوستى بە پىداچوونەودا ھەيە، ئەو ھەرقى تەبەقى دروست دەكات، كىشەيەكى كۆمەلەيەتى گەورە لە موستەقبەلدا لەو ھەرئيمەى ئيمە دروست دەكات، كە ئەو جياوازيە لەبەرچى لە بەينى منالى ھەزار و دەولەمەند دەكرىت؟

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، سۆزان خان، فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ھەموو ئەو زانكۆ ئەھليانەى كە دینە ناو ھەرئيمەى كوردستان، لە كوردستان كوردويانەتەو، بە مەكتەبە ئەھليەكانیشەو، بە ئيتيفاق لەگەڵ حكومەتى ھەرئيمەى كوردستان و، وەزارەتى شەھيدان، لە (15%) مندالى شەھيد و ئەنفالكوادەكان وەردەگرن، ھەر خۆشمان بە چاوى خۆمان بينيمان لە رۆژى (1)ى شوبات دا منالانى شەھيدان، كە لەوى بە زمانى ئینگليزى سرودەكەى خويانىان وت، ئەو خالى يەكەم، خالى دووم: ھەر لەبەر گرنگى دروستكردنى قوتابخانە، ھەر لە ناو ئەو پرۆژانەى كە حكومەتى ھەرئيمەى ناردوويەتى، بە تايبەتى لەسەر پرۆژەكانى وەبەرھييان لەسەر وەزارەتەكان، (68) قوتابخانە دروست دەكرىت، ھەرودھا تەخسيص كردنى برى (150) مليار دینار، بۇ صندوووقى ھەلمەتى نيشتمانى، دروستكردنى قوتابخانەكان، كە قوتابخانە مۆديرن و عەصريەكان دروست دەكرين، كەواتە حكومەت ھاوسەنگى دروست كردوو لە نيوان ئەووى كە خۆى وەكو كەرتى تايبەت و وەزارەتەكان پىي ھەلدەستىت، ئەو شيوە ھاوسەنگىەى دۆزیتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دوو كەسى تر وەردەگرم، كاك سمير كەرەمكە.

بەرپىز سمير سليم امين بەگ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە نيسبەت ئەو پرۆژانە، ھەر چواريان پرۆژەى كەرتى تايبەتن لە راستيدا، كەرتى تايبەت دەبى كارناسانى بۇ حكومەت بكات، ئەو پرۆژانە لە جياتى ئەووى حكومەت ئينتاجيان بكات، لە دەرەو موستەسمير بى دروستى بكات، واتا ئيمە سەرمايەى موستەسمير دەھيئين، ئيش بۇ حكومەت دەكات، ئيستا ئيمە جاريكى تر خزمەتى موستەسمير دەكەينەو بەو، لەبەر ئەو كەرتى تايبەتە، من پيموايە بە پىي ياساش نابى ئەو پارانە صەرف بكرىت، پيوستە ئەو شوهيفاتانە، ھەردوو شوهيفات و ئەووى سابيسەكەش لە راستيدا بۇ كەرتى تايبەتە، حەق نيه ئەموالى دەولەى بۇ پروات،

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:
كاك رىقىق فەرموو.

بەرپىز رىقىق سابىر قادىر:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەو پىرۇژەيە نىم، شوھىفات لاي ئىمە وا باس دەكرى، وەكو ئۇكسفىورد و ھەرچى سەنتەرى زانىنى زانست ھەبى بىھىنن بۇ كوردستان، شوھىفات مەكتەبىكى لوبانىيە، ئىمتىيازەكەى تەنھا ئەوئەندەيە كە بە ئىنگلىزى دەخوئىندى، ئەو ەك، دووم: چوار دەوام لە قوتابخانەگان دا دەكرى، بەس ناوچەى دەۋك پىويستى بە زياتر لە (400) قوتابخانە ھەيە، قوتابى لەبەر كەمى بىنايە دوو سەعات، دوو سەعات و نيو لە قوتابخانە دەوام دەكات، (60) سەر مەر تۆ ناتوانى لە ژووړىكى چوار بە پىنجى و پىنج بە شەشى ئارام بكەيتەو، لەبەر ئەو سەبەبە من پىموايە ئەو پارەيە تەرخان بكرىت بۇ دروستكردى قوتابخانە باشتر، بۇيە من دژى ئەووم، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

دوو نەفەر لەگەلن، خەلاص ئەو، كىي تر دەيەوئىت لە صالحى قسە بكات، يەك كەسى تر ھەيە، كاك سلام، كەرەمكە.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:
بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من نازانم لە سەرەتاش كە باسى شوھىفات كرا، وئەم: ھەمان قسە تىكرار دەكرىت، چونكە ئەو مەوزووئەيەكە، ئىمە دروستكردى مەدارسى پىويست بۇ پەرەپىدان و پىشكەوتنى ئەو وئاتە، كادىرى پىويست بۇ ئەو، ھىچ عىلاقەتى نىە بەوئى حاجاتى ترمان ھەيە يان نا؟ ئەگەر وابى، دەبى ئۆتۆبان نەكەين، دەبى مەتار نەكەين، سۆزان خان ئىشارەى بەوئەدا كە لە پىرۇژەى حكومەت چەند ئىش كراو؟ ئىعادەى قسەگانى خۆم دەكەم، لەو وئاتە تەنھا ئەو نىە بە ئىنگلىزى دەخوئىنن، شوھىفات مونەزەمەيەكى سىلسىلەى مەدارسى دوئەيە، يەككە لەو مەدارسانەى كە لە ئاستى بەرز دادەنرى، بۇچى عەيبە بۇ ئىمە مەدارسى ئىعادەى كەوادىرى نوخبەمان ھەبى؟ بۇچى عەيب نىە ئىتۇن و يىل و ھارۋەرد و ئۇكسفىورد ھەبىت؟ زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگدانەو، ئىستا فەقەرەى (د)، كى لەگەل ئەوئەيە پىرۇژەى دىزىنى دروستكردى قوتابخانەى شوھىفات لە سلىمانى لادىرىت، تىكايە دەستى بەرز بكات؟ (48) كەس لەگەل ئەوئەيە كە

لابر دريټ، كى له گهل ئه وويه وهكو خوى بمينيت تكايه دهستى بهرز بكات؟ (51) كهس له گهله، وهك خوى مايه وه، بو خالى (2) تكايه.

بهريز محمد دليز محمود:

بهريز سهروكى په رله مان.

-لابردنى ئه و پروژانهى خواره وه كه له بهرنامهى وه بهرهيئانى پروژه بهرده و امه كان دا هاتووه، بو پروژهى تر له هه مان پاريزگا:
پيشنيار:

ا-پروژهى نوژه نكردنه وهى ته كيهى شيخ ئيسماعيل وليانى به گوژمهى (185) مليون دينار، له زنجيرهى (2)، وهزارهتى ئه و قاف، لاپه ره (2).

بهريز سهروكى په رله مان:

جه نابهى وه زير ره نيئان؟

بهريز شيخ بايز تاله بانى / وه زيرى دارابى و ئابوورى:

بهريز سهروكى په رله مان.

ئيمه پيمان باشه ئه و مهوزوو عه بخريته دهنگدانه وه، رهئى وهزارهتى ماليه ئه وويه ته بيغى، ئه گهر نه مينيت، به لاي ئيمه وه موشكيله نيه، به ئام بخريته دهنگدانه وه.

بهريز سهروكى په رله مان:

بهريزان ئيستا كه سيك كه له گه ئيه تى، يهك كهس دزيه تى قسه بكات، كى له گهل ئه وويه (a) ته كيهى شيخ اسماعيل وليانى به گوژمهى (5) مليون دينار، له زنجيرهى (2) وهزارهتى ئه و قاف لاپه رهى (2)، نه كرى، لابر درى ئه و پيشنياره، كه ره مكه.

بهريز شوان كريم كابان:

بهريز سهروكى په رله مان.

ببووره، يهك پيشنيارم هه يه.....

بهريز سهروكى په رله مان:

رحانهن، ره نيئت بده، له ناو دهنگدانين رحانهن، دانيشه، كه ره مكه.

بهريز شيرزاد عبدالحافظ شريف:

بهريز سهروكى په رله مان.

ئەو بە سى فەقەرە ھاتوۋە، ئەو فەقەرەيە دوۋانىيان لەسەر وەزارەتى ئەوقافە و يەككىيان لەسەر ناوخۆيە، ئەگەر وا بگرى ھەرسىكيان بچىتە سەر وەزارەتى ئەوقاف، ئاوا ھىنى بکەين، مەعامەلەي لەگەل بکەين، زۆر باشە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

برای عزیز ئىستا لەگەل ئەو، كە ئايا لاجىت ئەو پرۆژەيە؟ يان بىنئىت؟ بىخەينە دەنگدان؟ كەس ديارە لەبەر تەكيە ناوئىرئ قسە بکات، ئىستا كى لەگەل ئەو پىشنيارەيە، پرۆژەي نوژەنکردنى تەكيەي شىخ اسماعىلى وليانى بە گوژمەي ئەوئەندە لاجىر دىت؟ نوقتەي نيزامىە؟ فەرموو.

بەرپىز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وھللا من پىمخوشە بەرپىز د. ئاراس وەك سەرۆكى لىژنەي دارايى، كە پىشنيارەكەشى نووسيوە، رەئى خۆي بدات، ھەر وھا بەرپىز د. بشىر وەك سەرۆكى لىژنەي ئەوقاف رەئى خۆي بدات.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە، يەك كەس لەگەلە، كەس دەستى بەرز نەکرد، چەند جار تىكرارمان كردهو، ئىستا كى لەگەل ئەوئەيە لاجىت تەكيە دەستى بەرز بکات؟ كەرەمكە بەرپىسى دارايى، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئىستا ئەو پىشنيارە دەخريتە دەنگدانەو، من بەپىرس نىم بەرامبەر ئەوئەي تەئىدى بکەم يان تەئىدى نەكەم، ئەو بۆچوونە كوئمان كىردۆتەو بۆ دەنگدان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كى لەگەل ئەوئەيە وەكو خۆي بىنئىت كە لە پرۆژەكە ھاتوۋە تەكيە دەستى بەرز بکات؟ (1)، كى لەگەل ئەوئەيە لاجى؟ بە زۆرىنەي دەنگ لاجوو، تەواو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە قەناعەتى من تەصويتەكە زۆر وازح نەبوو، ئەوئەيان يەك، دوو: ئىمە ئەوئە لە (1992) ھوۋ تا ئىستا، تەعمىراتى تەكيە و مزگەوتەكان و خانەقاكان، ھەمووى لەسەر ميزانىەتى وەزارەتى ئەوقافە، ئەوئەي بە قەناعەتى من ھەلەي لىكراو، ئەوئەيە كە تەعمىر كىردنى تەكيەيەك خستراوئە سەر بودجەي وەزارەتى ناوخۆ، بۆيە ئەگەر ئەو لاجى، بچىتە سەر وەزارەتى ئەوقاف، بۆيە من واى بە باش دەزانم، كە لە بابى وەزارەتى داخلىەو لاجى، بچىتە سەر بابى وەزارەتى ئەوقاف.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. بشىر ئىستىسائەن تەسنىە دەكەي؟ ياخود نا؟ بۆ ئەوئەي بىخەينە دەنگدانەو.

بەرپىز د. بشىر خلیل توفیق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر ئەصلەن بۇ خۇي پىرۆژەگە بودجەى وەزارەتى ئەوقافە، لەبەر ئەوھش كە دروستكردن نىە، بەلكە نۆژەنكردەنەوھىە، مەن پىموايە پارەكەى ئەگەر سەرف بكرى لە مزگەوت لە دىھاتەكان، باشترە، نۆژەنكردەنەوھەكە لەوانەيە زەرور نەبى، بەئام دروستكردەنەوھە نىە، بۆيە مەن لەگەل ئەوھدام كە نەكرى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە، فەرموو.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستىدا ئەوھ لەبەر ئەوھى پەيوەندى بە فكرىكى سائىدى كۆمەلگاكەمانەوھ ھەيە، بۆيە ھەست دەكەين جۆرىك لە ھەزەر ھەيە لەو مەسەلەيەدا، مەن تەسەورم وايە، لەبەر ئەوھى تەكىەكان وەكو پىويست عىبادەتى تيا ناكرى، ئەو مەسەلەيە بە وزووح ئىشى لەسەر بكرى، مەن پام وايە ئەسبابى نا وزووحى لە تەئىد كرىن و لە تەئىدەنەكردى دەگەرپتەوھ بۇ ئەو مەسەلەيە، ھىوادارم ئەندامانى پەرلەمان لەو مەسەلەيەدا وىژدانى خۇيان ھەكەم بى، ياسا ھەكەم بى، ئەوھى بەرژەوھەندى بالئى گەل و نەتەوھ و ئاين و ھەموو ئەو مەسەلانەى دەخوازىت تىاي دا قەرار بەدەين، سوپاست دەكەم.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دوو بارە دەيخەينەوھ دەنگدان بۇ ئەوھى وازح بىت، چونكە يەك پىشنىارىكى كاك شىروان ھەبوو، ھىچ كەس تەسنىەى لەسەر نەكرد، پىشنىارەكەى ناخرىتە دەنگدانەوھ، بۆيە دوو بارە دىينەوھ سەر نۆژەنكردەنەوھى تەكىەى شىخ اسماعيل وليانى، بەو پىشنىارەى لىرە ھاتووه، كى لەگەلە لاجىت دەستى بەرز بكات تكايە؟ (3) كەس لەگەل ئەوھىە لاجىت، كى لەگەل ئەوھىە وەكو خۇي لە پىرۆژەكە ھاتووه بىمىنى؟ بە زۆرىنەى دەنگ وەكو خۇي مايەوھ لە پىرۆژەكە ھاتووه، بۇ بىرگەى (ب)، كەرەمكە.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

-لایردنى ئەو پىرۆژانەى خوارەوھ كە لە بەرنامەى وەبەرھىنانى پىرۆژە بەردەوامەكان دا ھاتووه، بۇ پىرۆژەى

تر لە ھەمان پارىزگا:

ب- پىشنىازكراو:

لابردنى نۆۋەنكردىنى تەككىيە ھىران، بە گوژمەى (209) مليۇن دىنار، لە زنجىرەى (5)، لە وەزارەتى ئەوقاف، لاپەرە (2).

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

ھەمان مەوزوووعە، نۆۋەنكردىنەووى تەككىيە ھىران بە گوژمەى (209) مليۇن دىنار، كى لەگەل ئەوويە لابردىت؟ پىشنيار بكرىت؟ (10) كەس لەگەل ئەوويە لابردىت؟ كى لەگەل ئەوويە وەك خۇى لە پرۇژەكە دا ھاتووە بمىنى؟ بە زۆرىنەى دەنگ ئەويش مايەو، بۇ برگەى (ج) تكايە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ج- پىشنياز:

لابردنى نۆۋەنكردىنەووى تەككىيە شىخ كاكە بە گوژمەى (282) مليۇن دىنار، لە زنجىرەى (26)ى وەزارەتى ناوخۇ، لاپەرە (9).

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەوە سەرەپراى ئەووى تەككىشە، لەسەر وەزارەتى ناوخۇشە، نوقتەى نىزامى كەرەمكە.

بەرپىز كاروان صالح أحمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من بەدواداچوونم لەسەر ئەو مەسەلەيە كر دوو، ئەو تەككىيە، ئەو پرۇژەيە لە سالى 2009 تەواو بوو، رجام وايە با لىژنەى دارايى بەدواداچوون بكات، تەواو بوو، پىويست ناكات نىقاشى لەسەر بكرىت.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

پىشنيارە، كى تەئىد دەكات وەك خۇى بمىنىت؟ چونكە وەكو پىشنيار ھاتوو، مامۇستا دەلى ئىلغا بكرىت، تەئىدى پىشنيارەكە.

بەرپىز كاروان صالح أحمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من دەللىم ئەو پرۇژەيە لە 2009 تەواو بوو، ئىستا لە 2010 ئىمە قسە لەسەر ج بكةين؟ كە پرۇژەيەك بەرەو تەواو بوون چوو.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

يەعنى رەئى جەنابى ئەوويە كە تەواو بوو، پارەى بۇ تەخصىص نەكرى، كى لەگەل ئەو رەئىيە تكايە دەستى بەرز بكات؟ بەرپىزان ئەو بەرپىزە دەلى: ئەو مەشرووعە تەواو بوو، كە تەواو بوو و دەللىن: پارەى بۇ صەرف بكرىت، بەئام كەس روونكردىنەووە نەدات، كاك إسماعيل كەرەمكە.

بەرپىز اسماعىل محمود عبد الله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو لە لىژنەى ناوخۇ لەسەر وەزارەتى ناوخۇ ھاتوۋە، پىشنىيارى لىژنەى ناوخۇ، ئەگەر وەكو كاك كاروان دەلى: ئەگەر تەواۋ بوۋە، پىۋىست ناكات جارىكى تر پارەى بۇ دابىن بىرىت، بەلام ئەگەر تەواۋ نەبوۋە، پىشنىيارەكەى ئىمە ئەوۋىە بىرىتە سەر وەزارەتى ئەوقاف، وەكو باقى تەكىەكانى تر ئىشى بۇ بىرى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەگەر نىە، ئەگەر تەواۋ بوۋە تەئكىد بىكەن، لايدەن و تەواۋ، ئەگەر تەواۋ بوۋە، كى لەگەل ئەوۋىە كە پرۇۋىەك تەواۋ بوۋە جارىكى تر ناۋى ھاتوۋتەۋە لابىردى دەستى بەرز بىكات تىكايە؟ زۇر سوپاس، كى لەگەل دا نىە؟ بە كۆى دەنگ خالى (ج) لابىردا، بۇ خالى (د) تىكايە.

بەرپىز محمد دللىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

د- پىشنىياز كراۋ:

راگرتى خەرجى پرۇۋەى دروستكردنى ھۆلى كۆبوۋنەۋە و (11) زوور لە بىنايەى لىقى (2)، كە برى (126) مىلئون دىنارى بۇ تەرخان كراۋ، لە زىجىرەى (21)ى وەزارەتى ناوخۇ، لاپەرە (2).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارابى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئى وەللاھى ئىمە ھىناۋمانەتە بەردەم پەرلەمانەۋە، ئەوۋ ئىقتىراحى حكومەتە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك اسماعىل رەئىت؟

بەرپىز اسماعىل محمود عبد الله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋەشيان ھەر لەسەر وەزارەتى ناوخۇ، لە لىژنەى ئىمە پىشنىيارمان كروۋە، ئىمە داۋاكارىن وەكو لىژنەى ناوخۇ ئەۋە لابىردىت، نەخىرتە سەر حكومەت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كى له گەل ئەو ھىيە بىمىنى؟ كەرەمكە.

بەرپىز جعفر على رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوینى بەرپىز ۋەزىرى پلاندانان ناماژەى بەودا كە ئەو پرۆژەىيە تەواو بوو، ھىچ پىويست ناكات قسەى لەسەر بکەن، كە تەواو بوو، ئىمە پرسىيارەكە لىردا ئەو ھىيە: خۆى ئەو پرۆژەىيە (156) مىيۆنى بۆ تەرخان كراوہ گوژەمەكە، (30) مىيۆنى لە سالى 2009 بۆ صەرف كراوہ، بۆ ئەو سالىش (126) مىيۆنى بۆ دانراوہ، ئىستىنادەن بۆ قسەكەى ئەو كە تۆماركرا، دەتوانن گوپى بۆ بگرنەوہ، ئەگەر تەواو بوو، ئەو (126) مىيۆنە چ عەجەب دەپخەنە دەنگانەوہ؟

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە كاك شقان.

بەرپىز شقان أحمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر بۆ تەووزىح ئەوہ صىانەىيە، ئەوہ ئەوہ نىە كە پرۆژە، ئەو پارەىيە بۆ صىانەىيە فەقەت، مقاول شكايەت دەكات ئەو وەختە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دوو رەئى ھەىيە، كاك سمىر فەرموو.

بەرپىز سمىر سلیم امین بەگ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پرۆژەىيە، وازح پرۆژەىيەكى حىزبىيە، بەحسى لق مەترەحە، ئەموالى حكومەت بۆ حىزب، يەك يەكە لە شتە نایاسايىيەكان بە صەرىح و شەفاف دەبى قسەى صەرىحى تىدا بکەين، ھەر لەبەر ئەوہشە ئىقتىراھمان كرددووہ نەمىنى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لهگەل ئەووم كە ئەو پرۆژەيە ئىلغا بکرىت، ئەو پارەيە صەرف نەگرىت، لەبەر ئەووى بە صىغەكەى هاتوو، نۆژەنکردنى ھۆلى لقیكى حیزبە، بۆیە من وەگو مەبدەء قبول ناکەم میزانیەى دەولەت بەکار بەھنرىت بۆ حیزبىك، بۆ مەلومات ئەو بینایەتە رەسمیەن بەشیکە لە بینایەتى ئەنجومەنى وەزیران، بەلام بۆ ئەووى جارىكى تر ئەو ئىشە نەگرىت، من لهگەل ئەوودام ئەو پارەيە رابگریت، صەرف نەگرىت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان ئیستا كى لهگەل ئەوویە ئەو پرۆژەيە لەغوو بگریت دەستى بەرز بکات؟ زۆر سوپاس، كى لهگەل دایە بمىنى؟ بەكۆى دەنگ لادرا، بۆ خالىكى تر تکیە.

بەرپز محمد دلیر محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھ- پيشنياز:

لابردنى دروستکردنى كتيبخانه و دانانى كەرەفانەى پاسەوانى مەئبەندى (20)ى قەرەچووغ، بە گوزمەى (290) ملیون دینار، لە زنجیرەى (41)، وەزارەتى ئاوەدانکردنەو، لاپەرە (15).

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كلك اسماعيل فەرموو.

بەرپز اسماعيل محمود عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەووشیان ئیەمە پيشنيار دەكەین، لەبەر ئەووى بۆ حیزبە، بۆ حیزب دەستنیشان كراو، بە هیچ شیوہیەك پرۆژەى حیزبى لە پرۆژەكانى حكومەت جیى نەبیتەو، ئەووشیان لابردرىت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەیخەینە دەنگدان تکیە، ديارە ھەمووتان پیتان خۆشە لابیچى، كى لهگەل ئەوویە لابیچى؟ زۆر سوپاس، كى لهگەلە بمىنى؟ بە كۆى دەنگ پەسند كرا، بۆ خالىكى تر فەرموو.

بەرپز محمد دلیر محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

و- پيشنياز:

راگرتنى پرۆژەى قیرتاوکردنى رینگاکانى خالى پاسەوانى میوانخانەى بەرپز سەرۆك كۆمار لە دەباشان، بە برى ملیاریك و (485) ملیون دینار، كە لە بودجەى 2010دا دەستنیشان كراو، لە زنجیرەى (70) لە وەزارەتى ئاوەدانکردنەو، لاپەرە (17).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارابى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋە ئىقتىراحى حكومەتە و داوامان كىردوۋە، پىمان خۇشە بىمىنى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

يەككىك ئەوۋە دەپەوئى بىمىنى، يەككىك ئەوۋە دەپەوئى لاجىي، كەرەمكەن.

بەرپىز عبدالله ملا على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە يەك لەو شتانەى كە من باسەم كىرد لە قىسەكانمدا ئەوۋە بوو، بەئام لەگەل ئەوۋەشدا ئەو پىرۇزانەى كە

بۇ قەلچالان دەكرى، باسى ھەندىك پىرۇژەى تىرىشان كىرد كە بۇ سەرى رەش دەكرى... .

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رچائەن، وەرە سەر ئەوۋە: ئايا دەتەوئى بىمىنى؟ دىفاعى لى بىكە، دەتەوئى لاجىي؟ دزى بە.

بەرپىز عبدالله ملا على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاخر باس نەكرارە، تەنھا ئەوۋەندە، بىوورە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

براى بەرپىز ئىستا ھەموو يەك كۆمەلە پىشنىارە، ئەوۋەندەيە، ئەگەر ئەو شەو تەواوى بىكەين باشە،

كەرەمكە كاك عمر.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەو پىرۇژەيە رانەگىرى، لەبەر ئەوۋە ھەرچى چەند ناوى بەرپىز سەرۆكى كۆمارى لەسەر

ھاتوۋە، رەنگ بى بەغزىك لەوانە ھەر لەسەر ئەوۋە بى كە ناوى سەرۆك كۆمارى پىھاتوۋە، بەئام با ئىمە

باشى بزائىن سەرۆك كۆمار ئەنواع مېوان و وفود و خەلكى دىتە لا، سەرۆك كۆمار بە سەرۆكى سلىمانى و

رېگائى قەلچالان نىە، سەرۆك كۆمارى ھەموو عىراقە، لەبەر ئەوۋە پىويستە رېگائى قىرتاۋ بىكرى، زۆر

ئىعتىادىيە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سالار كەرەمكە.

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە راستىدا لەبەر ئەۋەدى لە ناۋنانى ئەۋ پرۆژەيە، ناۋى بەرپىز مام جەلال ھاتوۋە، ئەگەر پەرلەمانتاران يان بەرپىزان موقنئىع بن لەسەر ئەۋەدى لاپىدرى، من رەئىم وايە، ئەگەر لەسەر ناۋەكەش بوۋە، لاپىدرى بۇ ئەۋەدى تەفسىرىكى خراب نەكرى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ناسك خان، فەرموو.

بەرپىز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەگەل ئەۋەدام كە لاپىدرى، چونكە بەرپىزى خۇى ھەم بودجەى ھەيە ۋەكو سەرۋىكايەتى، ھەم دەتوانى مادام سەرۋىك كۆمارى عىراقە، دەتوانى لە بودجەى مەركەز ۋەرگرى، بۇ ئەۋەدى ھەم ۋەكو يارمەتتەك بۇ

....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كوئىستان خان كەرەمكە.

بەرپىز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە ھىچ شىۋەيەك ئەۋە پەيوەندى بەۋەۋە نىە كە ناۋى جەنابى مام جەلال ھاتوۋە، يان سەرۋىك كۆمار ھاتوۋە، سەرۋىك كۆمار ۋەك ناسك خان باسى كرد، بودجەى سيادى ھەيە، لە (17%)ى ئەۋ ھەرىمە، لە بودجەى ئىمە دەبىدرى، ئەۋ پارەيەى كە بۇ جەنابى دانراۋە لە بەغدا، لەبەر ئەۋە كە پارە لىرە بىراۋە بۇ جەنابى سەرۋىكى كۆمار، پىۋىستە لىرە لە بودجەى ھەرىم جارىكى تر پارەى بۇ نەبىدرىتەۋە، ئەۋە پەيوەندى بە ناۋى كەسەۋە نىە، ئەۋە شتىكى قانونىە و سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كى لەگەل ئەۋەيە بىمىنى؟ يەك نەفەرى ترم دەۋى لەگەل بى، دىفاعى لى بكات، نىە، لەگەل بىمىنى؟ كەرەمكە.

بەرپىز امىنە زكري سەيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرۆك كۆمار ژى ئەمشە بېژى وەك ھاۋا ئاتىەك فى وەلاتى، ئەگەر ھاتو، چ ئەز وەك ھاۋا ئاتىەك رېگايەك بۇ
من بېيننەو، من موحتاجى رېگايەك، ئەوجا چ مەسئولەك بېت، چ بەرپرسەك بېت، چ حيزبىك بېت، چ
سەرۆكى ھەرپمەك بېت، موحتاجى ئەو ھەپە رېگايەك بۇ ۋى بېتە دانان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىستا وازح بوو، بەرپىزان ئىستا كى لەگەل ئەو ھەپە ئەو پېشنيارە، راگرتنى پىرۇژەى
قىرتا وكردىنى رېگاي خالى پاسەوانى مېوانخانەى بەرپىز سەرۆك كۆمار؟ كى لەگەل ئەو ھەپە لابرېدرى تىكايە
دەستى بەرز بىكات؟ زۆر سوپاس، كى لەگەل دايە بىمىننەتەو؟ (3) دەنگ داۋاي مانەو ھى كرد، بە ئەكسەرىيەت
لابرىدرا، ئەو ھىش لاجوو، بۇ خالىكى تر تىكايە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنياز:

لابرىدىنى دروستكردىنى مېوانخانە بۇ مەلئەندى (12) ى خانەقىن بە گوژمەى (297) مىيۇن دىنار، لە
زىجىرەى (128) لە وەزارەتى ئاۋەدانكردەنەو، لاپەرە (20).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە، كاك خىلىل.

بەرپىز خىلىل عثمان حمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من داۋاكارم ئەو پىرۇژەىش، چونكە حيزبىيەتى پىۋە ديارە، نەمىنى، چىتر مالى عام بۇ حيزبى صەرف
نەكرى، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا يەك نەفەرم دەۋى، لەگەل ئەو بى كە بىمىنى، فەرموو پەيمان خان.

بەرپىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

با بلىين ئەو ھەپە راستە تەرخان كىردى ئەموالى عامەيە بۇ حيزبى، بەلام ئىمە بىرمان نەچى ئەو حيزبانەى
كە ئىستا پىرۇژەگانىانمان لابرېد، حيزبى ئەو ولاتەن، ئىمە پىمان تەبىعيە ئەو ھەموو ئەموالى دەولەيە بۇ
كەرتى تايبەت صەرف بىكرىت، بەلام كە دىتە سەر حيزبى، باسى دەكەين كە نابى بۇ حيزبى صەرف بىكرى،
لەبەر ئەو ھەپە بىراستى ھەفە ھەردوۋكى، ئەگەر بۇ ئەوانە رەۋايە صەرف نەكرى، دەبى بۇ كەرتى تايبەتەش
صەرف نەكرى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، بهرپزان ئىستا كى لهگه ل لابردينى دروستكردى ميوانخانه يه بو مه لبه ندى (12) ى خانه قين لابردي، تكايه ده ستى بهرز بكات؟ زور سوپاس، كى لهگه له بمينيتته وه؟ يه ك كه س لهگه له بمينيتته وه، ئه وىش لابرديرا، بو خالى تر تكايه .

بهرپز محمد دلير محمود:

بهرپز سهروكى بهرله مان.

پيشنياز:

راگرتنى بودجه ى به كارخستنى فوتابخانه ى شوه يقاتى هه ولير به برى مليارىك و (500) مليون دينار، له زنجيره ى (17) ى وهزاره تى دارايى، لاپه ره (70).

بهرپز سهروكى بهرله مان:

نوقتته ى نيزاميه؟ فهرموو.

بهرپز سالار محمود مراد:

بهرپز سهروكى بهرله مان.

له راستيدا نيزاميه كه م له سه ر خالى پيشوو بوو، له بهر ئه وه ى ئه و پرؤزه يه له ناو هه ري مى كوردستان.....

بهرپز سهروكى بهرله مان:

رچائهن، له سه ر ئه و خاله، رچائهن ئه وه خه لاص بوو، حه سم بوو، فهرموو.

بهرپز كاردؤ محمد پيرداود:

بهرپز سهروكى بهرله مان.

من باسى ئه و خاله ده كه م كه خويندييه وه، پيشنيازه كه ى، ئه گه ر هؤكارى هاوكاران له سه ر پرؤزه كانى ترى په يوه نديدار بوو به شوه يقات، كه ئه وه پرؤزه يه كى ئيستيسماريه، ئه وه بو ته شغليه كه يه تى، له كاتيكدا ئه وانه كه رتى تايبه تن، داها تيان هه يه، داها تيكى بى سنووريان هه يه؟ بو بهرپوه بردنى خويان، كه چى پرؤزه ى بو دانراوه، من پيموايه ئه وه پيچه وانهى ياسايه، هه م بو ئه وه ى ئيتر جه دواى ئيستيسماريشيان نيه له و لات، بو وه كو مالى عام، بو شتى تايبه ت، ئه وه ش به هه مان شيوه كه پيوسته نه مي نى.

بهرپز سهروكى بهرله مان:

كاك دلشاد فهرموو.

بهرپز دلشاد شهاب حاجى:

بهرپز سهروكى بهرله مان.

من لهگه ل ئه و رايه دام كه ئه م بره پارهيه بو به گرختنى ئه و پرؤزه تايبه ته، ته رخان نه كريت، دروستكردى مه سه له يه كه، بهرپوه بردن مه سه له يه كى تره، له دروستكردى تيروانينيكى وا هه بووه كه بهرزه وه ندى تيدايه، به لام ئه وانه داها تى خويان هه يه كه وتوونه ته سه ر سكه، حه ق وايه له بهرپوه بردنى

خۇيان ئىعتىقاد لەسەر داھاتى خۇيان بىكەن، من لەگەل ئەو رەئىھەدام كە حكومەت ھىچ پارەيەك بۇ بەرپۆھبەردنى خۇيان تەرخان نەكات، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دوو كەسم دەوئەت دىفاعى بىكەن، كەس نىھ، كاك عبدالسلام، فەرموو.

بەرپۆز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەئىدى كاك دلشاد دەكەم، بەس ئىلتىباسىك لاي من ھەيە، تەصەور دەكەم لە موناھەشەكان وا پىدەچوو صياغەكەى غەلەت بوو، ئەو شۆستەى سەر شەقامى سەرەكى (ھەولپىر-صلاح الدين)؟ يان خودى مەشروعە؟ ئەگەر ئەو جەواب بەدەم، من لەگەل ئەو مە بۇ تەشغىلى حەق نىھ، بەلام ئەگەر باش شەقامەكەى بۇ شەھىفات دەچى، حەقە بە ناوى شەھىفات نەبى، تەواو من دژىمە، ببوورە.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، لىژنەى دارايى جەواب بەدەن، فەرموو.

بەرپۆز محمد دلپىر محمود:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

كاك عبدالسلام بەو شۆھىيە صياغەكە كە ھەر لە پرۆژەكاندا ھەيە، ئىمە ئەو مەن نەقل كەردوو، ئىمە دەئىين راگرتنى چى؟ بودجەى بەكارخستنى قوتابخانەى شەھىفاتى ھەولپىر، بە برى مىليارىك و (500) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (17) وەزارەتى دارايى و ئابوورى، لە لاپەرە (70)، ئىتر باسى شۆستەى تىادا نىھ.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامىيە، كەرەمكە.

بەرپۆز عظيمە نجم الدين حسن:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ئىمە وتمان ئەو پارانەى كە بۇ ئەو قوتابخانانەى لە كەرتى تايبەتن تەرخان كراو، من پىموايە وەكو ئەو كە ئىمە لە ھەندى شۆين سى كۆلپىرمان ھەيە، تا ئىستا نە بىناى ھەيە، نە بەشى خۆى ھەيە، ئەو پرۆژانەى كە لىرە.....

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو نىزامى نىھ خوشكى من، كەى ئەو نىزامىيە؟ كەرەمكە فەرموو.

بەرپۆز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ئىلتىباسەى ئەوى كە كىردى، ئەو ئەو نىيە، ئەو ھى بەگەرخستى پىرۇژەگەيە، واتا ئىدارەى مەدرەسەگەيە، مەوزووعى شۆستەكان پىرۇژەيەكى ترە لە لىژنەى ئاوەدانکردنەو ھاتووە، لە فەقەرەى ئاوەدانکردنەو، نە ھى وەزارەتى داراييە، بۆيە ئەوھىيان پارەى تەرخان كراو ھى بۆ بە گەرخستى، واتا ئىدارەى مەشرووعەكە، بۆيە ئىمە لەگەلى نىن، سوپاس.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەپىز نەرىمان عبداللە قادر:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بەراستى تىبىنيەكم ھەيە، بۆ راگرتنى بودجە بۆ لابردنى نەيى؟ يەئنى راگرتن يەئنى چى؟ لابردنى ئەو گوژمە پارەيە بى.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان تىكايە؟

بەپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى ئىمە موقتەرەحى حكومت كە چۆن ھاتووە، تكام وايە بەو شىوہيە بكرىت.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپىزان ئىستا كى لەگەل ئەوہيە بودجەى بەكارخستنى قوتابخانەى شوہيفات لە ھەولير ئىلغابىت؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلە بمىنى؟ كەس نىيە، بە كۆى دەنگ لاجوو، بۆ فەقەرەيەكى تر.

بەپىز محمد دلير محمود:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ك- پيشنياز:

راگرتنى خەرجى دىزايىنى زانكۆى سابىس لە ھەولير بە برى مليارىك (253) مليون دىنار، لە زنجىرەى (27) لە وەزارەتى دارايى و ئابوورى لە لاپەرە (70).

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟

بەپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ھەمان شىوہ ئىمە رەئىمان ئەوہيە كە بمىنى، لە موقتەرەحى حكومت دا چۆن ھاتووە؟ بەو شىوہيە.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا، فەرموو.

بەرپىز زانا رۇوف حمە كرىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىگومان ئەگەر بەراوردى بىكەين بە بىرگە (ب) لە ھەمان پېشنيارەكاندا، لابردنى پىرۇژەى دروستكردنى زانكۆى سابىس، لىرەش دا راگرتنى خەرجى دىزاین، دىسان ناروونىەكى ترمان ھەيە، لىرە پىرۇژەى دروستكردنمان ھەيە، لىرە خەرجى دىزاینمان ھەيە، بە بى ئەوۋى بۆمان دەستنىشان بىكى، ئايا ئەو دىزاینە بەشېك نەبوۋە لەو دروستكردنە؟ بۆيە من پشتىگىرى ئەوۋە دەكەم پېشنيازى لىژنەى دارايى پەسند بىكى، كار بىكى بە راگرتنى خەجى دىزاینى زانكۆى سابىس، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كوئىستان خان فەرموو.

بەرپىز كوئىستان محمد عبداللە:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وئلا من زۆر لام غەرىبە كۆمپانىيەك بىت، يان وەبەرھىنىك بىت، زانكۆيەك دروست بىكات، پارەى دىزاینەكەشى نەبى، ئەوۋە دەبى مۇستەقبەلى مئالەكانى ئىمە لەسەر دەستى ئەو وەبەرھىنە چۆن چۆنى بىت؟

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ئارام فەرموو.

بەرپىز ئىبۇب نەمت قادىر (ئارام):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىرۇژەكە رەت دەكەمەۋە، لەسەر ئەساسى قەسەيەكى بەرپىز وەزىرى خويىندى بائا، كە خۆى باسى ئەوۋى كرد كە پلاننىكىان ھەيە، بۇ داھاتووش زانكۆكان بىرۋاتە كەرتى تايبەت و سەرىبەخۇ بى، بىگومان سەبارەت بە كەرتى تايبەت، نەك تەنھا بەرپىۋەبىردنەكە، بىناكەش دەگرىتەۋە و ھەموو شتىك دەگرىتەۋە، لەبەر ئەوۋە پىۋىست ناكات سامانى گشتى تىدا سەرف بىكى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك د. أحمد فەرموو.

بەرپىز أحمد ابراهيم على (وهرتى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لەگەل ئەوۋەين كە ئەو پىرۇژانە بەراستى كە بۇ كەرتى تايبەتن، سامانى دەۋلەت بۆيان سەرف نەكرىت، ھەر وەك جەنابتان دەزانن، ئىمە كۆمەللىك كىشەى زانكۆكانى خۆمان ھەيە، زانكۆ ئەھلىەكان، ھەر ماۋەيەك بەر لە ئىستا لىژنەيەك پىك ھاتبوو كىشەى ئەو زانكۆيانە كە تا ئىستا كۆتايى پى نەھاتوۋە،

ئەگەر پارەى دەولەت ھەيە با بەراستى بۇ ئەو زانكۆيەى ناو خۇمان، بۇ تەواو كردنى پىداويستىەكان صەرف بىكرىت، بۇ ئەوئى كەم و كورپىيەكانىان تەواو بىكرى، نەك زانكۆيەكە لە دەروە دىت، كەرتى تايبەتە پارەى دەولەتى بۇ صەرف دەكرى، تىبىنىيەكىشم ھەيە كە لەسەر راكانى جەنابى وەزىرە، بۇ ئەو پرۇژانەى كە پىشنىار كراون لە لايەن وەزارەتەكانەو، يان لە لايەن حكومەتەو پىشنىارىان لى دەكات، كە ئەو ئىقتىراحى حكومەتە، بەلام بۇ تەكىەكان وتى: ئەگەر لاشبىرى قەيناكە، نازانم بۇ ئەويش پرۇژەى حكومەت و پىشنىارىى حكومەتە، بۇچى ئەوانە قەيناكە ئەگەر لاشبىرى و دەنگى لەسەر بىدرى؟ موقتەرحى.....

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو رەئى موقتەرحە، ئىقتىرامى رەئى جەنابى وەزىر دەگرىن كە ئەو تەمسىلىى حكومەت دەكات، ئەورۇ لىرە، لە پىش ئىمە دىفاع لە موقتەرحىى حكومەت دەكات، بۇشى ھەيە ئەو موافىق بىت، لەگەل ئەو قەناعەتى پى دى، كاك د. عمر نورەدىنى، فەرموو.

بەرىز عمر حمد امين خدر:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىشتر لە خالى يەكەم لە برگە (ب)، ئەوئەمان قبول كرد كە دروستكردى زانكۆى (سابىس) لە ھەولير، بە گوزمەى (21) مىليار و (250) مىليون دىنار قبول كرا، بۇيە وا باشە مەسەلەى دىزايىنەكەى بخرىتە پال برگە (ب)، واتا ئەوئى كە لە خالى دووم لە برگە (ك) ھاتوو، مەسەلەى دىزايىنەكەى، رەت بىكرىتەو، زور سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك خورشيد كەرەمكە.

بەرىز خورشيد احمد سليم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز پىشەفانىى پىشنىارا كاك عمر دكەم، ئەف خالە لاشبىرىت، چونكە ئەمە (21) مىليار و (250) مىليون تەرخان كرىن، بۇ فى زانكۆى، لازمە دىزايىنىشى دگەل بىت، لەبەر وى ئەز پىشنىار دكەم ئەفە بىتە لادان، ئوق پارە بىتە رەفز كرن، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەمكە؟

بەرىز شىخ بايز تالەبانى / وەزىرى دارابى و ئابوورى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

وئەللاھى ديارە من تا ئىستا ئەوئى كە ھاتوو، وتوومە، فىعلەن ئەوئى كە لە موقتەرحىى حكومەت دا ھاتوو، موافىقىن لەسەر ئەو، ديارە من لەو تەعبىرەى من تىنەگىشتىت، تۇ بلىى ئىستاش ئەوئى كە لە

موقتەراحاتى حكومت دا كە ھاتوۋە، من دىفاع لەو ھە دەكەم، داۋاي ئەو ھەش دەكەم (بما فيھا) تەكئەكان،
دىارە ئەو ھە بە نەوئەككى تر يەئنى ئەو ھە بوو.

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك كاردۇ، فەرموو.

بەرئىز كاردۇ محمد پىرداۋد:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىم سەيرە زانكۆيەك دىزايىنى نەكرابى، لە پىشەو ھە پروژەكەي زانكۆي سابىس، (21) مىليارو (200) ى
بۇ تەرخان كرابى، ئەگەر موستەسمىرىك پارە بۇ دىزايىنى تەرخان بكرى، خۇي چ دىئىتە كوردستان؟ چ
سەرمايەك دىئىتە كوردستان؟ چ سوودىكى ھەيە؟

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك دلشاد فەرموو.

بەرئىز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەو زانكۆيانە ھەر بە شىۋازىكى گشتى، ئەو نىزامە عالەمىيانە دىزايىنى تايبەتى خۇيان ھەيە،
فەيلەن دەبى (على الأقل) كەشف و دىزايىن و تەرخان كوردنى بەئزىك شت لەسەر خۇيان بىت، ئەگەر
موبەرىرات بۇ دروستكردنى ئەوانەي كە پىشتر ناگەرمەو ھەبىت، من ھىچ موبەرىرىك نابىنم كە
پارەي دىزايىن بە زانكۆيەكى ئەھلى بىەخشىن، بۇيە منىش لەگەل ئەو رەئىئەدام كە ئەو فەقەرەيە لاجىت.

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك د. بشىر، فەرموو.

بەرئىز د. بشىر خلىل توفىق:

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىستا ولتاي ئىمە بەرەو نىزامى خەسخەصە دەپرات، ديارە، بەرەو نىزامى كەرتى تايبەت دەپرات، ئامانچ
لەو ھەش ئەو ھەيە، كەوا ئەو قورسايىيە لەسەر مىزانىيە حكومت ھەيە ھەندىك سووك بىتەو، جا بۇيە
ئىمە ئەگەر بچىن بەرەو تەشجىيە قىتاعى خاص، دەبى ئەوان بودجە و پسوومات و پارە بە حكومت
بەن، نەك حكومت لەوان صەرف بكات، مەسەلەي بىنا دروستكردن، بىنايەكە بۇ خۇمان دەمىئىتەو
قەيناكە، بەئام مەسەلەي ئەو ھە تەشغىليان بۇ بكەي، ئەو ھە ئىمەش لەگەل ئەو ھەدا نىن كە پارە صەرف
بكرى.

بەرئىز سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز حمە سەيد حمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وھكو لاي جەنابت و بەرپىزان مەعلوومە كە كەرتى تايبەت، يان وەبەرھىنەر بىنايەك دروست دەكات، يان دىزايىن، يان ھەر شتىكى دواى خۇى ئىستىسمارى دەكات و پارە وەردەگرىتەو، ئەو ھە بۇ كەرتى تايبەت و بۇ خەلكە، مەعنای نىە ئەو بەكارى دەھىننىت، دواىى پارە وەردەگرى لە قوتابى، خۇ قابىلە بە بەلاش تەسلىمى حكومەتى دەكات، باسىكى ترە، ئەگەر تەسلىمى حكومەتى ناكات، من بۇيە پىموايە دىزايىنەكەش و پارەى بىناكەشى ھەر نابىت بۇى تەرخان بكەين، ئەگەر خۇى بىت تەرخانى بكات، وھكو چۇن زانكۇى ئەھلى جىھان و زانكۇكانى تر كراونەتەو و پارەى خۇيانە، دواىى لە قوتابى وەردەگرەو، ئەگەر وايە ئەو نىزامىكى ترە، خۇيان پارەى خۇيان دى، ئەگەر نىزامە بۇ حكومەتە، نىزامى جامىعەى حكومەتە، ئەو ھى حكومەت جىايە، بەلام بەراستى ئەو پارەى حكومەتە و پارەى گشتىە بۇ خاص بەكار دىت، بۇيە ھى دىزايىنەكەش و بىناكەشى، من وادەزانم ياساىى نىە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە ئىمانت، بە ئىمانت، ئەو نىزامى بوو؟ بەس ئەو ھەندەم پى بلى، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، تىايە دەخرىتە دەنگدانەو، كەرەمكە فەرموو.

بەرپىز سۆزان شھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى (55)، لە ماددەى (56) خالى (2) (لايجوز العودة إلى مناقشة المواضيع التي تم حسمها).....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

عەودەمان نىە، عەودەمان نەکردوو ھىچ، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىش ماوھىەك دەنگمان دا لەسەر دروستكردنى ئەو بىنايە، بە پىى زانىارى من، زۇرجار دىزايىن دەكرى، بەلام بە نەزەرى ئىعتىبار وەرنەگىرايە، پارەكەش وەردەگىرى، بىنايەكەش ناكىرى، ئىستا ئىمە بىنايەكە دەنگمان لەسەر دايە، مەفرووز وايە دىزايىنەكەش دەنگى لەسەر بدەين، ئىنجا بىخەينە سەر پارەكە، من پىموايە ئەو خالىكى ئىجابىە بە نىسبەت پايەختى ھەرىمى كوردستان، ھەرمەكتەبىك لەو بابەتە دروست بكات، پىويستە پىشتىگىرى لى بكەن، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپېژان ئىستا دەپخەينە دەنگدانەو، زۆر قسە كرا، من لە يەكئىك گەپام دىفاعى لى بكات، نەبوو، كى لەگەل ئەوھىيە ئىلغا بكرى خەرجى دىزايىنى زانكۆى سابىس لە ھەولئىر؟ كى لەگەل ئەوھىيە ئىلغا بكرىت تىكايە؟ زۆر سوپاس، كى لەگەل ئەوھىيە بىمىنى؟ يەك كەس، زۆر سوپاس، بۇ خالى (3).

بەپېز محمد دلئىر محمود:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

3- لابرەنى ئەو پىرۆزانەى دووبارە بوونەتەوھ لە پىرۆزە بەردەوامەكان، ئەگەر لە راستىدا دووبارە بوونەتەوھ، پارەگەى تەرخان بكرى بۇ پىرۆزەى تر لە ھەمان پارىزگا، كە برىتىن لە :

1- ئاڧا كىرنا ئاڧاھىيى تاقىگا بىناسازى لە دھۆكى بە بىرى (2) مىليار و (217) مىليۇن دىنار، لە زنجىرەى (1) ى وەزارەتى ناوخۆ، لاپەرە (12).

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان:

نوڧتەى نىزامى؟ كاك نەرىمان فەرموو.

بەپېز نەرىمان عبدالله قاندر:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ماددانەى پىشوو، ئىمە كۆمەئىك پارەمان گەراندەوھ، ئەو پارە چارەنووسمان.....

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان:

موناڧەشەى لەسەر ناكرى، دەنگى بۇ درا، تەواو بوو كاكە، فەقەرەتى تر دىت، تىكايە وەرنە سەر فەقەرەى (أ) لە بىرگەى (3).

بەپېز پەيام أحمد محمد امين:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ئىمە ھەندىك پىشنىارمان كىر ھەر لەو بابەتانەى، وەكو ئەو بابەتانەى، بۇيە دەكرى ئىستا بخرىتە دەنگدانەوھ، چونكە ھەر عەينى ئەو شتە.....

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان:

بە تەسەلسول ھەموو پىشنىارەكان دى، چ پىشنىارىك ھەىە دى، كەى ھات؟ ئەگەر تىكرار بوو، رچائەن ھەمووى دىت بە تەسەلسول دى، فەرموو.

بەپېز سۆزان شهاب نورى:

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان.

عادەتەن ئەو پىشنىارانە دەخرىتە روو كە لە ناو ھۆلى پەرلەمان و لە لايەن لىژنەكانەوھ پىشكەش كراوھ، ھىچ پىشنىارىك لە دەرەوھى ئەوانە ناخرىتە ناو.....

بەپېز سەرۆكى پەرلەمان:

پیشنیار ھاتووہ لہ لیجان، لہ لیژنہی دارایی، لہ ناو پەرلہمان، ھەمووی کۆکراوہتەوہ لەسەری نووسراوہ، تەبەج کراوہ، بە تەسەلسوول ئاوا یەک یەک دەیخویننەوہ، تەواو، پرجائەن بەسە، لیژنە ی دارایی دووبارە بیخویننەوہ.

بەرپێز محمد دلیر محمود:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

1- ئاڤا کردنا ئاڤاھیی تاقیگا بیناسازی لہ دەھۆکی بە بری (2) ملیار و (217) ملیون دینار، لہ زنجیرە ی (1) وەزارەتی ناوڤۆ، لاپەرە (12)، عەلا ئەساس ئەوہ دووبارە بۆتەوہ.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر پەتیان؟

بەرپێز شیخ بایز تالەبانی / وەزیری دارایی و ئابووری:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر مەوزوووعەگە دووبارە یە فیعلەن ئەوہ دبی لاپەردی.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

دوو کەس لەگەڵی؟ دوو کەسیش دژی؟ نەیزامیە؟ فەرموو.

بەرپێز أحمد سلیمان عبدالله (بلال):

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپاستی من لام سەیرە ئەو چەند رۆژە ی ئیمە موناڤەشە ی ئەوہ دەگەین، باسی دووبارەمان کردووہ، جەنابی وەزیر خۆ ی لیرە بووہ، وەزیری تر لیرە بووینە، یەعنی ئەوان چۆن دیراسەیان نەکرد؟ ئەو.....

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە، پرجائەن دانیشە، پیشنیارە ھاتووہ، کاک عمر کەرەمکە.

بەرپێز عمر عبدالرحمن علی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆ ی لہ خۆیدا ئەو پەرۆژە ی بۆ ئەو ھاتووہ، کە دەلی: دووبارە یە، ئیتر ھیچ پێویست بەوہ ناکات ئەوہ دەنگی لەسەربدەین، خۆ ی لہ خۆیدا مەفرووژە کۆتایی پی بی، لاپەردی لہ ناو پەرۆژەگە، سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

شتی وانیه، کاک ئیسماعیل کەرەمکە.

بەرپێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو لە بودجەى وەزارەتى ناوڭو ھاتوو، پېشنىياري لېژنەى ناوڭو، داوامان كىردوو جارىكيان بە سۆرانى ھاتوو، جارىكيشيان بە باديىنى، يەككىيان جىبەجى بىرىت، يەككىيان ئىلغا بىرىت.

بەرىز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوئىنى جەنابى وەزىرى تەختىت لېرە بوو، بەپاشكاوى لەبەردەم ئەندامانى بەرىز ئاشكراى كىرد، كە ئەو بە ھەلە ھاتوو، بۆيە ئىمەش لەگەل ئەوئىن لایبەردى، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرىزان كى لەگەل ئەوئىن ئەو ھەقەرەيە لایبەردى، تىكايە دەستى بەرز بىكات؟ سوپاس، كى لەگەلە بىئىنى؟ بە كۆى دەنگ لایبەردا، بۆ ھەقەرەيەكى تر.

بەرىز محمد دلىر محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ب- لایبەردى ئافاھى كىردنا ئافاھى رېبەريا بەرھەمەئى سوتەمەنى بەبرى مىليارىك و شەش سەد و ھەشتا مىليون دىنار، لە زنجىرەى (2) وەزارەتى ناوڭو لە لاپەرە (12).

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرىز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىموايە، پەنگە ئەو ھالەتە زۆر دووبارە بىئەتەو، پەنگە ھەندىكى تۆمار كىرايىت، ھەندىكىشى تۆمار نەكرايىت، ئەگەر ھەر وەكو مەبەدە بە عام دەنگدانىكى لەسەر بىرىت،

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ناشتى وا نىە، من داوام لىت كىرد، پىچائەن، ھەرچى لە ناو وەرەقەگان ھاتوو، يەك يەك دەپخوئىنەو، چونكە ئىحتىمالە بە كەلىمەيەك، بە سەترىك لەگەل ئەوئەكە ھەرقى ھەبى، كاك عبدالسلام كەرەمكە.

بەرىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىيارەكەيان لە سەرەتا دەلىت ھەموو ئەو پىرۆزانەى دووبارە بوونەتەو، ئەگەر دووبارە بن لایبەردىن، ئەگەر ئىمە دەنگ لەسەر ئەو بەدەين دروستە، پاشان وەكو ھەندىك لە خوشك و برايانىش باسيان كىرد، بە تەصەورى ھەندىك زۆر پىرۆزە ھەبن، بۆيە ناوبەردى ئەو پىرۆزە و ئەو، بە تەصەورى من تەصويت لەسەر ئەو نىە، تەصويت لەسەر ئەو پىرۆزە و ئەو پىرۆزە نىە، تەصويت لەسەر مەبەدەى دووبارە بوونەوئىە، ئەگەر دووبارە بوون بىت، نە پىويستى پەرلەمان بىت، پىچاتان لى دەكەم.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپۈزىان ھەر پۈۋزەيەك دووبارە بېت، يەكە يەكە لادەبىردى، بەئام بۇ وزووحى زياتر، يەك يەك دېينە سەرى، لايان دەدەين، ئەوانەى ھەيە، بە مەبەئى عامىش گشت پۈۋزە دووبارەكان، يەك يەك لادەبىردىت، نىزامى كاك سالار فەرموو.

بەپۈزى سالار محمود مراد:

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان.

مادام حكومەتېش لېرەيە ئەو حالەتە لەوہ دروست دەبى، كە ئەمە بە دوو شېۋەزار لە ناو پۈۋزەكاندا ھاتوۋە، بۇيە ئىعتىماد بىكرېتە سەر يەك شېۋەزار، ئەو شېۋەزارەى كە سەرۋكى پەرلەمان، سەرۋكى حكومەت، سەرۋكى ھەرىم قانونەكانى پى دەنووسرى، بەو شېۋەزارە بى، من تەسەورم وايە تووشى ئەو

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان:

تكاىە ئىسارەى ئەو شتانە مەكە، كاك خورشىد كەرەمكە.

بەپۈزى خورشىد أحمد سلیم:

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان.

نوقتەت نىزامە، ئەوہ باسى ئەوہ نيە، شېۋەزار و ئەوانە، ئىمە باسى بودجە دەكەين.

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەپۈزى سۆزان شهاب نوری:

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان.

ئەوہ خۇ پۈۋزە دووجار ناخرېتە ناو تەندەرەوہ، پۈۋزەكە يەكجار دەخرېتە ناو تەندەرەوہ، كە دەلېن: بەپۈۋەبەرايەتى ئاوى دەۋك، خۇ ناچن دووجار بىخەنە ناو دەنگدانەوہ، بىخەنە ناو تەندەرەوہ، جارى بە سۆرانى، جارى بە بادىنى، يەعنى با مەوزووعەكە وا لى نەكەين، غەلەتە، بەپۈزى ۋەزىرى پلاننانان لە رۇژى پېنج شەممەدا وتى: ئەگەر ئەو جۆرە ھەئانە ھاتبېت، خۇى ئۇتۇماتىكى چاك دەبېت، لەبەر ئەوہى ئەوانە ھىشتا تەندەريان بۇ نەكراۋە، زۇر سوپاس.

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان:

كەرەمكە.

بەپۈزى برھان رشىد حسين:

بەپۈزى سەرۋكى پەرلەمان.

دەربارەى دووبارە بوونەوۋى ئەو پىرۆژانە، پىپويست بە دەنگدان ناكات بەرپاى من، لەبەر ئەوۋى ئەمىرى واقع، دووبارە بوو يەك جار تەنفيز دەكرى، دوايى تەحصيل حاصلە بە پىي قانون، كە دەبى يەككيان لاجپى، سوپاست دەكەم.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

كەرەمكە، فەرموو.

بەرپىز ناسك توفيق عبدالكريم:

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان.

ديارە خوۋى ئۆتۆماتىكى پىرۆژەيەك دووجار ناخرىتە ناو تەندەر، بەس ئىمە پىرۆژەيەكمان لەبەردەست دايە، كە جەمەك كراو، دووجار جەمەك كراو، كەواتە حەقى خۇمانە يەككيان لاجبەين، ئەو پارەيە دەگەرپىتەوۋە بۇ سەر بودجە، كە لە جەمەكە كۆ كراو تەوۋە دووجار، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

بەرپىزان دىيىنە سەر خالى (3)، دەلى: لابرندى ئەو پىرۆژانەى كە دووبارە بوونەتەوۋە، لە پىرۆژە بەردەوامەكان، ئەگەر لە راستيدا دووبارە بوونەتەوۋە، پارەكەى تەرخان بكرى بۇ پىرۆژەى تر لە ھەمان پارىزگا، كە برىتىن لە فەقەرە (ا) و (ب)، ئەگەر لەگەل ئەوۋەن ھەردوۋكى بەو شىۋەيە لاجپىت، كى لەگەلە دەست بەرز بكات؟ زۆر سوپاس، كى لەگەل دا نىە؟ بە كۆى دەنگ پەسند كرا، فەقەرە (ا) و (ب)، بۇ خالى (4).

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان.

4- كەمكرندەوۋى برى حىسابى الإعانات بە رپژەى (10%) كە دەكاتە برى (39) مىليار و (897) مىليۇن دىنار، پيشنيار.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

فەرموو كاك ئاراس.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان.

بەرپىزان چەند بۇچوونىك ھەبوو لەلايەن ئەندامە بەرپىزەكان و لىژنەكانەوۋە، بۇ كەمكرندەوۋى ھەندىك بەرپىژەى جيا جيا، ھەندىك لە حىساباتەكان، ھەندىك ھەبوو حىساباتى تەعويزاتى موەزەفىنى تىكردوۋە، ھەندىك ئىعانات، ھەندىك مینەح، ھەندىك مەنافى ئىجتىماعى، ھەندىك مەصاريف ئوخرا، چەند بۇچوونىك ھەيە لەسەر ھەندى لە حىساب، دەلى: لە (90%) كەم بىتەوۋە، بۇچوونىكى تر ھەيە، دەلى: لە

(50%) كەم بېتەۋە، بۇچوونىكى ئىمەش ھەبوو، كە لە (10%) كەم بېتەۋە، بەس من پىم باشە، پىش ئەۋەى بخرىتە دەنگدانەۋە، بەرپىز ۋەزىرى داراىى بۇمان پوون بكاتەۋە، ئەۋ ھالەتە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامىيە؟ كەرەمكە.

بەرپىز كوستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لېرە چەند ئەندامىكى پەرلەمان ئەۋ برەيان، داوايان كە لە (50%)، ئاخىر پىشنيارەگەى من لېرەيە، نوقتە نىزامىيەكە ئەۋەيە كە پىۋىستە لە (50%) ش بخرىتە دەنگەۋە، ئەگەر ئەۋە دەنگى نەھىنا، ئىنجا لە (10%) كە بخرىتە دەنگدانەۋە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

فەر موو.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى / ۋەزىرى داراىى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە من دوينىكەش لە ۋەئامدانەۋەم دا باسەم كەرد، ئەۋ مەۋوزوۋعانەم باس كەرد، يەكەم: ئىستاش دووبارەى دەكەمەۋە، ئىعانات (179) مىلارى بۇ مىزانىيەى كەرەبايە، (41) ى بۇ مىزانىيەى بانقەكانە، (69) ى بۇ مىزانىيەى نەۋتە، (50) بۇ مىزانىيەى مەتارەكانە، (60) ى بۇ ئىعاناتى زراعييە، باجارى باسى ئەۋەيان بىكەين، ئايا ئىۋە (10%) لەۋە كەم دەكەنەۋە، چۇن تەئسىر ناكاتە سەر موزەنەى ئىمە؟ بەچى تەعويز دەكرىتەۋە؟ ئىمە ئەۋە ھەموۋى، ھەر ئەۋ رۇژەى كە پرسىيارەكانەم ۋەئام داىەۋە، يەگىك لە برادەران، ئەندامانى پەرلەمانى بەرپىز، باسى ئەۋەيان كەرد، وتيان: ئەۋ جەمە و تەرچە، لە كوۋە ھاتوۋە؟ ئەۋەتە ئىمە لە كوراسەكانەمان دا، ھەبوو يان ھەيە، لە ناو ۋەزارەتى مالىيە، لە كوراسەكانەمان دا دەرگەۋتوۋە ئەۋ جەمە و تەرچانە، لە كوۋە ئەۋ ئىراداتانە و ئەۋ مەصروفاتانە ھاتوۋە؟ من تكام واىە ئەۋ مەۋوزوۋوعە بە عىلمىانە بۇى بچن، موناھەشە بىرى، ئىۋەش چ برپارىك دەدەن، ئىمە تەنفىزى دەكەين.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كەرەمكە كاك ئاراس.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

تا ئىستا بەرپىز ۋەزىرى داراىى بۇى پوون نەكردىنەۋە، خۇى لەلايەن خۇيەۋە، چ رېژەيەكى مەبەستە؟ يان چى گونجاۋە لەگەل سىياسەتى داراىى ۋەزارەتى داراىى؟ بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر دەلىت: ۋەكو خۇي لە پىرۇۋەكە ھاتوۋە، بەو شىكلە بىمىنىت، لىژنەى دارايى پىشنىارى (10%) كىردوۋە، جەنابى ۋەزىر بەۋە پازى نىيە، ھەر بەۋە گەلىك پازى بە، چۈنكە (50%) داۋا دەكەن، (90%) داۋا دەكەن، سۆزان خان كەرەمكە.

بەپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر مەبەست لە كەمكىردنەۋەى ئەۋ بىرە پارانە رېگىرى دروستكىردن بۇ كارەكانى حكومەت، بە تايىبەتى لەۋ بىۋارە گىرنگانەى كە بەپىزىيان باسىان كىرد، كە كارەبايە، كە نەۋتە، لەگەل مەتارەكانە، لەگەل كشتوكال داىيە، بەپراستى كەمكىردنەۋەىيەكى عەفەۋى دەپىتە ھۇى ئەۋەى كە حكومەت مىزانىيەتەكەى تىك بىچى، بەلام ئەگەر ئەۋ ئىقتىراحە، ئىمە بىين بە شىۋازىكى تر صياغەى بىكەينەۋە، بىين: بەپىز حكومەت، بەپىز ۋەزىرى دارايى بۇ ئەۋەى ئەۋ پارەيە بە شىۋەيەكى ئىقتىسادىانە، بە شىۋەيەكى شەفانانە، لە ژىر چاۋدىرىيەكى تەۋاۋ دا، لىجانى پەرلەمان، بۇ لەمەۋدوا لەگەل پەسندكىردنى ئەۋ بودجەيەدا، لەسەر فىلس بە فىلسى ئىمە، پىرسىار دەكەين، دەلىين: ئەۋ پارانە چۆن صەرف كرا ؟ پىموايە ئەۋ تەرىقەيە باشترە لەۋەى كە ئىمە كىشەيەك دروست بىكەين، سبەى رۆژى لە كەرتى كارەبا دا كىشەمان بۇ دروست بى، لە كەرتى كشتوكال دا كىشەمان بۇ دروست بى، لە كەرتى سوۋتەمەنى و ھىنانى سوۋتەمەنى بۇمان دروست بى، لەبەر ئەۋە من لەگەل ئەۋەدام ئەۋ ھىنانە كەم نەكىرئەۋە، بەلام لىرە ئىقتىراحىكى تر ھەيە، مادام ھەر داۋا كراۋە كەم بىكرئەۋە، نە لە (10%) ى لىژنەى دارايى بى، نە ھەر ھەموۋى مانەۋەكەى ۋەزارەت بى، ئىمە ئىقتىراح دەكەين لەۋ بابانەدا لە (5%)، بە (5%)، بە (10%)، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەپىزىان چۋار، پىنج موقتەرحى كەمكىردنەۋە ھەيە، موقتەرحىك ھەيە (90%)، يەكىك ھەيە (50%)، يەكىك ھەيە (30%)، يەكىك ھەيە (10%)، ھەيش (5%)، ئىستا ئىمە لەسەر سەرەۋە دىينە خوارەۋە، نوقتەى نىزامى؟ كاك شىرزاڧ، فەرموۋ.

بەپىز شىرزاڧ عبدالخافىظ شرىف:

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە ۋەكو باسى دەكەين ھەموۋمان، بىست رۆژ، سى رۆژە ئەۋ لىژنانە خەرىكى ئەۋ كارەن، ئەۋە كارىك نىيە عەفەۋى بى، بەپراستى ئەگەر عەفەۋىيە، دىارە ھەر ئەۋرۇ بۇى دانىشتوۋىن، من پىموايە زۇر دەمىكە خەرىكى بوۋىن، بىرمان لى كىردۆتەۋە، بە عەفەۋى نىيە ئەۋ مەسەلەيە، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

(95) فەرقىكى يەكجار شاسىعە، چۆن عەفەۋى نىيە، كەرەمكە، فەرموۋ.

بەپىز سالم توما كاكو:

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە عىنۋانى ئەۋ سى حىسابەدا شتىك ھەيە، مومكىنە بەپىزان ئەندامانى پەرلەمان، تەخەۋفىان ھەيە لەۋەى ئەۋ جۆرە مەصروۋفاتە بۇ غەرەزى خۇى.....

بەپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تکايه باسى رەقەمەکان بکەن، تکايە، ئەندام پەرلەمان ئازادە، رەئى خوۋى بە جوانى دەدا، رەئىيەكەى ئىوہ گویتان لى بى، ھدوئەكە بپارىزن، يان قىبوئى دەكەن، يان قىبوئى ناکەن، ئىنجا كەس ئىتياھام مەكەن، ئەوہ لەبەر ئەوہىە، يان ئەو لەبەر ئەوہىە، يان تىنەگىشوو، بۇ تىنەگىشتوو؟ ئەندامى پەرلەمانە، بە جوانى تىگەشتوو، پىي وایە ئەوہ باشە، كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر صدىق محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە لىژنەى دارايى، پاش ئەوہى كە ئەو ئىقتىراحانەى ھاتبوون، بەو رىژە جىيانەى كە ھاتبوون، بۇ كەمكردنەوہى، تەماشى سالىنى پىشووومان كەرد، بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، يەئنى ناكىت ئىمە رىژمىەك ئىقتىراح بکەين، بەرپىزەوہ كە تەماشى سالىنى پىشوو نەكەين، ئەگەر تەماشى تەنھا حىسابى ئىعانان بکەين، يان مینەح، يان مەصروفاتى ئوخرا، دەبىنن بۇ نموونە مینەح سالى 2008، (748) مليار ھەبوو، بۇ سالى 2009 ئەوہى كە تەصديق كراو، بووہ بە (434) مليار، بۇ ئەو سال (431) مليار، ئەو رىژمىەى كە لىژنەى دارايى پىشكەشى كەردبوو، لە (10%) بوو، ئەوہى سۆزان خانىش كە دەئىت تەصوور دەكەم ھەلىكى وەسىتە، ئەگەر رىژمىەى لە (5%) بىت، بۇ ھەردوو حىساباتى ئىعانان و مینەح، لە (10%) بۇ مەصروفاتى ئوخرا، شتىكى باش دەبى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ناسك خان كەرەمكە.

بەرپىز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دیارە ئىمە پىرسىارمان كەرد، مەنافى ئىجتىماعى، وتیان: بۇ صەرف كەردنى ھەندى كارى كۆمەلئىەتییە تايبەت بەو وەزارتە، ئوخرىاتەكانىش، لىرە بەرپىز كاك د. صباح زۆر بە جوانى تەوزىحى كەرد، كە ھەموو شتەكان دەللى، دوايى دەللى ئوخرا، پىموايە ئەو مەنافى ئىجتىماعى و ئوخرىاتە، كەمكردنەوہى ھىچ رىگە ناكىرئ لە ھكومت، ئەوہ ھىچ پىوہرىكى وازح نىە بۇ تەوزىح كەردن و دانى بە خەلك، ھەمووى دەچىتە ژىر مىزاجى شەخسى و بەرژەوہندى تاكى و حىزى، لەبەر ئەوہ ھەر چەند ئىرە كەمبەكەینەوہ كەمە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەمكە.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا ئىمە مەوزووعى ئىعانانە و ابزانم، ئەو چوو بۇ مەنافى ئىجتىماعى، من ئەگەر بىینە سەر مەنافى ئىجتىماعى، لەسەر ئەو مەوزووعە قسەى ترم ھەيە، ئەوہ وەزى ئىعانانە كە بۇتەنم شەرح كەردووہ، بە تەئكىد مىزانىە قەت ئەوسال وەكو پار نابی، پارىش وەكو پىرار نابی، سالى داھاتووش وەكو ئەوسال نابی، لە ھەموو وەختىك دا، گۆرانكارى دەكرئ، لە رەقەمەكان دا بە پىي ئىش و كار.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك برهان كهره مكه.

بهريز برهان رشيد حسين:

بهريز سهروكي په رله مان.

من به بى ته عليق قسه ده كه م ته بهن، ريزم بو هموويان ههيه، زميله كانيشم، كه نيمه داوا ده كه ين مينه ح و نيعانات و مه صرفات ثوخرا و نهو شتانه كه م بكرتته وه، ههر له خو مانه وه داوا ناكه ين، من نهو كتابه، با هموو بهريز زميله كانم ببينن، نهوش بو جه نابتي ده نييرم كه خراب به كار ده نييرى، فهرموو نهوه بگه يينن بو ده ست سهروكي په رله مان.

بهريز سهروكي په رله مان:

نهوه پاشان ده توانن ليژنه ي نه زاهه ههيه له په رله مانى كوردستان، 19 ليژنه ههيه، تكايه ليژنه كان به دوا داچوون ده كه ن، كاك كاردو فهرموو.

بهريز كاردو محمد پير داود:

بهريز سهروكي په رله مان.

نهو له (10%) كه وه زيرو بهريز باسى كرد، باسى كارها، بانق، نهوت، مه تارى كرد، نهو نيعاناته ي كه پيوسته بو نهو شوينا نه، تا نيستا بهريز وه زيرو جه و ابى نه وه ي نه داينه وه، داها تى مه تار بو كييه و په يوه ندى به چ وه زار هتيكه؟ يه عنى نهوه

بهريز سهروكي په رله مان:

رچا نه ن نيستا له سه ر فه قه ره يه كى خاصين، نينحيراقى پى مه كه، رچا نه ن، كاك به شير كهره مكه.

بهريز د. بشير خليل توفيق:

بهريز سهروكي په رله مان.

بهراستى نيمه چهن جاريكى تر پيشنيارى نهوه كراوه، كه ههندي پاره له شويني ديكه زياد بكرى، بو نمونه مووچهى كه مننه نامه كان و مووچهى خانه واده ي شه هيد ه كان، هه تا بودجه ي په رله مانيش داوا كراوه زياد بكرى، باشه نه گهر نيمه له شويني ديكه برپكى لى كه م نه كه ينه وه له كى زياده كان جيگه ي بيته وه؟ بو يه نهوه ته قريبه ن ده توانم بليم: وه كو شتيكى پيوسته، به لام با ريزه كه ي نه وه نده نه بى، نه (90) بى، (50) بى، ريزه يه كى ناوا بى كه جه نابى وه زيرو دارايى، نه وانيش بو خويان قه ناعه تيان به شته كه بى،

(5) بى، (3) بى، (2) بى، (6) بى، رېژىيەكى كەم بى، كەوا بەشى ئەوانە بىكات كە ئىمە شتەكانمان زىاد كىرەوۋە لە شوپىنى دىكە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام كەرەمكە.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

ئەو مەوزوۋە جارىكى تر دەلىم، شارەزايىەكى موحاسەبەى پى دەۋى، ئىتىلايەكىش ھەيە كە بچىن تەفاصىلەكانى بزىنن، ئەگەر مەسەلەن بۇ مېنەح و ئىعانەت و مەصارىف ئوخرا، مېنىش لەگەلم ئەوانە ھەر نەمىنن، بەلام يەكىك ھەر تۇزىك خۇى ماندوو بىكات، بچىت بزىنى چى لە دودايە، ئەو جەنابى وەزىر لىرەيە باسى ئىعانەتى كىرد، ئەكىد لە مېنەحىش وايە، لە مەنافەيش، مەن دەلىم لە روۋى پىسپۇرىيەۋە ئەگەر دوو مەبەستمان ھەيە لەۋەى ئىمە كەم بىكەين، يان نەمىنن، كەم بىكەين ئەۋە رەنگە لە موتابەعەى ئىمە دىۋمانە، كە ۋەكو كاك عمر باسى كىرد، لە كۆنەۋە ھەموو ئەو پارە صەرف نەكرادە، ئەۋە موبەرىكى جۋانە، ئەگەر ئىمە پارەمان دەۋى لەۋەى شتەكان ھەيە، ھەدر ھەيە لەۋە بابەتانە، پارەمان ھەيە بۇ ھەندى بۋارى زەررورى تر، مەن تىدەگەم، بەلام دىنمە بىر (1,8) ترىليۇن، (1800) مىليار دۆلار، لە قاصەى حكەمەتە، كە ئەۋە دەتۋانن ھەر پىشنىارىك پىشكەش بىكەين، كە حكومەت مولزەمە بۇمان پىرپىكات، ئەۋە كەمكىردى ئەۋە پارە، ئەۋە بەشە ناھىنن كە ئىمە، ئەۋە تموۋى ئىمە، ئەگەر قەزىيە لە شارەزايىە، لە موتابەعەيە، مەن لەگەلم ئەصلەن ھەلبىگىر ئەۋانە، ئەگەر پىۋىست نەبن، ئەگەر بىش بچىن دىراسەت بىكەين، تەماشاش بىكەين، پىۋىستى بۇ ھەر ۋەزارەتىك چەندە؟ ئەۋە ماددە تەصەۋر دەكەم دەستى لى نەدەين، پىشنىارى پىشنىارى سۆزان خان دەكەم، شەفاف تر بىت، ھەول بىرپىت ئىقتىسادى تر بىت، تەۋسىيە بىنرپىت بۇ ئىمە لەگەل بودجە، بە تايبەتى ئەۋە بابەتانەى ئىعانە و مېنەح و مەصروفات ئوخرا، ئىمە ۋەكو پەرلەمان تەۋسىيە بىكەين، لە ژىر چاۋدىرىەك و موتابەعەيەكى باش بىت، مەجال نەدرپىت ئەۋە پارەيە بە ھەدر بچىت، لەگەل ئەۋە نىم ئەصلەن صەفر لە ھەزارىش كەم بىرپىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك حمە سعید فەرموۋ.

بەرپىز حمە سعید حمە على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋەكو ھەموومان دەزانن ناھۋسەنگىيەك ھەيە لە نىۋان نەفەقاتى تەشغىلى و نەفەقاتى ئىستىسمارى، ئەۋە نا ھۋسەنگىيەش ۋابزىنم بىرپىكى زۆرى لىرەۋەيە كە ئەۋە بابانەى باس كرا، نىكەى دوو ترىليۇن و نىۋو زىاترە، بۇيە ئەگەر ئىمە بىين، ئەۋە نىسبەيە كەم بىكەينەۋە، دىكەين بە بەرنامەيەكى ستراتىژى گەۋرە، بۇ ئەۋەى سال بە دۋاى سال تەۋۋونىك دروست بىكەين لە بەينى نەفەقاتى تەشغىلى و نەفەقاتى ئىستىسمارى، بۇيە مەن پىمۋايە لە (50%) كەم بىكەينەۋە، بۇ پىرۋەى خزمەتگوزارىيە و بۇ ھۋۋولاتيان، بۇ

ئەوھى نەفەقاتى ئىستىسمارى زىاد بىكەين، لە تەشغىلى كەم بىكەين، كە حكوماتى دونيا ئەوھ دەكەن، كە
ھاوسەنگى لە نىوان ئەو دوو نەفەقاتە بىكەن، ئەوھش ھەنگاۋىكى باش و جىدى و ستراتىژىيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك د. صباح فەرموو.

بەرپىز د. صباح محمد نجيب:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس بۇ ئەو فورسەتە، تەبەن بودجە تا روون تر و ئاشكرا تر بى، بىرگەكانى ئەو چەمك و وشانەى
كە تىيادا ھاتوون، وازح تر بى، و ابزانم كىشەكان، گفتوگۇكان بە ئاراستەيەكى باشتر دا دەرپۇن، ئەوھى كە
باسى مینەح و ئىعانان و مەنافى ئىجتىماعى و مەصرفاتى ئوخرايە، ئەوھى پەيوەندى بەوانەوھ ھەيە،
من ھەز دەكەم ئەو پىناسەيەى كە لە موازەنەى عامەى دەولەتى ئىتتىحادى دا ھەيە، زۆر بە كورتى بۇ
ھاوكانامى بىخوینمەوھ، بۇ ئەوھى ھەندىك روونى، ھەندىك روونى بىخەينە سەر بابەتەكە، كە باسى مینەح
دەكات دەلى: (وتشمل تخصيصات الإلتزامات الخارجية و العربية و الدولية و المنح المقدمة للمؤسسات
الخدمية و الثقافية و الإعلامية و الجمعيات الإنسانية)، دياره ئەگەر ئەو پىناسەيە رەچاۋ بىكەين، رەنگە
باشتر بتوانىن ھوكم بەدەين لەسەرى دا، لە بارەى ئىعانانەوھ، تەئىدى بۇچوونەكەى وەزىرى دارايى دەكەين،
كە وا پىناسەى دەكا، (تمثل تخصيصات الدعم المقدم للشركات العامة لإنتاج الطاقة الكهربائية وشركات
القطاع الزراعي وبقية شركات القطاع العام)، لە بارەى مەنافى ئىجتىماعىيەوھ، ئەگەر ئىجازەم پى بەدەى،
(وتشمل تخصيصات نظام التوزيع العام للبطاقة التموينية)، كە ئەوھ لە كوردستان پەيوەندى بە
كوردستانەوھ نىە، (وشبكة الحماية الاجتماعية وبدلات العسكريين ونفقات الإغاثة والمعونة للمهجريين)، لە
بارەى مەصرفاتى ئەخراوھ دەلى: (وتشمل احتياطيّة الطواريء وتعويضات حرب الكويت ومبالغ تسوية
الديون والتعويضات المختلفة)، بەو پىناسانە بى كە ەرزم كردن، ئىمە دەتوانىن روونتر ھوكم بەدەين لە
سەر كەمكردنەوھى، بە پىي ئەو پىداۋىستىيانەى كە ھەيە، دەبى ھىچ كەرتى لە كەرتەكانى خزمەتگوزارى
بەراستى تەعتىل نەبى، لە ھەمان كاتىشدا ئەبى رىگە بگىرى لە يارى كردن بەو بىرە پارەيەى كە وەكو
ئەمانەتىك لە ئەستوى حكومەتدايە، وەكو ئەمانەتتىكىش لە ئەستوى پەرلەماندايە، زۆر سوپاس.

بەرپىز عمر عبدالعزيز بهاءالدين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە ھەر جۇرئىك ئىمە ئەم بىرانە سەير دەكەين، بەراستى زۆر زۆرن، (2) ترىليۇن (889) مىليۇن دىنار زۆر
زۆرە، ئىمە لە بەردەم ئەزموونىكى چەند سالەين لە دەستكارى كردنى ئەم بىرانە، كاكە غەيرى ئەو وەرەقە
و دوو وەرەقە و سى وەرەقە، دەيان نموونە لە كوردستان ھەيە كە چونكە نە زەوابت، نە ئەنزىمە، نە
قەوانىنىكى وازح، ئەوھى كە بەعزى لەو بىرايانەى فەرموويان بە تەوصىيات، ئەمە چارەسەر نابىت، چونكە
ئەوھ بە تەوصىيات ھەل نابىت، قەوانىنىشمان لەو بارەيەوھ نىە، من وا دەزانم بۇ باسى ئەوھش كە دەلى:

دەعمە بۆ ئەو كەرتانەى ناودەبريڭن، ئى ئەوانە ئىمە لەو لاوہ بېرى موخەصەصمان ھەيە بۆ ئەوانە، بۆچى لەوئى رەچاۋ نەكراوہ؟ ئىمە يەككىك لە رەخنەكان ئەوھيە كە داواكارى وھزارتەكان رەچاۋ نەكراوہ لە دابەش كەردنەكە، كە چەند جارە وتمان، ئەو ھاوسەنگىيەمان باس كەرد، بۆيە ئىمە دەمانەوئى بە ئىعانانەوہ چارەسەرى بكەين، سوپاس .

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ھاژەخان، فەرموو.

بەرپىز ھاژە سەلىمان مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان دەكەم كە ئەو مینەح ومەصرفات ئوخرا وئىعانانە وئەوانە، بە پىي پىويستى وھزارتەكان دابەش بكرى، بۆ نموونە ھەندىك وھزارت ھەيە، بۆ نموونە وھزارتەى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى، پىويستى بە مەنافع ئىجتىماعى ھەيە زياتر لە وھزارتەىكى تر، وەك وھزارتەى ئاوەدان كەردنەوہ، يەعنى وھزارتەى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى زۆر پىويستى بەوہ ھەيە كە مەنافعى ئىجتىماعى بۆ دابىن بكرى، بۆيە بە پىويستى دەزانم كە بەپىي پىويستى وھزارتەكان دابەش بكرى، زۆر سوپاس .

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان :

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان خەلاص، ئىستا پىنج رەقەممان ھەيە (90) ھەيە، (50) ھەيە، (30) ھەيە، (10) ھەيە، (5) ھەيە، يەك يەك لە نەوہدوہ دىيە خواروہ، دەيخەينە دەنگدانەوہ، رچائەن، بەرپىز سەرۆكى ئىستا كى لەگەل ئەوھيە لە ئىعانانە (90%) كەم بكرىت تەكايە دەستى بەرزىكات؟ يەك نەفەر لەگەل، كى لە گەل (50) يە؟ يەك كەس نىە، پىشنيار ھاتوہ، لە لىجان ھاتوہ، يەك كەس دەنگى لە گەلدا، كى لە گەل ئەوھيە (50%) كەم بكرى؟ (34) كەس لە گەل (50%)، كى لە گەل ئەوھيە (30%) كەم بكرى تەكايە دەستى بەرزىكات؟ بەس تەكايە يەكى دوو جار دەست بەرز نەكا، نوقتەى نىزامىيە، فەرموو .

بەرپىز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كاتى من دەنگم داوہ بۆ (50%) دەنگ ناھىنى تەبيعيە، ئەگەر بتوانم دەست ھەلەرم بۆ (30%) نازانم بە راي تۆ وانىە؟

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دەست ھەلەرم موشىكلە نىە، كى لە گەل ئەوھيە (30%) بى؟ (36) كەس لە گەل، كى لە گەل ئەوھيە (10%) بى تەكايە دەستى بەرزىكات؟ يەك كەس، ئەويش داىگرت، كەس لە گەل نىە، كى لە گەل ئەوھيە

(5%) بى تىكايە دەست بەرز بىكات؟ (58) كەس لە گەل (5%)، كى لە گەل ئەوويە وەك پىرۇژەى حكومەت كە ھاتووە وەكو خۆى بىمىنى؟ شەش كەس لە گەل ئەووە (5%) تەسبىت بوو، بۇ خالىكى تر تىكايە.

بەپىز محمد دلپىر محمود:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

5- كەمكردنەوہى بىرى بەخشىن (المنح) بەپىژەى (10%)، كە دەكاتە (43) مىليار (131) مىيۇن دىنار، پىشنيار.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان :

بەپىز جەنابى وەزىر، فەرموو .

بەپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارابى و ئابووورى :

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ھەر لەسەر موقتەرحەكەى خۆمانىن، پىشمان وايە بە ھىچ شىوويەك ھەرچى حىسابىك لەم حىسابانە دەستكارى بىرئىت، تەئسىر دەكاتە سەر موازەنەكەى ئىمە .

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپىزان لە سەر ئەووش بەس دەيخەينە دەنگدانەوہ، سى موقتەرح ھەيە (50%) ھەيە، (30%) ھەيە، (10%) ھەيە، ئەگەر بۆچووونى تر ھەيە دوو كەس مەجال دەدەم، (5) ىش ھەيە، كاك زانا فەرموو.

بەپىز د. زانا روؤف حمە كرىم:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جەنابى وەزىرى دارابى لىرەيە، خۆزگە پىمانى بووتبايە مەبەست لە مینەح كە باس دەكرى چ ئەبووبىك دەگرئتەوہ؟ بۆمان شەرح بىكات، زۆر سوپاس .

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر كەرەمكە.

بەپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارابى و ئابووورى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەئى، بە نىسبەت مینەحەوہ، موازەنەى بەلەديە و بەلەدياى تىايە، بە (330) مىليار، (101)ى بودجەى مونەزەماتى عىلمى و سەقافى ئوخراى تىايە.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپىزان ئىستا كى لەگەل ئەوويە (50%) بى؟ فەرموو كەرەمكە.

بەپىز سەرھەنگ فرج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر بابى مېنەج كە جەنابى وەزىر پوونى كىردەو، بەئام من دىكۆمىنتەم لايە، ئەو پىنج، شەش دىكۆمىنتە كە ئەو بابە بۇ شتى شەخسى و بۇ مەقەرەتى حىزبى سەرف كراو، كە زىاتر لە (160) ھەزار دۆلارە..

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو پاشان دى، كاك عمر كەرەمكە.

بەرپىز عمر عبدالعزىز بەئالدىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جەنابت لە سەرەتاي كۆبوونەو ھەنگاندا باسى ئەو ھەتەن كىرد، تەنھا پىشنىارەكانى ناو راپۆرتى لىژنەى دارايى دەخىرتە دەنگدانەو، نەك پىشنىارى تازە، بۇ بىرخستەو ھەى بەرپىزتان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تازە نىە براى بەرپىز، ئەو چەند پۆزە ئىمە خەرىكىن، ھەموومان جەمە كىردەو، گشت ئەو بەرپىزانە، لە گشت ئەترافەكان، ھەتا ھى جەنابىشتان، ئەو ھى لىرە و تراو، ئەو ھى لە لىجان و تراو، ئەو ھى لە لىژنەى دارايى و تراو، ئەو ھەموومان جەمە كىردەو، ھىناومانە خستوومانەتە دواى يەك، كاك ھەمە سعید فەرموو.

بەرپىز ھەمە سعید ھەمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راى (5) ھەكە تازە بوو، بەرپىز جەنابى سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دواى ھەموو روونكىردنەو ھەكە، قەناعەتلىكى تازە دروست دەبى بەراستى، لەلايەن بەرپىزانەو، تەنھا ئەو ھەى بوو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان كەرەمكە.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك تۆز قەيناكە ئەگەر بە صەرىجى قسە بكەم، يەك تۆز بە صەرىجى، جەنابتان ئەورۇ.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رچائەن، كاك برهان، فەرموو.

بەرپىز برهان رشيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

باسى مۇنەزەمات كرا، وابزانم لە دەعمەكان (90) مىليارەكە كە باس كراو، باسى مۇنەزەماتى تىايە، ئەو بەك، دوو: كاكە خۇ ئىمە دوژمنايەتيتان لەگەل ناكەين، ئەو كىتابىكە، مینەح بەكار هینراوہ بو كرىنى

سەيارە بو دەزگايەكى حيزبى،

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رچائەن، ئەو تەواو بو، جەنابى وەزىر كەرەمكە.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارابى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وہلاہى ديارە ئەو كىتابە زۆر پيشان دەدرى، ئىمە ھەموو سالىك، ئەو سالىش فەقەرەيەكى خاصمان ھەيە؟ لەو موخەصەصاتانەيە، كە ئىستا ھاتمە سەرى، خۇم باسىم دەگرد، كە تىيدايە، تەخصىصاتى ئەحزابى تىيدايە، ئەحزاب پارە بە مینەح وەردەگرد، ئىتر چى بە پارە وەربگرد، چى بە سەيارە وەربگرد، وە چى بە شتىكى تر وەربگرد، ئەو كىتابەش كە ئەو برايانەم پيشانى دەدەن، ئەو كىتابەمان بە نەينى دەرنەگردوو، كىتابەكە بە ئاشكرا دەرچوو، صورەتى دراوہ بە دەيەھا شوين، لەبەردەم جەنابتان دايە، تەماشای بكەن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاكە ھەر بو مەلوماتى جەنابت، مینەح حەقى خۇيانە، ئەگەر ئىمە مۇسادەقەى بكەين لىرە، ئەو وەزارەتە، ئەو دەزگايە دەتوانى ئەو شتە بكات، كەرەمكە.

بەرپىز كوستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشتر ئىمە مۇسادەقەمان لەسەر ئەو نەگردوو كە تەبەروعات دابندرى بو مەسائىلى حيزبى، بە تەنھا ئەو كىتابە نيە كە كاك برهان باسى دەكات، ئەو يەك، ئەو دوو، ئەو سى، ئەو چوار، ئەو پىنج كىتابى تر كە بو شتى شەخسى بەكار ھاتوو، بو خىزانى بەرپرسى تىايە.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى نەزاھەتان ھەيە، ليژنەى ياساييتان ھەيە، دەتوانن داوا بكەن، برۆن بە دواى ھەموو شتەكانەو، كاك دلشاد كەرەمكە.

بەرپز دئشاد شهاب حاجى محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من ههست دهكهم گفتوگۆكان له بابى ديارى كراوى خۆى دهردهچيٽ، ئيمه ئايا بۆ پيڊاچوونهوهى صهرف كردنى ميزانيهى سالى 2009 دانيشتووين؟ يان بۆ گفتوگۆ كردن لهسهر بودجهى 2010 دانيشتووين؟ ههموو كات من لهگهٔ ئهوهدام، ئيمه بهههر چ شيوازيك بيٽ، بيٽين ليٽره دابنيشين موتابهعهى يهك به يهك، فلس به فلسى صهرف بكهين، به ئام له كات و ساتى خۆى دا، ئيستا ئيمه له صهدهدى موافقهى بودجهى 2010 دا داين.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، دهست خۆش، بهرپزان ئيستا كى لهگهٔ ئهوهيه كه مينهح له (50%)، بيٽه خوارهوه؟ كى لهگهٔ دهست بهرز بكات؟ (39) كهس لهگهٔ ئهوهيه كه (50%) بيٽ، كى لهگهٔ ئهوهيه كه (30%) بيٽ تكيه دهست بهرز بكات؟ (28) كهس، چجائهن قسه مهكهن، برائى من، خوشكى من، ئيوه ليٽره دانيشتوونه، لهسهر مهسهلهيهكى زۆر چهساس دهنگ دهن، گالهگال دهكهن، ئهوهش موخاليفى نيزامه، موخاليفى ئيشهكانتانه، له پرۆتوكۆليش بۆتان دهنووسرى، كه ئهندامانى پەرلەمانى كوردستان، له وهختى دهنگدان گاله گال دهكهن، ناتوانن خويان كونترۆل بكهين، بهراستى، كى لهگهٔ ئهوهيه (10%) كهم بكرىت تكيه دهست بهرز بكات؟ كهس نيه، كى لهگهٔ ئهوهيه (5%) كهم بكرىت تكيه دهست بهرز بكات؟ (57) كهس لهگهٔ، به زۆرينهى دهنگ (5%) پهسند كرا، بۆ فهقهههى (6) تكيه.

بەرپز محمد دلير محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

6- كه مكر دنهوهى برى تيچوووهكانى تر (المصروفات الأخرى)، به برى (15%)، كه دهكاته برى (102) مليار و (506) مليون دينار.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جهنابى وهزير رهئيتان؟

بەرپز شيخ بايز تالهبانى/ وهزيرى دارايى و ئابوورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

(350) مليارى بۆ ئيحتياى وهزارهتى داراييه، پيم خۆشه ئهوهش روون بكه مهوه، له ناو ئيحتياى وهزارهتى دارايى دا، (3) موئهسهسهمان ههيه كه تا ئيستا ياساكهيان تهصديق نهكراوه، ئهويش زينگهيه و دهرهوه و مافى مرؤف، ئهوانهش ههر تهخصيصاتكهكانيان دهكهويته ناو ئيحتياى وهزارهتى دارايى، (120) مليارى بۆ بيعساتى خويندكارانه، ئهوهى كه پيشتر باس كرا، (90) ملياريشى بۆ مينهحى ئهحزاب و تهحويلات، (61) مليارى بۆ دهرمالهى قوتابيان، ههمووى دهكات (621) مليار، لهوه خۆى (440) مليار

وہزارہتی داراییہ، لہو (621) دہچیتہ ناو میزانیہتی و ہزارہتی داراییہوہ، ئیمہ پیمان باشہ و ہکو حکومت
ئہو پارہیہ و ہکو خوئی بمینیتہوہ، سوپاس.

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان:

کاک دلشاد کەرہمکە.

بہرپیز دلشاد شہاب حاجی:

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

ہەرچہندہ رہنگہ زۆرجاران باسی ئہوہمان کردبیت، کہ ہہندیئ لہو مہصاریفانہ کہم بکرینہوہ بہراستی،
بہلام پاش ئہو تہوویجہی کہوا و ہزیری مالیہ دای، چ لہ موخہصہصاتی تہلہبہ، چ لہوہی کہوا حیسابی
(3) مہئہسہساتی تری، کہ ہیشتا یاسایان بو دہرنہچووہ، بوئہ من پیشنیار دہکہم، پشتگیری رہئی
وہزارہتی دارایی دہکہم، کہ ئہوہ و ہکو خوئی بمینیتہوہ، ہیچ کہمکردنہوہیہک لہو بابہدا نہگریت.

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان:

جہنابی و ہزیر رہنیتان؟

بہرپیز شیخ بایز تالہبانی / و ہزیری دارایی و ئابووری:

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

ئیمہش ہەر داوامان کردووہ، کہوا کہم نہگریتہوہ، من یہک میسالی بہسیت دہہینمہوہ، یہعنی بہیانی
ہەر زیادہیہک لہ زیادہی ہەر موخہصہصاتیئ لہ بہغدا ببی، کہ لیہرش داوا دہکہن، یہعنی تہئسیر
دہکاتہ سہر ئہو میزانیہی ئیمہ، کہ ئیمہ نہتوانین صہرفی بکہین، چہندہا شتی تریش لہو بابہتہ.

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان:

بہرپیزان بو ئہوہش و ہک ئہوانی تر، ہاتووہ بہو خالانہ (90)، (50)، (30)، (10)، (5)، کەرہمکە کاک د.
أحمد.

بہرپیز د. أحمد ابراہیم و ہرتی:

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

ئہو (90) ملیاری حیزب و ریکخراوی سیاسیہکان.....

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان:

رچانہن، ئیستا باسی ئہو رہقہمہ بکہ، جہنابی و ہزیر کەرہمکە.

بہرپیز شیخ بایز تالہبانی / و ہزیری دارایی و ئابووری:

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان.

ئہگہر لہ ماددہ یاساییہکہدا بہ جیا ہاتووہ، بہلام ئہوہ لہ ناو مہصروفات ئوخرا دا ہاتووہ، ئہوہی تر کہ
ہاتووہ لہ کوئی دایہ ئہوہ؟

بہرپیز سہرؤکی پەرلہمان:

كهره مكه، فهرموو.

بهريز پهيمان عزالدين عبدالرحمن:

بهريز سهروكي په رله مان.

له زميني ټو شيكردنه وهيه بهريز وهزيري دارايي كړدي بو مهصروفات ټوخرا، (120) ملياري ناردنه دهره وهي خوښكارانيسي حيساب كړد، كه ټهويش ديسانه وه به هه مان شيوه له پرژه ياسا كه دا، به دهفيكي تايبهت و له مادهي (16) دا هاتووه، كهواته ټهوه دهيگورييت.

بهريز سهروكي په رله مان:

بهريزان ټيستا ديينه سهري، ريژهيهك دراوه بو كه مكردنه وه، كي له گهل ټهويه (90%) كه م بكره ټهوه لهو مهصروفانه، دهستي بهرز بكات تكايه؟ (4) كهس له گهل، كي له گهل ټهويه (50%) كه م بكره ټهوه؟ (33) كهس له گهل، كي له گهل ټهويه (30%) كه م بكره ټهوه؟ (3) كهس له گهل، كي له گهل ټهويه (10%) كه م بكره ټهوه؟ كه رهمكه، فهرموو.

بهريز د. زانا روف حمه كريم:

بهريز سهروكي په رله مان.

به نيسبهت مهصروفاتي ټوخراوه ريژه كه له (15%) يه، ټه كهر بو ارم پي بددي، پاش ټه و پوونكردنه وهيه، ټه گهر بكره ټه، ټهويش له (5%) بخريته دهنگدانه وه، سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

بهريزان، (10%) كه هاتووه كه م بكره ټهوه، خستمانه دهنگدانه وه، (5%) دهخهينه دهنگدانه وه، ټه و جا دهچينه سه ر پرژه كه، كامه ي زورتر دهنگي هينا قبول دهكري، (5%) كي له گهل ټهويه؟ كي له گهل ټهويه پرژه كه يه (15%) كه م بكره ټهويه؟ كي له گهل ټهويه وهكو خوي بميني؟ سوپاس، كه رهمكه، وهك خوي مايه وه به زورينه ي دهنگ.

بهريز كوستان محمد عبدالله:

بهريز سهروكي په رله مان.

هه ر له كه مكردنه وهي ټه و ټيعانات و مينه ح و ټه وانه، مه ناعلي ټيجتيماعيش هه بوو كه تياي نيه ليره، ليره نه هاتووه، پيوسته ټهويش بخريته دهنگدانه وه، لاي ټيمه نيه، چونكه ټه وانه هه موويان يهك بابن.

بهريز سهروكي په رله مان:

هيشتا پيشنيار زور ماوه، ټه گهر نه هات له ناخير دا، به سه رچاو دهيخهينه دهنگدانه وه، بو فه قهره ي (7) تكايه.

بهريز محمد دلير محمود:

بهريز سهروكي په رله مان.

تېيىنى: بېرى كەمكراوه بۇ كەمكردنى قەرەبوو كوردنى ئەو زىدانى پېشنىيار كراون لە ياساى بودجەدا، بۇ
حىسابى ئىحتىياتى لە وەزارەتى داراىى.

7-زىاد كوردنى ئەو ماددەيە بۇ

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە، فەرموو.

بەرپىز د. شاھۇ سەيد فتح اللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بېردى كە لە ھەردوو خالى چوارەم و پىنجەم گلدراو تەو، دەكاتە نىكەى (41) مىليار دىنار، ئىمە
پىمان واىە كە ئەو بېرە گلدەدرىتەو.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

باسى كام فەقەرە دەكەى؟ ئەوەى تەصويت كرا رۇيى، ئەوانەى تەصويت كرا خەلاص.

بەرپىز د. شاھۇ سەيد فتح اللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بېرى كەمكراو كە لە خالى چوار و پىنج بېراو، دەكاتە نىكەى (45) مىليار دىنار، ئىمە پىمان واىەئەو بېرە
نەچىتە سەر حىسابى ئىحتىياتى لە وەزارەتى داراىى، چونكە ئەگەر بچىتە سەر حىسابى ئىحتىياتى وەزارەتى
داراىى، دەكرى بە شىوازىكى تر بگەرپىتەو بۇ ھەمان ئەبو، واتە لە دەرگاۋە دەر دەكرى، لە پەنجەرەو
دەخرىتە زوورەو، بۇيە ئىمە پىمان واىە، لە تېيىنىكەدا بنووسىن (بېرى كەمكراو بۇ قەرەبوو كوردنەو
ئەو زىدانى پېشنىيار كراون، لە ياساى بودجەدا بۇ حىسابى كەر كوك و ناوچە دابراوكان صەرف بىكرىت،
سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز نابل بە چاۋى شەك سەيرى ھىچ وەزارەتلىك بىكەن، بەلام ئەو پېشنىيارەش، پېشنىيارە، جەنابى وەزىر
كەرەمكە.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى / وەزىرى داراىى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەگەل ئەو دەين، ھەرچەند بۇ كەر كوك و ناوچە دابراوكان دابنىي، ھىشتا كەمە، چەندىش ئىمىكان
دەبى، بەرپىزتان داىبىن، بەلام ئەو حىساباتى تەشغىليە، ئەو لە وەبەرھىنان دادەندرىت، سوپاس.

بەرپىز خورشىد أحمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پېشنىيارى زىادە كرددەمان كرددو، دوو خال ھاتىە بۇ زىادە كرددى، پېشنىيارە ئىكى، تەعدىلى
مىزانىەى پەرلەمان بىتە كرددن، دوو مەدوو خال پېشنىيار كردد بۇ زىدە كرددى، ئى كەم ئەندامان 30 بۇ

100، وه 50 بۆ 150، ئەو زىيادە ئۆتۆماتىكى دەچىتەسەر ئەو زىيادەى كه له ياسايەكەدا هاتوو، ناچىتە سەر ئىحتىياتى وهزارەتى دارايى و ئابوورى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە، لىژنەى دارايى، ئىستا خالى (6) بەو نىسبەيەى كه موافقەت لەسەرى كرا، (15%) بە كاملى بچوئىنەوه، گشت ماددەكه دەخەپنە دەنگدانەوه، سى كەس لەسەرى قسە دەكات، سى كەس سىش دژى قسە دەكات، دەيخەپنە دەنگدانەوه، كوئىستان خان كەرەمكه.

بەرپىز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە له كاتى موئافقەشەش دا، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، بەشىكى زۆر له ئەندامانى پەرلەمان باسما لەوه كرد، كه بودجەى كەركووك و ناوچە دابراوهكان زياد بكرىت، ئىستاش هەمان پىشنيارمان دووبارە كردۆتەوه، ئەو پىشنيارەى ئىمە تكايە بچەنە دەنگدانەوه، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

هەر پىشنيارىك هاتوو، هەمووى دەخريته دەنگدانەوه، ئەوهى هاتوو، كەرەمكه بىچوئىنەوه.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

6-كەمكردنەوهى برى تىچووەكانى تر (المصروفات الأخرى)، بە برى (15%)، كه دەكاتە برى (102) مليار و (506) مليون دينار، جا ئەو تىبينە، تىبينەيەكه، برى كەمكراوه بۆ قەرەبوو كردنەوهى ئەو زيادانەى پىشنيار كراون له ياساى بودجەدا، بۆ حىسابى ئىحتىياتى له وهزارەتى دارايى، ئەوهى كه ئىمە زيادمان كردوو، كاك خورشيد ئىشارەتى پىدا، ميزانەى پەرلەمانى كوردستان داواى (72) مليارى كردوو مانە بە (49) مليار، وهزارەتى دارايى كردوو يەتى بە (49)، ئىمە داوامان كردوو ئەو (59) بچىتەوه بىي بە (79)، ئەو زيادانەى كه من داميش هەر عەينەن شت، زيادەى سولفەى عەقار، ئەو زيادانە بچىتەوه سەر ئەوهى تەدرىجى پر بىتەوه، لەبەر ئەوهى بودجەى پەرلەمان، بىتەوه سەر (49) هكه، سەر (52) مليارەكه.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وهزير رهنيتان؟

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى / وهزيرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەللى باشە، ئىمە پىمان باشە، بەلام بە مەرچىك تەختىەى ئەوانە بكات يەعنى، ئەو پارەيەى كه ئىستا دابراوه رەنگە تەختىەى نەكات بەو شىوہيە، مەفروز نيە ئەو رەقەمانەى كه بەرپىزتان داتان ناوه، ئەو رەقەمانە بىت، بۆ ئەوهى عەجزى زياتر له ميزانە دەرنەكەوئت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عمر صديق كهره مكه.

بهريز عمر صديق ههورامى:

بهريز سهروكى پهرله مان.

به پيى نهو كه مكر دنه وانهى كه دنكى له سهر دراوه، ته سهور ناكهم نهو عه جزهى كه دروست ده بيت، يان نهو بره پار هيه بهى كه پيوسته بو پر كردنه وهى نهو ئيقتر احهى كه بهريز ليژنهى دارايى كه پيشوو تر كردبووى، بو زياد كردنى مووچهى كه م نه نامان و نه نفال كراوان، لهو بره پار هيه پر بكرتته وه، له هه مان كاتدا بهريز سهروكى پهرله مان، ئيمه ژماره يه كه له پهرله مان تاران دوينى پيشنياريكمان هه بوو، تايهت بهو بره پار هيه بهى كه م دهكرتته وه، دواتر چون ته خسيس بكرتت، پيشنياره كه بهو شيويه بوو، يه كه بو پر كردنه وهى نهو بره پار هيه بهى كه له پهرله مان بره وه، دوو: نه م بره پار هيه ته رخا ن بكرتت بو نهو شوينانهى كه راگويزراوان، يان ژيان و بارى گوزهرانى خه لگى تيا زور نار هه ته، نهو شوينانهى كه ناومان هينان هه له بهجهى شه هيد، فه لادزيه، سو رانه، ناميديه، فه رداغه، نهو شوينانه بوون، سو پاس.

بهريز سهروكى پهرله مان:

د. ناراس كهره مكه.

بهريز د. ناراس حسين:

بهريز سهروكى پهرله مان.

نه گهر هاتو مه صرفاتى ئوخرا، بهريزه له 15% كه ممان كرده وه له گه ل ههردوو ريژه كه له 5%، بهريز وه زيرى دارايى بوو چوونيكى هه بوو، وتى نهو كه مكر دنه وهى كه نه يكه ن، وهختيك به شيويه كه بيت كه بتوانيت ته ختيةى نهو زيادانه بكات كه ئيمه ده يكه ين، بهس ته نها بوو روون كردنه وه بوو، نه گهر به 15% دا يگر ين نهو كاته بهشى نهو زياد بوونه دهكات كه له ياسايى بودجه كه باس مان كردوه.

بهريز سهروكى پهرله مان:

نه وه ته واو بوو، ره جائه ن، كاك كاردو كهره مكه.

بهريز كاردو محمد پير داود:

بهريز سهروكى پهرله مان.

ئيمه به راستى لي ره گفتو گو كه مان له سهر زهرورته و پيوستيه، پيوستى نهو ميزانيه بو حكومهت، كه چو نايه تيه كه له بهريزه بردن كه سهر كه وتوو بيت، بو بهرزه وه ندى و نهو پيوستيانهى كه ئيستا هه يه، ئيستا ئيمه باسى داشكان و ئيعانات و نه وانه ده كه ين، با نه م به شه وه كو نهو پيشنيارهى كاك عمر كردى، به تايه تيش پيشنيارى صندوقى بوو ژانه وهى ناوچه ناكوكى له سه ره كان كراوه، بو كه ركوك كه مه سه له يه كى نه ته وه ييه بجي ته نهو، هيشتا ئيمه قرا مان له سه رى نه داوه، نه م برادره ده لئيت كيشه ي ميزانيه ي پهرله مانمان هه يه، يه عنى من ده مه وئى باسى نه وه بكه م، هيشتا ئيمه نه هاتو ينه ته سه ر بودجه ي پهرله مان يان سلفه ي عه قارى يان نه وه، دوايى يه عنى نه گهر كورت هينانيكيش بيت، ئيمه يه كه كورت

ھېنانمان ھەيە، ئەۋىش پەيۋەندى بە ۋەزارەتى پېشمەرگە ھەيە، كە بېرپارە ھۆكۈمەتى عىراق لە مانگى شەش بەرپەسى لە قانۇن تەسبىت كراۋە كە چارەسەرى دەكات، سوپاس.

بەرپىز دلشاد شەھاب حاجى محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

من پېموايە ئەۋى كە لە خۆيىندەۋەى پاپۇرتى دارايدا ھاتوۋە، پىرۋەيەكى مۇتەكاملىان ھەبۋوۋە لە دىراسەتكردى تەقىمى لىئەنەكان و تەقىمى خۇيان و ھەلسەنگاندى خۇيان، بەشكىشىان پېشنىارىيان كىردوۋە بېردىت، لە ھەمان كاتدا بەشىكى تىرىش پېشنىارى كىردوۋە كەۋا زىادەى بۇ بىكرىت، دىارە ئەمان حىسابىكىان كىردوۋە كە بەلانسىك ھەبىت لە بەيىنى ئەم بېرىنە لە بەيىنى ئەۋ سەدى زىادانەى كە ھەيە، بۇ يە دەبىت جارى پېشتر دىراسەى پېشنىارەكانى ئەۋان بىكرىت كە بۇ ھەموومان خۆيىندەۋەتەۋە، ئەۋ بېرىنە سەدىكى ئەۋ زىادانەن، كە بۇ ئەۋى ئەرك نەكەۋىتە سەر ۋەزارەتى مالىە و سەر ھۆكۈمەت، چۈنكە ئەگەر پېشنىارى ئەۋە بېت ئېمە شت زىاد بىكەين، پېشنىار گەلەك زۆرە، بۇيە من پېشنىار دەكەم جارى رەچاۋكردى ئەۋ شتانەى كەۋا لە پاپۇرتى لىئەنەى دارايدا ھاتوۋن، بۇ ئەۋى كە ئەۋ بېرىنەى لەۋ مەجالانەدا دەكرىن، بىخىرئە سەر كۆى، دىراسەى ئەۋە بىكرىت، ئەگەر ئەمە پەسەند كرا، بە پەسەند بىزانرىت، ئەگەر پەسەند نەكرا ئىنجا رىگەى تىرى بۇ بدۆزىتەۋە، لەۋ كەمىە پارەى كەۋا بېراۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك زانا، فەرموۋ.

بەرپىز د. زانا رۇۋف حمە كرىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىگومان ئېمە بۇ ئەۋى كە بتوانىن بەھابەك بدۆزىنەۋە بۇ كەم كىردنەۋەى ئەۋ رېژەى 5%، كە لە ھەردوۋ بەشى ئىعانەت و بەشى مېنەح ھاتوۋە، ئېمە پاساۋىكىمان ھەبۋوۋە بۇيە ئەۋ رېژەيە بېردراۋە، ئەگىنا ھەموومان مۇتەقىق بوۋىن لەسەر ئەۋى كە رېژەكە ۋەكو خۇى بېت، بەلام دىارە پاساۋىكىمان ھەبۋوۋە كە ئەۋ رېژەى ئىستا كەم بىكرىتەۋە، بەلام ئەگەر ئېمە جارىكى تر گەرانمانەۋە بۇ ۋەزارەتى داراىى لەگەل رېزم بۇ ۋەزارەتى داراىى مەبەست لەۋە نىە، بەلام جارىكى تر ئەى گەرىنېنەۋە بۇ ئەۋى بەھەمان شېۋە دابەشى بىكاتەۋە، ئەۋ پېشنىارەشى كەكرا، بۇ ئەۋى بىخىرئە سىندوقى ناۋچەى جى ناكۆكەكان، بۇ پىركرىنەۋەى ئەۋ فەراغەيەتى كە تۆ سوود ۋەردەگرى لەۋ داھاتەى كە تۆ رېژەيەكت لىى داشكاندوۋە، بۇ ئەۋى كە بتوانى نەقىسىكى تر پىى پىر بىكەيتەۋە، ۋەكو بەشىك لە تەكمىلەى ۋەزىفە كىردى بودجە لە ھەرىم، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام، فەرموۋ.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صدىق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىستا گويمان لە بەرپىز ۋەزىرى داراىى گرت، لەناۋ بىرگەكانى جودا جوداى ئەم بودجەيە، زۆر پىرۋە ھەيە تەرخانكراۋە بۇ ناۋچە دابراۋەكان، من ئەپرسەم چۆن مەترسى ئەۋەمان ھەيە ئەگەر ئەۋ پارەمان تەسلىمى ۋەزارەتى داراىى كىرد، بەشىۋىەك

كە بەدەلمان نىيە سەرف بىكرىت، مەن ئەترىسم پاشان لەبەر ھەر ھۆيەك بىت، وا تەصەور بىكا تەنھا ئەم پارە بچووكەى كە ھىچ قىمەتى زۆر نىيە، ھەر ئەوھىيە بۇ ناوچە دابراوكان، پەبىت كەردنى ئەمە مەن تەصەور دەكەم ھىچ سوودى نىيە، پارە لە نىھايەتەو، لە ياساى بودجە ھاتوو سەلاھىياتى وەزىرى پلان دانان و وەزىرى داراىى وازحەن موناھەلاتەكان چۆن ئەبن، بۇيە مەن تەسەور دەكەم مەن نازانم ئىستا ئەو ئىقتىراھە ھەر سوودى ھەيە يان نىيە، سوپاس.

بەرىز سەروكى پەرلەمان:

كاك د.صباح، بفرموو.

بەرىز د.صباح محمد نجيب:

بەرىز سەروكى پەرلەمان.

بىگومان ئەم قسانە ھەر ھەموويان خزمەت بە پەرژەكە دەكەن، مەيزانىيەى ھەر ولات و ھەر ھەرىمىك بەپراستى وەھدەيەكى مۆتەكامىلە، يەئنى ھەر زىاد كەردنىك بۇ بىرگەيەك لە بىرگەكانى يان بەندىك لە بەندەكانى پىويستە خزمەت بە بىرگەو بەندەكانى تىرىش بىكات، يان ھەر كەم كەردنەوھىيەك لەملا ئەبىت بچىتە سەر خزمەت كەردن بەلەيەنىك لە لەيەنەكانى تر، لەسەر ئەو ئەساسە ئىمە ئەو قاعىدەيە بەبىر ھەموو ھاوکارانم دەھىنمەو كە، (مەن استعجل شىء قبل اوانە عوقب بجرمانە)، ئىمە لە پراستىدا زۆر دەبىت بە دىراسەيەكى بەكاوھخوى دوور لە ھەساسىيات، سەيرى پەرژەى بودجە بىكەين، ئەو كەمكەردنەوانەى كە كراو ئەتوانى بەشپوھىيەك لە شپوھەكان لەگەل ھەندىك لە كەمكەردنەوھى تىرىش كە بەرپوھىيە، خزمەتى ھەموو ئەو موفردات و گووتەزايانەى پى بىكرىت، وەكو ناوچە جى ناكۆكىەكان، وەكو زىاد كەردنى مووچەى كەرتە خزمەت گوزارىەكان و كەرتى تەندروستى و كەرتى پەروەردەو ھەموو ئەو لەيەنانەى كە پىويستەن، يەئنى ھەر ھەموومان بەو پوھىيەتەو مامەلە بىكەين لەو بودجەيەدا، كە چەند ھەنگاوىك بىبەينە پىشەو، وەبەشپوھىيەكى مەيەنى و پىشەيى مامەلەى لەگەلدا بىكەين، بەپراستى وادەزانم زىاتر خزمەت دەكەين بە دۆزى پەرلەمان، بەدۆزى ھۆكۆمەت، بەو دۆزانەى كە پووبەرووى گەلەكەمان دەبىتەو، زۆر سوپاس.

بەرىز سەروكى پەرلەمان:

كاك ھەمە سەئىد، فەرموو.

بەرىز ھەمە سەئىد ھەمە على:

بەرىز سەروكى پەرلەمان.

مەن پىموايە ئەم كەم كەردنەوانە نەگەپتەو بۇ وەزارەتى داراىى و ئىحتىياتاتى، چۆنكە ئىمە ھەندىك ئەھدافى سىتراتىجى خۇمان باسما كەرد، ئەو ئەھدافانەى پى پىرېكەينەو، وەكو ئەوھى كەوا وتمان نا ھاوسەنگىەك ھەيە لە نىوان مەشرووعەكانى ھەندىك قەزاو ناحىيە، ھەروھە پەرژەى گەنجان، بى نەوايان، بپوھەزان، ئەنقال، ھەندىك نەقوسانى ھەيە كە بەرژەوھەندى گشیتە، مەن پىموايە بۇ ئەو بەرژەوھەندىيانە بگەپتەو بۇ چىن و توپژەكان و بۇ ناوچە دابراوكان، ئەو ئەھدافانەى خۇمان دەپىكىن و ئىستىفادە لەم كەم كەردنەوھىيە دەكەين و سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عمر فەرموو.

بەرپىز عمر صديق ھەورامى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پېشنىارانەو ئەو بېرارانەي كە ھەبوو، بېرەكان بەم شېۋەيە دەرچوون، 19 مىليار لە حىسابى ئىعانات كەم كراوتەوئە ئىستا، 19 مىليار ئەوئەندە مىيۇن، لە حىسابى مېنەح 21 مىليار و ئەوئەندەيە، ئەوجا ئىستا ئەو بېرەي كە بۇمان دەرچوو نىكەي بېرى 40 مىليار دىنارە، ئەو 40 مىليارە ئەتوانىن ئەو عەجزەي كەھەيە تايبەت بە مېزانىيەي پەرلەمان پىي پېر بىكرىتەو، دوو تايبەت بەو پېشنىارەي كە بەرپىز لىژنەي دارايى و ئابوورى وە خۆشم ئەندامم تىيدا وە پېشتر ھەمان بوو، تەصەور دەكەم عەجزەكەي پىي پېر نابىتەو، نىكەي 60 مىليار بوو ئەوئەي كە تايبەت بوو بۇ زيارد كىردى مووچەي ئەنفالكراوان و شەھيدان و كەم ئەندامان، بۇيە ئىستا ئەو بېرە پارەيەي كەھەيە، ئەكرىت ئەو پېشنىارەي كە چەند پەرلەمانتارىك ھەي بوو، بۇ زياتر خزمەت كىردى ئەو شوپىنەي كە راگوپىزراوان، كاۋل كراوان، بۇ خزمەتگوزارى كە وەكو پىويست نەگەيشتوتە دەستيان، بۇيە پېشنىار دەكەم ئەم بېرە پارەيە بۇ ئەوئەي يەكسانى لە خوئىندن، يەكسانى لە پېشكەش كىردى خزمەتگوزارى تەندروستى، يەكسانى لە ژيان دروست بىت، تەرخان بىكرىت، بۇ گەشە پىدان و خزمەتگوزارى لەو ناۋچانەي كە پېشتر دامانابوو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك برهان، فەرموو.

بەرپىز برهان رشيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

برادەرانى ئىمە پېشنىارىكيان كىرد، ئەو پارەيەي كە ماوتەو، بۇ كەرگوك و ناۋچە جىي ناكۆكەكان تەخسىص بىكرىت، بۇيە كە پېشنىارىك كرا دووكەس تەئىدى كىرد پىويستە بىكرىتە دەنگدانەو، بۇيە داوا لە بەرپىز دەكەين ئەو تىبىنيە بىكرىتە دەنگدانەو، ئەو پارەيە بۇ كەرگوك تەخسىص بىكرىت يان نەكرىت؟ داواكارى بىكرىتە دەنگدانەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز شۇرش مجيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ھەرتەنھا لە ئىعانات و بەخشىن و مەسروقاتى ئوخرا پارەمان كەم نەكردۆتەو، ئىمە لە كۆمەئىك پىرۆزەي تر كە ناۋى پىرۆزەي حىزبى لىنراو، ياخود شەخسى لىنراو كەممان كىردۆتەو، پېشنىارى ئەو

دەكەم جارى ناوى هيچ شويىنىكى لىنەنرېت ئەو پارانە، بەلكو ھەمووى بەيەكەوۈە بزانين لەكوى پىويستيمان پىي ھەيە، ئەولەوياتمان ھەيە، ئەويى پى پر بگەينەوۈ، ئەو كاتە دەزانين عەجزەگانمان لە كويىھ؟ ئەوۈى كە گليشمان داوۋتەوۈ چەندە؟ ئەوۈ يەكبان، دوو: من پىم باشە و پيشنيارى ئەوۈ دەكەم ھەرچى پارەمان ھەيە بچىتەوۈ وەزارەتى دارايى، چونكە بەخۇمان داوۋدەكەين ھەرچى داھات و ھەرچى مەسروفات ھەيە، لە رېگەى وەزارەتى دارايىەوۈ بى، زۆر سوپاس.

بەرپىز خورشيد احمد سليم يونس:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە دەنگدان ئىمە وتمان ئەو پارانە، ئەو پرۇژانەى لادەدرين، ئەكرين بە پرۇژە لە ھەمان پارىزگا، ئەمە دەنگى لەسەر دراوۈ، نابىت بگۆرپن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك حسن فەرموو.

بەرپىز حسن محمد سورە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ديارە ئەگەر مەبەست لە كەم كەردنەوۈى ئەو بىر پارانەى كە لە مینەح و ئىعانە كراوۈ، بۇ مەبەدەئى مناقەلە بىت، ديارە ئەمە عەمەليەكى نەقۇستانە، چونكە خۇى مەبەدەئى مناقەلە ھەر خۇى لە ياساكە ھاتوۈ، كە دەسلەتتى وەزارەتى دارايى ئەتوانىت لىرە كەمى كاتەوۈو بىباتە ئەوئ، ئەبىت لە حالەتتىكدا لىرە زياد بوو، وە دەشتوانىت لىرەشەوۈ ھە تا ئەگەر بىرپاراش بدەين، جارىكى تر بىھىننىتەوۈ بۇ ئىرە، ئەگەر قسەى لەگەل نەكرىت، بۇيە من پىم وايە يەعنى ھەر لىژنەى دارايى، كە ئىقتىراھى كەم كەردنەوۈى ئەم سى شويىنەيان دا، بۇ ئەوۈ بوو كە فعلەن وەكو كاك عمر صديق وتى، پيشنيارى ئەوۈ ھەبوو كە ئەم پارەيە بدرىت بە كەم ئەندامان، وە ھەرۈھا بدرىت بەو ناوچانەى كە وەختى خۇى راگويزراون لە سەردەمى رۇيم، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك شاھۇ كەرمەكە.

بەرپىز د. شاھۇ سعید فتح اللہ:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو پارەيەى كە لە خالى جوارەم و پىنچەم بىراوۈ، واتە لە ئىعانات و مینەح، پارەيەكى نىشتيمانىە، واتە لە وەزارەتەكان بىراوۈ، لە پارىزگان نەبىراوۈ، واتە بەشىكە لە بودجەى نىشتيمانى، بۇيە من پيشنيار دەكەم، پيشنيارى يەكەم كە خستەم روو وەچەندىن ئەندام پەرلەمانى تر تەئىدىان كەرد، بخرىتە دەنگدانەوۈ، بەم شىوہيە، بىرى كەم كراوۈ بۇ قەرەبوو كەردنى ئەو زيادانەى پيشنيار كراون لە ياساى بودجەدا بۇ

پشتیوانی پرۆزه خزمەت گوزاریه‌کانی کهرکوک و ناوچه دابراوه‌کان تهرخان بکریت، زۆر سوپاس، هیوادارم ئەم پیشنیاره بخریتە دەنگدانەوه.

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان:

کاک خورشید کهرمکه.

بەرپز خورشید احمد سلیم:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

به پيی ياسا، که تو له ياسايه‌ک مه‌سروفات زياد ده‌که‌ی، له شوینیکی تر کهم ده‌که‌ی، جارێ به پيی ياسا ده‌بیته‌ ئه‌و زياده پرېکه‌یه‌وه ئه‌وجا بچیه‌ خائیکی تر، ناکریته‌ ئه‌و زياده به‌جی بهیلى ئه‌و پاره به‌یه‌ شوینیکی تر، ئەم زياده‌ش له جیگه‌ی خۆی بمینیت، له‌بهر ئه‌وه ده‌بیته‌ ئیمه‌ به‌که‌مجار ئه‌و زياده‌ی که له‌سەر هاتوو پرېکه‌ین، ئەگەر بریاری له‌سەر درا ئه‌وجا ئەگەر پاره مایه‌وه به‌یه‌ینه‌ خائیکی تر، ئەگەر نه‌ما.

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان:

سۆزان خان کهرمکه.

بەرپز سۆزان شهاب نوری:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

من پیشنیار ده‌که‌م ئه‌و پارانه‌ی که ده‌بریته‌وه، چونکه له‌ناو پیشنیاره‌کانی تریشا که‌میك ده‌سکاریمان کرد، له‌وانه‌یه‌ بره‌که‌ زیاتر بکریته‌، ئەمه‌ نه‌خریته‌ دەنگدانەوه، به‌لکو به‌و شیوه‌یه‌ی که هه‌یه‌، بری که‌م کراوه‌که‌ بۆ قهره‌بوو کردنه‌وه‌ی ئه‌و زيادنه‌ی پیشنیار کراون، له‌ ياسای بودجه‌دا بۆ حیسابی ئیحتیاتی دارایی، ئەوسا هه‌ر له‌ناو ئه‌و راپۆرت‌ه‌دا هه‌م دیسان جاریکی تر هاتۆته‌وه‌ لیژنه‌ی دارایی، داوا کراوه‌ ده‌لیته‌، ئیمه‌ داوا ده‌که‌ین سندوقیک دروست بکریته‌ بۆ ناوچه‌کانی دهره‌وه‌ی هه‌ریم، له‌ زمني ياسای ده‌سته‌ی ناوچه‌کانی دهره‌وه‌ی هه‌ریم، که‌واته هه‌ر خۆی ئۆتۆماتیکی ئه‌و ده‌سته‌یه‌ دروست بوو، به‌رپز وه‌زیری دارایی وتی بۆیه‌ له‌ ئەخیرا ئیمه‌ پارهمان نه‌بري، له‌ ئەخیرا ده‌نگماندا بۆ سفر، چونکه ئه‌و ده‌ستانه‌ی که دروست ده‌کریته‌، له‌وه‌ی پاره‌ی بۆ دادنه‌ریته‌، وه‌ له‌ویش ئیحتیاته‌که‌ ئەخریته‌ ئه‌وی ئه‌وکاته‌، له‌بهر ئه‌وه‌ من داوا ده‌که‌م نه‌خریته‌ دەنگدانەوه، به‌لکو به‌ پيی ئه‌و تیبینییه‌ی که باس کراوه‌، بری که‌مکراوه‌ بۆ قهره‌بوو کردنه‌وه‌ی ئه‌و زيادانه‌ی که پیشنیار کراون له‌ ياسای بودجه‌دا بۆ ئیحتیاتی وه‌زاره‌تی دارایی، هه‌ر ئه‌وه‌ بخریته‌ دەنگدانەوه.

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان:

عزیمه خان کهرمکه.

بەرپز عظیمه‌ نجم الدین حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

ئەو بىر پارەيە لە 5% كەم كراوۋتەو، بىكرىتە سەر سندوقى ھارىكارى بۇ گەنجان، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز جەنابى ۋەزىر، فەرموو.

بەرپىز بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دەمەۋىت پىرسىيارىك بىكەم، ئايا مىزانىيە پەرلەمان زىاد دەكەن يان نا؟ يەنى ئىستا موقتەرەح دەبىت زىاد بىكرىت، ئەگەر زىاد بىكرىت، ئەم ئىستىقتاعانى ئىستا، ئەو فەسل و مادانەى كە ھاتووۋە كە ئەكرىت، 45 مىليار، چل و نيو مىليار، ئەمە ئەگەر 22 بۇ پەرلەمان بىروات، 18 ئەمىنئىتەو، 19 ئەچىت، ئەو باقىيە پارەكە چەندىك بىمىنئىتەو كەوا بەشى ئەو زىادە ناكات كە موقتەرەحە لە مەوزوعى كەم ئەندامان و ئەوانە ھاتوو، يەنى لەبەر ئەو بەشى ناكات ئەو پارەيە، چونكە ئىمە ئەوۋى كە وتووۋمانە ئىستا دووقاتى ئەو زىاد كراو، ئىمە لەگەل ئەوۋدانىن كە زىادەيان بۇ نەكرىت، بەلام ھەز دەكەم جەنابتان بىزان.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىقتىراحتان چىە؟ ۋەكو حكومەت.

بەرپىز بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە ئەلئىن بودجەى تەشغىلى چى لى ئىستىقتاع دەكرىت، لە بودجەى تەشغىلىيا سەرف بىكرىت، بۇ موازەنەى مىزانىيە پەرلەمانە، ئەو بۇ زىادەى ئەو زىادانەيە كە ئىستا دانراو بۇ ئەو شەرائىجانەى كەلە پىشتانە كەم ئەندامان، ئەوچاكە چى زىاد دەمىنئىتەو، بۇ كوى دەروات؟ ئەو بە نىسبەتى ئىمەوۋە خۇتان قرارى لەسەر دەدەن.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عمر كەرەمكە.

بەرپىز عمر صدىق ھەورامى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىشنيار دەكەم بۇ دەنگدان پابەند بىن بەو رىز بەندىيە كە لە پىشنيارەكاندا ھاتوو، واتە ئەوۋى تايبەتە بەدابىن كىردنى بۇ سندوقىك، لە كاتى خۇيدا دەنگى لەسەر بىرئىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تكاىە تىكرارى كەرەو.

بەرپىز عمر صدىق محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېشنيار دهكهم ئەگەر دەنگدان لەسەر ھەر بړگەسەك لەو بړگانە كرا، با وەكو ریز بەندیەكەى خۆى كە ھاتوو دەنگى لەسەر بدریټ، ئەوہى كە تايبەتە بە تەرخانكردى بړيك بۆ ئەو سندوقەى كە پېشنيار كراو، بۆ جى ناكۆك لەسەرەكان، با ئەوہ لە كاتى خۆيدا بړيارى لەسەر بدریټ، سوپاس.

بەپرز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپرز دلشاد فەرموو.

بەپرز دلشاد شهاب حاجى محمد:

بەپرز سەرۆكى پەرلەمان.

جەنابتان فەرمووتان كە ھىشتا پېشنيارى تريش ماون كە رەنگە لەسەر زۆر فەقەرەتاتى تر ھەبن، ھەرتەنھا ئەوہ نين كەلە راپۆرتەكەدا ھاتوون، من پېشنيار دەكهم لەسەر تەخسيس كردنى ئەو پارە ئىستىقتاعانە ئەم مەوزوعە بوەستينين، بەردەوام بين لەسەر پېشنيارەكانى تر لە دواتر، پېشتريش وابزانم براى بەپرز كاك شۆرشيش باسى كرد، دواتر موجهلى ئەو پارانەى كەوا دەمینیټەوہ، تاوہكو ئىستىقتاع، تاوہكو موجهلى گفتوگۆ لەسەر ئەوہ بكریټ، كە چەندى بۆ كوى بچيټ و، چەندى بۆ كوى بچيت؟ بۆ ئەوہى لەم مەوزوعە دەرچين پېشنيار دەكهم، بەردەوام بين لەسەر پېشنيارەكانى تر، بخريټە ئەخیر پېشنيارەكە.

بەپرز سەرۆكى پەرلەمان:

بەپرز كاك زانا كەرەمكە.

بەپرز د. زانا رۇوف حمە كريم:

بەپرز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبىعى ئىمە ئەم رپژەى لە 5% دانە، بەس بۆ بەبیر ھینانەوہ ئىمە لە ماددەى 22 پرۆژە ياسايەكەدا ھاتوو، ئەگەر ھەستمان كرد، عەجزىك ھەيە لە ھەندىك حالەتدا جەنابى وەزيرى دارايى خۆى مافى ھەيە، ئەتوانیټ لەو بودجەيەى كە تەرخانى كر دووہ بۆ وەزارەتەكان بەرپژەيەكى موناسب لىى كەم بكاتەوہ، كەواتە ئىمە دەبیټ بگەريټنەوہ بۆ سەبەبى يەكەمى ئەو رپژەى لە 5% داىە، ئەگەر ئىمە تەنھا رپژەكە بۆ ئەوہ ئەبړين ھيچ بەھايەك نامینیټەوہ بۆ بړينى رپژەى لە 5% كە، ئەگەر بەھەمان شيوہ ئىحتياتى بخەينەوہ بەردەمى وەزارەتى دارايى، زۆر سوپاس.

بەپرز سەرۆكى پەرلەمان:

خانم ناخیر جارە و كەرەمكە، ئیتر تەواو دەبیټ، موقتەرەحەكان.

بەپرز ناسك توفيق عبدالکريم:

بەپرز سەرۆكى پەرلەمان.

پیموایه هەر پیشنیاریک له کۆبوونەوهی پەرلەمان، دوو کەس تا سێ کەس تەرحی کرد، ئەبێت بخریتە دەنگدانەوه، پیموایه ئەوهی کە بخریتە صندوقی کەرکوک و جێ ناکوکەکان، بخریتە دەنگدان، چونکە پیشنیاریکەو زۆر کەس تەرحی کرد.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

د.أحمد کەرمکە.

بەرپز د.أحمد ابراهیم علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پیشنیاریکم سەرەتا بۆ جەنابتان هەیه، جاروبار سەیریکی ئەملایه بکەن بەراستی، یەعنی ئیمە له زوووه دەستمان بەرز کردۆتەوه، ئەوانی دواى ئیمە.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایه وەرە سەر ئەوه، خۆ هەمووی بەیەکجار قسەناکەن، برای بەرپزم، ئەوه سەرەت هات، فەرموو.

بەرپز د. أحمد ابراهیم وەرتی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوانی دواى ئیمە دەستی بەرز کردۆتەوه دواتر قسەئەکات، من پیموایه ئەم کەمکردنەوانه هەلبگرین بۆ دواى ئەوهی هەندیک کەمکردنەوه، کە ڕەنگە ئەو پیشنیاریک کاک دلشادم پێ باشه، بەراستی بۆ ئەم کەم کردنەوانهى تریش کە دەکریت، دواتر ئیمە ڕەنگە هەندێ شتی ترممان هەبیت کە ڕەنگە زیادى بکەین، وەکو ئەوهی کە پیشنیار دەکریت بۆ پەرلەمان کە دەنگی لەسەر دەدریت، شتیکی تریش هەیه کە ئیمە ئاگامان لێی بێت بەراستی، ئیمە پڕۆژەى سالانى پێشوو، بەتایبەتى سالی 2009، ئیمە یەکیک لەوانه به بەلگه خستمانه ڕوو، کاتی کە جەنابی وەزیری پلان دانانیش لێرەبوو، کە نەخراوتە پڕۆژەکانی سالی 2010 وه، ئەمانەش حیسابیان بۆ بکریت لەو پارانە بۆیان دابنریت، واتە ئەو پڕۆژانەى کە نەخراوتە پڕۆژەکانی سالی 2010، هی 2009 ماونەتەوه، پێشتر بریاریان هەبوو ئەمانە بخرینە ناو پڕۆژەکان، لەو پارانە حیسابیان بۆ بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک اسماعیل کەرمکە.

بەرپز اسماعیل محمود عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆی دەبێت بە پێی ئەولەویەت بێت، ئیمە لەراپۆرتی خۆشاندا پیشنیارمان کردوو بۆ لیژنەى دارایی، له راپۆرتەکەى لیژنەى دارایش هاتوو دەلیت، ئەو پارانەى کە زیادە دووبارەیه بگەریتەوه بۆ بودجەى وەبەرھێنان، بۆ خزمەت کردنى ناوچە زەرەر مەندو زیان لیکەوتووکان له هەریمی کوردستان، زۆر

مونا قەشە كراۋە، ۋەلە راپۇرتى لىژنەى دارايش ھاتوۋە دەبىت ئەۋە بخرىتە دەنگ، پىش ئەۋەى ھەر پىرسىارىكى تىش بىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان تەۋاۋ، ئىستا بەۋ موقتەرەھانەى، ماشەلا زۇر بوون، ھەموۋشى تەسنىە لەسەرى ھەيە، موقتەرەھى بۇ كەركوۋك و ناۋچە كىشەدارەكان، موقتەرەھ بۇ ئەۋ شوپانەى كە زىانىان لىكەوتوۋە، كاك سلام نىزامىيە، فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ۋابزانم ھەر پىشنىارەك دەبىت سى كەس (على الأقل) پىشكەشى كىرەبىت، ئىستا ئەۋ پىشنىارەى 10 كەس، سى كەس ھەلسان وتيان زۇر پىشنىارى تر ھەيە، چارەنوۋسى زۇر پارەى تر دىت، ئەم بىرگە 6 با تەنجىلى بىكەين ھەتاۋەكو ئەخىرى ھەموۋ پىشنىارەكان تەۋاۋ بىت، بەلكو بتوانىن ئەۋە بىكەين، ئەۋە پىشنىارە، دەبىت بخرىتە دەنگانەۋە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى داراى پىشنىارى ئىۋە چى دەكرىت؟

بەرپىز د.محمد دلير فتاح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە ۋەكو لىژنەى داراى، لە لىژنەى خۇمانەۋە، پىش ھەموۋ كەسىك پىشنىارى ئەۋەمان كىرەۋە، سىندوقىك بۇ ناۋچە جى ناكۆكەكان دابىرىت، پىشتر داۋاى سىندوقىكىمان كىرەۋە، داۋاى ئەۋەمان كىرەۋە لەلايەك، لەلايەكى تر پىشنىارى ئەۋەمان كىرەۋە ئەۋ پارانەى كە دەبىرەپىت ئەگەرپىتەۋە بۇ ئەۋناۋچانەى كە لىيان بىراۋە بۇ ھەرچ پارىزگايەك بىت.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك خورشيد فەرموو.

بەرپىز خورشيد احمد سليم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

موقتەرەھى ئىمە ۋەكو لىژنەى داراى بۇ ئەم مەۋزۋە بىزات، بىرى كەمكراۋە بۇ قەرەبوۋ كىرەنى ئەۋ زىادانەى كە پىشنىار كراۋن، لە ياساى بودجەدا بۇ حىسابى ئىحتىياتى ۋەزارەت، ئەمە موقتەرەھى ئىمەيە، بىرى كەمكراۋە بۇ قەرەبوۋ كىرەنى ئەۋ زىادانەى كە پىشنىار كراۋن لە ياساى بودجەدا، بۇ حىسابى ئىحتىياتى لەۋەزارەتى داراى، ئەمە نەسى پىشنىارەكەيە.

بەرپىز اسماعيل محمود عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە راپۆرتى لىژنەى دارايدا ھاتووہ لە خالى 4 دەلالت، ئەو برہ پارەبىيەى كە زيادەو دووبارەيە بگەرپتەوہ بۆ بودجەى وەبەرھيئان بۆ خزمەتکردنى ناوچە زەرەرمەند و زيان لىكەوتووھكان لە ھەريىمى كوردستان، كە كەمترين خزمەتى پىگەيشتووہو پەسەندە، ئەوہ لە راپۆرتى خۆتاندا ھاتووہ.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كوستان خان كەرەمكە.

بەرپز كوستان محمد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

يەكەم ئەو راپۆرتە مەرج نيە خۆ ئاوا برپوات، ئەويش دواتر دەنگدانى لەسەر دەدەين، يەك، دووہم، ئەوہ دوو شتى زۆرجياوازە، ناوچە زيان لىكەوتووھكان، لەگەل كەرکوك و ناوچە دابراوھكان و جى ناکۆكەكان، دوو شتى زۆر جياوازن، سىيەم، ئەو سندوقەى بەرپزان لىژنەى دارايى باسى دەكەن، ئەوہ بۆ ئەو پارەبىيە كە ئىستا لەناو پرۆژەكەدا بۆى تەرخانكراوہ، بۆ ئەو ئىزافەيە نيە كە ئەخرىتە سەرى، بۆيە ئىمە سوورين لەسەر ئەوہى ئەمە بخرىتە دەنگدانەوہ، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى فەرموو.

بەرپز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەسەر رەئى خۆمان موسرين، ئەو كەمكردنەوہيەى لە رپژەگاندا كرددومانە، بەمەبەستى قەرەبوو كرددنەوہى ئەو زيادانەى كەلە ياسايەكەدا ھەيە، وە پيشنيار كراوہ، بەللى كەمكردنەوہ بۆ ئەو زيادانە، بۆ تەعويز و ئەو زيادكردنەوہيە.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە نيزامى، نيزامى نەبىت ئىنجا راتان ئەگرم، يەك كەسىك بەناوى نيزامىيەوہ موداخەلە بكات راي دەگرم، تەكايە عاجز نەبن، ھەركەسىك بىت.

بەرپز عمر صديق ھەورامى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو خالەى كە تايبەتە بە سندوقى جى ناکۆك لەسەرھكان ئەوہ برگەيەكى جياوازە، بۆيە پيشنيار دەكەم لە ئىستا نەخرىتە دەنگدانەوہ.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پېشنياره يان نيزاميه، تكايه دانيشه، رجائەن، بەرپىزان ئىستا چەند پېشنيارىك ھەيە، ئەم پېشنيارانە يەككى ھەيە ھى حكومەتە، تكايه رجائەن، وا پېشنيارهكان ئەخويئمەو، پاشان يەك يەك پىي دىينە خوارەو، يەككى پېشنيارى حكومەتە ئەئىت، بۇ بودجە تەشغىلى سەرف بىرپىتەو، چونكە لە بودجە تەشغىليە، بۇ بودجە تەشغىلى سەرف بىرپىت، موقتەرحىك ھەيە چەند بەرپىزىك ئىشارەتيان پىي كرد، بۇ كەركوك و ناوچە كىشە لەسەرەكان، موقتەرحىكى تر ھەيە بۇ ئەو شويئانەى زيان لىكەوتوو، لە كوردستان، وەكو ھەلەبجە و قەلادزى و خانەقەين و كەركوك و ئامپىدى و بارزان و بۇ ھەموو ئەو شويئانەيە، رەئى لىزئەى دارايى سندوقىك بۇ ناوچە كىشە دارەكان و ئەو ناوچانەى زيان لىكەوتوو، ئىستا لە رەقەم يەك دىين موقتەرحى كە بۇ بودجە تەشغىلى سەرف بىرپىتن، فەرموو.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەمن نالىم نيزاميه، ئەگەر بە نيزامى نەزانم، من دەلىم پېشنيارىك لەلايەن سى كەس پىشكەش كرا، بۇچى ئەو پېشنيارەش نەخراوتە ناو ئەو لىستە، ئەو ھى خالى شەش رابگرين قەرار دان لەسەرى تا تەواو بىين لەسەر ھەموو پىرۆژەكان، سى كەس پىشكەشى كرد، بۇيە نيزاميه ئەئىم، ئەو ھى پېشنيار بوو، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ھى ئەخەينە دەنگدانەو بەسەرچا، ئەو تەئجىلەكە لە پىشان دەخەينە دەنگدانەو، كە تەئجىل بىرپىت، ھەر دىينەو سەر نەفسى شت، ھەر عەينەن دىينەو، ئەم موقتەرحەى ئەم بەرپىزانە كىر دوويانە، تەسەلسولى دەكەين، ئەو شويئانەش و ترا دىينەو ناوى، من پىم باشە ئەگەر ئەو بەرپىزانە پېشنيارەكەيان سەحب بىكەن، ئىستا ھەسىمى بىكەين، چونكە ھەر دىينەو سەر ئەو، ھەندىك دەئىت بۇ ئەم وەزە، ئەو ھى تر دەئىت بۇ ئەم بابەتە، وە دىينەو سەرى، سەحبى ناكەن، سەحبى ناكەن موقتەرحەى كە تەئجىل بوو، بەرپىزان ئىستا كى لەگەل ئەو ھەيە ئەم پېشنيارەى ئەم بەرپىزانە كىر دىان، موقتەرحەكان ھىز دەكەين لى خۇمان، جارىكى تر لە كۇتايى لەگەل موقتەرحەكانى تىرىش ئەيخەينەو موناقتەشە، چەند كەسىك قسە دەكات ئەيخەينە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەو ھەيە دوا بىرپىت بۇ ئەو ھەموو پىكەو بىت، دەستى بەرز بىكاتەو تىكايە؟.

بەرپىز فرست أحمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو پېشنيارە ئىستا نەيەخەينە دەنگدان، يەك لەو پېشنيارەكانى تر ئەگەر ئىقرار بوو خەلاص مەفعولى نامىنپت، ئەو تەئجىلە، ئىحتىوائى ھەموويان دەكەين، ئىلغاء و تەئجىل ئىحتىوائى ھەموويان دەكات، ئاخىر مەفعولى نامىنپت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى كەرەمكەن.

بەرپز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا ئىمە لەبەر دەم دووشتى مۇتەئاقزداين، لەلاپەكەوۋە ئىقراخ ھاتوۋە بۇمان، كە مووچەى كەم ئەندامان زىاد بىكرىت، ئىمە وەكو ليژنەى دارايى ئەبىت شوپىنىك بدۆزىنەوۋە بۇ ئەوۋى كەوا ئەو تەعويزە بىكەين، لەوۋە دۆزىومانەتەوۋە ئەو بابەتەى كە ئىستا باس دەكرىت، ئىلاقەى بەو سندوقەوۋە نىە، ئەوۋە بابەتتىكى ترە، ئەگەر بەو حىسابە بىت كەواتە ئەبىت مووچەى كەم ئەندامان كەم بىكەينەوۋە، ئەگەر رازىن لەسەر ئەوۋە.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

تكاىە، ئىستا پىشنىاي تەئجىل كە بەقوت ترە، وەكو بەرپز سكرتېرى پەرلەمان ئىشارەتى پىي كىرد، لەگەل ئىلغا، ئەبىخەينە دەنگدانەوۋە، كى لەگەل ئەوۋىە تەئجىل بىكرىت؟ بۇ ئەوۋى لەگەل بابەتەكانى تر سوپاس، كى لەگەلئەدانىە؟ سوپاس، تەئجىلى دەكەينەوۋە، نەوۋەكو بۇ وەختىكى تر، بۇ ئىحتىمالە ھەر ئەمپرۇ بىينەوۋە سەرى، ئىحتىمالە پىشنىارەكان ئاخىر پىشنىارە، بىچىتە ئاخىر پىشنىار، زۆر تەبىئىە جارىكى تر دىينەوۋە سەرى، ئەوۋە چوۋ، بىچىنە خالىكى تر تكاىە، زۆر كاتمانى برد ئەوۋە، بۇ خالى ھەوت تكاىە.

بەرپز محمد دلپىر محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى ھەوتەم: زىاد كىردنى ئەو ماددەىە بۇ ياساى بودجەى 2010، ئەنجومەنى وەزىرانى ھكومەتى ھەرىمى كوردستان رەزامەندى بدات لەسەر رەش نووسى حىساباتى كۆتايى، (الحسابات الختامية)، كۆتايى مانگى ئايار، وە دواتر لە كۆتايى مانگى حوزەيراندا پىشكەشى پەرلەمانى دەكات، بە پىي ھەردوۋە ماددەى 37-38 لە ياساى كارگىرى دارايى ، قانون ئىدارە مالىە.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى رەئىتان.

بەرپز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى حىساباتى خىتامى بە ھەقىقەت گىرقتىكى گەورە ھەپە، بۇ ئەوۋى باش لە وە مشكىلەىە لە داھاتوۋە دا، يەئنى ئەو مشكىلەىەمان نەپەتە رى، قانونىك ھەپە، پەپىرەوى دەكرىت لە عىراق، بەپىي ئەو قانونە ھكومەت ئەتوانى لە كۆتايى مانگى سى بتوانىت حىساباتى خىتامى ئامادە بىكات، وەدوۋى ئەگەر بە ھەلە نەچوۋىم، مانگىكىش ھەپە بۇ بەرپز وەزىرى دارايى، بلىين پىدابچىتەوۋە، دواتر لە مانگى حوزەيران، ئىقرار دەكرىت مسوۋەدەكەى لە لايەن ئەنجومەنى وەزىرانەوۋە، بۇپە وىستمان بە شىۋەپەكى ياساى كىشەى حىساباتى خىتامى نەمىنىت، بە پىي ئەو ماددانەى كە ھاورپكەم باسى كىرد، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كاردۇ فەرموو.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپاستى من لەسەر ئەم پېشنياردى پېشتر قسەم ھەيە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رەجائەن، ئەو ە خەلاس بوو، كاك زانا فەرموو.

بەرپىز د. زانا رۇوف حمە كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبىئىي ئەم بېرگەي ئەخىر ناروونىيەكى زۇرى تيا ھەيە، لەبەر ئەو ەي پېشتر سەرۆكى لىژنەي دارايى وتى، ئەو راپۇرتەي پېشكەش دەكرىت شەش مانگى يەكەم پىي ناوترىت حيسابى خىتامى، پاشان لىرە ھاتو ە رېژەيەكى حيسابى كۇتايى 2010، ئايا ئەمە تەنھا راپۇرتە ياخود حيسابى خىتامىيە، ئەگەر ئەمە ھى 2010 يە، ەلە پېرۇژەي راپۇرتى لىژنەي ياسايشدا ئامازە دراو ە بەو ەي كە ەكو جىيەجى كىردنىك لە ياساى ئىدارى ومالى رقم (94) عام 2004، ھەتا ئەبىت لە 4/15 پېشكەشى بكات، ھەست دەكەم ناچۇنيەكىك ھەيە لە نىوان ھەردوو راپۇرتەكە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەي دارايى رەجائەن، جواب بدەنەو ە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

2010 كە حيساباتى خىتامى بۇ سالى ئايندەيە، سوپاس.

بەرپىزكوپستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زياد كىردنى ھەر ماددەيەك لە ياساى بودجەكەدا، پىويستە لەكاتى پېرۇژە ياسايەكەدا موناقتەشە بكرىت، نەو ەكو لىرە بەرپاستى ئەبو ە ەوكاتە باسى بكەين و بلين ئىزافەي دەكەين، چونكە خۇ ئىمە نەچوينەتە سەر باسى پېرۇژە ياسايەكە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەي دارايى تىكايە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە حەقىقەت ئەو پېشنىيارىكى نوئى بۇو لە دەرنەنجامى موناڧەشاتى ئەم دوو سى رۇژە ھاتە كاپەو، وەكو ھەموو پېشنىيارەكاتى تر كە ئىستا 2 سەعات لەمەو پېش ھاتۇتە بەر.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

دروستە ئەم پېشنىيارە تەئجىل دەكرىت بۇ كاتى قانونەكە، ئىستا دەرۇينە خالىكى تر، ئەمە بۇ كاتى ياساپەكە، سوپاس، فەرموو خالىكى تر.

بەرپىز محمد دلپىر ڧتاح:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

خالى ھەشتەم/

گرنگى دان بە پەرەپىدانى ناوچە سنوورىيەكانىيەكان و گوندەكان بە گشتى.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

غەيرى ئەو پېشنىيارانەى كە خستمانە بەردەست، لە لايەن لىژنەكانەو چەند ئەندامىكى ترى پەرلەمانەو، چەند پېشنىيارىكى تر ھاتوو، ھەر چەندە پېشنىيارەكانى ئىمە كە سەپرمان كرد، لەو رۇژانەى پېشوو تردا، زۇر لە برادەران گلەيى ئەوھيان دەكرد عەلا ئەساس لە راپۇرتى لىژنەكان ئىمە كەم كرنەوھمان تيا كروو، بەلام بۇ ئەوھى تەئكىد كە بزائىن زۇربەى تكررار، ياخود زۇربەى ئىمە لە راپۇرتەكەى خۇمان جوابمان داووتەو، ھەندىكى ئەخوئىنەو ئەپخەينە بەر دەستان، ئىمە تەدرىجىكمان كروو، لە ھەمووى و لاي جەنابىشت ھەيە، زنجىرەيەكمان پى داو، يەكەم، يەككە لەو پېشنىيارانە ئەئىت، پىويستە لىژنەى دارايى حكومت مولزەم بكات، بەئامادە كرنى بودجە لە كاتى ياسايى خۇيدا، پاساوەكانى وەزارەتى دارايى رەت بكاتەو، ئەمە خالى يەكەم.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

بەئى فەرموو.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئىمە ئەو پېشنىيارەمان لاپەسەندەو كروومانە بە ماددەيەكى ياسايش لە پىرۇژەكە، سوپاس.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

بۇ خالى دوو بىرۇ.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

دووم، پىويستە ھەموو وردەكارىيەكانى بودجە، پىرۇژە پېشنىيار كراوكان، پىرۇژە بەردەوامەكان، ھەروھەا بىرگەكانى بودجەى وەبەرھىنان التشىغىليە، بگاتە دەستى ئەندامانى پەرلەمان لە كاتى ياساى خۇيدا، بۇ

ئەو دەرىجىدىكى دىراسەسى وردو زانستى لەسەر بىكات، لەلايەنى ئىمە پەسەندە، وئەو شتانهش لەكاتى خۇيدا گەيشتووو شتى چاگە بۇ داھاتوو، سىيەم، پىويستە ليژنەى دارايى وەزارەتى سامانە سروسشتيەگان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە، راوہستە ئەيخەينە دەنگدانەو، ئەگەر پەسەند بىت، کەرەمکە ليژنەى ياسايى.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم جۆرە فەقەرەنە كە بىراى بەرپىز ئىشارەتى پىدا، رەنگە ھەمووى نەكرىت بچىتە ناو ياسايەكەو، بەلام ئىمكان ھەيە دەنگى لەسەر بەرپىت، وەكو تەوويەيان ئاراستەى حكومەتى ھەريىمى كوردستان بکرىن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان كى لەگەل ئەو پىشنيارەيە كە خويىندرايەو، دەستى بەرز بکاتەو تەكايە؟ پىشنيارە، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بکاتەو؟ يەك خالى خويىندەو، تەكايە يەك يەك بىخويىنەو، پەلە مەكە مەچۆ خالىكى تر تا دەنگ لەسەرى نەروات.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىويستە ليژنەى دارايى حكومەت مولزەم بىكات، بەئامادە كرىنى بودجە لە كاتى ياسايى خۇيدا، پاساوەكانى وەزارەتى دارايى رەت بکاتەو، ئەمە لاي ئىمە وەكو ليژنەى دارايى شتىكى پەسەندەو، بەلام تکرار لە راپۆرتەكەى خۇشمان داوامان كرىو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عەونى كەمكە.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پىشنيارە بە پىشنيار دەبىت تەقدىمى حكومەت بکرىت، چونكە بە پىي ماددەى 79 لە قانونى پەيرەوى ناو خوى پەرلەمان ديارى كراو، دەلييت، (الموازنة الى المجلس في بداية تشرين الاول قبل السنة المالية تحال على اللجنة المالية والاقتصادية بمشروعات قوانين الموازنة العامة والحساب الختامي فى كل سنة حال وردة لتقديمه ومناقشته).

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر راستە، ھەموو سائىك ئەو ھەبوو ۋە تەنخىر ھاتوو، بۇ ئەو ھى پەرلەمان شتىك بىكات، كە حكومەت وردتر كار بىكات، لە كاتى قىياسى خۇى پىرۇژەكان بىنپىرىت، ئەم پىشنىارە بۇ ئەو ھى، بەرپىز كاك فرسەت ئەيەوى موداخەلە بىكات، فەرموو.

بەرپىز فرست أحمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە ناتوانىن ۋەكو پەرلەمان تەئكىد لەسەر نەسىكى قانونى بىكەينەو، ۋە سائىكى تر ئىلتىزام پى بىكرىت، ھەر كاتىك ئىلتىزامى پى نەكرد، پاشى سائىكى تر با موسائەلەى حكومەت بىكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ۋە ناخەينە دەنگدان، برۇ بۇ خالى دوووم.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دوووم، پىويستە ھەموو وردەكارىەكانى بودجە، پىرۇژە پىشنىار كراوەكان، پىرۇژە بەردەوامەكان، ھەروەھا بىرگەكانى بودجەى ۋەبەرھىنان التشىلىيە، بگاتە دەستى ئەندامانى پەرلەمان لە كاتى ياساى خۇيدا، بۇ ئەو ۋە دىراسەى ورد ۋ زانستى لەسەر بىكات.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان كى لەگەل ئەو خالەيە گوپتان لىى بوو، فەرموو كاكە.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو ھى ھەر لە ماددەى 79 كە دەللىت، مىزانىيە دەبىت لە كاتى خۇى بگات، ماددەى 80 باسى لەو ۋە كردوو كە لىژنەكان لە 30 رۇژدا وردەكارى خۇيان دەكەن، كەواتە تەحصىل حاصلە لەگەل مىزانىيە كە ھات، ھەموو پىرۇژە ۋە وردەكارى ئەو ۋە لەگەلدايە، ئەو 30 رۇژە لىژنەكان خەرىكى چىن؟ لەبەر ئەو ئەو پىشنىارەش پىويست ناكات قسەى لەسەرى بىكرى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك صىباح كەرەمكە.

بەرپىز صىباح محمد نجىب:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بىگومان ۋەكو جەنابت فەرمووت، لەگەل بوونى ئەو بەندەى كە لە پەپىرەوى ناوخۇى پەرلەماندا ھەيە، تەئكىد دەكاتەو لەسەر ۋەقتى ياساى پىشكەش كردنى بودجە، بە ھەموو وردەكارىەكانىەو، تەماشى دەكەين ھەموو سائىك دواكەوتوو، ۋە ئەمسائىش ھەر دواكەوت، بۇيە بوونى ئەو ۋەكو پىشنىارىك،

وابزانم قوھتېكى زىادە دەدات بە پەرلەمانى كوردستان، بۆيە پېشنيار دەكەم وەكو پېشنيارىك تەئكىدى لەسەر بىكرىت، پەسەند بىكرىت لەلايەن ھاوکارانى بەرپىزم.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

خالى دوو، فەرموو كاكە.

بەرپىز سەرھەنگ فەرەج محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەندامى دوو لىژنەم، لىژنەى شارەوانى و گەشت و گوزار و گواستەنەو گەياندن، لىژنەى نەزاھە، لە ھىچ يەككە لەو لىژنە، ئەو تەفاسىلەم نەبىنيو، ھىساباتى خىتامى و ئەو شتانە، بۆيە پېشنيار دەكەم، دەنگى خۆم ئەخەمە پال پېشنيارى كاك صباھ، ئەو مەزوعە تەئكىدى لى بىكرىتەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەوھىە ئەمە بىكرىتە پېشنيارو بنىردىت بۆ ھۆكۈمەت، وەكو لىژنەى دارايى خويىندىانەو، تىكايە دەستان بەرز بىكەنەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلە كە نەنىردىت؟ سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسەند كرا. يەك كەس دزە، تىكايە روونى بىكەنەو، ئەمە سەرنج و تىبىنەيە يان پېشنيارە، فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزىز بەھالدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىم سەيرە باس لەو دەكەين پېشنيار بىردىت بە ھۆكۈمەت، بۆ تەئكىد كىردن لەسەر پابەندى بە قانۇن، ئەبىت لىرە باسى موسائەلەو لىپرسىنەو بىكرىت، رەجاتان لى دەكەم پىنج سائە، شەش سائە ئەم پىنج شەش دەورەيە ئەم بەزمە دووبارە دەبىتەو، ھەق واپوو پەرلەمان بە جورئەتەو لىپرسىنەو بىكات، كە بۆ چوار مانگە بودجە وادوا كەوتوو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دوا نەكەوتوو، باش ھاتوو، ھۆكۈمەت درەنگ ھاتە سەركار، براى بەرپىز، درەنگ مانگى 10 ھاتوو، ھەتاوەكو ھۆكۈمەت تەشكىل بوو، يەنى كاتىكى دەويست، ميزانىە زۆر زۆر ھەساسە، تەواو برۆ خالى سى.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى سىيەم، پىويستە لىژنەى دارايى وەزارەتى سامانە سىروشتىەكان مولزەم بىكات، بە نامادە كىردنى ھىساباتى كۆتايى سالانى 2008-2009 بە ھاوپىچ لەگەل ھىساباتى كۆتايى وەزارەتى دارايى بگاتە پەرلەمان، لە ماوھى ياسايدا، واتە لە 2010/4/15 تىپەر نەكات، بەلام خۆى بە پىي ياسا ئەبىت لە مانگى 5 ئەو شتە بىكات، وە پېشنيارىش دەكەين، كە وەكو پېشنيارىك بىكەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەحصىل حاصلە، ئەو وەزارەتە لەگەل كۆى خولاسەى ميزانىيەكە ئەى گەيەنييت ئەو بابەتە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

برۆينە خالى چوار، فەرموو.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

چوارەم: وردبىنى و پىداچوونەو بەكرىت لە مۆلەتى پالۆگەكان، بە پىي ياساو رپسا جيهانيەكان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى درارايى كەرەمكە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو پەيوەندى بە موازەنەوونىيە، ليژنەى زراە يان پەرلەمان خۆى موتابەعە دەكات، سوپاس.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى پىنچەم، پىويستە وەزارەتى پلان دانان، پلانى 5 سالى خۆى بنىريتە پەرلەمان، بۆ ئاگاداربوون و موافقە لەسەرى، بۆ ئەو پەرلەمانتار چاودىرى پرۆژەكان بكات، پىويستە بۆ ھەموو پرۆژەيەك لە سەر بنەماى زانستى دىراسەى جەدواى ئابوورى بەكرىت، لەسەر بنەمانى ئەو جەدوايە رپز بەندى بۆ پرۆژەكان بەكرىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو بابەتە لە ياسايەكەدا ھەيە، پەيوەندى بە موازەنەو ھەيە، لاريمان نيە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە رەئيت جاريكى تر بيلئ.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەو بابەتتە پەيۋەندى بە موزەنەۋە ھەيە، لاريمان نىيە، پەرلەمان ئەتوانىت بەدواداچۋونى بۇ بىكات، يان ھەر لىژنەيەك لە لىژنەكان ئەتوانن ئەو بەدواداچۋونە بىكەن لەگەل ۋەزارەتى پلان دانان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكاىە بچۇ خالى شەش، سوپاس.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو خالى ترمان لەلايە كەباسى برپنەكان دەكات، لە ئىعانان و مینەح ۋەئەمانە برپارمان لەسەر دا تازە نەگەرپىنەۋە، خالى ھەوت، ئەلىت پىۋىستە مینەح و ئىعانان و مەنافى ئىجتىماعى، مەصرفات ئوخرا، لە 30% كەم بىكرىتەۋە، بىخرىتە سندوقى تايبەتەۋە بۇ زىاد كرىنى موۋچەى فەرمانبەران.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە دەنگى لەسەر درا، برۇ بۇ خالى ھەوت، دروستە مەنافى ئىجتىماعى، بەھەمان ئەۋە ھاتوۋە، كە كەم بىكرىتەۋە، بۇ 30، غەيرى مالىش بۇ 50 ، فەرموو.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىم باشە لە پىشا بەرپىز ۋەزىرى دارايى روون كرىنەۋە بدات، ئىنجا دواتر بتوانىن برپار بدەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز ۋەزىرى دارايى، فەرموو.

بەرپىز بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم مەنافى ئىجتىماعى پىكھاتوۋە لە تەبەرۋەت و ئىعانان، ۋە شەبەكەى حىمايەى ئىجتىماعى، ۋە رەۋاتىبى عمل و زەمان، ۋە پىشمان باشە ۋەكو خۇى بىمىنىتەۋە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كاردۇ كەرمكە.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداۋد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەم پېشنيارانەى گە لە لىژنەى دارايى بەشدار بووين، گرا وەگو پېشنيار، ئىلتىزاميش وەگو حكومت بكرىت، ئىستا دكتور لەوى دەلىت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

رەجائەن، ئەوہ نىزامى نىە، دانىشە، نا نىزامى نىە، رەجائەن، دانىشە، كەرەمكە.

بەرپز كوستان محمد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پېشنيار دەكەين، جگە لە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلايەتى، وە جگە لە وەزارەتى تەندروستى، سەرجم وەزارەتەكانى تر، يەكى 50% ى لى بېردرىت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بىلال فەرموو.

بەرپز احمد سليمان عبدالله (بلال):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپز ئەو پېشنيارانە ئىمە لە لىستى كۆمەلى ئىسلامى پېشكەشمان كروو، نازانم ھەر دەخوئندرىتەوہو رەت دەكرىت، ئايا دەنگى لەسەر نادرىت؟ ئەگەر پېشنيارە ئەى بۆچى دەنگى لەسەر نادرىت؟ بە بوون يان نەبوون با دەنگى لەسەر بدرىت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

پېشنيارى ژمارە (6)، پېشتر كروومانە برا، پېويست ناكات جارىكى تر دەنگى لەسەر بدرىت، پېشنيارى ژمارە ھوت، پېويستە مەوجوداتى غەيرى مالى 50% كەم بكرىتەوہ.

بەرپز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى كەمكردنەوہى رېژەيەك لە مەوجوداتى غير مالى، پيمان باشە لەھەمان كات بەرپز وەزىرى دارايى روون كروندەوہيەكمان بداتى، ئەوكات ئەتوانين برپارى راست بدەين، سوپاس، بەرپز سەرۆكى پەرلەمان دووانى مەنافەيشى باس كرد، ئىستا مەوجوداتىشى باس كرد، من پيم باشە لە پيشا بە مەنافە دەست پى بەكەين، جەنابت ولامت دايەوہ، وتت پيم باشە ئىستا، سوپاس.

بەرپز شىخ بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من داواى لىبوردين دەكەم ئەبوايە، دوئىكەش تەوزىجم داوہ، بۆيە ئەمروش ھەندىك تەوزىجم داوہ، مەسەلەن كە ئەللى تەبەرەوات و ئىعانەت رەنگ ھەيە، بلين ليرە ئەمسال تەبەرەوات ھاتوہ ئىعانەتە، ئەمانە

بۇ مووچەى سوجەناى سىياسى، لىرە سەرف دەبىت، شەلەلى دەماغ، كەم ئەندامان، چاودىرى خىزان، (پ،م)ى كەمئەندام، كەرولال، كورته بالا، تالاسىما، رېز لىنان، فەنانىن، سەحافىن، وەرزشكاران، ئەوانە ھەمووى لەوى، بېجگە لەو ھەر كەسىك، ھەر فەرمانبەرىك كە خۆى ئەمرىت، 750 ھەزار دىنارى بۇ سەرف دەكرىت، وەئەگەر كورپى يان كچى يان خوشكى يان براى كە ئەمرىت 500 ھەزار دىنارى بۇ سەرف دەكرىت، بەپىي زەوابت و تەعلىمات، ئەو ھەموو لە مەنافى ئىجتىماعىيە، وە كورپى شەھىدىش يەك مىلئون دىنار وەردەگرىت، كە ژن دىنىت، ئەو ھەمووى لىرە سەرف دەكرىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك د. زانا فەرموو.

بەرپىز د. زانا رۇوف حمە كرىم :

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بىگومان ئەو ھەى كە بەرپىز وەزىرى داراىي ئاماژەى پىدا، تايەت بە ئىعانات، ئەگەر لىرەدا ئىعانات و تەبەروعات برىتى بىت لە ھاوكارى كورنى زىندانىانى سىياسى، ياخود ھاوكارى كورنى ئەو شەبەكەى رىعاىەى ئىجتىماعىيە ياخود حىماىەى ئىجتىماعى دىگرىتەو، لەھەمان كاتدا ئەگەر جارىكى تر لىرەدا ئىعانات دووبارە ببىتەو، كەواتە ئەو برەى كە تەرخانكراو بۇ ئىعانات، ئەبىت بچىتە يان پالى ئىعانات، ياخود ئەم ئىعاناتە لە مەنافى ئىجتىماعىدا لىبرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە جەنابى وەزىر.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى داراىي و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە ياسايە، تەنزىم كراو لە عىراق، بەم شىوہىە.

بەرپىز د. جعفر على رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە مەنافى ئىجتىماعى جگە لەو ھەى پشٹیوانى لە پىشنىارەگەى د.زانا دەكەم، من بۇ خۆم سەراحتەن بەدواداچوونم لە چەند وەزارەتىك كوروو، يەك تاكە فلسم دەست نەكەوت، ئەو پارەىەى كە بۇ دىوانى وەزارەتەكان تەرخانكراو، مەنافى ئىجتىماعى بۇ كوى چوو؟ يەك فلسىشم دەست نەكەوت بۇ كوى سەرف كراو؟ چونكە ھەندىك جار دەلىن، بۇ نمونە، كەس وكارى مامۇستا، كەس و كارى فەرمانبەرىك، داىكى قوتابىەك، كاغەزىك دىنىت دەلىت كورەكەم نەخۆشە، دەچىتە وەزارەتى داراىي، لە وەزارەتى داراىي مەبلەغىكى بۇ دىارى دەكرىت بوى سەرف دەكرىت، بەلام ھىچ ئەساسىك نىە بۇ سەرف كورن، ئەو شتانە كە باسىش كرا، شەلەلى دەماغ و كەم ئەندام و چاودىرى خىزان، ئەوانە پىم وايە لە

سنى ئىشى وەزارەتى كاروبارى كۆمەلەيتىن، بۆيە بخرىتە سەر ئەوۋو كەم بخرىتەوۋ، بەرپىژەى لە 50% پىشنىارى ئەوۋو دەكەم، سوپاس.

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا ئەو پىشنىارهى كە بۇ كەم كىرنەوۋى 50%، 10% ھەيە، پىشنىارىك ھەيە بچىتە سەر كارو كاروبارى كۆمەلەيتەى.

بەرپىژ كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان.

لە 50% كەم بخرىتەوۋ لە ھەموو وەزارەتەكان، جگە لە وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيتەى و وەزارەتى تەندروستى، ئەوۋو پىشنىارهكەى ئىمەيە، وەزارەتى كاروبارى كۆمەلەيتەى، وەزارەتى تەندروستى، لەم دووانە ھىچ نەبىردىت، بەلام وەزارەتەكانى تر ھەمووى لە 50% ى ئى بىردىت.

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان:

ئەم پىشنىاره دەخەمە دەنگدانەوۋ، پىشنىارىك ھاتوۋ، كە 50% كەم بخرىتەوۋ، ئەم پىشنىاره ئەگەر لاتان پەسەندە؟، بە ئىزافەى ئەو چەند موقتەرحەى ئەندامىك پشتيوانى لىى كىرد، كە جگە لە كاروبارى كۆمەلەيتەى و تەندروستى، لە ھەموو وەزارەتەكان لە مەنافى ئىجتىماعى 50% كەم بخرىتەوۋ، كى لەگەلدايە تىكايە دەستى بەرز بىكاتەوۋ؟ سوپاس، 32 كەس لەگەلدايە، كى لەگەلدايە؟ سوپاس، بەگۋى دەنگ رەفز كرا.

بەرپىژ محمد دلپىر محمود:

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان.

خالى ھەوتەم، پىويستە مەجودات غەيىرى مالىە لە 50% كەم بخرىتەوۋ و لە سىندوقىكى تايبەت بۇ پىرۋژەى خزمەتگوزارى بۇ ناوچە زەرەرمەندەكانى كوردستان دابىرى.

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان:

ئەم پىشنىاره، نىزامىە، فەرموۋ كەرمەكە.

بەرپىژ ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان.

رپىژەىكى تىرىش ھەبوو بۇ كەم كىرنەوۋى مەنافى ئىجتىماعى كە ئىمە پىشكەشمان كىردبوو.

بەرپىژ سەرۋكى پەرلەمان:

ئەوۋو ھەسەم كرا، خوشكى من، ئەوۋو ئەكسەرىەتى دەنگى ھىنا، ئەگەر لە 30% يەكە بىخەينە دەنگەوۋ ھەردەناچىت، فەرموۋ.

بەرپىز حسن محمد سوورە :

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىيارە مەنافى ئىجتىماعى، ئىمەش پېشنىيارىكمان ھەبوو لە لىژنەى تەندروستى، نەوھكو بۇ كەم كوردنەوھى، بەلكو بۇ تەخسىس كوردنى بەشىكى مەنافى ئىجتىماعى بۇ نەخۇشپەكانى كارەساتى ھەلەبجە و كىمىابارانى كوردستان، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رەنگە لە دواوہ بېت، بەس ھېشتا نەم بىنيوہ نازانم، خالى ھوت لىژنەى دارايى جاريكى تر بىخويننەوہ.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى ھوتەم، پيوستە مەجودات غەيرى مالىە لە 50% كەم بكرىتەوہ و لە سندوقىكى تايبەت بۇ پرۆژەى خزمەتگوزارى بۇ ناوچە زەرەرمەندەكانى كوردستان دابنرى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم پېشنىيارە دەخەمە دەنگدانەوہ، لای ھەمووتان وازحە، كى لەگەلدايە تكاپە دەستى بەرز بكتاەوہ؟ سوپاس، كى لەگەلدايە تكاپە دەستى بەرز بكتاەوہ؟ سوپاس، بەكۆى دەنگ رەفز كرا، بۇ پېشنىيارى ھەشتەم.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنىيارى ھەشت وازانم ئەوہ يەكلامان كوردەوہ، لە پېشنىيارەكانى پېشتەر، ھەموو پرۆژە دووبارە بووھكان لە پرۆژە بەردەوام و پېشنىيار كراوھكان لابرېت، بخرىتە سەر پرۆژەى وەبەرھىنان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە تکرار بوو دەنگىشى لەسەر درا، بۇ پېشنىيارىكى تر.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى نوپەمىش عەينەن شت برپارى لەسەر دراوہ، بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، خالى نوپەم، پيوستە ھەموو پرۆژەكانى حيزب لە بودجە دەرپھىنرىت و ئەو پرۆژانە ببنەوہ بە پرۆژەى وەبەرھىنان لەلايەن

حكومه تەوہ، چ ئەوہى پەيوەستە بە بودجە، يان بە مووچەوہ، وەك تەفەرۇغى گەوادرى حيزبى و خانە نشىنى حيزبى و بودجەى رادىو تەلەفزيون و گوڤارو پۇژنامە حيزبىەكان بىناى مەئبەند ولقەكان.

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان:

نيزاميت ھەيە، فەرموو.

بەرپۇز احمد سليمان (بلال):

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

خالى ھەشتەم جەنابيان وەكو پىويست نەى خوئندەوہ، برگەيەكى ترى لەگەلدايە دەئيت، بخريته سەر پۇژەى وەبەرھينان و ژيرخانى ئابوورى، يەئنى دەئيت ھەموو پۇژە بەردەوامەكان و دووبارە بووكان و پيشنيار كراوكان لابريته، بخريته سەر پۇژەى وەبەرھينان و ژيرخانى ئابورى، سوپاس.

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان:

كەرەمكە فەرموو.

بەرپۇز خورشيد احمد سليم:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەمە دەنگى لەسەر دراوہ، پيش ئيستا ناكريته ئەمە مناقشەى لەسەر بگەين ئيستا.

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان:

خالى نويەم، دووبارەيە، ئەويش دووبارەيە ناىخەينە دەنگدانەوہ، كەرەمكە فەرموو.

بەرپۇز كوئستان محمد عبدالله:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

دووبارە نيە، چونكە ھەندىك پۇژەى ترى حيزبى ھەيە كە لامان نەبردووہ، بۇ نمونە، لە وەزارەتى ئاوەدانكردنەوہ دروست كردنى ئاوەرۇيى سندوقى بۇ مالى بەرپۇز سەرۇك كۆمار، يەئنى بيچگە لەو مەسەلەيەى بۇ تەلەفزيونى زاگرووس پارە تەرخانكراوہ، ئەوانە ھەمووى پيشنيار كراوہ، كەچى لانەبراوہ.

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان:

بەئى كەرەمكە.

بەرپۇز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپۇز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەوئەندەدى من تېيىنىم كىرىپت ئەو سىدوقە پاش ئەوئە سىدوقى ئاۋەرۇ بەدواداچوونمان بۇى كىرد، بۇ دى شەمسائوئە، بەبەردەمى رېگى مەقەرى سەرۇك كۇماردا دەپوات.

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان:

كاك ئارام، كەرەمكە.

بەپىز ابوب نەمت (ئارام):

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

منىش لەگەل لىژنەى دارايم، چەند فەقەرەيەك لابر، بەس ئەوئە كە ئىستا ماۋە مەسەلەى تەفەرۇغى حىزبىيە، كە ھەموو لايەنىكمان دەزانين بە ھەزاران خەلك بەناۋى تەفەرۇغى حىزبىيەۋە، لە سامانى گشتى موۋچەى ئەدرىت، ھەرۋەھا سەبارەت بە كادىرى حىزبى، ھەرۋەھا كۇمەللىك لە دەزگاكانى راگەياندىن، پارەيان دەدرىتتى لەلايەن وەزارەتى داراييەۋە، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەپىز خىلىل عثمان حىدامىن رسول:

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ئاۋەرۇ سىدوقىيەى كە دەللىت بۇ بارەگى سەرۇك كۇمار تەرخان كراۋە، ديارە ئىمە وەكو لىژنەى ئاۋەدانكىرنەۋە، بەدواداچوونمان بۇ كىرد، ئەندامانى ھەموو فراكسىۋنەكانىش ئامادەى بوون، جەنابى وەزىرى ئاۋەدانكىرنەۋە، ھەردوۋجىگرەكەى و دوو بەپىۋەبەرىش ئامادەبوون و وتيان ئەم ئاۋەرۇيە بۇ پىرۇژەى 120 خانوۋى قەزى شاربازىپ كەدەكاتە چوارتا، لەگەل گوندى شەمسائو، لىژاييەكەى بەناۋ بارەگى سەرۇك كۇمار دادىت، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان:

بەپىزان ئىستا ئەم پىشنىارە، بۇ ئەوئە كە ھەر شتىكى بۇ حىزب و ھەر لايەنىك و ھەرتاكىك بىت، لە پىرۇژەكە دەرىچىت، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ سوپاس، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ سوپاس، بە كۆى دەنگ پەسەندىكرا، سوپاستان دەكەم، بۇ خالىكى تر.

بەپىز محمد دللىر محمود:

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

خالى دەيەم: لىپىنى موۋچەى ھەرسى سەرۇكايەتەكە، ھەرىم، ئەنجومەنى وەزىران، پەرلەمانىش بىتەۋە بەپىژەى لە 10%، وە لىپىنى بودجەشيان لە 20% بىت، بەتايبەتى بىرپىت بە سىدوقى ھاۋسەرگىرى بۇ لاۋان.

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان:

كى له گەل ئەم پرۆژەيى دەستى بەرز بىكاتهو؟ كەرەمكە فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە زمنى قانۇنەكەى موازەنە ئەو بىرگەيە ھاتوو، وە رەئى جىاجىاش ھەيە، ئەم بىرگەيە قانۇنيە، من ھەزدەكەم لە قانۇنى موازەنە موناھەشە بىكرىت نەوھكو ئىستا، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كى له گەل ئەوھەيە بۇ قانۇنى موازەنە دوا بىكرىت ئەم پىشنىارە دەستى بەرز بىكاتهو؟ زۆر سوپاس، كى له گەلدا نيە تىكايە دەستى بەرز بىكاتهو؟ سوپاس، بە كۆى دەنگ پەسەند كرا، بۇ خالى 11.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى يازدە: مىلاكاتى دامەزراندن زياد بىكرىت لە وەزارەتە خزمەتگوزارىەكان داو بىرپار بىدرىت، بەدامەزراندنى دەرچووانى ھەموو پەيمانگاو زانكوكان، دانانى سندوقىك بۇ بىمەى بى كارى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى رەئىتان.

بەرپىز د.ئاراس حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە دەتوانىن ئەو بەكەين بە پىشتىگرى پىشنىارىك بىنئىرىن بۇ شوئىنى مەبەست، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان كى له گەلدايە دەستى بەرز بىكاتهو؟ بىخوئىنەرەو ھەرىكى تر، ئاگايان لىي نەبوو.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى يازدە: مىلاكاتى دامەزراندن زياد بىكرىت لە وەزارەتە خزمەتگوزارىەكان داو بىرپار بىدرىت، بەدامەزراندنى دەرچووانى ھەموو پەيمانگاو زانكوكان، دانانى سندوقىك بۇ بىمەى بى كارى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز خورشىد احمد سليم يونس:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشنيار كردن شتهكى ئاسانه، بهس پهيدا كردنى پاره شتهكى زحمهته، ئهوه له 10 خالدا هاتووه
مليارەك پارهى دەویت، ئەز پسیار كەم ئەم دەبىت پارهى ئیش بکەین و بدەینهوه مروّفان، زۆر سوپاس.

بهريز سرۆكى پەرلهمان:

كاك محمد فەرموو.

بهريز محمد دلیر فتح:

بهريز سرۆكى پەرلهمان.

هەر لەم راپۆرتەدا لەلایەكەوه داواى ئهوه دهكات كه خهلك زۆر دايمه زريندریت، ميلاكات زياد بكریت،
لهلایەكى تر گلەیی لهوه ههیه، كه دهلیت، ناهاوسهنگى ههیه له بهینی بودجهی تهشغیلی و بودجهی
ودهبرههینان، جا من لەم دوو شته دژ بهیهكه تیناگەم.

بهريز نهریمان عبدالله:

بهريز سرۆكى پەرلهمان.

من تهئیدی ئەم پهنیه دهكەم كه ئيمه داواى دامهزاندن دهكەین، دهبیت سهراوهیهك ههبیت، بهلام
ئيمه له دوو لیژنهى ناوخۆ و ئاسایش زیاتر له نزیكەى 35ههزار زیاده گومانمان لییهتی، ئەگەر بیت و
به ميلاكا بجینهوه، ئەتوانین لهسەر ئەسası ئەو، بهراستی ئەو دامهزاندانە ئەنجام بدەین، بۆیه ئيمه
داواكارم له لیژنهكهشمان ههمان شتمان بهرز كردۆتهوه كه كەم و كورپ زۆر ههیه، له ژمارهى ميلاكاتى
وهزارهتهكان، پيموايه له ههمووى ئەمه ههیه، بۆیه ئەگەر پيدا چوونهوه بکەین، ئەتوانین ئەوانه ههمووى
جیبهجیب بکەین، من تهسهوريشم وایه.

بهريز سرۆكى پەرلهمان:

تهواو، كاك عمر فەرموو.

بهريز عمر صديق ههورامی:

بهريز سرۆكى پەرلهمان.

ئەوه له ياساكەدا هاتووه، له حيسابى موچهی فهرمانبهران، تعويضات موظفين، وه برياريش دراوه، پيوويست
ناكات جاريكى تر بخريتتهوه دهنگان.

بهريز سرۆكى پەرلهمان:

بهيمان خان فەرموو.

بهريز بهيمان عزالدين عبدالرحمن:

بهريز سرۆكى پەرلهمان.

راسته ئەو قسەیه رەنگە ناهاوسەنگی دروست بکات، بەلام ئەوەی کە ئیمە چەند پۆژە قسەى لەسەردەکەین، ئەگەر سەرچاوەکانی داھات وازح بێت، ئەگەر داھاتی سامانە سروشتیەکان لە مینجەوہ بگۆردریت بۆ داھات، ئەو ھاوسەنگیە دروست دەکاتەوہ، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەرپۆز سۆزان شەھاب نوری:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیار دەکەم، حکومەت ھەر دەبێت بە میلاکات دابجێتەوہ، ئەمە کاریکە دەبێت بیکات بۆ ئەوەی ئیمە ھەلی کاریش بدۆزینەوہ، لە رێگەى کەرتى تایبەتەوہ، بۆ گەنجان ئەوہ کاریکە، دەبێت ماوہ بدریت بە حکومەت، بۆ ئەوەى خۆى بۆ نامادە بکات، لەبەر ئەوہ ئەمە ئەگەر وەکو پێشنیاریک تەھوسیاتیک رەفع بکریت بە یاسایەکەوہ، کاریکی زۆر باشە، زۆر سوپاس، وەکو پێشنیار.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک عونی فەرموو.

بەرپۆز عونی کمال بەزاز:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر تیبینی پۆژەى یاسای بودجە بکەین، دەبینین ماددەى ھەشت بە وازحی تیبیدا ھاتووہ، دەئیت: (تتولى وزارة المالية والاقتصاد بالتنسيق مع الوزارات الأخرى إعداد مفردات ملاکات جميع الوزارات لأقليم كردستان - العراق للسنة المالية 2010 والمصادقة عليها وعلى ضوء كلف الرواتب المصدقة فى الميزانية)، لەگەڵ ئەوھشدا ئیمە لە لێژنەى یاسای پێشنیاری ئەوہمان کردووہ، کە ئەو جوملەى ئیزارفە بکریتە سەر ئەو ماددەى، (مع الأخذ بنظر الإعتبار الاستفادة من الملاكات الوظيفية الفائضة فى الوزارات والدوائر غيرالمرتبطة بوزارة بسد الحاجة للملاكات الشاغرة).

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا وازح بوو، ئەيخەینە دەنگدانەوہ، کى لەگەڵدايە ئەم پێشنیاریە رەفع بکریت بۆ حکومەت، تکايە دەستى بەرز بکاتەوہ؟ کاک عونی رەئییەکەت تیکرار بکەوہ.

بەرپۆز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

لە ماددەى 8 لە یاسایەکەدا ھاتووہ: (تتولى وزارة المالية والاقتصاد بالتنسيق مع الوزارات الأخرى إعداد مفردات ملاکات جميع الوزارات لأقليم كردستان - العراق للسنة المالية 2010 والمصادقة عليها وعلى ضوء كلف الرواتب المصدقة فى الميزانية).

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

تەواو، كى لەگەلدایە نەكریته پيشنیار، تكایە دەستی بەرز بکاتەوه؟ بەرپز ئەوه له یاسایەكە هاتوو، پيشنیارەكەش هاتوو، تكایە ئەوهی ئەو پيشنیارهی پى قبول نیه دەستی بەرز بکاتەوه، ئەو هل جار ئەى خەینە دەنگدان، كى لەگەلدایە دەستی بەرز بکاتەوه؟ 35 دەنگى هینا، سوپاس، كى لەگەل ئەوه دایە رفع نەكریت، تكایە دەستی بەرز بکاتەوه؟ سوپاس، تەواو بەكۆی دەنگ رەفز كرا، برۆ بۆ خالیكى تر.

بەرپز محمد دلیر محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دامەزراوان له كەرتى تايبەت بۆ كەرتى حكومى حيسابيان بۆ بكریت، له پرووى خزمەتەوه، كه دەبیته هوى ئەرك كەم كردن لەسەر حكومەت و پاراستنى مافی ئەوانیش.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك محمد فەرموو.

بەرپز محمد دلیر فتاح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوهى نوسراوه ئەوان، ئیتر سیاغەكەى چۆنە، غەلەتیان نەبیته، من ئەوه ئەخوینمەوه، چونكه لاى من سیاغەكەى به شیوهیهكى تر دايدەپرێژم ئەگەر بینوووسم، بەس كه لیتره نووسراوه دەلیته، دامەزراوان له كەرتى تايبەت وهك كەرتى حكومى حيسابيان بۆ بكریت، له پرووى خزمەتەوه كه دەبیته هوى كەم كردنەوهى ئەرك لەسەر حكومەت و پاراستنى مافی ئەوانیش.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەلێ د. ئاراس كەرەمكە.

بەرپز د. ئاراس حسین محمود کریم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو خالە پەيوەندى به موازەنەوه نیه، دواتر ئەتوانرێ بە یاسا ئەو بابەتە رێك بخریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئیمە ناتوانین فەرز بکەینە سەر كەرتى تايبەت كه بلێین ئەو معامەلەیه بكریت، لەبەر ئەوه ناخریته دەنگدانەوه، بەرزیش ناكریتهوه، بۆ خالی 13 تكایە.

بەرپز محمد دلیر محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

خالی سیز دەم: زمانى راپورتى لیژنەى دارایی له زمانى گیرانەوهو پیا هەلدانەوه، بگۆریت بۆ زمانى تەحلیل و بریار و هەلسەنگاندن و راست کردنەوه.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

فهرموو كاك د. ئاراس.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

راپۇرتى ئابوورى لىژنەى ئابورى كە ھاتوۋە، تەنھا سەردىكى ئەۋە لەسەر مىزانىيەكە، تەنھا سى لاپەرەى ھى ئىمەيە، كامى ئەۋەى دىكە ھى بەرپىزتانە كە لە لىژنەگانا بۆتان ناردووين، ھى ئىمە نيە، ئەگەر باسى تەھلىل بىت، ئەندام پەرلەمانى بەرپىز ئەبىت خۆى بگەرپىتەۋە، كە مىزانىيەكە تەھلىل كرا، ئەۋا لە 760 لاپەرە، بە ھەشت نۆ حىسابى سەرەكى، بۆ 420 مستەۋا، ۋە 120 ھەزار رەقەم.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە، ئەم پىشنيارەش ناخرىتە دەنگدانەۋە، چۈنكە تۆ پىشنيار دەكەى بۆ حكومەت، ئەللى لىژنەى دارايى پەرلەمان، ئەۋ زمانەى بىت، حكومەت عىلاقەى نيە بە پەرلەمانەۋە، ئەمە ھەلەيە لە شوپىنى خۆى، بۆ چۈاردە، تكايە.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى چۈاردە: پارەى سندوقى نىشتەجى بوون زىاد بكرىت و بۆ سلفەى خانوو بەرەش جىاۋازى لە نيوان، شارو شاروچكەگاندا نەكرىت، لە 20 مليون دىنار كەمتر نەبىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە جارىكى تر.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە شىۋەيەك لە شىۋەگان، ئەم بابەتە موعالەجەكراۋە، لە زىاد كرىنى ماددەى ئىزافى، دواتر كەھاتىنە سەر ياسايەكە ئەتوانىن دەنگى لەسەر بەدەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بۆ خالى 15 تكايە.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى پازدە: تەئكىد بكرىت لەسەر دانانى بنەمايەكى بەرەم ھىنان و بازارگانى بۆ ھەرىمى كوردستان، ئەۋيش لە رىگەى دروست كرىنى كارخانەۋ پىرۋژەى بەھەم ھىن، بەدانانى نەخشەيەكى درىژ خايەن بۆ دروست كرىنى كارخانەى پىشەسازى بنەرەتەيەگان(الصناعات الاساسية) ۋەك پىشەسازى، بىناسازى و كارەبايى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

د.ئاراس كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ليژنەى دارايى لارى نيه وەكو پېشنيارىك بەرز بكرىتەوہ بۇ حكومت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان كى لەگەل ئەوہىہ بەرز بكرىتەوہ بۇ حكومت، ئەو پېشنيارە تكايە دەستان بەرز بگەنەوہ؟ تكايە بيخوينەوہ بەس تكايە گوئ بگرن، يەنى خويندرايەوہ، جاريكى تر ئەلئيم بخويندريتەوہ، بەراستى زۆر ئىحتيرامم بۇتان ھەيە، ئەوہ باش نيه، ھىلاكيش بوونە ئەزانم درەنگە، بەلام بەردە وام دەبين، كەرەمكە.

بەرپىز محمد دلئير محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى پازدە: تەئكىد بكرىت لەسەر دانانى بنەمايەكى بەرھەم ھىنان و بازارگانى بۇ ھەرىمى كوردستان، ئەويش لە رېگەى دروست كردنى كارخانەو پرۆژەى بەھەم ھىن، بەدانانى نەخشەيەكى دريژر خايەن بۇ دروست كردنى كارخانەى پيشەسازى بنەرەتيەكان(الصناعات الأساسية) وەك پيشەسازى، بيناسازى و كارەبايى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەمەش رەبتي نيه بە بودجەوہ، تكايە بۇ خالى 16.

بەرپىز محمد دلئير محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەولەويەت بدرىت بە وەزارتە بەرھەم ھىنەكانى وەكو پيشەسازى و بازارگانى و كشتوكال و ئاودىرى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەويش رەبتي نيه بە ميزانيەوہ، بۇ خالى 17، تكايە.

بەرپىز محمد دلئير محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى ھەقدە: ليژنەى دارايى پېويستى بكات لەسەر حكومت كە ھاوسەنگى و دادگەرى رەچا و بكات لە رېژەى دابەشكردنى ھەردوو بودجەى وەگەر ھىنان و وەبەرھىنان، ھەروەھا لە ناوچە جيا جياكان و تويژە جياوازەكاندا.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز خورشيد احمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ناو ياسايەكەدا خالىك ھاتوو، ئەو ھالەتەى عىلاج كىردوو، (الزام الحكومە بتوزيع الميزانية التشغيلية، والميزانية الإستثمارية على محافظات حسب عدد السكان).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

خالىكى تر تىكايە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى ھەژدە: چاۋ بگىپر دىتەۋە بە شىۋازى ئىفاد و تىچوونەكانى لەسەر بنەماى پىۋىستى و رىزبەندى بىت، چونكە تەنھا لە شەش مانگى يەكەمى 2009 چوار مىليار بۇ ئىفادات سەرف كراۋە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بابەتە پەيوەندى بە حكومەتەۋە ھەيە، پەيوەندى بە موازەنەۋە نيە، بە پىي رىنماى ئەو خۆى ئەزانى كى ئىفاد دەكات و بە ئىلۋى ئىفاد، لە راپۇرتەكەشدا باسماى كىرد.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئىمە تەداخول ناكەين لە چۆنى ئىشى تەنقىزى خۇيان ئىشى خۇيان دەزانن، بۇ خالى نۆزدە تىكايە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى نۆزدە: لەبەر زۆرى مىلاكاتى ئاسايش و پىشمەرگەو ناوخۇ لە رابىردوو و ئەمسالىشدا داوا بىكرىت زىادەى ئەو مىلاكانە بىخرىتە سەر وەزارتە خزمەتگوزارىەكان، چونكە سوپاس بۇ خودا لە كوردستان ئاسايش بەرقەرارە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە بە شىۋەيەكى گشتى يەككىكە لە پىشنىارەكانمان بۇ حكومەت، لە راپۇرتەكەدا، سوپاس.

بەرپىز محمد دلپىر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە نالپىم پەيوەندى بە بودجەو ھەيە، بە نىسبەت ئەو خالەو پەيوەندى بە بودجەو نىە، ئەو ھى

و ھزارەتى داخلى وبەرپۇبەرايەتى ئاسايشى گشتى خۇيان دەتوانن تەعلیمات دەرېكەن.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، بۇ خالى 20 تىكايە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى بىستەم: ئەو برە پارەيەي پىشنىاز كراو، بۇ شەھيدان و ئەنفالكرراوان و كىمىاباران و كەم ئەندامان،

زۇر كەمە و پىويستە زياد بكرىت، زياد لەو ھى پىشنىار كراو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەي دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كاتىك كە ھاتە موناقەشە ئەو ماددەيە، ئەتوانن موناقەشە بكرىت و راي زۇرىنەي لەسەر وەرېگرىت و

سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دروستە، بۇ پىشنىارى 21 تىكايە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى بىست و يەك: مووچەي زىندانىانى سىياسى و كەرتى پۇلىس و پۇلىسى ھاتووچۇ وەكو مووچەي

ھاوکارانىان لە ناوئەند لى بكرىت، قەسدىان حكومەتى ناوئەندە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەي دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ۋەكو پېشنيارىك شتىكى ۋا، پېشنيارمان كىردوۋە، دواتر ئەو بابەتە لەرېگەى ياسايپەۋە ئىتر حكومەت خۇى تەنزىمى دەكات، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

ياساى پى ھەيە، مووچەى ھەرىم ۋەكو عىراقى لى بىكرىت، پېشنيار بىكرىت جىبەجى بىكرىت، بۇ خالى 22 تىكايە.

بەرپىز محمد دلىر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

خالى بىست و دوو: لىپىچىنەۋە بىكرىت لەو پىرۇزانەى كە لە خالى جىبەجى كىردىدان، بەلام ناويان لەناو پىرۇزەكاندا نەھاتوۋە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە لىزنەى نەزاهەمان ھەيە، لىزنەى پىشەسازىمان ھەيە، ئەتوانن بەدواداچوونى بۇ بىكەن، لەسەر ئەو رەئىيەى كە لە لىزنەكەدا ھاتوۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بۇ خالى 23 تىكايە.

بەرپىز محمد دلىر محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ۋەستاندىنى ئەو پىرۇزە پېشنيار كراۋانەى كە تەندەرەكانيان فرۇشراۋە كەچى ھىشتا لەلايەن پەرلەمانەۋە پەسەند نەكراۋن.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىزنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو لىزنە بەرپىزەى كە ئەو پېشنيارەى پىشكەش كىردوۋە، ئەتوانىت بەدواداچوونى بۇ بىكات، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك بلال كەرەمكە.

بەرپىز أحمد سليمان(بلال):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىيارە ئىيمە لەناو پىرۆژە پىشنيار كراوهگاندا، دەبينين پىرۆژەيەك ھاتوو، نۆژەن كىردنەو ھەيە با بلىين نازانم ناوگەم لەبەر دەست نىيە، باسى 500 خانووى ھەلەبجە دەكات كە ئىشيان لەسەر دەكرىت، ئىستا تەندەرەكەى فرۆشراو، گەراندر اووتەو تەندەرەكەشى، بەلام لە پىرۆژە پىشنيار كراوهگاندا ھەيە، تا ئىستا پەرلەمان موسادەقەى لەسەر نەكردوو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى كەرەمكە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەوقوع دەكرىت ئەو پىرۆژەيە پىرۆژەى سالى پىشوو بووبىت، بەرھى من.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خوى زور لەو پىرۆژانە، كە ئەخرىتە تەندەر، تەوزىع دەكرىت، جارى واھەيە شەش مانگ دواى ئەو ئىجالە دەكرىت بۆ موقاول، لەبەر ئەوھى كە وختى تەندەر دەكرىت و دەردەچىت، كاك اسماعيل لەوانەيە چاك بزانيت، كاك خورشيدىش چاك بزانيت، بە 5 مانگ، 6 مانگ، دواى ئەو ئىجالە دەكرىت بۆ موقاول و پارەى بۆ سەرف دەكرىت، كاتىك كە تەندەر دەكرىت، شەرت نىيە پارەكەى بۆ تەخصىص كرابىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەو شەش موقتەرەحى تر ھاتوو، شتىكى رەبتي بە پىرۆژە ياساگەو ھەيە، لىرە باس ناكىت، ئىستا بچۆ سەر پىشنيار كراوهگان، تكايە كاك محمد دلپىر، كەرەمكە.

بەرپىز محمد دلپىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

چەند پىشنيار كراوى تىرش ھەيە لەلايەن ليژنەگانەو كە ئەمانەن، يەكەميان، كەم كىردنەوھى ھەموو دەروازەگانى مینەح و تەبەرەواعت و ئىعانەت و مەصروفات ئوخرا، كەلەلايەن ھەموو وەزارەتەكان بىجگە لە ھەردوو وەزارەتى تەندروستى و كاروبارى كۆمەلايەتى بە برى 90%، ھەروەھا ھەرسى سەرۆكايەتەكەى ھەرىم بەبىرى لە 50%.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوھ باس كرا بۆ خالىكى تر.

بەرپىز محمد دلىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى دوووم: ھەلگرتنى ھەموو ئەو پىرۆژانەى كە بۇ حيزب تەرخانكراون، ھەلگرتنى ھەموو ئەو پىرۆژانەى كە دووبارەن، يان بە روونى ديارى نەكراون، يان پىشتەر تەواو بوون و سەرلەنوئى پارەيان بۇ تەرخانكراو تەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەوئىش باس كرا، برۆ بۇ خالى سى.

بەرپىز محمد دلىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى سىيەم: ناردى مىزانىيەكى ھاوپىچ بە ناوى مىزانىيە مىنچەكان، پارە گلدراروكان كە چارەنووسى زياتر لە 6400 مىليارو چوارسەد مىيۆن دۆلارى تبادا ديارى بكرىت، سەبارەت بەو پارەو پىرۆژەو پىرۆژە جۇراو جۇرانەى كە لە پاى گرى بەستەكانى نەوت و پارەى گلدرارو بەرنامەى نەوت بەرامبەر بە خۇراك ھاتوونەتە كوردستانەو چيان بەسەر ھاتووە؟ لەچ خەزىنەيەكدا پارىزراون؟، كەى سەرف كراون؟، چۆن سەرف كراون؟، چەندى ماوئەتەو و چۆن لە پلانى ئايندەدا سەرف دەكرىت؟، لەگەل ھەموو ئەو زانىيارىانەو زانىيارىيە پىيوستەكان، لەو بارەيەو بە خشتەو ژمارەو داتاي پىيوستەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى رەئىتان.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزان لىژنەى نەزاهە ئەتوانى ئەو بەدواداچوونە بكات، دەرئەنجامەكەيمان بۇ بنىرىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شاھۆ كەرەمكە.

بەرپىز شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو داواكارىيە پەيوەندى بە مىزانىيەكى ھاوپىچ ھەيە، چونكە بەرپىز وەزىرى سامانە سروسىتەكان، كە پرسىيارمان لىي كرىد، سەبارەت بەداھاتى گرى بەستەكانى نەوت، وتى ئەوانە داھات نىن، لە حالەتتىكى وەھا ئىمە پىيوستىمان بە مىزانىيەكى ترە، ئەوئىش مىزانىيە مىنچ، تا ئىستا مىزانىيە مىنچ نەگەئىشتوتە دەست ئەندامانى پەرلەمان، بزانىن ئەو مىنچانەى كەلە پاى ئەو گرى بەستانە ھاتوون چەندىن؟ چۆن سەرف كراون؟ سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كهره مكه فهرموو.

بهريز خورشيد احمد سليم:

بهريز سهروكي په رله مان.

له ناو نهو ياسا يه دا خاليك هاتوو، وهزاره تي دارايي و نابووري له گهل وهزاره تي نهوت، پيوسته به دوا داچوونيكي له سره بكن و، بيخه نه به رده ستي په رله مان.

بهريز سهروكي په رله مان:

كهره مكه.

بهريز د. شاهو سعيد فتح الله:

بهريز سهروكي په رله مان.

بهريز وهزي ري سامانه سرو شت يه كان كتيبيكي پي بوو، كه له سالي 2009 دهرچوو، نه مه خسته ي مينحه كان ي بودجه يه، نيمه باس له بودجه ي 2010 دهگه ين، باس له 2009 ناكه ين، نهو كتيبه له 2009 دهرچوو، نيمه پيوستمان به خسته يه كه، كه بومان روون بكا ته وه، نهو داها تانه چهن دن وهچون سهر ف كراون؟، وه چهن ديان ماون؟، له سالي 2010 به پي پلان چون سهر ف دهكريت؟

بهريز سهروكي په رله مان:

بهريزان نستا كي له گهل نه مه يه، له گهل نه م پيشن ياره يه كه ره ف بكر يت، كهره مكه فهرموو.

بهريز سوزان شهاب نوري:

بهريز سهروكي په رله مان.

نه وه داواي حكومه ت خو يه تي، به ياسا نار دوويه تي له مادده ي 23 يه، زور وازح ده ل يت: (تقوم وزارة المالية و الاقتصاد و بالتنسيق مع وزارة الموارد الطبيعية بتخمين و تقدير الموارد التي تتحقق من نشاطات و استثمار الموارد الطبيعية المستحقة للإقليم وفقاً للدستور العراقي و تضاف الى الواردات المتحققة) حكومه ت خو ي ده ل يت، نه بي نه مكاره بوم په سهند بكن، بو نه وه ي ريكي بخه م، بو نه وه ي له دوايش من نيزافه ي بكه م بو (واردات متحققة).

بهريز سهروكي په رله مان:

پرس ياره كه ده ل يت بو په رله مان بيت، فهرقه كه ي بهس نه وه نديه ته عديله، كاك عبدالله، كهره مكه.

بهريز عبدالله مهلا نوري:

بهريز سهروكي په رله مان.

بهريز وهزي ري سامانه سرو شت يه كان له وه لام ي پرس ياري من دا ده ل يت، كه ده ل يم نهو نه وه تي كه بو ني ران نه روا ت بو كو ي ده چي؟ له وه لام دا ده لي: نهو داها ته

بهريز سهروكي په رله مان:

تكا يه، وهره سر نهو مه وزو وعه، وهزي ر نه لي ريه، نه وه دو ينه كه بوو، كهره مكه.

بەرپز د. زانا رۇوف حمە كریم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بېگومان ئەو دەى كە لە ماددە (23) دا ھاتوو، فەرقى ھەيە لەگەل ئەو ياداشتەى كە تايبەتە بەو دەى كە تۆ ميزانيەيەكى مینەح دادەنئى، چونكە لە ماددەى (23) دا تەنھا ئامازە بەو دەكرئ، وەزىرى دارايى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزىرى سامانە سروشتيەكان، ئىمە مەبەستمان لەو نىە، بە حوكمى ئەو دەى لەسەر وتەى بەرپز وەزىرى سامانە سروشتيەكان، وتى: بەشئىك نىە لە داھات، ئىمەش نامانەوئىت وەكو بەشئىك لە داھات، سەيرى بکەين، ئەو دەى كە لە ياساكەدا ھاتوو، دەلئى: وەكو داھاتە، بەلام بەرپز وەزىرى سامانە سروشتيەكان خۆى دەلئىت: ئەو داھات نىە، ئىنجا ئەگەر ئەو بە داھات حسيب نەكرئت، پاشان تەقدىرى ئەو داھاتە دەكرئت، ئىمە ئەوئىلئى و لئىكچوونانەمان بۆ دروست دەبئى، نىسبەكە جيا دەكرئتەو، بۆيە وەكو پئىشنيازىكە دەبئتە وەرەقەيەكى ھاوپئىچ، لە ھەمان كاتدا پرۆژە پئىشنيازكرائەكان، لە ھەمان كاتدا برئ ئەو داھاتەش كە ھەيە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان كەرەمكە.

بەرپز سۆزان شھاب نورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

خۆى حكومەت لە ماددەى (23) دا ئىلزاميان دەكات، بە پئى ياسا داويەتتە دەستى ئىمەى پەرلەمان، دەلئى: ئىوہ بۆم پەسند بکەن كە وەزارەتى مالىە و ئىقتىصاد، بە تەنسيق لەگەل وەزارەتى سامانە سروشتيەكان، ئەو نەشاتاتانەى، ھەرچى برە پارەيەك لە ئىستىسمارى مەواردى تەبيعى، كە حەقى ئىقلىم خۆيەتى، ئىزافە بكرئ (الى الواردات المتحققة)، ئەگەر ئىمە راست دەكەين كە ئەگەر ھاتىنە سەر ياساكە، دەنگى بۆ بەدين بۆ ئەو دەى ئەو داوايەى حكومەت جئبەجئ بئت و ئەو وارىداتانە ھەمووى دەرکەوئت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، تكايە ھئمن بن، گوئ بگرن، دوا وەختە ھەموو ھيلاكن، دەيخەينە دەنگدانەو، ئەو دەى لەگەلئى نىە دەنگى بۆ نەدات، كئ لەگەل ئەو پئىشنيارەيە بنئردرئ بۆ حكومەت تكايە دەستى بەرز بكات؟ (29) كەس لەگەلئەيە كە بنئردرئ، كئ لەگەلئە نىە؟ بە زۆرينەى دەنگ رەفز كرا، بۆ خالى (4) تكايە.

بەرپز محمد دلئير محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاشكرائردنى پارەى گلدراوہ (الميزانية المدورة)، مدەوہرى ھەموو وەزارەتە تازەكان و ھەموو وەزارەتە ھەلەشاوہكان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر ئاشكرايە، كئ لەگەلئەيە دەستى بەرز بكات؟ (23) كەس لەگەلئە، كئ لەگەلئە نىە؟ (37) كەس لەگەل نىە، رەفز كرا، بۆ خالى (5) تكايە.

بەرپز محمد دلئير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

5- خەملىندى ئەو گوزمەيەي كە لە (1) دۆلار بۇ ھەر بەرمىلىكى كىلگە نەوتىەكانى ھەرىم بەرھەم دەھىندىر، تۆمارکردىن لە لىستى داھات دا.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لېژنەي دارايى، رەئىتان تىكايە؟

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر شتىك ھەبى لەو بابەتە، بىگومان تۆمار بىرى لە لىستى داھات دا لەگە ئىداين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ئەو ياسايە تازە دەرچووە، ھەر وەختىكىش ئەو ئىراداتانە كە ھاتو گەپشە دەست ئىمە، لەوى بابىك ھەيە، ئىراداتى عەرزى پى دەئىن، ئىمە لەو بابەدا تەسجىلى دەكەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كەرەمكە.

بەرپىز خورشىد أحمد سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر مەبەست بىت لە تەسجىلى ئىرادات، كە ئەو پارە بىتە وەزارەتى دارايى، ئەوجا وەزارەتى دارايى بۇ جارىكى تر دابەشى بىكاتە سەر كوردستان، تەبەن من لەگەل ئەووە نىم، ياساكە وازحە دەئى: تەرخانكرىن بۇ پارىزگايەك كە نەوتى لى بەرھەم دىنيت، ئەووە قەرەبووكردەنە بۇ تىكچوونى رىگابان و، پىس بوونى ژىنگە و مەخاترى حەرب، لە كاتى حەرب ئەو مەنتىقە تووشى مەخاتر دەبىت، لەبەر ئەووە دەبى ئەووە بىمىنيت بۇ محافەزەكە، ئەووە حەقى ئەو محافەزەيە، نابى دەستكارى بىرىت، ھەمان شت لە ياساى عىراقدا ھاتووە، بە ھەمان شىكل كە ئەووە حەقى محافەزە خۆيەتى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شاھۆ كەرەمكە.

بەرپىز د. شاھۆ سعید فتح اللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە باسماڭا لى شىۋازى ئىنفاقەكەى نەكردوۋە، بەلكو باسماڭا لى ئىرادەكە كىردوۋە، لىرەش دا ئىمە دەلىن تەقدىر، تەخمىن، واتا حكومەتى ھەرىم تەقدىرى چەند دەكات؟ ئەو پارانەى كە لى پى فرۇشتى يەك دۇلار بۇ ھەر بەرمىلىك كە دەگەرپتەو، بە چەند تەخمىنى دەكات؟ بۇمان بىنرپت.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك عەونى كەرەمكە.

بەرىز عونى كمال بەزاز:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەگەر ئىمە تىبىنى ماددەى (43)ى موازەنەى عىراقى بىكەىن، ئەو نەسەكەىيەتى: أولاً: يتولى وزير المالية الإتحادي تحويل مبلغ ما يعادل (1) دولار عن كل برميل نبط خام المنتج في المحافظة، (1) دولار عن كل برميل نبط خام المكرر في مصافي المحافظة، (1) دولار عن كل (150) متر مكعب منتج من الغاز الطبيعي في المحافظة، و تخصص في موازنة المحافظة المعنية، ويتم تحويل المبالغ شهرياً، و تجري التسويات النهائية وفق نتائج تدقيق ديوان الرقابة المالية الإتحادي، ئىمە لى لىژنەى ياساى پىشنىارى ئەو مان كىردوۋە لى فەقەرەى (2) گوتوومانە: (إضافة النسب المبينة في المادة (43) من قانون الموازنة الإتحادية لسنة 2010 و الخاصة بتحويل المبالغ عن عائدات النفط الخام و الغاز المنتج في المحافظة إلى موازنة الإقليم حال ورودها)، بۇ لىو بە گوتوومانە (حال ورودها) لى بەر ئەو لى مانگانەى، جارى نەھاتوۋە، مەلوم نىە كەى دىتەو؟ زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەرىزان ئىستا وازح بوو، زىاتر موناقدەشە ناكەىن، دەخەىنە دەنگدانەو، تكايە وىابىن، كى لى گەلە دەستى بەرز بىكات؟ زۇر سوپاس، كى لى گەلدا نىە؟ (4) كەس لى گەل نىە، خالى (5) پەسند كرا، بۇ خالى شەش تكايە.

بەرىز محمد دلير محمود:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

6- ھاوكات لى گەل پەسند كىردنى بودجەدا پىرۇژەى ياساى ھەمواركىردنى سىستەمى مووچە لى ھەرىمدا، كە لى پەرلەمانى كوردستان پىرۇژى (2010/2/23) خوئىندەو لى يەكەمى بۇ كرا، پەسند بىرى.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى داراىى پەئىتان؟

بەرىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەو بابەتە تا ئەو لەحزەيە پەيوەندى بە موازەنەوہ نىە، دواتر ئەوہ دەخريتە بەردەمى ئەندامانى بەرلەمان، وا تى دەگەم خويىندەنەوہشى بۇ كراوہ بۇ موناقتەشە كىردن، دواتر بىپيارى لەسەر دەدرى، بە زۆرىنەى دەنگ.

بەريز سەرۆكى بەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رەئيتان؟

بەريز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەريز سەرۆكى بەرلەمان.

پروژەيەك لەو بابەتە خويىندەنەوہى يەكەمى لەو بەرلەمانە بۇ كرا، ئاراستەى حكومەت كراوہ بۇ دىراسەت كىردنى، زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى بەرلەمان:

بۇ خالى (7) تكايە.

بەريز محمد دلير محمود:

بەريز سەرۆكى بەرلەمان.

پيداچوونەوہى لىستى خەملىندراوى ئىراداتى سەرچەم وەزارەت و دامەزراوہكانى ھەريم، بە شيوەيەك كە بىر داھاتەكانيان لەگەل سىروشتى كاريان دا ھاوتا بى، بە بەراورد لەگەل سالانى پيشوو لوجيكى بى، نەك كەمتر، لەگەل ئاشكراكىردنى چارەنووسى داھاتى ئەو نەوتەى كە بە پالائوگەى ياسايى و ناياسايى دا تىدەپەرن و لە خالە سنوورپەكانەوہ دەفرۆشريين، ھەروہا داھاتى باج و رسووماتى ئەو ئىرادەى كە بە پىي ماددەكانى (115-114-110) لە دەستوورى عىراق، بەشيكن لە داھاتى ھەريم، ھەروہا داھاتى ھەردوو فرۆكەخانەكانى ھەولير و سلیمانى.

بەريز سەرۆكى بەرلەمان:

ليژنەى دارايى رەئيتان؟

بەريز د. ئاراس حسين محمود:

بەريز سەرۆكى بەرلەمان.

ئەو بابەتە چەند جاريك لەگەل وەزيرە بەريزەكان قسەى لەسەر كرا و ھەموويان وەئامى خويانيان وەرگرت، سوپاس.

بەريز سەرۆكى بەرلەمان:

جەنابى وەزير رەئيتان؟

بەريز شىخ بايز تالەبانى/ وەزيرى دارايى و ئابوورى:

بەريز سەرۆكى بەرلەمان.

ئىمە ئىستاش دووبارە دەكەينە، ماتوول حىساباتى خىتامى ھەيە، ماتوول رەقابەى مالى ھەيە، تەدفيق دەكات، ئەگەر ئەو وەابى، ئەو موصادەقە، ئەو خۆى تەخمىنە، ئەگەر رەقابەى مالى ئەو جىبەتەيە كە تەصدىقى دەكات.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

دەيخەينە دەنگدانە، كى لەگەل ئەو پېشنيارەيە كە ئىستا خويندرايەو تەكايە ئىستا دەستی بەرز بکاتەو؟ 35 كەس، فەرموون، كى لەگەل دانيە؟ 52 كەس لەگەل دانيە، بۇ خالى 8 تەكايە، كاك محمد فەرموو.

بەريز محمد دلير محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى ھەشتەم:

رۈونکردنەوى سىستەمى مويچە و دەرمالە بەشۈدەيەكى رۈون كە ھەموو داتا و ژمارەكان لەخۆ بگريت، سەبارەت بە:

أ فەرمانبەران بە ھەموو پلەكانيانەو، لە فەرمانبەرى ئاسايەو بۇ بەريوبەرى گشتى و خاوەن پلە تايبەتەكان لە ھەموو وەزارەت و دامودەزگاکانى حكومت دا.

ب - خانەنیشيان، لە خانەنیشيانى ئاسايەو بۇ ئەوانەى بە پلەى تايبەت خانەنیشيان كراون، ئەو مويچە خۆر و فەرمانبەرانەى كە مويچەى حكومت وەردەگرن و دەوام ناكەن، وەك كاديرە حيزبىەكان بۇ نمونە.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى رەئيتان؟ كەرەمكە كاك د. ئاراس.

بەريز د. ئاراس حسين محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نيسەبەت سىستەمى مويچەو، سىستەمى خۆى تەعليماتى خۆى ھەيە، ھەر بەريزيك بيەويت ستىپەكان ھەيە بچيت سەيرى بكات، بەلام بە نيسبەت خالى دوومەو ئەو كەسانەى كە دەوام ناكەن و ئەوانەو، دەتوانن ليژنەى نەزاهە يان ھەر ليژنەيەكى تر بەدواداچوونى بۇ بكات و لىي بکۆليتەو، سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى تەكايە دووبارە رەئيتان چيە؟، كەرەمكە كاك د. ئاراس.

بەريز د. ئاراس حسين محمود:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

به نيسبەت ئەوھى كە بزانیڭ مووچە چۆنە و بە پىي دەرهجات چۆنە؟ ئەوھ سىستەمى مووچە ھەيە لە ھەريم و لە عىراق تەتبيق دەكرىت، باومر ناكەم ھىچ جىاوازيەك ھەبىت، دەربارەى ئەوھى كە موھزەف ھەيە و دەوام ناكات و مووچەى بۆ سەرف دەكرىت، ئەوھ بابەتتەكە پەيوەندى بە ئىمەوھ نىە، يەككەك لە لىژنەكان يان چەند لىژنەيەك دەتوانى بەدواداچوونى بۆ بكات، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟

بەرپىز بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە ئىمە جەدوھلى وەزائىفمان داوھو لەناو بودجەكەى ئىمەيە، ئەوھ مەووجودە، جارىكى تىرىش دەگەرپىمەوھ سەر ئەوھى كە چەند جىھەتتەك ھەيە و دەتوانن تەحقىقى تىا بکەن و تەدقىقى تىا بکەن و ئەگەر ھەر شتەك لەو بابەتە ھەبىت ئاگادار بکرىنەوھ بۆ ئەوھى كەوا ئىجرائات بکەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان كى لەگەل ئەم بىرگەيەيە كە خویندرايەوھ، كە بىرگەى ا بوو، تىاىە؟ كاك د.ئاراس جارىكى تر بىخوینەوھ بۆ ئەوھى دەنگى بۆ بدەين.

كەرەمكە كاك محمد.

بەرپىز محمد دلیرمحمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى ھەشتەم:

رپوونكردەنەوھى سىستەمى مووچە و دەرمانە بەشپوھەيەكى رپوون كە ھەموو داتا و ژمارەكان لەخۆ بگرىت، سەبارەت بە:

ا. فەرمانبەران بە ھەموو پلەكانیانەوھ، لە فەرمانبەرى ئاسايیەوھ بۆ بەرپووبەرى گشتى و خاوەن پلە تايبەتەكان لە ھەموو وەزارەت و دامودەزگاكانى حكومەت دا.

ب. خانەنىشىان، لە خانەنىشىنى ئاسايیەوھ بۆ ئەوانەى بە پلەى تايبەت خانەنىشىن كراون، ئەو مووچە خۆر و فەرمانبەرانەى كە مووچەى حكومەت وەردەگرن و دەوام ناكەن، وەك كادىرە حىزبىەكان بۆ نمونە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تىاىە كى لەگەل ئەو پىشنىارەيە دەستى بلىند بكات؟ فەرموو كوئىستان خان.

بەرپىز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى كادىرە حىزىبىھەكان دەنگمان لەسەرى داوھ بە كۆى دەنگ بېردرا، بۆيە حەق نىيە، ئەوھى ئى دەربھىندىرئىت، چونكە رەنگە ئەم جارە ئەم خالە دەنگ نەھىئى و كادىرە حىزىبىھەكانمان پېشتر لە

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئاوا ئەگەر دەنگى نەھىئا لەوئ دەنگى ھىئاو، نا نا، خوشكى من ئەمە ياسا نىيە، ئەمە ياسا نىيە پېشنيارە، باشە أ و ب بخەنە دەنگدانەو، كئ لەگەلە دەست بەرز بكتەوھە تىكايە؟ 38 كەس لەگەلە، فەرموون، كئ لەگەلە دانىيە؟ فەرموون، 55 كەس لەگەلە دانىيە، ئەوش لاچوو، بۆ خالى 9 تىكايە، كەرەمكە كاك محمد.

بەرپىز محمد دلئىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى نۆيەم:

ئەو وەزارەت و دامودەزگايانەى كە سىماى دوو ئىدارەھىيان پېوھ ديارە بە تايبەتى ھەردوو (وہزارەتى دارايى - س) و (وہزارەتى دارايى - ه)، ھەر دوو ئاسايشى سلېمانى و ھەولئىرو ھەر دوو ديوانى چاودئىرى دارايى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لئىزنەى دارايى رەئىتان؟ كەرەمكە كاك د.ئاراس.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو حالەتانەمان ھەمووى موعالەجە كر دووھ لە ياساكە بە زيادكردى ماددەى ئىزافى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟ فەرموو.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارايى و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

يەك شتم ھەيە، ديارە ئەوھى بە نىسبەت مینەوھە كە مینىشى تىايە، ئەوھە ھەموو جارئك لە بىر دەكرئىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لئىزنەى دارايى رەئىتان، كەرەمكە كاك د.ئاراس.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەلئى مینىشى تىايە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان گوئىتان لئى بوو كئ لەگەلە ئەو بېرگەيەيە، تىكايە دەستتان بەرز بکەنەوھە؟ كەرەمكە پەيمان خان.

بەرپىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو پىشنىيارە لەگەل ئەودى لە دەقى ياساكە ھەيە جىاوازە، چونكە ئەو مودەى 6 مانگى بۇ داناو، بەلام لەم پىشنىيارە دا ئەودىيە كە ئىستا ئىشى لەسەر بىرپىت و ئىقرار لەسەر دوو ئىدارەيى نەكرىت.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عونى كەرەمكە فەرموو.

بەرپىز عونى كمال بەزاز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە پىشنىيارمان كرىيە كاركردن بەو پىشنىيارە لە 2010/1/1 دەست پى بىكات، واتە ئىستا سى مانگ تەواو بوو، تەنھا سى مانگ ماوتەتەو.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك شىروان فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح حىدرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو لەناو ياساكە وەكو پىشنىيار لە لىژنەى ھاوبەشەو ھاتوو، ئەگەر پىشنىيارىكى تر ھەبىت لە كاتى موناقتەشە كرىنى ياساپەكە دەخرىتە دەنگدانەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك كاردۇ فەرموو.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لىژنەى ياسايى ئاگادارن كە بىرپارىك ھەيە لە پەرلەمان كە تەعامول لەگەل ھىچ مۇئەسسەسەيەك و ەزارەتلىك ناكرىت ھەتا ھەلبىژاردن كە يەكى نەگرتىبىتەو، يەعنى ئەمە شتىكە و بىرپارە و ھەيە لە پەرلەمان، ئىستا ئەمە چۆن دەخرىتە دەنگدانەو؟ ئەو لىژنەى ياسايش لى ئاگادارن، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لەگەل ئەو ەش، چونكە ھەندى پەرلەمانتار پىشتىگرى لى دەكات، ئەودى رەئى لەگەل نىە با دەنگى بۇ نەدات، دەپخەمە دەنگدانەو كى لەگەلە؟ كەرەمكە سۆزان خان.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

با دەنگدانەكە وا نەبەیت ئیئە دژی یەكگرتنەووی ئەم دەزگایانەین، بگرە ئیئە تەئكیدی ئی دەكەینەووە بە زووترین كات و لە مانگی 1 یشەووە خستومانەتە ناو حیساب، بۆیە مادام موعالەجەیان كەردوووە تكتان ئی دەكەین لە كاتی موناقلەشاتی قانون و لیژنە یاسایی لەو كاتەدا قسە ی لەسەر بكات، دوایی ئیئە دژی ئەووە نین یەكبگرنەووە، ئەگەر حەزیش دەكەن ئیئە دەئیین ھەر ئیستا یەك بگرنەووە.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

نەم گوتوووە، تۆ دژی بە یان لەگەئێ بە، جەنابت نازادی لە دەربرینی بیرورا، پێشنیاریكە دەئیت داوا بكە ی یەك بگرنەووە، بخریتە دەنگدانەووە، تکیە كی لەگەئێ بە دەست بئند بكات؟ زۆر سوپاس، كی لەگەئێ دانیە؟ بە كۆی دەنگ پەسەند كرا، بۆ خائیکێ تر، كەرەمكە كاك محمد.

بەرپز محمد دلیر محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

خالی دەیەم:

پروژە ی وەزارەتەكان بە پێی پەسپۆری وەزارەتەكان بێت و هیچ وەزارەتێك لە دەرەووی پەسپۆری خۆی هیچ پروژە یەك پێشنیاز نەكات.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە ی دارایی رەئیتان، كەرەمكە كاك د.ئاراس.

بەرپز د.ئاراس حسین محمود کریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وئەئلا ئیئە تەئیدی دەكەین، بەلام لەو برۆایە دام وەزارەتەكان واقیعی ترن لەووی كە دوورە لە وەزارەتەكان، ئیستا ئەو پروژانە ی كە دانراون بە پێی پێویستیە، بەلام لەگەئێ ئەو وەشدا ئەو پێشنیاریە تەئید دەكەین.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر رەئیتان؟

بەرپز شیخ بايز تالەبانی / وەزیری دارایی و ئابووری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وئەئلا دیارە جەنابی سەرۆکی پەرلەمان، ھەر چ پروژە یەك كە دیت بۆ پەرلەمان ئەگەر لە رێگای حكومەتەووە بێت كە وەكو جیھەتێك تەنفیزی زیاتر دیراسە ی پروژە كە ی كەردوووە، چونكە لە ناو واقعی ھینەكە دایە، بۆیە ئیئە پیمان باشە ئەوانە ی كە لەرێگای حكومەتەووە دیت موناقلەشە بكریت، و قەراری لەسەر بدریت.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بە حەقیقەت ناکریت بئیی هیچ پروژە یەك پێشنیاز نەكات، من نازانم بئیم چی، كەرەمكە كوێستان خان.

بەرپىز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەم بودجەيە بىنيمان وەزارەتى ناوخۇ باسى تەگىبە دەگات، وەزارەتى دارايى باسى زانكۇ دەگات، لەبەرئەوۋى كە فعلەن ئىختىساسى نەبوۋە، داۋادەكەين ئىختىصاصى بىت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر بۇچوونەكەت دروستە، بەلام كە دىتە ئىرە، ئەوۋى ئىختىصاصى نەبوۋ رەفزی بکەن، قىوئى مەكەن، بەلام ناتوانىن بە كەس بلئىن پىشنيار نەگات، ئەوۋە رەئى منە وەك يەك ئەندام پەرلەمان، بەلام لەگەل ئەوۋەش بۇ ئىوۋە مەترووكە، دەيخەينە دەنگدانەوۋە، كى لەگەلە خالى (10) يەم تىكايە بىخوئىنەرەوۋە، كى لەگەلە؟

بەرپىز محمد دلئىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

10- پىرۆژەى وەزارەتەكان بە پىي پىسپۆرى وەزارەتەكان بى، هىچ وەزارەتەك لە دەرەوۋى پىسپۆرى خۆى هىچ پىرۆژەيەك پىشنيار نەگات.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىە، بە كۆى دەنگ پەسند كرا.

بەرپىز محمد دلئىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

11- رەچاۋكردنى عەدالە لە پىرۆژەى پارىزگا و قەزا و ناحىە و ناوچە جىاۋازەكان دا، بە گوپىرەى پىوهرى ژمارەى دانىشتۋان و پىوهرى پىشخستنى ناوچە زەرەمەندەكان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموۋ.

بەرپىز محمد دلئىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوۋە موعالەجەكەيە:

12- دىارى كردنى ميزانىەى بۇ ھەر سى سەرۆكايەتەكەى ھەرئىم، بە شىوہيەكى شەفاف، بە جۆرىك سەرۆكەكانى ھەر سى دىوانەكە ئامادە بن، بۇ وردكردنەوۋە و شىكردنەوۋە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لئىزنەى دارايى رەئىتان؟

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تەفەسىلى مىزانىيە ھەر سى دىوانەكە گەشتووۋە لە دارايى، لە (24) ى مانگەۋە، كى ويستىبىتى، ھاتووۋە و دىۋىيەتى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامى، كاك عبدالسلام.

بەرپىز عبدالسلام مصطفى بەروارى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لىرە دانىشتووۋىن پىشنيار موناڧەشە بىكەين، دەنگ لەسەر بدەين، ئەو پىشنيارەى كە لە صالحىيەتى داخىل بىكرىن لە مىزانىيە، يان بەرز بىكرىن لەگەل مىزانىيە، من زۆر تەھەمولم كىرد، ئەوۋە ھىسابىم كىرد، ھەشت شىعارى ئىنتىخابىم گوى لى بوو، وشەى....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تكاىە، رچائەن، پىشنيارە ھاتووۋە دەنگى بۆ مەدەن، رچائەن پىشنيارە، خراپە، دەنگى بۆ مەدەن، ھەر پىشنيارىك ھاتووۋە جىگەى ئىحتىرامە، ھى ھەر ئەندامىكى پەرلەمان و ھەر لايەنىك بىت، ئەو بەرپىزەى كە دەبىنى ھەلەى تىدايە، دەبىنىت بە سەبەبىكى موعەيەن، دەنگى بۆ نەدات، دەنگى نەھىنا، لادەچى، دەنگى ھىنا قبول دەكرى، ئىستا تكاىە (12) ئاخىر جار بىخوئىنەۋە، بۆ ئەۋەى بىخەينە دەنگدانەۋە.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىارى كىردنى مىزانىيە بۆ ھەر سى سەرۋىكايەتەكەى ھەرىم، بە شىۋەيەكى شەفاف، بە جۆرىك سەرۋىكەكانى ھەر سى دىوانەكە ئامادە بن، بۆ وردكىردنەۋە و شىكردنەۋەى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لېژنەى دارايى رەئىتان؟

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە تەفەسىل ئەو مىزانىيەمان لايە، لە (24) ى مانگەۋە گەشتووۋە، چ بەرپىزى دەفەرموى بابىت سەيرى بىكات و بىبىنى، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لەگەل ئەۋەشدا دەيخەينە پىش ئىۋەى بەرپىز، كى لەگەل؟ رچائەن لە جىگەى خۆت قسەى مەكە، ھەموو پىشنيارەكان دەخەمە دەنگدانەۋە، ئەۋەى لىي رازى نىت دەنگى بۆ مەدە، ئەۋەى پىي خوشە دەنگى بۆ دەدات، (40) كەس، كى لەگەل دا نىە دەستى بەرز بىكات؟ (55) كەس لەگەلدا نىە، ئەۋە رۆيى، بۆ خالىكى تر تكاىە.

بەرپز محمد دلپەر محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

13- دیاری کردنی بودجەى پەيوەندیەکان و نووسینگەکانى حکومەتى ھەرپم لە دەرەوى و ئات، بە دۆکیومەنت و خشتە واتای پيويست، ئەو زۆر لیژنە ئەوئى تەقدیم کردبوو.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى دارایی پەنتان؟

بەرپز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وگو پيشنيار لاريمان نيه، بەس نازانم بەرپز وەزیری دارایی ئەگەر پوونکردنەوہیەکمان بەداتى لەسەر ئەو بابەتە، ئەگەر لە حیساباتی خیتامى دا ھەبى، پيويست بەوہ ناکات ئەو پيشنيارە پيشکەش بکريت، سوپاس.

بەرپز شێخ بايز تالەبانى/ وەزیری دارایی و ئابووری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو حیساباتە لە حیساباتی ئەنجومەنى وەزیران، دائىرەى عیلاقات ھەيە لەوئى، لای كاك فەلاح، لە خیتامیشدا بە تەئکید دەبى لە ئەنجومەنى وەزیرانەوہ.

بەرپز د. شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەو پيیەى من ئەندامى لیژنەى پەيوەندیەکانم، تاکە پرسیارم کرد، سەبارەت بە بودجەى پەيوەندیەکان، ھيچ داتا و ھيچ زانیارى، ھيچ ژمارەيەكم دەست نەكەوت، من پيموايە پيويستە بە وازحى ميزانيەى پەيوەندیەکانى حکومەتى ھەرپم و نووسینگەکانى حکومەتى ھەرپم لە دەرەوہ بزانیين چەندە؟

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

كەس ھەيە لەسەرى قسە بكات؟ كەرەمكە.

بەرپز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر ئەو دەزگایانە عاید بە وەحدهیەكى ئیدارى بن، وەگو ئەنجومەنى وەزیران، مەعناى ئەوہیە حیساباتەکانیان لە موازەنەى ئەنجومەنى وەزیران ھەيە، لە حیساباتی خیتامیش ھەيە، ئەو کاتە ئەگەر نەبوو، دەتوانين بەدواداچوون بکەين، داوا بکەين، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئیستا دەپخەینە دەنگدانەوہ، كى لەگەل خالى (13) دایە؟ (32) كەسى لەگەلە، كى لەگەل دا نیه؟ (59) كەس، ئەویش وەرنەگرا، بۆ خالىكى تر.

بەرپىز محمد دلىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

14- ھەموو ئەو پارانەى كە بۇ سەندىكا و رېكخراوەكانى كۆمەلگای مەدەنى تەرخان كراون، بە بودجەيەكى جيا بخريته ناو صندوقك ، لەلایەن دەستەيەكى سەربەخۆى سەر بە پەرلەمان چاودیرى بكریت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو، لىژنەى دارایی.

بەرپىز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوھى لە ياسای بودجەكە ھاتوو، بە ماددەيەك لەو ماددانە ئەو ھالەتەى موعالەجە كردوو كە دواتر ياسای پى دەردەچى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزیر رەئیتان؟

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ وەزیرى دارایی و ئابوورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە نىسبەت ئەو رېكخراوانەوھ تا ئىستا كە ئەو بودجانەيان بۇ دانراو، بەراستى ئەوھ ئىش و كارى ھكومەت بوو، كە چۆن تەوزیعی دەكات؟ ئەوھ ئەگەر بەرپىزتان ھەر ياسایەك دەربكەن، بیگەيەننە لای پەرلەمان، وابزانم لە ئیختیصاصى پەرلەمان دا نیە ئەو مەوزوووعە، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىستا خالى (14) دەخەینە دەنگدانەوھ، كى لەگەلدايە تكایە دەستى بەرز بكات؟ (35) كەس لەگەلدايە، كى لەگەل دا نیە؟ (61) كەس لەگەل دا نیە، بۇ خالى (15) تكایە.

بەرپىز محمد دلىر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

15- تەرخان كردنى ھەموو ئەو پارانەى كە گلدەدرینەوھ، یاخود زیاد دەبن، بۇ ئەو پرۆژانەى كە خزمەتى كەرتى وەبەرھىتان دەكەن و كوردستان لە ھەریمىكى بەرخۆرەوھ دەكەنە ھەریمىكى بەرھەمھەين، بۇ چەند شوپىنىك دەستنىشان كراو، ئەوھ یەككە لەو شوپىنانەيە:

ئەو پرۆژانەى كە خزمەتى كەرتى بەرھەمھەينان دەكەن و كوردستان لە ھەریمىكى بەرخۆرەوھ دەكەنە ھەریمىكى بەرھەمھەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

خالەكان یەك یەك بخوینەوھ تكایە.

بەرپىز محمد دلىپر محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

أ- ئەو پرۇژانەى كە خزمەتى كەرتى بەرھەمھېنان دەكەن و كوردستان لە ھەرىمىكى بەرخۇر دەكەنە ھەرىمىكى بەرھەمھېن.

ب- پرۇژە خزمەتگوزارىيەكان بە تايبەتى لە گەرەكە ھەژار نشىنەكان و گوند و شارۆچكە و ئوردوگا و ناوچە كەنارىيەكانى دوور لە مەلئەندى پارىزگاكان، لە ناو گەشەكردنىكى ئاسۆى دا.

ج- بەرزكردنەوھى مووچە نزمەكان وەك لە پرۇژە ياساى ھەمواركردنى مووچە خالى (6)دا ھاتووه.

د-دۆزىنەوھى ھەلى كار بۆ بىكاران و گەنجان، بە ھەردوو رەگەزەكەوھ، لە ھەر سى كەرتى تايبەت و گشتى و تىكەئو دا.

ھ- زيادكردنى مووچەى كەس و كارى شەھىدان و قوربانىانى ئەنفال و كىمىاباران و زىندانە سىياسىيەكان و كەمئەندامان و خاوەن پىداويستىيە تايبەتەكان.

و- بىرپنەوھى بىمەى بەردەوام بۆ ھەموو ئەوانەى كە تووشى نەخۆشى درىژ خايەن بوون، يان دووچارى قەيرانى كۆمەلئىيەتى بوونەتەوھ، ھەروھە مووچەى خانەنشىنى بۆ ھەموو ئەو كرىكار و شوڤىر و بەرھەمھېنانەى چوونەتە تەمەنەوھ، يان لە كاتى كاردا تووشى قەيرانى تەندروستى بوون.

ز- زيادكردنى بودجەى پرۇژەكانى كەركووك و ناوچە دابراوكان بە بى پرۇژە حىزبىيەكان، وەك بەشىك لە پرۇژە نىشتمانىيەكان لەسەر ئاستى ھەرىم.

ح- زيادكردنى مووچەى پىشمەرگە و ئاسايش و ھىزە چەكدارەكان و ھىزە ئەمنىيەكان و ھاوتا كردنى بە مووچەى ئەوانەى بەغدا، ھاوكات لەگەل نەھىشتنى سىماى حىزبى، سزاي حىزبى لەو ھىزانەدا، وەك مەرچى جياكردنەوھى بودجە لە حىزب، ھاوكات لەگەل قەرەبووكردنەوھى ھەموو ئەو كەسانەى كە سزاي سىياسى دراون، لە ئەفسەر و سەرباز و پلەدار و مووچە خۆرى سەر بە وەزارەتى ناوخۆ، پىشمەرگە، فەرماندەى ئەركان، ئاسايش و پاسەوانى سنوور ژمارەيان دەگاتە 1566 كەس، كۆى مووچەى براويان لە مووچەى گشتى بە دەوروبەرى (5) مليار و (481) ملوون دىنار مەزەندە دەكرى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامىيە؟ فەرموو كاك دلشاد.

بەرپىز دلشاد شھاب حاجى محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھەست دەكەم ئەو پىشنىارانە لە نەتىجەى گفتوگۆيەكان، لىژنەى موكلەف بە كۆكردنەوھى پىشنىارەكان، لىژنەى دارايى بوو، ئىمە ئەوھ سى رۇژە گفتوگۆى بابەتى بودجە دەكەين، مەفروروز بوو پىشنىارەكان لىژنەى دارايى دەرجى بكات، ئىستا ئەو پىشنىارانە بختە روو، كە لە نەتىجەى گفتوگۆكان

هاتينه وجود، من ههست دهكهم ئه و پيشنياران له لايهن ليستهكانه وه پيشنيار كراون، ئيمه وهكو ليستی كوردستانی ناگادار نهكراین كه پيشنيار پيشكەش بكهين، هه ر يه كه ی نوسخه يه كی پيشنياره كانی به دهسته يه وه، به ئام ئه و پيشنيارانهمان نه بينيون، له وه ده چیت حيسابی كه ليما تيشی له سه ر ده كريت، كاتيك ليژنه ی دارايی كه ليمه يه كيش باز ده دات، فاریزه يه كيش باز ده دات، برادهریک هه لده ستیته وه ده لیت: ئه وه صياغه كه ی من نيه، صياغه كه ی تۆيه، من له ئیوه ده پرسم: ئایا ئه وه موته به عه؟ ئه وه ياساييه؟ ئه وه نيزاميه له په رپه وی جه لسه كان دا؟

به رپز سه رۆکی په رله مان:

تکایه، چجائهن، ئه وه له ناو په رله مان خویندرايه وه، مه جموعه يه ك له په رله مان تاران پيشكەشيان كرد، ئیستاش ده خريت به ر دهنگی ئیوه، دهنگی پی مه دهن، ئه و شته ی پی رازی نیت، دهنگی پی مه ده، ئه وه ی پی رازیت دهنگی پی بده، كه ره مکه.

به رپز شغان احمد عبدالقادر:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

حه قه ته ن مه زموونه كه ی هيج به پيشنيار ناچیت، ته عبیر له شتیکی تر ده كات، عیلاقه ی به پيشنياره وه نيه.

به رپز سه رۆکی په رله مان:

هه ر هه مووی ده خه ينه دهنگدانه وه، كی له گه ل دایه؟ (31) كه س له گه ئدایه، كی له گه ل دا نیه؟ (61) كه س له گه ل دا نیه، ره فز كرا، برۆن بۆ خالیکی تر.

به رپز محمد دلیر محمود:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

16- هه موو ئه و زیاد كرده ی كه ده چیت ه سه ر موچه، وهك له خالی (8) دا ئماژه ی پیدراوه دوای په سند كردنی بودجه له سه ره تای سالی 2010 دا ئه ژمار بكری و به سه ر يه كه وه بدریت.

به رپز سه رۆکی په رله مان:

ليژنه ی دارايی ره نیتان؟

به رپز خورشید احمد سليم:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

خالی (8) په سند نه كرا، له به ر ئه وه ئه و خاله پیویست ناكات دهنگی له سه ر بدهين.

نوخته ی نيزامی هه يه، فه رموو.

به رپز كوستان محمد عبدالله:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

دياره له پرۆژه که دا هەر له ئەصله که باسی زيادکردنی مووچەي که مئەندام و شەهيد دەکات، ئەو پرۆژه، پرۆژهی ياسای سالی (2010) يه، کاتي پەسند دەکړی دەبێ له مانگی يه که وه حساب بکړی تا کو مانگی دوانزه، له بهر ئەوه ئيمه ئەوه مان نووسيوه.

بهريز سەرۆکی پەرله مان:

له قانونه که هاتوو، لیژنه ی دارایی که ره مکه.

بهريز د. ئاراس حسين محمود:

بهريز سەرۆکی پەرله مان.

ئەگەر بهو شیوه يه بێ که کويستان خان فەرمووی، خۆی له ياساکه هاتوو به مادديه ک.

بهريز سەرۆکی پەرله مان:

کاک عهونی فەرموو.

بهريز عونی کمال بهزاز:

ئيمه له لیژنه ی ياسای پيشنيارمان کردوو که ياساکه له (2010/1/1) جی به جی دهکړی.

بهريز سەرۆکی پەرله مان:

کاک اسماعيل که ره مکه.

بهريز اسماعيل محمود عبدالله:

بهريز سەرۆکی پەرله مان.

من پيموايه سەرۆکايه تي ئەورۆ له په يره وی لادا، نوخته که زۆر نيزاميه.....

بهريز سەرۆکی پەرله مان:

رچانه دانیشه، دانیشه له جیگای خۆت، سەرۆکايه تي لاینه داوه، زۆر به نيزاميش کار دهکات، پيشنياری ئەندامی پەرله مانه، لیره دهخویندریته وه، دهنگی بۆ مه ده، وهکو ئیستا دهنگت بۆ نه داوه، بۆ پیتان ناخۆشه که پيشنياریک بکړی، به لām يه ک يه کی تر کردبیت، با هەر که سيک کردبیت، هەر که سيک له ناو ئەو پەرله مانه، چەند که سيک، دوینی مونا فەشه کراوه، من گویم لێ بووه، ئەوانه م وەرگرتوو، کۆم کردۆته وه له گشت ئەتراف، ئەو پيشنيارانە ی هیشتا ئیتریش ماوه، هه موو يه ک يه ک دهخویندری، ئەو بهريزه ی قه ناعه تي بێ نيه، دهنگی بۆ نه دا، ئیستا خالی (16) کێ له گه ئدايه دهستی بهرز بکات؟ کاک د. ئاراس ئيعاده ی خویندنی بکه وه، تکايه.

بهريز محمد دلیر محمود:

بهريز سەرۆکی پەرله مان.

هه موو ئەو زيادکردنه ی که ده چيته سەر مووچه، وهک له خالی (8) دا ئاماژه ی پیدراوه دوا ی پەسند کردنی بودجه وه له سەرتهای سالی 2010 دا ئەژمار بکړی و به سەر يه که وه بدرییت.

بهريز سەرۆکی پەرله مان:

كاك ئاراس كەرەمكە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە ماددەيەكى ئىزافى پىشنيار كراوۋە لەلايەن لىژنەى ياساى و لىژنەى داراييەو، بۇ سەر ياساى بودجە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان: پىشنيار كراوۋە، دەنگى بۇ مەدەن با لاجىت، با دوور بگەويىتەوۋە لە ناو پىشنيارەكان، كى لەگەلدايە؟ سوپاس، كى لەگەلدايە؟ بە كۆى دەنگ پەسند كرا، بۇ خالى (17) تىكايە.

بەرپىز محمد دلير محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

17- بودجەى خەملىندراو بە زووترين كات، ئەو ھەمواردى خالەكانى سەرەوۋى تىادا ئەنجام بدرىت، بگەرپىنئىتەوۋە لە شىوۋەى دۆكىومىنتى فەرمى دا لە سايتى حكومەت و پەرلەمان دا بلاو بكرىتەوۋە، كە برىتین لە لىستى تەواۋى ميزانىەى مینەح و پارە گلدراوۋەكان، وەك لە خالى (3) دا ھاتوۋە، لىستى ھەمواركراۋى پرۇژە بەردەوامەكان، لىستى ھەمواركراۋى پرۇژە پىشنيازكراوۋەكان، لىستى ھەمواركراۋى ئىرادات، مىلاكات، وردەكارىيەكانى ميزانىەى جارىە، ھەموو وردەكارىيەكانى دىكەى تايبەت بە بودجەى خەملىندراو، حىسابى خىتامى 2008 و حىسابى خىتامى نيۋەى يەكەمى 2009، راپۇرتەكانى ديوانى چاودىرى، ھەردوۋ ئىدارەى سلیمانى و ھەولير، ميزانى موراجەعەى ھەموو ئەو بەلگەنامانىەى كە دەرىدەخەن، مینەح، تەبەروعات، ئىعانات، مەصرفات ئوخرا لە 2008 و 2009 دا، چونكە صەرف كراون، لىستى سىستەمى مووجەى ھەرىم، وەك لە خالى (10) دا ھاتوۋە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى رەئىتان.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەساسەن دەنگى نەھىنا، كە بودجە بگەرپىتەوۋە بۇ حكومەت، ئەگەر مەبەستت ئەو خالە بى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نيزامىە، فەرموو.

بەرپىز د. سەرور عبدالرحمن عمر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من وا ھەست دەكەم، ببوورە نوقتەكە نيزامى.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نيزامى نهيئت راتدهگرم، لهسهر ئهو ماددهيه قسه دهكهيت، فهقهت، بهرپزان حهقى ههر ئهئداميكي بهرلهمانه لهو بهرلهمانه، كه موناقيهشه دهكريئ له ناو ليژنهگان، بيروپاي خوئي له ناو ليژنهى دارايى، يان له ناو قاعهى بهرلهمان، رهئيهگان ئيشى ئيمهيه كوئي دهكهينهوه، ئهوجا دهبخهينه پيش ئيوهى بهرپز، ئهگهر پيئي رازى نين، دهنكي بو مهدهن، تهواو دهروات، كههمكه.

بهرپز د. سهروه عبدالرحمن عمر:

بهرپز سهروكي بهرلهمان.

ههئديك لهو پيشنيارانهى دهكريئ له ياساگان دا هاتوون، باشتر وايه ئهوهى كه له ياساگهءا هاتووه، به ياسا ريئخراوه پيشنيار نهكريتهوه، ههئديكي تريان له پرؤزه ياساگهءا هاتوون، پيويست ناكات ئهوانه دووباره بخويندريئنهوه، ئيمه لهگهءل ئهوهءا نين كه لهگهءل ئهواكارايانه بين، ئهصلهئ لهگهءل ئهوهءاين كهوا نهخريته دهنگاندهوه، بهرپز سهروكي بهرلهمان، ئهوه پيشنيارانهى ئيستا كهوا دهخويندريئنهوه، بهياني وهكو وتاريك خويندرايهوه له لايهن بهرپزيكهوه، كه چينيئك خويندراوه، چينيكي تر پيويست ناكات ئهوه بكرئت.

بهرپز سهروكي بهرلهمان:

ئيستا ئهوهئنده خهءاص ببوو براى بهرپز، دانيشه تكيه، تكيه دانيشه، ئهوانهى پيئت وايه تيكرار بووه، ئهوانهى پيئوايه هاتووه، رهفزي بكه، با نهپيئته قاعيددهوه، كههمكه.

بهرپزد. رفيق صابر قادر:

بهرپز سهروكي بهرلهمان.

ئيمه له كاتى موناقيهشهكردنى راپورتى دارايى دا، ئهوه پيشنيارانهى كه پهيوهندي به ياساوه ههبوو، يان پيويستى به ياساوه ههبوو، دوامان خست بو ئهوه كاتهى كه ببين و پرؤزه ياساگه موناقيهشه بكهين، بهءلام ئهوه پيشنيارانهى كه تازه هاتن ههمووى تيكهءل كرا، ههمووى تيكداخرا، له كاتيئك

بهرپز سهروكي بهرلهمان:

سوپاس، رجائهن وازحه رهئيهكته، ئيحترام بو رهئي جهنايت، زور دروسته، ئهوانهى تاخيرتان كردووه، تاخير بكرئ، بهءلام له ناو قاعه، دويئى ليئه ئهوه شتانه باس كرا، يهك كهسيش نهبوو، مهجموعهيهك كهس بوو، لهبهر ئهوه ئيستا دهبخهينه بهر ئيوهى بهرپز، رهفزي بكهن، تهواو، كي لهگهءله تكيه؟ ئهوهى خالي (17) كه خويندرايهوه ههر ههمووى، كي لهگهءل دايه تكيه دهست بهرز بكات؟ (33) كهس لهگهءل دايه، كي لهگهءل دا نيه؟ (60) كهس لهگهءل دا نيه، تهواو بوو، كههمكه.

بهرپز برهان رشيد حسين:

بهرپز سهروكي بهرلهمان.

تۆزۈك لىمەمە پېش كە داوامان كىرد ئەو پارانى لى مېنەح و لى ئىعانەت و ئەمانە دەگەرپتەو، تەخسىص بىرى بۇ كەرگوك، وتت: لى دواىى دا دەىخەىنە دەنگدانەو، وتت: دواىى پېشنىارەكان دەىخەمە دەنگدانەو، ئەو پارانى بۇ كەرگوك و ناوچە جى ناكۆكەكان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى داراىى رەئىتان تىكابه؟

بەرپىز د. ئاراس حسىن محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە وتمان ئەو زىدانەى كە كراو لى ياساكە، لى دەرەنجامى ئەو رېژانە قەرەبووى دەكاتەو، ئەو بۇچوونى لىژنەى داراىى بو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەلى پېشنىارىك هەبو، راستە، بۇ ئەو كەمدەكرېتەو، ئىعانەت بو، (5%) بو، لىژنەى داراىى لىبەردەستتانه؟ بىخوئىنەرەو بە تەواوى.

بەرپىز د. ئاراس حسىن محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لى (5%) ئىعانەت، لى (5%) مېنەح، ئەصلى مەشروعكە كە لىژنەى داراىى پېشكەشى كىردبو (10%) بۇ ئىعانەت، لى (10%) بۇ مېنەح، لى (15%) بۇ مەصروفات ئوخرا بو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

پېشنىارەكەتان بىخوئىن بۇ ئەو بىخەىنە دەنگدان، لىژنەى داراىى.

بەرپىز د. ئاراس حسىن محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بۇچوونى ئىمە بۇ ئەو پېشنىارە، بۇ كەمكىردنەو ئەو رېژەى ئەو، كە ئىمە لى ياساى بودجە، جىاكىردنمان هەى، بۇ كەمئەندامان، هەرۇها هەندى جىاكىردنى دىكەمان هەى، بتوانى وەزارەتى داراىى قەرەبووى ئەو زىدانە بىكات، كە لى ياساى بودجەدا داوامان كىردو، بەلام بۇ هىچ مەبەستىكى تر داواى ئەو رېژەىمان نەكىردو، ئىلا بۇ ئەو نەبى، سوپاس، لى (5%) لى حىسابى ئىعانەت، لى (5%) لى حىسابى مېنەح.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامى؟ كەرەمكە.

بەرپىز شۇرش مجىد حسىن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ھەمووی بە يەكەو دەنگى لەسەر درا، كۆدەنگى ھىنا و كە ھەمووی بە يەكەو دەوى موعالەجە
بكرى، ئەو برە پارانەى كە لە مەشارىعەكان گلدەدریتهو، بە مینحە و ئیعانات و مەصارىف ئوخراشەو.

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپزان ھىشتا پىشنيارى تر زۆر ماو، ئەو ھەموو پىشنيارەكان نى، دەيخەينە ئاخىرى پىشنيارەكانەو، با
بمىنىت، ئەمرۆ كۆتايى بە دانىشتەكە دەھىنين، تا بەيانى سەعات (10)، بە خواتان دەسپىرين.

محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكى)

سەرۇكى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

ارسلان بايز اسماعيل

جىگرى سەرۇكى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

فرست احمد عبدالله

سكرتيرى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانيشتنى ژماره (7) ى نائاسايى

يەك شەممە رېكەوتى 2010\2\28

خولى سىيەمى ھەئىژاردن

پروتۆكۆلى دانىشتىنى ژماره (7) ى نائاسايى

يەك شەممە رېكەوتى 2010/2/28

كاتزمير (10) ى پيش نيوەرۇى رۇزى يەك شەممە رېكەوتى 2010/2/28 پەرلەمانى كوردستان -
عيراق بە سەرۇكايەتى بەرپيز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكى) سەرۇكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى

بەرپز ارسلان بايز اسماعيل جيگري سەرۆك و، بەرپز فرست أحمد عبدالله سكرتيري پەرلەمان، دانىشتنى ژمارە (7) ى نائاسايى خولى سىيەم، سالى (2010) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپيى حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) له پيپړوى ناوخوى ژماره (1) ى ههمواركراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتنى ژماره (7) ى نائاسايى خولى سىيەمى هەلبژاردن له كات (10) ى پيش نيوهپړوى رۆزى يەك شەممە ريكهوتى 2010/2/28 دا بەم شيوهيه بىت:

1- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆکردن و برپاردان لەسەر پەرۆژەى بودجەى سالى 2010 ى هەريمى كوردستان – عىراق.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو ميهربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەكەينەوه، خولى سىيەمى هەلبژاردن سالى يەكەم، خولى گریدانى يەكەم، ژماره (7) ى نائاسايى رۆزى دانىشتن 2010/2/28، بەرنامەى كار بەپيى حوكمى برگه (1) ى مادده (6) له پەپەرەوى ناوخوى ژماره (1) ى ههمواركراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان – عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا، بەرنامەى كارى دانىشتنى ژماره (7) ى نائاسايى خولى سىيەمى هەلبژاردن، لەكات (10) ى پيش نيوهپړوى رۆزى يەك شەممە ريكهوتى 2010/2/28 بەم شيوهيه بىت:

1- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگۆکردن و برپاردان لەسەر پەرۆژەى بودجەى سالى 2010 ى هەريمى كوردستان – عىراق.

بەخيىراتنى بەرپز وهزيرى داراى كاك شيخ بايزو كاك رهشيد دەكەين، زۆر زۆر بەخيىربين، ئىستاش داوا له ليژنەى دارايى و ياسايى دەكەين بىنە جيگاي خويان، فەرموون.

بەرپزانى ليژنەى دارايى فەرموون بۆ پيشكەش كردنى پيشنيارەكان، تكاية، فەرموون.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەردەوام دەبين له گەلالەكردنى ئەو پيشنيارانەى كه گەيشتوووتە دەستمان، يەكەم: له راپورتى ليژنەى دارايى لاپەرە (12) هاتوو، پيشنيارى ليژنەى دارايى و ئابوورى خالى يەكەم: پيشنيار دەكەين صندوقتيك بۆ كەرگوك و ناوچە دابراوهكان دەست نيشان بكرىت، بۆ خەرج كردنى بودجەى تەرخانكراو، بۆ ئەو ناوچانە لەگەل دەستەى ناوچە ناكوكى لەسەرەكان، پارە تەرخانكراوهكەش له له ئىحتياتى بودجەى تەوارى دابندرئيت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنه‌ی ياسايى تڪايه، رهئى ئيوه چيه؟

بهريز شپروان ناصح حهيدمى:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئيمهش پشتگيرى رهئى ليژنه‌ى دارايى دهكهين، زور سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

جهنابى وهزير رهئى جهنابتان.

بهريز شپخ بايز تالهبانى (وهزيرى دارايى):

بهريز سهروكى پههلهمان.

نازانم مهوزوع له بودجه‌ى ئيحتياتى يهعنى ههموى لابدرئيت وبخريته صندوقهكهوه، كه باسى بودجه‌ى ئيحتياتى كرد.

بهريز سهروكى پههلهمان:

تڪايه ليژنه‌ى دارايى ئهوهمان بو روون بكهنهوه.

بهريز د. ئاراس حسين محمود:

بهريز سهروكى پههلهمان.

مهبهستمان ئهويه كه بچيته ناو ئيحتياتى وهزارهتى داراييهوه، ئه وهشه‌ى كه دادهندريت.

بهريز شپخ بايز تالهبانى (وهزيرى دارايى):

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئيمه روونمان كردوتهوه كهبو چى و چيه؟، بهلام ئيوه ههستاون له مهشاريع لاتان داوه، ئيستاكه لاتان بردووه، له بودجه‌ى تهشغيليش لاتان بردووه، ئيمه واى دهبينين ئه وه پارانه‌ى كه لهمهشاريعهكان لابراره ههم مهشاريعى ترى پيكرئيت، لهههمان كاتيش ئهگهر زياده‌ى ههبوو لهويوه بچيته ئه وه صندوقهوه، بويه زورمان پيباشه ئه وه صندوقه دابندريت، سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

ئيستاه وه وه ازحه، كي لهگه‌لدايه بادهستى بلند بكات تڪايه؟، كي لهگه‌لدا نيه؟، بهكوى دهنگ وههريرا، سوپاس.

بهريز د. ئاراس حسين محمود:

بهريز سهروكى پههلهمان.

لهو (10)ههزار ميلاكه‌ى كهدانراوه بو دامه‌زراندن، پشكى زورى بو وهزارهتى تهندروستى و پهروهرده بيت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رەئىتان، فەرموو.

بەرپىز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لەو پىشنىيارە دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر رەئى جەنابتان، فەرموو.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لەو پىشنىيارە دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا دەپخەمە دەنگەۋە، كىيى لەگەلدايە بادەستى بىلند بىكات تىكايە؟، كىيى لەگەلدا نىيە؟، بەكۆى

دەنگ ۋەرگىرا، بۇ خالى سىيەم.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

حكومەت بۇ ئەو شوپىنانەى كە تەرحىل كراون كاتى خۆى، ناۋچەكانى تۆپ بارانى حدودىش، حكومەت

بودجەيەك تەرخان بىكات، بۇ ئاۋەدانكردنەۋەو خزمەتگوزارى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رەئىتان، فەرموو.

بەرپىز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لەو پىشنىيارە دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر رەئى جەنابتان، فەرموو.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لەو پىشنىيارە دەكەين، بەمەرجىك تەئسىر نەكاتە سەر مىزانىيە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا دەيخەمە دەنگەۋە، كىيى لەگەلدايە بادەستى بلىند بىكات تىكايە؟، كىيى لەگەلدا نىيە؟، بەكۆى دەنگ ۋەرگىرا، بۇ خالى چۈرەم.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەمەنافى ئىجتىماعى لەۋەزارەتى تەندروستى، مەبلەغىك دىارى بىكرىت بۇ چارەسەرگىردنى پەككەۋتوۋانى چەكى كىمىياۋى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساى رەئىتان، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصىح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لەۋ پىشنىيارە دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر رەئى جەنابتان، فەرموو.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى داراىي):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە (6)مىليارو (800)مان داناۋە، بەلام لەسەر ئەۋەشەۋە چەندى بۇ دائەندىرئىت بەلاى ئىمەۋە ئاساىيە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئىستا دەيخەمە دەنگەۋە، كىيى لەگەلدايە بادەستى بلىند بىكات تىكايە؟، كىيى لەگەلدا نىيە؟، بەكۆى دەنگ ۋەرگىرا، بۇ خالى پىنجەم.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بىرىنى ئەۋ بودجەيەيە كەتەرخان كراۋە بۇ دروستكىردنى بارەگا حزبىيەكان ۋ ئەۋ پىرۇژانەى كە دووبارەن ۋ تەرخانكىردنى بۇ پىرۇژەى ۋەبەرەپنەن لە كەركووك ۋ ناۋچە دابىراۋەكان، لەھەمان ناۋچە، ھەرۋەھا بىرىنى لە 5% ئىعانەت ۋ منى ۋ تەرخانكىردنى بۇ ۋەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلەيەتى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك شاھۆ نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز شاھۆ سعید فتح اللە:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەشى يەكەمى ئەو پېشنيارە، پېشنيارىكى تازەيە، بەلام بەشى دوومى تەعاروز ئەكات لەگەل پېشنيارىكى دويىنى كە برپار بوو بخريته دەنگدانەو، كە لە 5%ى منح و ئيعانات كە دەكاتە (41)مليار دینار تەرخانبكریت بۆ صندوقى كەركوك و ناوچە دابراوەكان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەویش وەختى دیت و دەخريته دەنگەو، لیژنەى ياسایی رهنیتان، فەرموو.

بەرپىز شېروان ناصح حەیدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپاستى ئەو لەناو ياساکەدا هاتوو، لەناو موقتەرەحاتیش هاتوو، ئەو وەختەى كە ياساکە موناقلەشە دەكەين، ئەتوانين لەوئى برپارىكى لەسەر بەدين، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بورهان، فەرموو.

بەرپىز بورهان رشید حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

موقتەرەحى ئيمە لە پېشەوویە، هیج مونسەبەبەك نیه كە موقتەرەحى ئەوان لەپېشدا بخريته دەنگدانەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

موقتەرەحى ئيمە و ئيوە نیه، برى بەرپىزم دانیشە، ئەو پېشنيارە، ئەویش دیت، لیژنەى ياسایی فەرموو.

بەرپىز شېروان ناصح حەیدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپاستى من ئەمەوئیت هەندى تەوزیجات بەدم، یەكەم: ئەو پېشنيارانەى كە دويىنى لەلایەن پەرلەمانەو پېشكەشكرا، ئاراستەى حكومت دەكریت وەكو تەوصیيات، بۆیە مولزەم نیه لەناو ياساکەدا بییت، دووم: جۆرى موناقلەشە كەردنى ياساکان كە لە پەپرەوى ناوخوا هاتوو، لە بابى هەشتەم ياسا چۆن موناقلەشە دەكریت؟ بەشيوەبەكى گشتى تەفاسیلی هەمووى هاتوو، جگە لەوەش موازەنە چۆن موناقلەشە دەكریت، لە بابى نۆیەم هاتوو، من داوا لەسەرۆكایەتى پەرلەمان دەكەم، كە ئیلتیزام بكەين هەموو لایەكمان بە بابى نۆیەم، كەى هاتینە سەر ياساکە بۆ موناقلەشە كەردنى، ئەو كاتە ئيمە برپارەكان دەدەين، لەسەر ئەو ئەساسەش ياساکە پەسەند دەكریت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

یەعنە لیژنەى ياسایی ئيوە رهنیتان وایە كە ئەم موقتەرەحە لەگەل ئەو موقتەرەحەى تر كە دويىنى بوو، بەیلدريتهو بۆ كاتى موناقلەشە كەردنى ياساکە.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەئى، ئىمە وامان پى باشە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

باشە با ھەردوو موقتەرحەكە تەئخىر بکەين بۇ كاتى موناقتەشە كەردنى ياساى بودجەكە، كاك كاردۇ

فەرموو، ببورە، دكتور جەغفەر نوقتەى نيزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز جعفر على رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر دەرفەتم بەدەيت من يەك پيشنيارى بچووكم لەسەر ئەو ياسايە ھەيە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ببورە، جەنابت وت نوقتەى نيزاميم ھەيە، بۇيە پيشنيار نابيت، تكاية دابنیشە، بەرپىزان ھەرھەمووتان

كەس بەناوى پيشنيارەو مەجال نادەم، كاك كاردۇ فەرموو.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم پيشنيارە رەبتي بە پرۆژە ياساگەو ھەيە، وەكو كاك شىروان ئىشارەتى پىكرد، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك زانا، فەرموو.

بەرپىز د. زانا رۇوف ھەمە كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەپرسەم لە لىژنەى ياسايى لە چ بىرگەيەكى ئەو ياسايەدا جيگاي ئەم پيشنيارە ئەكرىتەو؟، چونكە

شتىك نىە باس لە بىرىنى رپژەى لە 5%ى منج و ئىعانەت لەناو پرۆژە ياساگەدا بکات، تەنھا بابە گشتىەکان

باس كراو، بۇيە داوا دەكەين لەگەل پيشنيارەکاندا دەنگدان لەسەر ئەم بابەتەنە بکرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى تكاية وەلاممات چىە؟، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبىعى دوو، سى خال ھەيە دوپنى ئىسارە كرا، ئەمە پىويستە ئىسارە بکرىت، پىويستىشە بىپارى لەسەر

بدرىت، لەوانە ئەو بىرەى كەبۇ حزبەکان دانرابوو، كە لابردرا، ئەو رپژەى كە لە 5% بوو لە منج و ئىعانەت

ئەمەش ئىستىقتاع كرا، ئەبى ئىمە ئەو لەناو ياساكدەدا جىگا بىكەينەو بە ماددەيەكى قانونى پاشان ئەو پىشنيارە بىتە پىش كە ئايا بۇ ج مەبەستىك ئىمە بەكارى ئەھىنين؟، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالسلام، فەرموو.

بەرىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

وابزانەم ئىمە دوينى وەختىكى زۆرمان تەرخان كرا بۇ باس كرا ئەو ئىستىقتاعانە، بىرپارىكمەن لەسەر دا، ھەرودھا ئەو پىرۆزانەى كە براو، مەن پىشنيار دەكەم دياريشە كە نووسراو پىش ئەوئى ئىمە دەنگدان بىكەين، ئەم خالە دەنگى لەسەر نەدرىت و لابىرىت، چونكە ئىنجاز بوو بەرەئى مەن، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك خورشيد، فەرموو.

بەرىز خورشيد احمد سليم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە زۆر قسە لەسەر ئەو 5% ئىعانەت و ئەو 5% مەنح دەكەين، با بەبىرتان بىنمەو، ئىمە لە ياساكدە لە دووخال زىادەمان ھەيە، كە (90) مليار دىنارە، ئەو بىر زىادەى مەنح و ئىعانەت ھەمووى دەكاتە 41 مليار، يەئنى ئىستا ئىمە قەرزارى وەزارەتى دارايىن، بە 48 مليار و 500 ھەزار، ئەم پارەيە ناكراى بەيەنە جىگايەكى تر ئىمە پىشنيارمان ھەبىت بە (90) مليار، ئىنجا بىين ئەو (40) مليارە بەرەنە جىگايەكى تر، ئەبى ئەو (40) مليارە بۇ وەزارەتى دارايى و ئابوورى بىت، ئىمە لەگەل ئەو (40) مليارە 48 مليار و 500 ھەزارى تر قەرزارى وەزارەتىن بۇ ئەو زىادانەى كە لە ياساكدە ھاتوو، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كوئستان خان، فەرموو.

بەرىز كوئستان محمد عبدالله:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پىشتىگىرى رەئىيەكەى كاك شىروان دەكەين، كە ئەو ھەمووى لەناو ياساكدە موناقتەشە بىكرىت، چ ئەو بىرەنەى لە 5% كە چ ئەوئى پىرۆزەى ئەحزاب كە لىي ئەبىدرىت، چ ئەوئى كە دەنگمان لەسەردا، كادىرو ئىعلام و ئەو شتانە ھەمووى كۆبىكرىتەو رىژەكەى ديارىبىكرىت لەناو پىرۆزە ياساكدە، ئىمە بۇيە پىشتىگىرى رەئىيەكەى كاك شىروان دەكەين، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عبدالله فەرموو.

بەرىز عبدالله على ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم وايە ئەم پارەى گە داوا دەگەين لە شوپىنك ديارى بكرىت دوو جۆره، يەككىيان گە ميزانيهيه بهپى پارىزگاگان ديارىكراوه، ئەو پرۆژەى گە لە سنوورى پارىزگايەك ئەبدرىت، رەنگە خودى ميزانيهكە تىك بدات، ئەگەر لە پارىزگاگەش بىرپىن و بىخەينه سەر پارىزگايەكى تر، رەنگە ئەمەش ھەر ناھاوسەنگ بىت، لەبەر ئەو ھەر لە سنوورى ئەو پارىزگايەدا بۆ ئىشىكى تر وەزارەتى دارايى بەكارى بەيىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دواى دەخەين بۆ موناغەشەى ياساگە، لىژنەى دارايى و ياسايى و جەنابى وەزىر وھەندى ئەندام پەرلەمان تەئىديان کرد، فەرموون ئىستا بۆ خالى شەشەم، تگايە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھاوتاکردنى مووچەى پۆلىس وئاسايش لەگەل بودجەى ھاوتاکانيان لە عىراقدا، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان ئەمە لەسالى 2008 لەياساى بودجەدا تەسبىت کراوه، پىويست ناکات جارىكى تر ياسايەگمان ھەيە گە تەسبىت کراوه، پىشنيار بگەين گە ئەو شتە بكرىت، بۆيە ئەمە بەرپەئى ئىمە ناخەينه موناغەشەو، برۆن بۆ خالى دواتر تگايە.

بەرپىز محمد دلير فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سياسەتى دارايى ھەرىم لە بودجەدا رەنگى نەداوئەو بەتايبەتى بۆ بوارى کۆکردنەوہى داھات، لەھەردوو ئاستى فيدرالى وھەرىمى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سياسەتى دارايى ھەرىم بەپى ئەو رېژەيەى گە تەرخانکراوه بۆ وەزارەتەگان، بە تەسەلسول و بەتەدرىج دىتە خوارەو، تگايە بۆ خالىكى تر.

بەرپىز محمد دلير فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پلانى حكومەت بۆ وەبەرھىنانى بيانى وناوخۆيى نيه، بەتايبەتى بۆ ئەو پرۆژە ئىستراتيژيانەى گە لەتواناى حكومەتدا نيه، بۆ جىبەجى کردنى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەۋىش رەبىتى بە مىزانىيەۋە نىيە برۇ بۇ خالىكى تر.

بەرپىز محمد دلپىر فتاح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

رەئىيىيەت ھۆكۈمەت لە بودجەدا دىيار نىيە، بۇ چارەسەرى ئەۋ بۇشايىيەى لەنىۋان خواستى دارايى ھەرپىم و بېرى دىيارىكراۋ لە عىراقدا.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لېژنەى دارايى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بە ھەقىقەت ئەۋ ھەلۋىستە ناسراۋە، چۈنكى ھەر ئەۋ بېرە پارەيە كە لە بەغداددەۋە بۇمان دىت، لەۋە زىاتر نىيە، لە بېرى لە 17% كەيە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لېژنەى ياساى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمەش ھەمان رەئى لېژنەى دارايىمان ھەيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

دەيخەينە دەنگەۋە، كىي لەگەلدايە تىكايە دەستى بلىند بىكات؟، فەرموون كىي لەگەلدا نىيە؟، بەكۆى دەنگ ۋەرگىرا، بۇ خالىكى تر تىكايە.

بەرپىز محمد دلپىر فتاح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەۋلەۋىياتى ۋەزارەتەكان لە راپۇرتى ۋەزارەتى دارايىدا رەچاۋ نەكراۋە، نەۋنە ۋەزارەتى كارەبا، ھەرۋەھا ئاۋەدانكردنەۋەۋە پىشەسازى، بىگرە زۇربەيان ئاگايان لە خەملاندنى بېرەكانيان نىيە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لېژنەى دارايى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز خورشيد احمد سليم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەم خالە زۇرچار ھاتىيە موناقتەشە كرن، زىاتر لە دووچار و سى جار ۋەلامى ئەم پىرسىيارە دراۋەتەۋە، پىۋىست بە موناقتەشە ناكات، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

ليژنهى ياسايى تكايه رهئيتان.

بهرپرز شپروان ناصح چهيدمري:

بهرپرز سهروكى په رله مان.

خه مالاندىن هميشه به ئيتيفاق دهبيت له نيوان و مزارته كان و و مزارته دارايى، زور سوپاس.

بهرپرز سهروكى په رله مان:

بو خالتيكى تر تكايه.

بهرپرز محمد دلير فتح:

بهرپرز سهروكى په رله مان.

چه ندى خالتيكى تر هه يه كه چى ندى جار دووباره كراوته وه، بى خوښمه وه؟

بهرپرز سهروكى په رله مان:

به لي بى خوښمه ره وه، فه رموو.

بهرپرز محمد دلير فتح:

بهرپرز سهروكى په رله مان.

ناهاوسهنگى له دابه شكر دنى بودجه له نيوان ئيستىسمارى و ته شغىلى، هه رووه ناوچه كان و بواره كاندا، سوپاس.

بهرپرز سهروكى په رله مان:

ليژنهى دارايى تكايه رهئيتان.

بهرپرز د. نارس حسين محمود:

بهرپرز سهروكى په رله مان.

دهر بارهى ناهاوسهنگى له نيوان بودجهى ئاسايى و نا ئاسايى نه وه چه ندى جار يك پروونمان كردو ته وه، واقعى نه وه كه وا حكومه تى هه ريمى كوردستان به شىكى زور له چالاكيه ئابووريه كان له به رده ستى دا يه و نه وه و مزارته كان ده بات به رپوه، ته عويزاتى فه زمان به ران هه مووى له به رده ستى نه وه، سلع، خه دمه مات، ئيعانات هه مووى، له بهر نه وه خو ى هه ر سروشتى بودجه خو يه تى و به و شو يه ده بيت، سوپاس.

بهرپرز سهروكى په رله مان:

ليژنهى ياسايى تكايه رهئيتان.

بهرپرز شپروان ناصح چهيدمري:

بهرپرز سهروكى په رله مان.

پشتگيرى ره ئى ليژنهى دارايى ده كه ين.

بهرپرز سهروكى په رله مان:

كاك اسماعيل فه رموو.

بەرپىز اسماعىل سەئىد مۇھەممەد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىز ئىمە لەبەردەم بەرپىز سيارەتتەكى مېژوويىداين، ئەۋىش ئەۋەيە بودجە جگە لەۋەى ئەبىت بەشپەيەكى يەكسان يان بەپىيى زەرۋورىيات بەسەر سىكتەرە ئابوورىيەكاندا دابەش بىكرىت، بەھەمان شىۋە گىرگە بەشپەيەكى دادپەرۋەرەنە بەسەر ناۋچەكاندا دابەش بىكرىت، من تىكتان لى دەكەم، ئەمە دوور بىت لە ژيانى ناۋچە گەرىتى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز دەپخەينە دەنگەۋە، ئەۋ ناھاسەنگىيەكى كە باس كراۋە لىژنەى دارايى خويىندىيەۋە، ئىۋەى بەرپىزىش گوپتان لى بو، ئىستا دەپخەمە دەنگەۋە كىي لەگەلدايە با دەستى بلىند بىكات تىكايە؟، فەرموون كىي لەگەلدا نيە؟، بەكۆى دەنگ وەرگىرا، پىشنىارەكان كۆتايىان پىھات، ھەندى پىشنىار ھەبوو كە دووبارە بوون، بوپە دووبارەمان نەكردەۋە، ئىستا دەچىنە سەر بەشپىكى تر، لىژنەى دارايى فەرموون بو خويىندىيەۋە. فەرموون كاك شىرزاد.

بەرپىز شىرزاد عبدالحافظ شريف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لە پىشنىارەكاندا كۆمەللىك پىشنىارى ترمان كىرد، جەنابت وتت ئەگەر لە كۆتايى پىشنىارەكاندا تىيدا نەبوو، ئەتوانن داۋاي بىكەن، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىتىفاق كرا، ئەۋەى لەسەر ئىستىقتاعەكان بوو لەناۋ ياساكە موناقتەشە كراۋ ھەموو لەسەر مونتەفق بوون، ھىچ موقتەرحىكى تر نيە، چونكە ئەگەر ھەر موقتەرح بىت تا مالا نيھايە ئەپرات، ئەۋانەى كە بەنووسراۋ ھاتن ئەۋانەى لەناۋ قاعە وترا، ئەۋەى لەناۋ لىژنەكاندا وترا، ئەۋەى ناۋ لىژنەى دارايىش ھەموۋى وترا بەنووسراۋ لە گشت لايەنەكانمان وەرگرت، لىردەدا بە تەسەلسول پىيدا چوۋىن، زۆر سوپاس، فەرموون كاك اسماعىل.

بەرپىز اسماعىل سەئىد مۇھەممەد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دوو پىشنىارم خستە بەردەستى بەرپىز، لاي جەنابىشتن يەككىيان: لابرندى ئەۋ بودجەيەى كە بو مەلەبى شەعب تەرخانكراۋە، دووم: لابرندى ئەۋ بودجەيەى كە بو پىشانگاي نىۋدەۋلەتى سلىمانى كە

مولكى ژوورى بازىرگانى سلىمانىيە و ژوورى بازىرگانىش سەندىكايەكى سەربەخۇى دەۋلەمەندە و پارەى خۇى لەبەردەستدايە، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

پەيام خان، فەرموو.

بەرىز پەيام احمد محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە ئىمەش پىشتر پىشنيارىكىمان وت، لەناو ھۆلەكەداشدا چەند كەسىك پىشتىگىرى ئەۋەيان كىرد، ئەۋ پىرۋانەى كە ديار نىن و ناويان نىيە، نووسراۋە پىرۋانە بۇ گەرمىان، گەرمىان لە كويۋە بۇ كويى؟، نووسراۋە پىرۋانە بۇ مەندەلى، چ پىرۋانەكە؟، ناۋى چىيە؟، ماۋەكەى چەندە؟، شوپنەكەى كويىيە؟، پىرۋانە بۇ سەعدىيە، بۇ جەلەۋلا، ئىمە چەند جارىك پىشنيارىمان كىردوو، بەلام باس نەكرا، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

ئەتوانن بىرۋن لە لىزنىە نەزاهە، لە لىزنىە پەيوەندىدار، بەدواداچوونى بۇ بىكەن، بزانن ئەۋ گەرمىانەى كە باسى پىرۋانە بۇ ئەكرىت، بۇكويى كراۋە؟.

بەرىز پەيام احمد محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لە ۋەزىرى پىلاندا نانىش پىرسىارم كىرد، بەلام ۋەلامى نەدامەۋە، وتى ئەۋە بەرپىسىك تەلەفۋنى بۇ كىردوو بەپەلە ئەۋ شتەم نووسىۋە، بۇيە تىكا دەكەين لەسەر بەرپىس و تەلەفۋنات پىرۋانە دانەندىت بۇ ھىچ ناۋچەيەك، بەلى من خۇم پىرسىارم لىكرد، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

تىكايە ئەۋ پىشنيارانەى كە لەبەردەستمانە تەنھا ئەۋانەن، شلىر خان، فەرموو.

بەرىز شلىر محمد نجيب:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەسەر مەشروەكانى مەندەلى، ئىمە لەگەل ۋەزىرى ئاۋەدانكىردنەۋە قىسەمان كىرد، بەراستى خەلكىكى مەندەلى ھاتوون و وتوويانە پىرۋانەمان بۇ بىكەن، ئەۋان فرىا نەكەوتن پىرۋانەلەكان بىيىن، بەتەقدىرى، تەخمىنىيە ئەۋ پارەى كە دايان ناۋە، چۈنكە كىشەى مەندەلى زۇر لەۋە لەۋ بىرە پارەيە زىاترە كە بۇى دانراۋە، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك رىباز، فەرموو.

بەرىز رىباز فتاح محمود:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

من باسی نه خوشخانهی شۆرشم کرد، جهنابی وهزیری دارایی جوابی دامهوه، وتی لهسههر وهزارهتی پيشمههرگهیه، بهلام له پرۆژه وهبههرهینانهکان نهگهر سهیری بکهین، دهبینین برپیکى زۆرى پرۆژه وهبههرهینانهکانى وهزارهتی تهنروستی نه خوشخانهی شۆرش بر دوویهتی، پيشنیار دهکهم نهوه بخریته سههر وهزارهتی پيشمههرگه، چونکه دیسان له بودجهی وهزارهتی تهنروستی کهم دهگریتهوه، نهچيته سههر وهزارهتی پيشمههرگه، سوپاس.

بهريز سهروکى پههلهمان:

جهنابی وهزیر بهنيسبهت ياريگای شهعب، ئیوه وهکو حکومهت رهئیتان چیه؟، فهرموو.

بهريز شينخ بايز تالهبانى (وهزیری دارایی):

بهريز سهروکى پههلهمان.

ئيمه له بودجهکهماندا هاتوووه حکومهت لهسههرى ئيقرارى کردوو، پهسهندى کردوو، تکام وايه ليهرهش پهسهند بکريت، سوپاس.

بهريز سهروکى پههلهمان:

تهنها دووکهس لهسههر نهو بابته با قسه بکهن، کاک عومهر صديق، فهرموو.

بهريز عمر صديق ههورامى:

بهريز سهروکى پههلهمان.

بهبوچونى من ئيمه يهکهمجار له چهند روژى رابردوو بودجهی وهبههرهینانمان به تيرو تهسهلى موناقهشه کردو برپاريشمان لهسههدا، بويه پيشنیار دهکهم وداواش دهکهم، که ئيمه پابهندى نيزام بين و جاريکى تر نهچينهوه سههر موناقهشهی نهو بابته، سوپاس.

بهريز سهروکى پههلهمان:

کاک نهريمان، فهرموو.

بهريز نهريمان عبدالله قادر:

بهريز سهروکى پههلهمان.

من دوينى پيشنیاريکم خسته بهردهم جهنابتان، که ژمارهيهکى زور جياوازی له ميلاکاتى وهزارهتی ناوخوو ههردوو ئاسايشهکه ههيه، نارديشم بو جهنابت، نهمه نهخراوته بهرنامهی کارهوه که ژمارهيهکى زور زوره، سوپاس.

بهريز سهروکى پههلهمان:

بهريزان ههموو ليستهکان به نووسراو لهگهه کۆکردنهوهی نهوهی خويمان بهنووسراو، ههموو پيشنیارهکان هاتن و نهوهتا لهبهردهستمد، واته پيشنیارى ههموو ليستهکانى ناو پههلهمان بو ئيمه هاتوووه خویندوو مانهتهوه به تهسهلسول، نهوانهی تريش که خويمان ليهره بوون و موداخهلهيان کردوووه

ھەرھەموویەتی بۆیە ھیچ پېشنیاری تر وەرناگرین، پېشنیاری یاریگای شەعب، دوو رەئى لەسەرە، لیژنەى دارایی و لیژنەى یاسایی و جەنابى وەزیریش ھەموویان تەئیدی ئەکەن، پېشنیاریکیش لەم ئەندامە بەرپێزانەو ھاتوو ئەلێن لایچیت، بۆیە دەبێخەینە دەنگەو، کێی لەگەڵدایە با دەستی بێند بکات تکایە؟، واتە بۆ مانەو (45) فەرموون کێی لەگەڵدا نیه؟، واتە نەمێن (50) بۆیە بەزۆرینەى دەنگ لا ئەبریت، ئیستا بۆ خالێکی تر.

بەرپێز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەپێی یاسا پاش ئەو پېشنیاری لیژنەکان گەتوگۆی لەسەر کرا، دەنگی لەسەر درا، دێینە سەر بابەکانی خەرجیەکان، ژمارە سەرەکیەکان دەخەینە روو، لەگەڵ ئەو پېشنیارانەى کە دەربارەیان ھەیە، بەنەیسبەت بودجەى خەمڵیندراوى سالی 2010، مووچەى فەرمانبەران واتە (تعويزات موظفين) ھەرچەندە لە راپۆرتەکەشدا ھاتوو، جا نازانم بێخەینەو دەنگدان یان نا، بەنەیسبەت موازنەى ئاسایی و ئاسایی، ئەو ھەش لە راپۆرتەکەماندا ھاتوو، بەس ئیستا بابەکانی دەخوینینەو.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

ببۆرە با لیژنەى یاسایی راي خۆیان بەدەن، فەرموو کاک شێروان.

بەرپێز شێروان ناصح ھەیدەرى:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێویستە ئیستا دەنگدانێک لەسەر ئەو بابەتە بکەیت، پاشان بچینە سەر خویندەو ھەو موناھەشەکردنى، سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى یاسا تکایە رەئیتان بۆ ئەو بزانین دەنگدان بکەین پاشان بچینە ئەو بابەو یان نا؟.

بەرپێز شێروان ناصح ھەیدەرى:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پیش ئەو بچینە موناھەشەى یاساکە، پێویستە لەسەر مەسەلەى نەفەقات و واریدات، ئیمە دەنگی لەسەر بەدەن، ئەو ئیستا دکتۆر ئاراس دەخوینیتەو بۆ ئەو لەو تەواو بین و پاشان بچینە قۇناغى ئیقرارى یاساکەو، زۆر سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

ئیستا بەرپێزان کێ لەگەڵ ئەو ھەو ھەو ھەو بچینە سەر بابەکانی تر بۆ موناھەشە، با دەستی بێند بکات تکایە؟، فەرموون کێی لەگەڵدا نیه؟، بەکۆى دەنگ وەرگیرا، بۆ ئەو بەردەوام بین و بچینە سەر بابێکی تر.

بەرپێز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەشى يەكەم لە بودجەى خەملىندراو، مووچەى فەرمانبەران واتە (تعويضات الموظفين) بېرى تەرخانكراو بۇ بودجەى خەملىندراوى سالى 2010، (4) تريليون و (999) مليار و (300) مليون.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور زانا، فەرموو.

بەرپىز د. زانا روؤف حمە كریم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا دەكەين لە لىزنەى دارايى بۇمان روون بکاتەو، ئەو پارەى (4) مليار و (800) مليونە يارىگای شەعب که لابرا ئەچیتە کوئ و لە چ بابیکدا سەرف دەکریت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو دەنگمان لەسەر داو چوو بەبیکى تر، تکایە لەکاتیکى تر که جیگای هات روونکردنەو دەى لەسەر دەدەين، فەرموو دكتور ئاراس.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئایا دەنگدانى لەسەر دەکریت یان نا ئەو خالە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا مووچەى فەرمانبەران ژمارەکەى دەخوینیتەو دەىخەينە دەنگدانەو، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

(4) تريليون و (999) مليار و (300) مليون.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

کوئستان خان نوقتەى نيزامى هەيه، فەرموو.

بەرپىز کوئستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئیمە دوینى دەنگمان لەسەر ئەو دەدا که مووچەى کادىرو ئەوانەى که کاریان نیه، مووچەکانیان دەبدریت دەنگمان بۇداو بەکۆى دەنگى ئەندامانى پەرلەمان بوو، ئىستا ئەم ژمارەيه ئەوانەشى تىدايه، چۆن دەنگى

لەسەر بدەين، ئەگەر دەنگىشى لەسەر بدەين بلىين دواى ئەو برپىنەى كە دەنگى لەسەر دراو، مووچەى كادىرو ئەو كادىرانەش كە لە راگەياندنەكان ئىش دەكەن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بە تەنكىد ئەوانەشى كە براون پاشان بەو نىسبەى دەبردىت و لەياساكەش ديارى دەكرىت، سۆزان خان، فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەهاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوانەى كە دوينى دەنگمان بو داوہ هەمووى پيشنيارە، حكومت مولزەم نىە بە جىبەجىكردى، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حاكم رزگار، فەرموو.

بەرپىز رزگار محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەپاستيدا ئەو رەقەمەى كە ئىستا لەبەردەستداىە، لە موقارنەكە لەگەل سالى پار ئىمە تەعیناتى پارمان لە سنوورى 10 ھەزار كەسە، ئەم پارەى كە زیادە، كە موقارنەى دەكەى زياد لە تريليوئىكە، ئەو زيادەى مووچەىە چۆنە، يەعنى دەدرىت بەكى ئەو؟، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساىى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرەئى من ئەوہ ئاراستەى بەرپىز وەزىرى داراىى بكرىتەوہ، بو ئەوہى وەلام بدرىتەوہ، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى داراىى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ژمارەىە تەبىعى لە 6/30 ھاتووہ، ئەو رۆژەش لە وەلامى پرسىارەكاندا وەلامم داىەوہ، بەس ئەوہ كە وەزارەتى پيشمەرگە دىتە سەرى (600)ملىار دىنارە، زيادەى خانەنشىنەكان كە (70)ھەزار دىنارە

(5) مانگی تەراکومی تېدا بو، لەهەمان مانگ سەرف دەگری، عەلاووە تەرفیعی ئەم ماوەی کە هەیه، ئەو (10) هەزار کەسە کە ئیستا تەعین دەبیّت، ئەوەش ئەچیتە سەری، لەگەڵ ئەوەشدا زیادەى مووچەى ئەو چوار لیوایەى کە ئیستا تەشکىل دەبیّت و کە تەشکىلش بو، ئەوانەشى هەموو ئەچیتە سەر، بۆیە رەقەمەکە لێرەدا زیاد هاتوو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عومەر عبدالعزیز نوقتەى نيزامى هەیه، فەرموو.

بەرپز عمر عبدالعزیز بەاءالدین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من داوا دەکەم لە لیژنەى یاسایى کە ئەوهمان بۆ روون بکاتەو، حەدى فاصلى بریار و راسپاردە چۆن دیارى دەکریّت، ئیمە کە شتیک دەکەین دەبیّت بە بریار بەگۆى دەنگى پەرلەمان، ئەمەش پێى ئەوتریت راسپاردەو مولزەم نیه لەسەر حکومەت، بۆیە لە رووی قانونیەو بەمان روون بکەنەو، کە چۆن راسپاردەو بریارەکان لەیەکترى جیا دەکرینەو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى یاسایى تکایە رەئیتان.

بەرپز شێروان ناصح حەیدەرى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبیعی ئیمە راپۆرتیکى هاوبەشمان هەیه لەنیوان لیژنەى دارایی و لیژنەى یاسایى، لەم راپۆرتەدا سەرنج و تییینیەکانى هەموو لیژنەکان وەرگیراوە، ئەوەشى کە بە پەسەند زانراوە داخلى راپۆرتەکە کراوە، ئەوەى کە بە پەسەند نەزانرا دوینى ئیمە لێرەدا یەکلاییمان کردەو، کردوو مانە بە خالى جیاواز بۆ ئەوەى لەناو یاساکەدا ئیمە موناخەشەى بکەین، بریارى گونجاوى لەسەر بەدەین، بەلام ئەو پيشنيارانەى کە ئیستا دیتە ئاراووە دەبیّت بە تەوصیات و ئاراستەى حکومەت دەکریّت بۆ ئەوەى جیبەجیبى بکات، ئەمەیه مەوزوعەکە واتە ئەو پيشنيارانەى کە خارجى راپۆرتى لیژنەکانە بەم شیوەیه تەعامولى لەگەڵ دەکریّت، ئەو پيشنيارانەشى کە داخلى راپۆرتەکانەو بە نەزەرى ئیعتیبار وەردهگیریت بەم شیوەیه مامەلەى لەگەڵ دەکریّت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى دارایی تکایە رەئیتان.

بەرپز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەى ئەو برە پارنەى کە دەبەردریّت لە بودجەى ئاسایى، هەر بەپێى سیستەمى محاسبى لەناو بودجەى ئاساییەکە دەمیّنیتەو، دواى حکومەت خۆى بەشیوەیهک لە شیوەکان تەسەرپووفى پێو دەکات،

ئەگەر ئىمە بەرچاومان روون نەبوو لە چۆنپەتە تەسەرپووف كوردنى حكومەت بەو بېرە پارەى كە دائەشكىندىت ئەو كاتە ئەتوانىن بەدواداچوونى بۇ بكەين وەكو ئەركى پەرلەمان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئەيووب، فەرموو.

بەرپىز ايوب نعمت قادر(ئارام):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەم خەملاندانە من پرسىارىكم لە بەرپىز وەزىرى دارايى ھەيە، بەپىي ماددەى (11)ى بودجەى سالى 2009، كە لەلايەن پەرلەمانەو پەسەند كراو، ئەئىت وەزارەتى دارايى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتەكانى دىكە، وردەكارى مىلاكاتى ھەموو وەزارەتەكانى ھەرىمى كوردستان – عىراق بۇ سالى دارايى 2009 رىك دەخات و پەسەندى دەكات، لەبەر رۆشنايى پارەى تىچوونى بودجەكان كە لە ياساى بودجەدا پەسەند كراون، لەسەر وەزارەتى دارايشە لەگەل وەزارەتى پلانندانان پىش كۆتايى ھاتن بە سالى دارايى 2009، راپۆرتىكى دوورودرئز لەسەر ئەمە پىشكەش بە پەرلەمان بكات، بىگومان دەبىت ئەم راپۆرتە لەلايەن وەزارەتى دارايىەو بەگاتە دەست پەرلەمان، ئەو كاتە ئىمە دەتوانىن ئەم مەسەلەيە پەسەند بكەين، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حمە سەعید، فەرموو.

بەرپىز حمە سەعید على اورحمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وەكو بەرپىز پىشتر ئامازەت پىكرد و لىژنەى ياسايش ئامازەى پىكرد، كە بېرىنى ھەموو رىزەكان، بېرىنى پېرۆزەكان و لابرديان، بېرىنى مووچەو دەزگاكانى راگەياندن، بۇ ئەوەى لە پىشنيار دەربجىت و ئەو ئىشكالە بەرپىز و لىژنەى ياسايى كە باسيان كرد، دەكرى بە ماددەيەكى ياسايى بە روونى بۇ ئەوەى مولزەم بىت بۇ حكومەت ئەمە يەك، كەواتە يان ئەبىت بكرىت بە ماددەيەكى ياسايى و بىت بە بېرگەيەك، يان دەبىت تەوصيەكان ھەموويان بە ماددەيەكى ياسايى بلىين ئەمە مولزىمە، خالىكى تر فيعلەن ئەم مووچەيە، ئەم بېرە، ئەم گوژمەى تەعويزاتى فەرمانبەران دەبىت ئەو تىبىنيەى لەگەل بىت، دوای ئەوەى ئەو كەم كردنەوانە لابرەو، چونكە ئىمە فەرمانبەرىكى زۆر و مووچەخۆرىكى زۆرمان لابرەو، دەبى ئەو تىبىنيەى لەگەل بىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ھاواراز خان، فەرموو.

بەرپىز ھاواراز شىخ احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپراستی من پېم وايە، گەتوگۆگۆردن لەسەر ئەم ژمارانە و دەنگدان لەسەری شتیکی دروست نیە، چونکە تۆ کۆمەڵیک گۆرانکاریت کردوو، ئەگەر ئیستا تۆ دەنگ لەسەر ئەو بەدە ئیتر دوایی ناتوانی چارەسەری بکە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دکتۆر زانا، فەرموو.

بەرپز د. زانا رووف حمە کریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

راستە لە برگە یەکەمی ماددە (83) ئەئیت پێشنیاز کردنی زیادکردنی خەرجی یان هێنانە کایە خەرجی نوێ یان دابەزاندنی داھات قبوڵ ناکریت، ئەگەر پێشنیاز کراوەکە رینگای ئەنجام دانی پێشنیازەکە پوون نەکاتەو، بەلام وابزانم ئەو بابەتانە یە پەيوەندیان هەبوو بە زیاد کردنی خەرجی یاخود کەمکردنەو داھاتەکان لێرەدا بۆیە بەکۆی دەنگ پەسەند کراون، برگە یاسایەکان بەشیکی زۆری پوونکراوەتەو، ئەگەر واش نیە بۆ دەنگدان دەکریت لەسەر ئەم بابەتانە؟، هەر ئەندام پەرلەمانیک بۆی هەیه پێشنیاریک بە سەر بەخۆ بنیتریت بۆ حکومەت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک عبدالسلام، فەرموو.

بەرپز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من حەز دەکەم شتیکی پوون بکەمەو، ئەگەر من بەغەلەت تیگەیشتم داوا دەکەم لەو ئەندامە بەرپزانە لیژنە یاسایی و دارایی و بەرپز وەزیریش بۆم راست بکەنەو، تاکو بەرچاومان پوون بێت، ئیمە بەدەنگدانیک بودجە یەکمان پەسەند کرد، ئەم هەنگاوەی کە ئەمڕۆ دەینیین، تەنھا یەک مەبەستی هەیه، پەسەند کردنی بودجە یەعنی پەسەند کردنی هەموو ئەو ژمارانە کە لەویدا هاتوون، بۆ ئەو کە لە یاسادا ئیمە دەئین سەرفیات ئەوئەیه، خەرجیات ئەوئەیه، شەرعیەتی هەبیت، چونکە دەنگت داو لەسەر بودجە یەک کە وردەکارییەکانی هەمووی تێدایە، بۆیە ئیمە ئیستا ئەو کۆیە دەنگیک لەسەر دەدەین، تاکو ژمارەکان لە یاسا شەرعیەتی هەبیت، ئەمە یەک، دوو: هەموومان یاساکەمان دیو لە ماددە (6) دوووم باسی ئەم ئیشکالیەتە کراوە کە وەزیری دارایی ئەو گۆرانکاریانە لە بەینی وەزارەتیکی و وەزارەتیکی تر یان لکیندراو، ئەو هەمووی باس کراو، واتە بە پێی مەبەدەئێ حسابات ئەو تەشغیلیە لە تەشغیلی هەمان پارێزگا دەبیت و بەدیھیه کە بە پێی حسابات ئەو کە پڕۆژەکانە لە هەمان ناوچە دەمینی ئیمە تەسەور دەکەم، ئەگەر بگەینە سەر چارەنووسی، یانیش هۆی دانانی ئەم ژمارە باس بکەین، واتە ئیمە پەسەند کردنی بودجە یەکمان لەغو کرد، سەر ووتازە موناقلەشە ی وردەکارییەکانی بودجە دەکەین،

من تەسەۋر دەكەم ئەمە تەھسىل ھاسىلە، تەنھا بۇ ئەۋەپە تاكو ئىمە بچىن موناھەشەى ئەو ژمارە
كۆتايىپانە بىكەين كە لە ياساھەدا دىن، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك شاھۇ، فەرموو.

بەرىز شاھۇ سەيد فتح اللە:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە لەدانىشتى دوينىدا بودجەمان پەسەند نەكردوو، بەلكو دەنگ لەسەر ئەۋە دراۋە كە ئايا بودجە
بمىنىتەۋە لەناو پەرلەماندا ياخود بگەرىندىتەۋە بۇ ھكومت؟، بەزۆرىنەى دەنگ برىار درا كە بودجە
لەناو پەرلەماندا بمىنىتەۋە، بۇ ئەۋەى لەناو پەرلەماندا ھەموار بىرىت، ھەم لەناو پەرلەماندا دەستكارى
بىرىت، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر، فەرموو.

بەرىز شىخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ۋەللاھى ئىمە ئەۋ بودجەپەمان ھىناۋە ئەۋ ژمارانە بە تەخمىنى، تەخمىنمان كرددوو، بۇ ئەۋەى كە
بمىنىتەۋە، ھەر خەلەلىك لەۋ ژمارانەدا ھەبىت، ئەگەر بىت و لە شوىنى نەپەت ياخود لىيى دەربىرىت،
ئەۋە تەبىعى خەلەلە بۇ ئىمە ۋەكو ۋەزارەتى دارايى، ئەما مەۋزوعى ئەۋەى كە ئەۋ فەرمانبەرانەى كە
موۋچە خۆرن، گواپە دەلىن بەعزىكى دەوام ناكات، ياخود وجودى نىە، ئىمە لە خستەكانماندا ناۋەكان
ھاتوو، عەدەدەكانمان تەسجىل كرددوو، ئەۋ ژمارانەش موسەبەتن بوونىشان ھەپە، موۋچەخۆرن ئەۋانە،
لەبەر ئەۋە ئەۋ گۆرانكارىپانەى كە ئىستا ئىۋە دەنگى لەسەر دەدەن رەنگە تەئسىر بىكاتە سەر بودجەكەى
ئىمە، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك دىكتور ئەھمەد، فەرموو.

بەرىز د. احمد ابراهيم على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەپىيى ماددەى(86) ئەللىت يەكەمجار دەبىت پەرلەمان گىفتوگۆ لەسەر خەرجىەكان بىكات، يەعنى شتىكى
دروستە كە ئىمە برىار لەسەر ئەۋ ژمارانە دەدەين، پاشان لەسەر داھات، بەلام پىم واپە ئىمە توۋشى
ئىشكالىەتلىك دەبىن، لەۋ پارانەى كە كەم كراۋتەۋە، ئەگەر بەماددەپەك لە ياساھەدا جىپان نەكەپنەۋە،
يەعنى زۆر دروستە كە قسە لەسەر خەرجىەكان بىرىت، پاشان داھاتەكان، بەلام دوایى ئەۋ كەمكردنەۋانە
بەماددەپەك لەياساھەدا جىگای بىرىتەۋە، بۇ ئەۋەى توۋشى ئىشكالىكى ياسايى نەبىن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عەبدوئاللاي مەلا نورى، فەرموو.

بەرپىز عبداللە محمد نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ھەست دەكەم وردە وردە خەرىكە لەدەسەلاتى خۆمان دەكەوینە گومانەو، دوور لەو دەسەلاتەى كە پەیرەوى ناوخۆ داویتی پیمان خەرىكە ئەكەوینە گومانەو، چونكە بەپىی ماددەى (83) وەكو كاك زانا باسى كرد، ئىمە حەقى ئەو ھەمان ھەيە، كە بەرزكردنەو ەيان دابەزاندىن ياخود بەجۆرئىك لە جۆرەكان نقل كردن لە ھەندىك بابەو بەكەين، بەو مەرجەى ئىمە پروونكردنەو بەدەين، بۆيە ئەو پيشنيارانەى كە دوینی كراو، بەراستى ئەو دەنگىشى لەسەر دراو، پىويستە لەسەر حكومەت كە جىبەجىيى بكات، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە دوینی كە ليژنە دانىشتىن، لەگەل براى بەرپىزم كاك عەونى چەند خاالىك ھەيە دەستنىشانمان كردوو، ئىستا ئاراستەى جەنابتانى دەكەين، بۆ ئەو ەى لە ياساكە رىكى بچەين، يەكەم: ئىلغا كردنى نەفەقات كە ديارىكراو بۆ نۆژەنكردنەو ئەو بالەخانەى كە بۆ حزبەكان و بەرپرسەكانە، دووم: بىرپىنى رپژەى لە 5% لە منح و ئىعانات، سىيەم: گواستەو ەى مخصصات و نەفەقاتى مەشارىعى دووبارە بۆ ئەو پارىزگايەى كە ليىى براو، چوارەم: كە ئەمرۆ داخلمان كرد، مەسەلەى تەخصىصاتى پارىگاي شەعب، ئەو ە ئىمە ھەموويمان وەكو تىبىنى لەلای خۆمان نووسىو، دەنگىشى لەسەر دراو راستە، زمنى راپۆرتەكانى ليژنەكانە، ئىمە لەناو ياساكەدا ئىسارەى دەكەين بۆ ئەو ەى بخرىتە دەنگدانەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شاھۆ، فەرموو.

بەرپىز. شاھۆ سەيد فتح اللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جەنابى كاك شىروان يەك خالى لەبىر چوو، ئەو یش بىرپىنى ھەموو مووچە خۆرەكانى حزبە، كە لە حكومەت مووچە وەردەگرن، دەوامىش ناكەن، بىرپىنى مووچەى ھەموو ئەو ئەندامانەى راگەياندىنى حزبەكانىش، كە مووچەيان لەسەر حكومەتە ئەوانىش، بىرپىنى ھەموو ئەو ھاوکارىيانەى كە بۆ راگەياندىنى حزبەكانە، بىرپىنى ھەموو ئەو گوژمە پارانەى كە بۆ سەنتەرى سەر بە حزبەكان ديارىكراو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنه‌ی ياسايى تڪايه ره‌ئيتان لهو باره‌يه‌وه.

به‌رپ‌يز شپ‌روان ناصح حه‌يدم‌رى:

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان.

ئه‌وه پيشنياره ناراسته‌ى حكومه‌تى ده‌كه‌ين، سوپاس.

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان:

تڪايه با واز بي‌نين له‌وه كه چووينه سه‌رى به ته‌فصيل باسى ده‌كه‌ين، ئيستا ليژنه‌ى دارايى تڪايه ره‌ئيتان،
فه‌رموو.

به‌رپ‌يز د. ئاراس حسين محمود:

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان.

به‌حەقيقت ئه‌وه ئيمه‌ بو نزيكه‌ى مانگي‌ك ده‌چيت، ئه‌و ژمارانه‌مان له‌به‌رده‌ستداهيه‌و موناقتشه‌ ده‌كريت،
له‌ راپورته‌كه‌شدا هاتوو، يه‌عنى ئيستا هيچ موناقتشه‌يه‌ك هه‌ئناگريت، سوپاس.

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان:

ئىستا له‌گه‌ل ئه‌وه‌دان كه بدريته‌ ده‌نگدانه‌وه، ئيستا يه‌كه‌م: مووچه‌ى فه‌رمانبه‌ران ئه‌و رپ‌ژه‌يه‌ (4)
تريليون و (999)مليار و (300)مليون دينار، ئيستا كيى له‌گه‌ئداهيه‌ با ده‌ستى بلنڊ بكات تڪايه‌؟، 72 كه‌سى
له‌گه‌ئداهيه‌؟، فه‌رمووون كيى له‌گه‌ئدا نيه‌؟، به‌زؤرينه‌ ده‌نگ وه‌رگيرا، بو خالى دووهم تڪايه‌.

به‌رپ‌يز د. ئاراس حسين محمود:

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان.

خالى دووهم: شمه‌ك و خزمه‌ت و چااكردن (السلع والخدمات والصيانة)(937)مليار و (140)مليون دينار،
سوپاس.

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان:

ليژنه‌ى ياسايى تڪايه ره‌ئيتان.

به‌رپ‌يز شپ‌روان ناصح حه‌يدم‌رى:

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان.

پشتگيري ليژنه‌ى دارايى ده‌كه‌ين، زؤر سوپاس.

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان:

جه‌نابى وه‌زير ره‌ئيتان.

به‌رپ‌يز شپ‌خ بايز تاله‌بانى (وه‌زيرى دارايى):

به‌رپ‌يز سه‌رؤكى په‌رله‌مان.

ئيمه‌ش به‌هه‌مان شيوه‌ داوا ده‌كه‌ين كه‌وا ئه‌و ژماره‌يه‌مان بو دابندرئيت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگەۋە مادام كەس قسەى نىە، ئىستا كى لەگەل ئەۋەدايە كە شمەك و خزمەت و چاككردن (السلع والخدمات والصيانة)(937)مليار و(140)مليۇنى بۇ دابندريت، تكايە با دەستى بلىند بكات؟، (71) كەس فەرموون، كىيى لەگەلدا نىە؟، (4)كەس بەزۇرىنەى دەنگ وەرگىرا، بۇ خالى سىيەم.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

خالى سىيەم: باربوو (الاعانات) (398)مليار و (793)مليۇن دىنار، بەلام گەيشتىنە بىرپارىك كە لە 5%ى لە برى ئەو پارەيە بىرپدرىت، دواتر دەبىت بەياسا، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى تكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بىم وايە ئىمە دەستكارى ژمارەكان نەكەين، ھەر وەكو خۇى بىمىنئىتەۋە، بەلام ماددەيەكى ياسايى ئىزافە بكەين لەناو ياساكە، بۇ ئەۋەى لە 5%كە تەسبىت بكەين، بەماددەيەكى ياسايى، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى تكايە رەئىتان.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتگىرى ئەو رايە دەكەين، رايەكى راستە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عومەر عبدالعزىز، فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزىز بەاءالدين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە پىش پىنج دەقە نابىت بە كۆى دەنگى پەرلەمانتاران دەنگمان دا كە ناھاسەنگى ھەيە لەنىوان برى وەبەرھىتان و برى تەشغىلى، من لەم پىرۇسەيە تىناگەم بەكۆى دەنگى ئەم پەرلەمانە دەنگمان لەسەر داۋە، ئىستا چۇن جىگاي ئەۋە دەكەينەۋە كە لەگەل ئەم دەنگدانەى ئىستادا دەيكەين؟، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پەيمان خان، فەرموو.

بەرپىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دېسانەۋە ھەر لەسەر دەنگدان بۇ ئەم ماددەيە، لە مووچەي فەرمانبەراندە بەرپىزانى لىژنەي ياسايى و لىژنەي دارايى ھىچ ئىشارەتتىكىيان بەۋە نەكرد كە بەكۆي دەنگى ئەندامان داۋاي بىرىنى مووچەي فەرمانبەرەن و مووچە خۇرانى حزب كراۋە، داۋايان نەكرد بىكرىت بەياسا، بەلام بۇ منج كە بەزۇرىنە دەنگى ئەندامانى پەرلەمان بوۋە، داۋا دەكەن كە بە بەرگەيەكى ياسايى بىت، ئەمە ئىزدىۋاجىيەتە بەراستى سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ھەسەن، فەرموو.

بەرپىز ھىسن محمد سۈرە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دېارە بەنىسبەت پىرۆژە حزبىەكان، لەناۋ راپۇرتى دارايى بە سەرىحى ناۋى ھاتبوۋ، بۇيە ئىمە بىپارماندا لايبەرىن، بەلام بوۋنى مووچەي كەۋادىرى حزب لەناۋ ئەم راپۇرتە شتىكى فەرەزىيە، بۇيە ناكىرىت بەقانۇن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالله، فەرموو.

بەرپىز عبدالله محمد نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پەيمان خان، بەشئىك لەقسەكانى منى كىرد، بەلام من ئەۋەي كە ئەمەۋىت رۋونى بىكەمەۋە، بەراستى ئەم دەنگدانە پىچەۋانەي مەبدەئى كارى خۇمان دەبىت، پىچەۋانەي مەبدەئى كارى پەرلەمانە، دەنگيان لەسەر ئەۋ ژمارانە داۋە كە كەمىيان بىكەينەۋە، ئىستا تۇ دووبارە دەنگ لەسەر دانانەۋەي دەدەي بە ھەمان بىر، ئەمە پىچەۋانەيە تىكايە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بورھان، فەرموو.

بەرپىز برھان رشىد ھىسەن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ۋجودى مووچەخۇرى حزبى لەناۋ لىستى مووچەدا نىزىكەي (10) ھەزار كەسە، شتىكى فەرەزى نىيە، ئەمە بەلگەيە لەلامانە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ەمر عبدالرحمەن، فەرموو.

بەرپىز ەمر عبدالرحمەن ەلى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت مووچەو بابى مووچەو بىرگە، دەنگى لەسەردرا، ئەمە بەگوپىرەى پەپەرەوى ناوخۆى پەرلەمان چىتر ناگەرپىنەو سەرى و گۆتايى پىھاتوو، بەنيسبەت باربوو(الاعانات) ئەو رايەى گە لىژنەى ياسايى داى، گە بە بىرگەيەكى ياسايى لەناو ياساگەدا بە لە 5% بىت، بە بىرگەيەكى ياسايى بەتەئكىد ئەمە ئىلزامىەكى قانونى ئەدات بەسەر حكومەتدا، ئەبىت بە ماددەيەكى قانونى، پىويستە ئەو بەخرىتە دەنگەووەو هەئوئەستەشى لەسەر بىرپىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حمە سەعید، فەرموو.

بەرپىز حمە سەعید حمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بۆ هەموو بىرپىنەگان پىشتگىرى راکەى كاك شىروان دەگەم، واتە هە فەرمانبەرەن، هە ئىعانات، هە منى، هە تىرىش بەدواووەيە، پىشتگىرى ئەو رايەى دەگەم و موعالەجەى بکەين، بە بىرگەيەك يان ماددەيەكى قانونى، ئەوئەى كاك شىروان زۆر تەواو بەماددەيەك هەمووى نەك جىايان بکەينەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەپخەينە دەنگەو، لىژنەى دارايى بۆ دواجار ژمارەگەت بخوینەرەو، بۆ ئەوئەى بىخەينە دەنگەو، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

خالى سىيەم: باربوو (الاعانات) (398)مليار و (793)مليون دینار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان گوپتان لىبوو، ئىستا كىي لەگەئدايە بادەستى بلند بکات تکايە؟، (70)كەسى لەگەئە، فەرموون كىي لەگەئدا نىە؟، (27)كەسى لەگەئدا نىە، بەزۆرىنە دەنگ وەرگىرا، بۆ خالى دواتر.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دینە سەر حسابى بەخشىن، (المنح)كە برىتیه لە (431)مليار و (319)مليون دینار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى تکايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى رەئى لىژنەى دارايى دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر رەئى جەنابتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتگىرى دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى تىكايە بۇ دواچار بىخوئىننەۋە تا بىخەينە دەنگەۋە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەخشىن، (المنح)كە برىتتە لە (431)مليارو (319)مليون دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىي لەگەلدايە با دەستى بلىند بىكات تىكايە؟، (66) فەرموون كىي لەگەلدا نيە؟، (28)كەس

بەزۆرىنەى دەنگ ۋەرگىرا، بۇ خالى دواتر.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا دىينە سەر حسابى سوودە كۆمەلایەتتەكان، (المنافع الاجتماعية) كە برىتتە لە (180)مليارو

(401)مليون دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تىكايە لىژنەى ياسايى رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوودى كۆمەلایەتى ۋەكو خۆى ماۋە، داۋا دەكەين كە بدرىتتە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر رەئىتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتگىرى دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى بۇ دواجار بيخويننەوۋە تىكايە تا بىخەينە دەنگەوۋە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوودە كۆمەلەيەتەكان، (المنافع الاجتماعية) كە برىتتە لە (180)مليار و (401)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىيى لەگەلدايە بادهستى بلىند بىكات؟، (70)كەس فەرموون كىيى لەگەلدا نيە؟، (11)كەس بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، بۇ خالى دواتر تىكايە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دېينەسەر حسابى خەرجيەكانى تر، (المصروفات الاخرى)كە برىتتە لە (683)مليار و (377)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لىدەكەين و وەكو خۆى ماوۋتەوۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پىشتىگىرى لىدەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى بۇ دواجار بيخويننەوۋە تا بىخەينە دەنگەوۋە، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

حسابى خەرجيەكانى تر، (المصروفات الاخرى)كە برىتتە لە (683)مليار و (377)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىيى لەگەلدايە بادهستى بلىند بىكات تىكايە؟، (67)كەسى لەگەلدايە، كىيى لەگەلدا نيە؟، (30)كەسى لەگەلدا نيە، بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، بۇ خالى دواتر.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا دىنە سەر حسابى مەوجوداتى نادارايى، (موجودات غير مالیه) كە بریتیه له (258) مالىار و (772) ملىون دینار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى تڪايە رهئيتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى ليژنەى دارايى دەكەين كە وەك خۆى بىمىنئەتەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر تڪايە رهئيتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتگىرى لى دەكەين و هەمان رهئيمان هەيە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى دواچار بىخويننەو تا بىخەينە دەنگەو، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

حسابى مەوجوداتى نادارايى، (موجودات غير مالیه) كە بریتیه له (258) مالىار و (772) ملىون دینار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىي لەگەندايە بادەستى بلىد بكات تڪايە؟، (65) كەسى لەگەندايە، كىي لەگەندا نىە؟، (20) كەسى لەگەندا نىە، بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، بۆ خالى دواتر.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەم شىوہىە كۆى خەرچى بودجەى ئاسايى واتە وەگەرھىنان بریتیه له (7) ترىليون و (889) مالىار و (102) ملىون دینار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى تڪايە رهئيتان.

بەرپز شېروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەئىدى رەئى لىژنەى دارايى دەكەين كەوا بدريته دەنگدانەوه، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان.

بەرپز شېخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

هەمان ژمارە لەلای ئىمەش پەسەندە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دواجار ژمارەكە بخویننەوه تا بىخەينە دەنگەوه، فەر موو.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆى خەرجى بودجەى ئاسايى واتە بودجەى وەگەرەينان برىتية لە (7) تريليون و (889)مليار

و (102)مليون دينار، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كۆى لەگەندايە بادەستى بئند بكات تكايە؟، (74)كەسى لەگەندايە، كۆى لەگەندا نيه؟، (29)كەسى

لەگەندا نيه، بەزۆرينەى دەنگ وەرگىرا، بۆ خالى دواتر.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

حسابى كۆى خەرجى وەبەرەينان واتە(خەرجى سەرمايەدارى) برىتية لە (3)تريليون و (543)مليار

و (74)مليون دينار، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى تكايە رەئىتان.

بەرپز شېروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى رەئى لىژنەى دارايى دەكەين، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان.

بەرپز شېخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى دەكەين، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى بۇ دواچار بيخويننەوہ تا بيخەينە دەنگەوہ.

بەرىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆى خەرجى سەرمايەدارى واتە(خەرجى وەبەرھيئان) برىتتە لە (3) تريليۇن و (543) مليار و (74) مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىي لەگەلدايە بادەستى بىلد بكات تكايە؟، (70) كەسى لەگەلدايە، كىيى لەگەلدا نيە؟، (25) كەسى لەگەلدا نيە، بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، بۇ خالى دواتر.

بەرىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەم شىوہيە كۆى بودجەى خەملىندراوى سالى 2010ى حكومەتى ھەرىمى كوردستان برىتتە لە (11) تريليۇن و (432) مليار و (176) مليۇن دىنار، ئەمە كۆى ھەردوو بوجەكەيە لە ئاسايى ونائاسايى كە كۆمان كىردۆتەوہو بە خەملىندراو حسابمان كىردوہ، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى تكايە رەئىتان.

بەرىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى دەكەين، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان.

بەرىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى دەكەين، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك اسماعيل، ھەرموو.

بەرىز اسماعيل سعيد محمد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

داوا لەبەرپۆز وەزیری مالىه دەكەين، كه بۆمان روون بكاتهوه، ئايا ئه و بودجهيهى كه دانراوه بۆ تهتویری
تهنویری ئەقالیم، تهتویری پارێزگاكان، لەناو ئەم بودجهيهدا ههیه یان نا؟، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا دواجار بیخویننەوه با بیخهینه دەنگدانەوه، باشه لیژنەى دارایی كۆى خەرجیهكانى پەرلەمان و
دەسەلاتى دادوهرى لەكۆیى یاساکه جیگاتان کردۆتەوه، فەرموو.

بەرپۆز شیروان ناصح هەیدەرى:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمه له ماددهى (1)ى یاساکه دوو بڕگه مان زیاد کردووه، یهكێکیان تاییهته به دەسەلاتى دادوهرى و ئەوى
تریان تاییهته به پەرلەمانى كوردستان، بەلام هیچ مانع نیه كه ژمارهكان بخڕینه روو، لهلایه ن لیژنەى
داراییهوه، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایه لیژنەى دارایی بیخویننەوه، فەرموو.

بەرپۆز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

بودجهى خهملێندراو بۆ پەرلەمانى كوردستان، بۆ سالى 2010، (72) مليار و (741) ملیون دیناره،
سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى یاسایی تکایه رهنیستان.

بەرپۆز شیروان ناصح هەیدەرى:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمه تهئیدی دهكەین، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

جهنابی وزیر تکایه رهنیستان.

بەرپۆز شیخ بایز تالەبانی (وەزیری دارایی):

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمهش لاریمان لێی نیه، سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایه بۆ دواجار بیخویننەوه تا بیخهینه دەنگهوه.

بەرپۆز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بودجەى خەملىندراو بۇ پەرلەمانى كوردستان، بۇ سالى 2010، (72) مىليار و (741) مىليۇن دىنارە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا كىي لەگەلدايە بادەستى بلند بكات تكايە؟، (78) كەسى لەگەلدايە، كىيى لەگەلدا نيە؟، (7) كەسى لەگەلدا نيە، بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، بۇ دەسەلاتى دادومرى تكايە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بودجەى خەملىندراوى ئەنجومەنى داد بۇ سالى 2010، برىتيە لە (39) مىليار و (814) مىليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى تكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى دەكەين، چونكە خۇيان لەگەل وەزارەتى مالىە رىككەوتون، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر تكايە رەئىتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى دەكەين و لە ميزانىەكەماندا هاتوو.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عومەر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزيز بەاء الدين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پىش ئەوۋى بچىنە سەر بودجەى وەزارەتەكان، تىبىنيەك بىرى ھەموو بەرپىزان دەخەمەو، ئىمە چەند رۇز لىرە بووين ھەموو لىژنەكان، لىژنەى دارايى بەرپىزىش ئاگادارن، جەنابتان ئاگادارن، لىژنەى ياسايى ئاگادارە، تەواوى لىژنەكان ئاگادارن و ئەم قەناعەتەيان لەلا دروست بوو، كە ناھاوسەنگى لەنىوان كەر تەكاندا ھەيە، يەعنى لەنىوان قتاعەكاندا ھەيە.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تکايه، ئەو ۷ ماردەپەكە لە بەردەستداپەو دەپخەپنە دەنگەو، بۆپە موناڤەشەى ناگەپن، لىژنەى دارايى
بىخوینەرەو تەكايە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بودجەى خەملىندراوى ئەنجومەنى داد بۆ سائى 2010، برىتتە لە (39)مليار و (814)مليون دىنار،
سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىي لەگەندايە با دەستى بلند بكات تەكايە؟، (80)كەسى لەگەندايە، كىيى لەگەندا نىه؟، بەكۆى دەنگ
وەرگىرا، فەرموو كاك كاردۆ.

بەرپىز كاردۆ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كاك دكتور ئاراس وتى ئەنجومەنى داد، ئەمە ئەنجومەنى دادوهرىيە، خالىكى تر بەپىيى ياساى (23)بۆ
پاراستن و سەربەخۆيى ئەنجومەنى دادوهرى، كە برادەرانى لىژنەى ياساى ئاگادارن بۆ حكومەت نىه،
دەستكارى بودجەى قەزا بكات، بۆ پاراستنى سەربەخۆيى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تەكايە ئەوان گەفتوگويان لەگەن يەكتەر كىردووه، كاك فرسەت فەرموو.

بەرپىز فرست احمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزى من گەفتوگۆ لە بەپىنى حكومەت و ئەنجومەنى دادوهرى بكرىت، بۆ دانانى بودجە، قەت موعارز نىه،
لەگەن سەربەخۆيى قەزا، لازمە لەگەن بكرىت، با فەرز بکەين كە سبەپىن رەقەمىكى خەيالان دانا،
چونكە تەمويل بەتەنھا لە وارىداتى قەزا ناكرىت، لازمە حكومەت يارمەتى بدات، قەزا سەربەخۆيە، ئەگەر
من غەلەت نەبم، بودجەكەى ئەنجومەنى قەزا تايبەتە نەك سەربەخۆيە، چونكە جياوازى لەنيوان
بودجەى سەربەخۆ و بودجەى مولحەق يان عام ئەوہيە، بودجەى سەربەخۆ لازمە ھەموو وارىداتى بەخۆى
دروستى بكات، نابى لەلايەنيكى ترەو بۆى بىت، بودجەى ئەنجومەنى دادوهرى بودجەيەكى مولحەقە بە
مىزانىەى حكومەت، بەگفتوگۆ لەگەن حكومەت لازمە دروست بكرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ليستى خەملاندى داھاتى يەكگرتوۋى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، بۇ سالى 2010، برىتتە لە (348)مليار و(679)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

حاكم رزگار، نوقتەى نيزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز رزگار محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى ميزانيەى ئەنجومەنى قەزا، ئەوان بۇ خۇيان دايدەننن، ئەيننن بۇ پەرلەمان، راستەوخۇ بۇ مصادەقە كرن، بەلام تەقديرات لە بەينى مەجلىسى قەزاو حكومت ئەوان ناچنە مفاوہزاتەوہ، ئەكرى پەرلەمان خۇيان لەگەل حكومت لەسەر ئەو مەسەلەيە قسە بكن چۇن قسە دەكەن خۇيان دەزانن، بەلام بەپيى ياساى دەسەلاتى دادوہرى، راستەوخۇ ئەنجومەنى دادوہرى ئەو دەسەلاتەيان ھەيە، خۇيان تەقديرى دەكەن، خۇشيان ئەيننن بۇ پەرلەمان بۇ مصادەقە كرن لەسەرى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساى تڪايە رەئيتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتگىرى رەئى ليژنەى دارايى دەكەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر تڪايە رەئيتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش پشتگىرى لى دەكەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بورھان، فەرموو.

بەرپىز برھان رشيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى داھاتەكان كە بەو مەبلەغە ديارىكراوہ، ليستىك كراوہ نووسراوہ باجەكان، سوودى كۆمەلایەتى، داھاتى جۇراو جۇر، فرۇشتنى مەوجوداتى نادارايى، من ئەوہى دىقەتم داوہ لەم ليستەدا، دائىمەن لە ليستى لەو شىوہيە كە دەكرىت رسومات بابيكي سەربەخوى ھەيە، من نازانم لەویدا رسومات لە كویدا، من خۇم لە دادگا ئىشم كرووہ، ئەزانم تاپۇو مەھكەمەو ئەو جىگايانە رسوماتيكي زۇر زۇريان ھەيە، مروور، خالىكى تر داھاتى كارەبا، كەھاتووہ جياوازى ھەيە كە ليژنەكە بەمانيان وتووہ، خالىكى تر داھاتى

فرۆكەخانەكان، بۇ ئىزافە نەكرادە، من دەپرسەم رسومات لە كوئىدايە؟، داھاتى فرۆكەخانەكان لە كوئىدايە؟، داھاتى كارەبا كە لىژنە شتىكى تىرى وتووۋە شتىكى تر وتراۋە، بۇيە من داواكارم و وەكو رەئى شەخسى خۇم، لەگەل تەعتىلى ئەو خالە نىم كە لە ماددەكەشدا موناڧەشە كراۋە، بەلام لەگەل ئەو دەم كە ڧەقەرەيەكى بۇ زىاد بكرىت، تەڧەسى ھەڧائىق بكرىت لەبەر ئەۋەى ئەو رسومات و شتەى كە من ناگادار بىم بەھوكمى مېھنەى پېشۋوم ھەر زۇر زۇرە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر ڧەرموو.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دیارە ئىمە بەنىسبەت كارەباۋە، زۇرجارم پوونكردەۋە، لە خشتەكانىشدا ھاتوۋە، ئىمە ھەتا دويىن و رۇزى يەگەمىش لە بابى ئىعانانا ئەۋانە ھەموۋى دەرگەتوۋە، ڧەرقەكانىمان ھىناۋە بەنىسبەتى داھاتەۋە، بەنىسبەت رسوماتەۋە، ئەۋىش لەلامان ھەيە، ئەگەر ئەتانەۋى، ئەۋىش ھەتمەن بە خشتەى خۇى ھاتوۋە تەسبىتىش كراۋە، من ئەمەۋىت يەك شت بلىم پېش ئەۋەى باسى بگەم كە لەكوئىدا ھاتوۋە، مەعقولە لە ۋەزارەتى داد يان ھەر ۋەزارەتتىكى تر، وصولاتى رەسمى بە رسومات بېردرىت و داخلى ئىرادات نەكرىت، ئايا ديوانى رەڧابەى مالى ھەمووتان دەزانن، ئايا دەۋائىرى ەدەل من بۇ نەۋونە ئەيھېنمەۋە، ئايا تەدڧىقى نەكردوۋە، ئايا نازانى رسومات لەكوئىدايە؟، ئەۋەتا رسومات لە ئىراداتى تردايە كە تەسبىت كراۋە، ئەۋەتا رسم تەۋابىع، جوازات السفر، محاكم تصديق، دوائر تنفيذ، مسح والاجور، خرائط الرسوم، يەعنى يەك رەسم نىە ھەموۋ پارەيەكەش لە ھوكمەت ۋەرئەگىرىت، وصولاتى قەبىزى پى ئەبېردرىت، كە وصولاتى قەبىزى پى بېردرا، ئەچىتە بابى ئىراداتەۋە، تۇ بلىي رەڧابەى مالى كە تەدڧىقى ھەموۋ دەۋائىرى كرددوۋە، ئەۋانەى دەستنىشان نەكردى؟، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەى بەنىسبەت فرۆكەخانەكانەۋە؟، تىكايە.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو رۇزە ۋەلامم دايەۋە، ڧەرقەكەيمان ھىناۋە، دوو، سى جارى تىرىش ۋەلامم دايەۋە ھى فرۆكەخانەكان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەكرىت، ۋاردى ھەيە يان نەڧسى ھەيە؟، ئەۋەم بۇ روون بگەرەۋە تىكايە.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى (ۋەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

(35)مليار تەخمىنى ئىراداتمان بۆى داناو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تىكايە دوا ژمارەى بىخوئىننەوۋە تا بىخەينە دەنگەوۋە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لىستى خەملا ندىنى داھاتى يەگگرتوۋى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، بۆ سالى 2010، برىتتە لە (348)مليار و (679)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

عبدالله مەلا نورى، نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز عبدالله محمد نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من قسم لەسەر ئەوۋە نىيە، كە داھاتەكان چەندە، بەلام ئايا ئەكرى ئىمە دەنگ لەسەر ژمارەى ھەئە بەدەين؟، بۆ نموونە، داھاتى وەزارەتى كارەبا بە (55)مليار دىنار ھاتوۋە، بەلام وەزىرى كارەبا ئەئىت، (155)مليارمان پىداون، واتە ناكرىت ئىمە دەنگ لەسەر ژمارەى ھەئە بەدەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى با باجى زەرائىب بىخەينە دەنگەوۋە پاشان ھەموۋى بەيەكەوۋە.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو برگانەى كە كۆى گشتى داھات پىك دىنئىت، پىكھاتوۋە لە باج واتە (ضرائب)لەگەل داھاتى تر لەگەل فرۇشراۋى نەوت، دەربارەى باجىش برىتتە لە (196)مليار و (605)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگەوۋە، تىكايە كىي لەگەلدايە با دەستى بلند بىكات؟، (71)كەسى لەگەلدايە، كىي لەگەلدا نىيە؟، (16)كەسى لەگەلدا نەبوو، واتە بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، تىكايە بۆ داھاتى تر.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داھاتى تر لەگەل فرۇشراۋى نەوت، برىتتە لە (152)مليار و (74)مليۇن دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساى تىكايە پەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەئىدى لىژنەى دارايى دەكەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى (وەزىرى دارايى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىد لىژنەى دارايى دەكەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دوا ژمارە بخوئىنەو تا بىخەينە دەنگەو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داھاتى تر لەگەل فرۆشراوى نەوت، برىتتە لە (152)ملىار و (74)ملىون دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگەو، تىكايە كىي لەگەلدايە با دەستى بلند بىكات؟، (68)كەسى لەگەلدايە، كىي لەگەلدا

نىە؟،(26)كەسى لەگەلدا نەبوو، واتە بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، تىكايە بۆ كۆى گشتى.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشتەر كۆى گشتى دەنگمان لەسەردا، ئەگەر پىت باشە با جارىكى تر بىخوئىنەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دووبارەى بىكەرەو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كۆى داھاتى گشتى برىتتە لە (348)ملىار و(679)ملىون دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگەو تىكايە كىي لەگەلدايە با دەستى بلند بىكات؟، (68)كەسى لەگەلدايە، كىي لەگەلدا

نىە؟،(27)كەسى لەگەلدا نەبوو، واتە بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، تىكايە بۆ كورت هىنان

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

كورت هىنانى بودجەى خەملىندراوى حكومەتى هەرىمى كوردستان بۆ سالى 2010، برىتتە لە

(835)ملىار دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنهى ياساىى تكايه رهئيتان.

بهريز شيروان ناصح ههيدمى:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئيمه پشتگىرى لى دهكهين، سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

بهريز وهزىرى دارايى.

بهريز شىخ بايز تالهبانى (وهزىرى دارايى):

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئيمهش تهئيدى دهكهين، بهلام نهوه عهجزى موخهتهته، سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

سهرگول خان، فهرموو.

بهريز سهرگول رضاحسن:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئهو عهجزهى كه باس كراوه له فهقههريهك له ماددهى يهكى ياساكه، كه كاتى چوينه سهه موناقهشهكردنى

ياساكه، نهوهكاته نهتوانين باسى نهه فهقههريه بكهين، سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

ئىستا با دوا ژمارهى عهجزهكه بخويندريتهوه هههچهند فهرقى بهينى دوو ژمارهيه، فهرموو.

بهريز د. ئاراس حسين محمود:

بهريز سهروكى پههلهمان.

كورت هينانى بودجهى موخهتهتى خهمليندراوى حكومهتى ههريمى كوردستان بو سالى 2010، برىتبه له

(835)مليار دينار، سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

ليژنهى ياساىى تكايه رهئيتان.

بهريز شيروان ناصح ههيدمى:

بهريز سهروكى پههلهمان.

ئيمه تهئيدى دهكهين و داواكارين بخريته دهنگدانهوه، سوپاس.

بهريز سهروكى پههلهمان:

جهنابى وهزىر.

بەرپز شېخ بايز تالەبانی (وەزیری دارایی):
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئىمەش ھەمان رەئىمان ھەيە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك اسماعيل.

بەرپز اسماعيل سعید محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر ئەو ژمارانەى كە دەنگى لەسەر دراوہ وابىت ئەوہ عجزى موخەتەت نىە، يەعنى عجزى حەقىقە
بەراستى، چونكە جياوازن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ليژنەى دارایی تكايە رەئىتان.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەر شتىك كە تەقدیر دەكریت بو داھاتوو، پيى ئەوتریت موخەتەت و موقەدەر، لە كۆتايدا فيعليەكەى
چەند بوو، ئەوہ بەوہ دەتوتريت حەقىقى، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابى وەزیر رەئىتان.

بەرپز شېخ بايز تالەبانی (وەزیری دارایی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەمان رەئىمان ھەيە ئىمەش، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دوا ژمارە بخويندريتەوہ تا بيخەينە دەنگەوہ.

بەرپز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بړى كورت ھىنان لە بودجەى خەملىندراوى حكومەتى ھەريمى كوردستان بو سالى 2010، بریتىە لە
(835)مليار دينار، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ليژنەى ياساى رەئىتان كە بخريتە دەنگەوہ يان پيشنيارەكە سەحەب دەكەنەوہ.

بەرپز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆى مەسەلەكە تەھسىل ھاسىلە، ئىرادات و نەفەقات كە تەرح دەكرىت ئەو عىجىزە دىتە ئاراۋە، ئەگەر ئىستا بىت يان لەناو ياساكەدا بىت دەنگى لەسەر بدەين، ھەر ھەمان شت دەكات، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى تىكايە رەئىتان.

بەرىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەرۋوى سىستىمى محاسبىەۋە، پىۋىستە ئىستا دەنگى لەسەر بدرىت، چونكە باسى داھات وباسى خەر جىمان كىرۋە، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا دوا ژمارە بخویننەۋە تا بىخەينە دەنگەۋە.

بەرىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بىرى كورت ھىتان لە بودجەى خەملىندراوى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بۇ سالى 2010، برىتە لە (835)مىليار دىنار، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى تىكايە رەئىتان.

بەرىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمەش تەئىدى دەكەين.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگەۋە، تىكايە كىي لەگەلدايە با دەستى بلىد بىكات؟، (70)كەسى لەگەلدايە، كىي لەگەلدا نىە؟، (20)كەسى لەگەلدا نەبوو، واتە بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، سوپاس، لىژنەى دارايى بچنە جىگى خۆتان، لىژنەى ياسايى ئىۋە بىننەۋە، ئەچىنە سەر پىرۆژە ياساكە، ئىستا دانىشتنەكەمان دوا دەخەين بۇ سەعات 12/30 تا پشووئەك بدن، خواتان لەگەل.

دواى نيوهېرۆ

بهرپېز سهرۆكى بهرلهمان:

بهناوى خواى گهورهو ميهرهپان

بهناوى گهلى كوردستان بهردهوام دهبين لهسهر دانيشتنهگهمان، داوا لهههردوو ليژنهى دارايى و ياسايى دهكەين كه بينه جيگاي خويان و بهردهوام بن، ليژنهى ياسايى فهرموو.

بهرپېز شپروان ناصح چهيدمرى:

بهرپېز سهرۆكى بهرلهمان.

ئىستا دهست دهكەين به گفتوگۆگرددن لهسهر ئهصلى پرۆژهكه كه پرۆژهى موازنهى حكومهتى ههرىمى كوردستانه بو سالى 2010، گفتوگۆكەش بهم شپوهيه دهبيت، سهرهتا ئهصلى پرۆژهكه به عهرهههى مادده بهمادده دهخويندريتهوه، پاشان كورديههكهى دوايى رهئى ليژنهى هاوبهش رووبهرووى ئەندامانى بهرلهمان دهكرىت، بو ئهوهى دوا رهئى خويانى لهسهر بدن، ئىستا كاك عهونى بهعهرهههى دهخويندريتهوه، بهس پيش خويندنهوه ئيمه له ديباجهش مولاچهزهمان ههيه، دواتريش دكتوره رۆزان به كوردى مادده بهمادده دهخويندريتهوه، فهرموو كاك عهونى.

بهرپېز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهرپېز سهرۆكى بهرلهمان.

بسم الله الرحمن الرحيم

اقليم كوردستان – العراق

رئاسة اقليم

الرئيس

باسم الشعب

قرار

رقم () لسنة 2010

قانون موازنة اقليم كوردستان – العراق لسنة 2010

وفقاً للفقرة الاولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة اقليم كوردستان – العراق رقم (1) لسنة 2005 المعدل وبناء على ماسره برلمان كوردستان – العراق في جلسته المرقمة () والمنعقدة في / / 2010 قررنا اصدار:

قانون رقم () لسنة 2010

قانون موازنة اقليم كوردستان – العراق لسنة 2010

المادة الاولى:

يرصد لنفقات السنة المالية/2010 مبلغ قدره (11,432,176) الف دينار (احدى عشر الف واربعمائة واثنان وثلاثون مليار ومائة وستة وسبعون مليون) دينار ويوزع كآلاتي:
اولاً/ مبلغ قدره (3,543,074) الف دينار (ثلاثة الف وخمسمائة وثلاثة واربعون مليار واربعه وسبعون مليون) دينار لنفقات المشاريع الرأسمالية.
ثانياً/ مبلغ قدره (7,889,102) الف دينار (سبعة الاف وثمانمئة وتسعة وثمانون مليار ومائة واثنان مليون) دينار للنفقات التشغيلية.
ثالثاً/ العجز المخطط يقدر بـ(835,000) فقط (ثمانمئة وخمسة وثلاثون مليار دينار).

بهريز د. رؤزان عبدالقادر دزمي:

بهريز سهروكي بهرلهمان.

به ناوى خواى بهخشنده و ميهرهبان

ههريمي كوردستان-عيراق

سهروكايهتي ههريم

سهروك

بهناوى گهل

بپيار

ژماره () ي سالي 2010

ياساي بودجهي ههريمي كوردستان - عيراق سالي 2010

بهپيي برگهي يهكهم له ماددهي دهيم له ياساي سهروكايهتي ههريمي كوردستان - عيراق ژماره (1) ي سالي 2005 ي ههموارگراو و پشت بهستن بهو ياساكاربيهي كه بهرلهماني كوردستان-عيراق له دانيشتني ژماره () رۆژي / / 2010 كر دوويهتي، بپياري ده رچواندني ئهم ياسايه درا:

ياساي ژماره () ي سالي 2010

ياساي بودجهي ههريمي كوردستان - عيراق بۆ سالي 2010

ماددهي يهكهم :

بۆخه رجيهكاني سالي دارايي/2010 گوژمه پاريهك دادهنري كه برهكهي 11,432,176 ههزار ديناره (يازده ترليون و چوارسه د و سي و دوو مليارو سه د و حهفتا و شهش مليون دينار) وه بهم شيويهيهي خواره وه دابهش دهكري :

یهکههه: گۆزههه 3,543,074 ههزار دینار (سه تریون و پینج سهه و چل و سه ملیار و ههفتا و چوار ملیون دینار) بو خهرجی پرۆژه سهرمایه دارهکان .
 دووهه: گۆزههه 7,889,102 ههزار دینار (ههوت تریون و ههشت سهه و ههشتا و نو ملیار و سهه و دوو ملیون دینار) بو خهرجی بهکارخستن.
 سهیهه: کورت هینانی بودجه دهخهملیندری به تهنیا 835000 ملیار دینار (ههشت سهه و سه و پینج ملیار دینار).

بهریز سهروکی پههلهمان:

لیژنهه یاسایی تکایه رهئیتان.

بهریز شیروان ناصح ههیدمهه:

بهریز سهروکی پههلهمان.

پیشنیاری نهوه دهکههین که دیباجهکه، بگۆردریت، له بهر نهوهی نهو دیباجهه له نهصلی پرۆژهکه هاتووه، تایبهته به إصداری قهوانین که عیلاقهه به سههروکیهته ههریم ههیه، ئیمه دهبی دیباجهه ته شریعی قهوانین به کار بهینین، بهو شیوهه که برای بهریزم کاک عهونی خویندییهوه، دهبارهه مادهه یهکهه، پیشنیاری لیژنهه دارایی و یاسایی بهم شیوهه، یهک: زیادکردنی دوو برکه بو مادهه یهکهه، که یهکهه میان تایبهته به بودجهه پههلهمان، دووهه: تایبهته به بودجهه دهسهلاتی دادوهه، پیشنیاری دووهه میس: نهوهیه که دووباره دارشتهوهه برکهه سه له مادهه یهکهه، دوای گواستهوهه ناوهروکی مادهه (20) بو نهه برکههیه، له گهه گۆرینی زنجیرهه برکههکان، بهم شیوهه خوارهوه،

ثالثا : مبلغ قدره (72,741,000 ملیار دینار) لنفقات البرلمان .

رابعا : مبلغ قدره (39,814 ملیار دینار) لنفقات مجلس القضاء .

خامسا : العجز المخطط يقدر بـ(835000000) (ثمانمائة و خمسة و ثلاثون ملیار دینار) ویغطی هه العجز من المبالغ المخصصة لوزارة الپیشمهه رکه من الموازنة التشغيلیه الاتحادیه لحرس الاقلیم ضمن تخصیصات وزارة الدفاع العراقی الاتحادي حسب قانون الموازنة الاتحادیه للسنوات (2007 ، 2008 ، 2009).

بهریز سهروکی پههلهمان:

لیژنهه دارایی تکایه رهئیتان، له سهه نهو پیشنیاره.

بهریز د. ئاراس حسین محمود:

بهریز سهروکی پههلهمان.

ئیمه پههلهمان له سهه بوچوونی لیژنهه یاسایی لهو بارهیهوه، بهس تهنهه نهوهیه، که گۆرانکاری له دیباجهکه ههیه، بهریز کاک شیروان وابزانم له بیرى چوو، بویه با ئیشارهته پیبدهته، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپز جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەرپز شیخ بایز تالەبانی (وەزیری دارایی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش لاریمان لێ نیە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان ئەندامانی پەرلەمان، کۆ دەیهوێ قسە لەسەر بکات؟، کاک حاکم رزگار، فەرموو.

بەرپز رزگار محمد امین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئیلتیباسیکم هەیه، لەرووی شکلیەتی قانونەکهو، که هاتوو بۆ ئیمە، بەس ئەم پرۆژەیه لەسەرەوه نووسراوه سەرۆکیەتی هەریم، پاشان سەرۆک، ئایا پرۆژەکه لەسەرۆکیەتی هەریمەوه بۆمان هاتوو، یان لە ئەنجومەنی وەزیرانەوه بۆمان هاتوو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە یاسایی تکایه رەئیتان.

بەرپز شیروان ناصح حەیدەری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

خۆی پرۆژەکه لەلایەن حکومەتەوه بۆمان هاتوو، بەلام بەهەله دیباجە یە! صداریان بۆ داناوه، بۆیه ئیمە پێشنیاریان کرد که ئەو دیباجەیه بگۆرێت و دیباجە تەشریحی بۆ دابنێت، که لەلایەن پەرلەمانەوه لە یاساکاندا دەنووێت، ئەگەر حەزیش دەکەن دیباجەکەتان بۆ دەخوینمەوه، بەم شیوەمان لیکردوو، {استناداً لحکم الفقرة (1) من المادة (56) من القانون رقم (1) لسنة 1992 المعدل و بناء علی ما عرضه مجلس وزراء اقليم كوردستان ، قرر برلمان كوردستان - العراق بجلسته المرقمة () و المنعقدة في / / 2010 تشريع القانون الآتي } بەم شیوە دامان رشتۆتەوه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە یە دارایی ئەو ژمارانە یە که هاتوو، گۆرانکاری لەسەر کراوه یان ئەمە دروستەکەیهتی؟، بۆمان پوون بکەنەوه.

بەرپز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

تەنها ئەوێه که موازەنە یە پەرلەمان کراوه بە (72) ملیار و (741) ملیۆن دینار دەنگیشمان لەسەر داوه، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ئىزاڧە دەكرىتە سەر ياساڧە، يەئنى ئىستا ئىمە دەنگ لەسەر ژمارەيەك بەدين و تەسبىتىش بىت، بەلام لەھەمان كاتدا ئالوگۆرپى تىدا بكرىت، ئەو نابت، لىژنەى ياساى تىكايە رەئىتان لەو بارەيەو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو مەبلەغى (72) مىليارە ھەر لە زمىنە نەفەقاتەكەيە، ئىمە ئەگەر لەسەر ئەصلى نەفەقاتەكەش دەنگ بەدين، ماناى وايە ئەو (72) مىليارە ھەر زمىنە نەفەقاتى ئەصلى ھەريمە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور زانا، فەرموو.

بەرپىز د. زانا رۇوف ھەمە كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئەپرسەم لە بەرپىزانى لىژنەى دارايى و ياساى كە دەستكارى كردنى دەستەواژەى نەفەقاتى تەشغىلى بە نەفەقاتى جارى ئايا ئەمە لە روى ياساىيەو ئەم دەستەواژەيە دەگونجىت كە لە ماددەى (20) بەكار ھاتوو، لىرەدا گۆرانكارى بەسەردا ھاتوو تەشغىلى كراو بە جارى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كوئىستان خان، فەرموو.

بەرپىز كوئىستان محمد عبداللە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەمە موناڧەشەكردنى پرۆژە ياسايە، پىويستە گۆبونەوئەكەمان بچىتەو سەر سىكەى خۆى، ئەويش ئەوئەيە بۇ ھەر ماددەيەك كى قسەى ھەيە ناوى بنووسرىت، نەك ھەر كەس دەستى بلند كرد جەنابتان ھەلى بىئىن، چونكە ئەمە ئەبىت بە موناڧەشەيەكى كراو، بۇيە وا باشترە كە ناو بنووسن، كى مولاڧەزەى ھەيە لەسەر ئەم ماددەيە ناوى بنووسرىت و قسەى خۆى بكات؟، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دروستە من داوام كرد بەس كەس قسەى نەبوو، تەنھا دوو نىزامى ھەبوو، پەيمان خان، فەرموو.

بەرپىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى يەكەم، يەكەمى كە باس لە نەفەقاتى سەرمایەدارى كراو، ئەم نەفەقاتانە ئىمە پىش ھاتنە سەر پىرۆزە ياساگە، كۆمەللى ئىستىقتاعات كرا ھەم لە منح و ئىعانادا، ھەم لە كۆمەللىك پىرۆزە كە بەزۆرىنەى دەنگى ئەندامانى پەرلەمان دەرھىنران، لىردا لە ھەندىك بىرگەدا باس لەو كرا، كە دواى ئەو كە جىگای دەرھىنانى ئەو مەبلەغانە ئەكرىتەو دەنگى لەسەر دەدرىت، بەلام لە پىرۆزە ياساگەدا، ھەمان مەبلەغ دووبارە بوەتەو، كە ئەو بىرپىنانەى تىدا نى، بۆيە دەنگدان لەسەر جۆرىك ئىشكال دروست دەكات، سەبارەت بە خالى سىيەمى ماددەى يەكەم، كە باس لە عەجزى موخەتەت دەكات، لىزنەى ياساى پىشنىارىيان كىرەو، كە ماددەى (20) بەھىندىرئىتە پىشەو، كە پىرەندەو دەنگى لەكاتى پىدانى ئەو بىرە پارەيە لەلەيەن وەزارەتى بەرگرى عىراقىيەو، بەلام لەھالەتتىكا كە خۇمان ئىشكالىيەتتىكان بۇ دروست دەكات لەبەينى عەجزى موخەتەت و حەقىقىدا، چونكە ئەگەر وەزارەتى بەرگرى نەيدا ئەو دەبىت بە عەجزىكى حەقىقى، پىويستە لىردا روون و وازح بىت، ئەگەر بوو بە عەجزىكى حەقىقى ئىمە بەج شىوازىك پىر دەكەينەو، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئارام، فەرموو.

بەرىز ايوب نەمت قاندر (ئارام):

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە بىرگەى سىيە ماددەكەدا ھاتوو، باسى كورت ھىنانى بودجەى سالى 2010 دەكات، كە پىويستە دەستنىشانى چۆنىەتى چارەسەرگردنى كورت ھەلھىنانەكەش بىرئىت، بە ئىزافەكەى لىزنەى ياساى، تەنھا يەك خال دەستنىشان كراو، كە بىرتىيە لەو بودجەيەى كە وەزارەتى پىشەمەرگە لە حكومەتى ناوەندى ئەگىرئىتەو بۇ ھەرىم، بەلام پىويستە وەكو لەقانونى موازەنەى عىراقىدا ھاتوو، كەچەند خالىك دەستنىشان بىرئىت، بۇ چۆنىەتى چارەسەرگردنى ئەو كورت ھەلھىنانە، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتۆر ئەحمەد، فەرموو.

بەرىز د. احمد ابراهيم على:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھەر ئەو رايەم ھەيە، كە ئەو ژمارانەى كە كەممان كىرەتەو لەو خالانەى كە لە پىشەو گىتوگۆى لەسەر كرا، لىردا لەو ماددەيە، ئەگەر وەكوخۆى دەنگى لەسەر بىرئىت رەنگە تووشى ئىشكالىيەتتىكى ياساى بىين، بۆيە من ئەلئىم ئەو دەبىت بەماددەيەك جىگای بکەينەو، پىش ئەو دەنگى لەسەر بىرئىت، چونكە بەراستى ژمارەكان تىكەل دەبىت، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

أمينه خان، فەرموو.

بەرپز آمینه ذکری سعید:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

له دستوورا عیراقا فیدرالدا، بهحسّ پاسهوانهت ههریم دهکریت، ئەفه پهیشهکا دستووریه، لئ وهک پەرلهمانا کوردستانی، مه بریار سهردابوو، کو پهیفا پیشمههگهش بچته ناو فی، بویه ئەز پیشنیار دکهم، پیشی پاسهوانیته ههریمی له کهفانی پیشمههگهش ههبت، تا ئەو پرۆتۆکۆلا پەرلهمانیش هاتیه پهسهند کرن، سهبارت مادا یهکیژ دهبیژیت گۆزمهیا 3,543,074 ههزار دینار (سئ ترلیون و پینج سهه و چل و سئ ملیار و هفتاو چوار ملیون دینار) بۆ خهرجی پرۆژه سهرمایهدارهگان، ئەوه پرۆژه سهرمایه‌داری نینه، ئەوه پرۆژه وهبهرهینانینه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

کوستان خان، فهرموو.

بەرپز کوستان محمد عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من هه‌مان تییینی هاورپیانم پهیمان خان و کاک حاکم رزگارم هه‌بوو، دیاره دواى ئەو برپاننه یه‌که‌م دووهم گۆرانیکاری به‌سهردا دیت، یه‌که‌م زیاد دهکات، به‌لام دووهم که‌م دهکات، له‌به‌ر ئەوه پئویسته ئەوه چاره‌سهر بکه‌ین، بزانین ئەوه‌ی که‌ ده‌بردیت چه‌نده؟، چه‌ندی ده‌چیته سهر بودجه‌ی سهرمایه‌داری و چه‌ندی ده‌می‌نیته‌وه له بودجه‌ی ته‌شغیلی؟ ئەوکاته ده‌نگی له‌سهر بده‌ین، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

کاک عهدنان، فهرموو.

بەرپز عدنان عثمان احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من به‌گرنگی ده‌زانم له راستیدا، له دیباچه‌که‌ی مادده‌ی یه‌که‌مدا، ئاماژه به‌وه بدریت، که‌ ئەم بره‌ پاره‌یه له‌به‌شی ههریم له بودجه‌ی گشتی عیراق هاتوو، که‌ 17% یه‌ بۆ ئەمه به‌ گرنگ ده‌زانم، چونکه ئەمه ته‌رخانکراو نیه که‌ دانرابیت، چونکه ئەگهر بیینه سهر واقعی بودجه‌که‌ که‌من دیراسه‌م کردوو، دیراسه‌یه‌کی دوورو دریز که‌من کورته‌که‌ی ده‌لیم، ئەویش ئەوه‌یه بۆ ته‌شغیلی موقت‌ه‌رح من قبل دائیره، تا ئیستاکه‌ نزیك به‌ (16) تریلیونه، نه‌ک (7) تریلیون، واته بۆ ته‌شغیلی داموده‌زگاگان (المقترح من قبل الدائرة) (16) تریلیونه، که‌واته بودجه‌که‌ ئەوه‌ی پئویست بووه بۆ کوردستان ئەگهر کۆی بکه‌یته‌وه له‌گه‌ڵ ته‌شغیلی که‌هه‌چ موقت‌ه‌رحی‌کی تیدا نیه، ئەمه‌ش جیگای سهرنجه، من ناچمه سهری (19) تریلیون و (670) ملیار دینار، که‌واته ئەگهر ئەمه زانید و ناقص بکه‌ین، عه‌جزی میزانیه‌ی کوردستان، ئەگهر به‌گویره‌ی (المقترح من قبل الدائرة) بیته نزیك به‌ (8) تریلیون دیناره، که‌ ئەمه‌ش عه‌جزی حه‌قیقی میزانیه‌یه، ئەگهر پئداووستی ئەو دائیره‌ی که‌ له‌موازه‌نه‌که‌دا هاتوو پئداووستیه‌کی حه‌قیقی

وراسته قېنهيە و تەئمين ئەبېت، ئەگەر وەھمی بېت يان نيوەشی وەھمی بېت، نزيك به (4) تريليون دەبېت عەجزی کوردستان، بۆيە زۆر گرنگە ئيمە لە پېشەكيدا نامازە بەو بەدەين، کە ئەمە 17٪ کە يە، چونکە بۆمان دەرکەوت کە ئيمە کەمتر لە نيو تريليون داھاتمان ھەيە، بۆيە ئەمە بەشیکە لەو تەمویلە کە لەرپۆرتی لیژنە ی دارايشدا خۆيان زۆر بەوردی باسيان کردوو، ئەمە تەمویلکە لە بەغدادەو دەیت، واتە تەمویلی لە 17٪ کە يە کە لەبەغدادەو ھاتوو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک سەمیر، فەرموو.

بەرپز سەمیر سلیم امین بەگ:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من نازانم ئيمە لە دوینیۆو قەرار دەدەين لەم پەرلەمانە، ئیستیقتاعات دەکەين، ئەگەر فیعلەن وەجھي قەراری ھەيە، تەئسیر کردن لەسەر میزانیەکە، ئەو ئەو رەقەمانە ھەمووی گۆرانکاری بەسەردا بېت، چ ئەووی ئیستیسماریەکە بېت چ ئەووی تەشغیلیەکە بېت، ئینجا ئەو ھالەتە ئەگوازیتەو چ عجزەکە تەختیە بکات، چ بەشیکە عجزەکە تەختیە بکات، یان بەم شیۆو وەکو خۆی ماوەتەو، پاساوی ئەو بریارانە کە دوو رۆژە دەیدەين چيە؟، من پرسیارەکەم لەسەر ئەوویە، چونکە پیم وایە ئەو ھالەتە دەبیت گۆرانکاری تیدا بکریت، ژمارەکان قانونیەن دوو رۆژە بریاریان لەسەر دەدەين، دەبێ گۆرانکاری لەو ژمارانەدا ھەبیت، دەبوايە لیژنە ی دارایی ئەو ژمارانە ی بگۆرپیایە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر راستە، کاک بورھان.

بەرپز برھان رشید حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان، ئەم میزانیە ی کەدانراو میزانیە ی ھەریمە، نەك تەنھا حکومەت، بۆيە پۆیست بوو، ئەم میزانیە یە ئیشارەتی بە سێ ھالەتی تر بەدایە، میزانیە ی مەجلیسی قەزا، میزانیە ی پەرلەمان، میزانیە ی سەرۆکایەتی ھەریم، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

حاکم رزگار، فەرموو.

بەرپز رزگار محمد امین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەر دیمەو سەر ئەووی کە لیژنە ی یاسای دیباچەکیان گۆپیۆو، ئایا سەرەوھیان دەستکاری کرد، کە لەسەرەو سەرۆکایەتی ھەریمە یان نا؟، چونکە گویم ئی نەبوو ئیسارە ی ئەو بکریت، پېشم وایە قانونی ژمارە (1) ئیشارەتی پېدرايە، یاسای ژمارە (1) ھەئبژاردنی پەرلەمانی کوردستان ئەوھش پیم وایە ئیزافە

بكریت باشته، دواتر له ماددهی یهك: یرصد لنفقات السنة المالية، او یقدر بؤ اقلیم ئیزافه بكریت باشته، یهعنی هر وا هاتوو، یهعنی السنة المالية هی کوییه؟، پیم باشته که ئیزافه بكریت، سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

كاك عومهر هه ورامی، فهرموو.

بهريز عمر صديق هه ورامی:

بهريز سهروكي په رله مان.

من پشتگیری ههردوو لیژنه ی یاسای و دارایی دهكهم بؤ پیشنیارانهی که هاتوون، نهوهی که په یوه نندیداره به زیادی و کهمی، ئیمه پیش وهخت بریارمان له سهردا، که نه چپته ته فاصیله وه، نه مه کوییه، ئیمه بریارماندا له سهردا نهوهی که پروژه سهرمایه داریبانهی که لابراون، تهرخان بكریته وه بؤ نهو پاریزگایه ی که لیی براره، نه مه خالیکی، خالیکی ترم، به پیی ماددهی پینجه م که له ناو پروژه یاساکه دا هاتوو، سه لآحیه ت دهدات به وهزیری پلاندانان، که موناقله بکات له بابیک بؤ بابیکی تر، هر به هه مان شیوه له پروژه ی یاسای بودجه ی ههریم بؤ سالی 2010، سه لآحیه ت دهدات به وهزیری دارایی که له ویش موناقله بكریت، خالیکی تریش ئیمه بریارمان هه بوو که هه ندی پرگردنه وه هه یه به ماده که زیاد دهكریت له کؤتاییدا، ئیمه عیلاجی نهو که م گردنه و زیاد گردنه بکهین، نه مه په یوه نندیداره به کوی بودجه که وهو ناچپته ته فاصیله وه، سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

لیژنه ی دارایی نه بوایه له گه ل وهزیر نه م ژمارانه موناقله شه بکهین، فهرموو كاك فرسه ت.

بهريز فرسه ت احمد عبدالله:

بهريز سهروكي په رله مان.

نه گه ر ئیمه هاتین و نهو ژمارانه مان دهستکاری کرد له 5% یان له 10% وکه ممان کرد، نهو مادده ی که به موجهی نهو که مگردنه که بوو، له 5% یان له 10% چوو نهو یاساکه، مه عنای وایه دیسان له 5% یان له 10% لی که م دهكریت، به لام نهو ژماره یه نه گه ر ته صدیقمان کرد، نه بیته مه وجود، باسی له 5% یان له 10% له ماده دهکانی ترمان کرد، مه عنای وایه له 5% یان له 10% لهو ژماره یه دپته خواری، یهعنی نه گه ر لیړه ته ئشیرمان کرد که نهوه که م بوو، باسی له 5% شمان کرد، له رهئس مالی ته شفیلیمان که م کرد، مه عنای وایه حکومت جاریکی تر له 5% دپنپته خواری، بویه رهئی من نهوه یه که رقه مه که وهکو خو ی بمینیت، بهس نهو ماددانه ی که ئیقرار بوون، نسه ی که مگردنه که بچپته ناو یاساکه، با نهو وهخته حکومت که می بکات، نهك لیړه ژماره که که م بکهین، له 5% کهش بجهینه ناو یاساکه و دوایش حکومت دیسان له 5% که بخته وه ناو یاساکه، سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

كاك شىروان، فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصىح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە سى جۆر مەبلەغمان لەلايە، بەقەناعەتى ئىمە ئەو مەبلەغانە نابى دەستكارى بىكرىت، وەكو خۆى پەسەند بىكرىت، بەلام ئىمە بەماددەيەكى ياساى لەناو پرۆژەكە، ئىشارەت بەو لە 5% دەدەين، بە مەبلەغەكانىشيان ئىشارەت دەدەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى رەئىتان.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەواو دەقاو دەق لەگەل بۆچوونى لىژنەى ياسايدايىن، ئەو شىوہ راستەكەيەتى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور زانا، فەرموو.

بەرپىز د. زانا رۇوف حمە كرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەنھا لەبەردەم ئىستىقتاعاتى بىرىنى لە 5% و لە 10% نىن، بۆ نموونە ھەندى پرۆژە ھەيە كە ئەصلەن لابران، كە ديسان تەئسىرى كىردۆتە سەر پرۆژەكان، بۆ نموونە كەتۆ دەئىيى پرۆژەى پارەى يارىگاي شەعب كە (4)مىليار دىنارە، ئەمەش رەد كراوتەو نەك بىرىنى رېژەيەكى ديارىكراو، بۆيە من پېشنيار دەكەم، ئەگەر ئەم پارەيە بەم شىوہيە رەد كرايەو، لەباسكردنى ئىراداتدا، ئەم مەبلەغانە ئىزافە بىكرىت، لەگەل ئىراداتدا، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىيى سىستىمى محاسبى ئىمە دوو بودجەمان ھەيە، بودجەى ئاساى و ئاناساى، ھەر گۆرانكارىيەك لە بابەكان بىت، ياخود لە مستەواكان بىت، لە زمنى ئەو بودجەيەدا دىت، دواى ئەو لە ياساكەدا ئىمە ماددەيەكمان ھەيە، كە سەلاحيەت دەدات بە بەرپىز وەزىرى مالىە بەو موناقلەيەو دەگەرپىتەو بە

حکومت خوئی، به لّام بری بودجهی ئاسایی و هکو خوئی ئەمینیتهوه، هه مان شیوهش به نیسبەت بری بودجهی وهبەر هیئانهکه، داوا له بهرپز و هزیری مالیهش دهکەم، ئەگەر پوونکردنه وهیه کمان بداتی، سوپاس.

بهرپز سهروکی پههلهمان:

جهنابی وهزیر فهرموو.

بهرپز شیخ بایز تالهبانی (وهزیری دارایی):

بهرپز سهروکی پههلهمان.

ئیمه وهکو وهزارهتی مالیه ئه وه بهو شیویه دهبنین ئه وه ژمارانهی که ئیستا لیره دهرکراوه، بههیچ شیویهکه گۆرانکاری تییدا نهکریت، چونکه تهئسیر ئەکاته سهه موازنهکه، له 5% کهش که له یاساکه دا هاتوو، ئه وه له شوینی خویدا موعالهجه دهکریت، لهرووی محاسبیهوه تهئیدی رهئیهکهی کاک دکتۆر ئاراس دهکەین، سوپاس.

بهرپز سهروکی پههلهمان:

کوستان خان، فهرموو.

بهرپز کوستان محمد عبدالله:

بهرپز سهروکی پههلهمان.

نوقتهی نیزامیهکهم ئه وهیه، که بهرپز دکتۆر ئاراس باسی ئه وه دهکات، که ئیمه له ماددهیه کهدا سه لآحیهتی موناقله له مان داوه به وهزیر که ئەکریت له بابهکاندا موناقله بکات، به لّام پيشتر پيشنیاړیک هه بووه دهنگی بۆ دراوه له لایهن ئەندامانی پههلهمانهوه و بهکوئی دهنگ هه لگراوه، ئه وهشی که دهنگی له سهه بدریت، مووچهی کادیرانی حزبی و راگه یانندهکانه، به لّام له ماددهی شه شه م، یه کهم دهئیت؛ وهزیری دارایی دهسته لاتی گواستنه وهی نیوان تهه رخانکراوهکانی دهروازهکانی بودجهی پیده درئ بهدەر له بهشی مووچهکه، که واته ئیستا ئەگەر مووچهی کادیر و کادیرهکانی راگه یانندن به دهنگی پههلهمانتاران بپر دیت، ئه وکاته وهزیر لیره دا ئه وه سه لآحیه تهی نامینی، که ئه وه موناقله له یه بکات، بۆیه به رهئی من ئیمه دهنگدان له سهه ئه م ماددهیه دوا بیهین تا دهنگدان له سهه ماددهکانی تر ئەکریت، دواتر بیینه وه سهه ئه م ماددهیه، پيشتریش ئه مه بووه، یه عنی با تهنجیلی بکهین دهنگدان له سهه ئه م ماددهیه، سوپاس.

بهرپز سهروکی پههلهمان:

ئه گەر لیژنهکان تهئیدی پيشنیاړه کهت بکهن، ئه وه به سهه رچاوه، بهس ئەگەر نه یکهن ئه وه ناتوانم، دکتۆر ئاراس فهرموو.

بهرپز د. ئاراس حسین محمود:

بهرپز سهروکی پههلهمان.

ئىمە ئەگەر ماددى يەكەممان تەئجىل كرد، يەعنى ماناى واىە ناتوانىن ئىش لەسەر ماددەگانى تىرىش بکەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساىى تىكايە رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى رەئى لىژنەى داراىى دەکەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا حەسم دەكرىت و دەيخەينە دەنگەو، تىكايە بۇ دواجار بىخوئىننەو بۇ دواجار.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الاولى:

يرصد لنفقات السنة المالية/2010 مبلغ قدره (11,432,176) الف دينار (احدى عشر الف واربعمائة

واثنان وثلاثون مليار ومائة وستة وسبعون مليون) دينار ويوزع كالتى:

اولاً/ مبلغ قدره (3,543,074) الف دينار (ثلاثة الف وخمسمائة وثلاثة واربعون مليار واربعه وسبعون

مليون) دينار لنفقات المشاريع الرأسمالية.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ببوره، لىژنەى ياساىى ئىستا بۇ دەنگدانە، بۇيە يەكەمجار موقتەرەحى خۇتان بىخوئىننەو، پاشان ياساكە،

فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرگەى سىيەم هەر وەكو وتمان دوو بەرگەى بۇ زياد كراو، سىيەم بەم شىوديه،

ثالثا : مبلغ قدره (72,741,000 مليار دينار) لنفقات البرلمان .

رابعا : مبلغ قدره (39,814 مليار دينار) لنفقات مجلس القضاء .

خامسا : العجز المخطط يقدر بـ(835000000) (ثمانمائة و خمسة و ثلاثون مليار دينار) ويغضى هذا

العجز من المبالغ المخصصة لوزارة الپيشمەرگه من الموازنة التشغيلية الاتحادية لحرس الاقليم ضمن

تخصيصات وزارة الدفاع العراقي الاتحادي حسب قانون الموازنة الاتحادية للسنوات (2007 ، 2008 ،

2009).

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بهرپريزان گوڤتان لیبوو، ئیستا ئه و موقتهرهحه دهخهینه دهنگدانهوه، کيی لهگه‌ئدايه بادهستی بئند بکات تکايه؟، (72) کهسی لهگه‌ئدايه، کيی لهگه‌ئدا نيه؟، (34) کهسی لهگه‌ئدا نيه؟، بهزۆرينه‌ی دهنگ وهرگيرا، ئیستا ماددهکه‌ی هه‌مووی دهخهینه دهنگه‌وه، کيی لهگه‌ئدايه بادهستی بئند بکات تکايه؟، (72) کهسی لهگه‌ئدايه، کيی لهگه‌ئدا نيه؟، (34) کهسی لهگه‌ئدا نيه؟ بهزۆرينه‌ی دهنگ وهرگيرا، بۆ مادده‌ی دووهم.

بهرپريز عونی کمال سعید بهزاز:

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

المادة الثانية:

تقدر ايرادات الموازنة للسنة المالية/ 2010 بمبلغ (348,679) فقط (ثلاثمائة وثمانية واربعون مليار وستمائة وتسعة وسبعون مليون دينار).

بهرپريز د. رۆژان عبدالقادر دزمی:

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

مادده‌ی دووهم :

داهاتی بودجه‌ی سالی دارایی 2010 به گوژمه‌ی ته‌نیا 348, 679 (سی سهد و چل و هه‌شت مليار و شه‌ش سهد و چه‌فتا و نو ملیون دينار) .

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

ليژنه‌ی ياسایی تکايه ره‌ئيتان.

بهرپريز شيروان ناصح چه‌يدمري:

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئيمه پشنگيری لی ده‌که‌ين وه‌کو چۆن له پرۆژه‌که‌دا هاتوو، سوپاس.

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

تکايه بيخويننه‌وه جاريکی تر.

بهرپريز عونی کمال سعید بهزاز:

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

المادة الثانية:

تقدر ايرادات الموازنة للسنة المالية/ 2010 بمبلغ (348,679) فقط (ثلاثمائة وثمانية واربعون مليار وستمائة وتسعة وسبعون مليون دينار).

بهرپريز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

جه‌نابی وه‌زير تکايه ره‌ئيتان.

بهرپريز شيخ بايز تاله‌بانی (وه‌زيری دارایی):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمەش لەگەل ھەمان پەنئىداين، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا كى دىيەوئىت قسە بىكات تا ناوى بنووسىن؟، دىكتور ئاراس نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز د. ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم ماددەيە وەكو ژمارە پىشتەر دەنگى لەسەر درا، ئەگەر وەكو ژمارە بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

سۆزان خان، نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز سۆزان شهاب نورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كاتىك كەئىمە دەنگماندا لەسەر ماددەيەك وەكو ژمارە، ئىستا تەنھا بەس صياغە قانونيەكەيەتى، لەبەر

ئەو مەن پىشنيار دەكەم كە يەكسەر بىخرىتە دەنگدانەو، چونكە بەيانى ئەو كارەمان كرد، ھەرھەمووى 25

تا 30 دەقە پىش ئىستا بوو، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك كاردۆ، فەرموو.

بەرپىز كاردۆ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەمە ياسايە جياوازە لەو پىشنيارانەى كە بەيانى دەنگى لەسەر درا، بۇيە بەياسا رىك دەخرىت بۇيە

پىويستە گفتوگوى لەسەر بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كوئىستان خان، فەرموو.

بەرپىز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وەللاھى مەن تەعەجوب دەكەم، پىشتەر كەباسى ژمارەكان كرا، وتيان با موناقتەشەكە ھەلېگرىن بۇ پىرۇزە

ياساكە، مەن چوار سال پىش ئىستا لىرە بووم، ھەموو پىرۇزە ياسايەك، كەباس دەكرىت ماددە بە ماددە

ئەندامانى پەرلەمان ماقى خۇيانە كە موناقتەشەى لەسەر بىكەن.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

پەيمان خان، فەرموو.

بەرپىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى دووهم، گە تەقدیری ئیراداتی موازەنەى ئەمسالی کردوو، هی سالی 2010، ئیمە ئەبى شتیک بزانی که ئیرادات هەر بره پارهیه که یان هەر شتیکی تره که موقابیلی پاره بی، کهبتوانی وهکو پاره سهیری بکهیت، ئیمە پیشتر یهکی لهو شتانهی که قابیله وهکو پاره بخهملیندریت، ئەو منجانیه که بهرپز وهزیری سامانه سروشتیهکان باسی کرد، که ئەوانه ئەتوانین بهئیرادات حسابیان بکهین، لهبەر ئەوهی به منحه دراوه وهکو جهنابی باسی کرد، ئیمە سهرپشک نهبووین یان خاوهنی قهرار نهبووین، لهوهی که تهنانهت ئەو کۆمپانیانه چۆن پارهى نهوتهکهمان یان شیرینی نهوتهکهمان دهنی، لهههموو حالهتیکدا منحه قابیلی ئیراداته، ئەگەر ئەو منجانیه که بهرپزیان باسیان کرد، که موقابیلی (5) ملیار دۆلاره، ئیزافهی بکهین بۆ ئەمه، تەقدیری ئیراداتهکان زۆر کهم وگورت دهردهچیت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دکتۆره پهریهان، فەرموو.

بەرپز د. پهریهان قهبلای محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ههروهکو له ماددەى دووهم هاتوو، ئەمه پيوست دهکات به یاسا رپک بخریت، ئیمە له داهاى بودجهى دارایی سالی 2010، راسته بهژماره تەقدیر کراوه، بهلام ئیمە داهاى ترمان ههیه که داهاى نهوته، ئەویش بهرپز وهزیری سامانه سروشتیهکان ئاماژهى بهوه، که ئەمه وهکو منحه حساب دهکریت، منحهش ههروهکو پارهیه، بۆیه پيوست دهکات ئیمە لیرهدا ئاماژهى پبیکهین، دیاری بکهین، بۆ ئەوهی ئەویش لهزمنی داهاى حساب بکریت، ههروهها پارهى وهزارهتهکان که نهماون، پاره مودهوهکه، ئەویش وهکو داهاى دهگهریتهوه بۆ وهزارهتى دارایی، پيوست دهکات بهههمان شیوه لیرهدا ئیشارهت بهوهش بکریت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

کاک شاهۆ، فەرموو.

بەرپز د. شاهۆ سعید فتح الله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لهبەر ئەوهی ئەم ماددیهى باس له ئیراد دهکات، واته هەر پارهیهک بیته کوردستانهوه، هەر مەبلهغیک بی، ئەبیت لهم ماددیهىدا تەقدیر بکریت، وازحه له داهاى ناپروونیهکی زۆر زۆر ههیه، وهکو له موناغهشهکاندا هات، هەر بۆ نمونه ئەگەر باس له داهاى وهزارهتى کارهبا بکهین، داهاى موقهدهرى ئەمسال به بهراورد لهگهڵ داهاى سالی پيشوو (100) ملیار دیناره، لهکاتیگدا که ههه کارهبا زیاد بووه، ههه پارهى وهگریراو لهکارهبا زیاد بووه، رسوم وداهاى وازح نیه، بهرپز وهزیری دارایی له لیژنهى شارهوانی ئەو ئیعترافهی

کردووه که برپک له داهاټه که له لای ئه ویش وازح نیه؟، ته سببیتیش کراوه له راپورتی لیژنه ی داراییدا، خشته ی منح به هه مان شیوه، چ ئه و منحنه ی که به پاره ن چ ئه وانه ی که مه وجودی غهیره مالین، به لام دهکری تهقدیری مادییان بو بکریټ، جگه له میزانیه ی موده وهر، که چه ندین وه زارته هه ئوه شاوټه وه، چه ندین پرؤژه ش جیبه جی نه کراون، بو نمونه هه ر له سالی پاردا، (500) پرؤژه پاره ی بو ته رخان کراوه، هیچ پاره یه کی تیډا سه رف نه کراوه، ئه وه ش بیټه سه ر ئه و داهاټه، دوا شتم پاره ی گلدراره ی به رنامه ی نهوت به رامبه ر به خوراک، که تا سالی 2009، ته سویه نه کراوه واته ده بی له داهاټی ئه مسالدا تهقدیر بکریټ، زور سوپاس.

به ریژ سه رۆکی په رله مان:

کاک بورهان، فه رموو.

به ریژ برهان رشید حسین:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

من دهراره ی مادده ی دووهم، تقدر ایرادات رام وایه برپگه یه کی بو ئیزافه بکریټ، لیژنه یه کی تهقه صی دروست بکریټ، تهقه صی حه قائیق بو ئه وه پارانه ی له میزانیه ی موده وهر ماوته وه یه عنی ئه و پارانه ی که پار ماونه ته وه، ته حقیقی تیډا بکریټ و بگه ریډریټه وه سه ر ئیرادات، ئه مه خالی یه که م، دووهم: جه نابی وه زیر جوابی دامه وه و وتی پاره ی هه ردوو فرۆکه خانه گه راوته وه، به لام ئه گه ر سه یری لاپه رده ی (15) ی راپورتی لیژنه ی دارایی بکه ین، ئه ئیټ وه زیری گواسته وه وه گه یانندن پییی راگه یان دووین، زور به راشکاوانه بی ئاگایی خوی له هه ردوو فرۆکه خانه ی سلیمانی و هه ولیر دهربری له داهاټ و پرؤژه کانیان که نه گه راوته وه، بویه داواکارم برپگه یه ک ئیزافه بکریټ بو باقی ئه و پارانه ی که له داهاټی پار ماوته وه و ناوی میزانیه ی موده وهریه، واته به برپگه یه ک لیژنه ی تهقه صی حه قائیقی بو ئیزافه بکریټ، سوپاس.

به ریژ سه رۆکی په رله مان:

هازه خان، فه رموو.

به ریژ هازه سلیمان مصطفی:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

له مادده ی دووهمدا به راستی داهاټه که من پیم باشه ئه وه ی بو زیاد بکریټ، تاوه کو زیاتر روون بیټ پیک هاتوه له باجه کان، داهاټی گومرگه کان، فرۆشتنی نهوت و داهاټی تر، چونکه له موازنه که ش ئیشاره تی پیکراوه، ئه گه ر له پرؤژه یاساکه ش ئیشاره تی پیکریټ زیاتر وازح ده بیټ، سوپاس.

به ریژ سه رۆکی په رله مان:

دکتور ئه حمده، فه رموو.

به ریژ احمد ابراهیم علی:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

مىنىش پىشتىگىرى ھاۋكارانم دەكەم، كە پىشتىر باسى داھاتى ترمان كىرد، غەپىرى ئەۋەدى كە لەياساگەدا ھاتوۋە، بۇيە من پىشنىيار دەكەم داھاتى تر زىاد بىكرىت بۇ سەر ئىرادات، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك سەمىر، فەرموو.

بەرىز سەمىر سەلىم امىن بەگ:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە لە پىشنىيارەكانى لىژنەى ياساىي بۇمان ھاتوۋە، بەپىيى ماددەى (110، 114، 115) لەدەستوورى عىراقى، ئىعانات و منى غەپىرى گومرگەكان ھەمووى بۇ ئىقلىم خۇى دەبىت، بەو تەفسىرەى كە لىژنەى ياساىي لە پىشنىيارەكاندا ناروويانە بۇ لىژنەى داراىي، لىرەۋە بەرىز ۋەزىرى سامانە سىروشتىەكان وتى (1)مىليار و (365)مىيۇن دۇلار، منىە يەكەم ئەگەر منىە، بۇچى لىرەدا لەو ئىستىمارەى تەقدىرى ئىراداتە كە لىژنەى مالى خۇى ئامادەى كىردوۋە و ۋەزارەتىش ئامادەى كىردوۋە، دانەنراۋە؟، دوۋەم: پىشنىيار دەكەم ئەو سى مىليار و نىو دۇلارەى كە فەرموويان دەچىتە قابلى مەشارىعەۋە و بەكاش نادىت و لە مەشروعداىە، بە مولجەقىك بىرىت، ئەوانە سەرف بىرىت و ھىكومەتى ھەرىم و ۋەزارەتى پلاننان ئەو مەشروعانەى كە گىنگن لە ھىكومەتى ھەرىمدا، ئەو سى مىليارە جىگا بىكاتەۋە، بە مولجەقىك بىرىت بە پەرلەمانى كوردستان بۇ مصادەقە كىردى، سىيەم: مەۋزوعى رسومات ئەۋەدى كە ۋەزىرى داراىي فەرمووى، ئەچىتە قابلى ئىعاناتەۋە، لەۋى بە (30)مىليار دۇلار و ئەوانە قسەيەكى لەسەر كرا، ئىمە رسومى ھەرىم و دەۋائىرى ھەرىم لەھىچ شوپىنىكدا جىگى ناپىتەۋە، ئىنجا مەسەلەى مەبىعاتى نەوت، بە (152)مىليار خەملىندراۋە، ئەۋەشى كە قسەى لەسەرە لەۋىدا جىگى بوۋتەۋە، بۇيە بەدەقىقى ئەبى ئەم مەۋزوعە ھى ئىرادات، موراجەعەيەكى وردى تىدا بىكرىت و قسەى جدى تىدا بىكرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك بىلال، فەرموو.

بەرىز احمد سەلىمان عبداللە (بىلال):

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەئەتە مەسەلەى داھاتەكان روونىەكىان پىۋە دىار نىە؟، بۇ نەمونە ئەگەر تەماشى ھەر سى ۋەزارەتى شارەۋانى و گواستەۋەو گەياندىن و كارەبا و لەگەل ئەۋانىشدا ۋەزارەتى سامانە سىروشتىەكان بىكەين، زۇر ئەبەئاسانى بۇمان روون دەبىتەۋە كە داھاتەكان دىار نىن، ئەگەر سەپىرى شارەۋانىەكان بىكەين، بۇمان ھاتوۋە ئەئىت (307)مىيۇن دىنار، داھاتى يەك سالى ھەموو ۋەزارەتى شارەۋانىە، كاتى من ۋەكو سەرۋكى لىژنەى شارەۋانى پىسىارم لە ۋەزارەتى شارەۋانى كىرد لەسەر ئەو رەقەمە، وتىان لەۋانىە تۇ ھەئە بىت، ئەۋە (307)مىليار بىت نەك مىيۇن، دووبارە گەرامەۋە سەر دۇكۇمىنتەكان، سەپىرم كىرد دىسان (307)مىيۇنە نەك مىليار، بۇيە جارىكى تر تەئكىدىم لى كىردنەۋە، وتىان ئىمە ۋەعدتان پى دەدەين تەنھا

لەيەك مانگی يەك قەزای دەرجە يەك، نەك ھەموو شارەوانیەكان، يەعنى يەك قەزا لەھەموو كوردستان بۆ يەك مانگ (307)مليۇن داھاتى ھەيە، ھەلبەتە قەزای دەرجە يەك دەئيم، دووھ: ئەگەر بئینە سەر كارەبا، بۆ ئيمە ھاتوو دەئيت بەپي ئەو دۆكۆمپنتەى كە لەبەردەستماندايە، (55)مليۇن دینار بۆ كارەبا لەيەك سالدا، من پيم وايە يەك كارگەى تيجارى لەيەك سالدا (55)مليۇن دینار زياتر دەدات بەكارەبا، وەكو بەلگەى تر كە لەبەردەستدايە، ئەو حيسابە خيتامیەى كە شەش مانگی راپردووی با بئین سالى پار لە 2009/1/1 تا 2009/6/30 حسابى بكەين، ئەو راپۆرتەى لەسەر حساباتى حكومەتى ھەريمی كوردستان لە 2009/1/1 تا 2009/6/30 ھاتوو ئەئيت ئجورى كارەبا كە حكومەت خۇى داوئيتى بەكارەبا (84)مليار و(567)مليۇن دینار، ئەى چۆن داھات بۆ شەش مانگی تەنھا حكومەت كەداوئيتى بەكارەبا ئەوئەنە بئيت، بەلام داھاتەكەى (55)مليۇن دینار بئيت، بۆ داھاتى سالى 2010، سئيم: لە وەزارەتى سامانە سروشتیەكان ھاتوو (890)مليۇن دینار داھاتیانە، بە نەوت و ھەموو شتەكانى ترەو، جەنابى وەزیریش وتى ئيمە داھاتمان سفرە، ئەى ئەم داھاتە چيە لئردە نووسراو؟، تكيە بۆمان پروون بكەنەو، سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

دكتور جەعفر، فەرموو.

بەريز د. جعفر على رسول:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەو ماددەيە تايبەتە بە ئيراداتى داخلى ھەريمی كوردستان، ھەمووشمان دەزانين بودجەى سالانە پيويستى بەو ھەيە، كە سەرچاوەكانى ئەو بودجەيە ديارى بكرئيت، بۆيە قسەى من لەسەر ناروونىە، لەسەر سەرچاوەكانى ئەم بودجە ناوخويیەى ھەريمی كوردستان، بەشيكى زۆرى خالەكانیش ھاوپيانیام ئيشارەتيان پيدا، ھەر لەو منجەيەى كە بۆ وەزارەتى سامانە سروشتیەكان وەكو داھات دئتە دەست، ئەمە بەرەو كوئ دەچئت؟، چەندە؟، بپرەكەى ديارى بكرئيت، لە باج و گومرگ و رەسمەكان، لە داھاتى كۆمپانىيا ئەھليەكان، داھاتى ئاوو كارەبا، ديارە ھەموو ئەوانەى كەديارىكراون بە راستى جيگای گومانى گەورەيە بۆ ئيمە، ئەى بۆ خەلك لەدەرەو ئەبئيت چۆن بئيت؟، چونكە ئەم برانەى كە ديارىكراون لە بەرامبەر وەزارتەكان من نامەوئيت دووبارەيان بكەمەو، ھەر لەو وەزارەتى كارەباو شارەوانى و گەشتوگوزار، سامانە سروشتیەكان، ھەتا وەزارەتى تەندروستيش ھەر ھەموويان مەبلەغەكەيان جيگای گومانى گەورەن، ھەندىكيان گۆرانكارى زۆر گەورەو قەبەيان بەسەردا ھاتوو، ئەگەر بەراوردى بكەين، لەگەل سالى راپردوو، لە مليارەو ھاتوونەتە سەر مليۇن، ئەوانە ھەموويان جيگای گومانن بۆ ئيمە، ھەتا داھاتى فرۆشتنى خزمەتگوزارى.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايه ئيمه مەوزوعمان گومان نيه، ئەوەی ئەتەوئیت قسەى لەسەر بکەى ماددەى دووەمى ياساکەيه، نەك ئەو قسانەى کەجەنابت ئەیکەيت، فەرموو.

بەرپز د. جعفر علی رسول:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەمەوئیت ئەو داھاتانە بەروونی دیاریبکړین لەناو ئەو برکە ياسایەدا، کە داھاتی ناوځۆیە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دکتۆر زانا، فەرموو.

بەرپز د. زانا رۆوف حمە کریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پيشنيز دەكەم ئيعادەى صياغەى ئەم ماددەيه بکړیتەوه، بەمەرجيک ئەم شتانه لەخۆى بگړیت، يەكەم: ئەگەر بەرپز وەزيرى دارايى تەئکيدمان بۆ بکاتەوه، کە ئايا ئەم پارەيه هەمووى ئەگەرپیتەوه بۆ حکومەتى ناوهند، من ئەصلەن پيشنيز دەكەم ئەم ماددەيه لابریت، ئەم برکەيه بۆ دەستنيشان دەکړیت، ئەگەر ئەم پارەيه ئەگەرپیتەوه بۆ حکومەتى ناوهند، ئەگەر نيه با وەکو خۆى تەسبیت بکړیت، بەلام دئيا کردنەوهيهکمان لەلايهن وەزيرى داراييهوه پى بدریت، دووم: من داواکارم لەگەل ئەمەدا ئەوه بنووسریت (على ان تتولى وزارة المالية تقدير ايرادات مبالغ المنح المالية المستحقة من العقود النفطية في ملحق مستقل يقدم الى البرلمان في موعد اقصاه) بۆ نموونه بنووسریت 6/1، بەمەرجيک ئيمه له ماددەى (23)ى هەمان پرۆزە ياسادا باس لەوه کراوه، کە ئيراداتمان هەيه، بۆ ئەوەى لەناو ياساکەدا دووجار ئيرادات دووبارە نەبیتەوه، ليرەدا کۆتايى بەينين بە بابەتى ئيرادات ئيزافەى بۆ بکړیت، لەهەمان کاتدا برکەيهکى تريس ئيزافە بکړیت، بنووسریت (اضافة مبالغ المشاريع المكررة، والمشاريع التي لم تقبله برلمان للسنة المالية 2010، الى ايرادات الحكومة أو الى ايرادات الحكومة مالم ينص عليه القانون على تحويلها الى مبالغ اخرى)بۆ نموونه ئەو پارەى کە دەستکەوتوو لەناو ياساکەدا نەنووسراوه ئەچیتە کۆيوه؟، بۆ نموونه ئەچیتە ناو ئيحتياتاتى وەزارەتى مالىه، ليرەدا بۆمان تەقدیر بکړیت، بەمەرجى ئەم دوو برکەى تیدا بپت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو قسانە هەمووى لەماددەى (23)هاتوو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

پەيام خان، فەرموو.

بەرپز پەيام احمد محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دياره من نامەوئیت قسەکانى هاوړپیکانم بکەم، چونکە قسەکانيان بە تەفصیلی باس کرد، ئيمه لیلیهک ئەبينين لەم داھاتەدا، داواکاريں ئەو لیلیه نەمینیت، وەزيرى دارايى بۆمان روون بکاتەوه کە منح و داھات،

بە تەفصىل كە كاك بىلال و برادەران باسيان كرد، ئەو وەزارەتەنە ئەو داھاتەيان ھاتوۋە، بە پېچەوانەيە لە وەزارەتەكان ھەلئەى تېدايە، ئەو ھەلئە راست بىكرېتەو، دواى ئەو ئەو پارەيە دەستىشان بىكرېت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

ناسك خان، فەرموو.

بەرپىز ناسك تۇفيق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە ئەم برى داھاتەى لەماددەى (1) ھاتوۋە، كۆراۋەى (26) ھەقلە، لە ئىستىمارەى تەقدىرى ئىرادات، ئەم (26) ھەقلە وەزارەتەكانە، وەزارەتى كارەبا (55) مىليۇنى بۇ دانراۋە، بەلام وەزارەتى شەھىدان و ئەنفالكرائان (54) مىليۇنى بۇ دانراۋە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

تكاىە موناقلەشەى ئەو مەكە خوشكى من ئەو پېشنىارەى ھەتە بۇ ئەم ماددەيە چۆنە؟، ئەو وەزارەتە چەندەو چۆن نىە؟، ئەوانە رۇشتن و تەواو، بەس ئىستا بۇ ئەم ماددەيە چ پېشنىارىكت ھەيە، خەلەلەكەى چيە؟، چاكەكەى چيە؟، ئەو باس بىكە.

بەرپىز ناسك تۇفيق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە خەلەلى ئەمە لە ژمارەكەيدايە، من ئەبى تەوزىچىك بدم لەسەر رەقەمەكە بۇ ئەوۋى ئەم ژمارەيە بەلاۋە رۇشن نىە؟، يەكەم: ئەم ژمارەيە ئەگەر كەمىك سەيرى بىكەين، وەكو وتم وەزارەتى شەھىدان و ئەنفالكرائان (54) مىليۇنە، چ خېرە ئەو كە شەھىدان و ئەنفالكرائانە بۆچى (54) مىليۇنى ھەيە؟، بەلام كارەبا (55) مىليۇنى بۇ دانراۋە، دوۋەم: كاتى كارەبا (55) مىليۇنى بۇ دائەندىت، لەسەر زارى وەزىرى كارەباۋ بەرپۆبەرى گشتى وەزارەتى كارەبا، وتى ئىمە (750) ھەزار بەشداربوۋمان ھەيە، بە ەمەلەكى حسابى ئەگەر ھەر بەشداربوۋيەك (20) ھەزار دىنار بدات، كە سۆپەماركىتى وا ھەيە.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

ببورە، ئەوانە موناقلەشە كراۋە، ئىستا نايەين دوۋبارەى بىكەينەو، تەنھا باسى ئەم ماددەيە بىكە، ئەم ژمارەيەت پى خەلەلە؟، ئەو داوا بىكە كەچى لى بىكرېت وەك ئەو بەرپزانەى پېش تۆقسەيان كرد، ئەو كاتە دەيخەينە دەنگەو، مەسەلەى كارەبا ئەو مىزانىەى كەبۆى دانراۋە، بەلام لەجىگای تى شتى زۇرتى بۇ دانراۋە، ئىستا وەختى ئەو نىە ئىمە بچىنە ناو تەفاصلەو، تكايە تەنھا ماددەكە چى لىبىكرېت باسى ئەو بىكەن؟، نەك شتى تر.

بەرپىز ناسك تۇفيق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

باشە ئەكرى من يەكسەر ھەلبەستەم و بلىم ئەم ژمارەيە با چوار ئەوھندە بېت، ئەى نابىت بەلگەيەكى عىلمى و مەنتقى پېشكەش بىكەم، بۇ ئەوھى ھەفالا ئەم گوئيان لى بېت، بۇيە تۆ ھەقى خۆم بەرى با قسەى خۆم بىكەم، يان تەوزىچىك بىدەم، ئەم (750) ھەزار بەشداربوو، ئەگەر ھەر يەككىيان زەرىى (20) ھەزارى بىكەيت، مانگانە (15) مىليار دەكات، لە سائىكىدا (180) مىليار دەكات، ئەم (55) مىليۇنى بۇ داناو، ئەلئىن نەخىر (55) مىليارە نەك مىليۇن، بەس كە جەمەى ئەكەين ھەر (55) مىليۇن دەرئەچىت، بۇيە ئەگەر غەلەتە لە كۆدئەوھەكەدا ئەوھ دووبارە كۆى بىكەنەو، ئەگەر پاستە ئەوھ ئەو ژمارەيە زۆر كەمە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حمە سەئىد، فەرموو.

بەرپىز حمە سەئىد حمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

گرنگترىن بەشى بودجە داھاتە، بەراستى لەم داھاتەدا شەفافیەت نىە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تكايە، شەفافیەت ھەيە يان نا، ئەوھ شتىكى ترە، ئىستا تەنھا لەسەر ماددەى دووھم قسە بىكە بەتەنھا، ئەم ژمارەيە خراپە يان نا، ئەگەر خراپە ئەوھ چى بۇ بىكرىت تا چاك بىكرىت؟، تەنھا ئەوھيە مەچنەوھ سەر بابەتى تر.

بەرپىز حمە سەئىد حمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ژمارەيە ھەلەى تىدايە، چونكە يەكەم: وەزارەتەكان نامەنتقىە، ناچمەوھ سەر تەفاصىل وەكو جەنابت وتت، كارەبا و موشتەرەك و فرۆكەخانەو دەستەى وەبەرھىنان و ئەو شتانە، من ناچمە ناو تەفاصىلەوھ، كە بە ژمارەى حسابى بەراستى چەند قاتى ئەم ژمارەيە، دووھم: داھاتى منق وقەرزى دوھل كە دەدرىت بە عىراق و بە ھەرىمىش، ئىمە حصەمان ھەيە، ئەمە ديار نىە، سىيەم: مودەورى سالەكانى تر، چوارەم: بەرپىز وەزىرى سامانە سروشتىەكان باسى منجى كاشى كرد ئەوېش ديار نىە، خۆى ئەم ئىراداتە تەخمىنى، تەقدىرىە، ئىمە مانگانە (50-100) ھەزار بەرمىل نەوت تصدىر دەكەين لەداھاتوودا ھەر بەرمىلىكەيش يەك دۆلار، ئەمەش ديار نىە، خالىكى تر ئەو ئىستىقتاعات و ئەو پرۆژانەى كەلامان برد، ئەبى لىرەدا عىلاج بىكرىت يان بە ماددەيەكى سەربەخۆى بېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سەرگول خان، فەرموو.

بەرپىز سەرگول رضا حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەسەر ماددەى دووھم ئەوھ ھەيە، كە بەپىيى ئىستىمارەى تەقدىرات كە بۇ ئىراداتى حكومەت دانراوھ، تەنھا دوو بابى باس كردووھ، زەرائىب و ئىراداتى تر، ئىمە دەپرسىن ئايا ئىراداتى ھەرىم تەنھا ئەو دوو

بابەيە، ۋەكو ھاۋكارانم ھەموو باسيان كىرد، زۆر بابى تر ھەيە، زۆر مەجالى تر ھەيە، كە ئىمە ئەزانين ھەمووى داھاتە بۇ حكومەت، بەلام لەم ژمارەيدا چارەسەر نەكراۋە، ئىمە پىمان وايە كە داھاتى زۆر ھەيە، نەخراۋتە سەر ئەم ماددەيە، بۇيە پىمان باشە ئىزافە بكرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

ئاشتى خان، فەرموو.

بەرىز ئاشتى عزيز صالح:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارت بە موناھەشە كىردنى ئەم چەند رۇژە، نا لۇژىكى ئابوورىمان بۇ دروست بوۋە، لەلای ئەم برادەرانەش كە كۆمەئىك قەسى يەكتىمان دووبارە كىردۈتەۋە، تەۋاۋى ئىراداتەكان تەخمىن كراۋە بە (50)ملىيار دىنار، ئەگەر موقارنەنى بىكەين تەنھا بە داھاتەكانى گومرگ و رسومات و ئاۋ و كارەباۋ داھاتەكانى زەۋىي و كرىيى شارەۋانپەكان و ۋەزارەتى ئەۋقاف و بىجگە لە كۆمەئىك ۋەزارەتى تر، بەتەسەۋرى من ئەگەر بە ژمارە كۆى بىكەينەۋە زۆر لەم تەقدىراتەنى كە دانراۋە زىاتەر، لەلایەكى ترەۋە ئەۋ پارە مودەۋەرى كە زۇربەنى ئەندام پەرلەمانەكانىش باسيان كىرد، ئەگەر ئىمە ئىستىمارەيەكى فىئەلى نەفەقاتمان لەبەردەمدا بۋايە، ھى سالى 2009، ھەئىت بەژمارەش لەسەر مەسەلەنى پارە مودەۋەرىكان ئەمانتۋانى قەسە بىكەين، ئىستا ۋەكو ژمارە ئەمانخستە سەر داھات، كە لەۋ باۋەرەدا بووم كىرغەكەنى زۆر زۆر بەرز دەۋۋەيەۋە، پرسىارىكى تر كەخۆى تەناۋوزىكى دروست كىردۋە، لەلایەن ئەۋ ئىستىمارەنى كە خراۋتە بەردەممان، ئەگەر بەيانانى فىئەلى ۋەزارەتەكان خۆيان موقارنە بىكەين، بە تەقدىراتى ئەمسال تەناۋوزى تىدایە، ۋەكو ئەۋ بەرىزانەنى كەباسيان كىرد، ئەگەر بەيانانى فىئەلى سالى 2009 ۋەزارەتى كارەبا موقارنەنى بىكەين، بەۋ تەقدىراتە ئىجمالىيەنى سالى 2010 كە دانراۋە، كە بەيانە فىئەلىكەنى خۆيان نىزىكەنى (100)ملىيار و (25)ملىيۇن تەقدىر كراۋە، لەم سالدا بە (55)ملىيۇن دانراۋە، خۆى بۇخۆى ئەمە تەناۋوزىكى گەۋرەيە كە خۆدى ئىستىمارەنى ۋەزارەتەكانىش پرسىارىان لەلا دروست كىردۋىن، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك عومەر عبدالرحمن، فەرموو.

بەرىز عمر عبدالرحمن على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەرەتا ئىمە لەخالى يەكەمدا دەنگمان لەسەر نەفەقات دا، ئەۋ ژمارەنى كە لەسەر نەفەقاتى سالى 2010 ھاتوۋە، موصادەقەنى لەسەر كراۋ دەنگى لەسەر درا، ئاشكرايە مىزانىە برىتيە لە نەفەقات ۋاريدات، ئەمەنى لە ماددەنى دوۋدا ھاتوۋە، بەشئىكە لە بودجەنى سالى 2010، من پىم وايە زۆر بەۋازى ھاتوۋە، ھەرۋەكو لىزەنى ياسايش ھىچ مولاھەزەيەكى لەسەر نەبوۋ، من پىم وايە، ئەگەر بىگەرپىنەۋە سەر ماددەنى (82) لەبەر ئەۋە لىزەنى مالى راپۇرتى خۆى تەقدىم كىرد، لە ئەساسدا راپۇرتى لىزەنى مالى كرا بە ئەساس بۇ موناھەشە كىردنى مىزانىەنى سالى 2010، راپۇرتەكەنى لىزەنى دارايش برىتيە لە كۆى راپۇرتى ھەموو لىزەكانى پەرلەمان، بەۋ مولاھەزاتانەنى كە ھەيانبۋە، لەبەر ئەۋە ماددەنى (82) زۆر بەۋازى باسى لەسەر كىرد، كەۋاتە دىنە سەر ماددەنى (87) لە پەپرەۋى ناۋخۇ، ھەر ۋەكو لە بەيانىدا باس لەۋە كرا، كە لىزەنى دارايش ھە مو بەشەكان و بابەكانى مىزانىەنى خستە بەرباس وليكۆلئىنەۋە و بەردەنگدان، ئەۋە بوۋ دەنگدان لەسەر زۆرى نەكرا، يەكى لەۋانە لىستى خەملاندنى داھاتى يەكگرتۋى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بوۋ بۇ سالى 2010، كە دەنگى خۆى ھىنا بە (348)ملىيار و (679)ملىيۇن و دەنگى لەسەر درا، بۇيە ئەم راپۇرتەنى لىزەنى دارايش ۋابوۋرى، بەشئىك دەبىت لەم ياسايە، مادام ئىعتىمادى لەسەر كرا بۇ موناھەشە كىردن، كەۋاتە ئەمە بەشئىكە لە ياساى مىزانىەنى سالى 2010، ھىچ

كەمۇكۇرپىيەكىشى تىدا نىيە؟، ئەمما بەنئىسبەت ئەۋەدى كە داھاتى تر ھەيەو باسى لەسەر نەكرارە، پىم وايە ئەۋە ۋەزىرە بەرپىزەكانى پىشوو باسيان لەسەر كىرد كە چۆنە ئەۋ داھاتانە، چۆنىش بەكار ئەھىندىن، لەبەر ئەۋە ھەر دەستكارى كىردنىك لەسەر ئەۋ بىرە پارەى كە لىرەدا باسى لەسەر كىراۋە، خەلەل دەخاتە سەر ئەۋ بىرە پارەى كە لەمىزانىيە لە ماددەى يەكەم ھاتوۋە، بە نەتىجەش ئەۋ بىرە پارە بەنەقىسى خەملىندىراۋ باسى لەسەر كىراۋە، لەبەر ئەۋە ماددەى دوو ھىچ غموزىكى تىدا نىيە، بۇيە پىۋىست دەكات دەنگى لەسەر بىرئىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك نەرىمان، فەرموو.

بەرپىز نەرىمان عبدالله قادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من نامەۋىت ھەندى لەقىسەى برادەرەكانم دووبارە بىكەمەۋە، ئەۋ وارىداتەى كە نىمە لە پىش چاۋمانە كە (348)ملىار و(679)ملىون دىنارە، ئەم وارىداتە بەراستى ئەۋەندەى كە من تىي گەشىتووم و وردەكارىم تىدا كىردوۋە، بەكار نەھاتوۋە لە بودجەى گشتى خەملىندىراۋ ئەمسالدا، ئايا ئەۋ داھاتە ئەگەرپىتەۋە بۇ حكومەتى مەركەزى، ئەۋەى نىمە تىي گەشىتوۋىن لە لىژنەى ياسايش پىم وايە رۋونىان كىردۋتەۋە، كە تەنھا گومرگەكان دەگەرپىتەۋە، كە بەس گومرگەكان دەگەرپىتەۋە بۇچى گومرگەكانىان لى دەرئەكردوۋە، تا دىارى بىكرىت بۇ نىمە و تا بزائىن چەندى دەمىنپىتەۋە، بۇ چى نەخراۋتە سەر بودجەى گشتى؟، من پىرسىارىكم ئاراستەى بەرپىز ۋەزىرى داراىى كىرد، كە مەبلەغى (18)ملىون (750)ھەزار دۆلار بۇ پىرۋزەيەكى كاربا تەرخانكرابوو، شەش تا ھەوت سال دەبىت، لە بانقىكى بەرىتانى دانراۋە، ئايا گەرپىندىراۋتەۋە سەر ئەۋ داھاتە يان نا؟.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تكايە ۋەرە سەر ماددەكە، نەك باسى شتى تر، عەزىمە خان، فەرموو كى لەماددەكە دەرپىتت ۋەختەكەى لى ئەبىرم، دواىى گلەيى نەكەن.

بەرپىز عىظىمە نجم الدىن حسن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى دوۋەم ۋەكو ھەموومان دەزانىن يەكىكە لە ماددە ھەرە گىرنگەكان كە رۋونى و شەفافیەت لە بودجەدا دىارى دەكات، بەلام بەداخەۋە ئەم ماددەى كە ھاتۋتە بەردەستى نىمە بە گوزمەيەك پارە، كە (348)ملىار و(679)ملىون دىنارە، دىارە لىرەدا ھىچ بەرچاۋ رۋونىيەك نەخراۋتە بەردەم ئەندامانى پەرلەمان، كە ئايا داھاتى ناوخۋو بودجەى مودەۋەر لەم بودجەيەدا كوا؟، ئەگەر بودجەكە بە رۋونى ۋشەفافیەتەۋە بەھاتايەتە بەردەستمان ئەۋ كاتە ئەمانووت ئەم گوزمە پارەيە، بەشەكانى دىارى بىكرايە، رۋون تر بوو، من لىرەدا پىرسىارىك دەكەم، ئايا داھاتى ھىچ كارگەيەكى حكومى لە بودجەكەدا بۇ دىار نىيە؟، ئايا كارگەكانى حكومەت ھىچ داھاتىكىان نىيە؟، پىژەى داھاتى ۋەزارەتى پىشەسازى لە 77% و 0 و، 77 تە، پىژەى داھاتى ۋەزارەت بە بەراورد لەگەل سالى 2009دا، كە لە 45% ھاتۋتە خوارەۋە، بەگۋىرەى راپۋرتىكى رۋزنامەى رۋوداۋ كەھاتوۋە، حكومەت خاۋەنى (18)كارگەيە.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

تکایه رۆژنامه جیگای ئیره نیه؟، تکایه دانیشه کاک عبدالسلام، فەرموو

بەرپز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

داواکارم کەهاوکارم بن بۆ ئەوەی لە مەوزوع دەرنەچم، من داوام کردوووە کە قسە بکەم لەسەر ماددەیهک لە یاساکە، من لەو تێدەگەم، کە ژمارەیهک غەلەت بێت یان پێشنیاریک یان ئیزافەیهکەم هەبێت کە زیاد بکریت یان لە کۆتایدا بلییم من لەگەڵیم یان لەگەڵی نیم، ئەگەر شیوازەکی من جیاواز بێت، من دەلێم ئەم ماددەیه وەکو خۆی بمیڤیتەو، لەبەر ئەم هۆیانە خوارەو، ئیمە یەگەمین جار موصادەقەمان کرد لەسەر ژمارەکە خۆی، دەرڤەتیش درا بە ئیمە کە باسی لەسەر بکەین، هەندیک لەگەڵی بوون و هەندیکیش دژی بوون، من ئەو دووبارە ناکەمەو، من دەلێم بۆیە من لەگەڵ ئەو دەوام کە وەکو خۆی بمیڤیتەو، چونکە ئیمە حسابی خیتامی موناڤەشە ناکەین لێردا، تاکو بچین بزانی کە مودەوهرم هەبوو یان نەبوو؟، من داوا دەکەم ئەم نەصە وەکو خۆی بمیڤیتەو، چونکە من وای لێ تێدەگەم کە داھاتیکی خەمڵیندراو بۆ سالی داھاتوو، ناتوانم بە ئیو بلییم وەرن بۆم تەحقیق بکەن بزانی ئەم پارە چۆن سەرف بوو، من تەسەور دەکەم سەرچاوەکان موناڤەشە کران، بابەتەکانمان دەستنیشان کرد، پارەکە خرایە دەنگدان، لای من بابەکانی واز بوو، لەماددە (23) ش مەوزوعی نەوت، موناڤەشە کراو، لەبەر ئەو من ناچمە سەر ئەوەی کە موناڤەشە ئیو بکەم، ئەو ژمارە راستە یان غەلەتە، چونکە تێدەگەم کە تەواو بوو لەلای من، پرسپاری تریشم نیه، من تەسەور دەکەم ئەم ماددەیه دەبوا یە کە مترین قسەمان لەسەر بکردایە، بەخۆشمەو، چونکە تەحقیق حاصلە ئیمە دەنگ دەدەین لەسەر راستی هینانەوێ ژمارەیهک کە ئیمە دەنگمان لەسەر داو بەزۆرینە، ئەگەر من دژی بومایە مافی من بوو، بەلام وەختی خۆی حەقی خۆم وەرگرتوو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیر رەئیتان بۆ ئەو پرسپارانە کە کران.

بەرپز شیخ بايز تالەبانی (وەزیری دارایی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو رۆژە دیارە زۆر ئەم پرسپارانەم لیکراو وەلامی هەموویم دایەو، ئیستاش بۆتان دووبارە دەکەمەو، یەگەم: زۆر باسی مودەوهر دەکریت، مودەوهر لە حساباتی خیتامیدا دەرڤەچیت کە مودەوهر بۆ کوێ دەچیت؟، من حەزم دەکرد هەندێ شت هەیه راست بکریتەو، تکام وایە بەنەوعی شت وەریمەگرن، جاری حساباتی شەش مانگی کە لەزۆر بەی زۆریان گویم لێ دەبیت، دەلێن حساباتی خیتامی شەش مانگی، یەگەم شت شەش مانگی خۆی خیتامی نیه، هی شەش مانگە، ئەو راپۆرتە، تکام وایە ئەگەر بێت و ئیمە بە حساباتی خیتامیش بزانی، تەبیعەتی حساباتی خیتامی بزانی چۆنە، لەویدا دەزانی کە هەموو مودەوهریک لەوێ دەرڤەکویت، بەنیسبەت ئیراداتەو کە من باسم کردوو و ئیستاش باس دەکریت، تەنانت

گومرگهكان ئىراداته، فيعلهن وهختى خوئى ئەمە موناڧەشە گرا لەپەرلەمان، كە زەرئايىب و ئەوانى تر هيچى ئىرادات نيه، بەلام بەداخهوه هيچ برپارىك لەپەرلەمان دەرئەچوو، بۆ ئەوهى منيش لەسەرى برپۆم و هەم پەرلەمانيش قابيل بە پەرلەمانى عىراق بليت ئەمە برپارى ئيمەيه، ئەمە پرهئى ئيمەيه؟، تا ئيمەش وهكو حكومهت ئيشى لەسەر بكهين، بەنيسبەت ئەو ڤهراقنەى كە ديار نيه، و باسى دهكەن، مەسەلەن دەلئين (55)مليون ئىرادات دانراوه لەكارەبا، ئەو (55)مليونە تەنھا ئىراداتى ديوانى وهزارەتە، من ئەو رۆژە بۆ هەموو بەرپزانم باس كرد، ئىستا بۆتان دەخوينمەوه جارېكى تر، ئيمە هاتووين تەقدىراتى دائىرى كارهبا مان وهگرتهوه، بە (145)مليار دینار، چونكە خەرچيهكانيشى (324)مليارە، كە يەك لە يەكى تەرح دهكەى (179)ى ئەمىنيتەوه، تەبيعهتى حساباتى وهزارەتى كارەبا جياوازه لەگەل حساباتى دهوائىرى تر، هەندىك لەم دهوائىرانە حساباتيان لامەرگەزىيه، هەندىكيان حساباتى موھەديان هەيه، هەندىكى تريشان حساباتى مەرگەزىيان هەيه، هەر يەككە لەم حساباتانە تەبيعهتى جياوازه، جوړى سەرفكردن لەناويدا جياوازه، هيچ وهصلېك يان حسابېك كەمەرگەزى بېت سەرف ناكړيت تا نەچېتە خەزىنە، مەسەلەن ئىستا شارەوانيهكان حساباتى تايبەتى خوئيان هەيه، شارەوانى خوئى ئەبېت خوئى بژنيت، ئيمە وهكو حكومهت دەعمى دهكەين، بۆيه دېين خەرچيهكانى تەقدىر دهكەين، ئىرادەكەى تەقدىر دهكەين، ئەوكاتە بۆ دەعم پارەى بۆ دادەنيين، تەقدىرى شارەوانى بۆ ئىراداتى (45)مليار دینارە، بەنيسبەت بانكەكانەوه بەهەمان شيوە هاتووين خەرچيهكانمان وهگرتهوه، داھاتەكانمان وهگرتهوه، وهلحاصل من ئەو رۆژە شەرحم كرد، ئىستاش ئەوه بەو شيوەيه، ئيمە ڤهرقەكانمان هيناوه، تكاتان لى دهكەم، بگەرپنەوه سەر جەدوھلەكان، بيخويننەوه، ئەمانە هەمووى مەوجودە، مەعقولە ئىرادېك وهبرگيريت، وهزارەتى دارايى ئەو ئىرادە لابدات بەلايهكى تردا، ئەى موحاسەبەى (66) ئەى وصولاتى قەبزى(37)ئەى تەدقيقى ديوانى پەقابەى مالى، ئەى تەدقيقى شەش مانگى ئەم كۆمپانايەى كە ئىستا لەلاى ئيمە تەدقيق دهكات، تكام وايە زۆر زەختمان لەسەر مەكەن، چونكە ئەگەر بېت و بۆتان شەرح بكەم ، هەرچەندە من لەشەرحكە ئىزعاج نابم، بەلام جارېكى تر ئەوانەم هەمووى شەرح كردوو، ئەو داھاتانەى كەتا ئىستا ئيمە تەقدىرمان كردوو، مەسەلەن كارەبا بە (145)مليون تەقدىر كراوه، بانك بە (46)مليار، نەوت بە (525)مليار، ڤرۆكەخانەكان بە (35)، شارەوانيهكان بە (45)ئەو داھاتانە هەمووى ئەكاتە (794)مليار، ئيمە ڤهرقەكانيمان وهگرتهوه، ئەمە دەسلەلتى ئيمە نيه، تەبيعهتى ئەم حساباتانە بەم شيوەيهيه، ئەمە ناچېتە ناو ئەو (348)وه، تەنھا ڤهرقەكانى نەبېت، بەنيسبەت داھاتى نەوت كەباستان كرد، كە ئەلئين ئەو (890)مليارە، لەكوئيه؟، وهللاھى ئەو رۆژە شەرحم كرد، وتم ئەوه پارەى مەقارىئ و ئەوانەيه، ئەو تەقدىراتەيه كە ئيمە دامان ناوه، پرسىارېك هەيه كە جەنابى سەرۆكى پەرلەمان وتى جوايبان مەدەوه، بەس من جوابتان دەدەمەوه، ئەگەر روخسەتم بدات، چونكە وهستانى قسەكان، ئەو (81)مليار و (750)مليون دۆلارەى كەئيوە باسى دهكەن، گەرپاوتەوه بۆ حساباتى حكومهت، لەناو حساباتى حكومەتدايه، بەكىتابى رەسمى ناگادارى ئەنجومەنى وهزيران وههموو وهزارەتەكانى مەعنىمان كردۆتەوه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

وهزیری پلانندانان، فەرموو.

بەرپز علی سندی(وهزیری پلانندانان):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بەحەقیقەت دوو تەعقیبی کورتم هەیه یەگێکیان: لەسەر داھاتی دولەتی مانیحە، دوووم: لەسەر نەوت، چونکە بەرپز وهزیری سامانە سروشتیەکان لێرە ئامادە نیە، با بەووی دوووم دەست پێبکەم، کۆمەڵێک پێشنیار کرا، وابزانم پێشنیارەکە ی دکتۆر زانا، مەنتقی بوو، بەلام وهزیری سامانە سروشتیەکان لێرە ئامادە بوو، پرسیارەکانیشی وەلام دایەو، ئیو هەندیک لەبەرپزان دوایی تەعقیبتان کردو وتان لامان روون نەبوو، بەلام من پرسیارێکم هەیه، ئایا ئەو هشتان لا وازح نەبوو کە یاسای نەوتی عێراق لە پەرلهمانی عێراق هیشتا ئیقرار نەبوو، ئەی ئەو هشتان لە لا وازح یان نا؟، من ئەو پرسیارەم هەیه لە بەرپزتان، ئیو ئەتانهوێت کۆمەڵێک هەنگاو پێش پەرلهمانی عێراق بکەون، ، ئیو پەرلهمانی عێراق ئیقراری قانونی نەوتی نەکردوو، هیشتا هەلواسراو، ئیو ئەتانهوێت لێرەدا ناوی لئ بنین ئیرادات، ئەم دۆکۆمێنتە، ئەگەر دوو لاپەرە یان سئ لاپەرە تەحەمول بکەن، دەگەنە فەقەرە (22) یان (23) یە چەندە نازانم کەبەوازحی دەلیت:

المادة الثالثة والعشرون:

تقوم وزارة المالية والاقتصاد والتنسيق مع وزارة الموارد الطبيعية بتخمين وتقدير الموارد التي تحقق من نشاطات واستثمار الموارد الطبيعية المستحقة للاقليم وفق الدستور العراقي) دەبی لهویش موتابق بیئ، چونکە ئەمە سامانی سروشتیە، وتضاف الی الواردات المتحققة.

ئەمە وابزانم موناقلەشەکردن لەسەر ئەمە لەپێناو چیدا یە؟، دوووم: بەنیسبەت دولی مانیحەو، تەنها ئیحتیمال هەیه، ئیو ژمارە ی دەقیقیشتان لانهبی، بو پارە ی دولی مانیحە، حەقیکی مەشروع هەیه بو هەموو عێراق هاتوو، لەمانگی 10 ی 2003 وە تەنفرەکە ی دەستی پێکردوو، لەمانگی 6 ی 2003 دیراسە ی ئیحتیاجاتی عێراق کرا، ژمارە یەکی تەخمینی دانرا لە مەدرید، لە کۆبوونەو ی یەکەمی دولی مانیحە، بە (54) ملیار دۆلار تەقدیری ئیعادە ی ئیعمار ی عێراق کرا، لەوکاتەشەو بەشیو یەکی تر پرۆژە کە بەردەوامە، کۆمەڵێک شتیش سەر فکراو، ئەوانە ی کە سەرفیش دەگریئ (ستراکچەر) ی خو ی هەیه، نیزامی خو ی هەیه، دەستە ی بالای بونیاتنانەو ی عێراق هەیه، نوینەری حکومەتی هەریمی تیدا یە، پارە ی کاش ناچیتە لای کەس، دولی مانیحە هەر دەوڵەتی ک بەپیی دیزاینی خو ی بەشیو یەکی یابانیەکان سەرفی دەکەن لە عێراق، ئەمریکە یەکان بەشیو یەکی تر، کۆریە یەکان بەشیو یەکی تر، هەر لە پێشکە شکردنی پرۆژەو، هەتا دیراستەکردن و ئیقرار کردنی، دوایی تەندەر کردنی وتەنفرەکردنی وتەسویە کردنی، هیچ شتیکی لەو هزاردەتی مالیه نیە، لەبەغدادیش حکومەت نەبی سەیری موازەنە ی سالی 2009 ش بکات، هی 2008 ییش تا بزانی لەواریداتی عێراق هیچ شتیکی لەوانە ی تر کراو یان نا؟، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بىلال نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپز احمد سلیمان عبداللە(بىلال):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من يەكەم: داوادەكەم لەجەنابتان كە لە پەرۆتۆكۆل ئەو قسەى جەنابى وەزىر بىسپرنەو، كە ئىمەى تەحلىل كەرد بەكەو كەدزى خۆيەتى، ئىمە ئەندامانى پەرلەمان كەو نىن و دزى مىللەتى خۆشمان نىن، ھەولئىش دەدەين كە زۆرتىن خزمەتگوزارى بە مىللەتى خۆمان بگەيەنن، ئىمەى كورد دزى خۆمان نىن، مىللەتئىكىن خۆيەتمەن رشتوو تا بەو گەيشتووین، دوووم: سەبارەت بەقسەكەى جەنابى وەزىرى دارايى كە لەسەر وەزارەتى شارەوانى قسەى كەرد، بەحوكمى ئەوئى كەمن سەرۆكى لىژنەى شارەوانىم، لەگەل جەنابى وەزىر ھەيئەتئىك كە كۆبووینەو لەگەلئان لە لىژنە، ئەوان داوايان لەئىمە كەرد، كە ئەوان دەسەلاتيان پىدەرت، لەو بودجەيەى كەھەيە، لەو دەسەلاتەى كەھەيانە لە پارەكەدا، مىقدارئىك سەرف دەكرت بۆخۆيان، بەلام ئەوئى كەمن دەيبىنم.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

توخوا تۆ مەبدەئت ئەو نىزامى بوو، بەرپزان ئىجتىرام بۆ پەرلەمانى كوردستان و ھەموو ئەندامە بەرپزەكانى دابنئىن ووشەى كەو نەيارى خۆيەتى، ئەوئى لە پەرۆتۆكۆل بىسپرنەو، كوئستان خان، نوقتەى نىزامىت ھەيە، فەرموو.

بەرپز كوئستان محمد عبداللە:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پىم وايە ئىمە لەسەرەتاي دانىشتنمانەو تا ئىستا، زۆر بەرپزەو موخاتەبەى وەزىرەكانمان كەردوو مافى خۆمانە پرسىار بگەين، يەك پرسىارى نىزامىم لەكەك فرسەت ھەيە، ئايا وەزىرە بەرپزەكان بۆيان ھەيە، سنوو دابنئىن بۆ قسە كەردنى ئىمە، پىمان بلىن وابلىن و وا مەلئىن و بگەپنەو بۆ ماددەى (20) من بۆ ئەوئى داوا دەكەم كە روونكردەنەوئىمان بەدەنى، ئايا ئەوان ئەتوانن سنوو و چوارچىوہ بۆ قسەى ئەندامانى پەرلەمان دابنئىن، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك فرسەت، فەرموو.

بەرپز فرست احمد عبداللە:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سنوو و چوارچىوہ تەنزىمى دانىشتنەكان بەدەست سەرۆكى پەرلەمانە، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزىزان ئىستا دەپخەينە دەنگدانەو، چونكە موناھەشەى زۆرى لەسەر كرا، تكايە دواچار بىخوئىننەو تا بىخەينە دەنگەو، فەرموو.

بەرپزىز د. رۆزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپزىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم :

داھاتى بودجەى سالى دارايى 2010 بە گوژمەى تەنيا 348, 679 (سى سەد و چل و هەشت ملىار و شەش سەد و حەفتا و نو ملىون دىنار) .

بەرپزىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا كىي لەگەلدايە تكايە بادەستى بلىد بكات؟، (65)كەسى لەگەلدايە؟، كىيى لەگەلدا نيە؟، (32)كەسى لەگەلدا نيە؟، بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا، بو ماددەى سىيەم تكايە.

بەرپزىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپزىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثالثة:

تتولى وزارة المالية والاقتصاد لاقليم كردستان – العراق تمويل حسابات الوزارات والادارات وفق الموارد المالية المتاحة.

بەرپزىز د. رۆزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپزىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سىيەم :

وہزاراتى دارايى وئابوورى ھەريىمى كوردستان – عىراق دارايى دابىن كردنى ژمىريارى وەزارتەكان و كارگىرپەكان بەپىي داھاتى دەستكەوتوى دارايى دەگرىتە ئەستۆ .

بەرپزىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى تكايە رەئىتان.

بەرپزىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپزىز سەرۆكى پەرلەمان.

رەئى ئىمە بەم شىوہى خوارەوہى، زياد كردنى بىرگەيەك بو ئەم ماددەيەو ناوہرۆكى ماددەكە دەبىت بە بىرگە يەك، بىرگەى ئىزاقى پىشنيار كراو لەلايەن ليژنەى ھاوبەشەو بەم شىوہى، {ثانياً : اضافة إيرادات البلديات الى ميزانياتها الخاصة لتغطية الزيادة في تقديم الخدمات البلدية للمواطنين و على أن تقوم وزارة المالية و الاقتصاد بمراقبة هذه الإيرادات و كيفية صرفها} . ئامانجىش لەزياد كردنى ئەم بىرگەيە ئەوہى،

پشتگیری کردنی داراییه بۆ تهواوی شارهوانیهکان، بۆ ئهوهی بتوانن به باشترین شیواز خزمهتی هاوولاتیانی کوردستان بکهن، سوپاس.

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

کاک فرسه‌ت، فه‌رموو.

به‌پێز فرست احمد عبدالله:

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

له‌لایه‌که‌وه ره‌ئی لیژنه‌ی هاوبه‌ش دروسته، به‌لام له‌لایه‌کی تروه، فه‌وانینی تر هه‌یه، شاره‌وانی یه‌که‌یه‌کی ئیداری لامه‌رکه‌زییه، میزانیه‌تی خۆی هه‌یه، بودجه‌ی خۆی هه‌یه، هه‌تا بودجه‌که‌شیان نایه‌ته ئیره، نازانه وه‌زاره‌ت یان ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران خۆیان ته‌صدیقی ده‌که‌ن؟، له‌به‌ر ئه‌وه به‌ره‌ئی من داعی نیه ئیمه دووباره‌ی بکه‌ینه‌وه، چونکه قانونیکی تر هه‌یه و دووباره کردنه‌وه‌ی نه‌صی قانونی شتیکی دروست نیه؟، سوپاس.

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

لیژنه‌ی یاسایی پێشنیاره‌که‌تان سه‌حبه ده‌که‌ن، یان نا.

به‌پێز شیروان ناصح هه‌یدمیری:

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئیمه که‌مونا‌فه‌شه‌مان کرد، به‌راستی به‌و شیوه‌یه به ئیمه‌یان رانه‌گه‌یانند، ئیمه‌ش ده‌زانین که شاره‌وانیه‌کان شه‌خصیه‌تی مه‌عنه‌وی خۆیان هه‌یه، میزانیه‌تی تابه‌ته‌ی خۆیان هه‌یه، به‌لام ئیمه‌یان وا تیگه‌یانند که ئینه‌هو ئیمه میزانیه‌یان ده‌ده‌ین، له‌به‌ر ئه‌وه میزانیه‌که‌ی خۆیان وه‌کو پێویست نیه، بۆیه ئیمه وتیمان با هه‌موو میزانیه‌که‌ بۆخۆیان بێت، ئیستاش، ئه‌گه‌ر ئه‌وه زامنه‌ ده‌کریت، ئیمه پێشنیاری خۆمان سه‌حبه ده‌که‌ینه‌وه، سوپاس.

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌پێز جه‌نابی وه‌زیر.

به‌پێز شیخ بایز تاله‌بانی (وه‌زیری دارایی):

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

شاره‌وانیه‌کان هه‌مووی به‌ پێی بریاری ژماره (6) ئیش ده‌که‌ن، حساباتی تابه‌ته‌ی خۆیان هه‌یه، ئیمه‌ش لیره‌دا باس‌مان کرد، خه‌رجی وئه‌وه‌شمان لێ ده‌کردوو، ته‌نها فروقاتمان داونه‌تی، هه‌ر ده‌عمیکیشیان ویستوووه حکومه‌ت ده‌عمی کردوون و ده‌عمیشیان ده‌کات، پرسیاریکی تر کرا، که ئایا ده‌سه‌لاتیان بدیریتی بۆ ئه‌وه‌ی پاره‌ی خۆیان به‌خۆیان سه‌رفی بکه‌ین؟، بۆ زانیاری به‌پێرتان ئه‌و ده‌سه‌لاته‌یان پێدراوه، سوپاس.

به‌پێز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

ئەم ماددەيە تەھسىل ھاسىلە، ئەگەر ھىچ مۇناھەشەيەكتەن نىيە، دەيخەينە دەنگەۋە، باشە پەيمان خان، فەرموو.

بەرپىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەي سىيەم، مەن پىشنىار دەكەم ئەۋ پىشنىارەي لىژنەي ياسايى، بەمىنىتەۋە، بەلام لەجىياتى دەرامەتى شارەۋانىەكان، بىكرىت بە ۋەزارەتى تەندروستى، چۈنكە پىشتر ئىمە قسەمان لەسەر كىرد، كە دەرامەتى ۋەزارەتى تەندروستى بۇ خۇيان سەرف دەكرىتەۋە، بەلام بەچاۋدىرى ۋەزارەتى دارايى بىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

دكتور زانا، فەرموو.

بەرپىز د. زانا رۇۋف ھەمە كرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

مەن لىرەدا دژە ھەئۆيىستىەك دەبىنەم لەنىۋان ھەئۆيىستى لىژنەي ھاۋبەش ۋ ۋەزىرى دارايىدا، بەرپىز ۋەزىرى دارايى ئامازەي بەۋەدا كە مەفرۇزە شارەۋانىەكان خۇيان خىزمەتى خۇيان بىكەن، خۇيان پارەكانى خۇيان سەرف بىكەن، بەلام خۇ ئەم پرۇژەيە لەلايەن ھىكۈمەتەۋە پىشنىاز كراۋە، ئەبۋايە لەلايەن ھىكۈمەتەۋە ئەمە پىشنىاز بىكرايە تا پەرلەمان تاۋتۋىي ئەۋ ھالەتەي بىكردايە، چۈنكە ئەۋ بەرپىزانە خۇيان دەزانن بەكام ياسا پابەندىن بۇ ئەۋەي دژى يەكىەك لەنىۋان ئەم ياسايە نەھىلنەۋە، بۇيە مەن پىشنىاز دەكەم بىرگە ئەھلىبەكە ۋەكو خۇي بەمىنىتەۋە، پىشنىازى ھەردوۋ لىژنەي دارايى ۋ ياسايى ۋەرنەگىرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا لىژنەي ياساي پىشنىارەكەي خۇيان سەھب كىردەۋە، پەرلەمانتارانىش تەسنىەيان كىردە سەرى، ئىستا بىرگەكە خۇي ۋەكو چۈن لەماددە ئەھلىبەكەدا ھاتۋە دەيخەينە دەنگەۋە، لىژنەي ياساي فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصى ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەت پەيمان خان، كەباسى ۋەزارەتى تەندروستى كىرد، ئەگەر بىگەرپىتەۋە بۇ ماددەي (11) لە پرۇژەكە ئەۋ مەسەلەيە چارەسەر كراۋە بەنىسبەت ۋەزارەتى تەندروستىەۋە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

تەكايە ماددەكە بۇ دۋاجار بخۋىننەۋە تا بىيخەينە دەنگەۋە، فەرموو.

بەرپىز عۋنى كمال سەيد بەزاز:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الثالثة:

تتولى وزارة المالية والاقتصاد لاقليم كوردستان – العراق تمويل حسابات الوزارات والادارات وفق الموارد المالىة المتاحه.

بهريز سهروكي پههلهمان:

ئىستا كى لهگه ئدايه تكايه بادهستى بئند بكات؟، (76) كهسى لهگه ئدايه، كىي لهگه ئدا نيه؟، (3) كهسى لهگه ئدا نيه، بهزورىنهى دهنگ وهرگىرا، بۆ ماددهى چوارهم تكايه.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكي پههلهمان.

المادة الرابعة:

حصر الصرف من اعتمادات الحسابات الرئيسية (المنح، الاعانات، نفقات المشاريع الرأسمالية) من الموازنة العامة لحكومة اقليم كوردستان بوزارة المالية والاقتصاد، ولوزير المالية والاقتصاد تخويل الوزراء ورؤساء الجهات غير المرتبطة بوزارة صلاحية الصرف مباشرة على بعض مستويات الحسابات الرئيسية.

بهريز د. رؤزان عبدالقادر دزمى:

بهريز سهروكي پههلهمان.

ماددهى چوارهم :

خهرج كردن له ئيعتيماداتى (پشتيوانه)ى ژميريارى سههركى (بهخشين، يارمهتى، خهرجى پرؤژهگانى سهرمايهدارى) له بودجهى گشتى حكومهتى ههرىمى كوردستان تهنيا له دهستى وهزارهتى دارايى و ئابوورى دهبى و وهزيرى دارايى و ئابوورى بوى ههيه دهسهلاتى خهرج كردن راستهوخۆ بدات به وهزيرهكان و سهروكهگانى ئهه لايهنانهى كه به وهزارهتهوه نهلكاوه لهسهه ههندي ئاستى ژميريارى سههركى.

بهريز سهروكي پههلهمان:

ليژنهى ياسايى تكايه رهئيتان.

بهريز شىروان ناصح چهيدمى:

بهريز سهروكي پههلهمان.

ئيمه وهكو ليژنهى هاوبهش، هيج مولاچهزهيهكمان لهسهه ئهه ماددهيه نيه، تهئيدى دهكهين كهوهكو خوى بمينيتهوه، سوپاس.

بهريز سهروكي پههلهمان:

جهنابى وهزيرى رهئيتان.

بەرپز شېخ بايز تالەبانی (وەزیری دارایی):
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش بەهەمان شیۆه هیچ تیبینیەگمان لەسەری نیە، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:
وەزیری پلاندانان رەئیتان.

بەرپز د. علی سندی(وەزیری پلاندانان):
بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من بەس یەك خالم هەبوو، تەنھا ئەوەندە بلییم پەيوەندی بە ئیمەوه نیە، ئەو قەسەییەکی گەردیشم دواي ئەو هەموو ساله کارکردن لەناو حکومەت و بەرخود کردن لەهەموو شتیک شوجاعەتی ئەووم هەیه، ئەگەر هەر کەسیک عاجز بووبییت، من داواي لیبوردن دەکەم، من مەبەستم ماناکەي بوو نەك شتی تر، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

مەعلوم بوو قەسەکەت هیچ مەبەستیگت نەبوو، ئیستا کۆ دەیهوییت قەسە لەسەر ئەم ماددەییە بکات دەستی بلند بکات؟ تا ناوی بنووسم، هاواراز خان، فەرموو.

بەرپز هاواراز شېخ احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پیم باشە ئەو ماددەي که قەرار بوو زیادي بکەین، بۆ ئەو برانەي که له 5%ی بۆمان داناو، لەگەڵ هەموو ئەو بره زیادانەي که دامانناوه نەیهییلین، بیکەینە برگەیهک و لەناو ئەو ماددەییەدا دایبەین، بەلگو بەماددەییەکی سەر بەخۆ دایبەین، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

شلیر خان، فەرموو.

بەرپز شلیر محمد نجیب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان بەنیسبەت خەرج کردن له خەرجی پرۆژەگانی سەرمايەداری، که ئەئیت بەتەنھا لەدەست وەزارەتی دارایی و ئابووری ئەبیت، بۆیە هەیه دەسەلاتی خەرجکردن راستەوخۆ بەدات بەوەزیرەکان، تکام وایە که دوو وەزارەتی زۆر گەرنگ هەیه، که من ئەندامم له لیژنەکانیان، ئەوانیش ئاوەدانکردنەو و شارەوانیە، کەبەرپز سەرۆکی زۆر جار له کاری ئیزافیدا موعاناتیکی زۆریان دەبیت، با ئەو دەسەلاتە هەر لەلای وەزیری دارایی بیت، چونکه پۆتینیکی زۆر هەیه، ئەنجومەنی وەزیران پۆیست نەکات، چونکه ئەبیت

سىقەپەك بەو ۋەزىرە بىرپىت، كەبەپراستى ئەو كارە ئىزافىانە بىتەوئ يان نەتەوئ ئەو مەشارىعانە ئەچپىت بەو ئاراستەدا، دواى ئەوۋە لە 15 مانگەۋە ئەبپىت ئەو سولفانەى كە ئەدرپىت و بۇ ۋەزارەتى مالىيە ئەچپىت، دەبى ئەو ۋەزارەتە پارەپەك ھەبپىت لە حساباتىدا، ھىچ پېشىنەپەكى بەلپىندەرىك دوا نەخرپىت، چۈنكە بەپراستى كۆسپىكى گەۋرەپە لەبەردەمى بەلپىندەراندا، كەزۇرپەى ئىشەكان دوا دەكەۋپىت، بۇپە ھىوادارم لەمسالەۋە ئەم شتانە ھەموۋى چارەسەر بىكەين، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

فىان خان، فەرموو.

بەپىز فىان عبدالرحىم عبدالله:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەماددەى چوار كەئىمە باس لە خەرج كىردنى پىشتىۋانى ژمپىرىارى سەرەكى دەكەين، ھەموۋى لە بودجەى كىشتى ھەرىمى كوردستانە، كە نووسراۋە تەنھا ئەو خەرجكىردنە لەدەسەلاتى ۋەزارەتى داراپى و ئابوۋرى و پاشان ۋەزىرى داراپى و ئابوۋرىيە، كە دەسەلاتى راستەۋخۇ بدات بە ۋەزىرو سەرۋكەكان، من ۋاھەست دەكەم ئەم دەسەلاتە كەدراۋە بە ۋەزىرى داراپى دەسەلاتىكى زۇر زۇرە، من ۋاى بە باش دەزانم كە ئەنجومەنى ۋەزىران ئەو دەسەلاتەى ھەبپىت، خۇشى ئامر بالىصرف دىارى بىكات، چۈنكە ئەگەر ۋابپىت ئىمە لەدەسەلاتى ئەنجومەنى ۋەزىران كەم دەكەپنەۋە، بۇپە من پىم باشە ئەنجومەنى ۋەزىران ئەو دەسەلاتەى ھەبپىت و تەخۋىلىش بىرپىت بەخەرجكىردنى ئەو پارەپە، زۇر سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

عەزىمە خان، فەرموو.

بەپىز عىظىمە نىجم الدىن حسن:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەماددەى چوارەم ئەو خەرج كىردنە كە خەرجى (بەخشىن، يارمەتى، خەرجى پىرۋژەكانى سەرماپەدارى) من پىم ۋاپە خەرجى پىرۋژەكانى سەرماپەدارى زىاتر ۋەزارەتى داراپى خۇى ئەو خەرجىيە دەكات، بەلام ئىحتىمالە ئەۋانە سەرپەرىشتى بىكەن، ھەر بۇ نەموۋنە ئىمە لە ۋەزارەتى پەرۋەردە ئەو پىرسىارەمان كىردوۋە، ئەۋان بەھىچ شىۋەپەك ئاگان لەۋ خەرجىيە نىپە، بەلام سەرپەرىشتى دەكەن لەگەلپاندا، من پىم ۋاپە ئەو سەلاخىيەتەى كە ۋەزارەتى داراپى و ئابوۋرى داۋپەتەى بەۋەزىرەكان، لەگەل ئەۋەداپىن كە ۋەزارەتى مالىيە ، ئەو سەلاخىيەتە شۇر بىكاتەۋە، بۇ ھەردوۋ ۋەزارەتى پەرۋەردە خۇپندىن بال، لەبەر ئەۋەى ئەۋانپىش پىۋىستىان بەۋە ھەپە كە سەرپەخۇپى مالى و ئىدارى ھەبپىت، لەۋ دوۋ ۋەزارەتە، بۇ ئەۋەى بتۋان ئىشۋكارەكانى خۇپان بەباشى بىكەن، سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

پهيام خان، فەرموو.

بەرپز پهيام احمد محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره ئەو خەرج کردنەى کەباس دەکریت له (بەخشین، یارمەتی، خەرجی پرۆژەکانى سەرمايه‌دارى) لەدەستى ئەنجومەنى وەزیران بێت، بۆ ئەوەى هەموو وەزارەتەکان بتوانن بەپێى ئەو پێداویستیانەى کەهەیانە بۆ ئەوەى ئیشتەکانى خۆیانى پى رابەرپین، وەکو ئەوەى کە باسکرا له وەزیری ئاوەدانکردنەوهو وەزیری شارەوانیەکان کە پێویستیان بە بودجەى زیاتر هەیه، بۆ ئەوەى زیاتر هاوکارییان بکریت، له دوا ریزیشدا کە ئەئیت(لایەنەى کە بە وەزارەتەوه نەلکاوه لەسەر هەندى ئاستى ژمیریاری سەرەکی)وا بزائەم یاسایەکان باشتر دەزانن، لەهیچ یاسایەکدا هەندى بەکار ناهیندریت، ئەبى دەستنیشان بکریت، ئەو هەندىیە چیە؟، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دکتۆر زانا، فەرموو.

بەرپز د. زانا رۆوف حمە کریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیاز دەکەم ماددەى چوارەم بکریت بە دوو بەرگە، بەکەمى وەکو خۆى بمینیتەوه، ئیزافەیک لەسەر ئەوەى کە پهيام خان، ئاماژەى پێدا، دەستنیشان کردنى وشەى هەندىک، بەرگەى دووهمیش: ئەو بابەتەى کە پێشنیاز کرا، تايبەت بە برینى له 5%ى منج و ئیعیانات لێردا ئیزافە بکریت، لەهەمان کاتدا ئیزافەیکى تریشى بۆ بکریت، کە ئەو بەرە پارەى کە دەبەردریت بخریتە سەر صندوقى کۆمەکى ناوچە جى ناکۆکەکان، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

امینە خان، فەرموو.

بەرپز امینە ذکری سعید:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو هەلەبیت ریزمانى هەیه، پرسیارەك ئەرى ئەفە خەرجى پرۆژەى سەرمايه‌دارینە یان بەرەهەمەیانیه، چونكى ته‌یاسا پێشنیاز کرى، ئەف کەلیمە هاتیه کارهینان، ئەز باوەرم ئەفە پرۆژەكى ئیستسماریه، یه‌عنى دەبیتە وەبەرەهەمەیانان، یا دیتز، هەر ته پرۆژە یاسا پێشنیاز کرىدا بەحس هەندىكى دواماهى کرى، ئەز ئاماژە دەم سەرۆکەکانى ئەو لایەنە، کە بەوەزارەتەوه پەيوەستن، یه‌عنى ئەو لایەنە کو گرێدايه، دیسا هەر فى پرۆژا گەلەك جارا یان گوتیه، رێفەبەریا گرێدايه، چ وەزارەتان یان ژى گوتیه لایەنا گرێدايه وەزارەتا، یه‌عنى یا باشتر ئەوه، یان ژى گوتیا دەستە، یه‌عنى سى واجیهەت بەکار هیئای، ئەفە ژت یا سایا ئەز دبیزم یاسا ره‌وا نینه، با موستەله‌هەكى یه‌گرتوو هەبیت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك فازل، فەرموو.

بەرپىز فاضل حسن اسماعيل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو تېبىنىم ھەيە، يەكەمىيان: دەلىت خەرج كىردن تەنھا لەدەستى وەزارەتى دارايى و ئابوورىيە، ئەمە بەراستى رۆتينيكي زۆر دروست دەكات، لەبەر ئەوەى زۆرجاران كە داواى ئەو شتانه دەكرى، تا رەزامەندى دەدرىت تەنخىر دەبىت، بۆيە پيوستە سەلاحيەتى وەزارەتكە تىرىش ديارىكرىت، كە ئەوانىش سەلاحيەتى ئەوھيان ھەبىت، تەنھا وەزارەتى دارايى نەبىت، دووم: دەلىت وەزىرى دارايى بۆى ھەيە، ئەو وشەى بۆى ھەيە لای من بەراستى بەزىادى دەزانم، يان بەخرابى دەزانم لەبەر ئەو دەتوانى سەرف نەكات، يەعنى زۆرجار شتىك كە پيوستىشە بۆى ھەيە و دەتوانى سەرفى نەكات، ئەمەيان زۆر خراپە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك شاھۆ، فەرموو.

بەرپىز د. شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوەى لەم ماددەبەدا ناوى منج و ئىعانات ھاتوو، لەبەر ئەوەشى كە بەرپىزان پىشتر بەئىنتان پىداين، لەگەل بەرپىزانى لىژنەى ياسايى، كە ئەو بىرگەى پەيوەندىدارە بە بىرىنى لە 5%ى منج و ئىعانات، منىش ھاوپراى ھاوکارم دكتور زانام، كە بىكرىت بە دوو بىرگەو، بىرگەى يەكەمىيان وەكو خۆى بىمىنىتەو، بىرگەى دووھمىش بەم شىوھىە بىت، (تخصص كافة المبالغ المستقطعة او المقررة ب 5% من المنح و الاعانات مقدره بنحو 41 مليار دولار في صندوق دعم كركوك والمناطق المتنازع عليها) زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كوپستان خان، فەرموو.

بەرپىز كوپستان محمد عبداللہ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتىوانى لە پىشنيارى ھەردوو ھاوپىم دكتور زانام و دكتور شاھۆ دەكەم، ھەروھەا پشتىوانى لە پىشنيارى ھاوپىكانەم شلىر خان و عەزىمە خان دەكەم لەسەر ئەوەى كە (بەخشين، يارمەتى، خەرجى پىرۆزەكانى سەرمايەدارى) بەشىوھىەك لە شىوھەكان، ئىلزامى وەزارەت بىكرىت كە ھەندى لەدەسەلاتەكانىيان بەدەن بەوھزىرە پەيوەندىدارەكان، لەبەر ئەوەى ئىمە لەكاتى بانگکردنى وەزارەتكەكاندا، يەككە لە كىشەكانىيان ئەو بوو كە ئەم (بەخشين، يارمەتى) بەشىكى زۆرى لەلای وەزارەتى دارايىيەو سەرف دەكرىت بى ئەوەى بگەپىنەو بۆ وەزارەتكەكان، يان وەكو ھاوپىم شلىر خان باسى كىرد كە رۆتينيكي زۆر دروست دەكات، زۆر حالەتمان بىنيو كە نەخۆشىكى درىزخايەن پارەى لە وەزارەتى تەندروستىيەو بۆ

دەستىنىشان كراۋە، كاتى كە پارەكەى ۋەرگرتوۋە، لە تەعزىكەيدا سەرفىان كىردوۋە، بۇيە ئەمە رۇتېنىكى گەورەى دروست كىردوۋە، ئەمە موعاناتى ۋەزارتەكانىش بوۋە، بۇيە بەشىۋەيەك لە شىۋەگان ئىلزامى ۋەزارت بىكرىت نەك بۇى ھەيە، بۇى ھەيە يەئنى مەرج نىە، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

پەرىھان خان، فەرموو.

بەرىز د. پەرىھان قىبلاى محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ماددەى چوارەم، مەن پىشتىگىرى ھاۋرىكانەم دىكتۇر شاھۆ ۋ دىكتۇر زانا دەكەم، كە لە 5% مىنچ ۋ ئىعانات بىچىتە ناۋ ئەۋ سىندوقەۋە كە تەرخانكراۋە بۇ كەركووك، ھەروھە مەن ئەۋ دەسەلاتەى كە دراۋە بە ۋەزارەتى داراىى ۋ ۋەزىرى داراىى، كە ھەئىستىت بەسەرفىردى ھەندىك لەۋ مىنچ ۋ ئىعانانانە، بىدرىت بە ۋەزارەتەگان خۇيان، بەتايىبەتىش ۋەزارەتى تەندروستى، ئاۋەدانكىردنەۋە، كە زۇر زۇر پىۋىستى بەۋە ھەيە كە ۋەزىرى تەندروستى خۇى ھەستىت بەسەرف كىردى ئەۋ مىنچەيە يان ھەستىت بەدانانى پىرۇژەيەك خۇى ئىستىفادەى لى بىكات، بۇ ۋەزارەتى تەندروستى، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ھەمە سەئىد نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرىز ھەمە سەئىد ھەمە على:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھاۋراز خان، لەسەرەتاۋە ئەۋ پىشنىارەى كىردو چەند ئەندام پەرلەمانىكىش لەۋلاۋە پىشنىارىان كىرد، لەسەر ئەۋەى كە بىرگەيەك زىاد بىكرىت، بۇ ئەۋەى دۋاى بىرىنى لە 5% كە، تەسنىەش كىرا، بۇيە مەن پىم باشە، ئەۋ پىشنىارە بىكرىتە دەنگدانەۋە، بەپىئى لائىچە، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس دۋاىى راي لىزنىەى ھاۋبەش ۋەردەگرىن، زۇر براۋ خوشكىش پىشتىۋانىان لىكىرد، كاك بىلال، فەرموو.

بەرىز احمد سلیمان عبدالله (بىلال):

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

مەن پىشنىاردەكەم ئەۋ (بۇى ھەيە)، كە جەنابى ۋەزىرى داراىى دەسەلاتىكى زۇرى دراۋەتى، كە مۋتەلەقىش دەسەلاتەگانى، كە دەشلىت (بۇى ھەيە)، يەئنى لەھالەتلىك كە نەپۋىست، دەتۋانى نەبىكات، يەئنى بۇ

هەبوون لەو حالەتەدا وایە، من بۆیە پێشنیار دەکەم، وەزیرەکان ئەگەر شتێکیان پێویست بوو لەرێگای سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانەو، راستەوخۆ داوا لە وەزیر بکەن، وەزیریش ئەوکاتە بۆی نیه رەتی بکاتەو، لەبەشێکی تر کە دەلیت هەندی لەو لایەنەکانی کە بەوەزارەتەو نەلکێندراون، لەسەر هەندی ئاستی ژمیریاری سەرەکی، (هەندی) نابێ ئەبێ دیاری بکریت، مەقتوع بێت، چی و چین ئەوانە؟، سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عومەر هەورامی، فەرموو.

بەرپێز عمر صلیق هەورامی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

خالی یەكەم: من پێشتگیری رای لیژنەى هاوبەش دەکەم، کە ئەو ماددەیه وەکو خۆی بمیڤیتەو، بۆ لەبەر ئەوەی کە ئەو ماددەیه خۆی سیفەتێکی یارمەتی دەری هەیه، بۆ تەتبیق کردنی بودجە لەلایەن حکومەتی هەریمی کوردستانەو، خالیکی ترم، لەکاتی کدا کە ئەلیت بۆ وەزیری دارایی هەیه، پارە بدات یان سەلاحیەت بدات بەوەزارەتەکانی تر، لەو سێ بابەى کە دەستنیسانی کردوو، حەتمەن وەزیری دارایی کە خەزەنە دارى حکومەتی هەریمی کوردستانە، ئەو دەزانیت چەند پارە هەیه لەناو حسابی هەریمی کوردستانداو لەبەردەستی هەریمی کوردستان، بۆیە ناکرێ وەزارەتەکان هەریەکەو لەلای خۆیەو بەرپێک سەرف بکات، بێ ئەوەی بزانی چەند لەناو حسابی هەریمی کوردستان هەیه، بۆیە پێشتگیری ئەو دەکەم کە ئەو ماددەیه وەکو خۆی بمیڤیتەو، هیچ فەقەرەیهکی تریش زیاد نەکریت، لەوەی کە لە 5٪ وئەوەی کە برپار دراو بەرپریت، ئەم فەقەرەیه تەنها ئەو سیفەتەى هەیه، بۆ باشتر تەتبیق کردنی پرۆژە یاسای بودجەى هەریمی کوردستان بۆی سالی 2010، سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

سۆزان خان، فەرموو.

بەرپێز سۆزان شهاب نوری:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم ماددەى یاساییه رێک ئەو دەگەیهنێ کە حکومەتی هەریمی کوردستان دەیهوئ سیستمی لامەرکەزى پەپەرەو بکات، بەتایبەتی لەگەڵ ئەو وەزارەتانەدا لەو سێ بابەدا ئەویش بابەکانی (المنج، الاعانات، نفقات المشاريع الرأسمالية) کە دەسەلات دەدات بەوەزیری دارایی، وەزیری دارایش لەلایەن خۆیەو دەسەلاتەکان دەبەخشیت بەو وەزیرانەو سەرۆکی ئەو دەستانەى کە نەبەستراون بە وەزارەتیکەو، لەبەر ئەوە من داوا دەکەم، کە ئەم ماددەیه وەکو خۆی بمیڤیتەو، بۆ ئەوەى خەزەنداری حکومەت کە وەزارەتی داراییه، بتوانی بەپێی ئەو ئیمکانیەتانەى کە هەیه، بەو شیوێه تەمویلی ئەو مەشاریعیانە بکات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە یاسای تکایە رەئیتان لەو بارەییەوه.

بەرپز شیروان ناصح حەیدەری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە ھەر لەسەرەتاو ئیشارەتەمان پێدا کە تەئیدی ماددەکە دەکەین، ئەو تەنزیمی سەڵاھیەتی سەرف دەکات، بەنێسبەت ئیدارات و حکومەتی ھەریمی کوردستان، زۆر بەشیوہییەکی ئیعتیادی و تەبیعی ھاتوو، ئەگەر ھاتوو تەماشای ماددە (10) بکەین، ئەو لامەرکەزیەتە کە سۆزان خان، ئیشارەتی پێدا چ بەنێسبەت وەزیر چ بەنێسبەت مودیر عامەکان ھاتوو تە خواروو، تەحیدیدی سەڵاھیەتی سەرفی کردوو، لەسەر ئەساسی مەبەدئێکی لامەرکەزییەت لەسەرف، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە یاسای تکایە رەئیتان جەنابان.

بەرپز د. ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەمان رەئیتان یاساییمان ھەیە، ئەو رای ھەردوو کمان بوو پێکەو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیری دارایی.

بەرپز شیخ بایز تالەبانی (وەزیری دارایی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش ھەمان رەئیتان ھەیە، چونکە تەبیعیەتی ئەو حساباتانە خۆی لەناو وەزارەتی داراییدا، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوه، وەکو خۆی کە لەماددەکەدا ھاتوو، دکتۆر شاھۆ، فەرموو.

بەرپز د. شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمەش چەند ئەندامێکی پەرلەمان پێنشیاریکمان کرد بۆ تەعدیل کردنی ماددەکە، بۆیە داوا دەکەین پێنشیارەکی ئیمەش بخریتە دەنگەوه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

نەسەن پێنشیارەکت بنووسە، بیدە بە لیژنە یاسای تا بیخەینە بەردەم ئەندامانی پەرلەمان، کاک شیروان، فەرموو.

بەرپز شیروان ناصح حەیدەری:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم پىنشىيارە ئەم بەيانىيە كرا، بەنىسبەت صندوق بۇ كەرگوك وناوچە دابراوگان، لەلايەن لىژنەى دارايى و ياسايىيەو پەسەند كرا، دراىە دەنگدانىش ئىمە ماددەيەگمان حازر كردووه، بەلام كەى ھاتىنە سەر ئەو مەسەلەيە ئىمە ئەو كاتە عەرزى دەكەين، لەبەر ئەووى پەنگە ئىستا تەسەلسولى ماددەگان بگورپىت، چ بە ئىزافە كردنى ھەندىك مەواد، چ بەنەقل كردنى ھەندىك مەواد، لە كۆتايىدا داوا لەبەرپىزتان دەكەين كە ئەو دەسەلاتانە بدن بە ئىمە، بە تەنسىق لەگەل بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان، بۇ ئەووى بتوانىن رىز بەندى ماددەگان جىبەجى بگەين، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

لىژنەى ياساى فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە دواى ئەووى كە دانىشتنەگەمان كۆتايى پىھات، لەگەل وەزىرى دارايى دانىشتىن بۇ صياغە كردنى ئەو بابەتە، بۇ ئەووى لەرووى مالىيەو ھىچ نەقسىكى نەبىت، دوو پىشنيار ھەبوو بەراستى، يەك پىشنيار نەبوو، يەككىيان: بەنىسبەت ئەو ئىعاناتانەى كە لە 5% تەخصىص كراوہ بۇ صندوقى كەرگوك، دووہم: بەراستى خالىك ھەيە كە پەيوەندى ھەيە بە كەم ئەندامان، ئىمە بەنىسبەت كەم ئەندامانەو ئەووى لە پرۆژەكەدا كە ھكومت زىادى كردووه، لىرە لە پەرلەمانىش موقتەرەحىك ھەيە، كە زىاد بگرىت، ئىمە پىمان باشە ئەو لە 5% كە پەيوەندى ھەيە بە منح بۇ زىادەى كەم ئەندامان تەخصىص بگرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان وەكو سەرۋىكايەتى رېككەوتىن و خۆشم وەزەم كەمىك باش نىە، بۇ ئەووى دانىشتنەگەمان دواىخەين بۇ سبەى سەعات 10 لەو ماددەيەو دەست پىدەكەينەو، خواتان لەگەل.

محمد قادر عبدالله (د.كەمال كەرگوكى)
سەرۋىكى پەرلەمانى

ارسلان بايز اسماعيل
جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمانى

فرست احمد عبدالله
سكرتېرى پەرلەمانى

كوردستان - عێراق

كوردستان - عێراق

كوردستان - عێراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانيشتنى ژماره (8) ى نائاسايى

دووشەممە رېكەوتى 2010\3\1

خولى سىيەمى ھەئىزاردن

پروتۆكۆلى دانىشتنى ژماره (8)ى نائاسايى

دووشەممە رېكەوتى 2010/3/1

كاتزمىر (10)ى پېش نيوەرۆى رۆژى دووشەممە رېكەوتى 2010/3/1 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپىز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەركووكى) سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپىز ارسلان بايز اسماعيل جيگري سەرۆك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتېرى پەرلەمان، دانىشتنى ژماره (8)ى نائاسايى خولى سىيەم، سالى (2010) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىيى حوكمەكانى برگه (1)ى مادده (20) له پېرۆى ناوخۆى ژماره (1)ى هەمواركرائى سالى 1992ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتنى ژماره (8)ى نائاسايى خولى سىيەمى هەئبزاردن له كات (10)ى پېش نيوەرۆى رۆژى دووشەممە رېكەوتى 2010/3/1 دا بەم شېوهيه بېت:

1- بەردهوام بوون لەسەر گفتوگۆ كردن و برپاردان لەسەر پرۆژهى ياساى بودجهى سالى 2010ى هەريمى كوردستان - عىراق.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مېهرەبان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەكەينەوه، خولى سىيەمى هەئبزاردن، سالى يەكەم، خولى گرپدانى يەكەم، ژماره (8)ى نائاسايى، رۆژى دانىشتن 2010/3/1، بەرنامەى كار: بەپىيى حوكمى برگه (1)ى مادده (6) له پەپرەوى ناوخۆى ژماره (1)ى هەموار كراوى سالى 1992ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژماره (8)ى نائاسايى خولى سىيەمى هەئبزاردن له كاتزمىر (10)ى پېش نيوەرۆى رۆژى دوو شەممە رېكەوتى 2010/3/1 دا بەم شېوهيه بېت:

1- بەردهوام بوون لەسەر گفتوگۆ كردن و برپاردان لەسەر پرۆژهى ياساى بودجهى سالى 2010ى هەريمى كوردستان - عىراق.

به خیرھاتنی وهزیره بهرپزهکان دهکەین، شیخ بایز تالەبانی وهزیری دارایی و کاک دکتۆر ئاشتی هه ورامی و کاک دکتۆر عەلی سەدی به خیر بێن، لیژنە یاسایی و لیژنە دارایی کەرەم بکەن بۆ شوینی خۆتان، تکایه له جیگای خۆت قسه مهکه، رجائەن دانیشه، کاک بلال کەرەم بکە.

بەرپز احمد سلیمان عبدالله(بلال):

بسم الله الرحمن الرحيم.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

نوقته نيزاميهكەم له سەر ئه وهيه دويئي جەنابتان من له تانەدان له قسه يهكي بهرپز وهزیری پلانداان نوقته يهكي نيزاميم هه بوو، ئه وه بوو كه ئه م قسه ي بهرپزيان له پرۆتۆگۆل بسرپته وه، دياره ئه م قسه ي جەنابيان سەرابۆوه، ئه مشه و كه خۆم بينيم، به لām له گه ل ئه وه شدا قسه ي من و ه ي جەنابيشان سەرابۆوه له پرۆتۆگۆل و له ئيعلام، من نازانم ئايا ئه وه ياساي دهكریت؟ يان نا.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر دروسته، من خۆشم مۆتابهعه م کردو مۆلاحه زه م کرد، ئه مپرۆ چاره سه ر ی دهکەین له گه ل ئه وه بهرپزان، كه تهنه و ته که ی بهرپز جەنابی وهزیریمان سەرا بۆوه، به س ه ي من و تۆش سەرا بۆوه، زۆر سوپاس، لیژنە ی یاسای کەرەم بکەن.

بەرپز شیروان ناصح ههیدمەری:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دويئي گفوتوگۆيهكي تيرو ته سه مان کرد له سه ر ماده ي چوار، به لām ماده ي چوار نه خرايه دهنگدانه وه، ئيمه داوا ده که ی ماده ي چوار بخريته دهنگدان، پاشانيش ئه وه ماده يه ي که پيشنيار کرا ده يخه ينه دهنگدانه وه قسه ي له سه ر دهکەین، ئه وه ی دويئي به نيسهت که رکوک و ناوچه دابراوه کان بوو.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

پيشنياره که بخوينه وه، چونکه موناقه شه يه کی دوورو دريژمان کرد، ئه وه پيشنياره ی که درا بۆ گفوتوگۆ ره ئيتان له سه ر ی چيه و صياغه که ی به چ شيوه يه که تا بخريته دهنگدانه وه.

بەرپز شیروان ناصح ههیدمەری:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دياره سه ره راي ته رخان کردنی بودجه يه کی تايهت له لايه ن حومه تي هه ري می کوردستانه وه بۆ که رکوک و ناوچه دابراوه کان له م کابينه يه دا هاوشيوه ی کابينه ی پينجه می حومه تي هه ري می کوردستان، له سه ر رۆشناي ئه وه پيشنيارانه ی دويئي به يانی له لايه ن ئەندامانی پەرلهمانه وه پيشکهش کراو پشتگیری لیژنە ی

ياسايى و دارايى بۇ ئەم پېشنيارهو پەسند كىردنى لەلايەن كۆي ئەندامانى پەرلەمانەو، بۆيە ئىستا ئەو ماددەيەمان صياغە كىردوو بەم شىوہيە، بەلام لىرەدا دەمەويىت ئىشارەت بەو بەدم دوو بۆچوون ھەيە، بۆچوونىك ھەيە كە دەئيت 5%ى منى بگەرپتەو بۆ كەركووك و ناوچە دابراوہكانى تر، 5%ى ئيعانائيش بگەرپتەو بۆ كەم ئەندامان، لەبەر ئەوہى پېشنيارىك ھەيە لەلايەن ئەندامانى پەرلەمانەو پەسند كراوہ لە راپۆرتەكانيشدا ھاتوو، ئىمەش وەكو پەرلەمان داواي زيادەي ئەو مووچەيەمان كىردوو بۆ كەم ئەندامان، دوا رەئيش رەئى ئىوہى بەرپىزو ئەندامانى پەرلەمانە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەي چوار ھەسم بگەن، بيكە ھەقەرە يەك، ئەويترىش بگە بە ھەقەرەي دوو لەگەئى، بەلام نەسەكەي بخويئەو، بۆ ئەوہى ئەو بەرپىزانە گوئيان لەناوہرۆكەكەي ھەبيت، ھەتا بتوان بەوازيحى دەنگ بەدن لەسەري.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

1- تستقطع نسبة قدرها 5% من الاعانات الواردة في فصل الاعانات وتنقل الى حساب خاص بكروك والمناطق المتنازع عليها.

2- تستقطع نسبة قدرها 5% من المنح الواردة في فصل المنح وتنقل لتغطية الزيادة الحاصلة في رواتب ذوي الاحتياجات الخاصة.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ماددەي چوار بخويئەو، كەرەم بگە.

بەرپىز د.شاھۆ سعید فتح الله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوينى پېشنيارمان كىرد كە برى لە 5%ى ھەردوو منى و ئيعانات بخريئە سەر سندوقى كەركووك و ناوچە دابراوہكان، بەلام ھەست دەكەين ئەو پېشنيارهي كە بەرپىز كاك شىروان ھەيدەري خويئەيەو پېشنيارىكى باشە، چونكە دوو رەئى ھەبوو، رەئىك بخريئە سەر سندوقى دەعمى كەم ئەندامان، رەئىكەيش ھەبوو بخريئە سەر سندوقى دەعمى كەركووك و ناوچە دابراوہكان، من ھەست دەكەم ئەو ھەلئىكى ھەسەتەو ھەلئىكى مەعقولە، سوپاس بۆ ئەوانەي كە ئەو پېشنيارهيان كىردوو، بۆ يارمەتى دانى كەم ئەندامان، ئىمە پىمان قەبولە كە ئەو 5%ى دەبردرپت نيوہى بخريئە سەر سندوقى دەعمى كەركووك و ناوچە دابراوہكان و نيوہى بخريئە سەر سندوقى دەعمى كەم ئەندامان و خاوہن پىداويستىە تايبەتەكان، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ جەنابت، نوقتەي نيزامى كەرەم بگە.

بەرپىز سۆزان شهاب نوري:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

هەر دوینی بەیانی (90) ئەندام پەرلەمان دەنگیدا بۆ پيشنیاړیکدا که داوا دهکات سندوقیک دابنریت بۆ کهرکوک و له ئیحتیاتی حکومهتی هەریمی کوردستان له بودجهی ئیحتیاتیهکهی پارهی بخریته ناو، بۆ ئەوهی حکومهت دهست کراوه بیّت، یهعنی دوو پيشنیاړ ههبوو.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئیستا لیژنهى یاسای پيشنیاړهکهتان بخویننهوه، دهیخهینه دەنگدانهوه، کهرهم بکه.

بەريز عونی کمال سعید بهزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الرابعة:

اولاً/ حصر الصرف من اعتمادات الحسابات الرئيسية، المنح، الاعانات، نفقات المشاريع الرأسمالية من الموازنة العامة لحكومة اقليم كوردستان بوزارة المالية والاقتصاد، ولوزير المالية والاقتصاد تخويل الوزراء ورؤساء الجهات غير المرتبطة بوزارة صلاحية الصرف مباشرة على بعض مستويات الحسابات الرئيسية.

ثانيا/ تستقطع نسبة قدرها 5% من الاعانات الواردة في فصل الاعانات وتنقل الى حساب خاص الى كركوك والمناطق المتنازع عليها.

ثالثا/ تستقطع نسبة قدرها 5% من المنح الواردة في فصل المنح وتنقل لتغطية الزيادة الحاصلة في رواتب ذوي الاحتياجات الخاصة.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

بەريزان.

ههمووتان گویتان لى بوو، ئیستا بهو شیوهیه ئاخیر صیاغه خویندرايهوه، دهیخهمه دەنگدانهوه، کى لهگهئدايه دهستی بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، کى لهگهئدا نيهه دهستی بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، بهکوى دهنگ پهسند کرا، تکایه ماددهى پینج.

بەريز عونی کمال سعید بهزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الخامسة:

1. لرئيس برلمان كوردستان - العراق اجراء المناقلة ضمن الميزانية الخاصة بالبرلمان.

2. لرئيس مجلس القضاء اجراء المناقلة ضمن الميزانية الخاصة بمجلس القضاء.

3. لوزير التخطيط اجراء المناقلات اللازمة ضمن الموازنة الاستثمارية المصدقة بالتنسيق مع وزارة المالية.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

بۆ ماددهى پينجه م.د.رؤزان فهرموو.

بەريز د.رؤزان عبدالقادر دزيبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى پىنچەم:

1 - سەرۆكى پەرلەمانى كوردستان - عىراق بۆى ھەيە گواستىنەو ھە ناو بودجەى تايبەت بە پەرلەمانى كوردستان بكات.

2 - سەرۆكى ئەنجومەنى دادوهرى بۆى ھەيە گواستىنەو ھە ناو بودجەى تايبەت بە ئەنجومەنى دادوهرى بكات.

3 - وەزىرى پلاندانان بۆى ھەيە گواستىنەو ھە ناو بودجەى وەبەرھىنانى پەسەند كراو بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى دارايى بكات.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رەئىتان؟ كاك شىروان فەرموو.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە وەكو ليژنەى ھاوبەشى ياسايى و ليژنەى دارايى تەئىدى ئەو ماددەيە دەكەين، وەكو خۆى بىمىنئەتەو تەنھا تەسەلسولات دەكەينە كىتابەتەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى دارايى رەئىتان؟ كاك ئاراس فەرموو.

بەرپىز د.ئاراس ھسەين مەمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۆكى ليژنەى ياسايى ھەمان رەئى ئىمەى لەگەل رەئى ليژنەى ياسايى روون كەردەو، دەقاودەق ئىمە لەگەلئىاندەين، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان؟

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/وەزىرى دارايى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش بەھەمان شىو پىشتەگىرى ئەو رەئى دەكەين.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو بەرپزانەى كە دەيانەوى لەسەر ئەم ماددەيە قىسە بکەن؟ تىكايە يەك يەك ناوى خۆيان بلىن بە مايكرۇفون بۇ ئەوہى تەسجىل بىت، ناسك خان كەرەمكە.

بەرپىز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەبە سى فەقەرەى لەخۆ گرتوو، دياره فەقەرەى يەكەمیان له حالهتی پراکتیکی و عمەلى كردندا سەرۆكايەتی پەرلەمانە هەلەدەستت بەو ئیسه، ئەگەر بێتو بیکەین بە (لرئاسە برلمان كوردستان) ئەمە يەك، سێیەم ئەوێ كە (لوزیر التخطیط) من پیموایە ئیمە دواى ئەوێ موافەقەو تەسدىقى ئەو بودجەبە دەكەین بە هەموو موحتەواياتەكانى، يەعنى هەموو ئەو پرۆژانەى كە له ناو ئیستا تەسدىقى لەسەر دەكریت، ئیمە وەكو پەرلەمان دەبیت ئاگادار بین دواى لەو موفاقەلاتانەى كە دەكریت، بۆ ئەوێ بزانین چۆن موتابەعەى دەكەین، بۆبە پيوست دەكات چۆن دەوتریت (بالتنسيق مع وزارة المالية) تەنسيق بېت لەگەل پەرلەمانیش، یان يەكێك له لیژنه تايبەتمەندەكانى پەرلەمانیش، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ریزدار كاك عیماذ محمد، فەرموو.

بەرپز عماد محمد حسین:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبعەن دەربارەى ماددە پینجی برگا (3) پيشنیاڕ دكەین، بەم شیۆه بێتە صیاغە كرن، (لوزیر التخطیط إجراء المناقلات اللازمة ضمن الموازنة الاستثمارية المصدقة بالتنسيق مع وزارة المالية والوزارة المختصة)، ژ بەركو ئەگەر هاتو يەعنى بودجەى ئیستسمارى هاتە پەسەند كرن، بى موافەقەو، وەزارەتى موختەس موفاقەلە بېتە كرن ئیحتیماله دى خەلەلیكى له وەزارەتى پلان پەیدا بېت، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك رەفیق صابەر، فەرموو.

بەرپز د.رەفیق صابەر قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە برگەى سێیەمى ماددەى چوارەم، وەزیری پلاندانان بۆى هەبە گواستەنەو لەناو بودجەى وەبەرھێنانى پەسەندكراو بەھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى دارایی بكات، من پیموایە هەماھەنگى دياره مانای رەزامەندى ناگەيەنى، ئیمە لەماددەى پيشتر سەلأحیەتییكى ترمەن داوہ بەو وەزارەتى دارایی، لەبەر ئەوہ من پیم باشە بەرپەزامەندى وەزارەتى دارایی و هەماھەنگى لەگەل وەزارەتى مەعنىدا، كە ئەو وەزارەتى پلاندانان ئەم كارە بكات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، شلیر محمد فەرموو.

بەرپز شلیر محمد نجیب:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت خالى سى/ وەزیری پلاندانان بۆى هەبە، حەز ناكەم هەمان قسەى برادەرەنم بكەم، چونكە ئەمە برگەيەكى زۆر موھیمە، بەراستی ئیمە لێرەدا زۆر بەرپرسيارين بەرامبەر ئەو خەلكانەى كە دەنگیان

پیداوین، ھەموویان ئەوئەندە ئاستی وشیارییان بەرزبوو، بەتایبەتی پێشتر و ئەم ماوەیەش، کە دەزانن چ پرۆژەیکە بۆ ناوچەگەیان دەگریت، لەبەر ئەوە تکام وایە یەعنی ئەمە ھەرچەند مەوزووعی میزانیەکە ئەتوانین زۆر بە موختەسەری موافقەقەی لەسەر بکەین، بەلام وەزارەتی پلانداکان لەگەڵ وەزارەتی دارایی کە دادەنیشن بەھەماھەنگی ھەر گواستەنەوھیکە ئەگەن، وەکو چۆن لە بودجە بەغداد زۆر بەراشکاوانە ئەئیت کە گەشتە لە 25% ی ئەو پرۆژانە ھەردووکیان مۆتابەعە بکەن، ئەگەر وەزارەتیک ئەیتوانی ئەو لە 25% ھێ خۆی تەواو بکات لەو ماوەی کە بۆی تەرخان کراو، بەزۆوترین کات پێی بلین کە گۆرانکارییەکە چیە؟، لەگەڵ وەزارەتە خزمەتگوزارییەکان بەتایبەتی وەکو شارەوانی و ئاوەدانکردنەووە کارەبا، کە بەئین نەدریت و موافقەقە شتیک نەگریت کە دوایی جیبەجی نەگریت، لەبەر ئەوە ئیمە ئیستا خالیکی لاوازان ھەبە لە ھەلەبجە کە 22 ملیار بەموافقەقەتی ئەنجومەنی وەزیران، بە نووسراویان (14215) لە 2009/9/3 بۆ وەزارەتی پلانداکان خۆی ئاگای لیبیە بە (22) ملیار بە ھیچ شیوھیکە لە 2010 ئاوازە ی بۆ نەکراو، لەبەر ئەوە تکایە ئەمە بەس ئەوئەنەبە دووبارە نەبیتەو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمە باسی موافقەلەبە لەناو بابی میزانیەیکە، ئەگەر بابیک بۆ بابیکی تر بیت، زۆر سوپاس، کاک عەدنان عوسمان، فەرموو.

بەرپز عەدنان عثمان احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

من تیبینیم لەسەر خالی دوو، سی ھەبە، لەراستیدا ئەو سەلاھیەتە کە دەدریت بە بەرپرسی ئەوانە، واتە سەرۆکی مەجلیسی قەزاو وەزیری پلانداکان سەلاھیەتیک رەھایە، مۆتلەقە، ئەمەش بەتایبەت بۆ خالی سییەم بۆ نمونە، کە مەسەلە موزانە وەبەرھینانە، موزانە وەبەرھینان وەکو خۆتان دەزانن ئەبواب نییە، بەلکو ھەر وەزارەتیک کۆمەئیک پرۆژەو کاری خزمەتگوزاری ھەبە، دامودەزگاگان ئەوانەیان ھەبە، موافقەلە کردن لەبەینی ئەوانەدا حەتمەن ئەگەر بەسلبی بیت بۆ نمونە، ئەگەر نەقس لە بودجەکە ھەبیت، کار ئەکاتە سەر پرۆژەیک، پرۆژەیک رانەگریت، دەیوہستینیت ماوەیکە دوروو درپزی ئەچیتە سەر، یەعنی ئەمە بابلیین ئیشکالیاتیک بۆ پرۆژەکە لەناوچەکاندا دروست ئەکات، یەعنی لەگەڵ حورمەتیک زۆر بۆ ھەرکەسیک کە وەزیر بیت لەو حالەتەدا، بەلام ئەمە لەراستیدا ھەندئ جار دەکەویتە سەر میزاج، ھەندئ جاریش دەکەویتە سەر ئیجتیھاد، ھەندئ جاریش دەکەویتە سەر ئەو تەمویلە کە لەبەردەستدایە، یەعنی ئەو برە پارەو ئیمکانیاتە کە لەبەردەستدایە، بۆیە ئەمە دەبیت خالیکی ئیلزامی لەگەڵ بیت، تا وەزیری پلانداکان ناچار بیت، سەرباری ئەوەی کە لەگەڵ وەزارەتی داراییە کە ئەمەش کاریکی ئسوولییە، لەگەڵ وەزارات و ئیداراتی مەحەلی تاییبەتمەند بیت، چونکە ئیداراتی مەحەلی ئەزانئ کە لەوانەبە پرۆژەیکە زۆر پێویست بۆ ئەو ناوچەبەو دەبیت بگریت، ئەو نەقسی بودجەبە بۆ نمونە نابئ کار بکاتە سەر ئەو، بەلام لەوانەبە وەزارەت ئەو ئاگادارییە نەبیت، یان جەنابی وەزیر ئەو ئاگاداریی و

مه‌علوماته‌ی نه‌بیت، بۆیه زۆر گرنگه‌ ته‌نسیق هه‌بیت له‌گه‌ڵ ئیداراتی مه‌حه‌لی و له‌گه‌ڵ وه‌زاراتی تایبه‌تمه‌ند، زۆر سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، ئامینه‌ خان، فه‌رموو.

به‌رپز امینه‌ ذکری سعید:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئاخافتنی مه‌ هاته‌ کرن، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

سوپاس، کاک جه‌مال، فه‌رموو.

به‌رپز جه‌مال طاهر ابراهیم:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

سوپاس، مادده‌ی پینجه‌م بره‌گی یه‌که‌می من ئیقتیراح ده‌که‌م بیژین (لرئیس البرلمان) کوردستانی عێراق ئه‌وه‌ ته‌حصول حاصله‌، ئیمه‌ هه‌موو جارێک ئه‌و شته‌ دووباره‌ ده‌که‌ینه‌وه‌، باشتره‌ بلیین (لرئیس البرلمان) وه‌کی هاتیه‌ له‌ (رئیس مجلس القضاء)، ئه‌گه‌ر کوردستانی عێراقی له‌گه‌ڵدا بیت، لازمه‌ بنووسن (لرئیس مجلس القضاء فی اقلیم کوردستان) ئیقتیراحم ئه‌وه‌یه‌ (لرئیس البرلمان) به‌س، چونکه‌ ئه‌وه‌ ته‌حصول حاصله‌، ئیمه‌ موناغه‌شه‌و گه‌نگه‌شه‌ی ئه‌م موازنه‌یه‌ له‌ناو په‌رله‌مانی کوردستان ده‌کریت، خالی سییه‌م (لوزیر التخطيط اجراء المناقلات الازمة ضمن الموازنة الاستثمارية المصدقة بالتنسيق مع وزارة المالية والوزارة المختصة) ئیقتیراح ده‌که‌م بلیین (وضمن المحافظة الواحدة) بیت، چونکه‌ ئه‌مه‌ پيشنیاړیک هاتوو له‌ راپۆرتی لیژنه‌ی دارایی سه‌لاحیاتیان داوه‌ به‌ وه‌زیری پلاندانان دووباره‌ ریزبه‌ندی بکریت بۆ ئه‌م پرۆژانه‌ و، ته‌ئکید له‌م بابته‌ کریه‌، بۆیه‌ منیش ئیقتیراح ده‌که‌م که‌ وشه‌ی، یان عیباره‌ی (وضمن المحافظة الواحدة) ی له‌گه‌ڵدا بیت، بۆ ته‌ئکید کردنی فه‌قه‌ره‌ی پيش نیستا، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

کاک بیلال، فه‌رموو.

به‌رپز احمد سلیمان عبدالله (بلال):

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

سه‌بارته‌ به‌ مادده‌ی پینج، فه‌قه‌ره‌ی سی، که‌ هاتوو ئه‌لی: وه‌زیری پلان دانان بۆی هه‌یه‌ گواستنه‌وه‌ له‌ناو بودجه‌ی وه‌به‌ره‌ییانی په‌سندکراو به‌ هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ڵ وه‌زیری دارایی بکات، من پيشنیاړ ده‌که‌م، له‌ دوا‌ی ئه‌وه‌ی که‌ ده‌لی، له‌گه‌ڵ وه‌زیری دارایی، من پيشنیاړ ده‌که‌م که‌ ئه‌وه‌ی بۆ ئیزافه‌ ده‌کری، دارایی و وه‌زارته‌ی په‌یوه‌ندیدارو ئیداره‌ی ناوچه‌که‌، چونکه‌ ئیمه‌ له‌ لیژنه‌کان، من خۆم که‌ له‌ لیژنه‌ی گواستنه‌وه‌و گه‌یاندن،

دوو وەزیرمان بیینی لە لیژنەى پەيوەندییەکان و رۆشنبیریى جەنابى وەزیرى رۆشنبیریىمان بیینی، ھەر سێکیان ئیتیفایان لەسەر ئەووە بوو کە ئەو پرۆژانەى بۆیان دیارى گراوہ نەوعیک لە ئیھمال کردنى ئەو پرۆژانەى ئەوانى تێدايە، داوايان دەکرد کە جاريکی تر ئەو حەقە بە ئەوان بدریت کە ئاگایان لى بى لە پرۆژەکە، بۆیە من پيشنیار دەکەم، ئەو بە پيشنیارو تەنسیق بى لەگەڵ وەزارەتى مەعنى و لەگەڵ وەزارەتى دارایی و ئیدارەى مەحەلیش، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

رێزدار ھاوڕاز فەرموو.

بەرپز ھاوڕاز احمد حمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من پيشنیارم ئەوویە بۆ ھەردوو خالی یەكەم سەرۆکایەتى زیاد بکری، بۆ خالی سێیەم وەزارەتى پلان دانان بىت و زائیدەن رەقابەى مالیشى لەگەڵ دابنری، بۆ ھەر سى خال، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

رێزدار ئەفین خان.

بەرپز ئەفین عمر احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ھەلبەتە من سەبارەت بە ماددەى پینجەم، پشتگیری خالی یەكەم و دووہم ئەكەم، كەوا سەرۆکایەتى پەرلەمان و سەرۆکایەتى ئەنجومەنى دادوہرى دەسەلاتى موناقلە کردنیان ھەبى، بەلام سەبارەت بە خالی سێیەم ھەلبەتە ئیمە ئەزانین وەزیرى بەرپز، وەزیرى پلانداان جەنابى سەلأحیاتى ئەوہى ھەيە كەوا، ھەلبەتە كارى ئەویشە كە چۆنیەتى دارشتنى پرۆژەکان بکات، بەلام لەبەر ئەوہى ھەندى ئیشکالاتمان بیینی بەپى ئەو وەزاراتانە کە ھاتن لەگەڵ ئیمە گفتوگۆیان کرد، بیینمان تۆزیک ئیشکالات ھەيە لە تەغەيورى، یان تەنەقولى ئەبوابى مەشاریەکانیان، یان پرۆژەکانیان، بۆیە پيشنیار دەکەم كەوا ئەگەر بە مەشورەت بى، بە تەنسیق بى لەگەڵ وەزاراتى مەعنى باشتر دەبى، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

رێزدار دلشاد.

بەرپز دلشاد شهاب حاجى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش ھەر پشتگیری رەئى ھاوړپیانم، كاك عیماو ئەفین خان و برادەرانى تریش كە لە نەتیجەى گفتوگۆیەکانیش لەسەر ریزبەندى و ئەولەویەتى پرۆژەکان، تیبینیەكى زۆر ھەبوو، گفتوگۆیەکانى خۆمان ناو ھۆلى پەرلەمان، بۆیە منیش پيشنیار دەکەم كە ھەر گواستەنەویەك كە دەكرى بە رەزامەندى وەزارەتى مەعنى بىت، بۆ ئەوہى ئەو ئیشکالیەتە تەسەلسول و ریزبەندییەکان تىك نەچى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رېزدار بەشىر فەرموو.

بەرپىز د.بشىر خلیل تۇفيق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە خالى سىيەمدا: (لوزير التخطيط اجراء المناقلات)، ئەو موناقلەلەيە ئەگەر لە زمنى يەك وەزارەت بى پىويست دەكات كەوا لەسەر داواى وەزارەتەكە بى كە لەو بابەو بۇ بابەكەى تر بچىت، نەك لە وەزارەتى تەختىت، يەئنى بۇ خۇيان بەبى ناگاي وەزارەتەكە لە داخلى وەزارەتەكە بىكەن، ئەمما ئەگەر نىوان دوو وەزارەت بوو، ئەو كات بە تەنسىق لەگەل وەزارەتەكان، ھەر لە نەفسى موحافەزەش بى، ئىمە رەئىمان لەگەل ئەوئەيە، خالىكى تر ئەوئەيە كە لە كاتى خويندنەوئەى ماددەكان زۆر جار لە زمانى عەرەبىدا لوغەوئەيەن ھەلەيەك دەكرى، پىم خۇشە ئەو ھەلەيە چاك بىكرىتەو، چونكە ئەو پەخش دەكرىت ئەو دانىشتانە، وشەى (مئة ومائة)، (مائة) لە زمانى عەرەبى نىيە، (مائة) ھەمووى (مئة)يە، بۇيە پىم خۇشە ھەموومان ئەگەر خويندانەوئە بە (مئة) بخويئىنەوئە نەك (مائة)، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، رېزدار كاك بورھان.

بەرپىز برھان رشيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىزتان دەزانن رەچا و كەردنى عەدالەت لەناو ناوچە جىاجىياكانى كوردستاندا كاريكى پىويستە، دەربارەى خالى سىيەم لە ماددەى پىنجەم، كە دەلى: وەزىرى پلاندىنان بۇى ھەيە گواستەوئە لەناو بودجەى وەبەرھەمەينانى پەسندىكراو، بە ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى دارايى بىكات، من پىم باشە ئىزافەيەكى بۇ بىكرى، بەو مەرجەى پارەى تەرخان كراو لە ھەمان پارىزگادا تەرخان بىكرىتەو، نەقل نەكرى بۇ شوئىنىكى تر، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

براى عەزىز، ئەو مەيزانىەى ھەر وەزارەتەك، يان پەرلەمان، يان مەجلىسى قەزا، لەناو بابىك بۇ بابىكى تر موناقلەكە ئەكرى، يەئنى ھەقەت ئەوئەيە، رېزدار پەريھان.

بەرپىز د.پەريھان قوبلاى محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تهنهيا مولاچه زهيه كم ههيه لهسه ر خالي سييه م، ئه ويش وه زي ري پلان دانان بوي ههيه گواستنه وه له ناو بودجه ي وه به ره مهيناني په سندر او بكات و هه ماهه نكي له گهل وه زارته ي دارايي بكات، له گهل وه زارته ي معني (ذوي علاقه)، له گهل ئه نجومه ني مو حافه زاته كان، يه عني ئيداراتي مه حله ي، ئه وه زور باشر ئه بي، بو نه وه ي نه تيجه ي پروژه كان باشر ناياب تر بيت، سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

كوپستان خان فه رموو.

بهريز كوپستان محمد عبدالله:

بهريز سهروكي په رله مان.

مني ش هه مان تييينيم هه بوو لهسه ر خالي سي، پشتگيري ره ئيه گه ي هاورپم كاك عدنان عوسمان و د. په ريهان ده كم، سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

ريزدار سيوهيل.

بهريز سيويل عثمان احمد:

بهريز سهروكي په رله مان.

به نيسبه ت خالي يه كم و دووم هيچ، خالي سييه م (لوزير التخطيط اجراء المناقلا ت الازمة ضمن الموازنة الاستثمارية المصدقة بالتنسيق مع وزارة المالية)، پيم باشه نه وه ي بو زياد بكه ي، (والوزارات ذات العلاقة بالمشاريع المقترحة)، سه به بكه شي هاوكارم كاك بيلال باسي كرد، زور سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

ريزدار حسن محمد فه رموو.

بهريز حسن محمد سوره:

بهريز سهروكي په رله مان.

مني ش هر به نيسبه ت خالي سي، ره ئيم وايه وه زارته ي په يوه نديدار ئيزافه بكري، زور سوپاس.

بهريز سهروكي په رله مان:

ريزدار جه نابي وه زي ر، به حه قيه ت ئه گه ر پاره بيت، وه زي ر موناقله بكات، به لام ئه گه ر پروژه بيت، پروژه ئه بي ته نسيق بي، ليژنه ي ياساي ره ئيتان ت كايه.

بهريز شيروان ناصح هه يدري:

بهريز سهروكي په رله مان.

جاري پيش هه موو شتيك دمه وپت نه وه روون بكه مه وه، كه مه سه له ي موناقله مه سه له يه كي وجوبي نييه، به لكو مه سه له يه كي جه وازييه، مومكينه شه ش مانگيش تي ده په ري ده گاته مانكي هه وته م، يان

ههشته، ئینجا بیر له موناقله دهکریت، لهبهر ئهوهی ئهگهر مهبلهغه پارهبهك له باببیک نهما بیئت له باببیکی تر بوئی نهقل دهکریت، ئهمه خالی یهکهه.

خالی دووه/ عادهتهن موناقله بهنيسبته حکومت وهزیری مالیه دهیکات به تهنسیق لهگهڵ وهزارهتی پلاننان، چونکه موازنههی ئیستیسماهی هی ههموو وهزارهتهکان لهلای وهزیری تهختیه، ئهمه تهواوه، بهلام پارهبه، موازنهکه لهلای وهزارهتی مالییهیه که مولزومه تهنفیزی بکات لهسهه ئاستی ههموو وهزارهتهکان، ئهمه خالی دووهمه، بهنيسبته پههلهمانی کوردستان، ئیمهش لهگهڵ ئهوهین ببیته (لرئیس البرمان) که ئهوه شتیکی ئیعتیادیی و تهبعیهیه، لهبهر ئهوهی رهئیس مهجلیسی قهزاو وهزیری تهختیه، یان وهزیری مالیه هاتیهو پیمان باشه ببیته رهئیس پههلهمان، سهلاحیهتهکانیش ههه وهکو له ئهسلی یاساکهشدا هاتوو، دیاره بهشیوهیهکی جهوازی هاتوو، بهشیوهیهکی وجوبی نههاتوو، چونکه دهئیت (لرئیس البرمان)، (لرئیس مجلس القضاء)، (لوزیر التخطيط)، کهواته مومکینه، ئیمکان ههیه له ههندیک باب ههه موناقلهلهش نهکریت، زور سوپاس.

بهپێز سهروکی پههلهمان:

کهههه بکه.

بهپێز د.رؤژان عبدالقادر دهیی:

بهپێز سهروکی پههلهمان.

پیشنیاریک کراو دوو کهسیش پشتگیری لی کرد سهبارته بهوهی که ههماههنگی لهگهڵ پههلهمان بکریت، بهپێزان، ئهگهر پههلهمان بهکاری چاودیتری ههئستیک باشتره لهو ههماههنگیه، یهعنی ئهگهر به ههماههنگی لهگهڵ پههلهمان بیته دهسهلاتی یاسادانان، ئهوهنده پههلهمان ناتوانیته چاودیتری نهو کاره بکات، چونکه پیشتر موسهبهقههه رهزامهندی لهسهه ئهه گواستهوه کردیه، بویه باشتر وایه که ئهه ههماههنگیه لهگهڵ پههلهمان نهکریت.

سهبارته باس له سهروکی دهسهلاتی دادوهی کرا، دهسهلاتیکی رههه دراوته سهروکی ئهه دهزگایه، یاخود ئهه دهسهلاته، دهسهلاتی دادوهی دهسهلاتیکی سهههههویه، دهبیته ئیمه ئهوه لهبهههچاوه بگههه بهپیی یاسای پههلهمان بودجهیهکی تایبهتی بهههویه ههیه، ئهه دهسهلاته له ههموو حالهتیک نییه، تهنهها له حالهتی پیویسته، ههه خوی ئهه بهپێزهی که ئهه پیشنیارهی کرد باسی لهوه کرد ئهگهر پرۆژهیهک کورتی هینا سهروکی ئهه دهسهلاته چ بکات بۆ پر کردنهوهی ئهه بودجهیهی که تههههه کراوه بۆ ئهه پرۆژهیه، ئهگهر دهسهلاتی گواستهوهه موناقلهلهی نهبیته، بویه پیویسته ئهه دهسهلاته ههه بهمینیت، بهلام له حالهتی پیویسته و لهو حالهتانهی که پرۆژهکان کورت دینن، باس لهوه کرا بۆ ناوی سهروکی پههلهمانی کوردستان هاتوو، تهنهها باس له پههلهمان بکرا، راسته، بهلام ئهمه پرۆژه یاسای بودجهیه، یاساکانی وهزارته ئهگهر سهههه بکهه دهبینین له مادههی یهکهه پیناسهی چههههه دهستهواژه کراوه، بهلام لهبهر ئهوهی یاسای بودجهیه لاریمان نییه، ئهگهر ناوی پههلهمان بیته، یاخود پههلهمانی کوردستانی عیراق،

چونکہ پېنساھى دەستەواژەکان نەکراوھ لە ماددەى يەك وەکو ياساكانى تر، بۇ خالى سېيەم ئەو پېشنيارهى كه لەلايەن ئەندامانى بەرپز پېشكەش كرا، پېشنيارى ئەو دەكەين كه ئەو بەرگەيە بەرگەي سېى ماددەكە دووبارە دابېرپزئيتەو، كەوا لە لايەن وەزيرى دارايى بە ھەماھەنگى لەگەل وەزيرى پلانندانان. سەبارەت بەوھى كه لە خالى سېيەم وەزارەتى پەيوەنديدار ئيزافە بكەين، يان زياد بکريت، وەزيرى پلانندانان پلانى حكومەتيك دادەنى، ھەموو وەزارەتەكان لە ريگاي ئەم وەزارەتە پرۆژەكانى خويان پېشكەش دەكەن، ئەگەر ئەو دەسەلاتە بەرپزئيتە وەزيرى پلانندانان، ياخود وەزارەتى پەيوەنديدار، زياد بکريت، ھيچ لاريمان نيبە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزيرى پلانندانان فەرموو.

بەرپز د.على سەئىد/وەزيرى پلانندانان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەحەقيقەت، نازانم، وابزانم لە خياللى ئەم چەند رۆژانەى رابردوو زۆر لەم بابەتانە باس کران، بەھەر حال من تەعەجوب دەكەم كه باسى كەليمەى مەزاج بەكار دېت، چونكە وابزانم ھەموو كەسېك ھەيەتى، بەلام ديارە بەس ھى ئيمە حيسابە، وابزانم ئەگەر ئەم فەقەرەيە دەستكارى بکريت، لە زۆر فەقەرەتاتى ترى وەك ئەم فەقەرەيە ھەيە، لە زۆر شوپنى تريش، يەعنى بۇ نمونە من وەکو وەزيرى پلانندانان كە خوتەى مەشاريعم ھيئاو تەقديمم کردوو، ئايا لە ھيچ فەقەرەيەكى قانونيدا نووسراوہ كە من دەبیت لەگەل وەزارەتەكان دابنیشم و تەقدیمی بکەم؟ ئيحتيمالە لە ھيچ شوپنيك نەنووسرا بېت، بەلام من وا دەكەم، چونكە ئەمە موعەرەفە، يەعنى ئيمە ئەگەر ھەر كەليمەيەك لەمانە لەبەر ئەوھى كە برادەران مولاھەزاتيان ھەيە، مولاھەزات باس كراوہ لە ماوھى ئەم چەند رۆژەدا، كۆمەلېك مەشاريعتان حەزف کردوو، كۆمەلېك مەشاريعتان تەوصيە کردوو، ئينجا سەرەراى ئەوھش ئەگەر دەتانەويت، پېشنيارەكە ئەوھيە كە ھەم لەگەل بەبى پەرلەمان موناقلە نەكەم، بەبى وەزارەتى مەعنى ھيچ موناقلە نەكەم، بەبى ئيدارەى مەحەلى و قائىمقام و موخافزو ئەو ھيچ موناقلەيەك نەكەم، بەبى رەقابەى مالى ھيچ موناقلەيەك نەكەم، باوەر ناكەم ئيشيک بەو شيوھيە بکريت، فەقەرەى وەزارەت حاصل تەحصيلە، ھيچ پيوست ناكات باسېش بکريت، چونكە پرۆژە، پرۆژەى وەزارەتى مەعنيە، يەعنى من وەزيرى پلانندانان و وەزارەتى پلانندانان بە چ مەنتيقيك دەبیت وا تەسەور بکريت كە يەكېك دېت پرۆژەى ئاو حەزف دەكات، دەيكات بە كارەبا، يەعنى شتى وا نازانم تەسەوراتى وا ئەگەر ھەبېتن، وابزانم دەبیت تەوزيخ بکريت، كە ئەمە بەو شيوھيە نيبە، ئينجا ديسان مەسەلەى پارېزگاگان، مەسەلەى ريژەى ژمارەى دانېشتوان، ئەوانەش بېما فيھى كيفايە باس كرا، ئيمە ئەگەر موراعاتى ئەوھش بكەين، دەبیت لەناو ھەر قانونيک لەم پەرلەمانە بەرپزە دەردەچيپت، دەبیت موراعاتى ئەوھ بكەين كە ئيمە كيانيكېن، ئەگەر ئەوھندە لە ھەموو فەقەرەيەك باسى موخافەزە، موخافەزە بکريت، باسى قەزا، قەزا بکريت، يان ئيشارەتيك بەو بەرپزئيت من تەسەور

ناكەم ئەو شتېكى باش بېت، لە قانۇنى با بلىين لە زىمنى موازەنەى حكومەتى عىراقى فېدرال ئەو ماددەيەى كە ئىشارە بە فەقەرەى (تنمية الاقاليم) پەرەپېدانى پارىزگاگان دەداتن، لەوئى بە سەراحت ئىشارەتەن بە ھەرئىمى كوردستانىش دەدرېت، كە بە رېژەى دانىشتوان، ئەو بودجەيە تەوزىع دەكرېت، ئەوئى تر ئىجتىمالە، يەعنى ئىستا ئەمپۇ وایە، بەلام خۇ مومكىنە ھەر لەحزەيەك تۇ پرۇژەيەكى ستراتىجى لە سلىمانى ھەبېت، لە دەوۆك ھەبېت، لە ھەولېر ھەبېت، لەبەر ئەو ئىمە خۇمان بەوە نابەستىن، بەلام ھەموو مۆتەفېقىن عەمەليەن كە ئىمە موراعاتى ئەو دەكەين، لەسەر شاشەى تەلەفزیون دەپلېين، لەبەر ئەو بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان، من پېشنىار دەكەم كە ئەو خالە وەكو خۇى بىمىنېتەو، وەكو خۇى دەنگى لەسەر بەدرېت، ھەموو ئەو مولاخەزاتانەى كە باسىش كرا لە لاين بەرپېزانەو، بە ھەند وەردەگېرېت، زۇر سوپاس.

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىرى دارابى، فەرموو.

بەرپېز شېخ بايز تالەبانى / وەزىرى دارابى:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

نەصەكە بەو شېوہيە ھاتوو لە لاين ئەنجومەنى وەزىران ئىقتىراحيان كەردوو، ئىمە لەگەل دا بووینە.

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، لىژنەى ياساى، فەرموو.

بەرپېز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئەو مولاخەزاتانەى كە دامان، تەنھا يەك مولاخەزە ھەبوو تەركىزمان لەسەر كەرد، ئىستاش تەئكىدى لەسەر دەكەينەو، صەلاحيەتى موناقلە، صەلاحيەتى وەزىر مالىيە، بە تەنسىق لەگەل وەزىرى (تخلىط) بە ئىعتىبارى ئەوئى پلانى ھەموو وەزارەتەكانى لە لاى وەزارەتى پلاندانانە، بەم شېوہيەش لە ميزانىەى ئىتىجادى عىراقىش ھاتوو، لە زۇربەى زۇرى ئەو موازەنەش، ئىمە تەصدىقمان كەردىە لەو پەرلەمانە، بەم شېوہيە ھاتوو، دوا رەئىش رەئى ئىوئە ئەندامانى پەرلەمانە.

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان:

موقتەرحىك ھەبوو بۇ خالى سى، خالى (1) ئەو بە پېى نىزام، بە پېى قانون ھەمانە، ناتوانىن بىگۇرېن و لېرە دەستكارى ناكەرى، بە نىسبەت خالى (3) مولاخەزەيەك ھەبوو، وەزارەى مەعنى ئىزافە بکەرى، ئەگەر خاوەنى ئەو موقتەرحە، وەزارەى مەعنى سەحب ناکا، ئەپخەينە دەنگدانەو.

بەرپېز د.رفىق صابر قادر:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگیری پیشنیاری لیژنه‌ی یاسایی ده‌کەم که له سه‌لاحیه‌تی وه‌زاره‌تی دارایی دابی، به ته‌نسیق له‌گه‌ل وه‌زاره‌تی پلاندانان و وه‌زاره‌تی مه‌عنی.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

ئه‌وه پیشنیاره‌که‌ی کاک عیما‌د بوو، جه‌نابت ته‌سمیه‌ت کرد، ئه‌یخه‌ینه ده‌نگدانه‌وه، به‌رپزان کێ له‌گه‌له به‌و شیوه‌یه بی که وه‌زاره‌ی مه‌عنی ئیزافه بکری، ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، کێ له‌گه‌لدا نییه؟ (8) که‌س له‌گه‌لدا نییه، به‌ زۆرینه‌ی ده‌نگ په‌سند کرا، زۆر سوپاس، ئیستا مادده‌که به‌ هر سێ فه‌قه‌ره‌که‌یه‌وه ئه‌خه‌ینه ده‌نگدانه‌وه، که‌رمکه فه‌رموو.

به‌رپز د.زانا رۆوف حمه کریم:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ئه‌وه‌ی که به‌رپز سه‌رۆکی لیژنه‌ی یاسایی خویندیوه‌وه، هه‌ست ده‌کەم ده‌بی به‌و صیاغه‌یه بی، عیبارته‌که‌ه بگۆرێ بۆ بره‌گی سییه‌م، بنووسریت (لوزیر المالیة إجراء المناقلات اللازمة الإستثمارية المصدقة بالتنسيق مع وزارة التخطيط)، ئه‌گه‌ر به‌و صیغه‌یه بی، ئه‌گه‌ر وه‌زاره‌تی داراییه، ده‌بی له پێشدا وه‌زاره‌تی دارایی پیش بخریت.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

تکایه لیژنه‌ی یاسایی بۆ دوا‌جار بیخویننه‌وه با بیخه‌ینه ده‌نگه‌وه، کاک عه‌ونی فه‌رموو.

به‌رپز عونی کمال سه‌عید به‌زاز:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

المادة الخامسة

اولاً: لرئيس برلمان كوردستان - العراق، إجراء المناقلة ضمن الميزانية الخاصة بالبرلمان.
ثانياً: لرئيس مجلس القضاء في الاقليم إجراء المناقلة ضمن الميزانية الخاصة بمجلس القضاء.
ثالثاً: لوزير المالية وبالتنسيق مع وزارة التخطيط والوزارة المعنية إجراء المناقلات اللازمة ضمن الموازنة الاستثمارية المصدقة للمشاريع الاستثمارية.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

ده‌یخه‌مه ده‌نگدانه‌وه، کێ له‌گه‌لدا به‌رزی ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، کێ له‌گه‌لدا نییه ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه؟ زۆر سوپاس، یه‌ک که‌س له‌گه‌لدا نییه، به‌زۆرینه‌ی ده‌نگ په‌سند کرا، تکایه مادده‌ی شه‌شم.

به‌رپز عونی کمال سه‌عید به‌زاز:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

المادة السادسة:

اولاً/ يخول وزير المالية صلاحية المناقلة بين اعتمادات الباب الواحد باستثناء فصل الرواتب حيث يجوز النقل اليه ولا يجوز النقل منه.

ثانياً/ لوزير المالية اجراء المناقلة بين اعتمادات ابواب الميزانية لاغراض توفير امكانيات الصرف للادارات التي يتقرر فك ارتباطها من وزارة والحقها بوزارة اخرى وللوزير المختص اجراء المناقلة ضمن القسم الواحد و وحدة الصرف الواحدة.

بهريز سهروكي پههلهمان:

خويندنه وهى به زمانى كوردى تكايه.

بهريز د.رؤزان عبدالقادر دزمي:

بهريز سهروكي پههلهمان.

ماددهى شهشه:

يهكه م؛ وهزيرى دارايى دهسه لآتى گواستنه وهى نيوان تهرخانكراوه كانى دهروازه كانى بودجهى پيدهدرى بهدر له بهشى مووجه كه دهشى بوى بگويزرينه وهو نابى لى بگويزرته وه .

دووهم؛ وهزيرى دارايى بوى ههيه گواستنه وه له نيوان پشتيوانه دارايى دهروازه كانى بودجه بكات له پيناوى فهراهه مكردى تواناى خهرج كردن بؤ كارگيرپيهه كانى كه برپيار دهدرى لىك بكرينه وه له وهزارهت، يان به وهزارهت لىكى ديكه وه بلكيندرى و وهزيرى تايبه تمه نديش بوى ههيه گواستنه وه له ناو يهك بهش، يا يهك يهكهى خهرج كردندا بكات.

بهريز سهروكي پههلهمان:

ليژنهى ياساى رهئيتان.

بهريز شيروان ناصح ههيدمى:

بهريز سهروكي پههلهمان.

ئيمه وهكو ليژنهى ياساى تهئيدى ماددهكه دهكهين، بهلام دوو مولاچه زهمان ههيه مولاچه زهى يهكه م/ گوپينى وشهى (يخول) به وشهى (لوزير) له برهگهى يهكدا هاتووه. مولاچه زهى دووه ميمش/ زياد كردنى برهگه يهك به زنجيرهى (سيهه م) زياد بكرىت ، وهك ئه ميهى خواره وه: (ثالثاً: لاجوز اجراء المناقلة في تخصيصات التنمية بين المحافظات)، ئه وه له سهه پيشنيارى زؤر بهى زؤرى ليژنه كان و زؤر بهى زؤرى ئه ندامانى پههله مانه و زؤر سوپاس.

بهريز سهروكي پههلهمان:

جهنابى وهزير رهئيتان.

بهريز شيخ بايز تاله بانى/ وهزيرى دارايى:

بهريز سهروكي پههلهمان.

ئيمهش له گه ل هه مان رهئين.

بهريز سهروكي پههلهمان:

بهريزان ئه وه ته حصيل حاصله، ههه بهريز لىك بيه ويئت قسه بكات فهرموو، كاك عومهه فهرموو.

بەرپز عمر عبدالعزيز بهاءالدين:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

بهو پييهى كه وهزارهتى پلاندانان ئىعتىماداتى ههموو بابهاكان هى ههموو وهزارهتهكانى لهلايه، من پيم باشه له ههر دوو برهگهكه رستهى (بالتنسيق مع وزارة التخطيط) ئيزافه بكرت، بهو پييهش كه كاك شيروانىش تهئكىدى كردهوه بو خالى پيشوو لييره وابزانم نهو تهنسيقه پيوست دهبي، زور سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

كه رهم بكه.

بەرپز زكيه صالح عبدالخالق:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئهرى قى دركويه نه م بيژين كو ريژهيهك بهيته دياركرن بو موناقله، يهعنى نهو سهلاحيهتى وهزيرى ههين ريژه بهينه دياركرن ئيك له سهدا، دوو له سهدا، پينج له سهدا، نهفهى ديار كريا، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس، ليژنهى دارايى رهئيتان.

بەرپز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

نهو مادديه شمولى تهنها ميزانيهى وهگه رهئيتان دهكات، شمولى ميزانيهى وهبه رهئيتان ناكات، له بهر نهوهى بهرپز وهزيرى پلاندانان پهيوه ندى بهو مادديه وه نييه، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

بهريزان.

ئىستا ليژنهى ياسايى ئاخر صياغه بخويننهوه بو نهوهى بيخهينه دهنگدانهوه.

بەرپز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

المادة السادسة:

اولاً/ لوزير المالية صلاحية المناقلة بين اعتمادات الباب الواحد باستثناء فصل الرواتب حيث يجوز النقل اليه ولا يجوز النقل منه.

ثانياً/ لوزير المالية اجراء المناقلة بين اعتمادات ابواب الميزانية لاغراض توفير امكانيات الصرف للادارات التي يتقرر فك ارتباطها من وزارة والحقها بوزارة اخرى وللوزير المختص اجراء المناقلة ضمن القسم الواحد و وحدة الصرف الواحدة.

ثالثاً: لايجوز اجراء المناقلة في تخصيصات التنمية بين المحافظات.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

كهرم بكه بو خویندنهوهی به كوردی.

به‌پرز د.رؤژان عبدالقادر دزهیی:

به‌پرز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

ماددهی شه‌شه‌م:

یه‌که‌م: وه‌زیری دارایی بو‌ی هه‌یه گواستنه‌وه‌ی نیوان ته‌رخانکراوه‌کانی ده‌روازه‌کانی به‌ده‌ر له‌گه‌ل ناگونجی

له‌ به‌شی مووچه که ده‌شی بو‌ی بگو‌یزرینه‌وه‌و ناب‌ی لیب‌ی بگو‌یزرینه‌وه‌و .

دووهم: وه‌زیری دارایی بو‌ی هه‌یه گواستنه‌وه‌و له‌ نیوان پشتیوانه‌ی دارایی ده‌روازه‌کانی بودجه‌ بکات له

پیناوی فه‌راهمه‌کردنی توانای خه‌رج کردن بو‌ کارگیریه‌کانی که برپار ده‌دری لیک بکرینه‌وه‌و له‌ وه‌زاره‌ت،

یان به‌ وه‌زاره‌تیکی دیکه‌وه‌و بلکیندری و وه‌زیری تاییه‌تمه‌ندیش بو‌ی هه‌یه گواستنه‌وه‌و له‌ناو یه‌ك به‌ش، یا

یه‌ك یه‌که‌ی خه‌رجکردندا بکات.

سییه‌م: ناکریت گواستنه‌وه‌و له‌نیوان بودجه‌ی ته‌رخان کراو بو‌ په‌ره‌پیدانی پاریزگاگان بکریت.

به‌پرز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

به‌پرز، گویتان لی بوو نه‌و صیاغه‌ی نه‌خیر خویندرايه‌وه‌و ده‌بخه‌ینه‌و ده‌نگدانه‌وه‌و، کی له‌گه‌ل‌دایه‌ ده‌ستی

به‌رز بکاته‌وه‌و؟ زۆر سوپاس، کی له‌گه‌ل‌دا نییه‌ ده‌ستی به‌رز بکاته‌وه‌و؟ زۆر سوپاس، به‌کو‌ی ده‌نگ په‌سند کرا،

بو‌ مادده‌ی حه‌وت تکایه، فه‌رموو.

به‌پرز شیروان ناصح حه‌یدم‌ری:

به‌پرز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من روون کردنه‌وه‌یه‌کم هه‌یه نه‌گه‌ر مه‌جالم پ‌ی بدن، نه‌ویش نه‌وه‌یه به‌ ده‌رفه‌تی ده‌زانم به‌پرز وه‌زیری

سامانه‌ سروشته‌یه‌کان لی‌ره‌یه، دوینی باسی مه‌وزوعی کاره‌با کراو باسی نه‌و مه‌بله‌غه‌ کرا، نه‌و (890)

میلونه‌یه، نه‌گه‌ر روون کردنه‌وه‌یه‌کمان بداتی، داوا له‌ جه‌نابت ده‌که‌م نه‌گه‌ر بکریت روون کردنه‌وه‌یه‌کمان

بداتی.

به‌پرز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

كهرم بكه.

به‌پرز د.ناشتی هه‌وامی/ وه‌زیری سامانه‌ سروشته‌یه‌کان:

به‌پرز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من حه‌زم کرد مه‌جالم به‌دیت تاكو روونی بکه‌مه‌وه‌و، چونکه ته‌ناقوزیک هه‌یه له‌نیوان ته‌خه‌مین کولفه‌ی

کرینی گازوایل که نیمه‌ کردوومانه‌ له‌گه‌ل نه‌و ته‌خه‌مین‌ه‌ی که کراوه‌ له‌ وه‌زاره‌تی کاره‌با ، یان له‌ وه‌زاره‌تی

مالیه، من به‌ موقه‌دیمه‌ ده‌لیم نیمه‌ هیج کو‌بوونه‌وه‌یه‌کمان نه‌بووه‌ له‌به‌ینی وه‌زاراتی مه‌عنی، پلاندانان،

نه‌م وه‌زاره‌تی تر که نه‌م ته‌خه‌مین‌ه‌ی داناوه، نیمه‌ پرسیاریکی تاییه‌تمان لی کرا بوو کاتی خو‌ی، له‌

سه‌ره‌تای نه‌مساله‌وه‌و پرسیاره‌که‌ش زۆربه‌شی فه‌نی بوو، نیمه‌ نامه‌یه‌کمان ناردوووه‌ بو‌ سه‌رۆکی حه‌کومه‌ت،

نوسخه يه كيشمان نارد بۇ سەرۆكى پەرلەمان، وازانم ليژنەى ئىتقىصادىش ئاگاداره، ئەم تەخمىنەى ئىمە سەبارەت يەك شت بوو، بەينى يەكى مانگ (1/1) تاوەكو ھەئبژاردن، ئايا موشكىلەمان لە كارەبا دەبىت؟ يان نا؟ ناحىەى وقودو سوتەمەنى، ئىمە تەخمىنمان كرد بەو ماوہىە مەسفايەكانى خۆمان ئىش دەكات، نامەيەكمان بە دوورو دريژى بلاو كردهوہ نوسخەمان نارد بۇ وەزارەتى كارەبا، بۇ وەزارەتى دارايى، بۇ جىھاتى مەعنى، بۇ سەرۆكى پەرلەمانىش، ئىمە گوتمان ئەو وەحدانەى كە ئىش دەكات، شەش وەحدەى كارەبا بوو، وازانم بە ئىمە گوترا بوو چوار لە ھەولير، دوو لە چەمچەمال بە تەخمىنى ئىمە دەتوانىن چارەسەرى ئەو بەكەين لە ماوہى شەست رۆژدا كولفەكەى دپتە خوارەوہ بۇ (36) مليۇن دۆلار، ئىمە مولزەمىن بەو تەقدىرە، ئەگەر وەحداتى ئىزاقى نەبىت رۆژانە تەقريبەن ربع مليۇن دۆلار زياترمان ناوى كە لە وقودى خارچى بەيئىرئىت، ئەوہ تەخمىنى ئىوہىە دىراسەتمان كرددوہ، ئىمە ئاگادار نىن و بەشدار نەبووینە لە ھىچ كۆبوونەوہىەك كە وەزارەتى كارەبا بە ئىمە بلىت پلانى ئەوان چىە، ئايا دەبىت بە ھەشت وەحدە؟ دەبىت بە دوازە وەحدە، مەحتەى كارەباى تازە ھەيە، ئايا مەحتەى تر ھەيە؟ پىويستى بە تەمويلە؟ ئىمە بەشدار نەبووین لەو موناقتەشەيە، نازانم بەرپزان وەزارەتى پلاننان، وەزىرى دارايى، ئايا ئەو مەلوماتە دراوہ بە ئەوان؟ وەزارەتى مەعنىيە ئەوہ، ئىستا دوو وەحدەى ئىزاقى بووہ لە ماوہى مانگى رابردوودا لە چەمچەمال، ئىستا بوون بە ھەشت وەحدە، ئىستا وەزارەتى كارەبا داواى سى مليۇن لىر دەكات، پىش ئەومش داواى دوو مليۇنى دەكرد، چونكە ئىمە تەخمىنەكەمان كرد، ئايا ئىمە دەتوانىن ئەو مليۇنەش ئىزافەيە عىلاج بەكەين لەمەودوا؟ بەراستى دىراسەتمان نەكردوہ بە سەراحتە، تەخمىناتمان ھەيە غاز بەرز دەبىتەوہ، لەوانەيە زۆربەى ئەوہ ھەل بەكرىت، بەبى ئەوہى كە پىويست بىت لە دەرەوہ گازوويل بىنين كولفەكە زياد بىت، بەلام يەك/ ئەو دىراسەتمان بە تەصفىە نەكردوہ، خوتەى وەزارەتى كارەبامان نەديوہ، بە ھىچ شىوہىەك كۆبوونەوہمان نەكردوہ لەگەل وەزارەتى مەعنى، ئىستاش نازانىن ئايا كارەبا دەبىت لە سلىمانى؟ كارەبا ئىزافە دەبىت لە دەوك؟ ھەز دەكەم مولاھەزەيەكتان لەسەر ئەوہ بەدمى، بۇ ئەوہى داواى پەسند كردنى بودجەكە، ئىمە مەجالىكمان ھەبى لەگەل وەزارەتى مەعنى دانىشىن، بزانىن پىويستيان چىە؟ بۇ ئەوہى بزانىن تەقدىراتى ھەقىقى چىە، چونكە تەقدىراتەكەى ئىمە تەنيا بۇ ئەو وەحدە كارەبايە بوو، كە شەش وەحدە ئىش بەكات، ئەوان تەقدىراتيان لەوانەيە بۇ ھەشت وەحدە بىت لەگەل مەحتاتى تازەش، ئەم تەنسىقە نەبووہ مەجالمان نەبووہ لەگەل يەكترى دانىشىن بزانىن ھەقائىق چىە، لەوانەيە ھەردوو ژمارەكە راست بن، لەوانەيە ژمارەى ھەقىقى بەينى ھەردووكيان ھەبىت، جا لەبەر ئەوہ من ليرە روون كرددەوہ دەكەم، داواى نامەويٹ گلەيى ھەبىت لەسەر وەزارەتى سامانە سروشتىەكان، كە ئىمە تەقدىرى غەلەتمان داوہ، يان وەكو موتەناقىزىن لە وەزارەتى مەعنىدا، لەوانەيە ھەردووكى راست بىت، بەلام مەجال نەبووہ موناقتەشەى بەكەين، زۆر سوپاستان دەكەم.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ جەنابت، ريزدار وەزىرى دارايى.

بەرپز شېخ بايز تالەبانی / وەزیری دارایی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە لە هیچ وەختیکدا نەمانهێشتوو وەکو وەزارەتی مالیه کارەبا لەسەر پارە بۆ کرپنی گازوایل بکەوێت، جەنابیشتان و هەموو لایەك دەزانن، ئیمە ئیحتیاتیمان هەیه لە وەزارەتی مالیه و هەموو وەختیکیش وا بوو، مەوزوعی کارەبا مەوزوعیکە، رەنگە جاری وا هەیه ئەو ئیمکانیهتەي گازەي لە جنوبەو دەیت، ئیتر نەیهت بۆ ئیمە، بۆ ئەو مەحتاتانەي کە پیمان دراوو ئیمە دەیکرین، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی وەزیری پلاندانان لەو بارهیهو قسەت هەیه؟ حەقیقەت دەبێت ئاگاتان لە یەك بێت، نابێت وەزارهیهك تەقدیم و شتی خۆی بکات لە میزانیهیهك بۆ مەجلیسی وزەرا ئاگای لێ نەبێت، ئەمە بۆ من ئیستا زۆر جیگای سەرسورمانیه، یەعنی بە حەقیقەت، حەقی ئیوهیه کە وەزیرن لە ئەنجومەنی وەزیرانن و ئاگاتان لە یەك بێت و بە یەكەو تەقدیمی شت دەکەن، فەرموو.

بەرپز شېخ بايز تالەبانی / وەزیری دارایی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە ئەو تەقدیراتانەي کە دامانناو مەوجودە، ئەو لە خۆمانهوه دامان نەناوو نەمانکردوو، مەحازرەکان مەوجودن لەگەڵ کۆی لە وەزارەتی کارەبا دانیهتووینە، بەلام دیارە مەوزوعیک هاتۆتە پێشەو ئەویش ئەو بوو جەنابی وەزیری سامانە سروشتیهکان باسی کرد، کە ئەوان گوتیان ئیمە مومکینه لە مانگی سێ بە دواو ئەو پارەي پێویستە بۆ و قود پێویستمانە، لەمەودوا پێویستمان نەبێت، یاخود کەممان پێویست بێت، خۆی لەسەر ئەو ئەساسە تەقدیراتانە هەیه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، لیژنەي یاسایی کەرەم بکەن بۆ ماددەي حەوت.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة السابعة:

تقدم وزارات ودوائر الدولة كافة حساباتها الشهرية (موازين المراجعة) في موعد لا تتجاوز مدته (10) ايام من نهاية كل شهر الى وزارة المالية والاقتصاد _ مديرية المحاسبة.

بەرپز د.رؤژان عبدالقادر دزەیی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەي حەوتەم:

وہزارہتہکان و ہموو فہرمانگہکان ژمیریری مانگہیان (پپوہری پیداچوونہوہکانیان) لہ ماوہیہک لہ (10) روژ لہ کوٹایی ہموو مانگیک پمت نہکات پیشکش بہ وہزارہتی دارایی و ئابووری/ بہرپوہبہرایہتی ژمیریری بکات.

بہرپز سہروکی پەرلہمان:

لیژنہی یاسایی رہئیتان.

بہرپز شیروان ناصح حہیدہری:

بہرپز سہروکی پەرلہمان.

ئیمہ وکو لیژنہی ہاوبہش، لیژنہی یاسایی و دارایی ہیچ مولاہزہیہکمان نییہ، تہئیدی ماددہکہ دہکین، لہبہر ئوہدی ئوہ پەيوہندی ہہیہ بہ مہسائیلی نیزامی موہاسہبی، زور سوپاس.

بہرپز سہروکی پەرلہمان:

جہنابی ووزیر رہئیتان.

بہرپز شیخ بایز تالہبانی/ ووزیری دارایی:

بہرپز سہروکی پەرلہمان.

ئیمہش تہئیدی دہکین.

بہرپز سہروکی پەرلہمان:

ئہندامانی پەرلہمانی بہرپز، ئوہدی دہیہوئیت قسہ بکات ناویان دنووسم لہسہر ئوہ ماددہیہ، فہرموو ئامینہ خان.

بہرپز امینہ ذکری سعید:

بہرپز سہروکی پەرلہمان.

وہزارات موخاتہبی گہل وہزارہتا دکہت، نہ گہل موذیری موہاسہبہ، دیماہی کہ وئ گوتی پیشکش بہ وہزارہتی دارایی و ئابووری و بہرپوہبہرایہتی ژمیریری بکات، ئہز وہستئ کو موذیر موہاسہبہ زی بیئتہ راکرن، چونکہ وہزارت گہل وہزارت موخاتہبہی دکہن نا بہشہکیش وئ وہزارت، سوپاس.

بہرپز سہروکی پەرلہمان:

سوپاس، ریزدار ئہفین خان فہرموو.

بہرپز ئہفین عمر احمد:

بہرپز سہروکی پەرلہمان.

من یہکہم شت تیببینیہکم ہہیہ لہسہر ئوہ نووسراوہ (تقدم وزارات ودوائر الدولة)، ئوہ دوئلہتہ خوئی دہبیت بکریت بہ ئیقلیم، چونکہ ئیمہ ئیقلیمین، ہہروہا پیشنیار دہکہم ئیزافہی (ہیئات غیر مرتبۃ بوزارات) ئہویشی بہخریتہ سہر، چونکہ مادام باسی وہزارات کراوہو باسی دہوائر کراوہ، دہبیت ئوہ

ههيناتانهى كه مورتەبەت نين بە وەزارەتاكەنەو، ئەوانيش بە هەمان شيوە هەمان عمەليە ئەنجام بەدن،
زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ريزدار حاکم رزگار.

بەرپز رزگار محمد امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

مولاحەزەكەى من ئەفەين خان گوتى، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ليژنەى ياسايى رهئيتان دەربارەى ئەو پرسيارانە.

بەرپز شيروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت ئيزافە كردنى ئىقلىم لەجياتى دەولەت راستە، بەنيسبەت (تقدم الوزارات والادارات) يش دەبى،
يان (والادارات غير مرتبطة بوزارة) ئەويش دەبىت ئيزافە بكرىتن، زۆر تەواو، ئينجا ئەگەر پيئتان باش
بىت صياغەى دەكەين و بەو شيوەى دەبخەينە بەردەمى جەنابتان.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە ناخیر صياغە حازر بکەن و بخویندریتهو، بۆ ئەووى بخريته دەنگدانەو.

بەرپز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة السابعة:

تقدم الوزارات والدوائر الغير المرتبطة بوزارة في الاقليم كافة حساباتها الشهرية (موازين المراجعة) في موعد لا
تتجاوز مدته (10) ايام من نهاية كل شهر الى وزارة المالية والاقتصاد _ مديرية المحاسبة.

بەرپز د.رؤژان عبدالقادر دزەبى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى حەوتەم:

وەزارەتەکان و هەموو فەرمانگەکان و ئەو دەزگایانەى کەوا نەلکان بە هیج وەزارەتیک لە هەریم
ژمیریاری مانگەیان (پیوەرى پیداجوونەووەکانیان) لە ماوەیەك لە (10) رۆژ لە کۆتایى هەموو مانگیك
رەت نەكات پیشكەش بە وەزارەتى دارایی و ئابوورى بەرپۆهەرایەتى ژمیریاری بکات.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بهريزان بهو شيويهى كه هاتوو دهبخه مه دنگدانه وه، كى له گه لدايه دهستى بهرز بكاته وه؟ زور سوپاس، كى له گه لدا نيه دهستى بهرز بكاته وه؟ زور سوپاس، به كوى دنگ په سندا كرا، بو ماددهى ههشت تكيه.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكى په رله مان.

المادة الثامنة:

تتولى وزارة المالية والاقتصاد بالتنسيق مع الوزارات الاخرى اعداد مفردات ملاكات جميع الوزارات لاقليم كردستان العراق للسنة المالية 2010 والمصادقة عليها وعلى ضوء كلف الرواتب المصدقة في الميزانية.

بهريز د.رؤزان عبدالقادر دزيبى:

بهريز سهروكى په رله مان.

ماددهى ههشته م:

وهزارهتى دارايى و ئابوورى به ههماهنگى له گه ل وهزارهته كانى تر ئاماده كردنى تاكه كانى ميلاكاتى هه موو وهزارهته كانى ههريمى كوردستان- عيراق بو سالى دارايى 2010 دهگريته ئهستو و په سندا دهكات و ئه مەش له بهر رۆشنايى تيجووى مووچه كانى په سندا كراو دهبى له نيو بودجه دا.

بهريز شيروان ناصح حهيدمرى:

بهريز سهروكى په رله مان.

ئيمه وهكو ليژنهى ياسايى و دارايى تهئيدى ماددهكه دهكهين و پيشنيار دهكهين ئه م رستهيه له كو تاى ماددهكه زياد بكرىت (مع الاخذ بنظر الاعتبار الاستفادة من الملاكات الوظيفية الفائضة في الوزارات والدوائر غير المرتبطة بوزارة لسد الحاجة للملاكات الشاغرة)، ئه وهش له سهه ر پيشنيارى زور بهى زورى بهريزان ئه ندامانى په رله مان و ليژنه كان بوو، زور سوپاس.

بهريز سهروكى په رله مان:

بهريزان، ئيستا ئه وه بهريزانى دهيانه ويىت قسه بكه ن دهستيان بهرز بكه نه وه تا ناويان بنووسم، كاك عومهر فهرموو.

بهريز عمر عبدالعزيز بهاء الدين:

بهريز سهروكى په رله مان.

من تيبينيه كى لوغه ويم ههيه، ئه گهر كاك شيروان گوپى ليم بيت ئه وه كه ليمهى (بوزارة) ئه وهى ئيزافه كهى بهريزتان و ايزانم هه ر ئه وه نده كافيه، گووت (لسد الحاجة للملاكات الشاغرة) وهكو كاك دكتور بهشير فهرموى له شتى تر دا هه ندى موراجه عهى لوغه وى دهوى، من له و شته موفرده انه قسه م نه كردوو، بهس هه ندى تيبينى تريش ههيه ئه گهر روخسه ت بيت هه موو جار بلين، چونكه له وه قائيعيش بلاو دهكريته وه (لسد حاجة الملاكات الشاغرة) پيوست ناكات بنووسريت (لسد الحاجة للملاكات الشاغرة)، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

سوپاس، ریزدار سەرگول.

بەرپز سەرگول رضا حسن:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

به نيسبته ئهم مادديهوه ئيلزامى وهزارهتى دارايى كردهوه به ههماهنگى له گهڵ وهزارهتهكانى تر كه تاكهكانى ميلاكات ناماده بكن، بهلام له شويى تردا ههيه له ههرىمدا وهكو وهزارهتهكانى، وهكو سەرۆكايهتى ههرىم، ئهو شويانەى كه ميلاكيان ههيه، ئايا ئهو شويانە كى بهرپرسه لهوهى كه تاكهكانى ميلاكاتيان موراجعهه بكات، ئهمه خاليكه پيوسته ئيزافه بكرىت، ئهو شويانەى كهوا وهزارهت نين، كه ههيات دروست بووه، كه برياره دروست بىت، ئهو ههياتانەى كه نه لكاون له وهزارهتهكانهوه، ئهوانيش ميلاكاتيان ههيه پيوسته ئهوش موراجعهه بكرىت، زور سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زور سوپاس، ریزدار كاك شوان.

بەرپز شوان عبدالکریم جلال:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

لهو ئيزافهيهى كه دهكرىت بو ماددهى ههشت (مع الاخذ بنظر الاعتبار الاستفادة من الملاكات الوظيفية الفائضة في الوزارات والدوائر غير المرتبطة بوزارة لسد الحاجة للملاكات الشاغرة)، يهك ئيزافهى ترى بو بكرىت (مع مراعاة الاختصاص)، چونكه زور جارى وا ههيه وهزارهتى پهروهده پيوستى به ماموستا ههيه له شويى ديكه، لهوانهيه ميلاك زياد بىت، ئيختيصاصهكهى غهبرى ئيختيصاصى خويندن و ديراسه و ماموستايى بىت، ئهو (مع مراعاة الاختصاص) ه بو ئهوهيه كه ئهو وهزارهته ئهو ئيختيصاصهى دهويت ئهوهى بو بنيرن، نهك شتيكى ديكهى بو بنيرن، زور سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

ريزدار كاك عومهر.

بەرپز عمر عبدالرحمن على:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

خوى ماددهكه له سهرهتاوه به سهرىح هاتوو، راسته تهنسيق له بهينى وهزيرى ماليه و وهزارهتهكانى تر دهبيت، بو تهعين كردنى ههموو ئهو فهرومانبهرانه، بهلام ئهو پيشنيارهى كه ليژنهى ياسايى پيشكهشى كرد، من پيموايه پيشنيارىكى زور باشه و له شويى خويتهى، له بهر ئهوهى ههه لئاوسانى وهزيرى

ناھیلئیت، ھم ئەو كەسانەى كە فايزن لە وەزارەت و دەوائىر بەكار دەھيئىرنەو و دەخريئە ئيشەو بەپيئى ئيشەگانىانەو وە رەواتبى خوئيان وەردەگرن، بەلام تەئيدى ئەو پيشنيارەى كاك شوان دەكەم كە پيويستە تەخەصوصەگانيان بەپيئى ئيعتبار وەربگيرئیت، زۆر سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ريزدار رەفيق صابر.

بەرپۆز د.رەفيق صابر قار:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ئەو وەدا ھاتوو وە (تتولى وزارة المالية والاقتصاد بالتنسيق مع الوزارات الاخرى اعداد مفردات)، من پيشنيار دەكەم لە ھەر شوپيئىك كە (دوائىر غير المرتبطة بوزارة) نەھاتبئيت دواى وەزارەت، ئەمە ليرە زياد بگريئت و لە داھاتووشدا زياد بگريئت، چونكە ئيمە كۆمەلئىك دەزگامان ھەيە كە راستەوخۆ سەر بە ئەنجومەنى وەزيران و ئەم ياسايە ئەوانيش دەگريئتەو، مادام ليرە باسى زمانيش كرا بەراستى ئەو وە چەندەمين جارە دەئيم كە تيئستەگانى ئيمە بە زمانى كوردى زۆر لاوازە، ئەو وەربگيرانە ناكريئت بەو شيئوھيە.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

تكاىە برۆ سەر ماددەكە، ريزدار شليئر محەمەد.

بەرپۆز شليئر محەمەد نجيب:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

لەو ميلاكاتانە يەك خال ھەيە بەنيسبەتى شارەوانىيەو، بەراستى زۆر داوايان لە ئيمە كرد زينگە پاريز بە ھيچ شيئوھيەك كە ئيعلانى بو دەكەن ناىەت، لەبەر ئەو وەى مەعاشەكەى زۆر كەمەو ئەركيئى زۆر گەورەى لەسەر شانە، كە ھەموومان دەزانين ئيشەكەى چەند قورسە؟ لەبەر ئەو وەى ئەوان بە ئيمە دەئين، يان يەكيئىك ديئت بارى دەروونى خراپە، يان ھەر تەواو نىيە، ناتوانئيت تەعامولى لەگەلدا بكات، يان كەم ئەندامە، ياخود بە تەمەنەو پيرە، ئەوانە ناتوانن ئەو ئيشە قورسە بکەن، لەبەر ئەو وەى بەرپۆزانە نابيئت و وەكو بئ شەھادە تەعامولى لەگەل بکەيت، سيستەميئى وا دابنريئت مەعاشيئى باشيان بدريئت، چونكە ئيستا ئيمە ھەشتا شارەوانيمان لە سلئمانى ھەيە، چل و چل و يەكمان لە دەوئ و ھەولير ھەيە، بەراستى مەسەلەى ئەوھيان زۆر زەحمەتە، لەبەر ئەو وەى داوايان لە ئيمە كرد ميلاكات چاوى پياا بخشيئتەو وەو زينگە پاريز موعامەلەيەكى تايبەتى بو بگريئت، زۆر سوپاس.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

ريزدار جەمال تاھر فەرموو.

بەرپۆز جمال طاھر ابراھيم:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، من پېشنیاری دهکەم لێره خصوصیهتیک بدریت به وهزارهتی تهربیه، چ به هه‌مان صیاغه کردنی نهو جوملانه، یان بابه‌تیک تر ئیزافه بکریت، چونکه وهزارهتی تهربیه موعاناتی زۆر ههیه، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار ئاسۆ به‌کر فه‌رموو.

به‌رپز بکر کریم محمد(ئاسۆ):

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من هه‌یج مولاچه‌زه‌یه‌کم له‌سه‌ر جه‌وه‌ه‌ری مادده‌که نییه، کاک عومه‌رو براده‌رانی تریش باسی هه‌ندیك مولاچه‌زاتی لوغه‌ویان کرد، به‌ حه‌قیقه‌ت هه‌ر بۆ نموونه (علی ضوع) به‌ کوردیه‌که‌ی زۆر باش خویندرایه‌وه له‌به‌ر رۆشنایی زۆر راسته، که‌س (علی ضوع) ناخوینیه‌وه هه‌مووی له‌به‌ر رۆشنایی ده‌خوینیه‌وه (فی ضوع)ه، (علی ضوع) نییه، باشه به‌ حه‌قیقه‌ت قانونه‌کان به‌راستی پێویسته له‌ رووی زمانه‌وانیه‌وه به‌باشی پێدا بچینه‌وه، زۆر سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار کاردۆ فه‌رموو.

به‌رپز کاردۆ محمد پیرداود:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من پێموایه دامه‌زراندن یه‌کێکه له‌ گرفته گه‌وره‌کانی ئیمه، راسته ئیمه برپارمانداوه له‌ تیچووی مووچه‌کانیان، به‌لام پێموایه به‌ی وهزارهتی پلاندانان پێویسته هه‌یج کاریك نه‌کریت له‌ کوردستان و، ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌ش له‌سه‌ر ئه‌ساسی داتا و پێداویستی وهزارهته‌کان و هه‌موو ده‌وائه‌ره‌کانی هه‌ریم بلاو بکریته‌وه بۆ خه‌لکی کوردستان، که پێداویسته‌یه‌کان چیه؟ به‌ ته‌نسیق له‌گه‌ڵ نهو بکریت، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار د. احمد فه‌رموو.

به‌رپز د. احمد ابراهیم علی:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

من پېشنیاریکم هه‌یه له‌سه‌ر صیاغه کردنه‌وه‌ی مادده‌که، ئیقلمی کوردستان بکه‌ویته‌ دوای وهزارهتی مالیه‌و ئیقتیصاد، چونکه وهزارهته‌که وهزارهتی هه‌ریمی کوردستانه، وهزارهتی مالیه‌ی هه‌ریمی کوردستانه، وهزارهته‌کانیش وهزارهتی هه‌ریم، یه‌عنی صیاغه‌که‌ی به‌و شیوه‌یه بیتن (تتولی وزارة المالية والاقتصاد لاقلیم کوردستان بالتنسيق مع الوزارات الاخرى اعداد مفردات ملاکات جميع الوزارات للسنة المالية 2010)، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ئارام فەرموو.

بەرپز ایوب نعمت قادر(ئارام):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

جگە لەو فەقەرەییە کە لیژنە یاسایی ئیزافەیان کردوو، من دوو پێشنیاری هەیه کە فەقەرەییەکی تریشی بۆ زیاد بکریت بریتییە لە (دەست نیشان کردنی ئەو فەرمانبەرانی هەتا ئیستا ناویان هاتوو و مووچە دەخۆن و دوامیش ناکەن)، کە بۆتە جیگە نیگەرانی ئەو فەرمانبەرانی هەتا ئیستا ناویان هاتوو و مووچە دەخۆن و دوامیش ناکەن، پێیان دەلێن مووچە فەرمانبەری بن دیوار، لە هەمان شیوەی ئەوانە دەوام ناکەن مووچەیان هەیه، پێیان دەلێن مووچە فەرمانبەری بن دیوار، لە هەمان کاتیشدا پێویستە وەزارەتی دارایی بە راپۆرتیکی دوورو درێژ ئەو میلاکاتانە بباتە پەرلەمان، وەکو چۆن لە ماددە (11) ی قانونی موزەنە سالی 2009 هاتوو، بۆ ئەوەی پەرلەمان بە ئەرکی چاودیاری خۆی هەلبستیت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار برهان فەرموو.

بەرپز برهان رشید حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپز یەکیک لە گرتەکانی ئەم هەژدە سالی پێشوو کە لە ولاتی ئیمەدا هەبوو، ناعەدالەتی بوو، تەعیناتە، مەحسوبەت بوو لە تەعینات، ئەوەی خەلکی ناسیو تەوانیوەتی زوو تەعین بیت، کوری فەقیریش نەیتوانیو تەعین بیت، من راموایە ئەو تەعیناتە کە دەکریت لە ریگە مەجلیسێکەو بکریت، کە ناوی بنریت مەجلیسی خدمە، مەجلیسێک دابنریت بەپێی شەهادەو بەپێی کەفائەت و بەپێی تەمەن و ئەوانە خەلک تەعین بکات، نەک دەسلەتەکە رەها بیت، مەجلیسی خدمە من بە شتیکی زەرور دەزانم، سوپاستان دەکەم.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لیژنە یاسایی رەئیتان فەرموو.

بەرپز شیروان ناصح حەیدەری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنەیسبەت هەندیک مۆلاخەزات درا، من پێموایە میلاکات عەدەتەن وەزارەتی دارایی تەحیدیدی دەکات و دایدەنیی بە تەنسیق لەگەڵ وەزارەتەکانی تر، ئیحتیاجاتی وەزارەت چ بیت لە میلاکات بە تەنسیق لەگەڵ وەزارەتی مالیە لەناو میلاک دادەنریت، ئەمە یەک.

دوو/ مەسەلەى ئىختىصاصات، ھەر وەزارەتتەك ئازادە بەنەسبەت ئەو ئىختىصاصاتانەى گە خۆى ھەئەبەزىرى، نەك ئەمە پەى بلىين فلان ئىختىصاص، وەزارات چ ئىحتىجاتتەكى ھەبەت، بەنەسبەت ئىختىصاصات خۆى تەحەدەى ئەو مىلاگە دەكات و لەگەل وەزارەتى مالە.

مەسەلەى زمانەوانى، مەسەلەىگە گۆنە، ئەمە داوامان لە ھەمەتەش كەردووە كە لەمەودا ئەو ياساينەى كە دەنەرىت بۆمان تەرجومەىگە رەك و پەكى بكات بۆمان، لە ھەمان كاتدا لە پەلەمانەش ئەعدەى نەزەرى لى دەكەينەو، ئەگەر ھەر برادەرىك، يان ھەر ئەندام پەلەمانەك ھاوکاريمان بكات لە مەسەلەى زمانەوانى، ئەمە مەمنونى دەبەن بۆ دووبارە صياغە كەردنەو، يان تەرجومە كەردنى بۆ ەرەبى، يان بۆ كوردى، ئەمە ھەر ئەو مولاھەزاتانەمان ھەيە، زۆر سوپاس، نازانم ئەگەر مولاھەزاتى تر ھەبەت، لىزەنى مالە مولاھەزەى ھەيە.

بەرىز سەرۆكى پەلەمان:

لىزەنى داراىى فەرموو.

بەرىز د.ئاراس ھەسەن ھەمەد:

بەرىز سەرۆكى پەلەمان.

بابەتى ئەوەى كە گوايە مىلاك ھەيە دەوام ناكات، ئەو پەيوەندى بە ماددەكەو نەيە، پەشەنارى ھاوئەشەم دەربارەى مەجلىسى خەمە پەيوەندى بە ماددەكەو نەيە، ئەو دواتر چەند پەلەمانتارىك دەتوانەت ياساەك لەو بارەيەو پەشەش بكات، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەلەمان:

زۆر دروستە، پەيوەستە ئەو چاك بکەرىت و بەدواچوونى بۆ بکەرىت، لىزەکانى پەلەمان، مەجلىس چىگايەك ھەبەتن ھەلەسەنگاندنى ئەوانەى كە دادەمەزەين بەشەيوەيەكى گشتى زۆر دروستە، ھەمەت پەيوەستە بىكات، بەلام دەبەت لە بواریكى تر، لە شوینەكى تر لەسەر ئەو كار بکەين، ئەستا ئاخەر صياغە تەكايە بىخوینەو، بۆ ئەوەى بىخەينە دەنگدانەو.

بەرىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەرىز سەرۆكى پەلەمان.

المادة الثامنة:

تتولى وزارة المالية والاقتصاد بالتنسيق مع الوزارات الاخرى اعداد مفردات ملاكات جميع الوزارات لاقليم كوردستان - العراق للسنة المالية 2010 والمصادقة عليها وعلى ضوء كلف الرواتب المصدقة في الميزانية مع الاخذ بنظر الاعتبار الاستفادة من الملاكات الوظيفية الفائضة في الوزارات والدوائر غير المرتبطة بوزارة لسد حاجة الملاكات الشاغرة.

بەرىز د.رؤان عبدالقادر دزەي:

بەرىز سەرۆكى پەلەمان.

ماددهى ھەشتەم:

وھزارەتى دارايى و ئابوورى بە ھەماھەنگى لەگەڭ وھزارەتەکانى تر ئامادە کردنى تاکەکانى مىلاکاتى ھەموو وھزارەتەکانى ھەرىمى کوردستان-عیراق بۆ سائى دارايى 2010 دەگریتە ئەستۆ و پەسندى دەکات و ئەمەش لەبەر پۆشنایى تیچووى مووچەکانى پەسەندکراو دەبى لە نىو بودجەدا. بە پەچاوکردنى سوودوھەرگرتن لە مىلاکى وھزىفە زیادەکان (فائىز) لە وھزارەتەکان و ئەو ھەرمانگانەش کە بە وھزارەتەوھ نەبەستراون ، بۆ ئەوھى پىداويستى مىلاکە چولەکان پربکرىنەوھ.

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

مولاحەزەت ھەيە ھەرموو.

بەپۆز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

رەئى لیژنەى ياسايى ماوھ، ئەگەر مەجالمان بەھنى.

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخىر صياغە خویندرايەوھ، ئىستا دەيخەمە دەنگدانەوھ، كى لەگەڭدايە دەستى بەرز بکاتەوھ؟ زۆر سوپاس، كى لەگەڭدا نىيە، دەستى بەرز بکاتەوھ؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند کرا، بۆ ماددهى نۆ تکايە.

بەپۆز عونى کمال سعید بەزاز:

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة التاسعة:

ایقاف التعینات بعقود كافة الا بعد موافقة وزارة المالية والاقتصاد.

بەپۆز د.رؤزان عبدالقادر دزەبى:

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى نۆيەم:

پاگرتنى دامەزراندن بە گرىبەست مەگەر دوای وھەرگرتنى پەزامەندى وھزارەتى دارايى و ئابوورى بىت.

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

لیژنەى ياسايى رەئىتان.

بەپۆز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە وھكو لیژنەى ھاوبەش لیژنەى ياسايى و دارايى تەئىدى ماددەكە دەكەين، پىشنيارىش دەكەين دووبارە دارشتنەوھكەى بەم شىوہيە بىت:

(ایقاف التعینات بعقود كافة الا في حالة اختصاصات نادرة وبعد موافقة وزارة المالية والاقتصاد). مەبەستیش لەم گۆرانکاریه ئەوویه که ئیمه فەرمانبەریکی زۆری فائزمان هەیه، ئیمكان هەیه ئیستیفاده له میلاکاتی فائیز بکریت، ئەوەک له عقود، بەلام بۆ ئیختیصاصاتی ئەکادیمی پسیۆری ئیمكان هەیه بە عەقد سوودیانی لئ وەرگیریت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

بەرپزان، ئەوانەى دەیانەویت قسه بکهن ناویان دەنووسین، فەرموو جەنابی وەزیر قسەى هەیه.

بەرپز شیخ بايز تالەبانی/وەزیری دارایی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئیمە پیمان باشە ماددەکە وەکو خۆی بمیئیتەو، ئەم مەزوعەمان موناڤەشە کردوو له ئەنجومەنى وەزیران، ئیستا میسال دەهینمەو یەکیک لەو شەریحانەى که ئیمە دەستمان ناکەویت ئەویش سائیقە، سائیق هەموو وەختیک پێویستە لەلای ئیمە، ئەگەر بێتو ئیختیصاصاتی نادیرە بێت سائیقی لەگەڵدا نییە، لە میلاکاتی تەربیه پێویستمان بە مونهزیفهیه، تەبیعیەتى ئیشی عەقد ئەوویە ئیشیکە موفەتە، بۆ ئەوێ ئەگەر یەکیک دەستکەوت لە شوینەگەى دادەمەزریت و موعالەجە دەکریت، هەتا ئیستیقتاعاتی زەمانیش لە عەقد نابریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شاھۆ سعید فەرموو.

بەرپز د.شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من جۆریک لە غموز دەبینم لە صیاغەى ماددەکە، داوا لە بەرپزان لیژنەى یاسایی و دارایی دەکەم بۆمان روون بکەنەو، لە صیاغە عەرەبیەکە نووسراو (ایقاف التعینات بعقود كافة)، واتا بە صیغەى نەگیرە هاتوو، که گوتمان (بعقود) یەعنى بەجۆری لە عەقد، ئەگەر مەبەستمان هەموو جۆرە عەقدیک بێت، دەنووسین (بالعقود) یەعنى تەعریفی دەکەین، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار د.بەشیر فەرموو.

بەرپز د.بشیر خلیل توفیق:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

مەسەلەى عەقد، گریبەستەگان بەراستی لە هەموو وەزارەتەگان تەقربەن و جودیان هەیه، ئەمە باریکی قورس دەخاتە سەر بودجە و وەزارەتى مالیه، بۆیه پێویستە بەشیۆدیەکی جوان و مالیهکی باش موعالەجە بکریت و بەپێی پێویست بێت، ئەو زیاده کردنەى لیژنەى یاساییم زۆر پێ چاکە ئیلا (فی اختصاصات نادرة)، دیارە ئەو تەبعەن ئیستیسنائاتی لەگەڵ دەبیت، وەکو جەنابی وەزیر باسی کرد بۆ مەسەلەى سائیق

و بەردەست و ئەوانە، بەلامن شتىكى تىرىش ئىزافە دەكەم (واعادة النظر بشروط) يەنى بە شروتى عەقدەكە، چونكە جارى وا ھەيە مۇتەقاعىدى وا ھەيە كەوا عەقدى لەگەلدا دەكەن، لەوانەيە تەمەنى گەشىتتە ھەفتا سال، بۇيە تەقاعود بوو، لەبەر ئەوۋى تواناى كار كىردنى نەماوہ لەو بارەوہ، لە پاش تەقاعود كىردنەكە دىسان بۇ رۇژىك، دوو رۇژ دەيھىنى بە عەقد دايدەمەزىنى، كەواتە ئەوہ ھەم دەكاتە بار قورسەك لەسەر وەزارەتى مالىيە، بە لايەكى تەقاعودىيەكەى دەداتى، بە لايەكەش عەقدەكەى لەگەل بىكات، بە لايەكى تىرىش كارەكەى ناتوانىت بە شىۋەيەكى رىك و بىك بىكات، بە لايەكى تىرىش مەسەلەى تەمەنە، بە پراستى مەرجى تەمەنىش پىۋىستە لىرە رەچاۋ بىكرىت، زۇر جار ئىمە دەبىنىن لە مەسەلەى ژىنگە پارىزى و ئەوانەى كەوا جادەو كۇلانەكان خاۋىن دەكەنەوہ پىاۋى بە تەمەنى واى لىيە، تەمەنەكەى نىزىكەى ھەفتاۋ پىنج سال، ھەشتا سال، دەبىنىن گىسكى بە دەستەوہيە جادە خاۋىن دەكاتەوہ، لەسەرماۋ گەرمایەكى وا زۇر زۇر شىۋازىكى ناشارستانى و ناشايستەيە، بۇيە ئەگەر بىكرىت چاۋ پىخشاندىك بە مەرجەكانى عەقدىش بىكرىتەوہ، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار دىشاد شەھاب فەرموو.

بەرىز دىشاد شەھاب حاجى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىاردەيەك ھەيە ئىستا فەرمانبەر عقودىان لەگەل دەكرىتەوہ، بە تايبەتى لەگەل ھەندىك ئەو مۇئەسسەساتانەى كەوا دەوامى ئىۋارانىان ھەيە، چ مۇئەسسەساتى حكومى، چ زانكۇۋ پەيمانگان، يەكىك بەيانى فەرمانبەرى دەۋلەتە، ئىۋارىش بە عەقد لەگەل دەۋلەت عەقدى كىردوۋ، ئەگەر پىشترىش ھەيە بە قانۇن، بەلامن مۇتەئەكىدم تەجاۋز كراۋە ئىستا ھەيە لە ئەرزى واقىعدا، بۇيە تەكىدى لى بىكرىتەوہ، نازانم قانۇنى ھەيە يان نا؟ يەك لە مەرجەكان ئەوہ بىت، لەوۋى كە شمولى ئەوہ نەكات. دووہم/ بەرىز وەزىرى مالىيە ئىشارەتى پى كىرد، كە عەقد بۇ كارى مۇقەتە، تەعريفى مۇقەتە لە روۋى زەمەنىەوہ چەندە؟ ئەگەر ئەو مۇقەتە مۇدەيەكى زەمنى بۇ دىيارى بىكرىت، ئەگەر لەوہ زىاتر بوو، پىۋىست دەكات بۇى تەعەن بىكرىت، ئەگەرەش نەبوۋ ئەوہ يان تەشدىدە، يان نازانم چۇنە چارەسەرەكەى؟ بە ھەر حال بۇ مۇقەتە، بە رەئى من مۇقەتە كاتى بۇ دىيارى بىكرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار سۇزان فەرموو.

بەرىز سۇزان شەھاب نورى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەلبەت تەعەن كىردن بە عەقد يەكىكە لەو دىياردە تازانە لەلاى ئىمە، بەلامن لە دىيادا ھەيە، تۇ كاتىك كە كەسىك تەعەن دەكەيت بە عەقد، ھەم لەو فەترەيە تىستى ئەوہ دەكەيت، ئىختىيارى ئەوہ دەكەيت تا

چەند سەرکەوتووو لە کارەکانیدا، بەتایبەتی بۆ ئەو ئیختیصاصانەى که بەرپرسی لیژنەى یاسایى باسى کردووو، بەلام ئیمە لە هەریمی گوردستاندا، ئەو تەعیناتى بە عەقد بۆ خەلکی ژینگە پارێزو بۆ سائیق و بۆ ئەو شەریجانەیه، که بەراستی لە لای ئیمە دەست ناکەون، لەبەر ئەووە من هاوړا نیم لەگەڵ لیژنەى یاسایى، ئەو ئیزافەى بۆ نەکریت، بۆ ئەووەى ئەو دەرگایە دانەخریت لەبەردەم ئەو خەلکانەى که دەیانەوێت بە عەقد کار بکەن لە بواری ژینگە پارێزیدا، لە بواری سائیقیدا، لە زۆر بواری تردا، که حکومەت هەتاگو ئیستا نەیتوانیوو خەلکیک دروست بکات بە تەعیناتى دائیمی بکریت، من پیموایە ئیمە زیاتر هەول بەدەین ئەو یاسایانە چاک بکەین، بۆ ئەووەى دەرگای عقود بکریتەو، چونکە هەم گەنج ئیستیفادەى لى دەکات، لە هەندیک جاردا که حکومەت ناتوانیت تەعینات، میلاکاتى قەپات کردووو، بەلام دەتوانیت بە عەقد لە زۆر شوین گەنجەگان که تەقدیم دەکەن، دەتوانن کار بکەن، لەبەر ئەووە من لەگەڵ ئەووەدام هەر وەکو خۆى بمینیتەو، لەگەڵ چاک کردنى بەرپرز دکتۆر شاھۆ که تەعینات (بالعقود) بۆ تەعریف کردن، سوپاس.

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ئەفین عومەر فەرموو.

بەرپرز ئەفین عمر احمد:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

هەتە ئەو تەعدیلەى بەرپرز لیژنەى یاسایى تەقدیمیان کردووو، حالەتیکی خراپ نییە، ئەووە وا دەکات کهوا عقود تۆزیک تەنزیم بکریت و بە رەهایى نەمینیت، بەلام لەگەڵ ئەووەدا من لەگەڵ ئەووەم لەگەڵ ئیختیصاصاتى نادیرە هەندى حالەتى تاییبەتى هەیه، هەندیک حالات هەیه که وەکو بەرپرز وەزیری دارایی ئامازەى پى کرد، که ئیزافەى کرا، یەعنى من پيشنیاى ئەووە دەکەم کهوا بکریتە (ایقاف التعینات بعقود كافة الا بعد موافقة وزارة المالية والاقتصاد لاختصاصات نادرة، حالات خاصة ولمدة زمنية معينة)، زۆر سوپاس.

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر ئەحمەد فەرموو.

بەرپرز د. احمد ابراهيم على:

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش هاوړام لەگەڵ ئەوانەى ئامازەیاندا که دامەزراندن بە عەقد بە مەرج بێت، مەرجى تاییبەتى بۆ دیارى بکریت، ئیعادەى نەزەر لە مەرجەکانى بکریتەو، لەگەڵ راست کردنەووەى ئەووەى که دکتۆر شاھۆ ئامازەى پيدا (بالعقود)، وشەى تەعینات تەعیونات نووسراو، (ایقاف التعینات) لە لیژنەى یاساییش ئەو مولاخەزەیهەمدا، بەلام دیارە چاک نەکراو، (ایقاف التعینات) بە دوو یائە، نەک بە یەک، زۆر سوپاس.

بەرپرز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار بەفرین فەرموو.

بەرپز بەفرین حسین محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە دامەزراندن بە عەقد بە موافەقەتی وەزارەتی دارایی و ئابووری هاتوو، بەپراستی پێویستی بە رهچاو کردنی کۆمەڵێک پێوەر هەبە لە بواریهکانی زۆر پێداویستی و تاییبەتدا، هەرچەندە بەرپز کاک دکتۆر بەشیر ئاماژە بە فیکرهکەى من کرد، ئەویش بە رهچاو کردنی تەمەن، لەبەر ئەوەی دەبێتە مایەى دروست بوونی زەختیکی زۆر هەم لەسەر بودجه، هەم لەسەر وەزارەتی دارایی، من هاویرام لەگەڵ لیژنەى یاساییدا، ئەویش بە رهچاو کردنی بواری لیهاوویى و شارەزایی، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر زانا فەرموو.

بەرپز د.زانا رۆوف حمەکریم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئامادە بوونی وەزیری دارایی بەرپز بە دەرڤەت دەزانم کە هەندیک روون کردنەوهشمان دەستکەوێت سەبارەت بەمە، من بەش بە حالى خۆم سەرەتا لەگەڵ بوونی ئەم برێگەى نيم لەناو ئەم یاسایەدا، چونکە لە ماددەى (24)دا، پاشان رێگە دراوه بە بەرپز وەزیری دارایی کە رێنمایی پێویست دەرێکات سەبارەت بە کار کردنەکان، تەسەور دەکەم نەبوونی ئەم ماددەى و بوونیشی، رەنگە چارەسەر کردنەکەى ئەگەر لە دەسلاتی وەزارەتی دارایییدا بێت بەشیک لە چارەسەرەکان بدۆزیتەوه، ئەمە یەکەم.

دووهمیان/ پێشتریش لەگەڵ بەرپزانی لیژنەى یاساییدا باسەم کرد، من باوەرم بەوه نییه شتیک هەبێت ناوی تەعین بێت بە عەقد، چونکە تەعین تەعینەو عەقدیش عەقدە، ئەو کەسەى کە تەعین دەبێت دەبێتە فەرمانبەر، ئەو کەسەش کە بەعەقد ئیش دەکات، کار دەکات، یەعنى بە عەقد ئیش دەکات، ئەم دەستەواژەى یەعنى دەگریت تۆ ناویکی تری بۆ بدۆزیتەوه، بەلام دامەزراندنمان نییه بە عەقد، کارکردنمان هەبە بە عەقد بۆ ماوەى سالیکە، قابیلی تەجدیدە، رەنگە بە صیغەىک لە صیغەکان بتوانین چارەسەرى بکەین.

سێهمیان/ تاییبەت بە کارى ئەوانەى دادەمەزرین بە عەقد، دەگریت دیسانەوه صەلاحیەت بدريتەوه بە وەزارەتەکان، بەلام کۆمەڵێک مەرجی بۆ دابنریت، وابزانم پێشتریش لە هەندیک لە وەزارەتەکان کار کردن بەم شیوازه هەبووه، بۆ نموونه ئەگەر کەسێک بە عەقد کار دەکات لەناو فەرمانگەىکدا، بەلام پێشتر ئەو کەسە خۆى خانەنشین کراوه، بۆیه مووچەىکەشى هەبە لە خانەنشین، لە کۆندا هەبووه بۆ نموونه تۆ سەرپشکی بکەیت بۆ ئەوەى ئایا کە تەنها پارەى خانەنشینەکەت وەرگرى؟ یاخود پارەى عەقدەکەت وەرگرى؟ ئەگەر نایسبەکە زۆر بێت، یاخود کەم بێت، ئەو بەراوردە لەم صیغەى بەدۆزیتەوه، دەرگاگەش بە وایى بهێلریتەوه، ئەگەر پێویست بێ هەبە بە عەقد بێت، چونکە ئەمە لە لایەکی تریشەوه کار کردن بە

عەقد راستە لە بەشێك لە حالەتەكاندا سوقلیك لەسەر شانی حكومەت دروست دەكات، بەلام لە هەمان كاتدا نێمە لە روانگەى تریشەووە سەیری بكەین هەلیكى كاریشە، واتا ئەو كەسانەى دانەمەزراون حكومەت بەپێى پێویستی خۆى هەلى كار دەدۆزێتەووە بۆ هەندیک خەلك لە ماوەیەكى دیارى كراودا سوودمەند دەبێت، تاوەكو لە بواریكى تردا فورسەتیكى بۆ دەدۆزێتەووە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ئامینە خان فەرموو.

بەرپز امینە زكری سعید:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخافتنى مه هاته كرن، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار تارا خان فەرموو.

بەرپز تارا تحسین یاسین:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

سەبارەت بە ماددەى نۆیەم، من هاوڕام لەگەڵ لیژنەى یاسایى، بۆ ئەوێ (ایقاف التعیينات بعقود كافة الا في الحالات الضرورية وبعد موافقة وزارة المالية والاقتصاد والوزارة المختصة)، هەندیک جار هەیه لەو گریبەستانە كە دەكریت مەرج نییە ئەوێ تەقاعود بوو، مانای وایە هیچی پێ نییە و ئیتر هیلاك بوو و بۆیه نەماو، بەپێچەوانەووە زۆر جار هەیه بە خێرەى زۆرو كەلەكەى زۆر وات لى دەكات تۆ عەقد بكەیت لەگەڵ هەندى كەس كە لەو تەمەندا تۆ بە سوود وەرگری بە ئیستیشارە بیّت، یان بە هەر كاریك كە تۆ بە كارى دەهینیت لە وەزارەتەكان، یان لە شوێنەكانى تر، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار جەلال عەلى فەرموو.

بەرپز جلال على عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

من تیببىنیەكم هەیه، دیارە لە پرۆژەكانى وەزارەتى كشتوكال و ئاودیرى لە پلانى پینج سألەدا پلان هەیه بۆ دروست كردنى چەند سەدیكى گەورەو بچوك، دیارە پرۆژەى وەزارەتەكانى تریش هەیه، بۆیه من پیم باشە صیغەكە وا بیّت (الا في حالات الاختصاص والاستشارات الفنية النادرة لتنفيذ المشاريع التنموية

الكبيرة)، پشتگیری قسهگه‌ی به‌رپز و وزیرى دارایی دهگه‌م و ئەم ئیزافه‌یه‌شم هه‌یه (وتقدیم الخدمت
الضرورية في المجال البيئية والغابات والخدمات الضرورية)، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی به‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار حه‌سه‌ن فه‌رموو.

به‌رپز حسن محمد سوره:

به‌رپز سه‌رۆکی به‌رله‌مان.

به‌پراستی من به‌نیسه‌ت ئەو به‌نده، ئەگه‌ر به‌ راگرتنی کار بی‌ت له‌گه‌لم، به‌س ئەگه‌ر به‌ راگرتنی
دامه‌زراندن به‌ گرێبه‌ست، ئەوه هه‌ندى تیبینیم هه‌یه، چونکه ئەو وه‌خته ئەوه به‌ندهو بنه‌مايه‌کی دارایی
ده‌بی‌ت، نه‌ك بنه‌مايه‌کی عیلمی، له‌به‌ر دوو، سى خال، یه‌کیکیان / ته‌بیعه‌تی وه‌زاره‌ته‌کان فه‌رقی هه‌یه،
وه‌زاره‌تی ئیداری له‌گه‌ل وه‌زاراتی عیلمی و وه‌زاراتی ئینسانیش و شارستانی، بۆیه به‌پراستی بۆ ئەو
وه‌زاره‌تانه دامه‌زراندن به‌ عقود هه‌بوو و ده‌شی‌ت.

دوو / دامه‌زراندن به‌ عقود یه‌کیکه له‌ سیسته‌می ئیصلاحی ئیداری له‌ زۆر ولات.

سى / ته‌وحيه‌ی ئیداری حکومه‌تی هه‌ریمیش له‌ پاره‌وه وا بوو، که هه‌ندىك دامه‌زراندن به‌ عقود بکری‌ت،
یاخود دامه‌زراندنه‌کان به‌ عقود بی‌ت، به‌لگه‌شم بۆ ئەوه برپاری پار سال به‌ دامه‌زراندنی هه‌موو دکتۆره
موقیمه‌کان به‌ عقود، که به‌پراستی پار سال فه‌شلی پی هینا، له‌وانه‌یه لایه‌زال وه‌زاره‌ت هه‌یه ته‌ئکید ده‌کات
له‌سه‌ر ئەوه‌ی که دامه‌زراندن به‌ عقود بی‌ت، بۆیه به‌ ره‌نی من ، یان ئەم خاله‌ بکری‌ت به‌ دوو، واتا دووه‌می
وا لی بکری‌ت (پیداچوونه‌وه بکری‌ت بۆ تازه کردنه‌وهو دانانی بنه‌ماو پپوه‌ری تازه بۆ دامه‌زراندن به
گرێبه‌ست، به‌تایبه‌ت له‌و وزاره‌ته خزمه‌تگوزاری و عیلمیه‌کان)، زۆر سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی به‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار خه‌لیل عوسمان فه‌رموو.

به‌رپز خلیل عثمان حمدامین:

به‌رپز سه‌رۆکی به‌رله‌مان.

من پشتگیری له‌ قسه‌کانی به‌رپز دکتۆر به‌شیر و هاوکارم کاک دئشاد ده‌گه‌م، بۆ ئەوه‌ی ئەوله‌ویه‌ت له
ته‌عینا‌ت به‌ عقود بدری‌ت به‌و خه‌لکانه‌ی که دانه‌مه‌زاون، به‌تایبه‌ت ئیمه زه‌ختیکی زۆرمان له‌سه‌ره
له‌لایه‌ن ده‌رجووانی زانکۆ و په‌یمانگا‌کان و خه‌لیکی زۆر ته‌عین نه‌بووه، دووباره ره‌خساندن هه‌لی کار و
فرسه‌ت بدری‌ت به‌وان و زۆر سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی به‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار دانا فه‌رموو.

به‌رپز دانا سعید صوفی:

به‌رپز سه‌رۆکی به‌رله‌مان.

من دوو خالم ههيه لهسەر ئه و بابته، خۆی کارکردن به عهقد له بنهردتا لهسەر ئهساسی پيويستیه، لهسەر ئهساسی تهخهصه، ئهگەر شوینیک پيويستی به کهسیک نهبی، ئهوه پيويست ناکات عهقد بکات، لهبهر ئهوهی ئههه روون و ئاشکرایه.

خالی یهکهه/ ئهوهیه که خۆی له خۆیدا کاریکی باشه ریگه بدرییت به ریگای عهقدوه ئه و کهسانه ی که ئیختیصاصینه، یاخود پسپۆرن له بواریکدا مهجالی دامهزراندن، یان کار کردنیان ههبییت له و دهزگایه ی که پيويستیان پیه، بهلام له دامهزراندنیان به عهقد، یاخود کار کردنیان به عهقد، پيويسته رهچاوی ئهوه بکرییت، ئه و دهزگایه ی، یان ئه و کۆنتراکته، ئه و عهقده مۆر دهکات لهگه ل ئه و کهسه، بهراستی سه ره به خۆی بدرییت به خودی داموده زگایه که، لهبهر ئه وهی هه موو جاریک گه رانه وه بۆ وهزاره تی دارایی، یاخود وهزاره تیکی تر، له وانه یه بهراستی وهزاره تی دارایی بۆ خۆی نه زانییت که ئه و ئیختیصاصه ئایا پيويسته له و داموده زگایه؟ یاخود پيويست نییه؟ کۆمه لیک له رۆتین و له بیروکراتیه ت بهراستی له و ناوه دا دروست دهبییت.

خالی دووه/ ئه وهیه ئه گه ر قسه لهسەر سیسته می دامه زراندن و کارکردن بگۆردرییت، بهراستی ئه وه زۆر چاکه، یه عنی هه موو دامه زراندنیک له سه ره تا به عهقد بی، بۆ ماوه یه کی دیاری کراو، شه ش مانگ، یاخود سائیک، بهلام ئه وهی ئیستا ده یخوینینه وه، ئه وهی که ئیستا له وه زعی کوردستاندا ده بییرییت پی ناچییت ئه وه ئیمکان بی، بهلام و چاکه بواری بدرییت بۆ با بلین کار پی کردن به دامه زراندن له ری عهقدوه، بواری ئه وه هه بییتن شه ش مانگ، ئه گه ر له شه ش مانگی یه کهه، تیستی یه کهه، یاخود سائی یه کهه، ئه گه ر ئه و کهسه سه ره که وتوو بوو له کاره که ی، بواری ئه وهی پی بدرییت دریژ بکریته وه بۆ ماوه یه کی تر، یاخود ئه گه ر سه ره که وتوو بوو له ماوه ی سائیکدا مه جالی ئه وهی بدرییت، که دابه زریت به بهرده وامی، هیوادارم ئه وه جیگای بکریته وه له ماده ده که دا، سوپاس.

به ریژ سه رۆکی په رله مان:

زۆر سوپاس، ریژدار شلیر خان فه رموو.

به ریژ شلیر محی الدین صالح:

به ریژ سه رۆکی په رله مان.

من پشتگیری له و خاله ده کهه له گه ل صیاغه که یه وه که ده لییت (راگرتنی دامه زراندن یان کار کردن، ته نها بۆ شاره زایی ئیختیصاصات بی)، لهبهر ئه وهی له کوردستان هه ندی بواری هه یه بهراستی شاره زایمان تییدا زۆر زۆر که مه، بۆ نه مونه له بواری په روه رده، له بهرنامه ی په روه رده ی تایبه ت شاره زایی له و بواری زۆر زۆر که مه له کوردستان، لهبهر ئه وهی ئیستا له کوردستان بهرنامه یه کی جیهانی په یه ره و ده کرییت بهرنامه ی په روه رده ی پیشوه خت و په روه رده ی بهر فراوان، که تایبه ته به خویندنی خاوه ن پیدایه تییه تایبه ته کان، له و بواریدا شاره زایی نه بوو له چه ند سائی رابردوو که سی سائه، ئیمه ئه گه ر به گریبه ست له گه ل هه ندیک شاره زا له و بواری نه بوایه و سه ره که وتوو نه ده بووین له و بهرنامه یه که کۆنگره ی جیهانی ده ستخۆشی له

وہزارہتی پەروردہ کرد بۆ پەرپرو کردنی ئەو بەرنامەییە، بۆیە گریبەست تەنھا بۆ ئیختیصاصات بیئت، کە لیڤە پەیدا نابیئت و شارەزاییمان لێ کەمە، ھەرودھا سەبارەت بە خانەنشین کراوەکان، خانەنشین مەرج نییە ئەووی خانەنشین بیئت یەعنی ھەر پەکی کەوتبیت، لەوانەییە تەمەنی یاسایی گەشتۆتە ئەووی کە خانەنشین بکریئت، بۆیە توانای ماوەو خیرپەییەکی زۆری پێیە، ئەگەر بۆ ماوەییەکی کەم عەقدی لەگەڵ بکریئت سوود لەو خیرپەییە وەرگیریئت، وابزانم زۆر زۆر پێویستە، لیڤە نووسراوە بە رەزامەندی وەزارەتی دارایی بیئت، وابزانم گریبەستەکان ھەمووی بە رەزامەندی وەزارەتی داراییە، شتیکی باشە ھەر بەردەوامیش بیئت، ئیتر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار فازل بەشارەتی فەرموو.

بەرپز فاضل محمد قادر(بەشارەتی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرپستی ئەو مەسەلەییە بە برۆای من دوو لایەنی ھەییە لەسەر مەسەلەیی دانانیان، با بلیین دامەزراندنی وەختیانە، بەحەقیقەت ھەندیکی دەگەرپتەووە بۆ ئەو کاتانەیی کە کوردستان یەک ئیدارەیی نەبوو، لە حەقیقەتدا ئەمە گەرفتیکی دروست کردوو، زۆر لەو خەڵکانە بە وەعدی دامەزراندنی ھەمیشەیی بەو عینوانە دانراون، بۆیە ئەمە بۆتە تەقربەن حەق فەوتاندنی خەڵکی، یەعنی کۆمەڵیک خەڵک ھاتوووە بۆ ماوەی چەند سائیک لەو دانانی عەقدییە دانراون، پاشان پێیان گوتراوە برۆن کارت نەماوە، ئیستا من بۆ خۆم چەند پێشیاریکی خەڵکم لەلایە بەراستیەکی کە تەقدیمی نووسینگەیی ھەڵبەجیان کردوو، بۆیە بە حەقیقەت من پیم باشە ئەو مەسەلەییە ھەم ئەووی پێش یەک ئیدارەیی چارەسەر بکریئت، ھەم ئەووی کە ئیستا لە کوی دادنەریئت وەختەکی بۆ دیاری بکریئت، ئایا مەسەلەن بە برۆای من ناگریئت کەسیک بیئت دوو سال، چوار سال، یان چەندیک، لەوانەییە ھەلی کاری زۆری بیئتە پێشەو، لەبەر ئەو دامەزراندنی، یان دانانی عەقد دین نەیکات، دواییش لەویش دەگریئت و لەمیش دەگریئت، بۆیە بە حەقیقەت من پشتگیری لە رەئی سۆزان خان دەکەم، کە ئەو دەرگایە بە والایی بمینیتەو، بە حەقیقەت ئەو زیاتر سوودی چینی ھەژارانی لێ بەدی دەگریئت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار عومەر نورەدینی فەرموو.

بەرپز عمر حمد امین خلد(نورەدینی):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو بارە دارشتنەووی مەرجەکانی کارکردن بە گریبەست کاریکی زۆر باش و پێویستە، من پشتیوانی دەکەم، چونکە دوو بارە دارشتنەووی ئەو مەرجانە، تەنھا کاریگەری نابیئت بۆ سەر لایەنی ماددی، واتا لایەنی ماددی مافەکانی ئەو کەسە دادەمەزریئت، بەلکو کاریگەری دەبیئت بۆ سەر لایەنی مەعنەوی مافەکانی ئەو

كەسەى كە دادەمەزىت، بۇ نەمۇنە ئىستا لە كوردستان چەند كەسىك لەوانەى كە لە رابردودا بە گرىبەست كارىان كرددو، خزمەتەيان پيشكەش كرددو، ئىستا بوون بە قوتابى خویندنى بالآو ماستەر، بەلام لە كاتىكدا كە بوون بە قوتابى خویندنى بالآ، ئەمسالانەى كە بە گرىبەست دامەزراون وەكو سالانى خزمەتى راستەقىنە بۇيان حىساب ناكرىت، ھەروەھا لە رووى لايەنى ماددىشەوہ ئەوہى كە ھەيان بووہ لە دەستيان داوہ، بۇيە دارشتنەوہى مەرجهكانى دامەزراندن بەشىوہىكە كە باشتر مافەكانى ئەو كەسەى كە بە گرىبەست دادەمەزرى مسۆگەر بكات، ئەمە خالىكى پيوستەو من بە زەرورى دەزانم لەلايەكى ترىشەوہ لەوانەى يەكلىك لەو كەسانەى كە بە گرىبەست دادەمەزرىن چەند سالىك لەوى خزمەت بكات و كار بكات، بۇيە پيوستە ئەمە بكرىت بە بنەما لە داھاتودا، بۇ ئەوہى گرىبەستەكەى لە گرىبەستىكى كاتىشەوہ بۇ بكرىت بە گرىبەستىكى ھەمىشەى، يان بەشىوہىكەى تر بلين دامەزراندنەكەى بكرىت بە دامەزراندنىكى ھەمىشەى، واتا دامەزراندنى كاتى بكرىتە بنەما بە كۆمەلىك مەرج بۇ دامەزراندنى ھەمىشەى، زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار شەونم خان فەرموو.

بەرىز شەونم محمد غرىب:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش رەئىم لەگەل ئەوہى تەعینات بە كراوہى ئەو دەرگايە بمىنیتەوہ دانەخرىت، يەعنى تەعینات بوەستىت، لەبەر ئەوہى لە دائىرەكان و لە دەزگاكان، بەتايبەتى دەزگا خزمەتگوزارىيەكان كيشەيەكى زۆر گەورە ھەيە لەو دەزگايانە، ئەویش ئەوہى كيشەى ئىختىصاص نىيە، زۆربەى زۆريان ھەئاوسانىكى زۆر ھەيە لە ژمارەى فەرمانبەرانى كە ھەيە، ئەم فەرمانبەرانەى كە ھەن ژمارەشيان زۆر، ئامادە نىن، بۇ نەمۇنە لە دائىرە خەدەمىيەكاندا كرىكارى بكن، كرىكار، سائىق، لەگەل پاككەرەوہ، كە سى شەرىجەى زۆر زەرورىن بۇ دائىرەكان، ھەروەھا ھەرەسىش، كە دائىرەكان پيوستيان پىيەتى، بەلام ئەوانەى لە دائىرەكاندا ژمارەكانىشيان زۆر بىت ئامادە نىن ھىچ كەسىكىان بچن ئەو كارانە بكن، لەبەر ئەوہ ئەو دەرگايە با بە كراوہى بمىنیتەوہ بەپى پيوستى دائىرە، تاكو پيوستىكە كۆتايى پى دىت، ئەگەر بە سابتى بە تايبەتى كرىكارەكان بمىنیتەوہ، دوایى دەتوانرىت عەقدەكان تەسبىت بكرىت بەپى رىنمايەكان و موافقەتى وەزارەتى دارايى و سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار بەيان خان فەرموو.

بەرىز بەيان احمد حسن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاخافتنى من ھاتنە گوتن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار صباح بيت الله فەرموو.

بەرپىز صباح بيت الله شكرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز دىبىژم خوشك و برا گەلەك جانبى بابەتى بەحس كرن، بەس ئەز دىبىژم كە راگرتنا ئەفانە ئىلا بە رەزامەندى وەزارەتا دارايى ھەندەك وەزارەتتە ھەين خەدەمى كە ئىرادەتى وان بۇ وان زەبر نەبوو، وەكى وەزارەتا شارەوانى و گەشت و گوزار، وەزارەتا تەندروستى، ھەقە بېنە ئىستىسنا كرن، چونكە ئىختىمالە ئەوان پىيوستىيان پى بىتتەن، وەزارەتا شارەوانى و گەشت و گوزار بۇ پاكژ كرنەوھى باژىرى خۇ پىيوستى بە ھەندەك كەسا ھەبىت، ئەز دىبىژم ھەقە ئەف وەزارەتە خەدەمى بېنە ئىستىسنا كرن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار حاكم رزگار فەرموو.

بەرپىز رزگار محمد امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، ئىقتىراح دەكەم نەصەكە بەم جوړە لى بىت (يجوز العمل بالعقود لدى الجهات الرسمية في الاقليم عند الضرورة وبموافقة وزير المالية والاقتصاد)، لەبەر ئەوھى كەلىمە تەعین مەدلولىكى ئىقتىسادى مالى تايبەتى ھەبىت، نازانم لە رووى ئىدارىيەوھ (يجوز العمل) قەوسىك يان (يجوز الخدمة)، يان (يجوز التعيين)، ئەوانە لە قەوسدا دەئىم، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار ناسك خان فەرموو.

بەرپىز ناسك توفيق عبدالكريم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنسىبەت ماددەى نۆيەمەوھ لە نىزامى كاركردن بە عەقد، كە ئەمە جوړىكە لە دۆزىنەوھى ھەلى كار بۇ كۆمەلىك لەوانەى بى بەش بوون، بەراستى من لەگەل ئەو رەئىە نىم تەنھا قەتيس بكرىت بە كۆمەلىك ئىختىصاصاتى نادر، كە ئىمە ئىختىصاصاتى نادرمەن ھەيە ھەلى دامەزراندنيان بۇ دابمەزرىت، نەك بە عەقد ئىش بكەن بۇ حكومەت، پىشنيارى ئەوھم ھەيە كە ئەو رەزامەندى وەزىرى موختەس، ئەو وەزارەتەى پىيوستى بە عەقدە، ئەو خۇى رەزامەندى بدا، چونكە بەپىي نىزامە حسابىكە، ئەوان خۇيان لە بودجەى خۇيان، وەزارەتەكە خۇيان پارەى عەقدەكە دەدەن، پىيوستە ئەوان رەزامەند بن، نەك وەزارەتى دارايى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار عەزىمە فەرموو.

بەرپىز عظيمه نجم الدين حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

(ماددى نۆپەم: راگرتنى دامەزراندن بە گرىبەست مەگەر دواى وەرگرتنى رەزامەندى وەزارەتى دارايى وئابوورى بىت)، ئەم خالە من دەیکەم بە دوو بەشەو، پىشنيار دەکەم ئەم راگرتنە نەمىنیت، (دامەزراندن بە گرىبەست بەپىيى بنەمايەك لە ھەموو وەزارەتەکاندا)، لەبەر ئەوەى تا ئىستا سەدەھا کەسمان ھەيە لەناو وەزارەت و دامودەزگاگاندا خەلکى بى تۈانا، بەلام راستە شەھادى ھەيە، تۈانای ھەيە لەو جىگايەى خۆى دامەزراو، بەلام دەبىت ئەو شوپنەى کە ئىشى تيا دەکات بۆ ماوہى سالىک بە عەقد دابمەزرىت، بۆ ئەوہى ئەو جىگايە ئايا تۈانای وەرگرتنى ھەيە؟ يان نا؟ بەلام ئىمە سەدان خەلکى بى تۈانامان ھەيە لە جىگاي خۆشيان کەس ئىستيفادەيان لى ناکات، بۆيە عەقد بە گرىبەست.

خالیکى تر، لە حالەتیکدا ئەگەر ئەمەش بمىنیتەو مەرج دابنرىت بۆ دامەزراندن بە عەقد، يەککى لەو خالانە کە ئەو مەرجانەى بۆ دابنرىت، ئەو کەسەى کە دامەزراو لە دائىرەيەگدا، بۆ ئەوہى ھەلى کار بۆ ئەو بىکارانەى تر بدۆزرىتەو، ئەو کەسەى کە دامەزراو بە رەسمى لە جىگايەگدا ئەو عەقدە شمولى نەکات، ئەگەر خانەنشين بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنەى دارايى رەئىتان کەرەم بکە.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندىک موناقلەشە ھاتە کايەو، لەراستیدا تەعلیماتى عەقد پەيوەندى بە ماددەکەوہ نىيە، ئەوہندەى ئەو عەقدە ھەبىت، بۆيە زۆر جار مىلاک رادەوہستى، تەعینات رادەوہستى لە پەر ئەو دائىرەيە پىوېستىتەى بە عەقد ھەيە، ئەو تەعینە دەکات، ژمارەيەك جوړى کار ھەيە، ژینگە پاريز، پاسەوان، ھونەرى، لەگەل ھەندىک ئىختىصاصى بلين نادر، لە کاتیکدا ئەو دەزگايە پىوېستىتەى بەراستى، لەو کاتەشدا بە تەعلیماتیک، يان بە شىوہيەك لە شىوہگان ھەيە، تەعینات وەستاو، ئەو کاتە ئەو دائىرەيە مەجبور دەبىت ئەو کەسەى پىوېست بىت، لەبەر ئەوہى مانەوہى ئەم بېرگەيە زەرورىيە، بەلام ئىمە ئەوہى خۆمان سەحب دەکەينەوہ بلين ئىختىصاصات نادیرە بکەين بە (عند الضرورة القصوى)، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەئىدى رەئى لىژنەى دارايى دەکەين، بەلام صياغەکمان ئامادە کردوہ، ئىستا پىشکەشتان دەکەين، ئەگەر پىتان باش بىت رەئىەكى ئەندامانى لەسەر ئەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر رەئىتان.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى/ۋەزىرى دارايى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنسىبەت عەقدەۋە ھەز دەكەم روون كىردنەۋە بىدەم، يەكەم/ ھەموو ھالەتەكان كە دىت و باس دەكرىت (تەشغىل بالعقود)، ئەو موۋجەيەى كە بۇ عەقد دادەنرىت، دائىمەن لە موۋجەى ۋەزىفەكە كەمترە، لەكاتىكدا كە ۋاز دەھىنىت تەبىعى عەقدى لەگەلدا دەكرىت، ھەر ۋەختىك پىۋىستت پىۋى نەبىت، دەبىت ۋاز بىنىت، ئەگەر بىنىتەۋە لە 12/31 يان دواى 12/1، ئەگەر جارىكى تر ئەگەر پىۋىست بىكات عەقدەكەى بۇ تازە دەكرىتەۋە، لە ھىچ ۋەختىكدا ۋەزىرى دارايى بۇى نىيە بلىت بنووسىت بۇ فلانە ۋەزارەت، من ئەو موھندسەم بۇت ناردوۋە، يان ئەو فەراشەم بۇت نارد، مەفرۇزە دائىرەكە خۇى داۋاى دەكات و لەسەر داۋاى دائىرەكان خۇيانە، ھەر ۋەختىكىش كە تەعىنات ھەبوو، ئىمە ئەوانە زىاتر بە نەزەرى ئىعتىبار ۋەردەگرىن بە ئىعتىبار مومارەسەى ئىشەكانى خۇيان كىردوۋە، بەنسىبەت خىزمەتەكانىشيان تەبىعى ئەۋە بۇيان ھىساب ناكىرت، چونكە ئىستىقتاعاتى زەمانىشيان لى ناپرىت، بە ھىچ ۋەختىك ئىمە تەعلىماتى ئەنجومەنى ۋەزىران ھەيە، ئىستاگە جى بەجى دەكرىت، لە ھىچ ۋەختىكدا دوو موۋجە نىيە، ئەگەر بىتو ھەر موئەقاعىدىك كە خانەنشىن بىت زۇر زەرور بن بەۋەى ئىش بىكات، دەتوانىت تەفزىل بىكات لە بەينى مەعاشەكانىيان، لەبەر ئەۋە ئىستا ئەۋانىش نايەن بۇ دامەزراندن، ئەگەر بىش زۇر كەم دىن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىرى پلاندانان لەۋ بارەيەۋە قسەت نىيە، باشە نىيە؟ لىژنەى ياساى ئاخىر صىاغەتان و پىشنىارەكەتان.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة التاسعة:

لايجوز التعاقد للعمل في دوائر الاقليم الا بموافقة وزارة المالية والاقتصاد.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى نۆيەم:

كاركردن بەگرىبەست لە فەرمانگەكانى ھەرىم ناپىت تەنھا بە رەزامەندى ۋەزارەتى دارايى و ئابوورى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك خورشيد.

بەرپز خورشید احمد سلیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

صیغه پيشنيار كرىش لايه و وزارتتا دارايى و ئابووورى ئەفە نهبوو (لايجوز ايقات العمل بعقود كافة الا عند الضرورة القصوى وبعد موافقة وزارة المالية والاقتصاد)، صیغهى موقتەرهى لای ئیمه ئەوه بوو.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زەروره قسوهى بۆ چیه؟ ئیستا موقتەرهى لیژنهى یاسایى دووباره بخویننهوه، بۆ ئەوهى بیخهینه دەنگدانهوه.

بەرپز عونى كمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة التاسعة:

لايجوز التعاقد للعمل في دوائر الاقليم الا بموافقة وزارة المالية والاقتصاد.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

دهيخه مه دەنگدانهوه، كى لهگه ئدايه دهستى بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، كى لهگه ئدا نيه دهستى بهرز بکاتهوه؟ زۆر سوپاس، بهكۆى دەنگ پهسند کرا، بۆ ماددهيهكى تر تکايه، نوقتەى نيزامى کهرم بکه.

بەرپز عمر عبدالعزيز بهاءالدين:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوهى من ئاگادار به زیاد له چەند پەرلهمانتاریك پيشنيارى باسى مهرجيان کرد، نهخرايه دەنگدانهوه.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

شروت به قانون دەردهچیت، لییره دەرناچیت، ئەمه موازنهيه، ئەگەر شروتان ههيه دهتانهویت و زهروريشه حال و ژيانى ئەو کهسانهى به عهقد ئيش دهکهن و حقوقيان بزر نهبيت، خهدهماتيان له بهر چاو بگيریت، پيشنيارى ياسايهك بکهن، يان حكومهت بيكات، يان ده ئەندامى پەرلهمان ديراسهى بکهن، لییره ديراسهى دهکهن، ئينجا به جوانى ريكى دهخهين، بهس ئەمه جيگای لییره نيه، تکايه، کهرم بکهن بۆ ماددهى ده تکايه.

بەرپز عونى كمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

المادة العاشرة:

اولاً/ للوزير المختص صلاحية الصرف بما لا يزيد على (250) مائتان وخمسون مليون دينار لكل حالة وله تخويل رؤساء الدوائر التابعة لوزارته بصرف ما لا يزيد على (100) مائة مليون دينار. ثانياً/ للهيئات غير المرتبطة بوزارة صلاحية الصرف بما لا يزيد على (150) مائة وخمسون مليون دينار لكل حالة.

ثالثاً/ يراعى في اولا وثانياً مايلى:

- 1- ان يتم الصرف وفقاً للاعتمادات المصادق عليها في الموازنة العامة السنوية وللأغراض المحددة لها.
- 2- التقييد بالاعتمادات المخصصة في الموازنة العامة ولايجوز الدخول في الالتزام بالصرف بما يزيد عما هو مخصص في الموازنة.

بهرپز د.رؤژان عبدالقادر دزمي:

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان.

ماددهى دهم:

يهكهم: وهزيرى تايبهتمهاند دهسهلاتى خهرج كردنى ههيه كه له (250) (دوو سهد و پهنجا مليون دينار) زياتر نهى بؤ ههر حالهتيك و، بؤى ههيه دهسهلات بدات به فهريمانگهكانى سهر به وهزارهتهكهى به خهرج كردنى پارهيهك كه له (100) (سهد مليون دينار) زياتر نهى .
دووهم: ئه وهستانهه كه به وهزارهتهوه نهلكاوه دهسهلاتى خهرج كردنى گوژمه پارهيهكيان ههيه كه له (150) (سهد و پهنجا مليون دينار) زياتر نهى بؤ ههر حالهتيك.
سيهم:

له (يهكهم) و (دووهم) دا رهچاوى ئهمانهه خوارهوه دهكرئ:

- 1- دههه خهرجكردهكه بهپي پشتيوانهه دارايى پهسهندكراوه له بودجهه گشته سالانه بيت و بؤ مهبهستهه ديارى كراو بيت.
- 2- پشت به پشتيوانهه تهرخان كراو له بودجهه گشته بهسترئ و نابى بجيته ناوخؤ بهستنهوه به خهرج كردن لهوهه له تهرخان كراوهكهه نيو بودجهه زياتر بئ.

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان:

ليژنهه ياساي رهئيتان.

بهرپز شپروان ناصح ههيدمري:

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان.

ئيمه وهكو ليژنهه ياساي و دارايى پشتگيرى تهواو له ماددهكه دهكهين، تهنها يهك پيشنيارمان ههيه، ئهويش ئهويهه وشهه (لرؤساء) كه له سهرهتهه برغهه دوو هاتووه، ئيزافه بكرئت و بهم شيويهه بخويندريتهوه (لرؤساء الهئيات غير المرتبطة بوزارة صلاحية الصرف بما لايزيد على (150) مائة وخمسون مليون دينار لكل حالة)، زؤر سوپاس.

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان:

جهنابى وهزير رهئيتان.

بهرپز شيخ بايز تالهبانى/ وهزيرى دارايى:

بهرپز سهرؤكى پهرلهمان.

ئىمەش پشتگىرى بۇ چۈنەكەيان دەكەين.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ئەندامانى پەرلەمان ئەوانەى دەيانەۋىت قسە بكنە ناويان دەنوسىن، رىزدار ھاۋراز خان فەرموو.

بەرپىز ھاۋراز احمد حمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تەبەن يەككىك لە ھەرە وەزارەتە ھەساس و ھەئوھشاۋەكان وەزارەتى ژىنگەيە، كە ھەئوھشاۋەتەۋە بەراستى، وەكو لىژنەى تەندروستى پرۆژە ياسايەكى ژىنگەمان لەبەر دەستدایەو بەرزمان كەردۆتەۋە بۇ سەرۋىكايەتى، ئىمە پىشنيارى خۇمان لەسەر داۋە، بەلام من لىرە مەبەستم ئەۋەيە، بەراستى وەزارەتتىكى ۋا گىرنگ و ھەساس كە ھەئدەۋەشپتەۋە، من وەكو پىشنيار دەلئىم، ئەگەر بە ئىستىسناش بىت لە دەستەكانى تر، لە ھەيئەكانى تر، لە روى دەسلەتتى خەرج كەردنەۋە ھەمان دەسلەتتى وەزىرى ھەبىت، لەگەل رىزم.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار عومەر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزيز بەئالدين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مەسەلەى ئەم بىرگەى صەلاحياتى سەرف لە وەزارەتەكان، ئەۋەى من بىزانم ھەمىشە گىرفتى زۇر دروست دەبىت بۇ وەزىرەكان و وەزارەتەكان بەشپوۋەيەكى گشتى لە روى ھەم سەققى زەمەنى، يان سەققى حالاتى دووبارە بوونەۋەى سەرف، ئەۋەندەى من موتالەعەم كەرد بىت، زۇر جار دەبىتە ھۆى زوو تىپەرىنى بودجە، يان تەۋاۋ بوونى بودجەى ئەم وەزارەتى پەيوەندىدارە، راستە لىرە لە بىرگەى سى باسى ئەۋە كراۋە (ۋفق اعتمادات) بە پشتىۋانى دارايى پەسند كراۋ بىت، من پىشنيار دەكەم خالىك زىاد بىرئىت لە ھەردوو بىرگەى يەك و دوو، يان لە بىرگەى سى كە (يراعى فى اولاً و ثانياً) نووسراۋە، باس لە حالاتى دووبارە بوونەۋەى ئەم بە سەرفە، لە ھەندىك سىستەمدا ئەۋەى من ئاگادارم سەققى زەمەنى دىارى دەكرىت، مەسەلەن دەلئىت (على ان لا تتجاوز) ئەۋەندە (حالة فى ستة اشهر) يان (فى سنة) سىستەمىكە پەپرە دەكرىت، من ئاشنا نىم بە سىستەمى خۇمان، لىرە جىاۋازە، ھەم بۇ ئەۋە گىرغە كە لە ماۋەى ئەۋە چۋار سالە صەلاحياتى سەرف چۈن تەحدىد دەكرىت؟ خالىكى ۋا ئىزافە بىرئىت (يشترط ان لا تتكرر حالات الصرف عن) ئەۋەندە (حالة فى) ئەۋەندە (مدة)، ئىتر ئەۋە دەمىنئىتەۋە بۇ بەرپىزان و لىژنەى ياسايى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار دكتور ئەحمەد فەرموو.

بەرپىز د. احمد ابراهيم على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېشنيار دهكهم كه نهو گوژمه‌ی دانراوه صلاحیه‌تی سهرف بۆ وه‌زیری تایبه‌تمه‌ند له دوو سهد ملیون زیاتر نه‌بیټ له فقهه‌ری یه‌گدا، له فقهه‌ری دووهمیشدا هه‌یئاتی غه‌یر مورت‌ه‌بت به و‌ه‌زاره‌ت صلاحیه‌تی سهرفیان له سهد ملیون دینار زیاتر نه‌بیټ، چونکه ئیمه له خیلالی دانیشتمان له‌گه‌ل هه‌ندیك له و‌ه‌زاره‌ته‌کان، هه‌ندیك له ده‌وایی‌ری حکومه‌ت له میانی لیژنه‌کاندا که له‌گه‌لئیان دانیشتووین گله‌یی نه‌وه هه‌بوو، که صلاحیه‌تی وه‌زیره‌کان له سهرف کردنی نه‌و پاران‌ه زۆر جار خراب به‌کار ده‌هینریت، بۆ نموونه سهرف‌ری زیاد ده‌کریت، بۆ نه‌وه‌ی گرێبه‌ستیک ببه‌سترت له‌گه‌ل نه‌وه‌ی ولات چه‌ندین.

به‌رپز سهرۆکی په‌رله‌مان:

تکایه نه‌گه‌ر له‌و باب‌ه‌ته‌تان هه‌یه، لیژنه‌ی نه‌زاهه‌تان هه‌یه، لیژنه‌ی په‌رله‌مان هه‌یه، بچن به‌دواچوونی بۆ بکه‌ن، لیره سه‌فقه‌که‌ی که‌مه، زۆره، نه‌وه‌مان بۆ باس بکه، لیره‌وه رجائه‌ن که‌سیک ئیتیهام نه‌که‌ن، ته‌حقیقمان نه‌کردوو، نه‌گه‌ر هه‌شه، من نالییم نییه، به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌ش نابیت بلییم نه‌وه‌ی کردوو، نه‌گه‌ر کردیتی بیهینه ئیره، ئینجا ده‌یهینین موسائله‌ی ده‌که‌ین بزانیین نه‌م شته‌ی بۆچی کردوو؟ که‌ره‌م بکه.

به‌رپز د.احمد ابراهیم علی:

به‌رپز سهرۆکی په‌رله‌مان.

ته‌بعه‌ن که‌سمان ئیتیهام نه‌کردوو، به‌لام نه‌و حاله‌تانه هه‌یه، بۆ نه‌وه‌ی هه‌م پئویسته گرێبه‌سته‌کان به‌شیوه‌ی ته‌نده‌ر بیټ، هه‌م به‌یه‌کجار بیټ، صلاحیه‌تیش دیاری کراو بیټ، له قانونی موازنه.....

به‌رپز سهرۆکی په‌رله‌مان:

برای عه‌زیزم، نه‌مه قانونی پییه، نه‌وه مه‌وزوعیکی تره، ئیستا له‌سه‌ر نه‌وه‌یه نه‌م وه‌زیره بتوانیت نه‌وه‌نده سهرف بکات، یان نه‌وه‌نده؟ ره‌قه‌می‌کمان بۆ دابن، دوو، سی ته‌سنیه هه‌بوو ده‌یخه‌ینه ده‌نگدانه‌وه.

به‌رپز د.احمد ابراهیم علی:

به‌رپز سهرۆکی په‌رله‌مان.

بۆ نموونه له قانونی موازنه‌ی عیراقیدا هاتوو، که وه‌زیر صلاحیه‌تی سهرفی پینج سهد ملیون زیاتری نییه، یه‌عنی وه‌زیری هه‌ریم که عیراق بۆ وه‌زیره‌که‌ی بۆ هه‌موو عیراقه، بۆ هه‌موو ده‌وله‌تی عیراقی صلاحیه‌تی سهرفی پینج سهد ملیونی هه‌یه، دوو سهدو په‌نجا ملیون به‌ ره‌ئێ من زۆره بۆ صلاحیه‌تی سهرفی وه‌زیر له هه‌ریمدا، زۆر سوپاس.

به‌رپز سهرۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، ریزدار هاژه سلیمان فه‌رموو.

به‌رپز هاژه سلیمان مصطفی:

به‌رپز سهرۆکی په‌رله‌مان.

به رهئی من ئەو سەد ملیۆنە کە دەسەلات دراوہ بە سەرۆکی فەرمانگاگان سەرفی بکەن، زۆر زۆرە، چونکە بەراستی زۆر جار لە لایەن یەعنی سەرۆکی فەرمانگاگان بەشیۆهیهکی تر سەرف دەکریت، بۆیە من بە پێویستی دەزانم کە ئەو، ئەگەر بۆ پرۆژەیهک بێت، بۆ شتیک بێت، ئەو بە هەر بە موافەقەتی وەزارەت بێت، ئەک دەسەلات بەدریت بە سەرۆکی فەرمانگاگان، زۆر سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر بەشیر فەرموو.

بەرپێز د.بشیر خلیل تۆفیق:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس، ئەو ماددەیه و نیشان دەدات، وای لێی تێ دەگەیشتی کە لە (اولا و ثانیاً)، ئەو سەرفە لە سەلاحیەتی سەرف بەبێ رجوع بۆ وەزارەتی مالیەیه، ئەگەر وایە دەبێت سەقفیکی زەمەنیشی بۆ دیاری بکریت، دوو سەدو پەنجا ملیۆن دینار ئەو سەقفیکی حالەکی بۆ دانراوہ (لکل حالة واحدة)، تەنھا سەقفیکە بۆ حالەتەکان، بەلام سەقفی زەمەنیەکی ئایا خیلالی سألەکە هەمووی؟ یان خیلالی مانگیکە؟ یان خیلالی شەش مانگە؟ چەندە؟ ئەو سەقفە زەمەنیە بۆی تەحیدید بکریت.

خالی دوووم/ ئەوێهە لە (ثالثاً) خالی دوووم (التقيد بالاعتمادات المخصصة في الموازنة العامة)، وابزانم ئەمەى دوووم لە داخیلی یەکەمە، داخیلی خالی یەکەم، چونکە لە خالی یەکەمدا دەئیت ئەگەر (ان يتم الصرف وفقاً للاعتمادات المصادق عليها)، کەواتە پێویست ناکات (التقيد بالاعتمادات المصادق عليها) لە زیمنى ئەو، زۆر سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار جەلال عەلى فەرموو.

بەرپێز جلال علی عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئیستیفساراتیکم لە وەزیری مالیە هەیه، روئەسائی دەوائیری سەرۆکی فەرمانگەکان چ دەستەواژەیهکەو کى دەگریتهوه؟ پيشنیاى منيش ئەوێهە کە ئەو سەلاحیەتە بەدریتە بەرپۆهەره گشتیەکان لە وەزارەت و شارەکانى هەریمی کوردستان لەگەڵ فەرمانگە پێویستەکان، سوپاس.

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شلیر محی الدین فەرموو.

بەرپێز شلیر محی الدین صالح:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پیدانی دەسەلاتی خەرج کردنی دوو سەدو پەنجا ملیۆن دینار بە بەرپێز وەزیرەکان، وەزیری مەعنی هەتاکو ئیستا بۆمان روون نەبۆتەو، ئەو دوو سەدو پەنجا ملیۆنە بەج شیۆهیهک سەرف دەکریت؟ ئایا ئەو وەزیرە،

یەئنی سەلاحیەتیکی مۆتلەقی ھەبە بۆ سەرف کردنی ئەو پارەبە؟ یان ئەو ھەتتا پابەندە بە ھەندی رینمای؟ لەبەر ئەوە من چەند سائە لە وەزارەت و لە دەوائەر بوومە، تاکو ئیستا بۆم روون نییە و لە بەرچاوی نییە ئەو پارەبە بە چ شۆبەیک سەرف دەکریت، بەرپز وەزیری دارایی ئەو رۆژە ئاماژە بەوەدا کە ئەو پارەبە تەنھا بۆ مۆسادەقەبە، لە رینگای ئەوانەو سەرف دەکریت، بەلام ھەر دیسانەو ئەگەر بە زەحمەتی نازانن روون کردنەوہبەک بەدات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە ئەو لەسەر سەقە پارەگەبە، ئەگەر مۆسائەلەت ھەبە، پرسیارت ھەبە ببنووسە بۆ جەنابی وەزیر، یان بانگی بکە لێژنە خۆتان کە کاری تیا دەکەیت لەوی بۆت شەرح بکات، لێرە سەقفیک دانراو، وەزیر سەلاحیەتی ئەوئەندەبە، ئەوئەندەبە ھەبیت، ئینجا چۆنتان پێ باشە وای لێ بکەن، ئیستا میزانیەکە خۆی دەبیت سەرف بکاتن، خۆ ھەلیناگریت، زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر سەباح فەرموو.

بەرپز د.صباح محمد نجیب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

سەبارەت بەم ماددەبە من دوو تەبیینیم ھەبە، تەبیینەک لە ناوەرۆکی ماددەگەدا، تەبیینەگیش لەسەر شیوەی دارشتنی، سەبارەت بە ناوەرۆکەکە لەپراستیدا ئیمە دەبیت ئەو بەزانین ھەموو سەلاحیاتیک لە موقابیلی ئەو مەسئولیاتەوہبە، کە ئەو کەسە ھەبەتی، یەئنی من پیم سەیرە وەزیر لەو کەمتری بۆ دابنیین، وەزیر لەو بەرە کە بۆی دانراو کەمتری بۆ دابنیرت، بەراستی وەزارتەکە خۆی بەرپۆ ھەنچیت، بۆبە ئەو مەبلەغە کە پێشنیار کراو مەبلەغیک مەعقولە، مادام لە فەقەرە سێبەمدا ھەندیک مەرج و قەید و شەرتی بۆ دانراو نابیت مەترسیمان ھەبیت، چونکە ئەو مەسئولیتە کە وەزیریک لە وەزارتیک ھەبەتی بەراستی بای ئەوہبە کە ھەندیک سەلاحیات پێ بەدیرت، بەتایبەتی کە ئیمە دەزانین زۆربە ی وەزیرەکان، یان زۆربە بەرپۆبەرە گشتیەکان ھەمیشە دەنالین بە دەست نەبوونی سەلاحیاتەوہ، ئیستا کە بوو بە ماددەبەکی یاسایی، دەبیت ئیمە پشتیوانی لە ناوەرۆکی ماددەگە بکەین، مۆلاخەزەبەکی شکلیش ھەبە لەسەر صیاغەکە، ئیمە ئەگەر زمانی عەرەبی بکەین بە زمانی رەسمی، بەراستی صیاغەکە ھەلە زۆری تیاہ، ئەگەر زمانی کوردیش بکەین، کە لە جیی خۆبەتی زمانی کوردی بیکەین بە زمانی یاسادانان، ئەو بکەین بە ئەسل و ئینجا تەرجومە بکەین بۆ عەرەبی، بەلام ئیستا کە عەرەبەکە بەم شیوەبە ھاتوو و کراو بە بنەرەت، من پیموایە دەبیت عیبارتەکە بەم شیوەبە بیت (اولاً: لوزیر المختص صلاحیه الصرف ما لايزيد)، (صلاحیه الصرف ما لايزيد) لە رووی ریزمانیەوہ ھەلەبە، ئینجا (علی 250) مئتین و خمسون ملیون دینار، نەک (مائتان)، (مئتین)، (مئتین) ھەم لە رووی ئیملائبەوہ، ھەم لە رووی ریزمانیەوہ، ئینجا ھەموو ئەوانە کە لێرە، مەسەلەن دوایی ھاتوو (ولە تخویل رؤساء الدوائر التابعة لوزارته بصرف ما لا يزيد)، لێرە صەحیحەکە ھاتوو، لە پێشدا دەبیت ئەو (ب) لایجیت (صلاحیه الصرف ما لايزيد)، نەک (صلاحیه الصرف بما لايزيد)، چونکە مانایەکە زۆر فەرق دەکات، کاتم نییە

روونی بکه مه وه له وه زیاتر، دوايش که ده لیت (ثانياً: لرؤساء الهيئات غير المرتبطة بوزارة صلاحية الصرف ما لا يزيد على (150) مئة وخمسين مليون دينار لكل حالة).

(ثالثاً/ يراعى في الفقرتين اولاً وثانياً) (مايلي) هەر چى له پىپۆران و ئەوانەم بیستوو (مايلي) هه لیه له قانون له مکاتبات دنووسریت ده بیت بکریت به (مايأتي)، نهک (مايلي):

1 - ان يتم الصرف وفقاً للاعتمادات المصادق عليها في الموازنة العامة السنوية ولاغراض المحددة لها)، ئەوه ته واوه بهس له برگه ی دووهم که ده لیت (التقيد بالاعتمادات المخصصة في الموازنة العامة ولايجوز الدخول في الالتزام بالصرف ما يزيد)، ئەو (الصرف) به بکریت به (صرف)، بانه که ی دووهم لابیچیت (بصرف ما يزيد عما هو مخصص في الموازنة)، ئەگەر زمانى عه ره بی بکه ین به ئەساس ده بیت بهو شیوهیه بیت، ئەگەر کوردیش بکه ین به ئەساس دیاره ئەو کاته مه سه له که ره وتیکی تر به خویه وه ده گریت، زۆر سوپاس.

به رپز سه رۆکی په رله مان:

زۆر سوپاس، ریزدار عومەر نورهدینی فه رموو.

به رپز عمر حمدامین خدر (نورهدینی):

به رپز سه رۆکی په رله مان.

برگه ی یه که م لهو ماده یه جه خت ده کات به پیدانی ده سه لاتی خه رج کردن له لایه ن وه زیره وه به خوار خوی، ئەمه کاریکی باشه، چونکه له گه ل مه بده ئی لامه رکه زی یه ک ده گریته وه، به لام کاتی خوی ئیمه له لیژنه ی په روه رده و خویندنى بالا له کاتی هه لسه نگاندى، یان نیشاندى بیرو بۆچوونه کانی خۆمان، ئیمه پيشنيارمان کرد بوو، که ئەم ده سه لاته فه رمانگه کانی سه ر به وه زارته ی په روه رده و خویندنى بالا له روى خه رج کردنى پاره وه بگریته وه، به تايبه ته ی به رپوه به ری گشتى په روه رده کان و، هه روه ها راگرى کۆلیزه کان و په یمانگاکان، چونکه له کاتی سه ردانى مه یدانى ئیمه بۆمان ده رکه وت که نه بوونى ئەو ده سه لاته گره تییکی تايبه تیه له لای ئەوان، هه روه ها به رپزان له لیژنه ی دارایی و ئابووریش وه کو له راپۆرته که ی خۆیان ئاماژه یان پیداو له لاپه ره (11)، ئەم پيشنياره ی ئیمه یان په سند کردوو، بۆیه جاریکی تر ئیمه جه خت له سه ر ئەم پيشنياره ی خۆمان ده که ینه وه، سوپاس.

به رپز سه رۆکی په رله مان:

زۆر سوپاس، ریزدار عومەر عبدالرحمن فه رموو.

به رپز عمر عبدالرحمن علی:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

من پیموایه ئەو مه بله غه ی بۆ وه زیر ته خصیص گراوه دوو سه دو په نجا ملیون دینار سه رف بکات بۆ هه موو حاله تیک، ئەو بره پاره یه له بری ئەو پاره ته قدير گراوه یه که بۆ وه زارته کان ته خصیص ده کریت، هه موو وه زارته تیک وه کو خوی، من پیموایه وه زیر ته زامونی ئیلتیزاماتی هه یه له کابینه که ی خۆیدا، وه زیر

ئەو سىقەيەي پى بىدرىت بىيىتە ۋەزىرى ۋەزارەتلىك، پىموايە دەبىت سىقەي ئەۋەشى پى بىدرىت كە بتوانىت بىرىك پارەي ئەگەر لەمەش زياتر سەرف بىكات رەنگ بىتن هىچ ئىشكالىيەتلىكى تيا نەبىتن، چونكە لە بەشى سىي ئەم ماددەيەدا ھاتوۋە سەرف كىردى ئەم پارانە بەگوپىرەي ئەو ئىعتىماداتانەي كە موصادەقەي لەسەر كراۋە، ياخود بەگوپىرەي ئەو ئىعتىماداتانەي كە دەبىت تەقىدى پىۋە بىكات لە زىمنى ميزانىيەي سالانەي خۇيدا، لەبەر ئەۋە من پىموايە ئەمە ھەندى لە بىرۇقراىتەت ۋ ھەندى لە كىتابونا ۋكىتابەكوم ۋەزىر ھەموو كاتىك بىھوۋىت موافقەي مەجلىسى ۋەزەرا بۇ سەرف كىردن ۋ ئەمانە ۋەربىگرى، دەبىتە ھۇي دواكەۋتىنى پىرۇۋەگان، ئەم بىرە پارەيش بۇ ھەندىك لە پىرۇۋەگانى ۋەزارەتەكانە، كە ۋەزىر سەلاھىيەتى ھەبىت زوۋ بە زوۋ جى بەجىي بىكات ۋ تەقىدىمى بىكات، بەلام بەنىسبەت فەقەرەي دوۋى ماددەكەۋە كە (للەيئات) من لىرە تەئىدى بۇچوۋنەكەي لىزنىيەي ياسايى دەكەم، كە دەللىت (لرئىس الھىئات)، راستە، چونكە ھەيئە شەخسىيەتى مەعنەۋى دەبىت، شەخسىيەتى مەعنەۋى ھەيئەتەيش بە رەئىسكەيەتى، لەبەر ئەۋە پىموايە (للەيئات) بەگوپىرەي ئەۋەي لىزنىيەي ياسايى پىشكەشى كىرد، بىكرىت بە (لرئىس الھىئات) غىر المرتبۇتە)، زۇر سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار عىماد مەمەد فەرموو.

بەرىز عىماد مەمەد حسين:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

تەبەن پىشتىگرى رەئىيا دىكتور عومەر نورەدىنى دىكەم بۇ دابەزىنا دەسەلاتا، دەربارەي بىرگا يەكەم ۋ دوۋەم پىشنىار دىكەين لە بىرگەي يەكەمدا بىرئ پارە تەرخان كىرئ بۇ تەخوۋىل كىرنا سەرۋكى رىبەريا سەر بە ۋەزارەتا ۋا، ژى سەد مىلۇن بىيىتە دوۋ سەد مىلۇن، دىسان دەربارەي بىرگا دوۋىش ھەمان پىشنىارم ھەيە كە دوۋ سەدو پىنجى مىلۇن بىيىتە دوۋ سەد مىلۇن، چونكە دىف ئەم سەرەدانى مەيدانى لىزنىيەي پەرلەمانى كىرن، بۇ رىقەبەرى سەر بە ۋەزارەتان فە بەتايبەت لە ھەرسى پارىزگاھا موغاناتى دەسەلاتى سەرف كىرن ھەبوۋن ۋ مەحسول بوۋن، دىسان زۇربەي بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان تەئكىد لەسەر دابەزىنا دەسەلاتان كىريا بۇ خوارەۋە، لەبەر ئەۋە چەندى ئەمىش پىشتىگرى ئەۋ رەئىيا دىكەم، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، لىزنىيەي ياسايى رەئىتان.

بەرىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە پىمانوايە ۋەزارەتى دارايى خۇي تەعلىمات دەردەكات بۇ تەھدىد كىردى ھالەتى سەرف لە سەققىيىكى زەمەنى موھەدەد، پىموايە ئەۋ تەعلىماتە لەلايەن ۋەزارەتى دارايىيەۋە دەرجوۋە، مەرج نىيە لە ياساكەدا

بېيىن، چونكى رەنگە ئەم حالەتەنە لە قۇناغىكەوۋە بۇ قۇناغىكى تر فەرق و فروقاتى تىدا ھەبىت، ئەمە يەك.

مەسەلەى زمانەوانى زۆر باسى لىۋە كراۋە، ئىمە زۆر باسى دەكەين كە گرفتمان ھەبە لە زمانەوانى، خالىكى تىرش ھەبە دەمەۋى ئىشارەتى پى بدەم، ئەۋىش ئەۋەبە دابەزىنى دەسەلاتى دارايى بۇ خوارەۋە، ئەمە بە رەئى ئىمە حالەتتىكى تەندروسستەۋ لەگەل لامەرگەزىبەت دەگونجىتىن، كە دەسەلات بۇ خوارەۋە بچىت، ئەۋەى تر من ھىچ مولاھەزەم نىبە، ئەگەر برادەرانى ترۋ لىژنەى مالىە مولاھەزەى ھەبىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، جەنابى ۋەزىر رەئىتان.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ۋەزىرى دارايى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەتى ئەم ماددەبەۋە، ئەمە پارىش ھەر بە ھەمان شىۋە بوۋ، دەسەلاتەكان دابەزىنرا، ئىمە ھىچ مولاھەزەمان نەبوۋ لە ۋەختى سەرف كىردن و لەسەرى بەم شىۋەبە، بە چەند فلتەرىشدا دەروات، خالى يەكەم و دوۋەم، ئەۋ خالانەى كە لە خوارەۋە ھاتوۋە يەك و دوۋ، بەپراستى ئەۋە تەحدىدى كىردوۋە كە سەرف چۆن دەبىت، كە دەلىين ئەم سەرفە دوۋبارە نەبىتەۋە لەسەر يەك حالەت، خۇى بۇ گشت يەك حالەتە، لەسەر يەك حالەت دوۋبارە نابىتەۋە خەزائىن دەگىرىت، تەدقىق دەگىرىت، رەقابەى مالىە دەگىرىت، فىعلەن ئەمە بەپى تەعلىماتى ۋەزارەتى دارايى سەرف دەگىرىت، يەئنى ئەمە بەس بۇ ئەۋەبە كە ۋەزىر نەگەرپىتەۋە بۇ ۋەزارەتى دارايى، لە موناقتەشەى پارىش كە ھات بۇ ئەۋە بوۋ كە رۆتىن كەم بىكرىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەى ياسايى كەرەم بىكە.

بەرپىز شىروان ناصح ھەبەرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنىسبەت ھاۋراز خان ۋەلاممان نەدايەۋە، بەنىسبەت ھەبەى ژىنگە، ياسايەكە ھاتۋتە پەرلەمان و خويىندەۋەى يەكەمى بۇ كراۋە، ئىمكان ھەبە ئەۋ كاتەى كە ياسايەكەمان موناقتەشە كىرد ئەۋ بابەتەى كە باسى بىكەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

رجائەن لەجىڭاي خۇت قسە مەكە، سى پېشنيار ھاتووە، موقتەرەحىك ھاتووە كە وەزىر سەلاھىياتى زۆرتەر بىت بۇ سەرۇك، موقتەرەحىكى تر ھاتووە وەزىر سەلاھىياتى كەمتر بىت بۇ سەرۇك، وەكو خۇشى بىمىنئەتەو، پىرۇژەكەيە، بۇيە مەبدەئى زىادو كەمەكە ئەووە دەخەينە دەنگدانەو، نوقتەى نىزامىيە فەرموو.

بەرپىز بەفرىن حسين محمد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

من ناوم نەخويندرايەووە بۇ قسە كردن.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

بەئى فەرموو.

بەرپىز بەفرىن حسين محمد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى دەيەم بىرگەى يەكەمى دوو تىبىنىم ھەيە، ئەويش لە دەستەواژەى (بۇى ھەيە)، من پىم باشە (بۇى ھەيە) لايچىت، چونكە كە نووسرا (بۇى ھەيە)، ئەو كاتە لەوانەيە بۇشى ھەبىت ئەو دەسلەت و سەلاھىيەتە بە فەرمانگانە نەدات، لە كۆتايى بىرگەكەشدا بنووسرىت بۇ (حالاتى پىويست) ھەرچەندە كەوا لە بىرگەى سىيەم نامازەى پى كراو، كە بۇ مەبەستى ديارى كراو بىت، بەلام پىم باشە لە كۆتايى بىرگەى يەكەمدا (حالتەى زەرورى) بۇ زىاد بىكرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئىستا مەبدەئى ئەو رەقەمەى كە ھاتووە لە پىرۇژەكە وەكو خۇى، يان زىادو كەم بىكەين، ئەووە دەيخەينە دەنگدانەو، ئىستا وەكو خۇى دەيخەينە دەنگدانەو، دوايى ئەوانەى دەيانەويت دەسلەت وەزىر زياتر بىت، دەيخەينە دەنگدانەو، دەسلەت وەزىر كەمتر ئەويش دەيخەينە دەنگدانەو، ئىستا مەبدەئى زىادو كەم دەخەينە دەنگدانەو، دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە ئەو رەقەمەى لە پىرۇژەى حكومەتدا ھاتووە (250) ملىون بۇ وەزىرو بۇ خوارەومش سەد ملىون زىاد بىكرىت و كەم بىكرىت، واتا دەستكارى بىكرىت دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، دوو كەس لەگەلە، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند نەكراو وەكو خۇى مايەو، ئىستا ماددەكە بەو تەعدىلاتانەو كە ئاخىر جار لىزنەى ياسايى صياغەكە بخويننەو كۆى دەنگى بۇ بەدەين.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

المادة العاشرة:

اولاً/ للوزير المختص صلاحية صرف ما لايزيد على (250) مئتين وخمسون مليون دينار لكل حالة وله تخويل رؤساء الدوائر التابعة لوزارته بصرف ما لا يزيد على (100) مئة مليون دينار.

ثانياً/ لرؤساء الهيئات غير المرتبطة بوزارة صلاحية صرف ما لا يزيد على (150) مئة وخمسين مليون دينار لكل حالة.

ثالثاً/ يراعى في اولا وثانياً ماياتي:

- 1- ان يتم الصرف وفقاً للاعتمادات المصادق عليها في الموازنة العامة السنوية وللأغراض المحددة لها.
- 2- التقيد بالاعتمادات المخصصة في الموازنة العامة ولايجوز الدخول في الالتزام بصرف ما يزيد عما هو مخصص في الموازنة.

بهريز د.رؤزان عبدالقادر دزيبى:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ماددهى دهيم:

يهكهم؛ وهزيرى تايهتتمند دسهلاتى خهرج كردنى ههيه كه له (250) (دوو سهد و پهنجا مليون دينار) زياتر نهى بؤ ههر حالهتيك و بؤى ههيه دسهلات بدات به فهريمانگهكانى سهر به وهزارهتهكهى به خهرج كردنى پارهيك كه له (100) (سهده مليون دينار) زياتر نهى .

دووهم؛ سهروكهكانى نهو دهستانهى كه به هيج وهزارهتيكهوه نهبهسترون دسهلاتى نهوهيان ههيه له ههر حالهتيكدا له (150) (سهده و پهنجا مليون دينار) تى نهپهري خهرج بكهن.

سيهم؛ له (يهكهم) و (دووهم) دا رهچاوى نهمانهى خوارهوه دهكري:

1- دهبي خهرجكردهكه بهپي پشتيوانهى دارايي پهسهندكراو له بودجهى گشتى سالانه بيت بؤ مهبهستى ديارى كراو بيت.

2- پشت به پشتيوانهى تهرخان كراو له بودجهى گشتى بهستري و نابى بجيته ناوخو بهستنهوه به خهرج كردن لهوهى له تهرخان كراوهكهى نيو بودجه زياتر بي.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

بهريزان، گويتان لى بوو به ههردوو زمان خويندرايهوه، ئيستا دهپخهमे دهنگدانهوه، كى لهگهلدايه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، كى لهگهلدا نيبه دهستى بهرز بكاتهوه؟ زور سوپاس، بهكوى دنگ پهسند كرا، بؤ ماددهى يازده تكايه.

بهريز عونى كمال سعيد بهزاز:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

المادة الحادية عشرة:

لوزير المالية والاقتصاد اضافة تخصيصات مبالغ الايرادات الشهرية التي تحققها وزارة الصحة لكافة دوائرها الى موازنة وزارة الصحة لأغراض شراء الادوية وتدارك نفقات الصيانة بانواعها مشفوعاً بجداول الايرادات المتحققة فعلاً.

بهريز د.رؤزان عبدالقادر دزيبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يازدەم:

وەزىرى دارايى و ئابوورى بۇ ھەيە تەرخانكراوى گوژمەكانى داھاتى مانگانەى كە وەزارەتى تەندروستى بە دەستى دىنى بۇ ھەموو فەرمانگەكانى بىخاتە سەر بودجەى وەزارەتى تەندروستى بۇ مەبەستى كېرىنى دەرمان و دابىن كوردنى خەرجىيەكانى پاراستن بەھەموو جوړەكانىيەو و خستەى داھاتەكانى كە بەكردەنى بەدېھاتووى پيوەلكابى.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رەئىتان.

بەرپىز شېروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەئىدى ماددەكە دەكەين لەگەل ليژنەى دارايى، ھىچ مولاھەزەيەكى وامان نىيە، لەبەر ئەوھى مەبەدەئىكى تەمويل زاتىە بەنىسبەت وەزارەتى تەندروستى ئىستا ئىستىعمال دەكرىت بۇ تەختىە كوردنى دەرمان كېرىن و ئەو جوړە شتانە، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى/وەزىرى دارايى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمەش لەگەل ھەمان ماددەين وەكو خۇى بىمىنئەتەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، كى دەيەوئىت قسە بكات ناوى بنووسىن، رىزدار برھان رەشىد كەرەم بکە.

بەرپىز برھان رشيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر سەيرى ئەو ميزانىە بکەين، كە بۇ وەزارەتى تەندروستى دانراوہ ناکاتە لە 5٪، چونکە لە ھەموو ئەو ولاتانەى پيوستيان بە خەدەماتى تەندروستى زياتر ھەيە، دەبى نىسبەكە لە 7٪ زياتر بىت، ئەم ماددەيە لە رووى قانونىيەوہ ماددەيەكى جەوازىيە، وجوبى نىيە لە رووى قانونىيەوہ، يەعنى وجوبى نىيە فەرز كرا بىت بەسەر وەزارەتى دارايىدا، ئىمە بەھوكمى مودەى رابردوو نەخوشخانەكانى سلېمانىمان بەسەر كردهوہ، بەراستى ئەوان پيوستيان بەو پارەيە ھەيە بۇ نەخوشخانەكان لە پىناوى خزمەتى خەلكدا، لە پىناوى ئەوھى زياتر نەخوشخانەكان بتوانن خزمەتى خەلك بکەن و ئىش و كارى خۇيان بکەن، من داواكارم سىغەى ئەو ماددەيە لە جەوازىيەوہ لە رووى قانونىيەوہ بکرىت بە ماددەيەكى وجوبى،

صياغهگه‌ی ئه‌وه بېت (على وزارة المالية)، ناكرېت (لوزير المالية)، يه‌عنى بكرېت به سيغه‌يه‌كى وجوبى، نه‌ك جه‌وازى له روى قانونييه‌وه، سوپاس.

به‌رېز سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

كاك نارام فه‌رموو.

به‌رېز ايوب نعمت قادر(نارام):

به‌رېز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

من سه‌ره‌تا پرسيارېكم له به‌رېزان ليژنه‌ى ياساى هه‌يه، ئه‌م ده‌قه پېچه‌وانه‌ى مادده ژماره (3) له كه دوينى ئيمه په‌سندمان كرد، كه گوتمان هه‌موو داها ته‌كان وه‌زاره‌تى دارايى ده‌يگرېته نه‌ستو، ليره ئيستيسنايه‌ك هه‌يه يه‌كسه‌ر بو وه‌زاره‌تى ته‌ندروستى، ئايا نه‌گه‌ر بېتو بكرېته يه‌كسه‌ر مادده‌ى سى باشته؟ يان نا؟ ئه‌وه پرسياره‌كه‌م، پېشنيارېكېشم هه‌يه كه وه‌زاره‌تى كاره‌باو شاره‌وانى بخريته سه‌ر، وه‌كو له مادده‌ى پېنجه‌مى قانونى موازنه‌ى پارى كوردستاندا هاتوو، كه دوينى وه‌زيرى به‌رېزى دارايى ئامازه‌ى پى كرد، نه‌گه‌ر بېتو وه‌زاره‌تى شاره‌وانى تى نه‌خه‌ين، ئه‌وه ئه‌و سه‌لاحيه‌ته‌يان ناميئيت، هه‌روه‌ها له مادده‌ى سى و نوى قانونى موازنه‌ى عيرافيدا هاتوو، له‌به‌ر ئه‌وه‌ى كۆمه‌لك وه‌زاره‌ت پيداويستيان زوره بو خزمه‌ت كردن به‌هاوولائيان و، هه‌روه‌ها كه‌رته تايبه‌ته‌كانى خويان كاره‌باو شاره‌وانى و راگه‌ياندنيشيان داناه، به‌لام من پېشنياز ده‌كه‌م كاره‌باو شاره‌وانيشى بخريته سه‌ر، زور سوپاس.

به‌رېز سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

زور سوپاس، ريزدار عومه‌ر عبدالعزير فه‌رموو.

به‌رېز عمر عبدالعزير بهاء‌الدين:

به‌رېز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

من له‌سه‌ر مادده‌ى يازده دوو تيبينيم هه‌بوو، يه‌كه‌ميان / كاك نارام باسى كرد، مه‌سه‌له‌ى وه‌زاره‌تى كاره‌باو شاره‌وانى، ئه‌ميش لابه‌رېت، چونكه له‌وى ئه‌وه هاتوو، يان ده‌بېت له‌وى ئه‌وانيش باس بكرين، چونكه داها تى خويان هه‌يه.

دووهميان / په‌يوه‌ندى به صياغه‌كه‌وه هه‌يه، من پيم باشه واى لى بكرېت، كاك شيروان نه‌گه‌ر مونته‌ببه بى ليم، (لوزير المالية والاقتصاد اضافة تخصيصات مبالغ ايرادات وزارة الصحة الشهرية)، ئيتر ئه‌وه‌ى بو جيه (الايرادات الشهرية التي تحققها)، (مبالغ ايرادات وزارة الصحة الشهرية)، زور سوپاس.

به‌رېز سه‌رۆكى په‌رله‌مان:

زور سوپاس، ريزدار بلال فه‌رموو.

به‌رېز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بسم الله الرحمن الرحيم.

به‌رېز سه‌رۆكى په‌رله‌مان.

من دوو تېبىنىم ھەبوو، تېبىنى يەكەمىيان ئەو ھە بوو كە كاك ئارام باسى كرد، تەئىدى پېشنيارەكەى دەكەم، بەس تۆزىك دەمەوى دەقەكە باس بکەم كە چۆن بىت؟ پېشنيارى دوو ھەمىشم لەسەر عەينى ماددەكەيە، پېم باشە ئەم ماددەيە بکرىت بە دوو فەقەرە، فەقەرەى يەكەمىيان وەكو خۇى بېنېتەو، تەنھا بۇ وەزىرى دارايى و ئابوورى ھەيە، ئەو بۇى ھەيە بگۆرپىت بە سەلاھىەت دەدات، يەعنى وەكو كاك بورھانىش باسى كرد ئەو دەتوانرپىت ئالوگۆرپىشى بەسەردا بکرىت مىزاجىە، ھەر چۆنى بىەوېت، يەعنى بۇشى ھەيە نەيكات لەو كاتەدا، ئەگەر وا بوو، بەس پېم باشە بکرىت بە سەلاھىەت دەدات، يەعنى بکرىت بە وجوبى، فەقەرەى دوو ھەمىش بەو شىوہەيە لى بکرىت، وەزارەتى دارايى و ئابوورى سەلاھىەت دەدات بۇ تەر خانکراوى گوژمەکانى داھاتى مانگانەى وەزارەتەکانى وەزارەتى شارەوانى و گەشت و گوزارو کارەبا، ئەوہى كە بە دەستى دېنن بۇ ھەموو شارەوانىەکان و فەرمانگەکان بگەرپىندىتەو ھە سەلاھىەتى سەرفىان پى بدىت لە ژېر چاودىرى وەزارەتى پەيوەندىدارو دیوانى چاودىرى دارايى، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار ھەسەن سورە فەرموو.

بەرپىز ھەسەن سورە:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دیارە ئەم ماددەيە لە زىمنى ئەمەدا نەھاتوو، كە ئىمە داوامان كرد، كە لامەرکەزىەت بدىت بە وەزارەتى تەندروستى بۇ سەرف کردنى داھاتەکانى خۇى، ھەقىقەت زۆر زۆر شتىكى باشە، بۇ ئىستا بۇ ئايندەش، بۇ ئەوہى وەزارەتى تەندروستى بتوانىت بەشىك لە تەمويلى خۇى بەدەست بىنېت، بەلام ئەوہى تېبىنى دەكەم لېرە ئەوہىە ماددەكە بەشىوہەيەك ھاتوو، كە تەناقوزى ھەيە لەگەل سىستەمى تەندروستى كە ئىستا جى بەجى دەكرپىت، ئەویش ئەوہىە ئەم داھاتەى ئىستا لە تەندروستى چەند سالە موتەبەع وایە لە 40% ى ھەر خۇى دراوہ بە ھەوافز، لە 40% ى دراوہ بە تەتویر، واتا ئەو شوپنەى كەوا داھاتەكەى دەست دەكەوېت، واتا لەو شوپنەدا سەرف دەكات 20% ى بۇ ھەكومەت بوو، كە ھاتوتە وەزارەتى مالىە، ئەگەر مەبەستىان ئەو 20% ە بىت بىگىرپنەو بۇ وەزارەتى مالىە، من جارىكى تر داوا دەكەم كە تەحدید نەكرپىت بدىت بە ھىچ، چونكە ئىمە لە راپورتى لىزنىەى تەندروستى كۆمەلېك كەموكورپىمان خستوتەروو، بۇیە داوا دەكەين ئەم سەلاھىەتەى بەخۇى بدىتەو بۇ وەزارەتى تەندروستى، لەكوپوہ؟ بەپى ئەولەویات سەرف بكات، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار دكتور بەشىر فەرموو.

بەرپىز د.بشىر خلیل توفیق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ئەم ماددەيە، ماددەيەکی زەرورويە، منیش پشتگیری لەو رەئییە دەکەم، کەوا لە صیغە جەوازهو بەکریتە صیغەيەکی وجوب، لەبەر ئەوەی تا شتەکان سەرف بکریت، بەتایبەتیش بۆ غەرزە داوو دەرمان و صیانەو ئەجھیزە، کەوا زۆر پێویستەو مەسی بە ژيانی خەلکەو هەیه، بەلام من لێرە دەلیم بەس تەنھا بۆ داوو دەرمان و صیانە نەبیت، بەلکو ئەوەشی بۆ زیاد بکریت (وسداً لاحتیاجاتها الضرورية)، یەعنی لە هەر شوینیک پێویستی پێ بییت وەزارەتی صحە بۆ خۆی سەرف بکات، نەك تەنھا بۆ داوو دەرمان و ئەمانە. خائیک تریش، ئەوەیە ئەم ماددەيە بۆ تەنھا بۆ وەزارەتی صحە بییت، لەوانەيە وەزارەتی تریشمان هەبییت پێویستی بەو شتانە هەبییت، وەکو باس کرا رەنگە وەزارەتی کارەبا پێویستی بە داھاتی خۆی هەبییت، ئیمە وەکو لیزنەئە ئەوقاف و کاروباری ئاینی ناگامان لەوەیە کە وەزارەتی ئەوقافیش داھاتیکی باشی هەیه، دەکریت ئیستیفادە لە داھاتەکانی خۆی بکات بۆ دروست کردنی مزگەوت و دروست کردنی شوینە پەرسەتیارەکان، وەکو ئاینەکانی دیکە، هەروەھا دروست کردنی هۆل و قاعەئە مونسەبات بۆ ئافرەتان کە ئیستا برۆ تەماشە دەکەیت، کە زۆریە ئافرەتانمان لە کاتی پرسەو ئەمانەدا لەناو خیمەو رەشمالدا لە کۆلانەکان هەلیاندو، بەراستی دیاردەيەکی ناشارستانیە، بۆیە من ئەو دەکەمە پێشنیار بۆ وەزارەتی صحە، هەر وەزارەتیکیش کەوا پێویستی پێیەتی ئەو سەلاحیەتیە پێ بدرییت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار حاکم رزگار فەرموو.

بەرپز رزگار محمد امین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەراستیدا بۆ ئەوەی تەنسیق هەبییت لەنیوان ماددەکاندا، ئەگەر بیدایەتەکەئە ماددەکە بەو دەست پێ بکات (استثناء من المادة الثالثة من هذا القانون)، کە ریک بکەوئیتەو لەگەڵ ماددەکان (علی وزیر المالیة والاقتصاد)، ئەو مەبالیغانەئە کەوا تەخصیص دەکریت، نازانم تۆزیک دەبییت بە هین هەر کەسەو بۆ شوینیک دیکە داوا دەکات، منیش مەجلیسی قەزام پێ باشە ئیزافە بکریت، بۆ ئەوەی لە موازەنەکەدا، لەلایەکی تریش هەندیك بتوانییت وەزیر هەندیك موخەصەصات سەرف بکات، ئەوەشی بۆ ئیزافە بکریت، بۆ نموونە لەو رۆژانە لە وەزارەتی صحە من چوومە تەواری موخەصەصاتیکی ئەوتویان نییەو ماندوو بوونیکی زۆریشیان هەیه، گوتیان سەلاحیەتی وەزیریش نییە سەرف بکات بۆ ئەو ماوەیە کە لە تەواریدا بێنەو بەشیوەیەکی بەردەوام، رەنگە ئەو تەداروکی ئەو ئیشەيە بکات، کە لەلایەن هەندیك ئەوانەئە ماندوو دەبن زیاتر لە پێویست، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار جەمال فەرموو.

بەرپز جمال طاھر ابراهیم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سوپاس، من پېشنیاری دهکهم بهم صیغهیهی خواروهه بیټ (لوزیر المالیة والاقتصاد اضافة مبالغ الايرادات)، ولیست لتخصیصات مبالغ الايرادات) تۆزیک لیره تهخصیصات یهعنی شتهکه پېش کار ئهوه دهکهیت، یهعنی تهرتیب دهکهیت، بهلام تۆ نازانی ئیرادات چهند دهبیټن؟ بویه دهلیم (اضافة مبالغ الايرادات الفعلية) ئهوهی راست بوویه، یهعنی بوویه ئههناجم (التي تحققها وزارتي الصحة والبلديات الى موازنتهما لاغراض تغطية نفقاتهما مشفوعاً بجداول الايرادات المتحققة)، سوپاس.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ریژدار شوان فهرموو.

بهريز شوان عبدالکریم جلال:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

زۆر سوپاس، یهکه/ من پشتگیری له ماددهکه دهکهم، دووهم/ ئهه ووجه زۆر زهروره، بۆ ئهوهی وهزارهتی دارایی ئیجبار بیټ که ئهه داهاته بگهريټتهوه بۆ وهزارهتی تهنروستی. سیئه/ پرسیاریکم ههیه له بهريز وهزیری دارایی، ئهه وهزارهتانهی تریش که داهاتی خویان بۆ خویانه، کامانهن؟ زهحهته نهبی پیمان بلین، زۆر سوپاس.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ریژدار ریباز فهرموو.

بهريز ریباز فتاح محمود:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

منیش لهگهه ئهه رهئیهه، که ئهوه وهزیری دارایی نییه که بۆی ههبیټ، بهلکو داهاتهکه ههر بۆ وهزارهتی تهنروستی بیټ، ئهگهه قهراریش بیټ لهوهی که دیاری بکریټ، که ئهه داهاته بۆچی سهرف دهکریټ؟ راسته له ماددهکانی تر (120) ملیار دانراوه بۆ پهههپیدانی تواناو زهمالهه ئهوانه، بهلام پیموایه ئهوه به ماوهیهکی دریز خایهن نهتیجهت دهست دهکهویټ، ئهگهه بتوانریټ لهه داهاتهی که له وهزارهتی تهنروستی دهست دهکهویټ بۆ پهههپیدانی کادیرانی تهنروستی بیټ، ئیستا یهکی لهه حالهتانهی ههیه، بهشیکی زۆر له پزیشکهکان دهرونه دهرهوه بۆ تهدریب، یان راهینان لهسهه ئهه ئامیره تازانهی که ههیه، بهشیکی زۆری ئهه پزیشکانه لهسهه داهاتی خویان دهرۆن، یهعنی لهناو بودجهی تهشغیلیهکهشدا داهاتی برهه پارهیکی وا دانهراوه، که بتوانیټ ئهوه پر بکاتهوه، ئهگهه ئهه داهاته بۆ ئهوه دابنریټ، راسته ئهه پزیشکانهی که ماوهیهکی زۆره کاری پزیشکی دهکن، لهوانهیه ئهه داهاتهیان ههبیټ، بهلام پزیشکه تازه پیگهیشتهوهکان ئهه توانایهیان نییه، لهبهه ئهوه لهسهه وهزارهتی تهنروستییه هاوکاریان بکات، تهسههه دهکهم له فهترهیهکی کهمدا نهتیجهیهکی زۆر باش بدات، زۆر سوپاس.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ریژدار نههیمان فهرموو.

بەرپز نهریمان عبدالله قادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من پیم باشه له ماددهی یازده برپگهی (تریشی) بۆ زیاد بکریت، بکریت به دوو برپگه، یان بکریت به سی برپگه، له بهر نهوه وهکو هاوکارم دکتور به شیریش ناماژهی پی کرد، چهند وهزارهتی تر ههیه که داهاتیان ههیه، له زیمنی نهوه وهزارهتانهش که داهاتیان ههیه، یهکهه/ (لوزیر المالیة) بکریته (علی وزیر المالیة)، له بهر نهوه واریریداتیکه تایبهتهوه زهروره بدریتهوه به وهزارهتی صحه، برپگهیهکی تر زیاد بکریت، من تایبهت له سهر وهزارهتی ناوخۆ قسه دهکهه، له بهر نهوهی هاوکارم باسی وهزارهتهکانی تری کرد، ههروهها وهزارهتی ناوخۆ داهاتیکی زوری ههیهوه نهوه داهاته ناماژهی پی نهکراوه، که چۆن بهکار بییت و دیاری بکریت؟ نهگه بدریتهوه به خویان بۆ بهکارهینان و سهرف کردنهوهی، من نهوهی ناگادارم له وهزارهتی ناوخۆ ژمارهیهکی زور له بنکهکان و کهرتهکانی پۆلیس و بهرپوهبهرهکان له خانووی کریدان بهراستی، یان نهگه دهست نیشان بکریت که بگهپریتهوه سهر ئیراداتی گشتی ههریم، بۆیه من پیشنیار دهکهه که خائیکی تر زیاد بکریت، بکریت به خالی (i)، دووهمیش به خالی (ب)، وهزارهتی ناوخۆش دهست نیشان بکریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شیرزاد فهرموو.

بەرپز شیرزاد عبدالحافظ شریف:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

قسهکانی من کران، پشتگیری له داوایهکهی کاک نهریمان دهکهه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار زهکیه فهرموو.

بەرپز زکیه صالح عبدالخالق:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ئاخافتنی من هاتنه کرن وهکو ههندهک وهزارهتی دیش پی ئیزافه کرن گهل وهزارهتا صحه، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار سههیر سههیم فهرموو.

بەرپز سههیر سههیم امین:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

زۆربەى بۇچوون و پېشنيارهكانى من گوترا، بهس يەك دانە ئىستيسنا تەوسىع كردنى تيا ناكريّت، ئەوھى ھەموو وەزارەتەكان و ھەموو داھاتە ناوخۇيىھەكان داخلى ئىستيسنا بكريّت، شتيكى نامەنتىقى دەبيّت، سوپاس.

بەريّز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريّزدار كاردۇ فەرموو.

بەريّز كاردۇ محمد پىرداود:

بەريّز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتگىرى ماددەكە دەكەم، بەلام پىموايه نەك ھەموو وەزارەتەكان، بەلام كارەبا يەككە لە موشكىلە گورەكانى ئىمە، ئەگەر داھاتەكەى بەو شىوھىە جى بەجى بكريّت كە ئىراداتەكەى بگەرپتەوھ زۆر چاكە، ئەمە خالىكيان.

خالىكى تر، تەحدىد نەكريّت بەوھى كە بۇچ مەبەستىكە؟ چونكە بەپىي پىداويستىھەكان بيّت، بۇ نمونە مەسەلەن داوو دەرمان بەشىكى سەرەكى لە نەفەقاتى حاكەم لە عىراق ديّت، يەعنى ئەم دىارى كردنە، دىارى كردنىكە رەنگە پىويستمان پىي نەبيّت، لەبەر ئەوھ پىموايه بەپىي پىداويستىھەكان وەكو ھاوكارم باسى كەوادىرى كرد، كە يەككە لەو موشكىلانەى ئىستا پىشكەوتنى ئامىر واى كردووھ، كە لە راھىنان و پىداويستىھەكان كەمى كادىرمان ھەبيّت، بۇيە ئەم بوارە لى بگەرپىن بۇ وەزارەتى تەندروستى خۇى برىارى لەسەر بدات، زۆر سوپاس.

بەريّز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريّزدار كاروان فەرموو.

بەريّز كاروان صالح احمد:

بەريّز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنيارى ئەوھ دەكەم برگەيەك زياد بكريّت بۇ ئەو ماددەيە بۇ وەزارەتى ناوخۇ، بەھۆكارى ئەوھى كە وەزارەتى ناوخۇ داھاتىكى زۆرى ھەيە، ھەر بۇ نمونە سالى پار لە سەد ھەزار سيارەى جۇراوجۇر داخىلى كوردستان بوو، ئەگەر بە ريّزەى ھەزار بۇ ھەزارو پىنج سەد دۇلار دىارى بكريّت، زياتر لە (150) مليون دۇلار بەس بۇ ژمارە كردنى سيارە، نەك بۇ گومرگ، من باسى گومرگ ناكەم، كە داھاتى وەزارەتى ناوخۇيە، ئىستاش ھەموو سالىك نىوھى ئەو داھاتەى بۇ خۇى بردووھ بۇ وەزارەتى ناوخۇ، نىوھەكەى ترى كەپاندۇتەوھ بۇ خەزىنەى ھەريّم، بۇيە من پىشنيارى ئەوھ دەكەم لىرە ئىشارەى پى بدرىت بە برگەيەكى نوى و رىك بخريّت بەپىي ياساو ئەوھ دىارى بكريّت، سوپاس.

بەريّز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريّزدار سەباح فەرموو.

بەرپز صباح بيت الله شكرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

گشت ئاخافتنا من برای بەرپز كاك دكتور بەشیر بەحس كر، حەقیقەت ئەفە كو هاتیە نفیسین لی حالیدا بۇ كرىنا دەرمانی بتنى مەحصول نەبیت كرىنا دەرمانی، كرىنا دەرمان و دەزگاہی پزیشكى بیتن، چونكە ئیحتیمالە گەلەك لە موستەشفەیات فەزاو ناحیە رەنگە جیهازىك ئیمە رەئیا دكەن، یان حەتا سەیارەى ئیسعافی نافدا كر بن، ئەز دبیژم بلی بتنى كرىنا دەرمانا مەحصول نەبیتن و ئەجھیزەى پزیشكى ئیزافە بیته سەرى، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ناسك فەرموو.

بەرپز ناسك عبدالكریم تۆفیق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

راستە ئیستیسنا ناکریت تەوسیعەى پی بکریت، بەلام لە نو، دە ئەگەر بۇ دوو وەزارەت بکریت تەبیعیە، من پیموایە وەزارەتى کارەبا، یاخود کارەبا یەکیکە لە پیداوئیستیهکانی ژیان، کە ئەمڕۆ لە دواى ئاوو هەوا دیت، دەبیته هۆکاریك تەئسیری هەیه لەسەر هەموو بواریەکانی تری پەروردەو صحەو تەنانەت ئەوقاف و جی و جی، لەناو مەکتەبەکاندا زۆر شوینی باش کراوەتەو بۇ کۆمپیوتەرەت و موختەبەرەت، بەس لەبەر نەبوونی کارەبا هەمووی لە ئیش کەوتوو، ئەگەر بیتهو بە مۆلیدەش ئیش بکات پۆلەکانی تر دوا دەکەون لە خویندن، ئەمە بەدەر لە بواریەکانی تری ژیان و کیشە کۆمەلایەتیەکان، ئەمە یەك.

دوو/ لەسەر داواى خویان کە داوایان لە لیژنەکەى ئیمە کرد، کە ئیسرار بکەین لەسەر ئەوہى ئیرادات بگەرپتەو بۇ خویان، من پیم باشە کارەباش بچیتە سەرى، چونکە خوی ئەو ماددانە بۇ چوار سألە، ئەگەر بیتهو ئەم چوار سألە ئیراداتی بگەرپتەو بۇ خویان، پیموایە زۆر لە کیشەکانی کارەبا حەل دەبیته، ئەو خالەى یەکەمیش کە برادەران ئیشارەتیان پیدا (علی الوزیر)، نەك (لوزیر)، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئیستا ئەو بەرپزانەى کە ناویان نووسی بوو، تەقربەن تەواو بوو، کەس ما بوو ناوی هەبیته و قسەى نەکرد بیته؟ نییە، جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەرپز شیخ بايز تالەبانى/وہزیری دارایی:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم ماددەیه کە هاتوو وەکو حکومەت لەگەلى دابووین، بەلام لیژنەدا مەوزوعیک هەیه دەمەویته باسى بکەم، ئەویش ئەوہیه ئیستا بەتایبەتى لە عیاداتی شەعبیەو، عیاداتی دواى دەوام ئیش دەکەن ئیرادیکیان هەیه، ئەو ئیرادەیه تەوزیع دەبیته حصەیهك بۇ خویانە، تەوزیع دەکریت بەسەریاندا، حصەیهکیش دەگەرپتەو بۇ حکومەت، لە 40% دەگەرپتەو بۇ حکومەت، ئیمە لیژنە مەبەستمان ئەوہیه هەموو

ئىراداتى ۋە زارەتەكە بگەرپتەۋە بۇ ۋە زارەتتى صىھە، زۆر باسى ۋە زارەتتى كارەباۋ ۋە زارەتتى شارەۋانى دەكرىت، من تەۋزىجىم لەسەر ئەم مەۋزۋعەدا، ئەمانە ياساى تايىبەتى خۇيان ھەيە، ئىمە ھىچ مانعەكمان نىيە تەدرىج دەرجىشى بىكەن، بەلام لەۋانەيە ئەۋ ۋەختە پىمان بلىين ئىمە ۋەكو ۋە زارەتتى مالىيە ئاگامان لە مەسەلەكان نىيە، ھەر ياساى ژمارە (6) بخویننەۋە، كە ئەۋ ھى شارەۋانىيە، باسمان كىرد ئىرادو مەسروفي خۇيانە، حكومت دەعميان دەكات، بەنىسبەت ۋە زارەتتى كارەباۋ، دىۋانى ۋە زارەتن، بەلام شوپنەكانى تر ئىمە ئەمانە نىزامى مۇئەسسەسىيان لەسەر تەتبىق دەبىت، داھاتى خۇيان بۇ خۇيانە، بۇ ئەۋ مەبەستەش، ئىمە لە ئاخىر جار لە ئەنجومەنى ۋە زىران برىارىك دەرچوو دەللىت ئەۋانەي كە پارەي كارەبا جىبایە دەكەن، ئەۋانە موخەصەساتىكىاندا پىيان لە داھاتەكەي خۇيان، تەئكىد كرايەۋە كە ئەۋ داھاتە ھى خۇيانە ۋە شەرىحىشەم كىرد بەينى داھات چەندىك ماۋە؟ فەرەكانمان ھىناۋە، ئىمە مانعمان نىيە ئىزافە بكرىت، بەلام ئەۋ شتىكى مومكىنە جىگای نەقد بىت بەنىسبەت ھەموو لايەكمانەۋە، بۇيە من بەس لەسەر ئەۋ مەۋزۋعە، (لوزىر)، (على وزير) ئىمە لەسەر ئەۋ ھىچ مانعەكمان نىيە (على وزير) بىت، بەلام نەسى ماددەكەش لە بەغداۋە بەۋ شىۋەيە ھاتوۋە، بەنىسبەت دەرمانەۋە، ئىمە ئىستاكە كىشەي دەرمانمان ھەيە بەراستى، ئىستا لىژنەيەكمان داناۋە دەرمان دەكرى، بۇ دەرمان دەكرى؟ لەبەر ئەۋەي ئەۋ دەرمانانەي بۇ ئىمە دەنپىرن لە بەغداۋە، يەكەم بەشمان ناكات، مومكىنە لەگەل تەبىعەتى نەخۇشەكانى كوردستاندا ھەندىكى نەشپىت، بەلام ئەۋ دەنپىرئ و لە حىصەكەي خۇيدا، ياخود ھەندىكى ھەيە ئىكسپايەرەكەي نىكە دەنپىرئ، درەنگىش دەگاتە دەستمان، ئىمە ئىستا لەسەر ئەۋەشەۋە دەعمى ۋە زارەتتى صىھمان كىردوۋە پارەشمان بۇ تەرخان كىردوۋە (17) مىليار بۇ كىرىنى دەرمان، چونكە ئەۋە لە ئەسلى 17% كەۋە ھاتوۋە، چونكە ئەۋ فەقەرەيەي لەناۋ مىزانىيەي حكومەتى عىراقدا ھاتوۋە بۇ ھەموو كىرىنى دەرمان (264) مىليار دىنارە، بەنىسبەت ئىمەۋە ھەروەكو باسما كىرد، بەلام يەك شت ھەيە ئىشارەتى پى بىدەم، جگە لەۋەي (لاغراض شراء الادوية وتدارك نفقات الصيانة)، دەبىت ئىمە ئەۋ شەرىحەشمان لە بىر نەچپىت، چونكە ئىستاكە لە عىادە شەعبىيەكاندا ئىش دەكەن ۋە پارەيەكى تر ۋەردەگىرن، ھەروەكو گوتەم نىسبەيەك، ئەگەر ئەمە بىخەينە ناۋى ۋەكو خۇي بىتە ناۋ قانۇنەكەۋە، رەنگە ئەۋ ۋەختە نەتوانرئ ئەۋەيان بۇ سەرف بكرىت، بەلام ئىمە ۋەكو حكومەت پىمان باشە ئەۋە سەرف بكرىت ۋە ئىستىفادە كراۋە لەۋ مەۋزۋعە، ئەۋ بىتاقانە پارەكانىيان تەۋزىج كراۋە بە عادىلانەۋە ئىشەكانىشىيان بە رىك ۋە پىكى بەرپوۋە چوۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنەي ياساى رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من دەمەۋىت ئىشارەت بەۋە بىدەم، ئەۋەلەن/ ھىچ تەناقوزىك نىيە لەنپوان ئەۋ ماددەيەۋ ماددەي سى، لەبەر ئەۋەي لە كۆتايى ماددەي يازدە دەللىت (مشفوعاً بجداول الايرادات المتحققة فعلاً)، ئەۋ ئىراداتە

داخىلى ئىراداتى ئەسلى دەپتەوھو لە ھەمان كاتدا لە نەفەقاتىشدا دەردەچىتەوھو، يەنى زىمىنى ئەو موازەنەيە، ئەمە يەك.

دوو/ ماددەى يازدە پېشنيارى حكومەتە، كە دەلئىت (لوزىر المالىە)، جەنابى وەزىرىش مانعى نىيە، ئىمەش ھەر رەئىمان وايە كە وەزارتەكە ئىلزام بىرئىت (على)كە ئىزافە بىرئىت. بەنىسبەت صياغەى ماددەكە، ئىمە صياغەيەكەمان داناو، مومكىنە تەلافي ئەو پېشنيارانە دەكات، كە بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان تەقدىمىان كەرد، كە تايبەتە بە مەسەلەى كەوادىر، ئىستا ئەگەر رىگامان پى بىدەن دوای ئەوھى رەئى لىژنەى مالىە وەردەگرىن بۇتان بىخوئىنەوھو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

موقتەرحەكانى ھات ئىوھىچى وەرنەگرن؟

بەرپز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنيارەكە ئەوھايە:

المادة الحادية عشرة:

على وزير المالية والاقتصاد اضافة تخصيصات مبالغ الايرادات الشهرية التي تحققها وزارة الصحة لكافة دوائرها الى موازنة وزارة الصحة لاجراض شراء الادوية وتدارك نفقات الصيانة بانواعها وتدريب كوادرها وحسب طلب وزارة الصحة مشفوعاً بجداول الايرادات المتحققة فعلاً.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان.

پېشنيارىك ھات كە كارەباو شارەوانىەكانىش بىخريتە سەرى و وجوبى بىت، فەرموو كەرەم بىكە.

بەرپز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنىسبەت وەزارەتى ناوخۆو ئەوانە، چ لە پرۆژەى حكومەت ھاتىە، چ لە راپۆرتى لىژنەكان ھاتووه، چ لە لايەن ئەندامانى پەرلەمان لە ماوھى پېشوو ئىسارە كراو، ئىستا ئىسارە كراو، ھى شارەوانىش رەد بوو، خۆتان دەزانن، بۆيە ناكريت ئىمە لەسەر داواكارى بەرپزىكى ئەندامى پەرلەمان ئەوھو موناقتەشە بىرئىت، ئىمكان ھەيە ئەگەر پىتان باش بىت وەكو تەوصىيە ئاراستەى حكومەت بىرئىت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەنىسبەت ئەوھى وجوبى، يەك ئەندام نەبوو، زياتر بوو، بەنىسبەت كارەباش وەكو خۆى بىت ئەوئىش ئەندامىكى زۆر بوون، بۆيە ھەردووكى دەپخەينە دەنگدانەوھو، ھى ناوخۆش يەك ئەندام بوو، ناخريتە دەنگدانەوھو، كەرەم بىكە فەرموو.

بەرپز احمد سلیمان عبداللہ (بلال):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

نازانم ئەگەر نوقتەى نىزامى نەبوو پييم بپرە، بەس من ئەووم لە بىر چوو ئيمە لە لیژنە کاتى خۆى لیژنەى شارەوانى و گواستەووە گەياندن رهئى زۆرينەى ئەندامانى لەسەر بوو لەسەر ئەو پيشنياره، داواى لیبوردن دەکەم، ئەووى که شارەوانى و گەشت و گوزار ئيزافە بکړيته سەر ئەو ماددەيه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەنيسبەت ئەووى که ئیستا لیڤره تەرح کراو تەسنیه کرا، یهکه یهکه دەپخهینه دەنگدانەو، نوقتەى نىزامى فەرموو کەرەم بکە.

بەرپز حسن محمد سوره:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من لە لیژنەى تەندروستى دیراسەم کردوو، بەرپز وهزیری داراييش تەئیدی کردم که لە 40%ی ئەم داهاته خۆى دەدریټ بە حەوافیز، واتا بە پارەى نەقد دەدریټ بەو کەسانەى که ئيشيان لەو شوینە کردوو، لە 20% یشى تەتویری ئەم شوینەيه کهوا.....

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

چاوهکەم ئەمە کهى نوقتەى نىزامیه، دانیشه کاکە، فەرموو.

بەرپز شیروان ناصح حەیدەرى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنيسبەت ئيزافەى ئيراداتى شارەوانیهکان بۆ ميزانيهى تايبهتەکانى خۆى، دوینی دەنگى نەهیناو ئەو مەسەلهيه شەتب کرا، ئەمە یهک.

ئەووى تریشيان ئەگەر سى بەرپزی ئەندامى پەرلەمان پيشنيارى کرد بیټ، ئەو حەقى خۆیهتى بدريټه دەنگدانەو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لەگەل ئەووش دەدەينه دەنگدانەو، بەلام ئەو وهزارتانه ئيستيقلايهتى خۆيان ههيه، نىزامى خۆيان ههيه، واریداتى خۆيان ههيه، چونکه زیاتر لە سى ئەندامى پەرلەمانى کوردستان، فەرموو.

بەرپز فرسەت احمد عبداللہ:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

شارەوانى و گەشت و گوزار، ئەوانه نىزامى لامەرکەزيبان ههيه، شەخصيهى مەعنهوى خۆيان ههيه، ميزانيهتى خۆيان ههيه، هەر خودى قانونى ئەوان تیدا دياره و رونهو ئاشکرايه چۆن تەعامول لەگەل مەواريد دەکړيټ؟ ئيمە نابيټ لیڤره شتيكى وا ئيقرار بکەين مۆتەعاريز بیټ لەگەل قەوانينى ئەو وهزارتانه، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىز لىژنەسى ياسايسى كەلىمەسى و جوبى كە زۆر دووبارە بوو ھات، كرا باشە، بەرپىزان، ئىستا ئەوھى وارىداتى دائىرى كاربى كە بۇ خۇى دىتن دەپخەينە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەوھى وارىداتەكەى بۇ خۇيان ھەمووى بگەرپىتەو، دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، (22) كەس لەگەلە، كى لەگەلدا نىبە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەزۆرىنەسى دەنگ رەد كراپەو، ئىستا دىينە سەر ئاخىر صياغە، تىكاپە صياغەكەتان بىخویننەو، بۇ ئەوھى بىخەينە دەنگدانەو.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

المادة الحادية عشرة:

على وزير المالية والاقتصاد اضافة تخصيصات مبالغ الايرادات الشهرية التي تحققها وزارة الصحة لكافة دوائرها الى موازنة وزارة الصحة لاجراض شراء الادوية وتدارك نفقات الصيانة بانواعها وتدريب كوادرها وحسب طلب وزارة الصحة مشفوعاً بجداول الايرادات المتحققة فعلاً.

بەرپىز د.رؤژان عبدالقادر دزىي:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددهى يازدەم:

وھىزىرى داراىى و ئابوورى دەبىت تەرخانكراوى گوژمەكانى داھاتى مانگانەسى كە وھزارەتى تەندروستى بە دەستى دىنى بۇ ھەموو فەرمانگەكانى بختە سەر بودجەسى وھزارەتى تەندروستى بۇ مەبەستى كرىنى دەرمان و دابىن كرىنى خەرچىيەكانى پاراستن و بە ھەموو جوړەكانىيەوھو راھىنانى كادىرەكانى بەپى داواى وھزارەتى تەندروستى و خشتەكانى داھاتەكانى كە بەكردەنى بە دىھاتووى پىوھلكابى.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، گویتان لى بوو، ئىستا دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەل ئەو نەصەبە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىبە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، تىكاپە ماددەكەى تر.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

المادة الثانية عشرة:

تقيد مبالغ التبرعات المنوحة للوزارات والجهات غير مرتبطة بوزارة بعد قبولها من قبل وزير المالية ايراداً نهائياً للخزينة على ان يقوم وزير المالية والاقتصاد بتخصيصها ضمن اعتمادات الوزارة او الجهات غير المرتبطة بوزارة لصرفها على الاغراض التي منحت من اجلها.

بهريز د.رؤان عبدالقادر ذهبي:

بهريز سهروكي پهرله مان.

ماددهى دوازدهم:

ئەو گوۆمە پارانهى پیتاکی که دراون به و هزارة کان و لایه نه نه لکاوه کان به و هزارة ئه وهى دواى قه بول کردنیان له لایه نه و هزارة داراییه وه به داهاتی گو تایی بودجه تو مار ده کریت، به رمه جیک ده بی و هزارة دارایی و ئابووری له ناو تهرخان کراوه کانی و هزارة، یان لایه نه کانی که به و هزارة وه نه لکاوه تهرخانیان بکات بو خه رج کردنیان، بو ئه و مه به ستانه ی که له پیناویان تهرخان کراون.

بهريز سهروكي پهرله مان:

لیژنه ی یاسایی ره ئیتان.

بهريز شیروان ناصح چه پدمری:

بهريز سهروكي پهرله مان.

ئیمه وه کو لیژنه ی دارایی و لیژنه ی یاسایی پشتگیری له مادده که ده که یین و هیج مولاچه زه یه کمان نییه، زور سو پاس.

بهريز سهروكي پهرله مان:

جه نابی و هزارة ره ئیتان.

بهريز شیخ بايز تاله بانی/ وهزارة دارایی:

بهريز سهروكي پهرله مان.

ئیمه ش پشتگیری له مادده که ده که یین.

بهريز سهروكي پهرله مان:

ئهن دامانی پهرله مانى بهريز، کى ده یه ویت له سه ر ئه و مادده یه قسه بکات ناویان دهنووسین، نه سرین خان که ره م بکه.

بهريز نه سرین جمال مصطفى:

بهريز سهروكي پهرله مان.

من له سهر ماددهى دوازده كه دهخويندريتهوه ۋه پيتاكانهى كه دراون، يه كه م/ چهند پرسياريك له خوئى دهگريټ، كه ناراستهى بهرپرز وهزيرى داراييه، ۋه ته بهرروعاته له چ كاتيكدا دهبيت؟ ئايا له كاتى كورتهينانى بودجهى وهزارته كه دهبيت؟ يان له كاتى پيوستيدا؟ ۋه مه يهك.

دووم/ هه موو وهزارته كان چهند بابيكيان هه يه، وهكو مهنح و مهنافيع و ئيعانات و ته بهرروعاتى ئوخرا، ئايا ۋه مه له سهر بودجهى وهزارتهى ماليه يه؟ يا خود له سهر مه ساريضى ئوخريه؟

خالتيكى تر، دمه ويټ بهرچاومان روون بيت باسى ۋه وه دهكات ۋه گوژمه پارانهى پيتاكي كه دراون، ۋه مه بودجهى سالى 2010 هيه دراون، واتا رابردووه بو سالى 2009 دهگهريتهوه، كه واته ۋه مه بودجهى سالى 2010 هيه، ۋه گهر ۋه دراونه بكرټ به دهريټ، صياغه كهى ته واو دهرده چټ، به لام ۋه گهر بلټى دراون، دهبيت صياغه كهى بگوږټ، ۋه صياغه يه هه له يه، زور سوپاس.

بهرپرز سهروكي بهرله مان:

زور سوپاس، ريزدار عبدالسلام فهرموو.

بهرپرز عبدالسلام مصطفى صديق:

بهرپرز سهروكي بهرله مان.

قسه كانى من گوتران.

بهرپرز سهروكي بهرله مان:

زور سوپاس، ريزدار رهيق فهرموو.

بهرپرز د. رهيق صابر قادر:

بهرپرز سهروكي بهرله مان.

وهكو دهزانن موسته له حات و زاراه له قانوندا بايه خيكي زور گرنگى هه يه، هيج تيرميك نابيت به چهند شيوهو جوړيك ههر واتايهك دووباره بيتهوه، ئيمه له ماددهى چوارهدا موسته له حاتى (الجهات) بهكار دټ، (الجهات غير المرتبطة بحكومة) له لاپه ره سيدا به سى جوړى جياواز ۋه ناوه بهكار هاتووه، بو نمونه له ماددهى هه شته مدا به دهوائيرى غير مورته بيته دانراوه، له ماددهى دهيه مدا له برگهى دووم به هه يئات ناوى هاتووه، له ماددهى دوازده مدا به جهات هاتووه، له بهر ۋه وه من تكا دهكهم و پيشنيار دهكهم بيكهين به يهك و پيشنيارى ۋه وه دهكهم كه موئه سه سات له كورديه كهى مه عملوهو بهكار دټ له جيبى ههر چوار كه ليمه كه بهكار بهينريټ، سوپاس.

بهرپرز سهروكي بهرله مان:

زور سوپاس، ريزدار حاكم رزگار فهرموو.

بهرپرز رزگار محمد امين:

بهرپرز سهروكي بهرله مان.

بۇچوونى من، لە رووى شىكليه وە مولاھزە دەكەم، ئەم ماددەيە بىچىتە شوپنى ماددەى دوو، ماددەى دوو باس لە ئىراداتى موازەنەى كىردوود، بىبىت بە بىرگەيەك، يان بىبىت بە بەشىك لەو، ئەگەر مەدلولەكە لە رووى ئىقتىسادىيەو كەلىمەى منج لەگەل تەبەروعات فەرقى ھەيە، ئەويشى بىچىتە پال، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ئامىنە فەرموو.

بەرپىز ئامىنە زىكرى سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئاخافتنى مە ھاتە كىرن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دىكتور بەشىر فەرموو.

بەرپىز د.بشىر خىلىل تۇفيق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەوئەندەى من ئاگادار بىم (مىملىكات و تىرعات) ئەوقاف قانۇنىكى خاسى خۇى ھەيە، بە قانۇنى ئەوقاف ناو نراو، لەبەر ئەوئەى لەوئەى تەننىم دەكرىت، بەلام ئەگەر ئەوانىش داخىل بن لە مەوزوعى تەبەروعاتى مەمنوحە بۇ وەزارەت، يەئنى شمولى ئەوقافىش بىكات، ئەو بە لە ئاخىرىدا، لە ئاخىرى فەقەرەكە پىويست دەكات كە يەك كەلىمەى بۇ زىاد بىكرىت، ئەويشى (وبشروطها)، لەبەر ئەوئەى قاعىدەيەكى شەرعى و قانۇنى ھەيە، دەئىت (شرط الواقف كنص الشارع)، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار جەمال فەرموو.

بەرپىز جەمال طاھر ابراھىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، لىرە بەس بابەتى (التىرعات) كراو، ئايا نازانم مەبەستىان لە منج و ئىعانات و تەبەروعاتە؟ دەبىت جىاوازىش بىكرىت لەنىوان ئايا ئەوانە خۇمائىنە يانىش دەولىنە؟ چونكە ھەمانە، ئىعاناتى دەولىمان ھەيە، يان تەبەروعاتى دەولىمان ھەيە، تەبەروعاتى مەھەلىشمان ھەيە، بۇيە دەبىت صياغە بىكرىت، ئەگەر مەبەستىان منج و ئىعانات ھەر تەبەروعات بىت، بنووسرىت (تقىد مبالغ التىرعات المحلىة والدولية التى تمنح وليست الممنوحة)، چونكە مەمنوحە يەئنى روويداوه (التى تمنح)، ئەو بە لە ئايندە مەنح دەكرىت، لەوانەيە پاش دوو مانگى تىر بىت، سىى تىر بىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار عەمەر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزىز بەاءالدىن:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپزان ئەندامانی لیژنە یاسایی، بەنێسبەت ئەم ماددەییە، راستە لە زیمنی عێراقی فیدرالین و راستە ئیقلیمیکی لە زیمنی عێراقین، بەلام بەراستی نەقلی حەرفی بۆ ماددەگان، داوای لیبوردن دەکەم، دەلیم لە لای منەوه باش نییە، هەندێ جار ئەمە دەقاو دەق لە زیمنی یاسا عێراقیەکیە، ئەگەر بکریت تەغیراتیکی تیا بکەن، بەرپزتان دەتوانن سەیری بکەن، بەلای کەمی ئەو (تقید) بە بکریت بە (تعتبر التبرعات)، مەسەلەن دەستکاری بکریت، چونکە لە ماددە سێی فەسلی یەگەمی یاسای عێراقیەکیە هەر وا هاتوو، بەهەمان صیاغە تەقریبەن، لەبەر ئەوە بکریت بە (تعتبر ایراداً) وای لێ بکەین، ئەوە خالی یەگەم. خالی دووهمیش/ هەر دووبارە هەلە زمانەوانیەکیە، ئەو (غیر مرتبطة) بکریت بە (غیر المرتبطة) دەبیت ئەلف و لامی لەسەر بێت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، جەنابی وەزیر رەئیتان.

بەرپز شیخ بايز تالەبانی/وەزیری دارایی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دیاره ئەم ماددەییە کە هاتوو، ئەمە بۆ سالی 2010یە کە دیت، یەعنی ئەک بۆ سالی پیشووتر، مەبەست لە تەبەروعات، تەبەروعاتێ مەحەلییە، چونکە منج دوەلیەو لە تەعریفیشدا هاتوو تەعریفی کردوو، ئەم تەبەروعاتانە بۆ هەر مەبەستێک بێتە وەزارەتی مالیە، کە بکریت بە وەزارەتی مالیە، مەفرۆزە ئیمە قەیدی بکەین بە ئیراد، داوای ئەوە سەرفی بکەین بۆ ئەو مەبەستە کە بۆی دانراوە، کە ساحیبی تەبەروعەکە فەرموویەتی، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

لیژنە یاسایی رەئیتان.

بەرپز د.رؤزان عبدالقادر دزەیی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

سەبارەت بەو پیشنیاری کە دکتۆر رەفیق کردی، ئایا لە هەندیک جی وشە جیها تاتوو، لە هەندیکیش وشە دواتر هاتوو، ئیمەش لەگەڵ ئەوەینە بکریتەو یەک و هەمووی بکریتە (دواتر غیر المرتبطة بوزارة)، جیها تەکە بکریتە دواتر، واتا فەرمانگا، مورتەبیتەکە لە دەقە عەرەبیەکیە ئەلف و لامی بۆ زیاد بکریت، پیشنیاری ئەوە دەکەم کە ئەو بڕگەییە، یان ئەو ماددەییە زیاد بکریت پەيوەندی بە ماددە دوو هیە، بەرپزان، بەپێی پەیرەوی ناوخوازی پەرلهمان لە بڕگە دووی ماددە (56) دا هاتوو، ئەو بابەتانە کە پەرلهمان یەکلای دەکاتەو، دووبارە ناگەرپینەو سەری، واتا ماددە دوو یەکلا کراوە دەنگی بۆ درا، ئەوە ماددەییەکی تاییبەتی دەوێت، تەبەروعاتێ دەولی و مەحەلیش، ئەوە جەنابی وەزیر روونی کردوو، مەبەست ئەوەیە کە بۆ سالی 2010، چونکە ئەو یاسایە هەتا لە ماددەکی پیشووتیش باس لەو کرا، کە

بۇ ماوەى چوار سال، ئەوھى ياساى سالى 2010-ھى، بودجەى 2010 بۇ ماوەى يەك سالە، شمولى ئەو تەبەروعاتانە دەكات لە سالى 2010 تەبەرووع دەكرىت، ئىمە گفوتوگۇ لەسەر ئەو دەكەين كەوا وا دەزانين رۇژانە تەبەرووعات بۇ دامودەزگاكانمان دەكرىت، ئەو ھالەتتىكى لەوانەھى دەگمەن بىت، لە يەك سال چەند جارىك روو بدات، خۇزگە ئەوھى بەو شىوھىە فكري لى دەكەينەوھو بۇى دەچين، كە رۇژانە ئىمە تەبەرووعمان بۇ بكرىت و دامودەزگاكانمان چارەسەر بكرىت، بەلام ھالەتتىكە ئەگەر رووبدات، ئەگەر تەبەرووع كرا ئەو تەبەرووعە بەپىئى ئەو ماددەھىە مامەلەى لەگەل دەكرىت و چارەسەر دەكرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

لېژنەى ياساى تەكايە كاك شىروان.

بەرىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى براى بەرىز كاك عومەر عبدالعزىز ئىشارەتى بەوھدا كە لە نەصى عىراقىھەكەوھ وەرگىراوھ، بەراستى ئەو نەصە تاپۇ نىيە لە ھىچ لايەك، مومكىنە عىراقىھەكەش لە ولاتىكى تىرى وەرگرتبىت، ئەمە ستاندردىكە، زۆر شتىكى تەبىعى و ئىعتىادىيە، بەنىسبەت تەبەرووعات و ئىعانەت بەرىز وەزىرى داراىى ئىشارەتى پىدا، كە مەقصود تەبەرووعاتى مەھەلىيە، رەنگە لە ناحىەى صياغە بە فەناعەتى من كەموكورىيەكى تىدا بىت، چونكە كە دەللىت (تقىد مبالغ التبرعات الممنوحة)، ئەو (الممنوحة)ھىە بۇ رابردوو دەروات، نەك بۇ موستەقەل كە سالى 2010-ھىە، ئەگەر بكرىت (تقىد مبالغ التبرعات التي تمنح)، ئەو مومكىنە راست دەبىتەوھ، سالى 2010 دەگرىتەوھ بەقىەى نەصەكە چى تر ئىشكالىھەتى تىدا نامىنىت و زۆر سوپاس.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخىر صياغە بخوئىننەوھ بە كاملى، بۇ ئەوھى بدەينە دەنگدانەوھ، تەكايە.

بەرىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثانية عشرة:

تقىد مبالغ التبرعات التي تمنح للوزارات والدوائر غير المرتبطة بوزارة بعد قبولها من قبل وزير المالية ايراداً نهائياً للخزينة على ان يقوم وزير المالية والاقتصاد بتخصيصها ضمن اعتمادات الوزارة او الجهات غير المرتبطة بوزارة لصفها على الاغراض التي منحت من اجلها.

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەينە دەنگدانەوھ، كى لەگەلدايە بەو شىوھىەى ئاخىر جار خوئندرايەوھ دەستى بەرز بكاتەوھ؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بكاتەوھ؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، ئىستا تا سەعات (4،30) ئىسراھەت بكەن، پاشان ديئەوھ زۆر سوپاس.

دانيشتنى دووهم

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوائ گەورەو مېھربان.

بەناوى گەلى كوردستان، لەسەر دانيشتنەكەمان بەردەوام دەبين، كيشەى ھەلەبجە، مەحكەمەى عىراق بە جينۆسايىدى ناساند، ئەو شتىكى زۆر زۆر باش بوو، ئەمپۇ ئىعلان كرا، لىژنەى ياسايى و دارايى كەرەم بكن بۇ جىگاي خۆتان، دووبارە بەخىرھاتنى جەنابى وەزىر و برىكارى وەزارەت دەكەين كاك رەشىد و كاك بايز ھەردوو كيان بەخىر بىن، لىژنەى ياسايى كەرەم بكن بۇ ماددەى سىزدە فەرموو.

بەرپىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثالثة عشرة:

تستقطع نسبة (10%) من رواتب ومخصصات اعضاء برلمان كوردستان والوزراء ومن بدرجتهم ووكلاء الوزراء ومن بدرجتهم والمستشارين ومن بدرجتهم والمدراء العاميين ومن بدرجتهم والدرجات الخاصة وتقيد ايراداً للخزينة.

بەرپۇز د.رۇژان عبدالقادر دزمىي:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سېزدەم:

رېژەى 10% لەمووچەو دەرمانلەكانى ئەندامانى پەرلەمان، وەزىرەكان و ئەوانەى كە بە پلەى ئەوانەن لەگەل بىركارەكانى وەزارەتەكان و ئەوانەى بە پلەى ئەوانن و بەرپۇو بەرە گشتىەكان و ئەوانەى بە پلەى ئەوانن و خاوەن پلەى تايبەتى و بەداهات بۇ گەنجىنە تۆماردەكرين.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رهئيتان.

بەرپۇز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە وەكو ليژنەى ياسايى و دارايى پېشنيار دەكەين، كە ئەم ماددەىه ئىعادەى صياغە بكرىتەو بەم شىوہىەى خوارەو:

(تستقطع نسبة 10%) من رواتب الوزراء ومن بدرجتهم واعضاء محكمة التمييز والقضاة واعضاء الادعاء العام ووكلاء الوزارة ومن بدرجتهم والمستشارين ومن بدرجتهم والمدراء العاميين ومن بدرجتهم واصحاب الدرجات الخاصة وتقيد إيراداً للخرينة)، واتا بەم گۆرانكارىيە مووچەى ئەندامانى پەرلەمان لادراو، لەبەر ئەوہى ئىمە پرۆژەىەكى تايبەتمان پېشكەش بە پەرلەمان كرددو، خويئندەوہى يەكەمى بۇ كراو، پاشان پەرلەمانى بەرپۇز چ برپارى لەسەردا، ئەو وەختە بەم شىوہىە مامەلەى لەگەل دەكەين، لە هەمان كاتدا موخەصەصاتىش لادراو، لەبەر ئەوہى موخەصەصات مەسەلەىەكى سابت نىيە، بەرپۇز جەنابى وەزىرىش ماوہىەك پېش ئىستا ئىشارەتى پېدا كە ئەو موخەصەصاتە تابعىكى ئىستىسنائى لەسەر هەىە، بۇيە ئەمەىە مولاخەزەكەمان، ئەعزأى مەحكەمەى تەمىزو و حوكام و ئىدىعأى عام زياد كراو، لەگەل رېژماندا.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رهئيتان.

بەرپۇز شىخ بايز تالەبانى/وەزىرى دارايى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەئىدى ئەو بۇجوونەى ليژنەى ياسايى دەكەين، بەلام پېمان باشە ئەو پارەىە بۇ خەزىنە دانەنرئت، ئەو پارەىە بدرئت بە سندوقى شەهيدەكان، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئاراس كەرەم بكة.

بەرپۇز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بۆجۈۋونىكى تر ھەبوو، كە بنووسين (تقىيد ايرادا لامانات وزارة المالية)، ئەو كاتە وھزارەتى مالىيە خۇى تەسەروفي پىۋە دەكات، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

جەنابى وھزير فەرموو.

بەرىز شىخ بايز تالەبانى/وھزيرى دارايى:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

تا ئىستا ئىراداتىك يەكلايى نەبۆتەو، ئەو جۆرە ئىرادانە دوايى ئەويش دەچىتە زىمنى ئىراداتەو دەچىت بۇ بەغدا، ئىمە پىمان باشە دووبارە بۇ سندوقى شەھىدەكان تەقىد بىكرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان.

كى لەسەر ماددەى سىز دە دەپەوئىت قسە بىكات ناويان دەنووسين، كەرەم بىكە كاك رەفىق.

بەرىز د.رەفىق صابر قادر:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەپىي پەپەروى ناوخۇى پەرلەمان، رىگا بە دووبارە بوونەوھو سى بارە بوونەوھى ھەمان قسە نەدرىت، سوپاس.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار پەيمان خان فەرموو.

بەرىز پەيمان عزالدين عبدالرحمن:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى سىز دە كە تايبەتە بە بىرىنى لە 10% لە رەواتى ئەندامانى پەرلەمان و وھزيرە بەرىزەكان و ئەوانەى ھەتاكو پلەى مودير عام، من قسەم لەسەر يەكەم خودى با بلىين ماددەكە ھەيە، دواترىش لەسەر پىشنىارەكەى لىژنەى ياسايى ھەيە، سەرەتا لە پىشنىارەكەى لىژنەى ياسايىيەو قسە دەكەم، كە ئەوان ئەندامانى پەرلەمانيان لى دەرکردو، لەبەر ئەو ھۆكارەى كە ئەندامانى پەرلەمان بۇ خۇيان دەبىت لە پەرلەمانەو قەرارىك دەرچىت، بەلام من ھەز دەكەم ئەو بەبىر پەرلەمان بىنمەو، كە ئەم پىرۇژە ياسايە ھاتۆتە لاي ئىمە، ئىمە ئىقراى دەكەين، كەواتە ئەگەر ئەندامانى پەرلەمانىشى تيا بىت بە قەرارى پەرلەمان قەتە كراو، بۇيە من لەگەل ئەو دەم كە ئەندامانى پەرلەمانى ھەر تيا بىنئىتەو.

سەبارەت بە نىسبەى بىرپەكە، من جۆرىك لە نا عەدالەتى دەبىنم تيايدا، راستە ھەر يەكە بەپىي نىسبەى راتبەكەى ھەتاكو مودير عام لى دەبىررىت، بەلام ئەگەر ئىمە بىنە سەر ئەرزى واقع دەبىنن بۇ من كە ئەندام پەرلەمانم لە 10% بە مەعاشەكەمەو زۆر ديار نابىت، بەلام بۇ مودير عام بە تەيايىبەتى تەركىز

دەكەمە سەر مودیر عام لە 10% بۆ مودیر عام زۆر دەبیّت وەكو عەدالەتی تیا نییە، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەكەم نەیسبەكە بەئێرێتەو، كە بە یاسایەك دەربركێت بە جۆرێك كە عەدالەتێك لەنیوان مووچە بەرزەكان كە ئەندامانی پەرلەمان و وەزیرە بەرپزەكانن لەگەڵ ئەعزائی مەحكەمی تەمیزو ئەوانەى كە زیاتر لە مودیر عام عەدالەتیەك بپارێزێت.

خاڵێكى تر، من پشتگیری لە پێشنیارەكەى لیژنەى یاسایى دەكەم بۆ زیاد كردنى ئەعزائی مەحكەمى تەمیزو دادوهرە بەرپزەكان، بەلام لەگەڵیدا هەم پرسیارم هەیهو هەم پێشنیارم هەیه، ئەوێ كە لێرە دانراو بە بلێن وەزیرە بەرپزەكان، لێردا من پرسیارەكەم ئەوێ لەناو وەزیرەكاندا سەرۆكى ئەنجومەنى وەزیران و جیگرەكەى بە بلێن تەسمیەى تاییبەت لێرەو كراون، هەر لە زیمنى وەزیرەكانن، یان دەبیّت ئەوانیش داخیل بكرێن بەتاییبەتى، چونكە ئەوێش پلەیهكە، مادام ئێمە لە برینى راتب لە پلە بەرزەكان دەكەین، دەبیّت دەست نیشانى هەموو پلە بەرزەكان بكەین، هەموو دەرەجە تاییبەتەكان بكەین كە لە هەرێمى كوردستاندا هەیه، ئەمە سەبارەت بەوانە.

خاڵێكى تر، من دەزانم هەتاكو ئیستا سەبارەت بە مووچەى سەرۆكى هەرێم یاسایەك دەرناچوو، سەرۆكى هەرێم لە رێى نووسینگەكەیهو سەرۆكایەتى هەرێم ئیعلان كراو كە مووچەى نییە، ئەمە بۆ ئیستا راستە، بەلام ئێمە دەزانین كە لەم هەرێمەداين سەرۆكى هەرێم لەگەڵ جیگرەكەى دیسان دوو پلەن، كە ئەسل وایە مووچەیان هەبیّت، هەتا ئیستا نیانە، ئەمە ئیستیسنایه، كە دەبوايه ئەو ئیستیسنایه نەبیّت، بەلام ئەمى واقیعەو ئیستیسنایه، بەلام ئەسل ئەوێه كە ئەو دووانەش مووچەیه، سەرۆكى هەرێم پۆستیکە، پلەیهكە و جودى هەیه، شەخسەكە بگۆرێت، پۆستەكە دەمینیتەو، بۆیه دەبیّت سەرۆكى هەرێم و جیگرەكەشى داخیل بیّت بەو، هەر وەها منیش تەئیدی بەرپز وەزیرى دارایی دەكەم ئەو برپانە نەچیتەو خەزینە، بەلكو بچیتەو سندوقى شەهیدانە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار پەریهان فەرموو.

بەرپز پەریهان قوبلاى محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددى سێزدە، منیش وەكو هاوکارم بەرپز پەیمان خان تەئیدی دەكەم، كە دەبیّت ئەم بڕگەیه هەلبگیرێت بەنەیسبەت لە 10% لە ئیستا ئەو نەیسبەتە تەعین نەكړیت هەتا دواى ئەو بۆ پڕۆژە یاسایەك، هەر وەها بەنەیسبەت مووچەى بەرپز سەرۆكى ئەنجومەنى وەزیران و سەرۆكى هەرێم بەپێى یاسایەك دارپزێت، لەبەر ئەوە تاكو ئیستا یاسایەك نییە بۆ مووچەى پلە بەرزەكان، بەپێى پۆستە، هەر وەها تەئیدی لیژنەى یاسایى دەكەم لە گۆرپانكارىەكانیان، هەر وەها تەئیدی وەزیرى دارایی دەكەم كە ئەو پارەیه بچیتەو بۆ سندوقى شەهیدەكان، نەچیتەو بۆ خەزینە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار شاھۇ فەرموو.

بەرپىز د.شاھۇ سعید فتح اللہ:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەئىدى راو بۆچوونى ھەردوو ھاوکارم پەيمان خان و پەريهان خان دەكەم، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار دكتور بەشىر فەرموو.

بەرپىز د.بشىر خليل توفيق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منيش پشتگىرى لە رەئىيەكەى بەرپىز وەزىرى دارايى دەكەم، كە ئەو پارانە نەبىتە ئىراد بۆ خەزىنەو

بجىتەو بەغدا، بەلكو بگەرپتەو بە سندوقى شەھيدان، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار سۆزان شەھاب فەرموو.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەستخۆشى و پشتگىرىش دەكەم لە وەزىرى دارايى بۆ ئەو نىسبەتەى كە دەبىرپىت بخرىتەو سندوقى

شەھيدان، بەلام من لىرە پىشنيارىكىشم ھەيە دەلئىم ئەگەر ئىمە بە فەقەرەيەكى خالى دوو، ئىستا ھەر

لىرەيە، بىجگە خۆمان خويندەنەو بەكەممان بۆ كرد بوو، بۆ ياسايەكە كە ئىمە بە تايبەت لەو مووچانە

كەم بەكەينەو، بەلام دەكرىت ئىستاش بە فەقەرەيەك صياغە بكرىت و ھەر ئىستا لىرە دەنگى بۆ بدەين،

بۆ ئەو بەكەينەو ھەر بجىتە ناو ئەم ياسايە، مادام ئىمە ھەموو ياسايەكە لە داوى يەكدا ئىقرار دەكەين، با

ئەندامانى پەرلەمانىش بجىتە ناو ئەو ماددەيەو، بەلام بە بىرگەيەكى تر بنووسىن ئەمە بىرگەى يەكەم

بىت، بىرگەى دووھمىش ئەوانەى ئەندامانى پەرلەمان بىت، ئەوسا ھەر ھىنى خۆشمان دەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار ئەفەين عومەر فەرموو.

بەرپىز ئەفەين عمر احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەئبەتە منيش دەقاودەق لەگەل رەئىيەكەى لىزەنى ياسايىم و دەستخۆشيان لى دەكەم، بەلام تەنھا لىرەدا

مولاحەزەيەكە ھەيە بەھوى ئەو بەكەم مودىر عامەكان ھەندىكىان مووچەكانيان ناگاتە دەرەجەى

وەزىرەكان و ئەوانەى لە پەلەى ئەوانەن و موستەشارەكان، بۆيە ھەز دەكەم ئەگەر بكرىت لىرەدا

تەخسىيەكە لە 10% نەبىت بۆ بەرپۆبەرە گشتىەكان، بەلكو كەمترى لى بكرىت، ھەر وھا دەستخۆشى لە

بەرپىز وەزىرى دارايى دەكەم بۆ ئەو پىشنيارەى كە كردى، كە ئەو پارەيە نەگەرپتەو بە ئىرادى حكومەت،

تاكو ئىستىقتاعى لى نەكرىت لەلايەن حكومەتى ئىتىجادى، بەلكو بگەرپتەوہ بۆ سندوقى شەھىدەكان، بەلام دەمەوېت تەوزىچىكىش بدم، لەبەر ئەوہى ئەمە تەنھا ياسايەكە بۆ يەك سال دەردەچىت، وابزانم جەنابى سەرۆكى ھەرپمىش لە مووچەى خۆى خۆش بووہ، بۆ چوار سال لىي خۆش بووہ، باوہر بگەم داعى ناكات ئىمە لىرە زىكرى بگەين، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ھازە فەرموو.

بەرپز ھازە سلىمان مصطفى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتگىرى لە رەئى ھەردوو لىژنەى ياسايى و دارايى دەكەم، ھەرۋەھا پشتگىرى لە رەئى بەرپز ۋەزىرى دارايى دەكەم، لەگەل ديارى كردنى رىژەكان 10% و وابزانم 5% بىت بەپىي مووچەى ھەر يەك لەوانەى كە ديارى كراون، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ئارام فەرموو.

بەرپز ايوب نعمت قادر(ئارام):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو پىشنيارم ھەيە، يەكەميان / لادانى ئەعزاي مەحكەمەى تەمىزو قضاة، چونكە ئەوہ پىچەوانەى مەبادىئى دەوليە، كە لە مىساقى قوزاتى عالەمى ھاتوۋە لە 1999/11/17 دا بەستراۋە، لە ماددەى سىزە كە بە نەصىكى سەريخ داوا دەكات، كە مووچەى دادوہرەكان كەم نەكرىتەوہ، ھەرۋەھا لە دەستوورى ھەرپمىدا لە ماددەى (81) لە 2009/6/24 دا لە لايەن پەرلەمانەوہ پەسند كراۋە، جاريكى تر تەئكىد لەسەر ئەوہ كرا، كە ئەو مووچەيە كەم نەكرىتەوہ، ھەرۋەھا داواى گەرانەوہى لەجياتى ئەعزاي مەحكەمەى تەمىز پەرلەمان دابنرىت، ئەو دوو پىشنيارەم ھەبوو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دكتور ئەحمەد فەرموو.

بەرپز د.احمد ابراهيم على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر بەى قسەكانم كران، تەنھا ئەوہ ماوہ پشتيوانى لەو پىشنيارە دەكەم، كە ئەو رىژەيە بۆ سندوقى شەھىدان بىت، زۆر سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار عومەر عبدالعزیز فەرموو.

بەرپۇز عمر عبدالعزیز بەاءالدین:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، قسەکانی من ھاوولان کردیان.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر دانا فەرموو.

بەرپۇز د.دانا سعید صوفی:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، قسەکانی منیش کران.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار خەلیل عوسمان فەرموو.

بەرپۇز خلیل عثمان حمدامین:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس، قسەکانی منیش کران.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار تارا خان فەرموو.

بەرپۇز تارا تحسین یاسین:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەكوردیهكەى كه دهئیت برینى ریژەى 10% له مووچەو دەرمانەى ئەندامەکان ، ئەووە یەکیك وەكو

فەقەرەیهك بیر کراوہ له نووسینەکە، ئەمە یەك.

دووہمیش/ له ئیستیقتاعەکە ھەر پشنگیری له قسەکانی سۆزان خان دەکەم، له ھەمان کاتیشدا نیسبەیهك

ھەبیت لەنیوان وەزیرو مودیر عام، چونکە زۆر فەرقی ھەیە، ئەگەر ئەو له 10%، با ئەویش له 5% بییت،

وای بە باش دەزانم و وا پێشنیاز دەکەم له برینەکەدا، ئیستاش ھەر دەشتخۆشی دەکەم لەو پێشنیازەى که

وہزیری دارایی کردووہیتى، که له دلى ھەر ھەموو ئەندامانى پەرلەمان بوو، سوپاس.

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار پەروین خان فەرموو.

بەرپۇز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆربەى قسەكانم كران، بەلام ئەوئەندەبە ئەگەر ئەو رېژەى برېنى لە 10% ئەبە بەس لە راتبەكە بېت، لە موخەصەصاتەكە نەبېت، ھەروەھا پشەتگىرى لە پېشنىارەكەى لىژنەى داراىى و دەستخۆشى لە وەزىرى داراىى دەكەم بە گەرانەوہى ئەو رېژەبە بۆ سندوقى شەھىدان، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار دكتور زانا فەرموو.

بەرپىز د.زانا رۇوف حمەكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشەتگىرى لە رەئىيەكەى بەرپىز پەيمان خان دەكەم، تەنھا يەك ئىزافەشم ھەبە بۆ ناماژەدان بەوہى كە ئەگەر ئەمە بودجەى سالى 2010 بېت، تەنھا برېنەكە بۆ يەك سال بېت، ئىمە بۆ ئەوہى كە بتوانىن ئاساىى بكەينەوہ، بۆ ئەوہى بەشپوہىيەكى گشتگىر بېت، لە ھەمان كاتدا لە زىمنى ئەم سەنە مالىيە ياسايەك دەربجېت بۆ جى بەجى كەردنى، ئەگەر پەيوەندى بە ئەنجومەنى وەزىرانەوہ ھەبە، با رېنماىى پېويست دەربجېت بۆى، بۆ ئەوہى ھەر لە زىمنى ئەم سەنە مالىيە، ئەگەر پەيوەندى بە پەرلەمانەوہ ھەبە، چونكە رەنگە ھەندىك تەفاصىلى بوېت، تەنھا بۆ يەك سال نەبېت، وابزانم يەككىش لەو پرۇژە برپارانەى كە ھەبوون بۆ برېنى لە 10% ئەبەكە، تەنھا بۆ يەك سال بوو، يەك سەنەى مالى بېت، بۆ ئەوہى كە بتوانىن وەزەىكى دائىمى پى بەخشىن، وا ھەست دەكەم رىك بخرىتەوہ، بۆ ئەوہى بە ياسايەك بېت، بەلام زوو برپارەكە دەربجېت، تەنھا بۆ يەك سالىش نەبېت، با ھەمىشەبى بېت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار عەزىمە خان فەرموو.

بەرپىز عظيمە نجم الدين حسن:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى سىزدە من پېشنىار دەكەم ئەو رېژەبە زىاد بكرىت، رېژەى لە 10% بكرىتە لە 20% لە مووچەو دەرمالەى ئەندامانى پەرلەمان و وەزىرەكان و ئەوانەى بە پلەى ئەوانن، لە ھەمان كاتىشدا نەسرىيەى وەزىرەكان كەم بكرىتەوہ، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار سيوہىل خان فەرموو.

بەرپىز سيوہىل عثمان احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من كران، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار شقان فەرموو.

بەرپز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لابردنی ئەندامانی پەرلەمان بەهۆی پرۆژەیهکی تاییبەت کاریکی زۆر بەجی بوو، کە لێره لیژنە یاسایی ئاماژەیان پێ کرد، منیش لەگەڵ ئەووەمە کە مودیر عامەکان لەبەر ئەوەی دەرەجە ی خاصن، ئەوانە ئەوئەندە موخەصەساتیان نییه وەکو وەزیرەکان و ئەوانە، بە تەئکید ئەمانە وەکو حالەتی وەگیل وەزیرەکان نابێت، ئەگەر ئەمە برهکە ی کەم بکریت، یان هەر تیدا نەبیت باشترە.

سییەم/ ئەو بره ی کە دەبرپت لە پرۆژەکەدا هاتوو، بەو بره یە من لێره پێش چەند رۆژ ئاماژەم بە چەند گیروگرفتی کە سوکاری شەهیداندا، بەتاییبەتی مەسەلە ی عیلاج و مەسەلە ی تەندروستی و ئەوانە، من پێموا یە ئەم بره یە بەشیک لە کەموکۆری و لە موعاناتی ئەوان کەم دەکاتەو، کاریکی زۆر بەجیش دەبیت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار حمە سعید فەرموو.

بەرپز حمە سعید حمە علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ ئەوئەندام کە دەستە ی سەرۆکایەتی هەریەم و سەرۆکایەتی پەرلەمان و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران و سەرۆکایەتی ئەنجومەنی دادوهری تی بخریت، ئەو یە ک.

ئەندامانی پەرلەمان و وەزیرەکان و ئەوانە ی بە پلە ی وەزیرەکان و ئیدیعیای عام و ئەو مەحکمە ی تەمیزو حاکمەکان ئەمانە لە 20٪ بیت، واتا لە سەرۆکی هەریەمەو تا قازی لە 20٪ بیت، وەگیل وەزیرو بەرەو خوار لە 10٪ بیت، تەخصیص بکریت بەهۆی ئەو رۆژە میژوو ییەو کە هەلەبجە ی شەهید بە جینۆساید ناسراو بۆ شەهیدانی هەلەبجە ی شەهیدو سوپاستان دەکەم.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار کاردۆ فەرموو.

بەرپز کاردۆ محمد پیرداو:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرچەند من هاوڕام لەگەڵ قسەکانی هاوکارم پەیمان خان تاییبەت بە تەعدیل کردنی ماددەکەو، کەم کردنەو ی مووچە بەرزەکان، ئەندامانی پەرلەمانیش بگریتەو، لەبەر ئەوەی ئەو خۆمانین بریار دەدەین ئیستا، نە ک حکومەت پێشنیازی کردوو.

خالیکی تر، دەبیت ئیمە ئامانج لە برپنەکە دیاری بکەین، من بەلامەو گرنگە ئەگەر وەکو ئەو ی بەرپز وەزیری دارایی باسی کرد بۆ سندوقی شەهیدان بیت، زۆر چاکە، بەلام برهکە ی بە کەم دەزانم.

خائىكى تر ههيه، كه ئىمه دهكرىت ئىتر وا نهكهين كهسوكارى شههيدان ئىعتىماد بكهنه سهر سندوقى هاوكارى و بهخشش، بهلكو له مووچهكانيان وا زياد بكهين، كه پئويستيان بهم سندوقه نهبيت، يهعنى ئەمه بكهينه بابىكى تر، كه دوتوانىت پله نزمهكان بهرز بكاتهوه بۇ ئاستىكى وا يارمهتى ئەوانه بدهين كه مووچهيان كهمه، سوپاس.

بهريز سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ريزدار فيان خان فهرموو.

بهريز فيان عبدالرحيم عبدالله:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

منيش تهئيدى قسهكاني پهيان خان دهكهه، كه ئەم برينه سهرۆكى ههرىم و جيگرهكهى، سهرۆكى ئەنجومهنى وهزيران و جيگرهكهى، ئەندامانى پهرلهمانيش بگريتهوه، سوپاس.

بهريز سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ريزدار محهمهد فهرموو.

بهريز محمد احمد على:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

زۆر سوپاس، من پيم باشه له ياسايهكه ئەو برينهى لهسهرى ريك دهكهوين، ناوى سهرۆكى وهزيران و جيگرهكهيشى بيت، ئەو برينه به تهرىجى دادهبهزيت، پشتگىرى خوشم بۇ پيشنيارهكهى ليژنهى ياسايى و دارايى دهردهبرم، سوپاسى وهزىرى داراييش دهكهين كه ئەو رۆژه پيشنيارىكى ليژنهى پيشمهركهه شههيدان بوو، ئەو بره بگهريتهوه بۇ كهسوكارى شههيدان و دياره كهسوكارى سهربهزى شههيدان ئىمه ههرچيهكيان بۇ بكهين كهمه، بهلام له ههمان كاتيشدا مووچهيان به برىك زياد بووه، بهلام ئەمهش جارىكى ديكه له كۆمهلىك پيداويستى و كهموكورپيهكان كهه دهكاتهوه، سوپاس.

بهريز سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ريزدار گۆران فهرموو.

بهريز گۆران نازاد محمد:

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

سوپاس، قسهكاني من كران.

بهريز سهرۆكى پهرلهمان:

زۆر سوپاس، ريزدار بلال فهرموو.

بهريز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بهريز سهرۆكى پهرلهمان.

سەبارەت بە نەصە كوردىيەكە، مەن پېموايە ھەندىك كەموگورتى تىدايە، بەتايىبەتى وەكو تارا خانىش باسى كىرد، ئەسلى داواگراوگە بىرپىنەكەيە نەھاتوو، پېويىستە دابىرئىت، دواى ئەو مەن پېم باشە ھەم ئەو ماددىيە وەكو خۇي بىمىنئىتەو، بەتايىبەت لە مەسەلەي ئەندامانى پەرلەمان ھەر لەناو ئەوودا بىت، چونكە ئىمە خۇمان مادام بىرپارى لەسەر دەدەين، ھەر پەرلەمان بىرپارى دەدات، ئايا بە ياسايەكى تايىبەت بىت بۇ ئەندامانى پەرلەمان؟ يان ھەر لەناو ئەو ياسايەدا بىت؟ بەلام مەن پېموايە دەبىت ئىمە بەپىي ستاندارى جىھانى وايە كەمترىن مووچە خۇر لەگەل زۇرترىن مووچە خۇر لەناو حكومەتدا مووچە لە حكومەت وەردەگرن، بەپىي ئەم رىژەيە ستانداردى جىھانى نابىت لە دە بەرابەر زياتر بىت، يەنى كەمترىن مووچە خۇر ئەگەر (300) ھەزار بىت، زۇرترىن مووچە خۇر نابىت لە سى مىيۇن زياتر بىت، مەن پېموايە ئەو رىژەي ياسايىيەو ستانداردى جىھانىيە، پېموايە دەبىت كەمترىن مووچە خۇرەكان تۇزىك بەرز بىكەينەو، بەلای كەمى ئەگەر خۇشمان نەمانتوانى زۇر بىيىنە خوارى، ھى ئەوان تۇزىك بەرز بىكەينەو لە خۇمانيانەو نىك بىكەينەو، سوپاستان دەكەم.

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار ئاسۇ فەرموو.

بەپىز بىر كرىم محمد(ئاسۇ):

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

لەگەل پىشنىارەكەي لىژنەي ياسايى دام، لەراستىدا ئىمە لە لىژنەي مافەكانى مرۇف پىشتر پىشنىيازى ئەوودمان كىرد بوو، كە ئەو ئىستىقتاغە بۇ سىندوقى شەھىدان و ئەنفالگراوكان بىت، سوپاسىش بۇ وەزىرى دارايى كە جەختى لەسەر ئەو داوايە كىردەو، سوپاس.

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار عومەر عبدالرحمن فەرموو.

بەپىز عمر عبدالرحمن على:

بەپىز سەرۇكى پەرلەمان.

مەن تەئىدى پىشنىارەكەي لىژنەي ياسايى دەكەم، بەوئى كە ئەندامانى پەرلەمانى لەم بىرگە ياسايىيە دەرهىناو بە پرۇژەيەكى تايىبەت پىشكەشى كىردوو، بەلام مەن پېموايە ئەگەر لەم بىرگەيەدا باس لە سەرۇكى ئەنجومەنى وەزىرانىش بىرئىت، ھىچ شتىكى گىرنگ نىيە وەزىرەكان لە 10% دەبىردىت لە راتبەكەي سەرۇكى ئەنجومەنى وەزىرانىش بىرئىت، بەلام مەن مولاخەزەيەكەم ھەيە لەسەر (تستقۇع) وابداترە بە عىبارەتتىكى قانونى (تخفۇ) لە 10% بىت لە راتبەكە، نەك (تستقۇع)، ھاوكارى و پىشكىرى رەئىيەكەي جەنابى وەزىرى دارايى دەكەم، كەدەئىت ئەو پارەيە بىرئىتە سىندوقى شەھىدانەو، ھەرچەند مەن پېموايە بىرگە ئەوودە كەمە تەعويزى ھىچ موغاناتىكى كەسوكارى شەھىدى پى نادىتەو، بەلام شتىكى مەعنەوى دلخۇشكەرە بويان، بوئە زۇر سوپاس و دەستخۇشيتان لى دەكەم.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان.

بەرپز شېخ بايز تالەبانى/وەزىرى دارايى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لەگەل تەستىقتە عاين، چونكە ئىستىقتاع ئەسلەن خۇي ھەموو ئەندامىكى پەرلەمان، يان وەزىر خۇي داواي كىردوو لىم بېر دىت، فەرزى بۇ دەگەي بەسەرىدا، كە ئەو ئەرزوو مەندى ھەموو پەرلەمان تارىك ئىستا ئەرزوو ئەودىان ھەبە لەو زىاتىر بىت، ئەنجومەنى وەزىران خۇي داواي كىردوو كە بېر دىت، ئىت ئەو (تخفۇس) ە بۇچى؟ سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىرى پلاندا نان كەرەم بىكە.

بەرپز د.على سىدى/وەزىرى پلاندا نان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەودى كە وزىجە ئەمە پىرۆزەبەكە با بلىن رەبىتى قانونى موازەنەبە كە مسودەدى قانونى موازەنەبە ھەرىمى كوردستانە، كە ھاتۆتە بەر دەستى بەرپىزتان، ئەمە پىشنىارى حكومەتە، منىش ئاگادارم لى، بەس بە ھەقىقەت منىش تىبىنەبەكە ھەبە لەسەر ئەو ماددەبە لە پىشترىش باسەم كىردوو، ئىستاش باسى دەكەم، ئەویش دوو شتى سەرەكىبە، يەكەمىان/ لەبەر ئەودى ئەم موناڧەشەبە بە ئازادانە نەقل دەكرىت و تۆمارىش دەكرىت، من پىم باشە ئەمانەبە كە باس دەكرىن ھەر بۇ راى گشتىش ئەم موچانەبە كە باسى دەكەين چەندە؟ ئەگەر موخالىڧى قانون نبىبە، چونكە ھەندىك كەس كە گوپى لەم موناڧەشەبە دەبىت، ئىجتىمالە خەلكى وا ھەبىت كە تەسەور بىكات ئەم موچانە شتى خەيالىن، شتى وان ئەگەر لە 10% يان لى بېرپىت ھىچ نبىبە، ئەگەر جەنابتان رەزامەند بن.

بەنسىبەت وەزىرو ئەندام پەرلەمان و ئەوانە، من خۆم يەككىم لەوانە موافىقم لەسەر ئەو بەش بە ھالى خۆم، بەلام مودىر عام لە حكومەتى ھەرىمى كوردستان عەمودى فەقەرى حكومەت كاروبارى رۆزانە مودىر عام و موستەشارو ئەوانە بەرپۆەبە دەبەن، ئەوانەش ھەتا ئەمپرۆ مومكىنە لە ئايندەش شتىكى زۆر تەبىعى بىت، كە پلەى وەزىر، ئىختىارى وەزىر عەمەلىەكى سىياسى بىت، بەلام تىكنوقراتى ئەسلى مودىر عامە، موستەشارە، ئەگەر بگۆترىت لەم ھۆلە مەعاشى مودىر عام و موستەشار چەندە؟ چونكە ھەندىك مودىر عام ھەبە ئەو مەعاشەبە ھەبە 10% یش 10%، ھىچ بوارى كار كىردىكى تىرى نبىبە، ھەموو كەسىك تەبىب نبىبە عىادەبە ھەبىت، يان وارىدىكى تىرى ھەبىتن مومكىنە تەنھا ئەو وارىدەبە ھەبىت، كە ئەو وارىدەبە ھەبوو ئىلتىزاماتى خانەوادەبى ھەبە، ئىلتىزاماتى ئىجتىماعى ھەبە، بە پىشنىارى من ئەگەر قەبول بىكرىت كە پىشنىار بىكەم ئەو ھەبە كە وەزىرەگان بىمىنن، ئەندامى پەرلەمان ئەو بۇ خۆتان

دەگەرپۈتتە، ھەتا ۋەكىل ۋەزىرەكانىش بىمىن، بەس مودىر عام و موستەشارەكان من زۆر بە ئەۋەدى نابىنم، لەسەر فەرمانى بەرپۈزىشتانە، زۆر سوپاس.

بەرپۈز سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ جەنابت، لىژنەى ياساىي رەئىتان.

بەرپۈز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپۈز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەندىك لە پېشنىارەكان پەيوەندى ھەيە بە سىستەمى مووچەو دەرەجاتى ۋەزىفى، داوا لە جەنابتان دەكەم ئەگەر ۋەزىرى داراىي تەۋزىحاتمان بداتى، ئەمە يەك.

دوۋەمىش / پېشنىارەكان يەكجار زۆرە، جەنابتان ۋەكو سەرۋىكايەتى پەرلەمان ئىمکان ھەيە ئەو پېشنىارانە لە رىگاي تەسۋىتەۋە يەكلا بگرپۈتتە، چونكە ناكرىت لەسەر ھەموويان ئىمە ھەر موناقتەشە بگەين، ئەمە رەئى ئىمەيە، بۇيە ئىمە تەئكىد دەكەينەۋە لەسەر رەئى خۇمان، ئەۋەدى كە لە پرۇژەكەدا ھاتوۋە، ئەۋەدى لە راپۇرتەكەى ئىمەشدا ھاتوۋە، زۆر سوپاس.

بەرپۈز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر ئەگەر روون كىردنەۋە لەو بارەيەۋە فەرموو.

بەرپۈز شىخ بايز تالەبانى/ۋەزىرى داراىي:

بەرپۈز سەرۋىكى پەرلەمان.

من ئەۋەندە روون كىردنەۋە دەدەم، ۋەزىر مووچەكەى سى مىيۇن دىنارە، مودىر عام مووچەكەى مىيۇن و نيوپكە، پەرلەمانىش مووچەكانىان لەلەى جەنابتانە، پىموايە ئەۋىش ھەر سى مىيۇنە، لەبەر ئەۋە ئەگەر ئىمە ئىستىقتاعى لە 10% بگەين لە ۋەزىر (300) ھەزار دەبىردىت، لە مودىر عام (150) ھەزار دەبىردىت، بەلام مودىر عامەكانىش و موستەشارەكانىش پىيان دەرەجاتەكەيان بە گەۋرەتر دانراۋە، مەسەلەن ھەر بەپىي ياسا، بەپىي تەعلىماتى ئەنجومەنى ۋەزىران ھەتا لە بەغداس موستەشارىن ھەيە بە دەرەجەى ۋەكىل ۋەزىر، مەعاشى ۋەكىل ۋەزىر ۋەردەگرپت، يەئنى ئەۋانەشمان ھەيە، موستەشارىش ھەيە مەعاشى مودىر عام ۋەردەگرپت تەنھا مىيۇن و نيوپك ۋەردەگرپت، سوپاس.

بەرپۈز سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى ۋەزىر تىكايە ئەگەر رەقەمكە لەۋى لە بىرى جەنابت چوۋ بىت، راتبى ۋەزىرو ئەۋانە دەقىق سى مىيۇنە.

بەرپۈز شىخ بايز تالەبانى/ۋەزىرى داراىي:

بەرپۈز سەرۋىكى پەرلەمان.

ووزيرەكان حەوت و نيو وەردەگرن، ئەندامى پەرلەمانىش چەندە مووچەكەيان دوایى موخەصەصاتى ئىستىسنائىيە، پىموايە پەرلەمان زياتریشە، موخەصەصاتەكەى زياترە، مودير عام ھەروەگو گوتەم ملیۆن و نيوپىكە، بەھەمووى سى ملیۆن وەردەگریت، مودير عام ملیۆن و نيوپىكە موخەصەصاتى ئىستىسنائى وەردەگریت.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياساى كەرەم بکەن.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە بەراستى خالىكى گرنگ ھەبوو لەبیرمان چوو، ئەویش مەسەلەى راتبى سەرۆكى ئەنجومەن و جىگرەكەى، سەرۆكى پەرلەمان و جىگرەكەى، سەرۆكى ھەرىم و جىگرەكەى، ئەگەر پىتان باش بىت ئەمەش بە برکەيەكى تايبەت بىنە خوارەو، بەو رىژەيەى كە پەرلەمانى بەرپىز قەرارى لەسەر دەدات.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عەونى كەرەم بکە.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تیبينىم لەسەر قسەى كاك شىروانى، ھەتاکو ئىستا قانون دەرەچوو لە سەرۆكايەتى ھەرىم بەنيسبەت مەعاشى سەرۆكى ھەرىم و جىگرەكەى، ھەروەھا قانون دەرەچوو لە ئەنجومەنى وەزيران بەنيسبەت مەعاشى سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران و جىگرەكەى و وەزيرەكان، ھەروەھا پەرلەمان ئەو سەلاحيەتى خۆيەتى ئەو رەقەمانەى كە جەنابى وەزير ئىشارەتى پىدا ھەر لەو بابەتەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە ليژنەى ياساى رەئىتان يەكلا بکەنەو، رەئىكەى موخەدەدەمان پى بلين.

بەرپىز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەئىدى پرۆژەكە دەكەين بەو تيبينيانەى كە ئىمە دەست نيشانمان کردوو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ريژدار ليژنەى ياساى پيشنيارى جياواز ھاتن، تکايە بۇمان ريزبەندى بکەن و پيمان بەدن، بۇ ئەوہى يەك يەك بيخەينە دەنگدانەو، ليژنەى ياساى رەئىتان چيە كە ئەو بەرپزانە پيشكەشيان کرد؟ ھەمووى بە يەكەو بەكرىت بە پرۆژەيەك رىك بخرىت و تحديد بكرىت و بىتە ئەم پەرلەمانەو موافقەتى لەسەر بكرىت، ئەو پيشنيارە ئەگەر بكرىتە پرۆژە، بە پرۆژەيەك تەحدید بكرىتن، پرۆژەش لەبەردەستەو

پیشتریش دراوه پیمان، خویندنه وهشی بۆ کراوه، ئەوانەشی بۆ ئیزافە بکەن، ھەرسى سەرۆکایەتیه کە 100٪ لەگەڵ ئین نىسبە یەکی کە پەرلەمانى بەرپز ئىتیفاق بکەن بەردریت، ئەوانەى تریش ئەویش بۆ ئیوهى بەرپز دەمىنیتەوه، ئەوهى شارەزاو راویژکارو مودیر عامیش ئىعتیبارىکی بۆ بکریت، بە نىسبەتیک کە تەئسیر لە خوشیان نەکات وەربگریت، بکریتە پرۆژەیهک و بىتن، ئىستا لیرە بەم وەزە، وابزانم ئەوهیه، ئەگەر ئەو پىشنياره وەربگرن، ئەم پىشنياره دەخەینە دەنگدانەوه، ئەگەر ئیوهى بەرپز لەگەڵ ئەو ئىستىقتاعانە لە ھەرسى سەرۆکایەتیه کەو لە ئەندامانى پەرلەمان و لەوانى خوارتریش بە پرۆژەیهک ریک بخریتن، ئیمە بە زووترین کات لەسەرى کار بکەین و موافقەت بکریت، کى لەگەڵ ئەوهیه تکایە دەستى بەرز بکاتەوه؟ زۆر سوپاس، کى لەگەڵدا نىبە دەستى بەرز بکاتەوه؟ زۆر سوپاس، دەنگى لەسەر درا، ئەوه تەواو، کەرەم بکە فەرموو.

بەرپز د.شاھۆ سعید فتح الله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ببوورە بۆ کەى تەئجیل دەکریت.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

تەئجیل ناکریت، پرۆژەکە لەبەر دەستە، خویندنه وهشی بۆ کراوه، دەیهینین تەعدیلی دەکەین و تەواوی دەکەین، زۆر سوپاس، ئەو ماددەیه بەو شۆهیه تکایە صیاغەى بکە، یەگەمین کارى ئیمە دەبیت، دەچینە ماددەى چوارده.

بەرپز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو ماددەیه بەو وەزەى کە دەنگى لەسەر درا صیاغەى پى ناویت، ماددەکە بەجى دەهیلین، واتا رەقمەکان دەگۆریت، ئىستا دىینە سەر ماددەى چوارده، کە دەبیتە ماددەى سیزده.

المادة الرابعة عشرة التي ستصبح المادة الثالثة عشرة:

لاتزید المكافآت للموظفين على مليونين دينار سنوياً للشخص الواحد وضمن التخصیصات المقررة بالموازنة المختصة ویموجب تعلیمات تصدرها وزارة المالية والاقتصاد.

بەرپز د.رؤزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەى چواردهم کە دەبیتە ماددەى سیزدهم:

پاداشتى فەرمانبەران نابى سالانه له دوو ملیون دینار زیاتر بى بۆ کەسیک لە ناو تەرخانکراوی بریار لەسەردراوی بودجەى تایبەتمەندى و ئەمەش بەپى رینمایى دەبى کە وەزارەتى دارایی وئابوورى دەرى دەکات.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رهئيتان.

بەرپز شىروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

تەئىدى ماددەكە دەكەين.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رهئيتان.

بەرپز شىخ بايز تالەبانى/وەزىرى دارايى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە تەئىدى ئەو دەكەين، بەلام دەمەوئىت روون كردنەوئەك بەدەم، ئەو دوو مليۆن دىنارە بۆ ئەو نىيە فەرمانبەر بە يەك جار وەربىگرئىت، مەرجيش نىيە هەموو فەرمانبەريك وەربىگرئىت، ئەو موکافەئات بە فەرمانبەر دەدرئىت لە زىمنى ئەو دەسەلاتەى كە پىي دراو، ئەوئەى تاكو ئىستا هەيبوو وەزىر (250) هەزار دىنار بۆ موکافەئات، ئەو بۆ ئەوئەى ئەگەر موکافەئاتيدا لە سائىكدا ئەو فەرمانبەرە نەوئەك لە دوو مليۆن تەجاوز بکات، ئەم رەقەمە پارەكە سى مليۆن دىنار بوو، ئەمسال كەممان کردوو بۆ دوو مليۆن دىنار، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بۆ جەنابت، ئەندامانى پەرلەمانى بەرپز ئەوئەى دەيەوئىت قسە بکات ناويان دەنووسين، كەرەم بکە فەرموو.

بەرپز د.رفيق صابر قادر:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىي رينمايەکانى وەزارەتى دارايى هيچ فەرمانبەريك لە (250) هەزار دىنار زياتر موخەصەصاتى نادريئى، ئەمەش.....

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو نوقتەى نيزامى نىيە، تەكايە ئىستا ناوى خۆت بنووسە، كەى هاتينە سەرى موناخەشەى بکە، ريزدار دکتۆر سەباح كەرەم بکە.

بەرپز د.صباح محمد نجيب:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ھەر دەڧتىكى ياسايى، ئىمە پېمانوايە جەنابىشتان دەزانن، ھەر وشەيەك، يان ھەر دەستەواژەيەك كە دىت لە خۆيەو نايەت، يەنى خاوەنى پاساويكى عەقلى و لۆجىكىيە، بەتايبەتى ژمارە، كاتىك كە ژمارە باس دەكرىت، بۇ نموونە كە دەوترىت لە 10%، ياخود دەوترىت لە دوو مىليۇن زياتر نەبى، يان كەمتر نەبى، ئەو رەقمە بۇ خۆي غەرەزىك و عىلەتتىكى غائى لەپشتىيەويە بەپراستى، ئەو روون كىرنەوئە بەرپىز وەزىرى دارايى لەپراستىدا روون كىرنەوئەيدا لەسەر غەرەزى ماددەكە لە ئەسلى موگافەئەو ئەمانە، باسى ئەوئەشى كىرد كە پار سال سى مىليۇن بوو، يەنى لىرەدا ئەو پرسىيارە دروست دەبىت لە ماددەى سى قانونى موازەنەى ئىتىجادىدا كە باسى موگافەئەى فەرمانبەران دەكات دەئىت نايىت لە يەك مىليۇن دىنار زياتر بىت، لىرەدا دىيارە ئەوئەى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، ئەو پرۆژەى كە لەبەر دەستماندايە، ئەو رەقمەى كىردووە بە دوو مىليۇن.

بەنسىبەت ئەوئەى پار لە بودجەى ھەرىمى كوردستاندا ھەبوو، ئەمە پىشكەوتنە بەپراستى، يەنى دىيارە غەرەزىك ھەيە لە كەم كىرنەوئەى مىقدارەكە، بەلام ئىمە لىرە ئەو پرسىيارەمان بۇ ھەيە، بۆچى؟ يەنى ئەو رەقمە لە كۆپو ھاتووە؟ يەنى ئەساسى لۆجىكى ئەو رەقمە كە دانراو، يان لە موازەنەى ئىتىجادى كە يەك مىليۇن دىيارى كراو، لەوئەى خۇمان بە دوو مىليۇن دىيارى كراو، قسەمان لەسەر ئەسلى موگافەئەكە نىيە، كە بۇ تەحفىز زۆر زەرورە، بۇ ھاندانى ھەموو فەرمانبەرىكى لىھاتوو، بەلام بۇ رەقمەكە، يەنى ئىمە بۆچى لىرەدا نەيەين پاساويكى لۆجىكى بدەين، بۇ ئەوئەى ھەموومان قەناعەت بكەين، چونكە ئەگەر ئەو پاساوە نەبىت، لەپراستىدا ھەر رەقمەىكى قابىلى ئەويە لە نەصەكەدا ھەبىت، ئەگەر پاساوەكە بزائىن، رەنگە جوانتر بزائىن خزمەت بە نەصەكە بكەين و دەقەكەش لەپراستىدا مەقبولتر بىت، ھەم بۇ ھەموو پەرلەمانتاران، ھەم بۇ خەلكىش، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار لانه خان فەرموو.

بەرپىز لانا احمد محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەبىعى بەنسىبەت ماددەى چوارە كە بوو ماددەى سىزدە، بەنسىبەت ئەو موگافەئەتەى بۇ فەرمانبەران دانراو، لىرە ئىعتىبار دەكرىت وەكو جەنابى بەرپىز وەزىرى مالىيە ئىشارەتى پىدا، ئەو موگافەئەتەى دەچىتە زىمنى ھەوافىزى ماددى، بۇ ئەوئەى كە دەدرىتە فەرمانبەر، من لىرە ھەز دەكەم بە نەزەرى ئىعتىبار وەرېگىرىت، كە ئەو موگافەئەيە بدرىت لەسەر ئەساسى كەفائەو خىرات و ساعاتى عەمەلى ئىزاقى، بۇ ئەوئەى فەرمانبەرى ئەوئەى كە كەفوئە.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايه ليړه تەفسير ناکرېت، ئەو خوځى تەقدىرى زروفي ئەو فەرمانبەرە دەکات کە لەلای موستەحەقە،
موستەحەق نىيە، چۆنە؟ ليړه نىسبەگەيە، ئەو رەقمەتان پى باشە، کەمە، زۆرە، کەرەم بکە.

بەرپز لانا احمد محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

مەسەلەى سەداقەو ئەوانە نەبیت.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايه خوشكى من له رەقمەگە کەمە يان پیت باشە؟ ئەو لەوئى، من فەرمانبەرېکم لا بیت دەزانم چۆنە،
بەلام لەو سائە حەقى چەندم هەبیت پى بەدم، يەعنى لەوہیە، کەرەم بکە، ریزدار ریباز فەتاح فەرموو.

بەرپز ریباز فەتاح محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەرستیدا لەسەر ریزەگە، من پیموایە هەموو وەزارەتەکان وەك يەك نین و جیاوازی هەيە لەنیوان
وەزارەتەکان.....
کارەبا کوژايەو.

دانیشتنى سییەم

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورەو مېهرەبان.

بەناوى گەلى كوردستان بەردەوام دەبین لەسەر دانیشتنەگە، داوا لە لیژنەى یاسایى و دارایی دەکەم کەرەم
بکەن بۆ شوینی خۆیان، لیژنەى یاسایى ئەوەى ماددەى چوارده کە بوو ماددەى سێزده لەسەر دوو
میلیۆنەگە بوو، ئایا دوو ملیۆن بپت؟ زیاتر بى؟ کەمتر بى؟ ئاخیر پيشنارتان.

بەرپز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثالثة عشرة:

لاتزيد المكافآت للموظفين على مليونين دينار سنوياً للشخص الواحد وضمن التخصيصات المقررة بالموازنة المختصة وبموجب تعليمات تصدرها وزارة المالية والاقتصاد.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

بەرپزان، پيشنياريك ههبوو، كهردم بكه.

بەرپز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ههنديك له بهرپزان ناوی خوڤيان نووسی بوو قسهيان نهکردوو، نهگهر ئهوانيش قسه بكهن، باشتره، من خوّم يهكيكم لهوانه، نازانم چهند كهسى تريش ماوه؟ سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

ئاخير كهس كى بوو قسهى نهکرد بوو، فهرموو.

بەرپز ريباز فتاح محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من پيموايه ئەم ياسايه وهكو ههموو وهزارتهكان وهك يهك نيهه، به تهسهورى من ههر واشه، ئيستا ئەم ياسايه ناتوانریت له دوو مليون زياتر سهرف بكریت، بو وهزارتهى تهندروستى كيشهيهكى دروست كردوو، وهزيرى دارايى بهرپزيش لهوانهيه ئاگادارى بيّت، لهبهر ئهوهى كه ژمارهى پزيشكهكان كهمن له وهزارتهى تهندروستى، زۆربهى پزيشكهكان چهند جارێك دهواميان پى دهگريتهوه، بو پيشتر له حهقى ئەم دهوام كردنه بريك له موخهصهصاتيان بو سهرف دهكرا، ئيستا تهعليماتى موجه وهگرتن نابيّت موخهصهصاتييش به ريزهى له 200% زياتر بيّت، لهبهر ئهوه ئيستا له تهواوى مهلبهنده تهندروستيهكانى دهروهى شار دهواميان راگرتوو، يهعنى هيج پزيشكيك دهوام ناكات، ئەمەش كيشهيهكى زۆر گهورهى دروست كردوو، نازانم بهرپز وهزيرى دارايى نهگهر پيشنياريكى ههبيّت، ياخود وهزارتهى تهندروستى ئيستينا بكریت، بو ئهوهى ئهوه كيشهيه حهل بكریت، يان بهشيويهكى تر چارهسهرى بو بدوزریتهوه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ريزدار شليّر خان فهرموو.

بەرپز شليّر محمد نجيب:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بهراستى ئهوه موداخهلهى من بهس بو ئهوه ميزانيهى ئيتيحادى بوو كه يهك مليونه، دكتور سهباح قسهكانى منى كرد، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار حمە سەعید فەرموو.

بەرپۆز حمە سەعید حمە علی:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

پێموایە ئەم ماددەیە بکریت بە دوو بەرگە، ئەمەیان بکریت بە بەرگە یەکەم، بەرگە یەکەم تر بۆ ئەو فەرمانبەرانیە کە نەخۆشی درێژخایەن و ترسناکیان هەیە موکافەئە بکرین کە لە دەرەوێ و لاوت چارەسەر بکرین، لەبەر ئەوەی هەندیک فەرمانبەر توانای ئەوەی نییە.....

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

برای بەرپۆز ئەو بۆ موکافەئە، فەرمانبەریک لەناو دائیرەیهک، ئەو فەرمانبەرە لە سالیک موکافەئە هەبێت، ئەمە لەسەر ئەو مەوزوعە، ئەوەی جەنابت لەوانەیه لە جێهێکی تر بێت، برای بەرپۆز لەیهک جیاوازن، ریزدار ھاوڕاز فەرموو.

بەرپۆز ھاوڕاز شێخ احمد حمد:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من دکتۆر سەباح کردی زۆر سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار بلال فەرموو.

بەرپۆز احمد سلیمان عبدالله (بلال):

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش ھەر ھەمان قسە ی بەرپۆز کاک سەباح کردی، ھەر ھەمان قسە، بەس دیسان تەئکید دەکەم ئەو جارێکی تر وەختەکە زۆر تێپەرپووە، کە ئەم دوو ملیۆنە بکریت بە یەک ملیۆن، زۆر سوپاس.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار حەسەن محەمەد فەرموو.

بەرپۆز حسن محمد سورە:

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانی من دوو بەشن، بەشیکیان ئەو بوو کە دکتۆر ریباز کردی لە وەزارەتی تەندروستی، ئەم دوو ملیۆنە بەش ناکات، بابەتەکی تریشم ئەوێ کە بەراستی مەسەلە موکافەئە لە وەزارەت و دەوائەر، مەسەلە یەکی قانونییە، تەببەعی سی عینوان لە خۆی دەگریت، جووری موکافەئە، سەلاحیاتی موکافەئە کە کۆ دەیات؟ ھەر وەھا میقدارە کە چەند بێت؟ بۆیە بە رەئی من پێویستە، یەعنی وا پێویست دەکات ئەم موکافەئە بە قانون ریک بخریت، نەک بە رینماییهکانی وەزارەتی دارایی و ئابووری، ببوون.

بەرپۆز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار سەمیرە عبدالله فەرموو.

بەرپىز سەمىرە ئابداللاھ اسماعىل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو مىكانىزمەى كە دىيار كراوھ بۇ دامودەزگاكان، كە بېرى پاداھت دىيارى بكات، ئەوھ پېم زۇر باشە، بەتايىبەتى بۇ پلە دەو ئەوانەى كە تازە تەعەين دەبن، بېرە پارەيەكى باشە، ئەگەر ھەر فەرمانبەرىك بۇى نىيە لە سائىكدا دوو ملېۇن زىاتر وەربىگرېت، بەلام فەرمانگەيەك بە ھەر ھۆيەك بېت لە سائىك ئەگەر زىاتر بېت پېى بىرېت، چۇن ئەوھ دەزانرېت؟ يان كى ئەو زىادەى وەرگىراوھ كەشف دەكات؟ چۇنكە ئەوھش ھەيە لە سولفەى مەستەدېمەش مەسەلەن لە سەلاھىەتى وەزىر دەكرېت بە تەوقىەى تايبەت بىرېت بە فەرمانبەرەكان، ئىنجا ئەگەر روون كىرەنەوھيەك ھەبېت لە لايەن وەزىرى دارايى، سوپاسيان دەكەم، ئەگەرنا ئەوھ زۇر باشە ئەو ملېۇنە، چۇنكە مانگىك دەدرېت، مانگىك نادىرېت، دەكاتە ملېۇن و نېوئىك، ئەوھى كە من تىگەيشتەم وەكو لە مۇئەسسەسەيەكدا.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، لەماوھى سائىكدا دانرا، رىزدار تارا خان فەرموو.

بەرپىز تارا تحسین ياسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەرپىزى من پىشتىگرېى لەو بېرە پارەيەى كە دانراوھ دەكەم، لەبەر ئەوھى تا پاداھت بىرېت بۇ ئىنسانى كەفۇئ لە ھەر شوئىنېكدا، ئەوھ نىشانەى بەرزى بىر كىرەنەوھى ئەو سەرۋىكەيە لەو جىگايەدا بەرپىزى، بەس من پىرسىارەكەم ئەوھيە ئايا ھەر فەرمانبەرىك دەگرېتەوھ لە مستەوايەكى نزم تا بەرزىرېنى؟ چۇنكە دەئىت بۇ ھەر كەسېك، ئەمە يەك.

دوومەيش / ئايا ئەو پلەيە؟ يان بە چ پىوھرىك، معيارى چيە؟ بۇ ئەوھى ئەو كەسەى كە دادەنرېت پاداھت بىرېت بە فەرمانبەرەكەى، پىوھرەكانى چيە؟ ئەگەر تۇزىك روون كىرەنەوھ ھەبوايە، تۇزىك بە گشت ياسايەكە نووسراوھ، راستە مومكىنە زۇر تەعلیمات نەنووسرېت لەناو ياسا، بەلام زۇر كەسېش ھەيە، ئەو پىرسىارە دەكات، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار ئابدالسلام فەرموو.

بەرپىز ئابدالسلام مصطفى صديق:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تەسەور دەكەم شاشاتىەك لەلاى ئىمە ھەيە دەربارەى موخەصەصات و پاداھت، ئەوھى وەزارەتى صەھ تەسەور دەكەم دەچىتە بابى موخەصەصات و لە ھەر دائىرەيەك شىوازىكىان ھەيە بۇ رېكخستىن و ئىزافە كىرەنەى بېرە پارەيەك بۇ راتى مانگانە بە بەردەوامى، پاداھت دەكرېتە بەسەر كىرارىك، رەنگە دوو كەس وەربىگرن، ئەگەر كەسېش وەرنەگرى، بۇيە پىويستە ئەوھ تەوزىج بىرېت، تاكو نەچىتە ئەو، ئەمە يەك.

دووه‌میان/ به رهئی من له سیسته‌میک ژيام ئەسلەن راتبه‌که‌مان نیوهی له‌سه‌ر پاداشت بوو، له دائیره‌یه‌ک بۆ دائیره‌یه‌کی تر جیاوازه، له ئاستیک بۆ ئاستیکی تر، پاداشت کردنی دهره‌ینه‌ریک بۆ ئەوهی فلیمیکی له‌سه‌ر هه‌له‌بجه کرد جیاوازه له‌گه‌ڵ پاداشت کردنی باخچه‌وانیک که باخچه‌که‌ی جوان کردووه، دهرکردنی ئەوها شتیک بپیته یه‌ک مقیاس بۆ هه‌موویان، من ته‌سه‌ور ده‌که‌م ئیکتیفا بکه‌ین به‌وهی رینماییه‌کانی وه‌زاره‌ت، ئەو پرسیاره‌کان زۆر وه‌لام ده‌داته‌وه، با به‌ قانونیش دهریچیت، به‌لام ته‌جروبه‌ی من له نه‌مساو ویستین هاوسی دونیایی دوو، سێ مه‌رجیان هه‌بوو، یه‌ک/ نابیت له مانگیک زیاتر بیت له ربعی مووچه‌که‌ی، نابیت له سائیک زیاتر بیت له دوو جار، دوو به‌ قه‌د مووچه‌که‌ی، ئینجا چه‌ند جار، ئەو کاته عه‌داله‌ته‌که‌ش په‌یدا ده‌بیت به‌پیی راتب و مه‌نصبی تو، ترسی ئەوهی موکافه‌ئات وه‌کو ئیستا مه‌ترسی هه‌یه، که ئەوهی ئیش نه‌کات زیاتر مه‌جالی هه‌یه بۆ خۆی ریگا بدۆزیته‌وه موکافه‌ئه وه‌رگری، به‌پیی واقعی ئیجتیماعی ئیمه، ئەوهی ئیش ده‌کات توژیک موخلیصه‌ وا ده‌زانیت به‌س ئیشه‌که‌ی ته‌قدیر ده‌کریت، له‌جیاتی ئەوهی بپیته حافیز، بۆته جیگای گله‌یی، ئەو مه‌ترسییه‌ عیلاج ده‌کریت به‌وهی رینماییه‌کان و موتابه‌عه گرنگ بیت، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

زۆر سوپاس، لیژنه‌ی یاسایی ره‌ئیتان له‌سه‌ر ئەو موداخه‌لانه.

به‌رپز شیروان ناصح حه‌یدهری:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

زۆربه‌ی زۆری ئەو مولاچه‌زاتانه‌ی که دران په‌یوه‌ندی هه‌یه به‌ وه‌زیری دارایی، ئەگه‌ر روون کردنه‌وه‌یه‌که‌مان بدات، جه‌نابت موافقه‌ بکه‌یت، ئەمه‌ یه‌ک. به‌نیه‌سه‌ت ماده‌که‌ش ئیمه‌و لیژنه‌ی دارایی پشتگیری له‌ ناوه‌رۆکی ماده‌که‌ ده‌که‌ین و زۆر سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

جه‌نابی وه‌زیری دارایی فه‌رموو.

به‌رپز شیخ بایز تاله‌بانی/ وه‌زیری دارایی:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

پیشتر من باسی دوو ملیونه‌که‌م کرد چون سهرف ده‌کریت، دیاره‌ جاریکی تر من ده‌یلیم ئەو دوو ملیونه، ئەگه‌ر شه‌خصیک موکافه‌ئه وه‌رگریت، نابیت له سائیکدا له دوو ملیون زیاتر وه‌رگریت، نابیت به‌ یه‌ک جاریش دوو ملیونه‌که‌ی پی بدریت، به‌پیی ئەو ده‌سه‌لاتی وه‌زیره‌ی که ئیستا که هه‌یه‌تی، به‌پیی ئەوه سهرف ده‌کات، موکافه‌ئه سیفه‌تی ده‌یمومه‌ی نییه، باسی موخه‌سه‌سات کرا، هه‌ندیک نه‌خۆشخانه ئیستا داخراون، ئەوانه له‌سه‌ر مه‌سه‌له‌ی موخه‌سه‌ساته، موشکیله‌که‌یان موشکیله‌ی موخه‌سه‌ساته، موخه‌سه‌سات جیاوازه له‌گه‌ڵ موکافه‌ئه، حه‌وافیزیش جیاوازه له‌گه‌ڵ ئەو موکافه‌ئه‌یه، له‌به‌ر ئەوه

موكافئه مه رجيش نيه هه موو فه رمانبه ران وه رېگرن، نهو ره ئيسى دائره يه به فه ناعه تى خو ى له نه تيجه ى ئيش و كاره كاندا ده گاته نه تيجه يه ك، كه نهو فه رمانبه رانه ئيشيكي موته مه يزي باشيان كر دووهو موكافئه ئه يان ده داتى، ده فه رمانبه ر لهو بابته بووه موكافئه ئه ى ده داتى، بيستيش موسته حه قى نهو موكافئه يه نه بوونه موكافئه كه يان ناداتى، شيوه ى موكافئه كه بهو شيويه سه رف ده كريت، نه م مه وزوعه موته به عه له هه موو عيراق و له هه موو عاله ميشدا موكافئه ئات، پاداشت هه ر سه رف ده كريت، سوپاس.

به رپز سه رو ى په رله مان:

ليزنه ى ياساى ئيستا مه بده ئى زيادو كه مه كه ده خه ينه ده نگدانه وه، پيشنيار هه بوو كه م بكر يته وه له مليونيك زياتر نه بيت، هه بوو گو تيان مليونيك كه مه ده بيت زياد بكر يت، نهو مه بده ئى زيادو كه مه له گه ل نه سللى مه شروعه كه ده خه ينه ده نگدانه وه، كى له گه ل نهويه پاداشته كه له دوو مليون زياتر بكر يت ده ستى به رز بكا ته وه؟ زور سوپاس، كه س نيه، كى له گه ل نهويه له دوو مليونه كه كه متر بكر يت، ده ستى به رز بكا ته وه؟ زور سوپاس، (4) كه س له گه ل، كى له گه لدا نيه ده ستى به رز بكا ته وه؟ زور سوپاس، كى له گه ل نهويه وه كو خو ى له نه سللى مه شروعه كه هاتوو، تكايه ده ستى به رز بكا ته وه؟ زور سوپاس، كى له گه لدا نيه ده ستى به رز بكا ته وه؟ زور سوپاس، به كو ى ده نگ په سند كرا، تكايه مادده كه ى تر.

به رپز عونى كمال سعيد بهزاز:

به رپز سه رو ى په رله مان.

المادة الرابعة عشرة:

يحال رئيس الدائرة لوحدة الانفاق الذي يتخلف عن تقديم الحسابات الختامية لسنة 2009 لدائرتة بعد نفاذ هذا القانون الى التحقيق وفق الاجراءات القانونية والتعليمات النافذة.

به رپز د. روژان عبدالقادر دزهى:

به رپز سه رو ى په رله مان.

مادده ى پازدهم ده بيته مادده ى چواردهم:

سه رو ى فه رمانگه ى يه كه ى خه رج كرن ده كه ويته به رليپچينه وه نه گه ر له پيشكه ش كرنى ژميريارى كو تايى سالى 2009 ى فه رمانگه كه ى دواى جيبه جى كرنى نه م ياسايه دواكه وى، نه مه ش به پي ريكاره ياساييه كان و ري نماييه جيبه جى كراوه كان ده بى.

به رپز شيروان ناصح هه يدهرى:

به رپز سه رو ى په رله مان.

نيمه وه كو ليزنه ى ياساى و دارايى پشتگيرى له مادده كه ده كه ين، هه روه كو خو ى بمينيته وه، زور سوپاس.

به رپز سه رو ى په رله مان:

جەنابى ۋەزىر رەئىت تىكايە.

بەرپىز شىخ بايز تالەبانى/ۋەزىرى دارايى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە پىشتىگىرى لە ماددەكە دەكەين، ديارە پىرسىيار دەكرىت (ۋەدە الانفاق)، ھەندىك دەۋائىر ھەيە، ئەقسام ھەيە ۋە ھەدى ھىسابى تىدا نىيە، ھەر دائىرەيەك كە ۋە ھەدى ھىسابى تىدا بىت پى دەۋترىت (ۋەدە

الانفاق)، سوپاس

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپىزان، كى دەيەۋىت لەسەر ئەو ماددەيە قسە بىكات، ئەگەر كەسىك ھەيە تىكايە دەستى بەرز بىكات، تاكو ناۋى بنووسىن، رىزدار كاك حاكىم رىزگار كەرەم بىكە.

بەرپىز رىزگار محمد امين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پىموايە ئەو نەصە لە قانونەكە زيادە، يەكەم/ لە روى لۇغەۋىيە ۋە (يىجال رىئىس الدائىرە لۇحەدە الانفاق) ۋا نىيە (رىئىس الدائىرە لۇحەدە الانفاق) تۈزىك لە لايەك ئەگەر لۇغەۋى سەيىرى بىكەيت، بەلام ئەمە دەدرىتە تەحقىق، يەئنى ئەمە نەسىكى عىقابىيە، دەدرىتە تەحقىق، بۇچى؟ بۇ ئەۋەدى سزا بىدرىت، لەكاتىكدا كە ۋاجبى ۋە ھەدى ئىنفاق خۇى بەپىيى قانون ئەۋەيە كە تەعلىماتىك ھەيە لەو بارەيە ۋە، نەسىكى قانونىش ھەيە لە قانونى عقوبات، ئەگەر يەكەك ئەو نەصە شىكاند، ئەو تەعلىماتە شىكاند، دەچىتە زىرخانە ئەو نەصە عىقابىيە ۋە كە ماددە (240) لە قانونى عقوبات ۋ ئىجالە دەكرىت، ئەو مەسەلەيەش ساغ كىردنەۋەدى ديارە، كە رەقابەى مالى كە چوو ۋ ئەو خەلەلەى ھەبوو، ئەو سەلاھىەتى ھەيە، لەبەر ئەۋە من پىموايە ئەو نەصە زيادە لىرە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار دىكتور سەباح فەرموو.

بەرپىز د.صباح محمد نجيب:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ۋىپراى تەئىدى بۇچوونەكەى كاك حاكىم رىزگار، خۇشەم مۇلاھەزەيەكەم ھەيە پىشكەشى لىژنەى ياساى دەكەم، بەپىيى ئەو قاعىدەيەى (المطلق يجري على اطلاقه)، ئەگەر ئىمە بەو شىۋەيە بە موتلەقى سەيىرى بىكەين، يەئنى ئەو سەرۋىكى فەرمانگەى يەكەى خەرج كىردن بىكەۋىتە بەر لى پىچىنەۋە، بەلام ھىچ قەيدىكى تىدا نەبىت، بەبى عوزرىكى رەۋا، بەبى عوزرىكى مەشروع، ئەگەر ئەو قەيدەى بۇ زياد بىكەين، ھەز دەكەم بزنام رەئى لىژنەى ياساى چىە لەسەر ئەۋە؟ جارى ۋا ھەيە مەسەلەن زروفى قاھىرە ھەيە، كە نەتوانىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار جەمال فەرموو.

بەرپىز جەمال طاھر ابراھىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەمان قسەى مامۇستا رزگارم ھەيە، تۆزىك عەرەبىيەكەى تەواو نىيە، يەعنى ئىعادەى صياغەى دەوئىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنەى ياساى رەئىتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە زۆر جار گلەيى دەكەين كە حىساباتى خىتامى نايەت و تاخىر بوو، ناگاتە پەرلەمان، بۆيە رەئىسى دائىرەى وەحدەى ئىنفاق مەسئولە لە نامادە كەردنى حىساباتى خىتامى، ئەو مەدەيەكى تەئكىدىيە، بۆ ئەوئى ئىلتىزام بىكات بە تەقدىم كەردنى ئەو حىساباتە خىتامىيە، بۆ رەئىسى دائىرەكە ھەيە، ئەگەر ھاتو ئەو لە مەوئىدى خۆى تەقدىمى ئەو حىساباتەى نەكەرد ئىجالەى مەكەمەى موختەس ھەيە، ئەو كاتە لەوانەيە قانۇنى عقوبات لەگەئى مامەئە بىكات و سزايەكە لەوئى تەحدىد كراو، مەن پىم باشە وەكو خۆى بىمىنىتەو، وەكو لىژنەى ياسا، نازانم رەئى لىژنەى دارايىش چىيە، ئەوئى قوۋە قاھىرەش، ئەو لە قانۇنى عىراقىدا ھاتو، بەلام ئەگەر لىرە نەيەت، باوەر ناكەم چ تەئسىرىكى واى ھەبىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى رەئىتان.

بەرپىز د.ئاراس حىسەن مەمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى ئىمەش ھەمان رەئى لىژنەى ياساىيەمان ھەيە، مەن ئەوئەندەى بزانم ئەوئى زىاتر ئىلتىزامىكى رەئىس دائىرەكەيە بۆ وەحدەى ئىنفاق لەگەئى وەزارەتى مالىيە، بۆ ئەوئى وەزارەتى مالىيە بەرپىرسى خۆى لەو بابەتە، يەعنى بزائى بۆ چى ئەو دائىرەيە ئەوئى نەكەردو، باوەر ناكەم بچىتە بابى ئەو تەحقىقەى كە بەرپىزان باسىان كەرد، بەس ئىمە دەقاوئەق لەگەئى مەدەكە دايىن، بۆ مەسئۇگەر كەردن و تەواو كەردنى حىساباتى خىتامى، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا پىشنىارىك ھەيە كاك حاكەم رزگار كەردى لەلايەن كاك دكتۇر سەباحەو تەزكىيە كرا، جەنابت شتىكى تازەت ھەبو، كەرەم بىكە فەرموو.

بەرپز عمر عبدالعزیز بهاءالدين:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

داواوی لیبوردن دهكهم، نازانم نهگهر خوشك و برايان پيش من گوتيبان له صياغهكه دوو تيبينيم ههيه،
يهككيان دهكریت نهو ئینفاقه بکهين به سهرف، نهوه يهك.

دووهم/ دارشتنهكهشی دووباره گهرفتی تيايه (یحال رئیس الدائرة لوحدة الانفاق) بکریت (یحال رئیس دائرة
وحدة الصرف)، دهكریت لهسهر خالی پيشوو تيبينی بدهم.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

جهنابی وهزیر رهئیتان.

بەرپز شیخ بايز تالهانی/ وهزیری دارایی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من پیموایه نهو دهقه زور دهقیکی تهواوه، پار سالیس به ههمان دهق هاتوو، نهوه نهبییت ئیمه تهرجومهی
بکهين له عیراقهوه له قانونی موازنههی عیراقی بۆ ئیره، بهلام ههموو دهقی وهحدهی ئینفاق (یحال رئیس
الدائرة لوحدة الانفاق الذي يتخلف)، وهكو خوی هاتوو، یهعنی لهویش به ههمان شیوهیه، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

لیژنهی دارایی.

بەرپز د.ئاراس حسین محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

یهعنی نهوهی تیبینی دهكریت لهوه مهسئولی دائیرهكه بهرپرسه، یان مودیری دائیرهكه بهرپرسه
بهرامبهر مودیری حیساباتهكه، نهو کاته مهسئولیهتهكه دهچیته سهر مودیری دائیرهكه، نهك مودیری
حیساباتهكه، كه مودیری ئیداره نهیتوانیوه مودیری حیسابات ئیجبار بکات بۆ تهواو کردنی حیساباتی
خیتامی، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

بهرپزان، ئیستا نهو پيشنیهاری حاکم رزگار كه تهزکیه کرا، نهمه لییره زیاده، دهیخهینه دهنگدانهوه، کى
لهگهڵ نهوهیه نهو ماددهیه لییره دانهنریت لابهجیت دهستی بهرز بکاتهوه؟ زور سوپاس، چوار کسه
لهگهڵدايه، کى لهگهڵدا نییه دهیهویت وهكو خوی بمینیتتهوه دهستی بهرز بکاتهوه؟ زور سوپاس، بهزورینهی
دهنگ وهكو خوی مایهوه، تکایه بۆ ماددهیهکی تر.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

المادة الخامسة عشرة:

تخصص مبلغ (120) مليار دينار لصندوق مشروع تنمية قدرات كوردستان في حساب خاص لتهيئة كادر متخصص في مختلف المجالات التي يحتاجها الاقليم من خلال زملات دراسية خارج الاقليم ويعد بنظام من قبل مجلس الوزراء.

بهريز د.رؤزان عبدالقادر دزهي:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ماددهى پازدهم:

گوژمهى (120) مليار دينار تهرخان دهكرى بؤ سندوقى پروژهى گه شه پيكردى تواناكانى كوردستان له حيسابى تايبهتى بؤ نامادهكرنى كاديرى پسپور له بواره جياجياكانى كه ههرىم پيويستى پى دهبى. ئهمهش له ريگهه زهمالاتى خويندنه وه دهبى له دهروهه وه ههرىم و به ريسايهك له لايهن ئه نجومهنى وه زيرانه وه ناماده دهكرى.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

ليژنهى ياساي رهئيتان.

بهريز شيروان ناصح حهيدهرى:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ئيمه وهكو ليژنهى ياساي و دارايى تهئيدى ماددهكه دهكهين، وهكو خوى بمينيتهوه، زور سوپاس.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

جهنابى وهزير رهئيتان.

بهريز شيخ بايز تالهبانى/ وهزيرى دارايى:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

ئيمهش تهئيدى ماددهكه دهكهين وهكو خوى بمينيتهوه، سوپاس.

بهريز سهروكي پهرلهمان:

بهريزان، ئهوانهى دهيانه وئيت قسه بكهن ناويان دهنووسين له سهر ئه وه ماددهيه، ريژدار بهفرين خان فهرموو.

بهريز بهفرين حسين محمد:

بهريز سهروكي پهرلهمان.

له راستيدا تهرخان كردنى گوژمه پارهيهك (120) مليار دينار بؤ تواناسازى زانستى، ماناى گرنگيدان و بايه خدانه به بوارهكانى زانست و روشنبيرى و پيشكهوتنخوازى، له لايهكى تريشه وه ئاوردانه وهيهكى جدديانه به لاي گهنجاندا، له ههمان كاتيشدا ماناى دروست كردنى كوردستانىكى ئاوه دانه به عيلم و زانست، ئهم دهست پيشخهرييه نمونه ييه پيويستى به وه ههيه كه راگرتنى هاوسهنگى له نيوان سه رجه م ئه و توانايانه دا، كه بتوانيت ئه و مافه بؤ ههمووان وهك يهك دابين بكات، ئه وه له لايهك، له لايهكى ديكه وه

ئامادە كىردى پېرەۋەكە بۇ ناردنە دەرەۋەى خويندكاران لەلايەن وەزارەتى خويندىنى بالائو توپزىنەۋەى زانستى بىت، نەك ئەنجومەنى وەزىران، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ھاوراز فەرموو.

بەرپىز ھاوراز شىخ احمد حمد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىم باشە شتىكى بۇ زىاد بكرىت، بۇ ئەۋەى بە تەنسىق لەگەل وەزارەتى مەنى، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دكتور دانا فەرموو.

بەرپىز د.دانا سعید صوفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پشتگىرى لە تەرخان كىردى ئەو پارەيە (120) مىليارە دەكەم، بۇ پەرەپىدانى توانا مرۆپىيەكان لە كوردستان، ئەمەش لەكاتىكدا بەراستى ئىمە پىۋىستىمان پىي ھەيە لە كوردستان، ياخود لە ھەرىمى كوردستان بۇ بەرز كىردنەۋەى ئاستى زانستى، ئەۋەش دواى ئەو ھەموو جەنگەى با بلىين ئەو ھەموو دابىرانەى كە كوردستان لەگەل دەرەۋەى دنيادا ھەببوو بە حوكمى ئەو جەنگانەى عىراق و ناوخۆ ئەو ھەموو گەمارۆ ئابوورى و مەعريفى و كلتورىيەى كە لەسەر كوردستاندا ھەبوو، من پىموايە سندوقىك لەم بابەتە يەنى لە توانايدايە، ياخود دەتوانم بلىم زەمىنە دەرەخسىنىت، ياخود بوار دەرەخسىنىت بۇ تاكى كوردستان، يەنى كە دووبارە ئەو پەيوەندىيە بىستىتەۋە لەگەل دنياى دەرەۋەداۋ دووبارە بەھرمەند بىتەۋە لەو ئەزموون و لەو تەجرىبانەى لە دەستى داۋە، كە مرۇقى كوردستانى نەيتوانىۋە بەھرمەند بىت لىي، ئىتر ئەو كەنالە دروست دەكاتەۋە، ئەو پەيوەندىيە دروست دەكاتەۋە، دەبىتە ھۆيەك بۇ بەرز كىردنەۋەى ئاستى زانستى و مەعريفى لە كوردستاندا، ھەرۋەھا ئاستى پىشەيى لە لايەكى تردا، ئىمە نمونەيەكى زىندوومان ھەيە، ئىستا لەو سەردەمەدا ئەۋىش ولاتى ژاپونە، نزيكەى بە لە سەدەيەك كاتىك كە بەرخوردپان لەگەل دنياى ئەۋروپا داناۋ پەيدا كىرد، بىنيان كە ئەۋان بەراستى لەبەرەمبەر ئەو ولاتانە زۆر دواكەوتوتوتىن بەشىۋەيەك لە شىۋەكان، لەكاتىكدا پىشتىر وپنەيەكىان لەسەر خۇيان دانابوو، پىيان وابوو زۆر لە ھەر ھەموو ولاتانى ترو دنيا پىشكەوتوتوتىن، بەلام كە ئەمەيان بىنى ئىتر ھەر زوو كەوتنە خۇيان و بەرنامەۋە پرۆگرامىكى زۆر درىزخايەنيان دارپشت، بۇ ئەۋەى بتوانن بەھرمەند بن لەو ئەزمونەۋە لەو تەجرىبانەى كە لە لاي ولاتى خۇيان نىيە، بەتايبەتەش لە ئەۋروپاۋ لە ولاتانى باكوورى ئەمريكادا، ئىتر ئەۋە ھەر واى كىرد بە لىشاۋ خەلك بىرنە دەرەۋە، بتوانن ئەو ئەزمونەۋە بگەرپنەۋە بۇ ولاتى خۇيان، من پىموايە سندوقىكى وا دەكرىت ئەزمونىكى وا دووبارە لە كوردستان

دروست بکاتوه، ئەگەر بەرنامەیهکی تۆکمەو باش پەیرەو بکریت، بۆیە من پشتگیری لەو ماددەیه دەکەم، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار حەسەن فەرموو.

بەرپز حسن محمد سوره:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

لەم ماددەیهدا سێ خاڵ هاتوو، سێ شت هاتوو، یەکیکیان / دروست کردنی سندوقی، که بەراستی نازانریت ئەم سندوقه له لایه ن کوپوه بهرپوه دهبریت؟ دووه / ناماده کردنی کادیری پسیپۆر، که نازانین لیڤه کیڤه ئەوانه ی کادیری پسیپۆر؟ ههروهها مه رجه کانی ئەو کادیرانه چین؟

حاله تی سییه م / به پەیرەوی ئەنجومەنی وەزیران، به رهئی من لیڤه ئەگەر بۆردیك بیټ باشتره، پیک بیټ له وەزیری تەعلیم عالی، وەزیری پەروەردە، وەزیری پالاندانان، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار جەمال فەرموو.

بەرپز جمال طاهر ابراهيم:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، ئەگەر ئەم نەصی بچوینن، تەقربەن شوپهه عمومیه تی تیدایه، ده لیټن (لابناء او تنمیة قدرات کوردستان)، کام قودرات؟ ئەگەر بیټ دوا یی بچوینیټ، ئەوه لیڤه وا حەصر دەبیټ تەنیا له بواری زانکۆدا دهگریټن، ئەگەر له بواری زانکۆش بگریټ، دووباره لازمه، نهك بهس زه ماله ی دیراسی، زه مالات و به عه سات، بۆیه پیشنیار دهکەم بابه ته که له خوی وا دیاره گه وره تره، یه عنی فراوانتره مه به سته که ی، پی م باشه بنووسن (یخصص مبلغ 120 ملیار دینار لصندوق مشروع تنمیة وتطویر) تەنمیەو تەتویر له یه کتر جیاوازن، تەنمیە موخه ته ته، له ماددی و نهوعیش وەرگرین، تەتویر پیشخسته زیاتر (قدرات کوردستان البشرية في حساب خاص لاجل تلبية احتياجات الاقليم من الكادر المتخصص في مختلف المجالات وذلك من خلال الزمالات والبعثات الدراسية، او المشاركة في كورسات تدريبية خارج الاقليم واستضافة المتخصصين لاقامة كورسات تدريبية داخل الاقليم ويعد ذلك بنظام من قبل مجلس الوزراء)، مه رج نییه ئیمه هه موو که سیك بنیڤینه دهره وه، ده توانین کۆرسی تەدریبی له کوردستانیش بکهین، له وانیه تیچوون و کولفه که متر ده بیټن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار تارا خان فەرموو.

بەرپز تارا تحسین یاسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بەرپزستی من لهو ماددهیهدا پشتگیری ئهو خاله دهکهم که دهیبینم به پرسنگدارترین ماددهیه لهناو ئهم پرۆژهیهدا، که پیشاندانی بایهخدا نه به هزر و فیکری ههر مرۆیهک لهناو ئهم ههریمه دا دهژیت، راسته مومکینه وا به عمومیهت پیشان دهدریت، بهلام له دواییدا دهلیت به نیزامیکی خاص دابنریت، ئهو نیزامه رینمایی تایبهتی تیدا ههبیته، ئهگهر زانکو لهناویدا دهوری ئهساسی ههبیته، ئهوه یهکیکه له کاره باشهکان که دهکریت، ناردنی ههر کادیریک بو دهروه، بو گهیشتن بهو دنیا نوپیهی عهولهمهو دنیاى تازه، نیشاندانی بایهخدا ئهم حکومهتیه، ههر تاکیکی ئهو کۆمهلگایه وا ئیستاش دهیبین لهسهر ههموو موستهواپاتیک، ئهگهر له عیراقهوه بو ناو ههریمیش، ههر کادیریکی کوردی پیشکوهوتوو، ئهو کادیرانهن که چون دهروهی ولاتیان دیوهو گهیشتهته توانایهک بیر کردنهوه، که بتوانن بهرپوهبردنی ئهم ههریمه بهن و له ئاستیکی زۆر بهرز که جیاوازی نهبیته لهگهڵ ئاستی ئهو شوینانهی که لهدهورو بهرمانن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، کوردستانی، ئیمه له کوردستانین ههمومان پیکهوه دهژین، ریزدار پهروین فهرموو.

بەرپز پهروین عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بیگومان جیگای دهستخوشیه دیاری کردنی ئهو بره پارویه بو پیگهیانندی توانای لوهکان، بهتایبهتی ئاورپکی جدیدانهیه له گههجهکانی ئهمرمان، بهلام من پیم باشه ئهگهر لیره تایبهتمهندییهک به مندالانی شهید بدریت، بهتایبهتی ئهوانهی که توانای زیرهکیان بهرزوه کهم دهرامهتن، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ئامینه فهرموو.

بەرپز ئامینه زکری سعید:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

دوو پرسیارى منیش ژى وهزیری دارایی ههین، ئیکى/ دهرفههی ماددهیه، چونکه گهلیک نیکاش هاته کرن سهه عهلهساس ئهو ماددهت قانونیه هاتینه دانان لهوه زیاد تیدا هه، ژى بهر ههندی من دبى پرسیارى لی بکه، دیف قانونا مهجلیس شوراى یا ژمارا (14) سالاً 2008ئى کوت بیژیت ههر پرۆژه یاسایهش کوژ ئهجمونهی وهزیران، یان وهزارهتهکه، یان ریقه بهریاکه سهه بازاریتقا، قیته بجیتته مهجلیسی شورا ویرى رازقه کرنا قانونی بو بیته کرن پیت کنى پهرلهمانى بهیتته، پرسیار ئهفهیه ئایا بو ئهف پرۆژه ئهوی دینه پهرلهمانى بو مهجلیسی شورا چیتته؟ چونکه ئهم بزانی بۆنموونه ههمه داسی پرۆژه یاسایى بو نمونه،

كو ئەگەر نەچىن بەرپاستى بىت نوگە ئەف چاف خشاندىنە بىتە كرن، پرۆژە ياسا بۆمە نەھىنن ھەتا نەچىنە مەجلىسى شورا، ماددەى شازدە بەحسىٰ حىسابىت تايبەتى دكاتن، مەخسەد چىيا؟ چ حىسابى تايبەتى؟ لەلايەكى دى دەرەفە ژى ئەكەم ئەگەر باش بىتن كو ئەو پەپرەوہ ژى ئەنجومەنىٰ وەزىران فە باسىا بۆردىك بىتە دانان كو سىٰ وەزارەتى پەيوەندىدار، وەزارەتا خویندىن بالاف كولىنە زانستى، وەزىرى پەرورەدو وەزىرى پلاندانانى ئەندامىت بۆردا سەرپەرشت كردنى بن، كو لىژنە يا پەرورەدو خویندىن بلىند پەرلەمانىٰ كوردستانىٰ ژى ئەف بۆچوونە ھەبوو لى پىشنىارىت خۇدا لىژنەى دارايى نەخىستبوو بەر دىكۆنىنە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دكتور جەعفەر فەرموو.

بەرپىز د. جعفر على رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ديارە بەشيك له تىبىنيەگانم ئامينه خان گوتى، من له گەل ئەومە كە توپىزىنەوہى زانستى بۆ زياد بكرىت بە برپگەيەك، چونكە ھەموومان دەزانين توپىزىنەوہى زانستى كاريگەريەكى زۆرى ھەيە لەسەر پىشكەوتنى ھەر ولاتىك.

خالىكى تر، لەناو ماددەكەدا ھاتووہ لەجياتى مەجلىسى وزەرا بە برۋاى من بكرىت لە جياتى ئەوہى (يعد بنظام من قبل مجلس الوزراء)، بخريته ژير سەرپەرستى تەواوى وەزارەتى خویندىن بالاف توپىزىنەوہى زانستى، ئەو خۇى چۆن بۆرد بۆ ئەوہ دروست دەكات بۆ ناردنى زەمالات، خۇى موخەوہل بكرىت بە تەواوى پەيوەندى بە ھىچ وەزارەتىكى ترەوہ نەبىت، چونكە ئەوہ لە ئىختىصاصى سەرفى وەزارەتى خویندىن بالايە بەرپاستى مەسەلەى زەمالات، چونكە بە سەرىحى لىرە ئامازەى پىٰ كرددوہ لە رىگای زەمالاتى خویندىنەوہ دەبىت بۆ دەرەوہى ولات، وانا ناوى توپىزىنەوہى زانستى تىدا نەھاتووہ، پىشنىارىكى تر ھەر بۆ ئەو ماددەيە تەنھا بۆ ناردنى خویندىكاران نەبىت بۆ دەرەوہى ھەرىم، چونكە ئىمە دەزانين لە مەجالى علومى سەرف، ئەمە رەنگە ئاستىكى باش دروست بىت، بەلام لە مەجالى علومى ئىنسانى رەنگە زۆر دروست نەبىت، ئىمە لە مەجالى علومى سەرفدا رەنگە پىويستىەكى زۆرمان بەوہ ھەبىت، كە كەوادىرى باش پىٰ بگەيەنين لەو مەجالەدا، لەناوخۇشدا ئەو كەرەستە عىلمى زۆر باشەمان لەبەردەستدا نيە، ياخود ئەو موختەبەراتە عىلمىيە باشانەمان لەبەر دەستدا نيە بۆ پىگەياندىان، بۆيە باشتر وايە بۆ علومە ئىنسانىەگان ئىمە كادىر لە دەرەوہ بىنين، بۆ علومە سەرفەگان كادىر بنىرينە دەرەوہ، يەعنى كادىر مەبەستەم ئوستازە، با خەلكى پسپۆر لە دەرەوہ بەينين، وانا موعادەلەكە دوولايەنە بىت، ھەم زەمالاتى تىدا بىت، ھەم ھىنانى كەوادىرو ئوستازىشى تىدا بىت لە دەرەوہ بۆ علومە ئىنسانىەگان ئەوہش بگرىتەوہ، ھەمان سەرنجىشم لەسەر مەسەلەى حىساباتى خاصە ھەيە، نازانم منىش لىىٰ حالى نەبووم، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار دكتور زانا فەرموو.

بەرپىز د.زانا رۇوف حمەكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من بەرپىز دكتور جەعفەر كردى، قسەم نەماو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار سيوهيل خان فەرموو.

بەرپىز سيويل عثمان احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنىش پىم باشە، پارەيەكى باشە ئەو (120) مىليار دىنارە، ئەگەر وەزارەتى خويىندى بالا سەرپەرشتى بىكات باشە، بەس بە دوو رىگا، ئەو دوو رىگايەش بەرپىز دكتور جەعفەر باسى كرد، يەك/ ئەگەر كادىر لە دەرەوى ولات بىنين.

دوو/ ئەگەر پىويستىمان بە موختەبەرەت و لايەنى زانستىكە بىت، بۇ خۇمان كادىر بىپىرەنە دەرەو، ئەگەر سوودى لى وەرپىگرن، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار شقان فەرموو.

بەرپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

حەقىقەتەن ئەو بېرى لە ماددەكە ھاتوو، زۆر دلخۆشكەرە، كە ئاستى زانستى و مەعريفى خەلكى كوردستان بۇ پىشەو دەبات، من پىموايە بېرگەيەكى تر بۇ ئەو ماددەيە ئىزافە بىكرىت، كە پىشترىش نامازەم بۇ كرد، لەسەر شەھىدان قسەم كرد، بېرگەى دووم ئەو بىتەن بېرى () بەنىسبەت مئىئەوى، يان ژمارەيەكى ديار كراو بۇ كچ و كورپى شەھىدان بە تەنسىق لەگەل وەزارەتى كاروبارى شەھىدان و ئەنفالكراوەكان، چ لەناووە، چ لە دەرەو بىتەن، ئەمە ئىزافە بىكرىتەن، چونكە لە ھىچ شوپىنىك ئەو ئىمتىيازە نەھاتوو بۇ كورپو كچى شەھىد، كە زۆر پىويستىان پى دەبىتەن، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار شلىر خان فەرموو.

بەرپىز شلىر محمد نجيب:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى بۇچوونى من وەك بۇچوونى كاك جەمالە، بەس تەنمىيەى قودراتى بەشرىيە، ئىمە دەمانەوئىت سىستەمى ئىدارەيەكەمان بەرەو باشتر بېروات، ھەر من يەك نمونە دەھىنمەو لىرە موھەندىسمان نىيە لە ستىل چاكتر باش بىت، لەبەر ئەو دوو ئىشمان پەكى كەوت، لەبەر ئەوئە موھەندىسمان نەبوو، ئىستا

دەبىت بىكەنەۋە بە كۆنكرىت، لەبەر ئەۋە لە بەنداۋ، لە تونىل، لە فرۆكەخانە، لە سىستەمى تەدفيئەۋ تەبرىد، ناگر كوزانەۋە، مەصاعد، لە ئىلوبى ياساى تىرەنكى، لەم شتانه كەس هىچى مەلوماتى ئەۋەمان نىيە، لەبەر ئەۋە لە دواى سالى 2003 ئەۋ پارە زۆرەى كە تەرخان كراۋە بۆ كوردستان، ئەۋەندە زەرەرى دا لە مەشارىعەكان، چونكە بەراستى كادىرەكانمان و تەكنىكىەكانمان ئەۋ شارەزايىيەيان نەبوو، لە تەختىتى مودن، لە هىچ شتىكدا، لەبەر ئەۋە ئەۋ تەنمىيە زۆر باشە، بەلام دەبىت ۋەزارەتەكانى كە بەراستى لەۋ مەجالەدا ئىش دەكەن، ۋەكو ئاۋەدانكردەنەۋە، ۋەكو ئەۋانە خەلگى خۆيان بنىرن، ئەمە عىلاقەى بە خويىندىننى بالآۋە نىيە، چونكە ئەۋ بەشى هىنى خۆى هەيە، زەمالات و شت دەنيرىت، بە عەكسەۋە ئەۋ كەسەى كە تۆ دەينيرىت بۆ ئەۋ بە هىچ شىۋەيەك نابتى بچىتەۋە جامىعە، چونكە بچىتە جامىعە ديسان دەبىت بە ئەكادىمى و ناتوانىت لە بوارى ژيانە عەمەلەكە خزمەت بكات، من دەستخۆشى لە حكومەت دەكەم، كە دەيەۋىت ئىدارەكەى خۆى چاك بكات، بەم شىۋەيە ئەمە فورسەتەيكە هەموومان چاۋەرۋانمان دەكرد، زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار سەمىرە خان فەرموو.

بەريز سەمىرە عبدالله اسماعيل:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋە جىبى دەستخۆشىيە، مەبەستمان ئەۋەيە بەرز كردنەۋەى ئاستى زانستى، بەلام پيشنيار وايە بە تەنسىق لەگەل ۋەزارەتى مەعنى و ليژنەيەكى بى لايەن و ورد دابنيرىت بۆ كەسانى شياۋ بۆ دەرەۋەى ولات، هەرۋەها مندالى شەھىدش بى بەش نەبن، بەلام هەر ئەۋە نەبىت كە ئىمە بنيرىنە دەرەۋە، ئەگەر بكرىتن لەۋىش بىن لىرە دەورات بكرىتەۋە، دەوراتى تەئھىلى، زۆر سوپاس.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار كوڤستان خان فەرموو.

بەريز كوڤستان محمد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

يەكەم/ سەرنجەم هەيە لەسەر ئەۋ حىسابى تايبەتەيە، ئەگەر جەنابى ۋەزىر بۆمان روون بكاتەۋە. دوۋەم/ مادام لىرە دەلىت لە ريگاي زەمالاتى خويىندەنەۋە، ماناي وايە دەست نيشانى كردوۋە، تەحدىدى كردوۋە، يەعنى ئەمە ئىختىصاصى ۋەزارەتى خويىندىننى بالآيە، بۆيە دەبىت هەموو ئەۋە لە ريگاي ۋەزارەتى خويىندىننى بالآۋە بكرىت و، پەيرەۋەكەش دەبىت ۋەزارەتى خويىندىننى بالآ دەريكات، لەبەر ئەۋەى باسى زەمالاتى خويىندىن دەكات، باسى ئەۋە نەكات لە شوينىك ئەندازيار دەنيرىت، لە شوينىك دكتور دەنيرىت، ئەمە باسى زەمالاتى خويىندىن دەكات، بۆيە ئەمە ئىختىصاصى تەۋاۋى ۋەزارەتى خويىندىننى بالآيە، بۆيە پىۋىستە لە ژىر سەيتەرەۋە لە ژىر پەيرەۋەى ئەۋانە بەرپۆە بچىت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار عومەر عبدالعزیز فەرموو.

بەرپز عمر عبدالعزیز بهاءالدین:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من زۆر دەستخۆشی دەکەم لەو ئاوردانەوه جددیه له تهنمیە عیلمی له کوردستان، مەبلەغیکی باش و جیی نرخاندنە بەراستی، دوو، سی تیبینیم ههیه بەراستی، یهکیان/ جهوهه‌رییه، من وادهزانم ئەگەر باسی تهنمیاتی قودراتی عیلمی بیټ له کوردستان باشتر وایه صیاغه‌که هەر وای لی بکهین (صندوق مشروع تنمية القدرات العلمية)، بۆ ئەوهی موحه‌دهد بیټ، چه‌ند براو خوشکیکیش ئاماژه‌یان پی کرد، که باسی زه‌مالات کراوه، باسی خویندن کراوه، ده‌بیټ ئیمه ته‌خصیسی بکهین، چونکه تهنمیە شتیکی زۆر عامه، یان ده‌بیټ زه‌مالاتی دیراسی لا ببه‌ین و بیکه‌ینه مه‌شروعی تهنمیە له کوردستان، بۆ ئەوهی هه‌مموو مه‌جالاته‌کان بگریته‌وه، یان ئەگەر باس باسی زه‌مالاتی دیراسی و گرنگیدانه به لایه‌نی عیلمی، ده‌بیټ وای لی بکهین بلین (مشروع تنمية القدرات العلمية)، ئەوه خالی یه‌که‌م، ته‌بعه‌ن ئەوه ئەوه‌ش ده‌خوایټ له جیی ئەوه وه‌کو کویستان خانیش ئاماژه‌ی پی کرد له جیی مه‌جلیسی وزه‌را ئەو نیزامه وه‌زاره‌تی ته‌علیمی عالی ده‌ریده‌کات، یان به لایه‌نی که‌مه‌وه بو‌تریټ (بالتنسيق مع وزارة التعليم العالي والبحث العلمي).

خالیکی ترم، به‌نیسه‌ت هه‌له‌ی زمانه‌وانیه‌وه، من تکام وایه به‌رپز وه‌زیری دارایی و ئابووری و لایه‌نی تریش، به‌تایبه‌تی لیژنه‌ی یاسایی، ئیمه ئەوه‌نده ئاماژه نه‌که‌ین به نیزامه عیراقیه‌که، چونکه نیزامی عیراقی وه‌نه‌بیټ خوینده‌واریکی زۆر عه‌ره‌بی زان داینا‌بیټ، زۆر به‌ی زمانزانی عه‌ره‌ب غه‌یری عه‌ره‌ب بوون، له‌به‌ر ئەوه به دنیایی دووباره‌ی ده‌که‌مه‌وه، که له خاله‌کانی پيشووشدا چه‌ند هه‌له‌یه‌کی زمانه‌وانی هه‌یه، داوا ده‌که‌م خه‌بیریکی لوغه‌وی پیاچوونه‌وه‌ی بۆ بکات، ئەگەر ئیجازه بیټ نوقته نیزامیه‌کیشم هه‌یه، به‌نیسه‌ت خالی سی‌زده‌وه، ئیمه ده‌نگمان بۆ نه‌دا که لابدریټ ته‌سلسوله‌که‌شتان گو‌ری، ده‌زانم له رووی یاسایی ئەگەر کاک شیروان له‌گه‌لم بیټ ده‌بوايه بخریته ده‌نگدان، که خالی سی‌زده لابراره‌وه پرۆژه‌ی بۆ ده‌ده‌چیټ، ئیمه جووین به‌سه‌ریداو ته‌سه‌لسوله‌که‌تان نه‌گو‌ری.

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان:

به‌پێچه‌وانه‌وه، خرایه ده‌نگدانه‌وه‌وه ته‌قدیمان کرد، موافقه‌ت کرا مه‌شروعیکی تایبه‌ت بیټه پەرله‌مان و دیراسه‌ی بکه‌ین، ئینجا ئیقرار بکریټ، چۆن وه‌کو مه‌شروعه‌که موافقه‌تی له‌سه‌ر کرا به‌و شیوه‌یه مه‌قاتیع ده‌بیټ به‌کو‌ی ده‌نگیش بوو، هەر بۆ زانیاری جه‌نابت، من له‌لای خۆم نووسیومه، ریزدار سو‌زان خان فەرموو.

بەرپز سو‌زان شهاب نوری:

بەرپز سەرۆکی پەرله‌مان.

ئىمە بە خالىكى گەشى دادەنئىن لەم بودجەيەدا، حكومەتى ھەريىمى كوردستان ئاورپكى تەواوى داوہ بە گەنجەگان و تواناسازيان، ئەم سندوقە خوئى ناوى بەخوئەوہيەتى سندوقى تواناسازى كوردستان، ئەم سندوقە ھيوادارم بۆ ماوہيەكى دوورو دريژ بەردەوام بيٽ، بۆ دروست كردنى تواناكانى گەنجەگان لە ھەموو بوارەكاندا، بۆيە ھەر ئەمە كاريكى واى كوردو، ئىمە لە كادير لە زۆر لە مەجالا تدا ھەر ئەوہى كە لەبەردەستماندايە ئەو بودجەيە، ھەندىك كەموكورتى تيايە ھەر خەلەل ئەوہيە لە راپۆرتى وەزارەتى دارايشدا ھاتووہ نەبوونى شارەزا، لەبەر ئەوہ تەنھا بۆ كاديرى تەدريسى نيبە، ئەمە ھەموو مەرفەقەكانى ژيانى ئەم كوردستانە پيويستى بە كاديرى موتەخەصيص ھەيە، چونكە دكتورا تەنيا بۆ وانە گوئەنەوہ نيبە لە زانكوڊا، بەلكو لە زۆر لە تەخەصوصەكانە، كە دەوترىت حيسابىكى تايبەت، بۆ ئەوہى نەچىتە ناو رۆتىنى ئەوہى كە ھەيە، بەپيئى ئەوہى كە چۆن بمانەويٽ پارەى لى دەربھينين، بۆ چ شوئنيك بيٽ؟ ئەمە نيزامىكى تايبەتى بۆ دەردەچيٽ، ئەوہى كە من ھەز دەكەم ھەندىك بەرپز ناويان ھيئا بۆ مندالى شەھيد دابنريٽ، ھەر ئىمە لە پەرلەمانى كوردستان لە خولى پيشوودا ياسامان دەركردو، لەو ياسايە وەزارەتى شەھيدان لە 15% ھەموو ئەو بەعسات و زەمالاتانەى كە ھەيە لە كوردستاندا حيصەى لە 15% ئاراستەى وەزارەتى شەھيدان دەكرىت، بەپيئى كەفائەى عىلمى و موناڤەسە مندالى شەھيد لەسەرى تەناڤوس دەكات، ھەر بۆيە من دەستخوئشى دەكەم و پشتگيريشى لى دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار عبدالسلام فەرموو.

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستى من پشتگيرى دوو، سى بەرپز دەكەم لە پيشنيارەكانى شلير خان و كاك جەمال و ئامينە خان و دكتور جەعفەر، يەكەم/ ئەمە بە سەرپەرشتى بۆردىكى تايبەت بيٽ، من دەلييم تاكو ئەھمىيەتتىكى خو ھەلگريٽ بە سەرۆكايەتى سەرۆك و جيگرى ئەنجومەنى وەزيران و بەشدار بوونى وەزيرى پلاننانان و وەزيرى خوئىندنى بالۆ وەزيرى پەرورەدە، بە ھەماھەنگى لەگەل زانكوئەكان، پيشنيار دەكەم نەصەكە بەو شيوہيە بيٽ، تاكو مەسەلەى حيسابىيەگەش ھەل ببىٽ (گوژمەى 120 مليار دينار تەرخان دەكرىت بۆ حيسابى تايبەت بە سندوقى دەتوانى بيكەينە (سندوقى گەشەپيئدان و پەرەپيئدانى تواناكانى مرؤقى لە كوردستان) بۆ ئامادە كردنى كاديرى پسپۆر لە بوارە جياحيياكان، كە كۆمەلگاو بوارە ئەكادىمى لە ھەريىمى كوردستان پيويستى پى دەبيٽ، ئەمەش لە ريگاي زەمالات و بەعسات و توپژينەوہو دەوراتى تەخەصوصى بەپيئى رينماييەك كە ئەنجومەنى وەزيران دەريدەكات)، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار عىماد فەرموو.

بەرپز عىماد محمد حسين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىريا رهنيا كاك عبدالسلام دكەين دەربارەى تەشكىل كىرنا بۆردىكى، ديسان من دوو پرسىيار ھەنە، ئومىدەوارم ئاراستەى وەزىرئى دارايى بكەم، ئىك/ ۇئ دەرى بىرى ئەم پارەيە ديار نىيە، لە كام باب لە بابەكانى بودجە دەبىت.

دوو/ ئەف ھىسابە خاص دئ ل كىفەبىت. سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار دكتور عومەر نورەدىنى فەرموو.

بەرپز عمر حمد امين خلد(نورەدىنى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە لىژنەى پەرورەدە خویندىنى بالآ پىشنىارى ئەوھمان كىر بوو، وەكو بەرپزانىش باسيان كىر كە بۆردىك بۇ ئەمە پىك بەئىرئىت، بەرپزان لە لىژنەى دارايى و ئابوورىش پەسندىان كىردوو، بۇيە ئىمە جەخت لەسەر ئەو دەكەينەو كە بۆردىك پىك بەئىرئىت لە وەزىرى خویندىنى بالآ وەزىرى پلاندىان و وەزىرى پەرورەدە، ئەم وەزارەتانە لەبەر ئەوئى زىاتر مەعنىن بە مەوزوعەكە، ھەرچەندە لەوئىدا بە ئاشكرا ھاتوو، كە لە ھەموو بوارە جىجىياكاندا، نەك تەنھا بوارى خویندىنى بالآ توئىژىنەوئى زانستى، ھەرورە لەسەر ئەو ئالىيەتەى كە دانراو، كە دەئىت لە رىگائى زەمالات، بەتايبەتەى لەوئى باسى زەمالات كىراو، ئىمە پىمانوایە جگە لە زەمالات باسى وەكو بەرپزانىش باسيان كىر، باسى توئىژىنەوئىش بىكرىت لە رىگائى زەمالات ھەرورە توئىژىنەوئى زانستى، ھەرورە كىرئەوئى دەوراتى خاص لە دەرەوئى ھەرىم، ھەرورە لەناو ھەرىمىش دەكرىت ئەمە بىكرىت، واتا جگە لە خارجى ئىقلىم داخىلى ئىقلىمىشى بۇ زىاد بىكرىت، ھەرورە لەوئىدا كە باسى قودرات كىراو، بەرپزان باسى ئەوھيان كىر عىلمى، بەلكو ئىمە پىشنىار دەكەين كە فەنىشى بۇ زىاد بىكرىت، واتا توانا زانستى و ھونەرىەكان، چونكە ھەردوو مەجال پىويستە بۇ پەرورەدە كىرئە و بايەخ پىدان، واتا ئىمە جارىكى تر جەخت لەسەر ئەو دەكەينەو كە بۆردىكى بۇ پىك بەئىرئىت، ھەرورە ئالىيەتەكانىش بىجگە لە زەمالات توئىژىنەوئى زانستى، ھەرورە كىرئەوئى دەوراتى تايبەتەئىشى بۇ زىاد بىكرىت، تەنھا لە دەرەوئى ھەرىم نەبىت، بەلكو لە ناوئەوئى ھەرىمىش بىت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، تىكايە پىشنىارەكەت بە نووسىن بنووسە بۆمان بنىرە، رىزدار عەمەر سدىق فەرموو.

بەرپز عمر صدىق محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەربارى دەستخوشى لە دابىن كىرئە ئەو بىرە پارەيە بۇ گەشەپىدانى تواناكانى كوردستان، من پشتگىرى لەو رهنىە دەكەم كە بۆردىك پىك بەئىرئىت لەو وەزىرانەى كە ناويان ھىنرا، لەگەل ئەوئەش من پىشنىار

دەكەم كە لەم حیسابە، یان لەكۆتاییەوه بنووسریت موناقلەلی لى نەكریت، بە هیچ جۆرێك ئەم حیسابە موناقلەلی لى نەكریت، بۆ ئەوەی بە جیگري بيمینیتەوهو پارەكە تەنھا بۆ ئەو بابەتە خەرج بكریت، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شەونم خان فەرموو.

بەرپز شەونم محمد غریب:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو بابەتەى ویستم قسەى لى بکەم لەلایەن هاوڕییهکانمەوه باس کرا، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار لانا خان فەرموو.

بەرپز لانا احمد محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبیعی من تیبینیم هەیه لەسەر صیاغەگە، ئەویش بەرپزان، كاك جهمال و كاك عبدالسلام ئیشارەتیان پێدا كە بنووسریت (لصندوق مشروع تنمية وتطوير الموارد البشرية في كردستان)، ئەو تیبینیەكەم بوو، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ناشتی خان فەرموو.

بەرپز ناشتی عزیز صالح:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

تیبینیەکانم گوتران، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار هاژە فەرموو.

بەرپز هاژە سلیمان مصطفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری لە تەخصیص کردنی ئەو گۆژمە پارەیه دەكەم بۆ پرۆژەى گەشەپێدانی تواناکان، بەلام من پیموایە ئەگەر تەنھا بۆ وەكو لەكۆتایی ماددەكە ئیشارەتی پێداوه، ئەگەر تەنھا بۆ زەمالاتی خویندن بێت دەبیت پەیرەوهكە لەلایەن وەزارەتی خویندنی بالاوه بێت، ئەگەرنا دەبیت بە وەزارەتی خویندنی بالا پەیرەوی بکات بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتەکانی تر، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

كەس نەما وانىيە، لىژنەى ياساى رەئىتان دەربارەى ئەو پىرسىارانەى كە كران.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزىي:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنىار زۇر باش خرايە روو، ھەندىك پىرسىار كرا سەبارەت بە كادىرى پىسپورى، يان حىسابى خاص، بەرپىزان، ئەوە ياساى بودجەيە، ئەوەى گىرنگە لىرە تەرخان كىردى ئەو بىرە پارەيە، ئەو وردەكارىيانە لەناو ياسايەكە جىي نابتەو، ئەو بە رىسا لەلايەن ئەنجومەنى وەزىران دەردەچىت، ئەو ھەموو بابەتەى كە ئىو وروژاندتان، ئەو پىرسىارو تەفاصيلا نە لەوئى باس دەكرىت، ئىرە شوئى نىيە، ئەوەى گىرنگە لىرە باس لەو وردەكارىيانە كرا، ئەو بىرە پارەى كەوا تەرخان كراو بۇ پىگەياندىنى كادىر، كە ئىمە كىشەمان ھەيە لە زۇر بو، كەوا كادىرى پىسپورمان نىيە، لە ئايندە ھەول بەدىن و ئىعتىماد لەسەر كادىرو خەلگى خۇمان بىكەين، نەك ھانا بۇ كەسىكى بىانى و بىگانە بىەين و بىن فىرە شتمان بىكەن و رىمان نىشان بەدىن، مەبەست لەو سىندوقە ئەوەيە، ئەو حىسابەش حىسابىكى تايبەتە بەو بو، موناقلەو شتى وای لى ناكىت، ئەو بابەتەش دوایى جەنابى وەزىر دوای رەزامەندى سەرۆكى پەرلەمان بۇمان روون بىكەتەو.

پىرسىارى ئەوە كرا كە خولى راھىنان دەكرىتەو، يان نا؟ بەرپىزان، ئەو بىرە پارەيە بۇ مەبەستىكى تايبەت دىارى كراو بۇ ئەو سىندوقەن، ئەوئىر خولى راھىنان ھەمووى لەسەر بودجەى وەزارەتى خوئىندى بالاً ئەو پىرۇزانە بەردەوامە، ئەوەى زەمالات و بەعسات و ئەوانەى باستان كىرد، ئەو تەنھا پىگەياندىنى كادىرى پىسپورە لەو بو، بەپىي ئەو رىسايەى لە ئەنجومەنى وەزىران دەردەچىت لەو بو، بىرانەى كە ئىمە نەقصرمان ھەيەو پىوئىستىمان پى ھەيە، زىاد كىردى ھەماھەنگى لەگەل وەزارەتى خوئىندى بالاً، ئەو پىشنىارە كراو چەندىن ئەندامان پىشنىارىان لى كىرد، ھەندىك باسى ئەوەيان كىرد كە وەزىرى پىلاندىنان زىاد بىكرىت بۇ پىكەئىنانى بۇردىك وەزىرى پەرورەدە، وەزىرى خوئىندى بالاً، وەزىرى پىلاندىنان، ئەوانە ھەمووى ئەندامان لە ئەنجومەنى وەزىران، لەوئى كە رىسايەكە دەردەچىت ئەو بابەتە تەنزىم دەكرىت، ئەوانىش ئەندامان لەو ئەنجومەنە، دەتوانن لەوئى ھەول بەدىن ھەر يەكە بەپىي ئەو بو، كەوا نەقصرمان تىدا ھەيەو پىوئىستىمان بە كادىرە، پىشنىارەكانى خوى پىشكەش بىكات، بۇيە ئەو ئەنجومەنە فراوانە، كە ئەنجومەنى وەزىرانە، بەرەئى من باشتر دەتوانىت بە كارەكانى ھەلبىستىت كە وەزىرى پىلاندىنان تىدا ئەندامە، وەزىرى پەرورەدە، وەزىرى خوئىندى بالاً ھەمووى لەو ئەنجومەن ئەندامان، دەتوانن ئىشەكە زىاتر بە رىك و پىكى بىكەن لە چوارچىوەى ئەو رىسايەى دەردەچىت لە ئەنجومەنى وەزىران، ئەو بىرە پارەيە جىيە؟ ياخود حىسابى تايبەتە؟ ئەو حىسابە تايبەتە بە ناردىنى پىگەياندىنى كادىر لەو بو، بىرانەو لەو پىسپورانەى كەوا كوردستان پىوئىستى پى ھەيە، تايبەتە بەو، ئەو ھەش مەبەستە لە حىسابىكى تايبەت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر رەئىتان.

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى/وزىرى دارايى:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە ئەنجومەنى وەزىران كۆيۈنەۋەدى خۆمان كىرد، دەربارەدى ئەو خالانە ھەموومان باس كىرد، ئەۋەدى كە ئىقرار كراۋە لە ئەنجومەنى وەزىران سەرپەرشتى كىردى سەرف كىردى ئەم پارەيە بۇ زەمالات لە ھەموو دەۋائىرەكان لەلايەن لىژنەيەكەۋە پىك دىت، ئىستا ناۋى لىژنەكەش دىنم، ئەۋەش تەنھا لەبەر ئەۋەدى وەزارەتى خويندىنى بالا رەنگە زۆر جار تەنھا كادىرەكانى خۇى موعىد، ماجستىر دەنيرىت بۇ دەردەۋە، بۇ ئەۋەدى كەۋا ئەۋان تەۋاۋى بىكەن، تەعلىماتىيان وايەۋ ئەم مەۋزۈعە عىلاقەى تەنھا بە دەردەۋەش نىيە، بەلكو عىلاقەى بەناۋەۋەش ھەيە لە سەرف كىردى ئەم پارەيە، ئەو بۆردەدى كە دادەنرىت پىكھاتوۋە لە سەرۆكى ئەنجومەنى وەزىران و جىگرەكەى و وەزىرى پلاندىنان و وەزىرى پەرۋەردەۋ وەزىرى خويندىنى بالا، ئەۋە لىژنەيەكە ئىشراۋ دەكاتە سەر ئەۋە، ئىمە ئەم پارەيە دويىنى باس كىرد، ئىستا پرسىيار كرا ئەم پارەيە لەكويۋە دانراۋە؟ ئەم پارەيە لە ئەنجومەنى وەزىران دانراۋە، ئەم پارەيە لەناۋ حىساباتى ئەنجومەنى وەزىرانە، بەلام ئەو ۋەختە كە موافقەت كرا، ئەم پارەيە ھەلدەگىرىت دەخرىتە سىندوقىكەۋە، سىندوقىكى تايبەت، كە خرايە سىندوق ھەموو كەسىك حىساب دەكاتەۋە حىسابى تايبەت، من دەچم حىساب دەكەمەۋە، بەلام ئەم حىسابە تايبەتە بە خۆم، ئەو حىسابەش تايبەتە بە سىندوقەكە، ئەو حىسابە تايبەتە بۇ ئەۋە نىيە، ئەسلەن ئەۋە لە نەۋى قانۇنەكەدا دىت موناۋقەلەشى لەسەر ناكىرىت، تەنھا بۇ ئەۋ مەبەستە سەرف دەكىرىت لەلايەن ئەو لىژنەيەۋە، ئەسلى پارەكەش كە دەئىين 120 مىليار دىنارەكە كە لە ئەنجومەنى وەزىران دانراۋە، لە مەسروقات ئوخرا ۋەرگىراۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىز، ئەۋ پىشنىارەدى كە كراۋە ھاتوۋە، دەدەينە لىژنەى ياسايى، بۇ ئەۋەدى بىخويننەۋەۋ تەعدىلات لەسەرى بىكەين، كەرەم بىكە فەرموو.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە دەردەئەنجامى ئەم موناۋقەشاتانە، ۋەكو ئەندام پەرلەمانىك بۇچوونىكە ھەيە دەيخەمە پال بۇچوونى ھاورپى بەرپىز كاك جەمال، كە (زمالات وبعثات ودراسات وتدريبيه)، كەلىمەى بەعسات و دىراسات و تەدريبيه ئەگەر ئىزافە بىكىرىت، ئەۋ كاتە زياتر گونجاۋە لەگەل مەشروعى تەنمىەى قودرات، چونكە ئەۋ بابەتە ھەموو وەزارەتەكان دەگىرىتەۋە، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم پىشنىارە ھاتوۋە، رەئىتان كاك شىروان و كاك عەۋنى، پىشنىارەكان بەۋ شىۋەيە بوون، مەجموعەيەك ئەندام پەرلەمانى بەرپىز پىشنىارى ئەۋەيان كىرد، كە ئەمە ئىختىصاصى وەزارەتى خويندىنى بالاۋ

تويژينهوهى زانستى و زانكۆيهكان و مەهەدەكانە، لەوێوە جى بەجى بکريت، بەشیک پيشنيارى ئەوهيان کرد که ئەمە بۆردىک دابنريت لە ئەنجومەنى وهزيران که وهزارەتى مەعنى ئەندامن تىاي، پرۆژەگەش وهکو خۆى بەم سادەيه هاتوو، بۆچوونى ئەم بەرپزانە تەقريبەن بەو شيۆهيه بوو، ئامينه زکرى پرسيارىکى هەبوو، جەنابى وهزير ئەگەر وهلامى بدەيتهوه، پرسيارەکه بۆ عەرزى جەنابت بوو، بۆ ئەوهى ئەو پرۆژەيه چۆتە مەجلىسى شورا.

بەرپز شىخ بايز تالەبانى/ وهزيرى دارايى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

ئيمەش موشکيلەمان نيه، ئەگەر قانونەکه پيويست بەوه بکات ئيعادە لە صياغەکهى بکريتهوه، بەلام ئەوه ئيوە دەزانن، ئيمە ئەو قانونەمان ناردۆتە ئيرە، پيشنيارى ئيمەيه که ناردوومانە، ديارە کهموکورى تيدايه.

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان:

جەنابى وهزير پرسيارەکه ئەوه بوو بەپيى ياسا پيش بيئت دەچيته ئەوى، چوو؟ يان نەچوو؟ ئەو پرسيارە بۆ ئيمە وازيح بيئت بۆ ئەندامانى پەرلەمان.

بەرپز شىخ بايز تالەبانى/ وهزيرى دارايى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

عەفوم بکه، من بەو شيۆهيه تى نەگەيشتم لە پرسيارەکه، نەچۆتە مەجلىسى شورا.

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ببوورن، دەزانن هەمووتان وهستاون هيلاکن، بەلام ئەو زروفه، کەرەم بکه.

بەرپز سۆزان شهاب نورى:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

خۆى وهزير تەوزيچيدا که ئەنجومەنەگەش دروست بووه، بۆردەگەش دروست بووه، يەعنى من تى ناگەم.

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان:

ئيمە وازيحه ليرە بنووسريت، ئەمە قانونە، دەستوورە، دەمانهوييت لەناوى وازيح ديار بيئت، بەيانى نەئين هيج نيهو ئيمە بە کەيفى خۆمان دەيکەين، بەرپزان، دە ئەندام غائيبه، ئيتەر دەبييت ئيوارانيش دووبارە تەسجیل بکهينهوه، چونکه لەو بەرپزانەى که هەن، ئيستا دە کەس حازر نيه.

بەرپز عونى کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکى پەرلەمان.

لە ئەنجامى وهگرتنى ئەو پيشنيارانە که لەلايهن ئەندامانى بەرپز پيشکەش کرا، صياغەکه بەو شيۆهيه دەبييت:

المادة الخامسة عشرة:

يخصص مبلغ قدره (120) مليار دينار لصندوق مشروع تنمية وتطوير قدرات كوردستان البشرية في حساب خاص لاجل اعداد الكوادر المتخصصة في المجالات المختلفة التي يحتاجها الاقليم عن طريق الزمالات والبعثات والابحاث والدورات التدريبية تحت اشراف هيئة عليا برئاسة رئيس مجلس الوزراء ونائبيه و وزراء التربية والتعليم العالي والبحث العلمي والتخطيط وفق نظام يصدره مجلس الوزراء.

بهريز سهروكي پههلهمان:

بهريزان، گویتان لى بوو خویندرايهوه، نهو بهريزانهى كه لهگه لدا ن تكايه دهستيان بهرز بكه نهوه دهبخهينه دهنگدانهوه، زور سوپاس، كى لهگه لدا نييه دهستی بهرز بکاتهوه؟ زور سوپاس، يهك كهس لهگه لدا نييه، نهو ویش كاك دكتور سهباحه، بهزورينهى دهنگ پهسند گرا، بو مادديهكى تر تكايه، ريزدار سكرتيرى پههلهمان موداخهلهى ههيه.

بهريز فرست احمد عبدالله:

بهريز سهروكي پههلهمان.

نهو مادديهى كه عيلاقهى لهگه ل تهقاعودى شههيدكان ههيه، كهتوته بهيني ناوهراستى ماددهكانى دروست كردنى پرورژهكان، نهو ویش ماددهى شازدهيهو ماددهى بيسته، لهبهه نهوه من داوا دهكهم ماددهى شازده دوا بخريت، ماددهى شههيدكان بيته پيش تاكو تهسهلسولى ماددهكان بهشيويهكى هونهرى دروست بكريت، زور سوپاس.

بهريز سهروكي پههلهمان:

ليژنهى ياسايى رهئيتان.

بهريز شيروان ناصح ههيدمى:

بهريز سهروكي پههلهمان.

تهقديم كردن و تاخير كردنى مادده مانيعمان نييه، شتيكى تهبيعييه، بو نهوهى بهشيويهكى مونهسيق دهرجيت، زور سوپاس.

بهريز سهروكي پههلهمان:

بهس پيويست دهكات نهندامانى پههلهمانى كوردستان دهنگى لهسهه بدن، بهريزان، نهو پيشنيارهى كه كاك فرسههت كردى دووباره دهيكاتهوه، كاك شيروان نهگهه ريليتيهوهو روونى بكهيتهوه، بو نهوهى بيخهينه دهنگدانهوه.

بهريز شيروان ناصح ههيدمى:

بهريز سهروكي پههلهمان.

خوى تهسهلسولى ماددهكان توزير دهگوريت، لهبهه نهوهى ماددهى شازده دهچيته ماددهى بيست، ماددهى ههژده توزير ديته پيشهوهو تهنسيقى دهبيت لهگه ل ماددهكانى تر، تهنها نهويه مهبهستهكه.

بهريز سهروكي پههلهمان:

بەريزان، ئىستا ئەو بەريزانەى لەگەل ئەوئەدان كە ماددەى شازدە دوابخريت ماددەى حەفدە يىتە پيش، كى
لەگەلدايە دەستى بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نيبە دەستى بەرز بكتەوہ؟ زۆر سوپاس، بەكوى
دەنگ پەسند كرا، ئىستا بچينە سەر ماددەى حەفدە كەرەم بكە.

بەريز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة السابعة عشرة:

1- تتم زيادة رواتب ذوي الشهداء وضحايا الانفال والاسلحة الكيماوية:

أ- ذوي الشهداء بنسبة (25, 15%) وفق النسب التالية:

1- من (400) الف دينار الى (600) الف دينار (25%).

2- من (700) الف دينار الى (1,022) مليون دينار (15%).

ب- ذوي الشهداء المدنيين (هاوولاتى) بمبلغ مقطوع قدره (50) الف دينار.

2- عوائل الشهداء المؤنقلين بنسبة (50%).

3- أ- المعوقين من (30) الف دينار الى (50) الف دينار.

ب- المعوقين من (50) الف دينار الى (100) الف دينار.

ج- ينظم ذلك بتعليمات تصدر من قبل مجلس الوزراء.

بەريز د.رؤزان عبدالقادر دزيبى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى شازدەم:

مووچەى كەس وكارى شەھيدان وقوربانيانى ئەنفال وچەكى كيميائى بەم پيە زياد دەكرى:

أ- كەس وكارى شەھيدان بە ريژەى (25,15%) بەپيى ئەم ريژانەى خوارەوہ:

1- لە (400) ھەزار دينار بۆ (600) ھەزار دينار 25% .

2- لە (700) ھەزار دينار بۆ (1,032) دينار 15% .

ب/

1- كەس وكارى شەھيدە شارستانىەكان (هاوولاتى) بەگوژمەيەكى براوہ كە (50) ھەزار دينارە.

2- خيزانەكانى شەھيدە ئەنفال كراوہكان بەريژەى 50% .

3- أ- كەم ئەندامان لە (30) ھەزاردينارەوہ بۆ (50) ھەزار دينار.

ب- كەم ئەندامان خاوہن پيداويستىەكان لە (50) ھەزاردينارەوہ بۆ (100) ھەزار دينار.

ج- ئەمانە بەريئمايى ريك دەخرين كەئەنجومەنى وەزيران دەرى دەچويىنى.

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

ليژنەى ياسايى رەئيتان.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بېرگانەى كە پەيوەندى ھەيە بە زيادەى كەسوكارى شەھيدان و ئەنفالكراروھكان و ئەسلىجەى كىمياوى، ئىمە تەئىدى دەكەين و ھىچ مولاھەزەمان نىيە، بەلام مولاھەزەمان بەنسىبەت مەسەلەى كەم ئەندامەكانە، كە پىويستە مووچەكانيان زياد بكرىت بەو نىسبەتەى خوارەوہ:

بەنسىبەت بېرگەى يەكەم لە (50) ھەزارەوہ بۆ (100) ھەزار دىنار.

بەنسىبەت بېرگەى دووھمىش رىژەكە بەم شىوہيە بىت لە (50) ھەزار دىنار بىتتە (150) ھەزار دىنار.

بېرگەى سىيەمىش لابدرىت، لەبەر ئەوہى تەعلىمات دەركردن لە دەسلاتى ئەنجومەنى وەزىرانە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، فەرموو.

بەرپىز د.ئاراس حسين محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە سى ھەزار بۆ سەد ھەزار، لە پەنجا ھەزار بۆ سەدو پەنجا ھەزار دىنار، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، ديارە ھەمووتان ھىلاكن لەسەرۆكايەتى ئىتىفاقمان كرد كەمىش ماوہ، دانىشتنەكە دوادەخەين بۆ سبەى سەعات (11) تا ئەو كاتە بە ئومىدى خوا، كۆتايى بە دانىشتنەكە دەھىنين سەعات (11)، خواتان لەگەن.

محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى)

سەرۆكى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

ارسلان بايز اسماعيل

جىگرى سەرۆكى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

فرست احمد عبدالله

سكرتيرى پەرلەمانى

كوردستان - عىراق

پەرلەمانى كوردستان - عىراق

پروتوكولى دانيشتنى ژماره (9) ى نائاسايى

سى شەممە رېكەوتى 2010\3\2

خولى سىيەمى ھەئبژاردن

پروتوکۆلی دانیشتنی ژماره (9) ی نائاسایی
سی شهممه ریکهوتی 2010/3/2

كاترزمير (10) ى پيش نيوهرپۆى رۆژى سى شەممە ريكهوتى 2010/3/2 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپۆز محمد قادر عبدالله (د.كمال كەرگووكى) سەرۆكى پەرلەمان و، بە ئامادەبوونى بەرپۆز ارسلان بايز اسماعيل جيگري سەرۆك و، بەرپۆز فرست أحمد عبدالله سكرتيرى پەرلەمان، دانىشتنى ژمارە (9) ى نائاسايى خولى سييهەم، سالى (2010) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپيى حوكمەكانى برگە (1) ى ماددە (20) لە پيپۆى ناوخۆى ژمارە (1) ى هەمواركرائى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارى درا دانىشتنى ژمارەى (9) ى نائاسايى خولى سييهەمى هەلبژاردن لە كات (10) ى پيش نيوهرپۆى رۆژى سى شەممە ريكهوتى 2010/3/2 دا بەم شيوهيه بيت:

1- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگو كردن و برپاردان لەسەر پرۆژەى ياساى بودجەى سالى 2010 ى هەريمى كوردستان - عىراق.

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خوى گەورەو ميهربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانىشتنەكەمان دەكەينهوه، خولى سييهەمى هەلبژاردن، سالى يەكەم، خولى گریدانى يەكەم، ژمارەى دانىشتن (9) ى نائاسايى، رۆژى دانىشتن 2010/3/2، بەرنامەى كار: بەپيى حوكمى برگە (1) ى ماددە (6) لە پەپرەوى ناوخۆى ژمارە (1) ى هەموار كراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستانى عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان برپارىدا بەرنامەى كارى دانىشتنى ژمارە (9) ى نائاسايى خولى سييهەمى هەلبژاردن لە كاترزمير (10) ى پيش نيوهرپۆ رۆژى سى شەممە ريكهوتى 2010/3/2 دا بەم شيوهيه بيت:

1- بەردەوام بوون لەسەر گفتوگو كردن و برپاردان لەسەر پرۆژەى ياساى بودجەى سالى 2010 ى هەريمى كوردستان - عىراق.

بەخيهراتنى وهزيره بەرپۆزەكان دەكەين، شىخ بايزو كاك دكتور ناشتى، كاك ياسين وهزيرى كارەبا، هەروەها برپىكارى وهزارەت كاك رهشيد، زۆر بەخيير بين، داوا لە ليژنەى ياسايى و دارايى دەكەم كەرەم بكەن بۆ جيگاي خويان، تيبينيهكمان بۆ هاتوو دەلييت لەكاتى قسه كردنى وهزيره بەرپۆزەكان راناوهستنه پاوه، بە حەقيقەت رادەوهستن، بەلام بە شىخ بايز ئيمە ئيجازەماندا، ديارە ئەويتريش وايزانيوه لەبەر وهزيرى كى تايبەت، ئەوانى تريش وايزانيوه عادەتە، بەس لەمەودوا من دلتيام خويان بەرپۆزەوه رادەوهستن، زۆر سوپاس.

بەنيسبەت شىخ بايز سەرۆكايەتى ئيجازەى پيداوه دەتوانيت راوهستيت و دەتوانيت دانىشت، ليژنەى ياسايى كەرەم بكەن بۆ بەردەوام بوون، ماددەى هەژدە كە دەبيته ماددەى شازدە، يەككەم لەغو بۆوه، يەككيش دواكەوت، فەرموو كەرەم بكە.

بەرپىز شىروان ناصح ھەيدەرى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە دوپىن ماددەكەمان خويىندەوھو لە ھەمان كاتدا رەئى لىژنەى دارايى و لىژنەى ياسايى عەرزى پەرلەمانمان كرد، ئىستا كاتى ئەوھ ھاتوھ دەرگاى موناقەشە بكرىتەوھ بۇ بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان، بۇ ئەوھى راو بۇچوونى خويان دەرپىر سەبارەت بەو ماددەيە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو بەرپىزانەى كە دەيانەوئىت قسە بكەن ناويان دەنووسىن، كاك عەونى كەرەم بكە.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس، پىشەكى دەستخوشى لە لىژنەى دارايى و ئابوورى و لىژنەى ياسايى دەكەم، سەبارەت بەو پىشنىارەى كە كراوھ بۇ زياد كەردنى مووچەى شەھىدو ئەنفالكراوھكان، بەلام پىشنىاز دەكەم كە برگەيەك زياد بكرىت لەسەر ماددەكە بەو شىوھيە:

(تصرف الزيادات المضافة على رواتب الشهداء المؤنفلين لمستحقيها اعتباراً من 2010/1/1)، واتا سوودى لى وەرېگرن لەو ماوھيە كە قەدىمە لە 1/1 ئىعتىبار بكرىت و بۇيان سەرف بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار عبدالرحمن فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن حسين ابابكر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى شازدە باسى مووچەى شەھىدانە، كە ناوى شەھىدان دىت دەبىت سەر دابنوئىن بۇيان، چونكە ئەوھ بەرھەمى ھەموو ئەو شەھىدانەيە كە لەگەل ھەموومان پىشمەرگە بوويە لە رۆزانى سەخت و دژواردا، بۇيە من پىموايە ئەو ماددەيە تەعدىلى تيا بكرىت، ئەويش بەم جۆرەى خوارەوھ:

يەك/ پلە بەندى لە شەھىد بووندا نەمىنىت، ھەموو شەھىدان بە سەركردەو پىشمەرگەى ئاسايەوھ يەك پلە شەھادەتيان ھەبىت و پى بېخىرىت، ھەروھەا دەرماڵە بۇ ژمارەى مندال و خىزانى شەھىدان دابنرىت، چونكە ھەندىك شەھىد يەك مندالى ھەيە، ھەندىك شەھىدىش پىنج وەرسەى لەدواى خوى بەجى ھىشتووھ.

دووھ/ ئەو برە زيادەى كە چۆتە سەر مووچەى كەسوگارى شەھىدان، ئەنفال و كىمىاباران، كەم ئەندامان كەمە، بەم جۆرە زياد بكرىت:

أ- شەھىدانى خاوەن مووچەى (400) ھەزار دىنار بۇ (600) ھەزار دىنار بە رىژەى لە 30% زياد بكات، نەك لە 25% زياد بكات.

ب- شەھیدانى خاۋەن موۋچەى (700) ھەزار دىنار بۇ (1000000) دىنار بە رېژەى لە 20% زىاد بىكات، نەك لە 15% زىاد بىكات.

ج- كەسوكارى شەھىدان و ئەنفال و كىمىاباران بە رېژەى 100% زىاد بىكات، نەك لە 50%.

ھ- كەم ئەندامى خاۋەن موۋچەى (30) ھەزار دىنار بۇ (150) ھەزار دىنار زىاد بىكات، نەك (50) ھەزار دىنار.

و- كەم ئەندامى خاۋەن موۋچەى (50) ھەزار دىنار بۇ (200) ھەزار دىنار زىاد بىكات، نەك (100) ھەزار دىنار.

ئەو ھەكو رەئى خۆمە بەپېۋىست دەزانم كە بەو شېۋەىە بېت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار شېرزاد فەرموو.

بەرپىز شېرزاد عبدالخافظ شريف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دەمەۋىت لەسەر شەھىدەكان بېلىم بۇ ئەۋەى ئېمە لە داىك بوون مردندا يەكسان بىن، بەپېى ھەموو نووسراوى ئەسمانى و زەمىنىەكان يەكسان بىن، كە ھەمووىان بە شىرى داىك بەخىو كرا بن، بۇ دەبېت لە شەھىد بووندا پلە بەندى بكرىن؟ دەكرىت لە ژياندا پلە بەندى بكرىن، بەلام دواى شەھىد بوون.....

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك شېرزاد رجائەن ئەمە پرۆژەىەكە لەبەر دەستى ئېۋەى بەرپىزە، ئەو رېژەىە دانراۋە، پېت كەمە زىادى بىكە، دوو بەرابەرى بىكە بەو روۋەى كە قەناعەتت پىيەتى، ناتوانرېت ئەو پلە بەندىە بكرىت، ئېمە لېرە ئەگەر قەبولى بىكەن ۋەكو لېرە ھاتوۋە، ئېمە لېرە مەسئولېن، ئەگەر رەفرى بىكەن، ئېمە لېى مەسئولېن، ئەگەر زىادى بىكەن ئېمە لېى مەسئولېن، كەمىش بىكەن، ئېمە لېى مەسئولېن، ئىستا شتىك لەبەر دەستمان بۇ خۆمان قەرارى لى بەدەين، تىكايە.

بەرپىز شېرزاد عبدالخافظ شريف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەۋەى دەمەۋىت لېرە بىلېم پەرلەمان و حكومەت بەراستى حەق واىە خۆمان لەو رىز بەندىيە لابدەين، با ئەو شەھىدانەى كە ھەبە، ئېمە ئەو رۆژە تەئكىدم لى كرددەۋە، ئەو شەھىدانەى بەتايبەتى شەھىدەكانى پېش راپەرېن ھاورپىيەكانىان ئىستا عەمىدو عەقىدو لىوان، يەئنى ھىچ رەوا نىيە، ئىستا ئەو شەھىدە بە (600) ھەزار دىنار خانەنىش بىكرىت، بەلام ھاورپىيەكەى لە ژياندا ماۋە شەھىدېش نەبوۋە مليۆنىك، يان دوو مليۆن مەعاشى بېت، حەق واىە بەراستى ئېمە تۆزىك بىر لەۋە بىكەنەۋە، بۇ ئەۋەى ژيانى كەسوكارى ئەو شەھىدانە خۆش بىكەن، لە باسى كەم ئەنداماندا من دەمەۋىت بەراستى سەرنجى ئەندامانى پەرلەمان رابكىشەم بۇ يەك شت، ئەۋىش با ھەموومان بىر لەۋە بىكەنەۋە يەككە لە خىزانەكەمان كە نىزىكتر كەسە

لام ژيانى ۈەو كەم ۈەندامە چۈنە؟ ئايا بە (50) ھەزار، يان بە (100) ھەزار دىنار ۈەو كەم ۈەندامە دەتوانىت بژىت؟ بەس پارەى تەكسىەكەى كە ناتوانىت بېروات، بە تەكسى دەپروات بۇ بازارو دىتەو، رەنگە بەشى سى رۇژى بكات، رەنگە بەشى دوو كىلو گۇشتى بكات؟ يەنى بەشى چيان دەكات، ۈەگەر مندالىشى ھەبىت، خۇ ۈەو ھەر پىيى ناژىت، لەبەر ۈەو تكتان لى دەكەم، رجاتان لى دەكەم لىرەدا با تۇزىك ھەئوئىستە بكەين، بىرىك لەو بەكەينەو كە ژيانى كەم ۈەندامان كەلە 10% ۈەم كۇمەلگايەى ئىمە پىك دەھىنن بىرىكىان لى بەكەينەو، بۇ ۈەو بىتوانىن ژيانىان خۇش بكەين، لەو فەقەرەيەى كە ھاتوۈە باسى كەم ۈەندامان دەكات، من داوا دەكەم ۈەو بېرە پارەيەى كە بۇى دەپرىتەو، بۇ كەم ۈەندامان كە بەھىوام زياتر بىت، زۇر زياتر بىت لەو لەكاتىكدا لىيى نەبىت، ۈەگەر ئىشى تىرى كىرد، ۈەگەر ھەر كارىكى تىرى كىرد، ۈەو مووچەى كە دەيدەنى تايبەت بىت، عىلاقەى بە كارەكەيەو نەبىت، زىندانانى سىياسى برادەرىنە زۇرپان ھەيە تا ئىستا نىنوۈكەكانىان لەناو گىرفانىاندايە، تا ئىستا نىنوۈكەكانىان لە شوئىنىك داناوو ھەئىانگرتوۈ، با ۈەومان بىر نەچىت ۈەوانىش چىنىكىن لە پىشمەرگەكان كەمترىان نەكردوۈ، لە شەھىدەكان كەمترىان نەكردوۈ، يەنى ۈەوانىش حەق وايە حىسابىكى باشيان بۇ بىرىت، ھەمووشمان دەزانىن كە بەپراستى بەھۇى ھەئەبجەو ۈەنقالەو ۈەمىللەتەكەمان ناسرا لە عالەمدا، ۈەوان لە بىر نەكەين و حىسابىكى وردىش بۇ ۈەوان بكەين، زۇر سوپاس.

بەپرىز سەرۈكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار نىشتمان فەرموو.

بەپرىز نىشتمان مرشد صالح:

بەپرىز سەرۈكى پەرلەمان.

پشتگىرى لە راپۇرتەكەى لىژنەى دارايى دەكەم، من يەك، دوو خالەم ھەيە، ۈەوانى تر وازانم ۈەو برادەرانە باسىان كىرد، يەك/ دەرمالەى مندالى شەھىدان دابىرىت، كە ۈەو زۇر پىويستە. دوو/ بەنىسبەت كەم ۈەندامان، كە كاك شىرزادىش باسى كىرد، من پىموايە ۈەو سى ھەزارە بۇ پەنجا ھەزار زۇر زۇر كەمە، ۈەگەر بىرىت بە سەدو پەنجا ھەزارو دەرجەشىان بۇ دابىرىت كەم ۈەندام، ۈەوانەى پەنجا ھەزارى كراوتە سەد ھەزار، ۈەويش بىرىت بە دوو سەد ھەزار، زۇر زۇر شتىكى باشە، سوپاس.

بەپرىز سەرۈكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار محەمەد فەرموو.

بەپرىز محەمەد احمد على:

بەپرىز سەرۈكى پەرلەمان.

سەرەتا پشتگىرى لە ناوەرۈكى لىژنەى ياسايى و دارايى دەكەم، لە ھەمان كاتىشدا پشتگىرى لە قسەكەى كاك عەونىش دەكەم، كە لە 1/1 ۈەو ۈەو مووچانە سەرف بىرىت، من تەنھا پىشنىارم بۇ ۈەويە لەو ھىنانە بەس شەھىدى ھاوولاتىيە، كە بېرگەى پەنجا ھەزار دىنار ھاتوۈ، ديارە پەنجا ھەزار دىنار لەو رۇزانەدا

كەمە، بۇيە من پېشنيار دەكەم ئەو پەنجا ھەزار دینارە بۇ شەھیدی ھاوولاتی بکریتە سەد ھەزار دینار، سوپاس.

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار گۆران فەرموو.

بەرپیز گۆران ئازاد محمد:

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەتا من پشتگیری لە راپۆرتەگە ی لیزنە ی یاسای و دارایی دەکەم سەبارەت بە زیاد کردنەگە، وەك ئەندام پەرلەمان و کۆرە شەھیدیکیش دەمەوێت ئەو بەلێم کەوا تەعویز کردنەوێ کەسوکاری شەھیدو ئەنفال بە پارە بەراستی بە ھەر چەندیک بکریتن، ناکریت ئیمە قیاسی لەسەر بکەین، چونکە چەند زیاتریان پێ بدریتن ناکاتەو موقابیلی ئەو قوربانی و ئەو موعاناتە ی کە ئەوان ھەیانە، بەلام لەگەڵ ئەو ھەشدا ئیمە پێویستە پابەند بین بە ماددە ی (83) ی پەپرەوی ناوخوا، ئەگەر زیاد بکەین پێویستە لە شوینیکی تر ریگا چارە ی بۆ بدۆزینەو، ئەو ھەنگاوی ئیستا زیاد کراو وەك شتیکی سەرەتا، من بە کاریکی باشی دەزانم، سەبارەت بەو زیاد کردنە ی بری کەم ئەندامانیش، دیسان من بە ھەنگاویکی چاکی دەزانم، ئەو ی ئیمەش بزانی ئەمە ھاوکارییە، بە تەئکید وەك مووچە یەك بیٹ کەم ئەندام تەنھا ئەو مووچە یە وەرگریت، من دلنیام تەنھا بەمە ناژیت، بەلام ئەمە ھاوکارییە، ریگر نییە لەو ی کەوا مووچە یەکی تر وەرگریت سەبارەت بە کەم ئەندامان، بۇيە من دەستخۆشیم ھە یە بۆتان، سوپاس.

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار قادر ھەسەن فەرموو.

بەرپیز قادر ھەسەن قادر:

بەرپیز سەرۆکی پەرلەمان.

سەرەتا خۆشحالی خۆم دەردەبەرم بەو ی کە مووچە ی کەسوکاری شەھیدان و قوربانی ئەنفال و چەکی کیمیای بەم پێیە زیاد کراو، بەلام سێ تیبینییم ھە یە لە برگی ی (ب) خالی یە کەم، کەسوکاری شەھیدە شارستانیەکان (ھاوولاتی) بە گۆژمە یەکی براو کە (50) ھەزار دینارە، من پېشنيار دەکەم ئەو مەقتوعیە نەبیٹ، چونکە ئەرك و ژیان رۆژانە گۆرانی بەسەردادیت، ئەمەش بەشیوہ یەك بیٹ لەگەڵ بارودۆخە کە بتوانریت بۆیان زیاد بکریت.

ھەر لەم برگی یە لە خالی دوو/ خیزانەکانی شەھیدە ئەنفالکراوکان بە ریژە ی 50٪ من پەسند دەکەم، بەلام ھ ی سییەم/ ا-کەم ئەندامان لە س ی ھەزار دینارەو بۆ پەنجا ھەزار دینار، من بە کەمی دەزانم، بەتایبەتی بۆ ئەو پەککەوتوانە ی کە ریژە ی پەککەوتوو یان زۆرە، ھیچ کاریکی تریان پێ ناکریت، ئەمە کەمە.

خالى ب- بەھەمان شېۋە، پېشنيارپىش دەكەم خالىكى تر زياد بكرىت، بۇ پەككەوتووانى شەلەلى دەماغ، لىرە نامازەى پى بكرىت، چونكە ئەوان حالەتيان لە ھەر ھەمووان خراپترە، ئەگەر مووچەيەكى تايبەت بۇ ئەوان ھەبىت پىم باشە، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار فازل بەشارەتى فەرموو.

بەرپىز فاضل محمد قادر(بەشارەتى):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەنيسبەت كەسوكارى شەھىد، يان مووچەى شەھىد، بەراستى من پىموايە ھىچ لايەكمان لاريمان نىيە لەوہى ئەگەر ھەموو مووچەى ھەرىمى كوردستان ميزانيە بدرىت بە يەك خانەوادەى شەھىد، ھىشتا دەئىين قەتەرەيەك لە خوینەكەى ناكات، بەلام من ھىوادارم ئەو بەرپزانەى ئەندامانى پەرلەمان ئەو قسەيەم خراپ وەرئەگرن، يان راي گشتى كە گووى لە قسەكانم دەبىت، بە حەقىقەت با ئىمە قسە لەسەر ئەوانە نەكەين كەگەورەو سەرورەو بەرپرسى ئىمە بوون لە رۆژە سەختەكانى خەباتدا، ئەو كەسانەى كە لە رابردوو بەرپرسى ئىمە بوون، من بەش بە حالى خۆم ئىستاش ئەوہى كە دەيناسم بەلای گۆرەكەيدا رەت دەبم كورنوشى بۇ دەبەم، بۇيە ئەگەر ئىمە رازى بين ئىستا مووچەى خۆمان وەكو ھەموو مووچەى خەلكە ئاسايەكانى تر بىت، با مووچەى سەرگردە شەھىدەكانىش وەكو مووچەكانى تر بىت، بۇيە بە حەقىقەت من پىموايە ئىمە رەئىكمان ھەيە، ھەرچەندە من باس لەرەئى خۆم دەكەم تەعن لە رەئى ھىچ بەرپىزىك نىيە، ناكرىت راستىەكەى كەسىك نامر ھىزى شۆرشى ئەيلولە، نامر بەتالىۋنە سەر لقى شۆرشى ئەيلولە، وەكو شەھىدەكان تاج و بىلبىلەى چاوى ھەر ھەموومانن، من بەش بەحالى خۆم لەناو خىزانى خۆم چوار شەھىدى فىعلى سەنگەرم ھەيە، ھىچ كامىكيان شەھىدى سەرگردە نىن، شەھىدى پىشمەرگەن، فەخرىشان پىوہ دەكەم، بەلام بەراستىەكەى ناكرىت ئىمە لىرە ئەو غەدرە لە كەسوكارو، يان لەو سەرگردە بەرپزانەى خۆمان بكەين، كە روحى خۇيان بەخشىوہ بلىين با مووچەكەى ئەوہ بىت، لە ھەمان كاتدا ئىشارەتدا، ئەگەر ھەموو ميزانيەى ھەرىمى كوردستان بدەين بە يەك شەھىد، ھىشتا دەئىم كەمە، بۇيە ھىوادارم ئەو حىساباتە بمىنىت وەكو خۆى.

خالىكى تر، ھىوادارم كە ھەموومان، ھەموو كاتىك باس لە قوربانىان ئەنفال و كىمىاباران، بەتايبەتى كىمىابارانى شارى ھەلەبجە دەكەين، بەراستى شەھىدانى كىمىابارانى ھەلەبجە گرفتىكى زۆر گەورە لە مەسەلەى پىدانى مووچەيان ھەيە، پىشموايە لەناو شەھىدانى كوردستان، تەنيا شەھىدانى ھەلەبجەيە بە بر مووچەيان بۇ ديارى كراوہ، بە تاك نىيە، لە شەھىدىكەوہ بۇ سى شەھىد، كە ھەر خانەوادەيەك ھەبىت سى سەد ھەزارى بۇ دانراوہ، ئەمە ناكرىت بەراستىەكەى، لە سى شەھىدوہ بۇ چواردە شەھىد لە ھەر خىزانىك شەش سەد ھەزار دىنارى بۇ دانراوہ، يەئنى بۇ ھەر چواردە شەھىدەكە، بۇيە داواكارم رىزبەندىيەك، يان تەحدىدى مووچەى ئەو شەھىدانە بكرىت، شەھىدانى كىمىاباران، كە بەتاك ھەر

شەھىدىك چەند شەھىدانەكەيەتى، بەراستىيەكەي ناكىرىت، چونكە ئىمە ھەموومان لە جەنابى سەرۆكى ھەرىم و سەرۆكى كۆمارو ھەتا ھەر تاكىكىمان ھەموو كاتىك باس لە كارەساتى دلتەزىنى ھەلەبجە دەكەين، بەلام لە ھەمان كاتدا شەھىدانى ھەلەبجە بە پر مووچەيان بۆ ديارى كراو، ئەوھش بەراستىيەكەي بە كەم حىساب كىردىكى دەزانم، نەك بە شەھىدانە بىرپىنەو، ھىوادارم ھەتا دەتوانم بلىم ئەو بە حەقىقەت گىرتى كۆمەلەپتەشى دروست كىردووە لە مەسەلەي ئەو شەھىدانە پىدانە، بۆيە ئەگەر تەھدىد كىرىت ھەر شەھىدىك چەندى پى بدرىت و ھەموو شەھىدىكىش حىسابى بۆ كىرىت شەھىدانى كىمىبارانى ھەلەبجە. خالىكى تر، مەسەلەي كەم ئەندامان، كە كەم ئەندامان لەناو سەرتانسەرى كوردستان ھەيە، من يەك رەئىم ھەيەو پىشنىارىش دەكەم، چونكە ئىمە كەم ئەندامان ھەيە لە سالى ھەشتاويەك و دوو و سى كە برادەرى ئىمە بوووە پىكەو پىشمەرگە بووین، من پىشنىارى ئەو دەكەم ئەو برادەرى كە برادەرى ھەر يەك لە ئىمە بوووە لە خەبات و پىشمەرگاپتەيدا بىرىندار بوووە مووچەي ئىستاي ئەو برادەرى خۆي كە لە ئاستى پرسىارىيەتى چەندە؟ ئەو مووچەي كەم ئەندامىش ئەوھندە بىت، نەك كەم ئەندامان، چونكە بەراستى ھەموو براپەكەي بەرپىزىش ئىشارەتى پىدا كەم ئەندام ھەيە، كە ئەو كاتە كەم ئەندام بوو، رەنگە ئىستا ھەموو ئىمە ئەندام پەرلەمان بوایە لىرە، يان لە بەغدا، يان كارگىرى لق دەبوو، يان لە يەككە لە پلە بەرپىسارىيەتەكان دەبوو، بۆيە بە حەقىقەت من لەوھشدا دەبىنم كەوا غەدرىك لە خەلكىكى زۆر دەكرىت، لە ھەمان كاتدا ھىوادارم بەعام مووچەي كەم ئەندامان زىاد كىرىت، چونكە سەد ھەزار ھەموومان دەزانىن شايى و شىوھنمان دەبىت، ھىچ كەسىك نىيە بچىتە عىادەيەك بە سەد ھەزار بچىت نەجاتى بىت، من پىموايە كەم ئەندامىك ئەگەر تەكسى بگىرت بچىت بۆ مووچەكەي سەد ھەزارەكە دەدات بەو تەكسىيە كە پىي ھەردەگرىت و دەگەرپتەو، يەنى بە باغەلى خالى لە مال دەرچوو، بە باغەلى خالى دەگەرپتەو، ھىوادارم ئەوھش چارەسەر كىرىت، ئەو كەم ئەندامانى لە ھەلەبجە بە چەكى كىمىاوى ئەوھش بە حەقىقەت ھىوادارم ھەدىكىيان بۆ دابىرىت، چونكە بەراستى كەم ئەندام ھەيە، كەم ئەندامى چەكى كىمىاوى ئىستاش رۆژانە ئاوات لەو كەسانە دەخوازىت كە بە چەكى كىمىاوى گىانيان لەدەست داو لە زىاندا نەماون، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار عومەر سىدىق فەرموو.

بەرپىز عمر سىدىق محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

چەند خالىكى رۇشن ھەيە لەناو ئەم بودجەيەدا، كە دەكرىت ئىمە ھەموومان شانازى پىو بەكەين، يەك لەو خالانە ئەمەيە كە باس لە زىاد كىردى مووچەي شەھىدان و ئەنفال و كەم ئەندامان دەكات، بەلام ئىمە ھەك ئەوھى كە ئەندامىن لە لىزنەي دارايى حەتمەن پىشنىارىك ھەيە بۆ ئەوھى كە زىادەيەك كىرىت بۆ كەم ئەندامان، ئەو زىادەيەش تەسەور دەكەم عەجزىكى گەورە بۆ حكومەتى ھەرىمى كوردستان دروست

بكات، ئەمە دەبىتتە ھۆى ئەۋەدى كە دوايى ۋەزارەتى مالىيە نەتوانىت، يان بە نارەھەت ئەم عەجزە پىر بىكاتەۋە، ئەمە خالىك.

ۋاتا ئەم خالە ئىمە دەخاتە بەردەمى ئەۋەدى كە دىراسە كىردى ئەم خالە كاتى زۆرتىر بويىت، لەگەل ئەۋەشدا ھەرۋەكو گوتەم ئەم پىرۋەدى بودجەيە چەندىن خالى رۆشنى تىدايە، بەلام لەگەل ئەۋەشدا كەموكورى ھەبوو، ھەرۋەك لە رۆزانى پىشوو بەپىزان ئەندامانى پەرلەمان باسيان لىۋە كىرد، ھەندىك لە پىرۋەكان كاتىان بۆ دەست نىشان نەكرا بوو، ھەندىك لە پىرۋەكان دووبارە پارەى بۆ دەست نىشان كرا بۆۋە، بەداخەۋە بەپىزان لە ئەنجومەنى ۋەزىران، ئەۋ ۋەزىرە بەپىزانەى كە لىرە بوون قسەيان لەسەر راۋ تىيىنى ئەندام پەرلەمانەكان كىرد، نەيانتوانى رۆشنى بخەنە بەرچاۋى ئەندام پەرلەمانەكان، نەيانتوانى بە قەناعەت بە ئىمە بگەيەنن كە ئەۋ كىشانە چارەسەر كراون، لەلايەكى تر ھەرۋەكو لە گىفتوگۆى نىۋان ۋەزىرە بەپىزانەكان بۆمان دەرگەۋت ھەماھەنگى لەنىۋان ۋەزىرە بەپىزانەكان لە دانانى ئەم بودجەيە كەم بوۋە، ئەۋ تىيىنى ۋ ئەۋ پىشنىارانەى ھەموو لىزىنەكان خستبوۋىانە روو، بەتابەتى ئەۋانەى كە لىزىنەى دارايى ئامازەى پى كىرد بوو، تەسەۋر دەكەم ئەۋەندە زۆرن لە چوارچىۋەى پىشنىارو تەۋسىيات بۆ ئەنجومەنى ۋەزىران، ئەگەر بىنپىرەت، لەۋانەيە مەھال بىت ئىمە چارەسەريان بگەين.

خالىكى تر، ھەرۋەكو دويىن ۋەزىرە بەپىزانەكان ئامازەيان پىدا، ئەم بودجەيە بە مەجلىسى شورا تىپەر نەبوۋە، خالىكى تر، ئىمە دەبۋايە بودجەى پەرلەمانىش تەنھا موناقتەشە بگەين، موناقتەشەمان نەكرد، بۆيە ھەموو ئەم خالانە ئەم بودجەيە جارىكى تر دەخاتەۋە بەردەمى ئەۋ پىشنىارەى ھەندىك لە بەپىزان پىشتر كىردبوۋىان، ئەۋىش ئەۋە بوو باشتر دىراسەت كىردى لەلايەن ئەنجومەنى ۋەزىران، بۆيە من ئەۋ پىشنىارە دەكەم، ئەگەر بىرپىت ئىۋەى بەپىز، ئەندامانى بەپىز ئەۋ پىشنىارە تەسميە بگەن، بەۋەى كە ئەم بودجەيە جارىكى تر لە لايەن ئەنجومەنى ۋەزىرانەۋە باشتر دىراسەت بىرپىت، بۆ ئەۋەى ئەۋ كەموكورىانەى كە ھەن پىر بىرپىنەۋە، باشتر خىزمەتى خەلكى پى بىرپىت، ئەم بودجەيە، سوپاس.

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار عومەر عبدالرحمن فەرموو.

بەپىز عمر عبدالرحمن على:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىشەكى دەستخۆشى لە لىزىنەى ياسايى ۋ دارايى دەكەم بۆ ئەۋ ئەركەى كە كىشاۋىانە، بەتابەت بۆ چاك كىردى فەقەرەى جىم كە دەلىت (ينظم ذلك بتعليمات تصدر من قبل مجلس الوزراء)، مەجلىسى ۋەزارە تەعليمات دەرناكات، بەلكو نىزام دەرەكات، ئەم بودجەيە خۆى لە خۇيدا موزدە بەخشىكى گەۋرەيە، لەبەر ئەۋەى كە ھەندىك بىرپارو پىرۋەدى لەخۇ گرتوۋە، ئەۋ بىرپارو پىرۋەزانە بەراستى لە خىزمەتى سەرتانسەرى كۆمەلانى خەلك دان، زۆرىنەى ماددەكانى پىشوو بەكۆى دەنگ ۋ بە زۆرىنەى دەنگى خۆى ۋەرگرتوۋە، ۋاتا ئەم بودجەيە چۆتە مەرحەلەى جى بەجى كىردنەۋە، باس لە قسە كىردن لەسەرى ۋردە

وردە كۆتايى پى دېت، تەنيا ئەم چەند ماددەيەى دوايى نەبىت، دەچىتە بوارى جى بەجى كىردنەو، بۇيە
كە من لەم ماددەيەدا كە باس لە برە پارەى شەھىدە سەرورەكان دەكەم، من پىموايە ئەم ميزانىيە
بەخوئى ئەم بەرپزانەو ئەو شەھىدە سەرورەكانە ھاتۆتە دى، ھەرچى مەبلەغەكان گۆرانكارى تيا بىكرىت لە
كەم بۇ زۆر، لە زۆر بۇ كەم، من پىموايە تەعويزى ئەو گيان فىدايە ناداتەو كە ئەو بەرپزانە ئەو رۆژەيان
بۇ ئىمە ھىناوئەتەدى، بەلام من مولاھەزەيەكەم ھەيە لەسەر ئەم برانە، ھەندىك ئىججافى تيا دەبىنەم
لە ناحيەى ياسايەو، يەكى لەوانە مەسەلەن ھەندىك شەھىدى سەر بەرز ھەن تەنيا داىكىك و باوكىكى
بەجى ھىشت بىت، ياخود خىزانىكى بەجى ھىشت بىت، ھەندى شەھىدى تىرىش ھەن رەنگە كۆمەلىك
مندالى لە دواى خۆى بەجى ھىشت بىت، من پىموايە وەزارەتى مالىيە، بەرپز وەزىرى مالىيە ئەو بە نەزەر
ئىعتىبار وەربىگرن، ئەو جىاوازييە، بە رەئى من ھىچ شەھىدىك جىاوازي نىيە لەگەل ھىچ شەھىدىكى تر،
ھەموويان ئىنسان بوون، ھەموويان سەرورە بوون، ھەموويان گيانى خۇيان بەخت كىردو، بەلام خۇ دواى
ئەوان پىويستە كەسوكارەكانىان بە نەزەرى ئىعتىبار جىساباتىان بۇ بىكرىت، فەرق و جىاوازييەك لەم
تەقسىم كىردنە بىكرىت، شەھىدىك مندالى زۆرى بەجى ھىشتو، شەھىدىك كەمى خەلك بەجى ھىشتو،
بەنىسبەت شەھىدى ھاوولائىيەو، من پىموايە ئەو برە پارەى بۇى دانراو پەنجا ھەزار دىنار ھەرچى
ھەموو مەبلەغەكان ئەگەر بە مەلايىنىش دابىرىت، من پىموايە شتىكى مەعنەوييە بۇ شەھىدەكان،
چونكە شتىك نىيە وەكو باس دەكرىت تەعويزى ئەو گيان فىدايە بدات، بەلام پەنجا ھەزار دىنار خۆى
ئەگەر ئىمە وەكو تەسميە بكەين پەنجا ھەزار دىنار ھىچ برە پارەيەك نىيەو جىي ھىچى تيا نابىتەو،
رەنگە ئەو پارەيە وەكو برادەران باسيان كىرد پارەى ئەو تەكسىيە نەبىت كە دەچىت وەربىگرىت و
دەگەرپتەو، من پىموايە بەنىسبەت شەھىدى ھاوولائى، ھاوولائىش ھەر ئىنسانە شەھىد بوو، بەلام راستە
رەنگە كەم شەھىد بوونەكەى لە جۆرى تەزحىيە دانەكەدا فەرقى ھەبىت لەگەل ئەو شەھىدەى كە لە
سەنگەردا گيانى خۆى پىشكەش كىردو، بەلام ئەويش ئەگەر جەنابى وەزىرى دارايى بتوانىت لە ئىستا
بىت، ياخود لە داھاتو بىت، ئەو برە پارەيە زىاد كىردىك بەخۆيە ببىت، ئەو جىي دەستخۆشىيەو
پىموايە ئەو شەھىدە سەرورەكانە تۆزىك ئارامتر دەبن بۇ كەسوكارىان، بەنىسبەت كەم ئەندامانەو، لىرەشدا
من جۆرە ئىججافىك دەبىنەم كە لە سى ھەزار بۇ پەنجا ھەزار دىنار، يان بۇ سەد ھەزار دىنار، بەشىكى تر
لە پەنجا ھەزار دىنار بۇ سەدو پەنجا ھەزار دىنار، من پىموايە ئەمەش جۆرە ئىججافىكى تىايە، من واى
دەبىنەم ياسايانە، ئەو كەم ئەندامانە، ئەوانەى زەوى ئىحتىياجى خاسە، پىويستە لەسەر نىسبەتى عىجز
ئەو برە پارانەيان بۇ زىاد بىكرىت، چونكە ھەندىكىان ھەن بە كولى ناتوانىت ھىچ كارىك بدۆزىتەو ھىچ
ئىشكىك بىكات، داھاتى خۆى و بژىوى خۆى و مندالەكانى جى بەجى بىكات، بەلام ئەگەر لەسەر نىسبەتى
عىجز بىت، ئەو رەنگە زىاتر حەقىيەتى تيا بىت و بتوانىت مەبلەغىكى وا موعىيەنى بۇ تەرخان بىكرىت،
كە ئەويش ناتوانىت ھەموو شتەكانى پى جى بەجى بىكات، بەلام ھەر باشترە لەوەى كە نەبىت، من پىموايە
ئەوەى كە كاك عەونى باسى كىرد برەگەيەك لىرە زىاد بىكرىت لە 1/1 كەو جى بەجى بىكرىت، ئەو زۆر

شتیكى باشه، بۇ ئەۋەدى حقوقى كەسوكارى شەھىدان مەحفوز بىت لە بىدايەتى ئەمسالەۋە، چونكە ئەم پرۇژەى ميزانىيە بە موژدەى باش بە برگەى باش باشى ياساىى ھاتۇتە پېش، خۇ ئەگەر لىرەشدا بىت ھەر باشه، لە كۆتايى ياساكەشدا بىت بە جەمەى ياساىەكە ھەر ھەمووى بكات بە تەنفىز كىردنى لە 1/1 ۋە زۆر باشه، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ناسك خان فەرموو.

بەرپىز ناسك توفىق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من ھەز دەكەم سەرھتا باس لە شەھىدانى كىمىاباران بكام، چونكە بەراستى خۇم يەكىكى ھەلەبجەيىم و خاۋەنى ھەوت شەھىدم، ھەز دەكەم بلىم كە تەعويز كىردنى شەھىدانى ھەلەبجە بە برىك پارە نابىت، بەلام ئەمە تەعويزىكى ماددىيە ھەر چۆنىك بىت باشه، چونكە بەراستى خەلكى ھەلەبجە ئىستا دەبوايە باس لە راتب نەكرايە، ئىستا دەبوايە باس لە راتبى تەنيا خاۋەن شەھىدان نەكرايە، دەبوايە ئىستا قەرەبوو كىردنى كىمىاباران و ئەنفالەكان بگەيشتايە سەر ئاستى تاكە كەسىك، كە دەلئىن قەرەبوو كىردن لەسەر ئاستى تاكە كەسى، يەئنى تەننەت ئەۋانەى كە شەھىدان نەداۋە، بەلكو لەناۋ ئەو شارە لە سالى 1974 ۋە ھەتا سالى 1988 چەند جار مالىان روۋخاۋە سوۋتاۋە بە دەست رژیى بەعسەۋە، ئىستا ھەر يەكىكىان تەعويزى خاسى بۇ بكرايە، بەدەر لەۋەى ئەۋانەشى كە شەھىدان نەداۋە لە سالى 1988، ئەو مالىەى كە بەجى ھىشتوو، ئىستا كە سالى 2010 يە بە رەنجى شانى خۇى نەيتوانىۋە بىكاتەۋە بە ھەشتاۋ ھەشت، لەبەر ئەۋە قەزىيە ھەلەبجە زۆر لەۋە گەۋرەترە، ئىمە تەنھا لىرەۋە باسى بكام، بەس ھەز دەكەم ئەۋەى بزەنن كە خەلكى ھەلەبجە، ياخود ئەۋانەى كە خاۋەنى شەھىد و كىمىاباران، ئەۋانەى كە ئىستا نەخۇشن و دەنالئىن بە دەست نەخۇشەكانى پاش ماۋەى كىمىاباران، ئەۋەى كە تا دوو جىلى تىرىش پى ديارە ھەستىك لەلايان دروست بوۋە، ئەۋىش ئەۋەيە كە حكومەت و پەرلەمان، ياخود حكومەت و دەسلەتداران دەيانەۋىت ئەم برىنە ھەر بىنئىت بۇ پەيدا كىردنى تەبەرۋەت، ياخود بۇ پەيدا كىردنى دەنگ، من ھەز دەكەم ئەۋە رەئىيە بكوژىنئىنەۋە لەناۋ خەلكدا، گرنگىدان زىاتر بە زىاد كىردنى راتبى باشتر، بە نىك بوۋەۋەى قىادات لىيان، نەك تەنيا كاتى ھەلئىزاردنەكاندا، بەلكو لەسەر جەم كاتى تىردا، نەك تەنھا لە پېش ھەلئىزاردنەكاندا سەر كىردە بەرپىزەكان.....

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

رجائەن مەيبەن بۇ ھەملەى ئىنتىخابى، يەئنى باۋەر بكام ئەم بودجەيە نەكەينە ھەملەى ئىنتىخابى، بۇ ئەۋەى بە ئەمانەتەۋە ئىشەكەى خۇمان بكام، ۋەرنە سەر ئەۋە پىشنىارىكت ھەيە، خوشكى من ئىستا قىادە دەچىت و ناچىت، ئاخىر كەى ئەمە لەگەل زىادەى راتبى شەھىدى سەربەرز، ۋەلاھى من لە خۇم شەرم دەكەم، كە ئەمرو لىرە موناۋەشەى دەكەين، كەرەم بكام.

بەرپىز ناسك تۇفيق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر دېقەتى قسەكانى منندا، نابىت تا ئىستا له لىژنه له هيج جارىك قسم نه كردوو له غەيرى لىژنه كەى خۆم، بەلام ئەم مەوزوعە بەراستى مەسى ئەو برىنەم دەكات، نەك تەنھا

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

رجائەن خوشكى من وەرە سەر بابەتەكە.

بەرپىز ناسك تۇفيق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بكرىت ئەم ماددەيه جارى سەرەتا كە دەئىت شەھيدان زياد دەكرىت، خالى يەكەمى له چوار سەد ھەزار دىنار بۇ شەش سەد ھەزار دىنار دەستى پى كردوو، ئەمە دەبىت بكرىت بە سى سەد بەرەو سەر، چونكە بەراستى شەھيدانى كىمىاباران زياتر له نۆ سەد كەسيان كە خاوەنى يەك شەھيدان، وەكو كاك فازل ئىشارەتى پىدا سى سەد ھەزارى ھەيه، ئەم ماددەيه وا دەرىدەخات كە شمولى ئەوان ناكات، جا بۇ ئەوئى ئەوە نەبىت ئەو چوار سەدە بكرىت بە سى سەد، بۇ ئەوئى بزائرىت كە شمولى ئەوانىش دەكات، ئەمە يەك.

دوو/ من پىموايه وەكو زۆر له ھەفالان باسيان كرد شەھيدان ھەيانە چوارە مندال، ياخود چوارە وارىسى بەجى ھىشتوو، بەلام ھەيه يەك كەس، ئەگەر ئەوئى پلە بەندى بكرىت، ئەوە دوو. سى/ ئەوئى كە باسى دەكەم ئەندامان و موعەوھەقەين، من پىموايه ئەگەر دەئىن ھاوكارىيەو ئەمە بەدەر له مووچەيه، من پىموايه دەبىت بنووسرىت بە ماددەيهكى جيا ئەوئى كە بى مووچەيه. كارەبا كوژايەو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپىزان، بەردەوام دەبين له كارەكانمان، جەنابت بووى ناسك خان كەرەم بكە.

بەرپىز ناسك تۇفيق عبدالكرىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەئى گەيشتىنە ئەوئى كە خالىك زياد بكرىت بۇ فەقەرەى كەم ئەندامان، ئەوئى ئەوئى مادام زۆر له ھاوكاران باسى ئەوئىان كرد كە ئەمە ھاوكارىيە، ئەگەر ھاوكارى بىت، ئەوئى فەقەرەيهك زياد بكەين بۇ ئەوانەى بى مووچەن، يەئى هيج مووچەيهكى تريان نىيە، با مووچەيان له دوو سەد ھەزار كەمتر نەبىت و حىسابى ژمارەى مندال و خىزانداريان بۇ بكرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار عبدالسلام فەرموو.

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:
بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من توند ديار دەبم كه باسى شههيد كرا، من قسەم بۆ ناكړيت، بۆيه داواى لىيوردن دهكەم، ناتوانم باسى شههيد بكەم، بۆيه هەول ددەم خۆم ئەوه بكەم شتيكى شكلى ههيه حەز دهكەم لىزنه‌ى ياسايى بۆ مولاچه‌زاته‌كانم، كه مادده دست پى دهكات بهوى مووچه‌ى كه‌سوكارى شههيدان و قوربانىانى ئەنفال و چهكى كيمياوى بهم پييه زياد ده‌كړيت، واتا ئەم رسته‌يه بۆ هه‌موو مادده‌يه، وايه، يان نا، پاشان (ا و ب و) ئەوه ده‌بیت، كه‌چى له سى (ا و ب) كه‌م ئەندامن، بۆيه پيشنياره‌كه‌م موحه‌ده‌د ئەمه‌يه، بكریت (ا-مووچه‌ى كه‌سوكارى شههيدان و قوربانىان ئەنفال و چهكى كيمياوى بهم پييه زياد ده‌كړيت) ئەوه له (ا) يه‌ك، دوو، (ب) ش يه‌ك، دوو ده‌كړيت، كه‌سوكارى شههيدان به ريزه‌ى 15،25% به‌پيى ئەم ريزانه‌ى خواره‌وه له چوار سەد هەزار بۆ شەش سەد هەزار، به‌تەسه‌ورى من تا شەش سەد هەزار بېت، تاكو وازيخ بېت، نه‌وه‌كو بليين چوار سەده‌كه‌ كرا به شەش سەد، به‌رامبه‌رى نووسراوه 25%، هه‌ولمدا تيبگەم تەسه‌ورم كرد چوار سەده‌كه‌ ده‌كړيته شەش سەد، تەبعەن بپيه حيساب شەش سەد ويه‌ك و نيوى چوار سەده، ئىستا من وه‌كو ريازىيات پرسيارىكەم هه‌يه، تۆ ده‌ئيت له‌سەر‌وه، ببوره ئەم نه‌صه ده‌ئيت كه‌سوكارى شههيدان به ريزه‌ى 15،25 يه‌عنى وازيحه له پازده هه‌تا بيست و پينج زياد ده‌بیت، كه‌چى وا نييه، له (ا) 25% له‌وانه‌ى كه راتبيان له چوار سەد هەزار هه‌تا شەش سەد هەزار زياد ده‌بیت، 15% له‌وانه‌ى له حه‌وت سەد هەزار تاكو يه‌ك كۆما سى و دوو، تەقريبەن يه‌ك كۆما چل و حه‌وت زياد ده‌بیت، واتا ئەم به‌ين قه‌وسين پازده كۆما بيست و پينج، دمه‌ويت بزانه‌م، وابزانم زياده، بۆم شەرح بكەن، به‌حەقيقه‌ت من تى نه‌گه‌يشتم، وشه‌ى شارستانى، رهنه‌گه دووهمين زه‌عيفترين كه‌س بهم له كوردى شارستانى يه‌عنى حەزاره‌ت، يه‌عنى مه‌ده‌نيه‌ت، سيفه‌ت نييه، يه‌عنى شار (المدنى) مواتنى مه‌ده‌نى، ئيمه هه‌له‌يه‌كى گه‌وره‌مان هه‌يه كاك ئاسۆ ليريه، دكتور ليريه، كاك شاهۆ، ئەوانه‌ى له زمان ده‌زانن، تەسه‌ور ده‌كەم يان سقيله‌كه به‌كار بپنين، يانيش هاوولاتى، يه‌عنى شارستانى سيفه‌ى ئەوه سقيله به ئينگليزىيش، به‌لام شارستانى ليره، ئيمه ده‌زانين شارستانى، يه‌عنى حەزاره‌ت، مه‌ده‌نيه‌ت ده‌زانم، واتا ئەگەر واييت (ا) له‌كه خالى (ا) يه‌ك و دووه‌كه ده‌كړيت، (ب) يه‌ك و دوو، ئەگەر ده‌تانه‌ويت بيگۆرن، ده‌توانن له‌ناو (ا) ئەوه‌لەن هه‌بیت به‌و صياغه، كه ئەمانه‌ى يه‌كه‌م گروپ، دووهمى گروپ بكات، پاشان (ب) ديت، تەسه‌ور ده‌كەم بيدايه‌ته‌كه دست پى بكات، كه مووچه‌ى كه‌م ئەندامه‌كان به‌پيى ئەم ريزه‌ى خواره‌وه ده‌بیت (ا، ب) يه‌بیت، ئەمه پيشنيارى من موحه‌ده‌ده، چونكه قانونيه‌ن وا تى ده‌گەم، ئەگەرنا تۆزىك ناوا.

دووهم/ ئەوه‌ى كه له‌لاى من وازيخ نييه (ج) ئەمانه به رينمايى رىك ده‌خه‌ين، كه ئەنجومه‌نى وه‌زيران ده‌رده‌چويى، كام ئەمانه، ئەگەر بهم شيوه‌ى ئىستا بېت، واتا تەنها (ا، ب) خالى سى، ئەگەر مه‌به‌ست ئەو بېت، ئەوه دروسته ده‌بينيت له (ب) يه‌كه‌ى كه من پيشنيار ده‌كەم، ده‌بیته (ا، ب، ج) له جياتى (ثالثاً)، ئەگەرنا ده‌بیت بپيته (ج) ي سەر‌وه، تاكو مادده‌كه پىك بېت له يه‌كێك باسى كه‌سوكارى شههيدان و

ئەنفالكراد دەكات، (ب) باسى كەم ئەندامان دەكات، (ج) باسى رېنمايىيەك، يان حەدىكە بۇ ھەموو ماددەكە، ئەو دەربارە شتە شكليەتەكەم، تەسەور دەكەم تەنھا شەكلى نىيە، رېكخستى ئەو.

ماو ەك قسە بلىم من نازانم چ داوا بكەم، وابزانم كاك فازل زۆر جوان باسى كرد، لەگەل خوشك و برايانى تر، داعى نىيە لىرە بلىم شەھىد چەند بەقىمەتەو چەند ئەو، ھەمان تەعاتوفم لەگەل كەم ئەندامىش ھەيە، لەبەر مەجموعە زروفىك نەزرى ئىجتىماعى سەقەتى سەردەم، نەك تەنھا مەجتەمەعى ئىمە، دوو/ نەبوونى مەئەسەسات و قەوانىن كە وا دەكات ئەمانە ھەست بكن بەشەرن، لە نەبوونى سىستەمى بىمەى كۆمەلایەتى كە خۆى بۇ خۆى فیناس دەكات وەكو بلىن لە رىگای ئىستىقتاعات، ئەركى ئەم جۆرە شتانە دەكەوئىتە سەر ئەستوى دەولتەت، بە حەقىقەت من لىرە دەمەوئىت دەرفەتىك بكەم دەرچوون نەبىت، من سوپاسى ھەلوئىستى سەرۆكايەتى پەرلەمان و حكومەت و ھەفالانى لەگەل من لە لىژنە كار دەكەين، كە ئىمە بە جددى ھەول بەدەين بنەماى سىستەمى بىمەى كۆمەلایەتى بەرزورىنەو، ئەو كاتە ئەركەكە لەسەر حكومەت دىتە خواری، خۆزگە ئىمە ناچار نەباين موعامەلەمان كرد بوایە لەسەر سەد ھەزارو پازدە لە سەدو، بەلام كە دەيكەين لەبەر ئەوئى مەفھومى دەولتەت و حكومەت تىكەلاو بوو، مەسئولىەتى ئەو جۆرە حالەتانە ھەمووى دەكەوئىتە سەر كۆمەلگا، واتا دەبىت مەئەسەسات ھەبىت، دەبىت شەرىكاتى تەئەمین ھەبىت، دەبىت سندوق ھەبىت، لەنەبوونى ئەوان، ئەو شتىكى باشە من تەئىدى دەكەم، ئەو رىژانەى ھاتوونە دەنگم دەخمە دەنگى ھەموو برادەران و خوشكان كە سى ھەزارەكە بكرىتە سەد ھەزار، بۇ كەم ئەندامان پەنجا ھەزارەكە بكرىتە سەدو پەنجا ھەزار، ئەكىد ئەم رېنمايىانە، ئەگەر ئەوان بكرىت، مەسەلەى ئەوئى راتب ھەيەو و نىيە، مەسەلەى ئەوئى دەرجەى عەجزەكەش ديارەو، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىژدار كاك فرسەت موداخەلەى ھەيە فەرموو.

بەرپىز فرست احمد عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

ئەگەر حكومەت داواى زیادەيەك بكات ئىعتىادى بە نەزەرى ئىعتىبار مەوارىدى خۆى وەرگرتوو، بزانىت لە زىمىنى ئىمكانىياتى ئەو؟ يان خارجى ئىمكانىياتە؟ ئەگەر خارجى ئىمكانىيات بىت، ئىعتىادى ناكات، ئەگەر ئەندامىكى پەرلەمان ئەوئى بكات، ھەتاكو كەس لە دەرى ئىتتىھامى نەكات حاشە بە مەوزوع دىعايەتە، يان ھەر قسەيە بۇ ئىعلامە، يان مەوزوع عاتفىيە، مەفروزە بە نەزەرى ئىعتىبار لە فەقەرە يەك ماددەى (83) بە نەزەرى ئىعتىبار وەر بكرىت، ھەر ئەندامىك داواى زیادە بكات لازمە ديارى بكاتن، چۆن ئەو زیادە پىر بكرىت؟ لە چ فەصل و ماددەيەك نەقل بكرىت؟ چۆن حكومەت بتوانىت ئىستىحابە بۇ ئەو زیادە بكات؟ نەصەكەش بۇ جەنابتان دەخوئىنمەو بە عەرەبى (لا يقبل اقتراح زيادة النفقات او احداث نفقات جديدة او تخفيض الوردات مالم يكن المقترح مشفوعاً ببيان وسائل تحقيق الاقتراح)، لەگەل رىزم.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار نەسرین خان فەرموو.

بەرپىز نەسرین جمال مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دياره من له ئاستى سەربەرزى شەھىدان و ئەنفال و كىمىباران و كەم ئەنداماندا ھىچ شتىك نائىم، بەلام پشٹیوانى بۆچۈنەكانى كاك عبدالرحمن و كاك شىرزاد حافز دەكەم، بە مەرجىك كە ياسا لە سەرۋى ھەموو شتىكەۋە بىت، ياساۋ تەعلیماتەكانى دەزگای شەھىدان و مووچەى شەھىدان بەسەر ھەموو كەسوكارى شەھىدان ۋەگو يەك دابەش بىكرىت بەبى ئىستىسنا، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار كاروان فەرموو.

بەرپىز كاروان صالح احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من بە باشى دەزانم دوو پىشنيار بىكەم، يەكيان ئەۋەيە كە شەھىدانى سەنگەر تا راپەرپىن بە كۆرەۋىشتەۋە لە خانوۋىەك دابنرىن، يەك مووچەى ۋەگو يەكيان بدرىتت بە پلەيەكى ديارى كراۋ بەپىي ياسا بۆيان رىك بخرىت و بۆيان ديارى بىكرىت، شەھىدانى دواى كۆرەۋ ئەۋانەش ھەر كەسە بە پلەۋ پاىەى خۆى كە شەھىد بوۋە بەپلەى چ بوۋە، ئەۋە بىكرىت، ئەۋە خالىكىان.

خالىكى دوۋەميان/ لەسەر ئەۋە زياد بوۋنە، من 100% لەگەئىمە، بەلام ئەۋەى لەۋ زياد بوۋنەش باشتر ئەۋەيە بۆ ھەموو كەسوكارى شەھىدان حەق وايە بەپىي ياسا، يان لەۋ بىرگانە لە بىرگەيەك كەسوكارى شەھىدان، وارسى شەھىدان بەخشرىن لە ھەموو رسومات و زەرپاىب و لە ھەموو پارەۋ ئەۋەى بۆ خويندن، يان بۆ ھەر مستەۋايەك، يان بۆ ھەر كارىكى زيان كە پىۋىستىەتى، ۋەگو شەرەفىكى ئەۋەى كە لە سەنگەرى شەرەفەمەندى شەھىد بوۋە، سوپاستان دەكەم.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار كاردۇ فەرموو.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداۋد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى شازدە بلىين ئەۋە ماددەى كە پىۋىستە تەعدىلى لەسەر بىكرىت بە رەئى ئىمە، من پىۋاىە شەھىدان كە لە پىناۋى ئەم مىللەتە گىانيان بەخشيە، بۆ ئىمەش كە شانسى مانەۋەمان ھەبوۋە، مەبەست لە زياد كىردنى مووچە ئەۋەيە كە زيانىك بۆ خىزانەكانيان تەئىمىن بىكەين، كە شايستەى زيان بىت بە قەدەر ئەۋانەى كە ئىستا لە زيان ماۋن، يەئنى مەبەست لە زياد كىردن، يان ئىنسانىك كەم ئەندامە تواناى ھىچ كارىكى نىيە، دەبىت ھەۋل بەدەين مووچەيەكى بۆ بىرپىنەۋە كە شايستەى زيان و

پیداویستیەکانی ئەم سەردەمە بیټ، بۆیە من رام وایە ئەم ریژانەى که دانراون ریژەى که من بەنیسبەت مووچەى شەهیدان که له 25% هە هی شەهیدانی خاوەن مووچە، پیموایە ئەمە پێویستە زیاد بکریټ بۆ 30%، ئەوانەى که خاوەن مووچەى حەوت سەد هەزارن زیاد بکریټ بە ریژەى 20%، چونکە له 15% هەیه، هەرودها بۆ کەسوکاری شەهیدانی ئەنفال و کیمیاباران، ئەمیش زیاد بکریټ، من قەت له گەل مەقتوعیەت نیەم، له گەل پیداویستی ئەو دەدام، که چەند پیداویستیەتی ئەم خیزانە، بەپیی ئەو سیستەمەى که دادەنریټ، جگە له کهم ئەندامانی خاوەن مووچە، که قسەمان لەسەر کرد، کهم ئەندامانی خاوەن مووچە بە ریژەى 50 هەزار بۆ دوو سەد هەزار، که ئەمە پیمانوایە، یەعنى سەد هەزار کهمە، ئەمە خالیټکه بەپێویستەم زانی تەئکیدى لى بکەمەووە پشٹیوانى هەفاله کانەم بکەم.

خالیټكى تر، من پیموایە پێویستە قسەى لەسەر بکریټ، ئەویش مەسەلەى بودجەیه، بودجە وەکو مەسئولیه تیټكى ئەخلاقى بەگشتى له ئەستوى هەموو ئەندامانى پەرلەمان دایە، که وردەکاری زیاترى بۆ بکریټ و بەرپرسیارەتەکه بە گەوره بزانی، سەبارەت بەو پشینیاریەى کاک عومەر، من پیموایە ئیمە پشتر داوامان کرد که ئەم پرۆژەیه پنیوستى بە گەرانه وەیه بۆ حکومەت، لەبەر ئەوێ که موکورتى زۆر تیدایە، ئەم که موکورتیانەش بگەرپتەووە بۆ حکومەت، بۆ چارەسەر کردنى ئەو کیشەو گرفتانه، ئەمەش دەبیټه هۆکاریټكى گەوره لەسەر ئەو دەرکەوتنانه، هەتا زیاد کردنەکهى ئەوێ که کاک فرسەت باسى کرد، بۆ ئەوێ چون بتوانین مووچەى شەهیدان بەشیوێهەک زیاد بکەین، که له قازانجیان بیټ، پیم باشە ئەم گەرانه وەیه بۆ دەولەمەند کردنى بودجەکه بیټ، بۆ ئەوێش بیټ بەزووترین کات بیټه وە پەرلەمان. خالیټكى تر، ئەم گەرانه وەیه بە هیچ شیوێهەک تەئسیر لەسەر پیدانى مووچە نەکات، له کاتیټ که بریار لەسەر بودجە دەدریټ، پنیوستە هەموو ئەو زیادانەى که هەن بدریټن بەو بلین کەسوکاری شەهیدان و ئەنفالکراوەکان و ئەوانەى که مووچەیان بۆ زیاد کراوە، بۆیە من له گەل ئەو دەدام که ئەو بودجەیه وەکو پشتر تەئکیدمان لى کردەو، بگەرپتەووە بۆ چارەسەر کردنى بەشیوێهەک که چاکسازی و وردەکاری زیاترى بۆ بکریټ و، سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریژدار فیان خان فەرموو.

بەرپز فیان عبدالرحیم عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ماددەى سازدە دەربارەى مووچەى شەهیدان، منیش بەهەمان شیوێ زۆر له گەل ئەو رەئیه دام، که هیچ جیاوازیهک له نیوان شەهیداندا نەمینیټ بە شەهیدانى سەرکردەو شەهیدانى پشمرگە، بە هەمان شیوێ دەرمالە بۆ مندالەکانیان سەرف بکریټ، دواى ئەو بەنیسبەت ئەو ریژانەى که کاک کاردۆ گوتى بە هەمان شیوێ من له گەل ئەو دەم، بەلام بەنیسبەت کهم ئەندامانەو بە هەمان شیوێ وەکو شەهیدان دەرمالەیان بۆ سەرف بکریټ بۆ مندالەکانیان، چونکە هەست دەکەم مووچەکهیان زۆر زۆر کهمە له

پیداویستی ئەواندا نییە، من بە پێویستی دەزانم ھەر لەو ماددەیدەدا جیگە بۆ زیندانیانی سیاسی بەکرایەتەو ھەر لە پال کەم ئەنداماندا، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار سیوھیل خان فەرموو.

بەرپز سیوھیل عثمان احمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشەکی بەنیسبەت ئەو ماددە (a) دەئیت کە سوکاری شەھیدان، پیم باشە بنووسریت وارسى شەھیدان، چونکە کە سوکاری شەھیدان زۆر دەگریتەو، مام و خال و پلک و ئامۆزاو ئەوانەش دەگریتەو، ئەگەر وارسى شەھید بی، وایزەم باشتر.

بەنیسبەت ریزەگەش، ئەو ھاوکارانم باسیان کرد زیاد بکریتن، منیش لەگەڵ ئەو دەدا نیمە شەھیدی سەرکردە ھەبیت، یان شەھیدی سەنگەر ھەبیت، پلە بەندی نەبیت لە شەھیدان، زیندانی سیاسیش لەو بڕگانە ھیچ ناوی نەھاتوو، ئەگەر جی بۆ بکریتەو.

بەنیسبەت ئەو کاک عبدالسلام باسی کرد ھەمان شت کە سوکاری شەھیدە شارستانیەکان بکریتەو وارسى شەھیدی ھاوولاتی باشتر، پارەگەشی کەمە ئەگەر زیاد بکریت ببیت سەد ھەزار دینار، یان زیاتر زۆر باشە، لەبەر ئەو پەنجا ھەزار ناکاتە پارەى دوو کیلۆ گۆشت.

بەنیسبەت ئەنفالکراوەکانیش بەھەمان شیو، ئەگەر لە 100% بۆیان زیاد بکریت، چونکە ئیمە لەو چەند رۆژەى موناخەشەمان کردوو لەسەر بودجە پارەىەکی زۆر دەگریتەو بۆ حکومەت، وایزەم ئەگەر حکومەتیش دووبارە پێداچوونەو تیا بکات بە بودجە باشتر دەبیت و ئینجا ریزەگەش دەتوانیت، عەجزیش پەیدا نابیت.

بەنیسبەت کەم ئەندامان، تەبەن کەم ئەندامان سى ھەزار دینار بۆ پەنجا ھەزار دینار ناکاتە پارەى دوو کیلۆ تەماتە، بەلام کەم ئەندام پلە بەندی بکریت، ھەیه عەجزى تەواوى ھەیه لە 100%، ھەیه عەجزى لە 30%، یان لە 50%.

یەك فەقەرەى تر ھەیه، مووچەى ئەو بێوژنانەى کە وەردەگرن مانگانە، سى، یان سى و حەوت ھەزار دینار، نازانم سى و سى حەوت ھەزار دینار ئەگەر چەند مندالیشى ھەبیت، ئایا بەشى مەسەرفى مانگیكى دەکات؟ ئەو کاک عبدالسلامیش ئیشارەتى پێدا، ئەگەر بیمەى کۆمەلایەتى ھەبیت، یان بچیتە سەر تۆرى پاراستنى کۆمەلایەتى، دەرمانەیان بۆ دابنریت ھى خیزانە، مندالەکانە، ئەو زۆر پیم باشە.

بەنیسبەت ھەلەبجە، کاک فازل و کاک عومەر و ناسکە خان باسیان کرد، پێویست ناکات ئیمە باسى بەکەینەو، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شیروان فەرموو.

بەرپز شېروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

خائىك هەيه دەمهوئىت ئىشارەتى يى بدم، ئەوئىش ئەوهيه لەبەر ئەوهى كه زۆر زۆر مولاچهزەى لەسەر هات مەسەلەى پۆلئىن كردنى شەهیدەكان و مەسەلەى كەسوكارى شەهیدەكانە، پۆلئىن كردنى شەهیدان لە ياساى حقوق و ئىمتىيازاتى شەهیدان هاتوو، كه لەم پەرلەمانە پەسند كراوه. خالى دووهمئىش / ئەوهيه سىوهيل خان باسى كەسوكارى شەهیدانى كرد، بە هەمان شىوه تەصنيف و خەلكى كەسوكارى شەهیدان بەم شىوهيه هاتوو، كەسوكارى شەهیدان لە فەسلئى سىدا هاتوو دەئىت (الزوج والزوجة، الابن الى حين اكمال الرابعة والعشرين من العمر ان لم يكن مستمراً في الدراسة، البنات، الاولاد العاجزين، يستثنى الاولاد العاجزين من الشروط الواردة في هذه المادة، الوالدين، الاخوة والاخوات)، ئەمهيه كەسوكارى شەهیدان كه لەم ياسايدا هاتوو، لەلایەن پەرلەمانى كوردستانەوه پەسند كراوه، ئىمتىيازاتىكى زۆرىشى تىايە، بۆيه ئەو روون كردنەوهيه مەدا، لەبەر ئەوهى مولاچهزاتىكى زۆرى لەسەر هات و، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېژدار عەدنان عوسمان فەرموو.

بەرپز عەدنان عثمان محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

كه باسى شەهیدو شەهیدى مەدەنى و موعەووق و بابئىين ئەوانە دەكەين، لەپراستیدا من دەمهوئىت لە مەسەلەيهكى سياسيهوه دەربىكەين، بىكەين بە مەسەلەيهكى ئىنسانى و حقوقى، دياره لە مەسائىلهكانى تر هەر هەموومان، جەنابت و من و كاك عبدالسلام و هەموو برادەران هاوپاين لە مەوزوعى جىگا و رىگاى شەهید و گرنىدانئىش بە كەم ئەندام و ئەوانەى كه پىداوئىستى تايبەتئان هەيه، كەسمان ناتوانئىن موزايدە لەسەر ئەو مەسەلەيه بكەين، ئەوه بەشىكه لە سەرودەيهكانى هەموومان، بەلام لەپراستیدا كه ئىستا باس لەو مەوزوعە دەكەين، ئىمه وهكو نوئىنەرى گەل دەبىت قسە لەسەر مەسائىله ئىنسانيهكان بكەين، قسە لەسەر مەسائىله حقوقيهكان بكەين، مافى ئەوان لەسەر ئىمه بەوهى كه ئىمه لىره برپارى لەسەر دەدەين، يەعنى تەسەورى ئەوه بكەين دوو نەوهى شەهید دانئىشتوون لە زانكۆئىه كدا باس لە موعەى باوكيان دەكەن، يەكئىان دەئىت من موعەكه پلە ئەوهندەيه، ئەوئىش دەئىت منئىش هەر كورە شەهیدم، يان كچه شەهیدم، بەلام موعەكهى من ئەوهندەيه، يەعنى ئەم جىاوازىيه لەنىوان كەسوكارى شەهیدان، لەنىوان وارسى شەهیدان، لەنىوان ئىمتىيازاتى شەهیدان، لەپراستیدا دەبىت ئەمە چ حىكمەتئىكى تيا بىت، من پىشتر باسەم كرووه، ئىستاش لىره دەرفەتئىكه قسە لەسەر ئەوه بكەم، كه لەپراستیدا سىستەمى موعەى ئىمه، سىستەمى رەواتبى لای ئىمه ئەوهندە مەسەلەيهكى سياسيه، ئەوهندە تەداعىاتى سياسيه، ئەوهندە مەسەلەيهكى ئىنسانى و ئەوهندە مەسەلەيهكى حقوقى نىيه، چونكه لە مەسەلەى موعەدا پىش

ھەموو شتېك دەپت قسە لەسەر ئەو بەكرىت، بۇ نموونە كە باسى شەھىد دەكرىت، يان باسى تەنانەت خانەنشېنىش دەكرىت چەند كەسوكارى ھەيە؟ چەند كەسى لە شوئىنى ماوتەوود؟ پېداوويستىيەكانى خېزانەكەى چەندە؟ يەنى تۆ ناكرىت كەسېك بۇ نموونە ئەگەر يەك وارسى ھەپت لەگەل كەسېكى تر كە پېنج وارسى ھەپت، كە ئەمە پېداوويستى زياترە، يەنى لەراستىدا ئەگەر ئەم سىستەمە نەگۆرېن، ئەمە مەسەلەيەكى سىياسىيە، ئېمە ھەموو سالىك جارىك، من كابىنەيەك تەشكىل بەكەم و بلىم سى ھەزارت بۇ زياد دەكەم، ئەو بلى كاكە من پېنج ھەزارت بۇ زياد دەكەم، بىكەين بە جۆرېك لە منەت و خېرو سەدەفە بەسەر شەھىدو بەسەر ئەوانە، ئەمە بىكەينە مەسەلەيەك كە پەيوەست پېت بە مەعېشەتەوود، بە مستەواى ژيانەوود، پېويستە حكومەت، كابىنە، وەزارەت دىراسەيەك بكات بۇ مستەواى مەعېشەت، بەلايەنى كەمەوود مەعېشەت چەندە؟ بۇ ئەوئى ئېمە كەسوكارى شەھىد سەربەرزانە بژېن، چۆن باوكى سەربەرزانە لە پېناوى مىللەتەكەيدا خەباتى كردو سەرى نايەوود، خوئىنى رېشت، با كەسوكارەكەشى سەربەرزانە بژېت، سەربەرزانە بەوويە كە بەگۆرەى مستەواى مەعېشەت، بەلايەنى كەمى مستەواى مەعېشەت دابنرېت بۇ خانەنشېنى و بۇ شەھىدان.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، من جەنابت بەوود ئاگادار دەكەمەوود كە ئەو بودجەيەى دېت بۇ كوردستان وەكو لە راپۆرتى وەزارەتى دارايى ھاتوود، تەدوويرە لە بەغداوود دېت، تەنانەت بودجەى عىراقىش نزيك بە 97%؛ ئەوانە لەراستىدا لە مەسەلەى نەوت دېت، بودجەى كوردستانىش بە ھەمان شېوود، واتا ئېمە لە عىراق و لە كوردستانىشدا ئىعتىماد لەسەر سىستەمى زەرئايىب و رسومات و ئەوانە ناكەين بۇ داھات وەكو زۆر ولاتى ئەوروپى، ئېمە ئىعتىماد لەسەر نەوت دەكەين، نەوتىش سەرودەتېكى نىشتمانىيە، سەرودەتى ھەموو مىللەتەكەيە، واتا ھەموو فەردىكى ئەم ولائە من و جەنابت لەھەر مەوقەيەكدا بىن سەھمان ھەيە، پشكمان ھەيە لەم سەرودەتە نىشتمانىيە، باسى موعەوود بەكەم، باسى كەم ئەندام بەكەين، كەم ئەندامىك وەكو من كە ساغ و سەلىم ھەمان پشكى ھەيە لە سەرودەتى نىشتمانى كە نەوت و بودجەكەيە، كەم ئەندام پېداوويستى زياترە، پېداوويستى زياترى ھەيە، مەسەرەفى زياترە، مەسەلەن چاوى نابىنېت، مەسەلەن قاجېكى نىيە، چۆن تۆ دەتوانىت ئىكتىفا بەكەيت بە پەنجا ھەزارو، لە سى ھەزاروود بۆى بەكەيت بە پەنجا ھەزار دىنار، واتا بىست ھەزارى بۇ زياد بەكەيت وەكو سەدەفەيەك، ئەمە كېشەيەكى گەورەيە، با من ئەو خالە قانونىت بۇ روون بەكەمەوود، ئىستا لە خالى (83) باس لەوود دەكرىت، ديارە من تەبەن داواى زىادەيەك دەكەم بۇ ھەموو ئەو بېرگانە، بەگۆرەى موستەواى مەعېشە، من پېم شەرمە بلىم پەنجا ھەزارى بۇ زياد بەكە، يان سى ھەزارى بۇ زياد بەكە، ئەمە خەلەلىكى زۆر گەورەيە لە سىستەمى رەواتب، دەپت بەگۆرەى موستەواى مەعېشەت ھى خېزانىكى پېنج كەسى چۆن دەزى؟ بەندى يەكەمى ماددەى (83) بۇ ھەر پېشنىارىك، بۇ زياد كردن من دەزانم وەزارەتى مالىە دەلېن چۆن ئەمە زياد بەكەين؟

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەمە خالەتېكى زۆر ئاسانە، ئەگەر بىدەيت بە دەستى من بە دوو روژ چارەسەرى دەكەم، بەلام با نموونەيەكى زۆر سادە بۇ جەنابت بېنەمەوود، لەوودى كە ئېمە چۆن دەتوانىن

موناقلەلە لە بەینی ئەبوابەکاندا بکەین وەکو ئەو قەزىه ئىنسانىيە گەورەيە، ئەم قەزىه حەقۇقىيە، قەزىيەى سىياسى نا، بۇ رىئاسەى مەجلىسى وزەرا، ئىمە لە نەفەقاتى فىعىلى 2008 تەنھا هەشتاوى سى مىليار سەرف كراوه، لە مەسروفي فىعىلى نىوہى 2009 تەنھا چل و پىنج مىليار سەرف كراوه نەفەقاتى فىعىلى نىوہى، كەچى بۇ ئەمسال دوو سەدو هەژدە مىليار دانراوه، بە فەرقى سەدو سى و پىنج مىليار لەگەل 2008، ئەم سەدو سى و پىنج مىليارە لە حالەتەتەى كە ئىمە نىوہى وەزارەتمان كەم كەردۆتەوہو تەرشىقمان كەردووه، يەعنى ئەم مەبلەغە زەخمە سەدو سى و پىنج بخرىتە سەر زىادەى مووچەى كەم ئەندام و شەهيدان و كەسوكارى شەهيدان چۆن ژيانىان دەبووژىتەوہو؟ چۆن بە سەربەرزانهو بە كەرامەتەوہ دەژىن؟

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان، حەز دەكەم يەك دەقىقە مەجالم بەدەيت، دوپىنى جەنابت ناماژەت بە خالىكى زۆر گرتەگا، ئەویش نەبوونى تەنسىق لەنىو خودى ئەنجومەنى وەزىران، چەند بەپىزىك باسيان كەرد، تەنانەت ئەنجومەنى شوراي نەبىنيوہ، زۆر لە بەپىزىنى ئەندامانى پەرلەمان باسى خەلەلى قانونى، خەلەلى صياغە، هەتا لە موستەلەحاتدا، كە ناكەرىت لە قانوندا ئەوہ بىت، جارى پىي دەوترىت مىزانىيەى ئىعتىادى، جارى پىي دەوترىت مىزانىيەى جارى، جارى پىي دەوترىت مىزانىيەى نازانم چى، جارى پىي دەوترىت ئىستىسمارى، جارى پىي دەوترىت سەرمایەدارى، جارى پىي دەوترىت ناعادى، يەعنى ئەم موستەلەحاتانە دەبىت لە قانون هەندىك رىك بخرىتەوہ، لەپاستىدا ئىستا ئىمە لە ژىر زەختى هەلبژاردن و چوونە هەلبژاردن و ئەمانەين، ئەمە قەزىيەكە پەيوەستە بە ژيانى تاك تاكەوہ، پەيوەست نىيە بە حكومەت و ئۆپۆسيون و بە كەسيكەوہ، ئۆپۆسيونىش بە هەمان شىوہ بەشى هەيە لەم بودجەيە تەداعىياتى بەسەردا دىت، من لەپاستىدا زۆر هاوپرام لەگەل قسەكانى كاك عومەر، لەگەل قسەكانى كاك كاردۆ، كە لەپاستىدا خەلەلى گەورەمان كەشف كەردووه، هەموومان ئەندامە بەپىزەكانى فراكسيونەكان خەلەلى زۆر گەورەيان لە بودجەكە كەشف كەردووه، پىويست ناكات بەم پەلە پروزەيىيە ئىمە ئىش لەسەر بودجەيەك بکەين، كە پەيوەستە بە ژيانى هەموومانەوہ.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تەكايە پىشنيارەكەت بلى، رىزدار سەرەنگ فەرموو.

بەپىز سەرەنگ فرج محمد:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس، قسەكانى من كران.

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار حاكم رزگار فەرموو.

بەپىز رزگار محمد امين:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

به‌ناوی خوا، من ملاحظه‌زاتم له‌سهر مادده‌که له‌رووی شکلیه‌وه‌یه، نازانم به‌راستی له‌ زمانی په‌رله‌مان کامیان نه‌گهر کیشه دروست بوو له به‌ینی گوردی و عه‌ره‌بی، کامیان ئیعتی‌ماد ده‌گری‌ت؟ نه‌وه ده‌بی‌ت له په‌په‌روه‌که باس کرا بوایه، به‌لام باس نه‌کراوه، نه‌وه‌یان گرن‌گ نیی‌ه، که خو‌ی وا ئیعتی‌مادیان کردووه له‌سهر عه‌ره‌بی‌ه‌که، نه‌گهر مادده‌که بخوینینه‌وه، ده‌لی‌ت (تم زیاده رواتب ذوی الشهداء وضحایا الانفال والاسلحة الکیماویة.)، نه‌وه نه‌صه‌ی له‌لای من هه‌یه، چونکه له‌دوایی‌دا ته‌فسیل هه‌یه، نه‌ی نابی‌ت بلین (کالاتی)، نه‌وه له‌وی به‌س زیاده کراوه و نوقته‌وه ته‌واو بووه، لی‌ره ته‌صنی‌فی‌کی تری.

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان:

نوقته‌ی نیزامی هه‌یه فه‌رموو.

به‌ری‌ز گه‌شه دارا جلال:

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان.

نه‌وه عیباره‌یه‌ی به‌ری‌ز عه‌دنان عوسمان له‌ پرۆتۆکۆل بس‌ری‌ته‌وه که ده‌لی‌ت حکومت نه‌ژنۆی ده‌له‌ری‌ت، به‌راستی ئی‌هانه کردن به حکومت و به وه‌زاره‌تی حکومت قه‌بول نیی‌ه.

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان:

کاک عه‌دنان وات گوت، تکایه وشه‌که‌ت دووباره بکه‌وه.

به‌ری‌ز عه‌دنان عثمان محمد:

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان.

وشه‌یه‌کی قانونی مه‌به‌ستم نه‌وه‌یه له‌کاتی‌ک که نه‌فه‌قات زیاد ده‌کات حکومت حه‌تمه‌ن به‌تایبه‌تی جه‌نابی وه‌زی‌ری مالیه ده‌زان‌ی‌ت که نه‌مه کیشه‌وه ئی‌شکالیه‌تی بو دروست ده‌کات، نه‌وه ده‌بی‌ت جاری‌کی تر به مه‌وزوعه‌کاندا بچ‌ی‌ته‌وه، قسه‌ی من نه‌ژنۆ له‌ری‌زه‌که قسه‌یه‌کی قانونی‌یه، که حکومت تووشی زه‌ختی‌کی گه‌وره دی‌ت، نه‌گهر منیش له شوینی بم وه‌کو وه‌زی‌ری دارایی نه‌ژنۆم ده‌شکی، نه‌گهر به‌شی‌وه‌ی تر تی‌گه‌ی‌شت بن، جه‌نابی وه‌زی‌ر من سه‌د جار داوای لی‌بورده‌ی لی ده‌که‌م.

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان:

من له جه‌نابی وه‌زی‌ر ده‌پرس‌م، نه‌م موسته‌له‌حه چون دی‌ت له‌لای جه‌نابت؟

به‌ری‌ز شی‌خ بایز تاله‌بانی / وه‌زی‌ری دارایی و ئابووری:

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان.

به‌راستی من نه‌ژنۆم ناله‌ری‌زی، چه‌ند رۆ‌زه دانیش‌تووم نه‌ژنۆم نه له‌ری‌زه‌وه، نه‌نوع و نه‌شکال له‌و بابه‌تانه باس کراوه و ئی‌مه وه‌کو واجی‌بی خو‌مان دانیش‌تووین و وه‌لامیش ده‌ده‌ینه‌وه، من وه‌لامی نه‌وه زیاده‌یه‌ی نه‌نجومه‌نی وه‌زی‌رانی‌ش که هاتووه نه‌وانه هه‌مووی ده‌ده‌مه‌وه، نه‌گهر پاشان ری‌گام پی‌ بدیه‌ت، سوپاس.

به‌ری‌ز سه‌رو‌کی په‌رله‌مان:

که‌ره‌م بکه به‌رده‌وام به‌.

بەرپز رزگار محمد امين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو لەوئى نوقسانە لە رووى صياغەو دەبىت ئەو ئىزافە بکرىت، دوایى كە هاتۆتە سەر تەفسىلەگەى، يەكەم كە دەللىت (ذوي الشهداء) بەنيسبەتى ئەوئەندە (وفق النسب التالية)، هەر لە نەصەگە (ذوي الشهداء) تەفسىل كەردوو، بەلام زەحايەى ئەنفالىشى باس كەردوو، زەحايەى ئەنفال لە فەقەرە دوو (عوائل الشهداء والمؤنفلين)، ئەمە لەگەل فەقەرەى يەكەمدا دىت، چونكە شوهدائى باس كەرد، ئەنفالەكانىشى باس كەرد، دوایى دەللىت (الاسلحة الكيماوية)، مەبەستى چيە؟ (الاسلحة الكيماوية)، خو ناكريت كەلىمەى زياد دابنىت، كە دەللىت (الاسلحة الكيماوية)، لە تەفسىلەگە لەكوئى جىيان كەردۆتەو؟ ئايا مۇستەلەحەگە يەكە، ئەنفال و كىمياوى يەكئىكە؟ يان دوو مۇستەلەحى جياوازن؟ ئەگەر جياواز بن كىمياوى هيجى بو زياد نەكراو، ئەو نوقتەيەكى تر.

لە عەوائىلى شوهدائى، دوای عەوائىلى شوهدائى (المعوقين) يەعنى بەشى سى فەقەرەى (أ) (المعوقين) چى؟ خو لە بىرگەى يەكەمدا باسى نەكراو بلىت مەوقىنىشى تيايە، بوى زياد دەكەين، هەر يەكسەر هاتۆتە سەر موعەوہوقين، يەعنى باس نەكراو بلىت هى موعەوہوقين زياد دەكريت، يان زياد ناكريت، ئەووش نوقتەيەكى تر.

ئەمە لە رووى صياغەو شەكلەگەو، لە رووى مەوزوعەو، ئايا نەدەگرا ئەم مەسەلانە لىرە ئەم تەفسىلاتانە باس نەكرايە؟ بەلگو ئەو مەبلەغەى كە دەدريت بە كۆمەلان، ئىمە لە حەوت شوئىنى تر، لە حەوت ماددەى تر موازەنە باسى مەبلەغ دەكات، لىرە مەبلەغى ديارى نەكردوو، چەندىكىان بو تەقدىر كراو بو ئەمان، هەتا دوایى ئەم تەفسلانە بەپىيى ياسايەگەى خوئان لەوئى جىيى بکريتەو، كە مەبلەغ ديارى نەكريت چۆن جىيى دەكريتەو؟ زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ريزدار شليير خان فەرموو.

بەرپز شليير محى الدين صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەنھا يەك، دوو تىببىنى بچووكم هەيە، ئەوئىش چەند جارى تريش لە هۆلى پەرلەمان باس كەردوو، تەكتان لى دەكەم بەتايبەتى لەناو ئەم ياسايە وشەى كەم ئەندام بەكار نەيەت، ئەو وشەيە لەبەر دوو هۆ، كەم ئەندام لە هەموو جيهاندا گۆرانكارى بەسەردا هاتووو گۆراو، ئىستا لە هيج ولائىك و لە هيج شوئىنىك بەكار نايەت، هەروەها ئىمە پار سال لە وەزارەتى پەروەردەو كارو كۆمەلەيەتى بە رەسمى گۆرانكاريمان بەسەردا هينا بوو، بو ئەوئى لە سىستەمى پەروەردەشدا بەكار نەيەت، لەبەر ئەوئى جۆرە برىندارىيەكى تىدايە بو بەرامبەر، كە بە شەخسەكەت گوت كەم ئەندام، بەراستى برىندار كەردنە، ئەگەر بلىيى خاوەن پىداويستى و تايبەت، ئەو باشترە.

دوومين/ ھۆى ئەۋەپە كەم ئەندام جۇرئىكە لە جۇرەكانى كەم توانايى، كە وتت كەم ئەندام يەك جۇرى دەگرئتەۋە، ھەموويان ناگرئتەۋە.

تئىبىنى ترم ھەپە، كەۋا دەمەۋىت روونى بىكەمەۋە ئەۋ زىادەۋ كەمى بۇ دەرمالەى خاۋەن پئىداۋىستى تايبەت، خاۋەن پئىداۋىستى تايبەت ھەندىك پئىداۋىستى تايبەتى خۇى ھەپە، ھەندىكى حكومەت دابىنى دەكات، دەبئت حكومەت ئاسانكارى و خزمەتگوزارى زۇر باشيان بۇ دابىن بىكات، بۇ ئەۋەى بتوانن ژيان بېنە سەر لە دروست كوردنى جادەۋ بالآخانەۋ بىنا، دەبئت ھەموو ئەۋە رەچاۋ بىكرئت، كەۋا ئاسانكارىان بۇ بىكرئت لە دروست كوردنى دەركاى گەۋرەۋ مەسەد و لە رەسيف و رەمپەۋ ئەۋانە، حكومەت دەبئت ئەۋە دابىن بىكات، مەحال نىپە، ھەندىك پئىداۋىستىشيان ھەپە كە خۇيان دەبئت دابىنى بىكەن، ئەۋىش بە پارەپەكى باش دەكرئت، زۇر جار پئىۋىستىان بە ھەندىك شت ھەپە لە دەرەۋەى ولآت دئت نرەكانى زۇر زۇر گرانە، ئەگەر موۋچەپان كەم بئت، يان ۋەزعى ماددىان باش نەبئت ناتوانن ئەۋ شتانە بۇ خۇيان دابىن بىكەن، تىكا دەكەم ئەندامانى پەرلەمانىش چىتر ۋشەى كەم ئەندام بەكار نەھىنن لەناۋ ياساپەكە بىكرئتە خاۋەن پئىداۋىستى تايبەت، لە عەرەبىپەكەش (ذوي الاحتياجات الخاصة)، زۇر سوپاس.

بەرئز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، ئەۋ ۋشەپەش كەم كوردنەۋە نىپە لە شانى ئەۋ بەرئزە، ئەۋ رىزدارە، بەلگو ئەۋە سەرەرزىپە، ئەگەر ئىنسان لە رىگى ولآت دەستىكى، يان قاچىكى، يان چاۋىكى لە دەستدا بئتن، ئىتفتىخارى پئىۋە دەكاتن، ھەندىك كەس ھەپە شوپنىكى لە دەست دەدات دەتوانئت چاكي بىكات، بەلام نايكات بۇ ئەۋەى نىشانى مىللەتەكەى بدات، كە لە پئىناۋى مىللەتەكەى ۋاى كرددۋە، لە ۋەسائىقى نەتەۋە يەگگرتوۋەكان لە زۇر شوپن موعەۋەقن ھاتوۋە، بەلام لەگەل ئەۋەش بۇچوۋنەكەى جەنابت ئىمە لە داھاتوۋ بەجوانى موتابەعەى بىكەن، كەرەم بىكە.

بەرئز شلىر محى الدين صالح:

بەرئز سەرۋكى پەرلەمان.

لە كۇنگرەپەكى جىھانىدا كە خۇم بەشدار بووم، لەۋئ برپاردراۋ تەۋجىپى ھەموو ولآتەكان كرا، گوتيان نابئت چىتر ئەۋ ۋشەپە بەكار بئت، لەبەر ئەۋە يەعنى تۇزئك ئەۋانىش خۇيان ھەموو لەۋئ بوون، ھەموۋى مۇريان كردد لەسەر ئەۋە كە چىتر بەكار نەپەت.

بەرئز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار شقان فەرموو.

بەرئز شقان احمد عبدالقادر:

بەرئز سەرۋكى پەرلەمان.

من لە تئىبىنەكى شەكلى ۋەكو كاك حاكم رزگار باسى كردد، لە تئىبىنەكى شەكلى دەست پئى دەكەم، من پئىمۋاپە دوو شت تئىكەلاۋ كراۋە، كە ھىچ عىلاقەپان بەپەكەۋە نىپە، دەكرئتن ئەمە لە يەكترى جىيا

بکریته‌ووو بکریته دوو مادده‌ی جیا، کهم ئەندام له‌گه‌ل شه‌هید، لی‌ره‌ش ئەوه‌ی شلی‌ر خان گوتی خاوه‌ن پید‌اووستیه تایبه‌تیه‌گان حه‌قیقه‌ته‌ن هیج عیلاقه‌یان به یه‌گه‌وه نییه، هه‌تا له وه‌زاره‌تی شه‌هیدانیش پیکه‌وه نینه، یه‌عنی ره‌بتیکیان نییه، چونکه ئەمه له‌سه‌ر وه‌ره‌سه نار‌وات، تیبینی شه‌کلیم هه‌بوو له‌سه‌ر ئەوه، ده‌گریته به دوو مادده‌ی جیا، تیبینی ترم له‌سه‌ر ئەم مادده‌یه زیاد کردنی مووچه‌ی شه‌هیدان به‌پیی کاریکی زۆر باش و پیرۆزه، به‌پیی حاله‌تی موازنه‌وو سالانه له‌به‌ر ده‌ستی حکومه‌ته، ئەگه‌ر ئەم زیاد کردنه، یان ئەم مووچه‌یه بو ئیمه مه‌سه‌له‌یه‌کی، یان مه‌فهومیکی ماددی بیته، به ته‌ئکید له‌لایه‌ن که‌سوکاری شه‌هیدانه‌وه عه‌کسه‌که‌ی راسته مه‌فهومیکی مه‌عنه‌وی ده‌به‌خشیتن، بۆیه ئەگه‌ر هه‌موو مولکی ئەم هه‌ولیره بدریته دایکی شه‌هیدیک ناکاته به‌رامبه‌ر ئەوه‌ی له ده‌ستداوه، یه‌عنی پتر زیاتر لی‌ره ئەو مووچه‌یه مه‌فهومیکی مه‌عنه‌وییه، هه‌تا ماددی بیته زیاتر.

منیش هاو‌پرام له‌گه‌ل ئەوه‌ی ئەم بره مووچه‌یه، ئەم بره زیادیه که له‌م یاسایه‌دا به ئەسه‌ری ره‌جعی له 1/1 که‌وه سه‌رف بکریته، به‌لام تیبینیم هه‌یه به حوکمی ئەوه‌ی شاره‌زایه‌کم هه‌یه له بواری شه‌هیدان، خالیک هه‌یه له یاسای شه‌هیدان هاتوو، پیموایه ئەم یاسایه له‌سه‌ر قه‌سام شه‌ری نار‌وات، یه‌عنی ئەگه‌ر ستانداردی ئەوه بگه‌رین ئەکسه‌ریه‌تی شه‌هیدانی ئیمه شه‌هیدانی فیعلی که پێشمه‌رگه له چوار سه‌د هه‌زاره‌وه بۆته شه‌ش سه‌د هه‌زار به‌پیی 25٪، به‌پیی ئەم یاسایه به موته‌وازنی له‌به‌ینی دایک و باوک و خیزانی شه‌هید دابه‌ش کراوه، ئەمه خه‌له‌لیکی زۆر گه‌وره‌یه، من ته‌سه‌ور ده‌کم ده‌بیته به قانون عیلاجی بکه‌ین له داهاتوودا، ئەمه حه‌قیقه‌ته‌ن به ئیج‌حافیکی ده‌زانه، خیزانی شه‌هید چوار مندالی هه‌یه، بابی شه‌هید بابیکی شه‌هیده، چۆن وه‌کو یه‌ک بیته؟

دووهم/ له‌سه‌ر کهم ئەندام، ئەوه‌ی که لی‌ره هاتوو، پیموایه کهم ئەندامی هاوولاتی نیه‌انیه‌ن کهم ئەندامی شه‌هیدان، یه‌عنی پێشمه‌رگه نه‌هاتوو له‌ره‌دا، لی‌ره باسی پێشمه‌رگه نییه، هه‌موویان ئەوانه‌ی کهم ئەندامن هاوولاتین ئەو مووچه‌یه له ریعایه‌ی ئیجتیماعی ده‌دریته، زۆر به‌یان ئەمانه مووچه‌ی خو‌یان هه‌یه، یه‌عنی که لی‌ره هاتوو به‌ناوی مووچه، دیسان ئەو تیبینیه له‌به‌رم کرد، ده‌بوایه له سه‌ره‌تاوه ئاماژه‌م پێ کرد بوایه، نابیته باسی مووچه بکریته، ئەمه هاوکارییه، موساعه‌ده‌یه، دیسان ته‌ئکید ده‌که‌مه‌وه ئەگه‌ر هه‌ر مووچه‌ش بیته، مووچه به حوکمی ئەوه‌ی که پارهی عیراقی قوه‌ی شیرانی که‌مه، نابیته حه‌دی ئەندامی مووچه‌یه‌ک له 120 که‌متر بیته، یه‌عنی من به که‌مترین مووچه پیم باشه وا بیته، ئەگه‌ر هه‌ر ناومان لێنا مووچه‌یه‌ک، موساعه‌ده نه‌بیته له 120 که‌متر نه‌بیته به حوکمی قوه‌ی شیرانی.

ئوه‌ی که شلی‌ر خان باسی کرد هی کهم ئەندامان، حه‌قه، منیش له‌گه‌ل ئەوه‌مه ده‌بیته ئیمتیازاتی تریان هه‌بیته له رووی ئاسانکاری ژبانیان، که ئەو باسی کرد، به‌لام لی‌ره‌دا به پله به‌ندی که زۆر له خوشک و بریانی به‌رپز له په‌رله‌مانتاران باسیان کرد، ئەو پله به‌ندییه حه‌قیقه‌ته‌ن زۆر زۆر شتیکی ئیعتیادیی و ئاساییه، له هه‌موو دنیا، له هه‌موو نیزامی قانونی، له شه‌رق، له غه‌رب، له دنیا‌ی عیلمانی، له دنیا‌ی ئیسلامی، له دنیا‌ی سه‌رمایه‌داری، له هه‌موو نیزامی قانونی ئەم پله به‌ندییه هه‌یه، شه‌هیدیکی ئەفسه‌ر

مووچەكەى وەكو جوندىيەك نابىتن، بۇيە مەسەلەيەكى زۆر ئىعتىادىيە، ھىچ ئىجھافىك نىيە بە حەقى ھىچ كەسك، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار سەردار فەرموو.

بەرپىز سەردار رشىد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە شەھىدان رەمىزى خەبات و قوربانى دان و ماپەى سەرفرازى و سەركەوتنى گەلەكەمانن، بۇيە كەسوكارى روو سوورو سەربەرزىان موستەحەقى ھەموو دەستكەوتىكى باشن، ديارە سەرەتا من دەمەوئىت وەك ھاوولائىيەكى خەلكى ھەلەبجە، نوئىنەرايەتى خەلكى ھەلەبجە لە مەسەلەى بە جىنۇسايد ناساندنى ھەلەبجەو دەست پى بكم، كە ئەو بەرپاستى بۇ خۇى دەزانىن چ ماناو مەفھومىكى ھەيە، من پىموايە ئەو زۆر حەقىكى باش بوو، سەركەوتنى ئىرادەى حەق بوو، تەعويزىكى زۆر باش بوو، كە دەتوانم بلىم لە پارە لە كۆمەللىك شت گەرەتر بوو لە رووى ئەو مەفھومەو، ديارە كارەساتى ھەلەبجە ھەموومان دەزانىن، زۆرمان لەسەر بىستوو، زۆرمان لەسەر خوئىندۇتەو، بۇيە من لىرە بە ھەلى دەزانم سوپاسى ھەموو ئەو پارىزەرو دادگای تەمىزو شاھىدانەو لە سەروویشيانەو جەنابى سەرۆك كۆمار كە بەرپاستى لە دابىن كردنى جىگای حەوانەو ھەموو كاتىك ئەوئى ئىمە ئاگامان لى بىت، جەنابى مام جەلال لەسەر خەت بوو، بە ھەموو توانايەكەو ھەولیداو ئەو مەزوعە بە جىنۇسايد بناسرىت، مەسەلەيەكى تىرىش ئەوئى كە دەمەوئىت ئامازەى پى بدەم زىندانىانى سىياسىيە، حەقە ھاوشىوئى ياساى ژمارە (4)ى عىراق ئىتر ياسايەكەيان بۇ دەرگرد، بۇ ئەوئى ئەمە زەجەيەكى گەرەى لەسەر دروست نەبىت، وەك خۇتان دەزانن كە ئىستا جىگای باس و خواستىكى زۆر گەرم و گورە، ديارە كەم ئەندامان پىويستە لە رووى مەعنەويەو زياتر تەعويزىان بۇ بكمەنەو، بەو خەلكى شارەزاو پسپورىان تىدايە لە دامودەزگاگاندا دابمەزرىن، دەرگىت حكومەتىش كارىك بكات لە شەقامەكان و رىگاوبانەكان لە دائىرە جۇربەجۇرەكاندا، بەرپاستى پىداويستى ھاتوچۇ و مامەلە كردنىان بۇ ئاسان بكات، وەكو زۆرىك لە ئەوروپا و لە شوئىنانە ھەيە، منىش ھاورام لەگەل ئەو بەرپزانەى كە لەرپاستىدا باسى مەسەلەى مووچەى شەھىدى ھاوولائىان كرد كەمە، ئەگەر بكرت چاويكى پىدا بخشىندىتەو.

من دووبارە دەستخۇشى تەواو لە لىزنەى ياساى و دارايى دەكەم، بەرپاستى جىگای خۇيەتى و ئەوئى لە توانادا بىت وەك مەرحەلەيەك كرديووانە، بە ئومىدى ئەوئى ھەرچى زياتر لە ئايندە لەم پەرلەمانەو لە حكومەتىشدا بۇ كەسوكارى شەھىدان بكمەن.

من لەرپاستىدا مولاخەزەيەكىشەم ھەيە زۆر سەيرە لەلام، دەمەوئىت بلىم يەعنى بابىك، بابەتىك دەنگى لەسەر درا بىت، يەعنى چ مەفروزە ئىستا دووبارە ئىسارەى بۇ بكرىتەو ئەو بودجەيە بگەرپتەو بۇ حكومەت، من داواى لىبوردين دەكەم، دووبارە زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار ژيان خان فەرموو.

بەرپىز ژيان عمر شريف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەراستىدا قىسەكانى من برايانى بەرپىز كاك عومەر سىدىق پشتىگىرى دەكەم، كاك فازل بەشارەتى كە كەردى، بەلام منىش دەتوانم بلىم ھەرچىكە دەكرىت بۇ شەھىد لەم دىنايەدا، ناگاتە ئەوۋى كە شىرىنترىن جەرگە و دلى خۇيان بەخشىوۋە بەم خاك و ئاۋە، بۇ پاراستىنى شەرەف و كەرامەتى مىللەتەكەمان، من وەكو ئەندام پەرلەمانىك پىشنىارى ئەوۋە دەكەم كە جىي دىلخۇشىيە ئەو بىرە پارەيە زىاد كراۋە، بەلام لە ئاستى تموحى من نىيە، پىشنىارى ئەوۋە دەكەم كە شەھىدانى ھاۋولاتى كە ئەو بىرە پارەيە زۆر كەمە، بۇ ئەوان دىيارىكراۋە، ئەگەر بكرىت من داۋا لە ۋەزىرى دارايى دەكەم كە بتوانرىت ئەمە جى بكرىتەۋە، كە ئەو بىرە پارەيە بكرىتە سەدو پەنجا ھەزار دىنار، چونكە ئەم بىرە پارەيە زۆر كەمە بۇ شەھىدانى ھاۋولاتى، بەنىسبەت ئەوانەى دەللىن پلە بەندى نەبىت لە شەھىدا، من راستە خۇم كچە شەھىدىكى سەرگەردەم، بەلام راستە فەرقى شەھىدى سەرگەردە پىشمەرگە نىيە، ھەر ھەموۋيان كاتىك كە چەكى شەرەفىان خستە شانيان بۇ يەك مەبەست بوو، بەلام با ئىمە رىز لە نەرىتى جوانى شەھىدە سەرگەردەكان بگرىن، با ئەو نەرىتەيان بپارىزىن بۇ ئىستاۋ داھاتوو، با رىز لە خۇيان و ئەو ھاۋرپىيانەيان بگرىن، كە ئىستا ماۋتەۋە كە پىشمەرگەن، لەبەر ئەوۋە من داۋاى لىبوردن دەكەم نابىت ئەو داۋايە بكرىت كە بلىن پلە بەندى نەبىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار حمە سەئىد فەرموو.

بەرپىز حمە سەئىد حمە على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو تىببىيانەى منىش ھەم بوو لە روۋى شىكى و فەنىيەۋە، ئەوۋە لىژنەى ياسايى ھەتمەن چارەسەرى دەكات، منىش پشتىگىرى دەكەم كە لە 1/1 كەۋە سەرف بكرىت، بەراستى لە ماددەكەدا ھاتووۋە كە شمولى باسى ئەنزال و كىمىباران دەكات، بەلام لە تەفاسىل و بىرەكاندا شمولى ناكات، بۇيە پىم باشە كە بە دوو شىۋە موعالەجە بكرىت، لە بىرگەى يەكدا ئەو چوار سەدە بكرىتە سى سەد ھەزار تا شەش سەد ھەزار، ئەوۋە موعالەجەى ئەنزال و كىمىباران دەكات، من پىم باشە بۇ ئەۋەى عەدالەت دەستەبەر بىت، بۇ ھەموو بىرگەكان، چونكە دەزانىن خىزانىك بۇ خىزانىكى تر دەگۆرپىت، بۇ ھەموو بىرگەكان، بۇ ھەر مىندالىك بىست و پىنج ھەزار دىنار زىاد بكرىت، ئەۋەشى ھاۋسەرى ھەيە، يەنى بۇ ژنەكەى خاۋەن پىداۋىستىيەكان، ئەۋەى پىي دەوترىت موعەۋەق ئەگەر خاۋەن خىزان بوو پەنجا ھەزار دىنار، بەراستى شەھىد ھەر جۆرىكى بىت گەۋرەيە، خاۋەن مافە، مافىكە لەسەر ھەموومان، بۇيە من پىمۋايە بە ھەموو جۆرەكانى

شەھىدى سەنگەر، شەھىدى ئەنفال، كىمىياران، شەھىدى ھاۋولاتى، ھەموو جۆرە پىداۋىستىيەكانى ھاۋولاتيان خاۋەنى مافن لەسەر ئىمە، بۇيە جىگەى خۇيەتى ھەرچەندىكىمان بۇ بىكرىت قۇناغ بە قۇناغ بتوانىن ئەركەكانى سەرشانمان جى بەجى بىكەين بەرامبەريان، شەھىدى ھاۋولاتى، منىش پىموايە ھاۋولاتى ئەۋىش خىزانى بەجى ھىشتوۋە، پىم باشە بىكرىت بە سەدو پەنجا ھەزار دىنار زىاد كىرەكەى، ئەگەر ئەو خالى يەكەمى كىمىياران لەو خالى يەكەمە چارەسەر نەگرا، لە خالى دوۋەم كە دەلىت خىزانى شەھىدانى ئەنفال لىرە كىمىيارانىشى بۇ زىاد بىكرىت بەنىسبەت لە 50% ئەو بىرگەيە زىاد بىكرىت، من پىموايە خاۋەن پىداۋىستى تايبەت، ئەۋەى كە پىي دەۋترىت كەم ئەندام بەراستى ئەۋىش خىزانى ھەيە، مندالى ھەيە پەنجا ھەزارو سەد ھەزار بەشى دوو، سى رۇژ مەسرهفى ناكات، بۇيە بە عام ھەموو خىزانىكى كەم ئەندام و خاۋەن پىداۋىستىيەكان دوو سەد ھەزارىان بۇ بىرپرەتتەۋە، ئەگەر ژندارە پەنجا ھەزار دىنارى بۇ زىاد بىكرىت، ئەگەر مندالىشى ھەيە ھەموو مندالىك بىست و پىنج ھەزار دىنار.

من پىموايە پىۋىست دەكات بەراستى بۇ ئەم ماددەيە بىرگەيەك زىاد بىكرىت، بۇ ئەۋەى باسى زىندانىانى سىياسى و بىمەى كۆمەلەيەتى و بىۋەژن و پەككەۋتەۋە بى سەرىپەرشىتارو ئەۋانەى گرفتارى سەرجىگان بەھۋى نەخۇشى كوشندەۋە ئەۋانەشى بۇ زىاد بىكرىت.

بىرگەيەكى تىرىش زىاد بىكرىت ۋەكو تىبىنيەك ھەرچەندە ئەم ياسايە بۇ سالىكە، بەلام لە بىرگەيەكدا ئىشارەت بەۋە بىكرىت، كەۋا رەچاۋى گرانى بازارو ھەلئاۋسانى ئابوورى، چونكە ئەگەر ئەمپرو چوار سەد ھەزار دىنار بۇ ئەمپرو پىنج سەد ھەزار دىنار باش بىت، لەۋانەيە لەگەل گران بوونى بازارو ھەلئاۋسانى ئابوورى و گران بوونى بارى ژيانى خەلك، ئەمە ۋا زىاد بىكات، پىموايە ھەرچەندى لى بىكەين ھەر كەمە بۇ ئەو پۇلىرانە، بۇ ئەو شەھىدانە، بۇ ئەو خاۋەن پىداۋىستىيانە، لە شوينىكى تىرىشدا جىي بۇ بىكرىتەۋە، ئەۋە خۇيان بەرپىزان ۋەزارەتى دارايى باش دەزانن لە مەنافىعى ئىجتىماعى بىت، لە مەسارىفى ئوخرا بىت، ۋەكو چۆن ئەۋەى زەمالەكە دەست نىشانى كىرۋە لە فلان شوين جىي دەكەينەۋە، لىرەش جىيەكى بۇ دەدۆزنەۋە، لەگەل رىزدا.

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار بەفرىن خان فەرمو.

بەرىز بەفرىن حسين محمد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى شازدە بەتايبەتى كەم ئەندامان، دەمەۋىت ئەۋە بلىم لەراستىدا ھەموو شتىك ھەر ماددە نىيە، كە بتوانىت ھەموو كەموكورتىيەكانى ژيان داپۇشەيت، كەم ئەندامانىش ھەرچەندە لە رووى ماددىيەۋە ژيانىان باش بىت ناگاتە ئەۋ نەقەسى كە لە جەستەياندا ھەيە، بەراستى ئەۋ رىزەيىەۋ ئەۋ كۆزەيەى كەۋا لە ياسايەكەدا دىارى كراۋە لە سى ھەزارەۋە بۇ پەنجا ھەزار دىنار، لە پەنجا ھەزارەۋە بۇ

سەد ھەزار دینار رېژەھىيەكى زۆر زۆر كەمە بەشى ژەمە خوانىكى ميوانداری ناكات، ئەگەر بەراورد بىكرىت لەگەل بازارې ئەمپوۆ كوردستان، بۆيە من ھاوپام لەگەل پېشنيارى لىژنەى دارايى. خائىكى تىرىش كە دەمەوېت قسەى لەسەر بىكەم، ناو نەھيئانى كەم ئەندامانى سەنگەرە كە لەبەرگەكاندا، ئەوانىش شەھىدى زىندوون و بەشيك لە جەستەيان لە سەنگەرى پىرۆزى پېشمەرگاتىدا پېشكەش بەم خاكى كوردستانە كردوو، بۆيە دەكرىت بە لاپەنى كەمەو ئەوانىش وەكو وەفایەك بۆ قوربانىدانىان، بۆ بەردخوردانىان مەدالىاى رېژلېئانىان پېشكەش بىكرىت، بۆيە من پېشنيار دەكەم، بەرگەيەك زىاد بىكرىت بۆ ماددەكە سەبارەت بە كەم ئەندامانى سەنگەر ئەويش بە بەخشىنى مەدالىاى رېژلېئان بۆيان. خائىكى تىرىش، سەبارەت بەو بېرە پارەى كە ديارى كراوہ بۆ شەھىدانى ھاوولائى رېژەھىيەكى زۆر زۆر كەمە، پېشنيار دەكەم لە پەنجا ھەزاروہ بىكرىت بە سەد ھەزار دینار، سوپاس.

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېژدار بلال فەرموو.

بەرپېز احمد سليمان عبدالله(بلال):

بسم الله الرحمن الرحيم.

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى شازدە لەنەصى ماددەكە، من پېموايە نوقصانىەكى ھەيە، ئەويش وشەى زىندانىانى سىياسىيە، كە پېويستە زىاد بىكرىت لە دواى چەكى كىمياوى و زىندانىانى سىياسى بەم پېيە دەكرىت، دوايىش فەقەرەيەك زىاد بىكرىت ھەم بۆ زىندانىانى سىياسى لەناو فەقەرەكان كە مووجەگەيان لە سى سەدو نەوہ كە پېشتر بېرىارى بۆ دراوہ بىكرىت بە پېنج سەد ھەزار، ديارە پېشترىش جەنابى وەزىرى دارايى باسى ئەوہى كرد، كە ئىمە ناتوانىن لە سى سەدو نەوہ لەوہ زياتريان بۆ ديارى بىكەين، لەبەر ئەوہى مووجەى شەھىدان چوار سەد ھەزارە، ناكرىت زىندانىانى سىياسى وەكو شەھىد بىت، دەبىت شتىك لە خوارتر بىت، بەس ئىمە دەكرىت لېرە دووبارە لە فەقەرەى يەكەم كە دەلېت شەھىدان ئەوانەى كە چوار سەد ھەزار دینارە، من پېم باشە بىكرىت بە ھەوت سەد ھەزار دینار، لەو كاتەشدا دەتوانىن ئەو كېشەى زىندانىانى سىياسى ھەل بىكەين، كە كەمتر دەبىت لە شەھىدان كە بىكرىت بە پېنج سەد ھەزار دینار، لە فەقەرەى (ب) كە باس لە شەھىدى ھاوولائى دەكات، بەراستى پەنجا ھەزار زۆر زۆر كەمە، ديارە شەھىدان ئەگەر بەگشتى باسىان بىكەين، شەھىدان ھەموويان جېگای ئىفتىخارى ئىمەن، بە خوېنى ئەم شەھىدانە ئەو وەزەعە بۆ ئىمە خوئقاوہ، من خوئشم ئىفتىخار بەوہ دەكەم كە يەككەم لە خانەوادى شەھىدان، جگە لە زىاد كردنى، يەكەم/ شەھىدى ھاوولائىش پېم باشە بىكرىت بە سەدو پەنجا ھەزار دینار، وەكو چەند بەرپېزىكى تىرىش دەكەم باسى كرد، كە لە جىي خوئى دايتى، تەئىدى بەرپېز كاك فازل و چەند بەرپېزىكى تىرىش دەكەم كە باسى شەھىدانى ھەلەبجەيان كرد، كە پۆلېن بىكرىن، ھەر شەھىدىك وەكو خوئى حىسابى بۆ بىكرىت، نەك بە جوملە، كە ئەوہ بەراستى كەمكردنەوہيە لە رېژيان، باشتى وايە ئىمە لەو

پەرلەمانە بېرىپ بىدەين كە ھەموو شەھىدىك حىسابى خۇي بۇ بىكرىت، ھەمووشيان ھەر شەھىدىك يەكە، دووۋە حىسابى بۇ بىكرىت، رىز بەندىيان بۇ بىكرىت، من پىموايە بۇ ھەموو ئەوانەى كە مووچەيان لە خوار سەدو پەنجا ھەزارە، مووچەكانيان بەرز بىكرىتەوۋە بۇ سەدو پەنجا ھەزار لە ھەر شوپىنىك، ئەوانەى لىرە ناويان ھاتوۋە، ئەوانەى ناويشيان نەھاتوۋە، ھەموويان رىژەى مووچەكانيان لە سەدو پەنجا ھەزار كەمتر نەبىت، بۇ ئەوۋەى لە ھەرىمى كوردستان كەمترىن مووچەمان لە سەدو پەنجا ھەزار بۇ خواروۋە نەبىت، خالى سىيەم (i) كەم ئەندامان، يان خاۋەن پىداۋىستىيە تايبەتتەكان ھەر ناۋىكى لى بىكرىت، ئەۋىش بە ھەمان شىۋە بىكرىت بە سەدو پەنجا ھەزار دىنار، كەم ئەندامان لە پەنجا ھەزاروۋە ئەۋىش بىكرىت بە دوو سەد ھەزار دىنار، چونكە بەرپاستى بەۋە دەكرىت كەمىك لە موعاناتيان كەم بىكرىتەوۋە، ئەگەرنا من پىموايە ئەو مووچەى بۇيان دىبارى كراۋە زۆر زۆر كەمە، لەو ۋەزىچە گرانىيەى ئەمپرۇكە ھەيە، كەمىك بارى ژيانيان بەرز بىكرىتەوۋە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار تارا خان فەرموو.

بەرپىز تارا تحسىن ياسىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من كە ناۋى شەھىد، يان پىشمەرگە دەھىنرىت، بەرپاستى ۋەستاندەنم ۋ لەش لەرزىنم، يان فرمىسكەم ھەردەم قەتسىسە لەبەرەمبەر چاۋمدا، ناتوانم ئەۋە بشارمەۋە چەندى پىدا بچىت بەرپاستى، ناچمە تەفاسىلى وردى چەندى بۇ زىياد دەكرىت ۋ چەندى بۇ كەم دەكرىت، بەس ئەۋەندە دەبىنم دەستخۇشى بىكەم لە سىياسىيەتى حكومەتەكە، كە رەچاۋ كەردنى زىياد كەردن بۇ ھەر بەشىك لەناۋ ۋلاتە، كە پىۋىستى بە زىياد كەردنە، بەرگەى مومكىنە بە ئاستى تەۋحى ھەر يەككىكى كورد پەرۋەر نەبىت، كە ھەست دەكات ئىستاش ئەم دانىشتەنى ھەر ھەموومان لىرە لە پىناۋى خزمەت كەردنى ئەۋان ۋ خويئە پاكەرژاۋەكەى ئەۋ شەھىدانە بوۋە، بەلام من يەك شت دەللىم چاۋى من، يان ھەر يەككىكى تر كە خۇي قەرارى لى دەدات، من بە بەرز تەماشاش شەھىد بىكەم ۋ ھى پىشمەرگە بىكەم، يان بە نزم تەماشاش بىكەم، من بە بەرز تەماشاش ئەۋ كەسانە بىكەم كە بەشىكى جەستەى خۇيان داۋە بۇ ۋلاتەكەى خۇيان، يان بە نزم سەيرىيان بىكەم، من بللىم كەم ئەندام، بللىم ۋەللا كەمى دەكەمەۋە، نەخىر كەمى ناكەمەۋە، كەم ئەندام بەشىكە لە پىداۋىستى تايبەت، كە چوار بەشى تر پىداۋىستى تايبەت، ھەر تەنھا كەم ئەندام نىيە، راستە لە جىھاندا دانراۋە لەبەر شعورىيان، بەلام من ئەۋ شعورە ھىچ كاتىك نابىنم برىندار بىبىت، چونكە ئەگەر لە خاۋىيەۋە بىت، ئەۋە لە خاۋىيەۋە بەشىكى لابدات خوا شتى تى داۋەتى، مومكىنە مىشىكى داۋەتى زۆر لەۋ كەسانەى كە لەشيان تەۋاۋە بىر بىكاتەۋە، ئەگەر من بللىم ئەۋ كەسەى كە خۇي بەخت كەردوۋە بۇ نىشتەمانەكەى ۋ زۆرىشى دەبىنن لەناۋ سەرگەردەكانى خۇمان ۋ خەلكەكانى خۇمان، ئەۋەى گەيشتوۋە بەۋە ئاستەى ئەمپرۇ لە ئەنجامى دانى بەشىك لە بەشەكانى جەستەى خۇي گەيشتوۋە بەۋە، لەبەر ئەۋە من زۆر بە سەربەرزىيەۋە تەماشاش كەم ئەندام دەكەم، خۇشم لەبارى كارو كاربارى كۆمەلەيەتتەۋە كە جىگرم لەناۋ ئەۋ لىزەنەيەدا بەش بەحالى خۇم دەقاۋدەق پىشتىگرى لە سەرۋىكى كارو كاربارى كۆمەلەيەتى كە كاك عبدالسلام بەروارى بى دەكەم، ئىمە بە سىستەم ۋ بە نىزام دەتوانىن خزمەتى كەم ئەندام بىكەين، خزمەتى ئەۋ كەسانە بىكەين كە ھىشتا پىۋىستى زىاترە چاۋى لى بىكرىت، بەلام ئەۋ بىرە پارەيەى كە دانراۋە پىشخۇشجان دەبوۋىن ۋ پىشتىگرىشى دەكەين، لەبەر ئەۋەى راستە لەناۋ لىزەنەكان قەرارمان داۋە كە زىاتر بىت لە سەد ھەزار بۇ سەدو پەنجا ھەزار دىنار زىاتر بىبىت، بە ئاستى بژىۋى ئەمپرۇى كوردستان تەماشاش كراۋە، دەستخۇشى لە كاك عەۋنىش دەكەم، كە

بەرپاستى ئەو پېشنىيازەى كىرد كە لە 1/1 كەۋە بۇيان دابىرئىت و تەماشىا بىكرىت، سوپاسى ھەمووان دەكەم بۇ گوى گرتنتان، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار دىكتور جەغفەر فەرموو.

بەرپىز د. جعفر على رسول:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە زۇربەى سەرنجەكانى من بەرپىزان پېشتر ئامازەيان پىدا، يەك شتى تر كە من دەمەۋىت ئامازەى پى بدەم لە سەرەتاي ماددەكەدا ماددەى شازدە، نووسراۋە موۋچەى كەسوكارى شەھىدان و قوربانىانى ئەنفال و چەكى كىمىاۋى، ئەگەر بىكرىت زىندانىانى سىياسى بۇ ئىزافە بىكرىت، خراب نىيە، لە برگەى (ب)شدا، يان لە شوپىنىك جىگاي بۇ بىكرىتەۋە، مەبەستەم زىاتر لە موۋچەكانىانە، بەرپاستى ئەو موۋچەى كە زىندانىانى سىياسى بەپىيى قانونى ژمارە (4)ى سالى 2006 لە عىراقدا ۋەردەگىرن برى پىنج سەد ھەزار دىنارە، ئەمەى كە لە كوردستان ۋەردەگىرىت برەكەى كەمترە لەۋە، بۇ ئەۋەى جۇرىك لە تەعدىل، ياخود جۇرىك لە ھاۋسەنگى و يەكسان بوون لەنپوان ئەو دوو موۋچەپەدا بىكرىن، لىرەدا لە شوپىنىك جىي بۇ بىكرىتەۋە، چۈنكە لە تەۋاۋى پرۇژەكەدا ناۋى زىندانىانى سىياسى ھەرنەھاتوۋە.

خالىكى تر، كە دەمەۋىت ئامازەى پى بدەم لە برگەى (ب)ى ھەمان ماددەدا كەسوكارى شەھىدانى شارستانى، كە كاك عبدالسلام ئامازەى پىدا، شارستانى شتىكى زۇر نادروستە لىرە ۋەك ھاۋولاتى بىمىنىتەۋە ۋە شارستانى لادىرىت، بە گوژمەپەكى براۋە كە پەنجا ھەزار دىنار، پەنجا ھەزار دىنار بەرپاستى ھەموومان دەزانىن تەسەۋر دەكەم ھەر قسەى لەسەر نەكەين باشە، چۈنكە پەنجا ھەزار دىنار ھى ۋەى نىيە، مەبلەغىك نىيە، كولفەپەك نىيە، برىك نىيە، كە مندالىكىش پى بىرئىت لە ماۋەى مانگىكدا، نەۋەكو كەسوكارى شەھىدىكى ھاۋولاتى، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار پەيمان خان فەرموو.

بەرپىز پەيمان عبدالكريم عبدالقادر:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پشتىۋانى لە رەئى ھاۋكارانم كاك كاردۇ و كاك عەدنان دەكەم، بەلام ئەۋە ماۋە بلىم كە زىاد كىردنى فەقەرەپەك لەۋ ماددەپە ۋا باشە فەقەرەى (ب) بىت دۋاى كەسوكارى شەھىدان بە زىاد كىردنى زىندانىانى سىياسى، كە ۋا پىشنىيارىش دەكەم ياساى ژمارە (4)ى سالى 2006ى عىراق كە تايبەتە بە زىندانىانى سىياسى جى بەجى بىكرىت، لەگەل دىارى كىردنى ئەۋ ۋەزارەتەى كە ئەم ئەركەى پى رادەسپىردىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، رىزدار پەريهان خان فەرموو.

بەرپز پەرىھان قوبلاى محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من تەئىدى قسەكانى كاك كاردۆ و كاك عەدنان دەكەم، ھەرۋەكو بەرپز كاك فرسەت سكرتېرى پەرلەمان ئامازەى پى كىرد لە پەيرەوى ناوخۇ ھاتوو، دەبىت ئەسابمان ھەبىت بۇ ئەۋدى بتوانىن چۆن زىاد بىكەين، من وا بەباشترى دەزانم ئەۋ بودجەيە بگەرپتەۋە بۇ حكومت، بۇ ئەۋدى نەفەقاتى تەشغىلى و ئىستىسمارى بە حەقىقى ديارى بىكرىت و داھات بە روونى و ھەموو داھاتەكان بە باشى روون بىت، ئەوسا ئىمە دەتوانىن باشتر قسە لەسەر گوزەرانى خەلك بىكەين و ھەرۋەھا بە برىكى باشتر، نەك بە رېژمىەكى موعىەن ئىمە بتوانىن زىادى بىكەين، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رېزدار كوئىستان خان فەرموو.

بەرپز كوئىستان محمد عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من دەمەۋىت بلىم شەھىدەكان ھەموويان سەربەرزو گەورەن، نەك كۆمەلىكىيان وەك ھەندىك برادەر باسى لەۋە كىرد، ھەموويان سەركردەن، ھەموويان خويىنى خويىان بەخشىۋە، ھىچ كەسىك خويىنى نەبەخشىۋەو يەككىش ئاۋى بەخشى بىت، منداكەكانى ھەموويان بى باوك بوون، دايك و باوكى ھەموويان جگەر سووتاو بوون، خوشك و برايان خۆشەۋىستىن كەسى لە دەست داۋە، لەبەر ئەۋە ھەموويان يەك پەليان ھەيە، ئەمە چەند ئەۋەندەدى مەسەلەى ئىمتيازە، ئەۋەندە مەسەلەى مەعنەۋىيە، شەھىدەكان كە دەبىنىت شەھىدەكەى وەك يەكە، يەك ناۋى ھەيە، بەمە حالەتى نەفسى جىگىرى دەبىت، ئەمە شتى مەعنەۋىيە، بۆيە من داۋا دەكەم بەراستى ئەۋ پەلە بەندىيە نەمىنىت، شەھىدى وا ھەبىت پىنج مىيۇن و نيوى ھەبىت، شەھىدى واش ھەبىت سى سەد ھەزارى ھەبىت، ئەمە ناعەدالەتتەكى گەورەيە بەرامبەر بە خويىنى شەھىدان، بۆيە من داۋا دەكەم ئەۋ پەلە بەندىيە نەمىنىت، لە ھەموو ماف و ئىمتيازاتىك وەك يەك بىت، ئەمە لە رووى مەعنەۋى و ماددىيەۋە پىۋىستە چاك بىكرىت.

ديارە ئىمە كۆمەلىك لە ھاۋرپىيانم باسيان كىرد، ئەگەر خرايە دەنگ و دەنگى بە دەست نەھىنا، من ئىنجا پىشنيارم بۇ دوۋەم ھەيە، ئەۋىش ئەۋەيە كە ئەۋ رېژمىەى كە دانراۋە چوار سەد ھەزار بۇ شەش سەد ھەزار دىنار، كە ئەۋ ھەقالانەم باسيان كىرد بىكرىت بە سى سەد ھەزار دىنار بۇ شەش سەد ھەزار دىنار، رېژمىەى لە 25% كە بىكرىت بە 30%، حەوت سەد ھەزارەكە بۇ مىيۇن و سى و دوۋەكە بىكرىت بە لە 20%، ئەۋ شەھىدى شارسىتانى، شارسىتانىكە لىبدرىت، ھاۋولاتى بىمىنىتەۋە پەنجا ھەزارەكە بىكرىت بە سەد ھەزار دىنار، شەھىدى ئەنفاكراۋەكان رېژمىەكى لە 100% زىاد بىكرىت، كەم ئەندامان بەراستى زۆر پىم سەيرە بىست ھەزار دىنارىان بۇ زىاد بىكرىت، يەنى ئەمە بىست ھەزار ئىستا پارەى يەك كىلۇ گۆشتە، ئەمە زىاد كىردنە؟ ئەمە قەت زىاد كىردن نىيە، بۆيە داۋا دەكەم سى ھەزارەكە كە كراۋە بە پەنجا ھەزار بىكرىت بە سەدو پەنجا ھەزار دىنار، ئەۋ كەم ئەندامانەى پەنجا ھەزارە بۇ سەد ھەزار دىنار بىكرىت بە دوو

سەد ھەزار دینار، پېشنيار دەكەم ديارە لیژنەى یاسای پېشنياریان کردووہ کہ برکەى (ج) لابریت، من لەگەن ئەو پېشنيارەم، بەلام لەجیاتى ئەو (ج)ە بنووسریت جی بەجی کردنى یاسای ژمارە (4)ى سائی 2006ئى ئەنجومەنى نوینەرەن، ئەو پارەپەش بە نووسراویک لەبەر دەستماندایە گەشتوتە ھەریمی کوردستان، برکەپەسەى تر زیاد بکریت، ديارە ئیمە لە کۆبوونەوہکانى پېشووډا پېشنياریکمان کرد، کہ خۆشەم یەکیک بووم لەوانەى تەئیدم کرد، ئەوہ بوو، کہ پېویستە ئەو زیادەپەى مانگی یەک و دوو، دوای تەعويز بکریتەوہ، بۆ ئەو کەسانەى کہ ئەو زیادەپە دەیانگریتەوہو خرایە دەنگدانەوہو، کۆى دەنگى ئەندامانى پەرلەمانى بەدەست ھینا، بۆیە لە خالی (د)دا ئەو خالیى بۆ زیاد بکریت کہ ئەو زیادەى لە مانگی یەک و دوو تەعويز بکریتەوہ بۆ شەھید و کەم ئەندام و ھەموو ئەو زیادانە، بەتایبەتى کہ دەنگى لەسەر دراوہ، ئەندامانى پەرلەمان پەسندیان کردووہ، بۆیە جیى خۆپەتى بنووسریت و، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار شاھۆ فەرموو.

بەرپز د.شاھۆ سعید فتح اللہ:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سەربارى ئەوہى من تەئیدی ھەموو قسەکانى ھاوکارم کوپستان خان و ھەرورہا پېشتر کاک عبدالرحمن و قیان خان و چەند ھاوڕپەىکى ترم لە فراکیسۆنە جیاوازەکان دەکەم، کہ باسیان لە نەھیشتنى پلە بەندى کرد لەنۆیان شەھیداندا، ھەرورہا زیادەى مووچەى وارسى شەھیدان و شەھیدانى ھاوولاتی و خاوەن پېداویستى تەیبەتپەکان، کہ باس لە ژمارەکان کراو باس لە ریزەى سەدى کرا، من ھەز ناکەم دووبارەیان بکەمەوہ، ھەرورہا پېشنيار دەکەم کہ زیندانىانى سىاسى کوردستان ھەمان قانونى ژمارە (4)ى سائی 2006ى عێراقیان بەسەردا جی بەجی بپیت، ھەمان ئەو برە مووچەیان پى رەوا ببینریت، کہ لە عێراقدا وەریدەگرن، ھەرورہا لە خالی دووډا کہ باسى کەسوکارى شەھیدانى ئەنفال کراوہ، شەھیدانى کیمیاپارانیشى بخریتە سەر، سەبارەت بەوہى کہ چۆن جیگەى بۆ بکریتەوہ؟ بە رەئى من دەکریت زۆر بە ئاسانى جیى بۆ بکریتەوہ، بکریت لە ئیحتیاتی وەزارەتى دارایی، دەکریت لە ھەموو ئەو پارانەى کہ گل دەدرینەوہ لەو پرۆژانەى کہ ھەلۆشاونەتەوہ، دەکریت لەو برپارەى کہ درا سەبارەت بەوہ کہ کادیرى حزبى، ئەوانەى کہ دەوام ناکەن و مووچەیان ھەپە، مووچەکانیان بپریت و بخریتە سەر مووچەى وارسى شەھیدان و خاوەن پېداویستى تەیبەتپەکان، ھەموو ئەو پرۆژە حزبیانەى، یاخود نزیك لە حزب پارەیان بۆ تەرخان کراوہو ئیلافا کراوہتەوہ، ھەمووى بدریت بە شەھیدان و بە وارسى شەھیدان و خاوەن پېداویستى تەیبەتپەکان، من زۆر تەئیدی ئەو قسەى کاک عەدنان دەکەم سەبارەت بە تەرشیق، ئایا تەرشیقى وەزارى برپاریکى سىاسیە؟ یاخود برپاریکى مالییە؟ ئەگەر ئیمە باس لە تەرشیق بکەین، بەلام ئەو تەرشیقە، نەبووہ بە واقعیکی ئابوورى ج مانایەکى ھەپە؟ مانای چپە ئیمە وەزارەتەکان لە بیست و ھەشتەوہ دەبن بە نۆزدە؟ بەلام بودجەى مەجلیسى وەزرا سەدو سى ملیار زیاد بکات، ئەمە مانای ئەوہیە ئەو تەرشیقە نەک ھەر نەکراوہ، بەلکو بەپچەوانەکەى کراوہ، ھەرورہا تەئیدی ئەو قسەى کاک عەونى و ھەموو ھاوڕپەىکان دەکەم، سەبارەت بەوہى کہ ھەر زیادەپە بچیتە سەر مووچەى وارسى شەھیدان و خاوەن پېداویستى تەیبەتپەکان لە 1/1کەوہ ئەژمار بکریت، ھەمووى بەسەر یەکەوہ پېیان بدریت، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار بورھان فەرموو.

بەرپز برهان رشید حسین:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەى شەھیدەکان قسە زۆر کرا، منیش ھەمان رەئیم ھەيە، ھەموویان دایک و باوک و برايان ھەيە و جەرگیان سووتاو، بە يەك چاو سەیر بکریڻ لە حساب کردندا، ئەو شتیکی زیاتر مەعناوێیە، بەنەیسبەت ئەو مەعاشی شەھیدانەو، ئیەمە رەئیمان وایە ئەو لە 30% بۆ چوار سەد ھەزار بۆ شەش سەد ھەزار دینار زیاد بکریت، ئەو ھەوت سەد ھەزار دینار بۆ ملیۆنیک لە 20% زیاد بکریت، ھى ئەنفال و کیمیاباران لە 100% زیاد بکریت، بە ھەمان شێو شەھیدی ھاوولاتی لەپراستی پەنجا ھەزار دینار، بەپراستی ئەگەر من بچمە جیگایەك، بۆ باسی ئەو بکەن وارسى شەھیدیک پەنجا ھەزاری دەدەن، من ئەندام پەرلەمان بۆم، بەپراستی لەگەڵ ریزیکی زۆرمدا یەعنى ئەو پارەيە زۆر زۆر کەمە، مەوزوعى موعەوہقین، موعەوہق کەم ئەندام دەگریتەو، بەپراستی ئەگەر بێینە سەر موعەوہق، ئیەمە خەلگیکی ترمان تالاسیمای ھەيە، خەلگیکمان ھەيە بە بریاری دادگا، ئەو زیاتر لە دادگا کە ئیجالەى لیژنەى توبى دەکات، دەردەکەوێت لە رووی نەفسیەوہ عەجزى ھەيە، ناتوانی بەرگری لە خوێ و مافەکانى بکات، بۆیە ھەر لەماددەى (32) دەستوورى عێراقیشدا، کە بەپێى ماددەى (13) دەستوورى دائیمى عێراق مۆلزمە لە ھەموو عێراق زەوى ئیحتیاجاتى خاصە دەبێت دەولەت ریعایەتى بکات، ئیەمە بەشیکی لەم دەولەتە ئیحتیاجیەى ئیستا ھەيە، ماددەى (132) ش تەئشیری کردۆتەو، وەکو گۆتم بەپێى ماددەى (13) مۆلزمە کە بیکەین بە زەوى ئیحتیاجاتى خاصە، بۆیە ئیەمە داوا کارین لە ھەر حالەتیکدا ئەو کەم ئەندامانە لە سێ سەدو پەنجا ھەزار دینار مەعاشیان کەمتر نەبێت، بۆ مەوزوعى دابین کردنى پارەش، بە رەئى من ئیستا من تەقریریکی ئیقتیصادیم لەبەردەم دایە، سەرۆکایەتى ئەنجومەنى وەزیرانى کوردستان دوو سەدو ھەژدە ملیاری بۆ دابین کراو، لە ھەشتاو قوصور ملیارەوہ کراو بە دوو سەدو ھەژدە ملیار، لە کاتیکیدا سەرۆکایەتى ئەنجومەنى وەزیرانى عێراق سەد ملیار دینارى بۆ دابین کراو، کە ئەنجومەنى وەزیرانى عێراق بودجەى ئەمانەى مەجلیسى وەزیران و سەرۆکایەتى و ئەنجومەنى ئاسایشى نیشتمانى و دەستەى پشکنین و سەرچاو تیشکدارەکان و دیوانى وەقفى شیعى و دیوانى وەقفى سوننى و دیوانى مەسیحیەکان و تائیفەکانى تر و نووسینگەى سەرۆکایەتى ھیزە چەکدارەکان و دەزگای مۆخابەرەت و بەرپۆبەراییەتى چەك دامائین و تیکەل کردنى میلیشیاکان و دەستەى ئیستیسماى لەگەلە، ئینجا سەد ملیارە، ھى ئیەمە دوو سەدو ھەژدە ملیارە، بەپراستی دەگریت موناقلە بەکریت لەمە بۆ خزمەت کردنى ئەو خەلگە، یەعنى چیتر مەحروم نەبن بەو شێوہیە، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار اسماعیل فەرموو.

بەرپز اسماعیل سعید محمد:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دياره بابەتە شەھيدان زۆرى لەسەر وترا، من نامەوێت دووبارەى بکەمەوه، ھەر وھا کێشەى زیندانىيانى سياسى ئەگەر بێتەوه يادمان پارساڵ لە ھەمان قاعدەدا، لە ھەمان رۆژ، لە ھەمان بابەتەى بودجەدا باسکراو کێشەکان چارەسەر نەگرا، بەداخەوه تاكو ئیستا کێشەکە بە ھامشى ماوتەوهو زیندانىيانى سياسى بەراستى ناردەتەن، من داوا دەکەم بەراستى يان ياساى ژمارە (4) ی عێراقى، يان ياسايە موشابھى ئەو ياسايە جى بەجى بکړیت، بۆ ئەوەى ئەو کێشەى جیتز بەو شێوہیە نەمێنیتەوه.

سەبارت بە پێشنيارەى کاک عومەر سديق ھەورامى کردى، بەراستى ئەگەر لێژنەى ياسايى بتوانن رینگا چارەبەگمان بۆ بدۆزنەوه، بتوانن بودجەکە دەولەمەند بکەين، ئیستا سى وەزیرى بەرپز لێرن، دووانيان بە تەئکید ھەم وەزیرى سامانە سروشتیەکان، ھەم وەزیرى کارەبا وەکو ئیمە گلەبیاان ھەبوو لەسەر بودجەکە، ھەماھەنگى نەگرا بوو لەنیوان وەزارتەکان، من داوا دەکەم لە بەشى ياسايى رینگا چارەبەگ بدۆزنەوه بەوەى زیاتر بودجەکە دەولەمەند بکەين، چونکە بودجە سالى يەك جار موناھەشە دەکړیت و پەيوەندى ھەيە بە تاك تاكى کۆمەلەمەوه، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار سۆزان خان فەرموو.

بەرپز سۆزان شھاب نوری:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

من بەدەست خۆم نەبوو کە باوکم سەرکردە بوو، کەس ئیش بۆ ھىچ کەسێک ئیختیار ناکات، خۆى کردووہەتى و ئەو ریزلینانەى کە دەدریت، ریزلینانیکە تەعويزى ئەو وەختە ناکاتەوه کە تەخەر وجم کرد باوکم لە لاوہ نەبوو، لەبەر ئەوہ بەپێى ياسا پلە بەندى گرا، لەناو ئەم ھۆلەدا زۆرتري موناھەشە کراو زۆرتري ديفاعیشم کرد لەو مەوزوعە، وەك چۆن بەرپزێك لێرە ئیشارتى پيدا وتى پلە بەندى لەناو سىستەمى تەقاعودى لەبەينى جوندیەك و ئەفسەریكدا فەرق ھەيە، ئەوہش بە ھەمان شێوہ كراوہو زۆرتري ديفاعیشمان كراوہو، ئیستاش پرۆژەى ھەموار كردنى ياساى شەھيدان و ئەنفاكراوہكان ئەوہتا لەبەر دەستى ئیمەدايە، بەم زووانە رەوانەى دەگەين بۆ لێژنەى ياسايى، بودجە ھى ئەوہ نيبە کەس بىکاتە بانگەشەو موزايدە كردن، بەس مالى شەھيد خۆى دەزانیت چى لە کيس چوو، بەس خۆى دەزانیت، کەسى تر ناتوانیت ئەو موعانانانە تەقدیر بکات، دایکە، باوکەكە، كچەكە، كورەكە، ژنەكە، خوشکەكە، برايەكە دەزانن چيان لە کيس چوو، بە ھىچ پارەيەكيش تەعويز ناکړیت، من ئیستا ئەگەر رۆژانە يەك ملیون دۆلاریشم بەندى، ھىشتا تەعويزى ئەوہ نادات رۆژێك لە رۆژان کە خەفەتیکم لە دلدا بوو، تووشى شکستى ھاتووم، کە موشکيلەيەك ھەبوو باوکم دەستى بێنى بەسەرمدا، با لەوێوہ سەيرى بکەين ئیمە، سەبارت بەوہ کە ئیمە من خۆم شەخصیەن پشنگىرى لەو زیاد كردنە دەکەم، مولاھزەم لەسەر ئەوہ ھەبوو، ھىوادارم وەزیرى دارايى ئەو وەلامەم بەداتەوه، ئايا شەھيدانى کيمياباران کەمترين موزچەيان چەندە؟ چونکە ئەگەر مەقتوع بێت بە سى سەد ھەزار دینار، دەبیت داخيلی ئەو ریزبەندیە بکړیت، چونکە لێرە باسى سى سەد ھەزارەكە نەھاتووه، ھەر لە ماددەى (83) دا لێرەدا دەگوتړیت ھىچ پېشنيازیكى زياد كردنى نەفەقات، ياخود نەفەقاتى نوئ دروست بکړیت، يان تەخفیزی واریدات بکړیت پشکەش ناکړیت، ئەگەر ھاتو تۆ نەئیی، واتا دیارى نەکەين من لە گوێوہ سەرچاوە کەى دیارى دەکەم، ھىوادارم بەرپز وەزیرى دارايى تەھوزیحاتمان بەداتى لەسەر ئەوہى لەکوئ دەتوانیت ئەو پېشنيارانەى کە باس کران؟ چۆن دەتوانیت جى بەجى بکات؟

ھەر خۆى بە مەنتیق و لوجیک دەئیت لە ئاخیر لاپەرە بەپێى ئەم ياسايە، دیارە من نازانم و نایببىنم لێرەدا ھاتبیتە ئەو نەصە (على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون)، خۆى بودجە دەئیت لە 2010/1/1 ھەوہەتاکو 2010/12/31، یەعنى ئەم زیادانە ئەگەر ئیمە بشنووسين (من تاريخ 1/1) ھەر خۆى لوجیک و مەنتق وا دەئیت بودجە لە یەكى مانگەوہیە تاوہكو دوازەدى مانگ، سەبارت بەوانەى کە ئەو دەنگۆبەش کە دەئیت با بېنیرینەوہ بۆ دەولەمەند

کردنى، من پېموايه لىژنەى ياسايى با رەئى خۇى بدات، چونكە ئىمە دەنگمان لەسەر ئەو بابەتەدا، پېموايه دوو جبار دەنگ نادىت لەسەر يەك بابەت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، نوقتەى نيزامى فەرموو.

بەرپىز برهان رشيد حسين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

جارى يەكەم شت باسى موزايەدەو شتى ھەلبۇزاردن كرا، ئىمە لىرە دانىشتووین نوینەرى ھەموو مىللەتین، لە ھەموو گروپە سياسیەکان، من خۆم بە نوینەرى ھەموویان دەزانم، حەق نىيە ئىمە موناقتەشەى ئومورى عامە دەكەین، باسى موزايەدە دەكرىت، يەكەم بكوژیتەو لە پرتۆكۇلدا، ئەمە يەك.

دوووم/ شت بيانوو يەك ھىنرايەو بۇ زیاد کردنى مووچەى ئەنقال و شەھیدو مووچەو و ئەوانە، دەلىت ئەگەر رىگەى ئەنجامدانى پىشنيارەكە روون نەكاتەو، ئىمە رىگاگەمان روون كرددەو گوتمان دوو سەدو ھەژدە مليار ميزانيە دانراو بۇ سەرۆكى ئەنجومەنى وەزيران، لە بەغدا سەد مليارە كە ئەو ھەموو موئەسسەساتەى لەگەل، ئىمە روونمان كرددەو كە پارەبەكى زۆر، ئەو رۇژەش كاك شىخ گوتى منح و ئىعانان پارەى زۆرمان ھەيە بۇ موخەصەصەصاتمان داناو ترليۇنيك و شەست مليارى تر كارەبا ھەيە، كە وەزىرى سامانە سروشتیەكان دەلىت ئىمە.....

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە دانیشە، سۆزان خان نوقتەى نيزامیت ھەبوو، فەرموو.

بەرپىز سۆزان شهاب نوری:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ھەموو ئەو قسانەى كە دەكرىت ئىتر ھەرچى بابەتیک بىت بۇ بانگەشەى ھەلبۇزاردن بە كار دەھىنرىت بۇ ئىسارەى مەشاعىرى خەلك، بۇ ھەرچى شتىك بىت، ئىمە لىرە ئازادین لەناو پەرلەمانى كوردستان ھەرچى دەلىین، بەلام ھيوادارم خراب بەكار نەھىنرىت، من مەبەستم ئەوھە، بودجە ھى رۇژىك و دوو رۇژ نىيە، بودجە ھى يەك دانە سالى، گوتومە خراب بەكار نەھىنرىت، سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك شىرزاد.

بەرپىز شىرزاد عبدالحافظ شريف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من لەراستیدا دوو نوقتەى نيزامیم ھەيە، يەکیان/ ھەستم کرد سەرۆکايەتى پەرلەمان بەتايبەتى جەنابت غەدرىكتان لە من کرد لە يەكەم جبار كە قسەم کرد، قسەكەتان پى بریم، بەلام زۆرى ترم بىنى لەو ئەندامە بەرپزانە، كە تەقريبەن ھەمان قسەيان دووبارە كرددەو، كەسىکیان قسەيان پى نەبرا، ئەو ھەيەك.

دووم/ نوقتەى نيزاميم لەسەر ئەوئى سۆزىنى خالە شەھاب، من بەراستى تەئىدى دەكەم، لە 100% تەئىدى دەكەم، بەلام ئەو پىويستەى كە مندالى شەھىد پىويستەىتى بۇ ھەموو مندالى شەھىد پىويستە، ئەك بەس مندالى سەرکردە، ھەموو مندالەكان پىويستىان بەوئە، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

نەقدەكەت لەجى خۆيەتى راستە، كەرەم بىكە سۆزان خان.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من نەمگوتوو ھەر مندالى سەرکردە موعانائى ھەبوو، گوتومە ھەموومان موعانائىمان ھەبوو، ھىچ بىرە پارەبەك و زىاد كەردنىكىش تەعوزىرى ئەو نوقصانىانەمان ناداتەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ئەفەندە خان فەرموو.

بەرپىز ئەفەندە عمر احمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەئەتە ھەفالىنم ئەندامانى پەرلەمان ئەوئەندە باسى شەھىدان و ئەنفالكرائەكان و كەسوكارى شەھىدانى ھەئەبجەيان كەرد، باوەر بىكەم لەو زياتر قەبول ناكات منىش ئەوئەندەى تر لەسەرى باس بىكەم، جا بۇئە دەرومە سەر ماددەكە خۆى، من ھەندىك تىببىنىم ھەبە لەسەر صىاغەو دارشتەئەوئەى ماددەكە، يەكەمیان/ ئەوئە لەنەصە عەرەبىيەكە ئىمە دەبىنىن لە تەصنىف و تەرقىم كەردنەكە تۆزىك پاش و پىش و ھەئەى تىابە، ئەگەر ئەو چاك بىكرىتەو جارىكى تر، بەلام لە نەصە كوردىيەكە بەباشى ھاتوو، تەنھا ئەو نەبىت كە (أ و ب) كراو، بەلام خالى سىيەم، كە باسى كەم ئەندام و ئەو شتانە دەكات بىكرىت بە (ج)، ئەو تىببىنى يەكەم.

تىببىنى دوومەم/ من بە تەواوئەى پىشتىگرى رەئىيەكەى شلىر خان دەكەم كەوا وشەى كەم ئەندام بوو بە خاوەن پىداوئىستىيە تاييەتەكان، ھەررەھا وشەى موعەوئەقەن بىگۆردىرئەى بۇ (ذوي الاحتياجات الخاصة)، چونكە ئەو شتىكى عالەمىيە ھەررەھا مەعنەوئەن لەگەل ئەوانە، ئەو بەشە خەلكە، ئەو جۆرە خەلكانە دەبىت ئىمە بەو شىوئە تەعاموليان لەگەل بىكەين و رىزىان لى بىگرىن لەو بارەيەو.

ھەررەھا لابرەدى وشەى شارستانى، شەھىدى شارستانى، منىش پىشتىگرى ئەو رەئىيە دەكەم، كەوا وشەى شارستانى ھەئەبىگرىت، تەنھا بىمىنىتەو بە شەھىدى ھاوولائى، دەستخۆشى لە لىزەنى ياساى دەكەم بۇ ئەو پىشنىارەى كەردوويانە بۇ ئەو زىادانە، من پىشنىارەىكىش پىشكەش دەكەم، ئەگەر بىكرىت شەھىدى ھاوولائى كە ئەو بىرەى بۇ زىاد كراو، كە پەنجا ھەزارە بىكرىت بە سەد ھەزار دىنار، داوا لە وەزىرى داراى دەكەين، كەوا ئەوان رىگايەك بدۆزنەو بۇ چارەسەر كەردنى ئەو زىادەو شوئىنىكى بۇ بدۆزنەو، ئەو فىئە خەلكە كە خاوەنى شەھىدان ئەوانش ئەو منجەيان بۇ زىاد بىكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، نوقتەى نيزامى فىان خان فەرموو.

بەرپز ڤيان عبدالرحيم عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

من تهنیدی ههمان قسهکانی سۆزان خان دهکهم که دهلیت ئیمه کچی شههیدان و موعاناتمان ههیه و به ههمان شیوه، منیش به ههمان شیوه کچی شههیدان و زۆر لهگهڵ ئهوهشدا که موعاناتمان ههبووه، بهلام من لهگهڵ ئهوه نیم که بهناوی شههیدی سهرکردهوه راسته مهعاش وهردهگرم، بهلام لهگهڵ ئهوه نیم بهدر له یاسا وارسهکهی شمولی ئهوه مهعاشه نهکات، مهعاشی بدریتتی و جیا بکریتهوه، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

ڤيان خان ئەمه نیزامی بوو؟ توخوا خۆت بلێ، ریزدار کاک اسماعیل فهرموو.

بەرپز اسماعیل محمود عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ماددهی شازده له پرۆژه یاسای بودجهی ههریمی کوردستان، من به ماددهیهکی زۆر پهرشنگداری دادهنیم لهناو ئهوه پرۆژه یاسایه توانیویهتی بهشیک له کهموکورتی و ژیان و گوزهرانی شههیدهکانمان چاک بکات، بهوهی که حکومهتی ههریمی کوردستان برپاری داوه له بودجهی ئەمسال سهدو چل ملیار بۆ کهسوکاری شههیدان لهو ماددهیهدا زیاد بکریت، که ههمووی دهگریتهوه له کهسوکاری شههیدان و ئەنفال و کهم ئەندام، ئهوه پیموایه ریژهیهکی زۆر باشه و ژمارهیهکی بهرچاوه له بودجهی ههریمی کوردستان بۆ کهسوکاری شههیدان زیاد کراوه، منیش دهنگی خۆم دهخمه پال دهنگی ههموو ئەندامانی پەرلهمانی کوردستان ههرچی بۆ شههیده سهربهزرهکانمان بکریت هیشتا ههر کهمه، بهلام دهبیت ئیمه ئهوهمان له بهرچاو بیت، که دهزانین بودجهی ههریمی کوردستان چهنده؟ چۆن ریک خراوه؟ ههموومان دهزانین له رۆژانی پیشتر موناقه شهیهکی زۆر کراوه به یاسا ههموو بودجهکه ریکخراوه، ئهگەر ئیستا ههر بهشیک له بهشکان کهم بکریتهوه، رهنکه تهئسیر له شوپنهکانی تر بکات، ئیمه لهکوئ کهم بکهینهوه؟ مهسهلهن ئیستا له پیشمههرگی کهم بکهینهوه تهئسیری لێ دهکات، له سندوقی تواناسازی کهم بکهینهوه تهئسیری لێ دهکات، که دهنگیشمان بۆ داوه، له ههموو ئەوانهی که له یاسایهکهدا هاتوو له ههر کوئ کهمی بکهینهوه، رهنکه تهئسیر له برگه و ماددهکانی تر بکات که له یاسایهکهدا هاتوو، که باس لهوه دهکریت جهنابی وهزیری دارایی لیرهیه باس لهوه دهکریت دوو سهدو ههژده ملیار له میزانیهی حکومهتی ههریمی کوردستان، بودجهی ئەنجومهنی وهزیرانه، ئیمه خۆمان برپارماندا سهدو بیست ملیاری بۆ سندوقی تواناسازییه لهو پارهیه، باقیهکهی تری له ئەنجومهنی وهزیرانه، لهکوئ ئهوه ههموو پارهیه شوپنی دهکریتهوه بۆ شههیدان؟ ئهوه نازانم ئهگەر ههله نهبم جهنابی وهزیری دارایی دهتوانیت ئهوه مهسهلهیه باس بکات، که باس لهوه دهکریت موقارنه به ئیره و به بهغدا دهکریت، سهدو بیست ملیاری بهس بۆ سندوقی تواناسازی، دوینی ئیمه ههر لهو هۆلهدا برپارمان لهسهردا بهزۆرینهی دهنگیش بوو، که بۆ سندوقی تواناسازی له ئەنجومهنی وهزیران سندوقیک هیه، نازانم ئیمه له کوئی کهم بکهینهوه ئهوه

پارەبە؟ ئەگەر زیاد بکریتن من لەگەڵ ئەو دەدام بەهەر شیوەیەك بیټ بتوانین بۆ شەهیدەکان زیاد بکەین، بەلام پیموایە دەستکاری هەر برگیەك و ماددەیهك لەوانە بکەین تەئسیر لەبودجەكە دەکات، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار ھازە خان فەرموو.

بەرپز ھازە سلیمان مصطفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەستخۆشی لەو ھەنگاوی حکومەت دەکەم بە زیاد کردنی مووچە ی کەسوکاری شەھیدان و قوربانیان ئەنفال و چەکی کیمیای، دەربارە برگی ئەلف بەراستی من هیچ پاساویك نازانم بۆ جیاوازی لەنیوان شەھیدان، یەعنی شەھید ھەر شەھیدە، بۆیەش جیاوازییەكە وای لێ ھاتوو ھەتا جیاوازی لەنیوان شەھیدی حزبەکانیش کراوە، بۆیە ئیستا دەبینم جیاوازییەكە زیاتر بوو، چونکە ئەگەر پێشتر چوار سەد ھەزار بوو، صنفي یەكەم ھەوت سەد ھەزار دینار بوو، صنفي دووھم چوار سەد ھەزار دینار بوو، ئیستا بوو بە ملیۆنیك و سی و دوو ھەزار، صنفي دووھمیش شەش سەد ھەزار، واتا ئیستا فەرقەكە چوارسەدو سی و دوو ھەزار دینارە، كە پێشتر سی سەد ھەزار بوو، دەربارە خالی (ب) منیش لەگەڵ ئەو رەئیسەم كە وشە ی شارسەتانی ھەلبگیرت، دەربارە برگی سییەم، بەراستی پشتگیری لە لیژنە یاسایی و دارایی دەکەم بە زیاد کردنی مووچە ی كەم ئەندامان لە سی ھەزار بۆ سەد ھەزار، برگی (ب) لە پەنجا ھەزار بۆ سەدو پەنجا ھەزار دینار، زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ریزدار دکتۆر ئەحمەد فەرموو.

بەرپز د.احمد ابراهیم علی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش لەگەڵ بەرپز حاکم رزگار ھاورام كە پێویستە صیاغە ی ئەو ماددە یە بکریتەو، بەتایبەتی برگی شەھیدان و شەھیدی ھاوولاتی، من پیم باشە (ذوي الشهداء) کەسوکاری شەھیدان بکریتە کەسوکاری شەھیدانی سەنگەر، ئەو ھە ی تریش بکریتە شەھیدی ھاوولاتی، دەربارە وشە ی شەھیدی شارسەتانی، من پیموایە وشە ی شارسەتانی بەکارھینانی نارێکە ھەر مەدەنیەكە خۆی بەکاربیټ شەھیدی مەدەنی (ھاوولاتی) بیټ.

دەربارە مووالەجە ی ئەو زیاد کردنە ی كە دەکریت، ھەندیک ی خۆی حکومەت پێشنیاری کردوو کە زیاد بکریت، خۆی ھەندیک پێشنیارەكە لە حکومەت خۆیەتی کە پێشنیاری کردوو ئەو مووچانە ی كە من زیاد بکریت، ھەندیکیش لە لیژنە ی یاسایی و داراییەو پێشنیاری زیاد کردنیان کراوە، ئیمە پشتیوانیان لێ دەکەین بەراستی، بەلام دەربارە شەھیدی ھاوولاتی ئەو برە پارەبە بەراستی زۆر كەمە، پێویستە بە لایەنی كەم ھەدی ئەدنا ی لە سەد ھەزار كەمتر نەبیټ.

بۇ موعالەجە كوردىيان، بەرپاستى ھەندىك لە ئەندامانى بەرلەمان ھەندىك پېشنيارىيان كوردو ئىشارەتيان بە ھەندىك شتدا، دوئىنېش بەرپىز ۋەزىرى دارايى بۇ مەسەلەى سندوقى تواناسازى كوردستان ئەو سەدو بىست ملىارە گوتى لە مەسارىفى ئوخرا جىيى بۇ دەكەينەو، ۋابزانم دەكرىت ئەمەش لە مەسارىفى ئوخرا جىيى بۇ بكرىتەو، ئەگەر دوايى بەرپىز ۋەزىرى دارايى روون كوردنەوۋى زياترمان بداتى.

دەربارەى ئەو مېژوۋە كە بەروارى 1/1 كە پېشنيار كراو، منىش پىشتىوانى لى دەكەم، بەلام پىويستە لە دوا ماددە كە ماددەى (26)ە، كە دەبىتە ماددەى (26) لىرەيە (27)ە، كە دەلئىت (يعتبر نافذاً) بۇشايەش لە 2010/1/1، سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار فازل فەرموو.

بەرپىز فاضل حسن اسماعيل:

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان.

سەبارت بە شەھىدان، منىش لەگەل ئەو رەئىمە كە پلە بەندى نەمىنىت، لەبەر ئەوۋى شەھىد بوون دوا پلەيە، بەلام دەكرىت ئەگەر جىاوازيبەكەش ھەبىت لە مووچەكان لەسەر ئەساسى ئەوۋە بىت كە ژمارەى ئەو كەسانەى كە ژيانىان لەسەر ئەو مووچەيە، پېشنيارىكىشەم ھەيە لەوانەى كە برپگەيەك زىاد بكرىت لەو ماددەيە سەبارت بەو خىزانانەى كە بى سەرىرشتن، يان ئەو كەسەى كە دەيانزىن نەماو، يان بەھۇى نەخۇشى بەككەوتە، لەوانەيە زۆر جار ھەموويان بىنوويانە لە تەلەفزيۇنەكان پىشان دەدات، بەرپاستى ئەوانە زۆر پىويستە شتىكىان بۇ بكرىت، سەبارت بە پاساۋى ئەوۋى كە برپە پارەكەش لەكوئى بىن؟ من پىموايە ئەوۋەش ناكاتە پارەيەكى زۆر، ۋابزانم تىبىنيەكىشەم لەسەر ھەلەيەكى بىركارىيە لەسەر مەسەلەى رىژەكان 25% و 15%، يەنى لە چوار سەد ھەزار بۇ شەش سەد ھەزار لە 25% نىيە، لە 50% يە، ئەوۋى تىرىش تەقريبەن بە ھەمان شىۋە نىكە لەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان:

زۆر سوپاس، رىزدار ھاۋراز فەرموو.

بەرپىز ھاۋراز شىخ احمد حمد:

بەرپىز سەرۋكى بەرلەمان.

تەبەنەن مەن دەستخۇشى زۆرم ھەيە، بەرپاستى بۇ زىاد كوردى ئەو مووچەيە بۇ كەسوكارى شەھىدان ۋە قوربانىيانى ئەنقال ۋە چەكى كىمىياۋى، بەرپاستى جىگاي رىژە ھەرچەندو ھەرچى بۇ شەھىدان بكرىت، ئەوان لەوۋە شاينە ترن، منىش بەرپاستى ۋەكو كەسىك لە خانەۋادەكەم سى كەسم شەھىدە، گوللە باران كراون لەسەر ھەلۋىستى سىياسى ۋە كوردايەتى بە دەستى رىژىمەو، مەن ۋادەزانم ھەرچى بكرىت بۇ خانەۋادەى شەھىدان تەعويزى ئەو موعانانە گەۋرەيە ناكاتەو، كە لەلەين لە دەستچوۋنى كەسوكار بەرپاستى، مەن لە برپگەى (ب) خالى سى بەرپاستى سەبارت بە كەم ئەندامان زياتر دەمەۋىت قسە بەكەم، كەم ئەندامان مەن نازانم بە ھەرچى پىۋەرلىك باس لەوۋە بەكەين ئەم برپە پارەيە زۆر زۆر كەمە، لەكاتىكدا بەرپاستى كەم ئەندام لە ھەرئىمى ئىمەدا زۆر زۆر، بەھۇى ھەر ھۆكارىكى مەن بىت، يان ھەر ھۆكارىكى تر بىت، كە بەشىك لە جەستەى لە دەستداۋە، مەن نازانم ھەز دەكەم ئەوۋە بەكەمە دوو برپگە، برپگەى يەكەم/ ئەو كەسانەى، ئەو كەم ئەندامانەى كە كاريان ھەيە بەجۇرلىك ئەم يارمەتەيەن بۇ سەرف بكرىت، ئەوانەى كە كاريان نىيە بەجۇرلىكى تر بۇيان سەرف بكرىت، لەگەل ئەوۋى لە

هەریمی کوردستاندا ریژدی بی کارى له 14،7% به پرستی، ئەوانەى که ئەندامیان تەواوە، ئەوانەى که کەم ئەندام نین، بەلام من لەگەڵ ئەوەدام بۆ برگەى یەك دەلیم ئەوانەى که کاریان هەیه وا دابنریت، ئەوانەى که کاریان هەیه بژیوی ژیاڤیان بەجۆرێك له جۆرهكان بەشیکى دابین بووه له سەد هەزارهوه بۆ دووسەد هەزار بێت، ئەوانەى که کاریان هەیه، ئەوهى که کاریان نییه، هیچ هۆکاریكى بژیوی ژیاڤى نییه، به پرستی من پیم باشه له سى سەد هەزار تا چوار سەد هەزار بێت، وهكو پیشینه، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار یاووز فەرموو.

بەرپز یاووز خورشید عثمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

بەرپزان ئەندامانى پەرلهمانى كوردستان.

هەر وهك له لای بەرپزتان ئاشکرایه که تورکمان دووهمین میلیهتن له کوردستاندا، ئەوانیش به حەقیقهت لهگەڵ بریاڤانى کوردهكان لیڤه دا بى بەش نەبوونه لهو زولم و زۆرداریانهى که حکومهتەکان یەك له دواى یەكى بهغدا ئاراستهى کوردستان و هه‌موو عیراقیشى کرد بوو، بۆیه من پیم باشه لیڤه دهسته‌واژه‌کان دارشتنیکى تری بۆ بکریت، من لیڤه پيشنیاړیکم هه‌یه دهسته‌واژه‌کان بهم شیوه‌یه بنووسریت له ماددهى سازدهم مووچه‌ى که سوکارى شه‌هیدانى کوردستان (به‌گشت پیکهاته‌کانى) قوربانیانى ئەنفال و چه‌كى کیمیاوى بهم پیه زیاد بکریت:

أ- که سوکارى شه‌هیدانى کوردستان به‌گشت پیکهاته‌کانیه‌وه به ریژدى ئەوه‌نده که ریژه‌که دیاره، وه‌كو خوى بمینیتیه‌وه، یان بیگۆڤن ئەوه له‌لای بەرپزتان ده‌مینیت.

ب- که سوکارى شه‌هیده شارستانیه‌کانى کوردستان دیسان به‌گشت پیکهاته‌کانیه‌وه تاكو میلیهته‌کانى تری کوردستانیش له‌م شته بى بەش نەبن، زۆر زۆر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

زۆر سوپاس، ریزدار عەزیمه خان فەرموو.

بەرپز عظیمه نجم الدین حسن:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

من هەز ده‌کەم له سەرته‌تا له‌بەر ئەوه‌ى دوا که‌سم له دانیشته‌که‌دا دوو سه‌عات و نیوه قسه له‌سەر مووچه‌ى شه‌هیدان و ئەنفال و کیمیا‌باران و ئەوانه ده‌کریت، من هەز ده‌کەم یەك شت بلیم لیڤه پەرله‌مان جیگایه‌كى زۆر پیرۆزو گه‌وره‌یه، که بریار له‌سەر چاره‌نووس و کۆمه‌لایه‌تى و ئابوورى و سیاسى و هه‌موو کۆمه‌لگا ده‌دات، دیاره ئەو پرسه گرنه‌ش که ئەم‌رپۆ باسى لى ده‌کریت مه‌سه‌له‌ى شه‌هیدان و ئەنفال‌کراوه‌کانه، قسه کردن له‌سەر ئەم وه‌زعه جیگای ئیڤه ئەوه نەبوو که لیڤه‌دا ستایش و پیا‌هه‌ل‌دان به شه‌هیدان و به فرمیسكى تیمساحیانه بۆ شه‌هیدان برپزیت...

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

تکایه تەواو، دانیشه، تکایه تەواو، لیژنه‌ى یاسایى که‌ردهم بکه‌ن.

بەرپىز د.رۇژان عبدالقادر دزمىي: بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەرپىشنىيارانەي كە كرا، ديارە ھەمووي لە خەمى ئەوھىنە كە بتوانىن بە باشترىن شت دابىنى بگەين لەو ياسايە بۇ خاوەن پىداويستىە تايبەتەكان و كەسوكارى شەھيدان، يەك لەو پىشنىيارانەي كە كرا تايبەت بوو بە زياد كوردنى بىرگەيەك بۇ جى بەجى كوردنى ئەو ماددەيە لە 2010/1/1 پىشنىيارىكى زۇر باش بوو، بەلام ئىمە لە ماددەكانى تر كە دەنگمان بۇ داوھ بىرىنى 5% مىنچ و ئىعانان و ئەوانە، ئەگەر لىرە ئەو بىرگەيە زياد بگىرىت، تەنھا ئەو ماددەيە دەگرىتەوھ، بۇيە لە پرۇژە ياسايەكە ماددەيەك ھاتووھ، ماددەي (27)سە، كەوا ھەموو ھوكمەكانى لە ئەھكامى خىتامى ھاتووھ، ھەموو ھوكمەكانى ئەو ياسايە لە 2010/1/1 جى بەجى دەكرىت، نەك تەنھا ئەو ماددەيەي كە تايبەتە بە زياد كوردنى مووچەي ئەوانەي كە ناويان ھاتووھ.

زۇر پىشنىيارى بەرپىزان لەياساى ژمارە (9)ى سالى 2007، ئەو پىشنىيارانەي كە بەرپىزان كوردان لەو ياسايە چارەسەر كراوھ و باس كراوھ، ياساى ماف و ئىمتيازاتى كەسوكارى شەھيدان و ئەنفالكراوھكان، ھەروەك بەرپىز سەرۆكى لىژنەي ياسايى ئاماژەي پى كە، كەوا پىشنىيارەكانتان ھەمووي لەوئى جىگاي بۆتەوھ، پىناسە كراوھ، پىناسەي شەھيد، زۇر لە ئەندامانى بەرپىز پىشنىيارى ئەوھيان كە ئەو پۇلن كەرنە ھەبگىرىت، ئەوھ ياسايەكى تايبەت ھەيە ياساى ژمارە (9)ى سالى 2007 لە پەرلەمانى كوردستان پەسند كراوھ، لەو ياسايە بەو شىوھە دانراوھ، ئەگەر ئىمە ھەول بەدەين ئەو شتانەو ئەو پۇلن كەردانە لابدەين، ئەو پىويستە بە پرۇژە ياسايەك ئىمە پىشكەشى بگەين بۇ ھەموو كوردنى ئەو ياسايە، تا ئەو ياسايە ھەموو دەكرىت پاپەند دەبين بە ھوكم و بىرگەكانى ئەم ياسايەو پىويستە جى بەجى بگىرىت. ھەروھە ئاماژە بە ياساى ژمارە (3)ى سالى 2008 دەدەم، كە تايبەتە بە سندوقى پالپىشتى كەسوكارى شەھيدان و ئەنفالكراوھكان كە زۇر لە پىشنىيارەكانى بەرپىزان بوو بۇ چارەسەر كوردنى كىشەي ئەو خىزانانە لەناو ئەو ياسايەشدا ھاتووھ و چارەسەرى بۇ كراوھ.

بەرپىزان، پىشنىيارى ئەوھتان كەرد بوو وشەي شارستانى لابدىرىت، راستە، لە ياساكە ئەو وشەيە نەھاتووھ، لە عەرەبىيەكە شەھيدى مواتن ھاتووھ، لە كوردىيەكە شەھيدى ھاوولاتى ھاتووھ، ئىمەش پىشنىيارە دەگەين وشەي شارستانى لابدىرىت.

سەبارەت بەو رىژەيەي كە پازدە پۇينت بىست و پىنچ، يان بىست و پىنچ بە رىژەي، بەرپىزان، ئەوھ دوو رىژەيە، ھەندىكيان لە 15% زياد كراوھ، ھەندىكيان لە 25% زياد كراوھ، ھەلەيەكى چاپىە، كە ھەردووكيان فارىزەو كۆمەيان لەنىوان كراوھ، بە دوو رىژە بەپىي تەصنيفەكەي، پۇلنەكەي ئەلف و بى كراوھ.

تەبويب كەرنەكە، ھەروھو كاك عبدالسلام پىشنىيارى كەرد راستە، ئىمە لە لىژنەي ياسايى ئىستا وا خەرىكىن ماددەكە سەر لەنوئى دابىرپىزىنەوھ، پىويستى بە تەبويب كەردنى فەقەرەتەكانە كەوا دابىرپىزىتەوھ.

باس لە ھەندىك تىبىنى كرا لەسەر بىرگە جىمى ئەو ماددەيە، بەرپىزان، ئىمە لە لىژنەي ياسايى پىشنىيارى ئەوھمان كەردووھ، كە ئەو بىرگەيە لابدىرىت، بىرپارى كۆتايىش ھى بەرپىزانە، ئايا دەنگ بۇ ئەو پىشنىيارە دەدەن؟ يان دەنگى بۇ نادەن؟

پىشنىيارى لە پىشنىيارەكەي شلىر خان كەوا وشەي كەم ئەندام لە ھەر شوپىنىك لەو ياسايە ھاتووھ بگۆردىرىت بۇ خاوەن پىداويستىە تايبەتەكان، داوا لە ھوكومەتىش دەگەين كەوا رىنمايى دەرىكات لەكاتى ئەنجامدانى ھەر پرۇژەيەك، وەزارەتەكان رىنمايى دەرىكەن، بۇ ئەوھى بارودۇخى ئەو كەسانە لەبەرچا بگىرىن، كاتى پرۇژەيەك ئەنجام دەدىت، دروست كەردنى شۆستەيەك، شەقامەكان لە ھەموو پرۇژەكان رەچاو كەردنى بارودۇخى ئەو كەسانە بگىرىت، تاكو بە ئاسانى بتوانن ھاتوچۇ بگەن و ئىش و كارەكانيان ئەنجام بەدەن.

باس لە زياد كەردنى مووچەي زىندانىيە سياسايەكان كرا، بەرپىزان، ھەر زياد كەردنىك پىويستى بە بودجەيەكى تايبەت ھەيە، ئىمەش لەگەل ئەوھين، بەلام دەبىت داوا بگەين شتىك زياد بگىرىت و تواناي جى بەجى كەردنى ھەبىت، ئەگەر وەزارەتى

دارایی بودجه‌ی تایبته‌ی بۆ ئەوانه‌ی داناوه، ده‌توانی‌ت جی به‌جی بکات، ئیمه‌ش پش‌تگی‌ری ده‌که‌ین، سه‌باره‌ت به‌ پش‌نیاری جی به‌جی کردنی یاسایه‌ک که له ئەنجومه‌نی نوینه‌رانی عیراق ئەو یاسایه‌ دەرچوو، ئەوه پئویسته‌ پرۆژه یاسایه‌ک پش‌کەش بکری‌ت به‌ په‌رله‌مانی کوردستان، تا‌کو ئینفازی ئەو یاسایه‌ بکات، ئیستا ناکری‌ت ئیمه‌ بریاری له‌سه‌ر بده‌ین و ئیمه‌ سه‌رقالی تاوتۆ کردن و په‌سند کردنی پرۆژه یاسای بودجه‌ین.

باس له‌ بره‌که (ب)ی ماده‌که‌ که‌را، که‌ واری شه‌هید په‌نجا هه‌زار وه‌رده‌گری‌ت، به‌رپزان، په‌نجا هه‌زار وه‌رناگری‌ت، ئەو په‌نجا هه‌زاره‌ی بۆ زیاد که‌راوه، ئەگه‌ر ده‌نگی هینا ئەوه‌ زیاد ده‌گری‌ت، جگه‌ له‌وه‌ی که‌ ئیستا وه‌ریگرتوو.

پش‌نیاری زیاد کردنی ئەو خیزانه‌ی که‌وا بی سه‌ره‌رشتن، ئەوه‌ له‌ یاسای وه‌زاره‌تی کاروباری کۆمه‌لایه‌تی جی ده‌بیته‌وه، و‌ب‌زانم ئەو ماده‌دیه‌ و‌تا ئەو پش‌نیاره‌ لیره‌ جی ناییته‌وه‌ له‌وه‌ی چاره‌سه‌ر بکری‌ت.

پش‌نیاری ئەوه‌ که‌را، که‌ وشه‌یه‌ک، یاخود رسته‌یه‌ک زیاد بکری‌ت هه‌موو پش‌که‌ته‌کان بگری‌ته‌وه، به‌رپزان، به‌پپی ده‌ستوو‌رو یاسا هه‌موو که‌س یه‌کسان، بۆیه‌ پئویست ناکات ئیمه‌ له‌ به‌رامبه‌ر وشه‌ی شه‌هید ئەوه‌ دابنن، که‌ شه‌هیدی هه‌ر پش‌که‌ته‌یه‌ک بی‌ت له‌ کوردستان ئەوه‌ ده‌یگری‌ته‌وه، که‌ وشه‌که‌مان هینا ئەوه‌ شه‌هید هه‌مووی ده‌گری‌ته‌وه، پئویست ناکات، په‌رنسیبی یه‌کسانی هه‌یه‌ له‌نیوان ده‌ستوو‌رو یاساکاندا چه‌سپایه‌و کاری پئ ده‌گری‌ت، بۆیه‌ له‌گه‌ن ئەوه‌ نین که‌وا ئەو پش‌که‌ته‌یه‌ زیاد بکری‌ت، له‌گه‌ن ریزمدا.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

نوقته‌ی نیزامی فه‌رموو.

به‌رپز کویستان محمد عبدالله:

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان.

له‌ناو یاسای شه‌هیداندا شه‌هیدی خه‌باتگی‌ر جیا نه‌که‌راوه‌ته‌وه، ئەوه‌ی پش‌مه‌رگه‌یه‌ له‌ خه‌باتی سه‌نگه‌ر، له‌خه‌بات و تیکۆشان و ئەوه‌ی له‌ سیداره‌ دراوه، نه‌یگوتوو هه‌رکده‌، ئەوه‌ شه‌هیدی ئەنفال و شه‌هیدی کیمیاباران و شه‌هیدی وه‌ک شه‌هیدی خه‌باتگی‌ر جیا که‌راوه‌ته‌وه، کیشه‌که‌ لیره‌یه، شه‌هیدی خه‌باتگی‌ری سه‌نگه‌رو ئەوانه‌ جیاوازه، هه‌یه‌ به‌ مووچه‌ی وه‌زیر خانه‌نشین که‌راوه، هه‌یه‌ چوار سه‌د هه‌زار دیناری هه‌یه، ئەمه‌ یه‌ک.

پش‌نیاریکی تر هه‌بوو زیاتر له‌ چوار ئەندامی په‌رله‌مان موناقه‌شه‌یان کرد، که‌ ئەم بودجه‌یه‌ لیره‌ رابگری‌ت، به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان، ئەم زیاد کردن و که‌م کردن و ئەم حیساباته‌ که‌ ده‌گری‌ت پئویستی به‌وه‌ هه‌یه، که‌ ئەو وه‌زیر به‌رپزانه‌ی که‌ دانیشتون، بپن پیاداچوونه‌وه‌ی بۆ بکه‌ن و بزانی چه‌ندیان پئ ده‌گری‌ت، بۆ ئەوه‌ی ئیمه‌ ده‌نگ له‌سه‌ر شتی‌ک نه‌ده‌ین دوا‌ی نه‌توانن جی به‌جی بکه‌ن، سوپاس.

به‌رپز سه‌رۆکی په‌رله‌مان:

لیژنه‌ی یاسایی، به‌نیسه‌ت ئەو شتانه‌ی که‌ باس که‌راوه، که‌ ئەو پش‌نیارانیه‌ی که‌ لیره‌ هاتو ته‌رح که‌را، لیژنه‌ی یاسایی داواتان لی ده‌که‌ین هه‌مووی وه‌لام بده‌نه‌وه، پاشان داوا له‌ وه‌زیر به‌رپزه‌کان ده‌که‌ین که‌ موادخه‌لاتی تری دوینی و ئەمه‌رۆ له‌و خالانه‌ی که‌ هاته‌ سه‌رتان ده‌بی‌ت بۆمان روون بکه‌نه‌وه، پاشان ده‌چینه‌ سه‌ر ماده‌که‌کانی تر، به‌لام تکایه‌ لیژنه‌ی یاسایی وه‌لام بده‌نه‌وه.

بەرپز شېروان ناصح حەيدەرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو مولاخەزاتانەى كە من نووسى بووم دكتورە رۇزان ھەمووى عەرزى جەنابتانى كرد، بەلام يەك مەسەلە ئاراستەى لىژنەى ياساى كرا، من بەش بەحالى خۇم وەكو سەرۆكى لىژنەى ياساى و وەكو ئەندامىكى پەرلەمان وەلام دەدەمەو، چونكە رەنگە رەئى جيا جيا ھەبىت، ديارە من بۇ مېژوو و بۇ حەقىقەت لەبەردەم ئەو ئەندامە بەرپزانە دەلئىم پەرلەمانى كوردستان ماقى ئەووى ھەيە ھەر كاتىك بىھەوئىت ھەر ياسايەك رەفز بكات، يان تەعدىل بكات، ئەو مافەى ھەيە لە ھەر چ مەرحەلەيەك بىت، سابىقەشمان لەو مەسەلەيە زۇرە، بەلام ئەووى سەرنجى منى راکىشاىە ئەوويە، كە ئىمە زياتر لە دە موازەنەمان پەسند كرديە لەو پەرلەمانە، بەلام نەمبىنيوہ وەزىرىكى بەرپز بىتە پەرلەمان بلى وەللاھى من ئاگادارى بودجەكەى خۇم نەبوومە، كە لە ئەنجومەنى وەزيران موناقلەشە كراوہ، ئەمە يەك.

دوو/ من نەمبىستوہ بەرپاستى لەكاتى موناقلەشە كردنى موازەنەى پىشوو وەزىرىكى بەرپز لەگەل رەفقىكەى خوى يەك بە يەكتەر بلىت من ئاگام لەو مەسەلەيە نىيە، ئاگام لەو موازەنەيە نىيە، باشە من چۇن موناقلەشە لەسەر موازەنەيەك بكم، كە وەزىرى بەرپز ئاگام لە موازەنەكەى خوى نەبىت؟ چۇن موناقلەشە لەسەر موازەنەيەك بكم و پىداچوونەوہ لەسەر ئەو موازەنەيە بكم دوارۇز، كە وەزىرى بەرپز ئاگام لە موازەنەكەى خوى نەبوو؟ راستە من دەنگمداوہ كە ئەم بودجەيە نەگەرپتەوہ بۇ حكومەتى ھەرىمى كوردستان، بەلام ئەم رابوچوونانەى كە ئىشارەتم پىدا لە دوام موناقلەشە كردنەكە دەرگەوت، بۇيە من ئەو پىشنيارەى كە ئەو بەرپزانە دايمان ئاراستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بكم، بۇ ئەووى پەرلەمانى بەرپز قەرارى لەسەر بدات، زۇر سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپزان، رەئى وەزىرەكانىش وەردەگرين، جەلسەكە كۆتايى پى دەھىنين، دوام نيوەرپۇ دەستى پى دەكەينەوہ، لەسەر ئەو بابەتە، چونكە ئەوہ بابەتەكى زۇر ھەستيارە، جەنابى وەزىر رەئى ھەرسىكيان، چونكە خيلافىك لەوويوہ دروست بوو، ئەوہ چەند رۇزە، دەمەوئىت ھەرسىكيان لەسەر ئەو بابەتە قسەمان بۇ بكم، ئەم پرۇزەيە لەناو ئەنجومەنى وەزيران موناقلەشە كراوہ، يان نەكراوہ؟ چەند جەلسەتان كردوہ؟ ھەمووتان بىنوتانە؟ يان نا؟ لە ھەرسىكتان دەپرسم تكيە.

بەرپز شىخ بايز تالەبانى/ وەزىرى دارابى و ئابوورى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وہلامى ئەم پرسىارانەى تر نەدەمەوہ، بەس ئەمەيان وەلام بدەمەوہ، بەنيسبەتى ئىمەوہ سى برا وەزىر لەوى بووينەو موناقلەشە كراوہ لە ئەنجومەنى وەزيران و مەجود بوونە، لە نەتىجەى زۇرينە ھىچ رەفزىك نەبووہ لەلايەن ھىچ وەزىرىكەوہ، كەوا بلىت من ئىرادم كەمە، مەسروفم كەمە، ياخود مەسروفم زيادە، ياخود ئىرادم زيادەو موناقلەشە نەكراوہ، بودجەكەش پىشى تەقريبەن بىست رۇز پىش ئەوہ لەلايان بووہ بۇ دىراسەت كردن، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان:

لەناو ئەنجومەنى وەزيران خوئىندتانەوہ موناقلەشەتان كرد؟

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەللى گىمتوگۆي لەسەر كراو و موناڧەشەي لەسەر كراو.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

چەند كۆبونەو وەتان كىرد لەسەرى؟

بەرپىز شېخ بايز تالەبانى / وەزىرى دارايى و ئابوورى:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

چەندەھا كۆبونەو وە كراو، كۆبونەو وەي فەرى لەسەر ئەو بودجەيە، چەندەھا جارىش لە ئەنجومەنى وەزىرانەو وەتا لەسەر ھەندىك تەعابىر نارديانەو وە بۆ ئىمەو گەراندمانەو، دواي ئەو مەوجودن خۇيان لەناو ئىزبارەكانياندا، لەناو فايەكانيان بۇيان نارد دراو و پىشى ئەنجومەنى وەزىران بە دە رۆژ، پازدە رۆژى زياتر لەلايان بوو، ئىنجا كە لەناو ئەنجومەنى وەزىراندا دووبارە دەللىم موناڧەشە كراو بەكۆي دەنگ برپار درا بىت بۆ ئىرە، تەنھا يەك وەزىرىش مولاخەزەي نەبوو لەسەرى، زۆر سوپاس.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

جەنابى كاك دكتور ئاشتى.

بەرپىز د.ئاشتى ھەورامى / وەزىرى سامانە سروشتيەكان:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو راستە ھىچ موشكىلە نىيە لەسەر ئەو، ئىمە ھەموو مۆتەڧىق بووين ئەو موازەنەي كە ھاتبوو لاي جەنابتان، كىشەكە ئەو نىيە كە نەختىك باسى كرا خىلاڧات بوو لە موناڧەشەي لىژنە لەگەل، خىلاڧات بوو لەنىوان تەقدىراتى وەزارەتى مەعنى، بەلام وەزىرەكان لەگەل خۇياندا دانەنىشتوون، چونكە باسى مەسەلەن سووتەمەنى بىكەن بۆ كارەبا، جىاوازي ئەو نىيە كە ئىمە لەوئ نەبووين و دەنگ نەدراو لەسەر بودجە پىش ئەو ھاتو تە پەرلەمان، ئىمە موافىقىن لەسەر ئەو، دوو وەزارەت ھەيە پەيوەندى بە ھىنەو ھەيە، مەن تا سالى رابردو وەزارەتى كارەبا مەسئولىيەتى خۇي ھەبوو بۆ سووتەمەنى، تەڧرىبەن چەند مانگىك لە سالى رابردو ئەو سىستەمە گۆرا لە مەجلىسى وزەرا، كرىنى سووتەمەنى تەحويل كرا بۆ وەزارەتى ئىمە، ئىنجا لەمسالەو تەنسىڧىكى تەواو نەبوو بەينى وەزارەتى ئىمە لەگەل وەزارەتى مەعنى، تا بزائىن چەندىان پىويستە، بۆ ئەو تەخمىنى بىكەين لە موازەنەكە، بۆ ئەو وەزارەتى مالىيە ئەو مىقدارە دابنىت لە لاي خۇي، جىاوازيەكە لەوئىيە، نەك دەنگمان لەسەر موازەنەكە نەداو، مەن ھەز دەكەم ئەو روون بىكەمەو، خىلاڧەكە لەكۆي ھاتو وە بەينى تەقدىراتى وەزارەتى مالىيە وەزارەتى ئىمە لەگەل وەزارەتى كارەبا، ھىچ كەس نەپويستو ھىچ شتىك بشارىتەو، بەراستى مەن مۆزدەبەكى خۇشىش ھەيە بۆتان، جىاوازيەكە ھاتو، چونكە وەختى خۇي.

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئاشتى تەواو مەوزوئەكەي جەنابت تىگەپشتىن، چونكە ئىمە ئەو مان دەويست، ئايا لەناو ئەنجومەنى وەزىران ئەو پىرۆزەيە دانىشتن كراو لەسەرى، موناڧەشەتان كىردو وە؟ يان نەكردو وە؟ موشكىلەي تران ھەيە دوايى دىينە سەرى، ئىستا با كاك دكتورىش قسە بىكات.

بەرپز یاسین شیخ ابوبکر / وزیرى کارهبا:
بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

ئيمه له كۆيونهوهى ئهنجومهنى وهزيران پيشتريش لهگهڵ ليژنهكانهوه موناغهشهيهكى زۆر كراوه لهگهڵ وهزارهتى پلاننان، لهگهڵ وهزارهتى دارايى ههموو شتهكان تاوتووى كراو ئهوهشى له ئهنجومهنى وهزيراندا كه بهشدارى كۆيونهوهكهمان كردو موناغهشهى لهسهر كراوهو دهنگمان لهسهر داوه كه تهواو هيچ گرفتتیکمان نهبووه، سوپاس.

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

بەرپزان، ئیستا دانیشتنهكه ههڵدهگرين بۆ سهعات چوار، خوا ئاگادارتان بێت.

دانیشتنى دووهم

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان:

بهناوى خواى گهورهو ميهربان.

بهناوى گهلى كوردستان، بهردهوام دهبين لهسهر دانیشتنهكهمان.
بەرپزان.

پيشنيارىكى دهستهى سهروكايهتیه، بریاره، ئاگادارتان دهكینهوه، ماوهیهكى زۆره كار دهكهن، ههمووتان زۆر زۆر هياك بوون، دهستخوشیتان لى دهكهن، ئهمرۆ يهك مادهه تهنه شهست كهس گهتوگوى لهسهر كردوو، ئهوانهى ماون حيساباتى زۆرى لهگهله، پيوستى به تاوتوۆ كردن ههيه، پيوستى به ريز بهندى ههيه، لهبهر ئهوه دهستهى سهروكايهتى بريارماندا لهكۆيونهوهكانمان بهردهوام بين، بهلام دواى ههلبژاردن، بۆ دواى ههلبژاردن دواى دهخهين، پاشان ديين به فيكرىكى سافتر حيساباتى باشتر، لهو كاتهدا دووباره ديينهوه لهسهرى بهردهوام دهبين تاكو دواى ههلبژاردن دانیشتنهكانمان دوا دهخهين، ههر نوقتهيهكيش وهكو دهئيت (ان بعض الظن اثم)، ئهوهى بهيانى كه باسمان كرد، من خۆم تهحقيقم كرد سى ئەندازيارو دوو فهنى ههموو كارهبابيهكيان دهرچوو له مهنتيقهى بهينى مهكتبهى كاك فرسههت و ئەملا تر كۆنتاكتيک بووه، خهريكى دروست كردنى بوونه تهئسیری لیره كردوو، بۆيه حالهتییكى زۆر تهبيعى بوو، بۆيه داوا دهكهم ئهوهى پيشتر له پرۆتوكۆل بسپێتهوه، ئیستا تا دواى ههلبژاردن به خواتان دهسپيرم، خوا حافيز.

محمد قادر عبدالله (د.كمال كهركوكى)

سەرۆكى پەرلهمانى

كوردستان - عێراق

ارسلان بايز اسماعيل

چيگري سەرۆكى پەرلهمانى

كوردستان - عێراق

فرست احمد عبدالله

سكرتيرى پەرلهمانى

كوردستان - عێراق